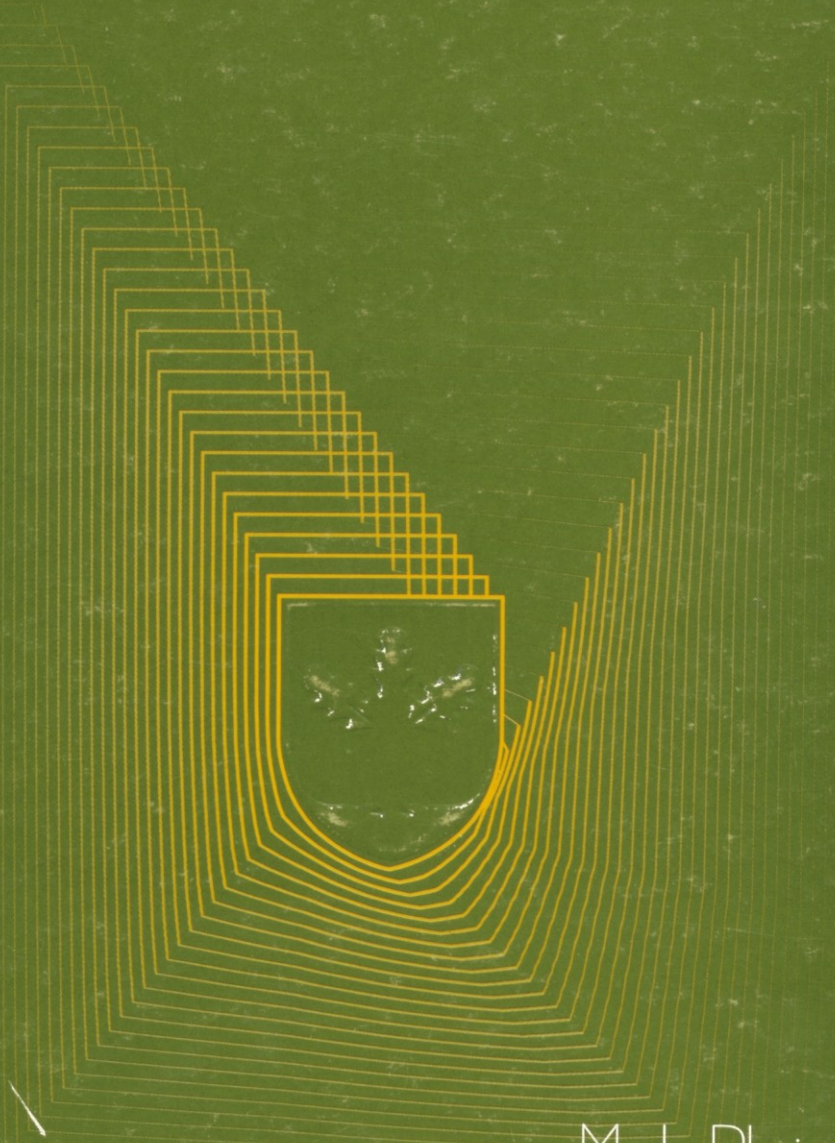
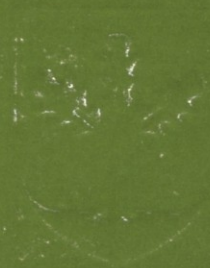
HRASTNIK

Marko Planinc

Letopis 1999

OSREDNJA
KNIŽNICA
CELJE
P44469

ZAHVALA

Iskrena hvala vsem, ki so sodelovali pri pripravi letopisa s podatki, fotografijami, gradivi in posluhom.

HRASTNIK

LETOPIS 1999

Marko Planinc

Občina Hrastnik
Hrastnik, december 1999

HRASTNIK
Letopis 1999

Avtor *Marko Planinc*

Fotografije *Branko Klančar*
Zasavski muzej Trbovlje
Zasebne zbirke
Različni arhivi

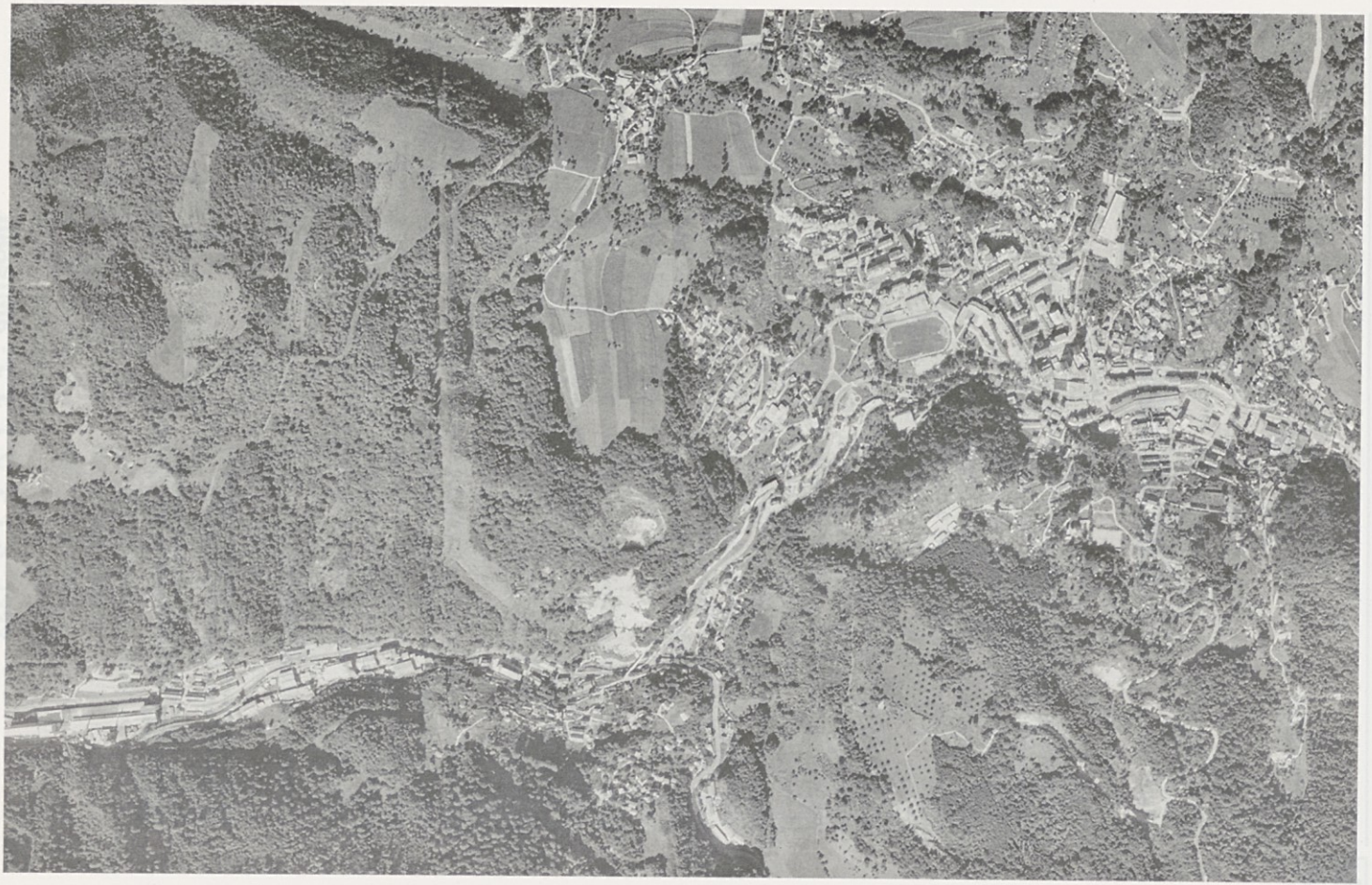
Založnik
in izdajatelj *Občina Hrastnik*

Oblikovanje
in priprava za tisk *Vili Zaletel, Studio VIZA Hrastnik*

Tisk *PAGAT d.o.o. Sedraž*

Naklada *4.500 izvodov*

December 1999

Vir za kartografsko osnovo: Ortofoto načrt 1:5 000
© Geodetska uprava Republike Slovenije, 1999

Objava ortofoto načrta 1:5 000 na podlagi dovoljenja
Geodetske uprave Republike Slovenije št. 90411-278/1999-2
z dne 18.11.1999

HRASTNIŠKO ŽIVLJENJE

Šele ob prebiranju letopisa se bomo mogoče zavedali, v kako bogatem svetu živimo Hrastničani. Čas ob prelomu tisočletja je vreden posebne obravnave. Zato smo se v občini odločili, da poskusimo zajeti leto 1999 v poseben letopis. Avtor Marko Planinc je spremljal dogodke skozi vse leto. Prepričan sem , da bo ta kronika, ki je zapisana na papirju in vezana v knjigo, dobila mesto na veliko knjižnih policah v gospodinjstvih naše občine.

Letopis nima le trenutne vrednosti. Prav gotovo bo zanimiv tudi za tiste, ki bodo čez desetletja raziskovali, kaj se je dogajalo v naših krajih na prelomu tisočletja. V Hrastniku so nekateri že pisali krajevne kronike (učitelji, župniki). Po odlomkih so tudi objavljene. Nikoli pa še ni izšel letopis občine, v katerem bi bili zajeti dogodki določenega leta, obdobja. Posebej zanimivo pri tovrstnem brskanju po dogodkih določenega leta je to, da v njem živijo ljudje svojega časa. V letošnjem je avtor predstavil tudi nekaj zanimivih in velikih Hrastničanov. Kar presenečeni smo lahko, ko beremo, kaj vse so ljudje, ki so vlekli korenine iz naših krajev, v življenju dosegli. In dosegajo še danes.

V občini smo se odločili, da bodo hrastniški letopis kot izjemno dragoceno in zanimivo novoletno darilo dobila vsa gospodinjstva hrastniške doline. Verjamem, da bo marsikomu to polepšalo praznike. V knjigi so namreč zapisi o življenju v letošnjem letu, ki je bilo zanimivo, včasih tudi trdo, drugič zabavno in lepo.

Naj vam bo Letopis občine Hrastnik tudi v bodoče priročnik pri raziskovanju naše občine. Šele ob prebiranju takšnega čtiva začutimo vse bogastvo, ki nas obdaja. Lahko smo upravičeno ponosni na tisto, kar smo dosegli na prelomu tisočletja. Lahko smo veseli, da živimo v naših krajih, ki so vsako leto lepši in lepši. In lahko mirno in s prijetnim vznemirjenjem zremo v novo tisočletje.

Leopold Grošelj, župan

Uvodnik

Letošnje leto je bilo eno najlepših v mojem življenju. Bil sem priča mnogim dogodkom, ki jih brez pisanja kronike verjetno ne bi bil deležen. Spoznal sem vrsto čudovitih ljudi, ki znajo živeti polno življenje. O svoji občini pa sem spoznal toliko novega, da me je bilo včasih pošteno sram, ker sem bil dotlej o kakšni stvari prav neveden in nepoučen.

Letopis občine je nekakšen pregled dogajanj zadnjega leta v tem stoletju, tisočletju. Čas za izdajo trajnega dokumenta je več kot primeren. Zato sem hvaležen tistim, ki so mi pomagali in omogočili to delo. Predvsem seveda občini Hrastnik, ki je založila in izdala Letopis, županu Leopoldu Grošlju in sodelavcem ter Miranu Jeriču za posluh pri izvedbi ideje. In seveda vsem, ki so mi stali ob strani, mi pomagali s podatki, fotografijami, gradivi ali pa z nasveti, prijazno besedo. Pa tudi tistim, ki so potrpežljivo prenašali moje muhe...

Letopis sem razdelil na več poglavij. Največ prostora je namenjenega kroniki letošnjih dogodkov v občini. Zavedam se, da je kronika na nekaterih mestih pomanjkljiva. Čeprav smo skupaj z občino povabili k sodelovanju vsa društva in organizacije, je bil odziv izjemno skromen. Tako sem se lahko zanesel le nase, upošteval dogodke, o katerih sem bil obveščen ali sem jih sam "izvohal". Žal se bodo nekateri pač jezili, ker se ne bodo našli na naslednjih straneh. Upam, da bo prihodnje leto boljše, če se bomo v občini seveda še odločili za pripravo letopisa prvega leta v novem tisočletju.

Brez prikaza upravnega dela občine ni pravega občinskega letopisa. Zajel sem različne podatke, ki so bili dosegljivi. Upam, da bodo bralcem zanimivi in koristni.

Ob prelomu tisočletja se mi je zdelo primerno, da v letopisu objavimo nekaj zanimivosti iz naše preteklosti. Drznil sem si izbrati deset prelomnih dogodkov, ki so oblikovali občino in življenje v njej. Še bolj drzna pa je bila odločitev za izbor desetih velikih Hrastničanov. Več o tem pišem v uvodu pred predstavitvijo.

Vsekakor pa moja novinarska žilica ni mogla brez pogovorov z ljudmi, ki so nekako obvladovali dogajanja v letošnjem letu na področju naše občine. Izbral sem jih iz različnih dejavnosti in različnega starostnega obdobja. Vsi so bili prijetni sogovorniki in pripravljeni, da javnost pokuka tudi v njihove zasebne fotografske albume. Iskrena zahvala vsem še enkrat.

Leto 1999 je bilo v hrastniški občini zanimivo kot morda že nekaj časa ne. Čeprav so stvari vedno relativne, naj bo vodilo tega letopisa predvsem tole: Bodimo ponosni, da prebivamo v občini Hrastnik. Ni se nam treba sramovati tega, kar smo sposobni storiti. Zavedajmo se, da so ljudje, ki prebivajo med Kumom in Mrzlico, Žrebljevim hribom in Kopitnikom, sicer skromni, vendar vredni vsega spoštovanja.

Srečno v tretjem tisočletju.

Marko Planinc

OBČINA HRASTNIK

ZGODOVINSKI ORIS UPRAVNE UREDITVE

Občina Hrastnik je v sedanji podobi nazadnje nastala pravzaprav leta 1963, ko se je od tedanje občine Hrastnik odcepilo področje Radeč. Podobna sestava občine je bila še od leta 1934 do druge svetovne vojne. Leta 1934 se je Hrastnik odcepil od občine Trbovlje in se združil z občino Dol v občino Hrastnik - Dol. Pred tem letom pa je bila upravna ureditev tega prostora precej drugačna.

Predhodnice modernih občin

Pred marčno revolucijo leta 1848 je bila samouprava tudi na prostoru današnje občine podobna kot drugod. Po prirodni samoupravi, ki je temeljila na rodovni in plemenski skupnosti, je fevdalizem uveljavil oblast na podlagi krvnega sorodstva. Po njegovem propadu se je pričela razvijati samouprava, ki je temeljila na sožitju na določenem ozemlju in povezavi interesov. Prve korake je zastavila že ***Marija Terezija****, pa cesarja* ***Jožef II.*** *in* ***Franc I.*** *z uvedbo popisnih in davčnih (katastrskih) občin. Vendar so le-te temeljile predvsem na zagotavljanju državnega reda in zadovoljitvi potreb državne uprave.*

Predhodnice modernega pojmovanja občin so se pojavile po revoluciji leta 1848. 17. marca 1849 je izšel cesarski patent, ki je kot občinski zakon oznanil, da je osnova svobodne države, svobodna občina. Ta jo označuje kot krajevno občino, ki temelji na že obstoječih katastrskih občinah. Več katastrskih občin so združevali v večje občine. Leta 1850 so po ustanovitvi okrajnih glavarstev pričeli ustanavljati tudi občine. Na področju sedanje občine Hrastnik naj bi večina ozemlja pripadala občini Trbovlje, del pa občini Sv. Krištof. Dolani se s tem niso strinjali in tako je nastala na tem območju med velikima občinama Trbovlje in Sv. Krištof še občina Dol.

Občinam so bila nadrejena sprva okrajna glavarstva. Kmalu so jih zamenjali okrajni uradi, ki so združevali politično, sodno in davčno oblast. Vse tri občine so spadale pod okrajni urad v Laškem. Kot politična in finančna oblast je bil nad njimi okrožni urad v Mariboru, kot sodna oblast pa okrožno sodišče v Celju. Obe sta nadzorovali območje celotne bivše Spodnje Štajerske.

Hrastnik pod trboveljsko občino

Občina Trbovlje je iz področja hrastniške doline zajemala naslednja naselja: Ojstro, Studence, Prapretno, Plesko in Sv. Lenard. Celotna površina občine je merila 39,87 km². Malo se je povečala leta 1890, ko so celotno hrastniško steklarno priključili k trboveljski občini.

Prvi župan je bil ***Franc Pust****. Njega so redno ponovno volili vse do smrti leta 1871. Nov župan je postal* ***Franc Kalan****, ki je že leta 1876 obupoval nad županstvom in leta 1877 ni hotel ponovno*

sprejeti tega mesta. Nov župan je postal ***Janez Logar*** *iz Lok. Županoval je do leta 1892, ko je župansko mesto prevzel* ***Ferdinand Roš*** *iz Hrastnika (Zavodnje). Županoval je do leta 1907. Sledil mu je* ***Gustav Vodušek****, ki je županoval tudi v času prve svetovne vojne. Občino je poleg župana upravljal občinski odbor.*

Občina Dol

Občina Dol je ob ustanovitvi leta 1850 merila vsega 9,57 km². Leta 1851 je štela 383 prebivalcev, leta 1910 pa prvič več kot tisoč - 1098 (552 moških in 546 žensk). Število hiš se je od leta 1869 (101 hiša) do leta 1910 povečalo na 156. Območje občine je zajemalo naselje Dol, del zgornjega Hrastnika (konzum do Zavraška - področje vasi Stari Hrastnik, ki je ni več), Kal, Brnico in naselja na levi strani potoka Boben (npr. Frtica) in reke Save od Riklovega mostu do Podkrnic.

Za razliko od občine Trbovlje, ki je bila do začetka 20. stoletja v rokah nemško mislečih ljudi, je bila občina Dol vseskozi v slovenskih rokah. Leta 1921 je bila volilna pravica razširjena na vse moške osebe, starejše od 21 let. To je pomenilo odpravo avstrijskega premoženjskega volilnega reda. Politično življenje v občinskem odboru je postalo zelo odmevno.

Občina Dol je leta 1928 dosegla priključitev katastrskih občin Sv. Jurij, Sv. Štefan in Marno k svoji občini, s čimer so se občinske meje v grobem pokrile z mejami dolske župnije in njenega šolskega okoliša.

V njej so županovali: ***Franc Dernovšek*** *(v petdesetih in šestdesetih letih),* ***Blaž Dragar*** *(v sedemdesetih letih),* ***Franc Peklar*** *(v osemdesetih in devetdesetih letih)* ***Franc Majcen*** *(v začetku dvajsetega stoletja). Leta 1911 je Majcen odstopil, župan je postal kmet z Brnice* ***Blaž Babič,*** *ki je županoval tudi med prvo svetovno vojno. Po vojni (na volitvah leta 1921) je postal župan ponovno Blaž Babič, leta 1924 pa je pričel županovati gostilničar z Dola* ***Jakob Draksler****.*

Vzhodni del v občini Sv. Krištof

Občina Sv. Krištof je bila zelo velika, saj je merila kar 72,94 km² in je imela že leta 1851 3732 prebivalcev. V njej so iz sedanjega hrastniškega območja prebivali prebivalci katastrskih občin Marno (naselja Črdenc, Krištandol, Marno, Brdce), Sv. Štefan (s Turjem) in Sv. Jurij (s Kovkom in Gorami).

Župani občine Sv. Krištof so bili: ***Mihael Borina*** *s Senožeti (petdeseta in šestdeseta leta),* ***Gustav Uhlich****, lastnik Rimskih Toplic (v sedemdesetih letih),* ***Jernej Kačič*** *iz Sv. Mihaela (osemdeseta leta),* ***Jožef Simončič*** *iz Sv. Jederti (devetdeseta leta),* ***Karel Šunta*** *s Terišča (prehod stoletja),* ***Anton Petek*** *s Strmca (pred prvo svetovno vojno in med njo).*

Občina Hrastnik - Dol

Nov občinski zakon, ki je v Dravski banovini zmanjšal število občin na tretjino in zahteve Hrastničanov po lastni občini (odcepitvi od Trbovelj) so po dolgotrajnih pogajanjih pripeljali do oblikovanja občine Hrastnik - Dol v današnjih mejah (minimalne korekture vzhodno ob Breznega in priključitev Podkraja še po drugi vojni). Vse do razpada Jugoslavije sta delovali občinski pisarni v Hrastniku in na Dolu. Združeno občino so vodili socialisti (na Dolu močna katoliška opozicija).

Novo občino je kot župan vodil upravnik konzumne zadruge rudarjev ***Karel Malovrh****.*
Nemški okupator je do konca leta 1941 pustil stari naziv občine Hrastnigg - Doll, nakar je imeni ponemčil v Eichtal in Obertal. Potem je sledilo še prvič upoštevano samo ime Hrastnika-Gemeinde Eichtal. Upravnik v občini je bil med vojno najprej hrastniški Nemec ***Findeisen****, potem pa priseljena Nemca* ***Schulz*** *in* ***Titz****. Med vojno so Nemci postavili zanimivo upravno ureditev okraja. Prvič v zgodovini so združili v enoten okraj Hrastnik, Trbovlje in Zagorje (Zagorje so priključili Štrajerski in ga izločili iz Gorenjske). Tako so nekdanjo štajersko - kranjsko deželno mejo zbrisali. Poteza je bila predvsem gospodarske narave, za poznejšo upravno strukturo in utrjevanje enotne zavesti revirskega prebivalstva pa je imela nedvomno velik pomen.*

Ljudski odbori

Po vojni so oblikovali narodno-osvobodilne odbore (po letu 1946 so se imenovali ljudski odbori). Takšna upravna ureditev je precej zabrisala predvojno občinsko strukturo, saj so bili krajevni ljudski odbori brez vmesne stopnje vezani na okrajne ljudske odbore. Narodnoosvobodilne odbore so že maja 1945 ustanovili v Hrastniku, na Dolu, Marnem, v Turju, Krnicah, Prapretnem in Čečah. Ti so se leto kasneje preimenovali v ljudske odbore. Leta 1952 so se ljudski odbori združili v občine. Nastali sta občini Hrastnik in Dol. V občino Hrastnik so se združili ljudski odbori Hrastnik, Prapretno, Krnice in del Čeč. V občino Dol pa so se združili ljudski odbori Dol, Turje in Marno. Na prvih volitvah, 7. decembra 1952, je postal predsednik Mestnega ljudskega odbora Hrastnik ***Stanko Brečko****, predsednik Ljudskega odbora Dol pri Hrastniku pa* ***Maks Jakopič****. Hrastnik je dobil v letu 1952 status mestne občine.*

Skupna občina

Težnja po oblikovanju ekonomsko samostojnih občin je pripeljala 12. julija 1954 do zasedanj ljudskega odbora v Hrastniku in na Dolu z enakim sklepom - združitev obeh ljudskih odborov, kar je pomenilo kasneje tudi združitev obeh občin. Novi odborniki so zaprisegli 15. julija tega leta ter za predsednika izvolili ***Stanka Brečka****, za podpredsednika pa* ***Maksa Jakopiča****. Že 17. avgusta istega leta so odborniki sprejeli tudi nov statut občine.*
Leta 1959 so z zakonskim sklepom Republike Slovenije priključili hrastniški občini Radeče. Kot so se Radečani takrat upirali združitvi, so se leta 1963 upirali odcepitvi in pridružitvi občini Laško. Takrat je v občini ostalo naselje Podkraj. Torej, od leta 1963 je podoba občine Hrastnik približno enaka kar se tiče površine, pa tudi števila prebivalcev. Merila je 5843 hektarjev, na njenem območju pa je prebivalo 10.528 prebivalcev.
Leta 1963 je postal predsednik občine ***Milan Babič****. Babiča je leta 1969 zamenjal* ***Zdenko Ulaga****. Od leta 1970 do leta 1978 je občini predsedoval* ***Branko Milinovič****,* ***Samo Logar*** *je bil predsednik skupščine občine od 1978 do 1980. Nasledil ga je* ***Franjo Krsnik****, ki je bil predsednik občine od 1980 do 1984. Naslednji mandat je predsedoval* ***Jože Žibret****. Od leta 1988 do leta*

1990 je občino vodil ***mag. Srečko Klenovšek****, od leta 1990 pa je bil predsednik skupščine občine* ***Leopold Grošelj****. Grošelj je bil izvoljen za župana tudi na obeh županskih volitvah v samostojni Sloveniji (1994 in 1998).*

OSEBNA IZKAZNICA OBČINE HRASTNIK

Število prebivalcev: *10685 (5131 moških, 5554 žensk)*
Velikost občine: *5858 ha (gozdne površine 3349, ostalo 2509)*
Število naselij: *19*
Število ulic: *37*
Število hišnih številk: *1849*
Živorojeni *(v letu 1998): skupaj 84, moški 40, ženske 44*
Umrli*(v letu 1998): skupaj 127, moški 68, ženske 59*
Naravni prirast *(leto 1998): skupaj -43, moški -28, ženske -15*
Sklenitev zakonskih zveze *(leto 98): 33*
Razveze zakonskih zvez *(leto 98): 10*

Praznik občine*: 3. julij (od leta 1954)*
Hrastničani praznujejo svoj občinski praznik v spomin na veliko stavko rudarjev leta 1934.

Poslovni subjekti
(podatki na dan 30.6.1999)
Skupaj 474
Kmetijstvo, lov, gozdarstvo: 6
Ribištvo: 1
Rudarstvo: 0
Predelovalne dejavnosti: 81
Oskrba z elektriko, plinom, vodo: 2
Gradbeništvo: 44
Trgovina, popravila motornih vozil: 107
Gostinstvo: 25
Promet, skladiščenje, zveze: 26
Finančno posredništvo: 0
Nepremičnine, najem, poslovne storitve: 31
Javna uprava, obramba, socialno zavarovanje: 29
Izobraževanje: 9
Zdravstvo, socialno varstvo: 19
Druge javne, skupne in osebne storitve: 94
Nastanitvene zmogljivosti
(avgust 1999)
Nastanitveni objekti: 3
Sobe: 28
Ležišča: 119

Starost Hrastničanov po letih

(podatki za 31.3.1999)

0-4	*422*
5-9	*491*
10-14	*700*
15-19	*729*
20-24	*718*
25-29	*617*
30-34	*819*
35-39	*930*
40-44	*979*
45-49	*846*
50-54	*633*
55-59	*638*
60-64	*561*
65-69	*596*
70-74	*460*
75-79	*318*

80-84	119
85-89	76
90-94	27
95-99	6
100-	-

OBČINA HRASTNIK

Pot Vitka Pavliča 5

1430 HRASTNIK

Telefoni

Tajništvo župana: 54-350

Tajništvo Oddelka za splošne zadeve: 54-360

Direkcija za prostor, okolje in javne gospodarske službe: 54-370

Oddelek za proračun in finance: 54-380

Oddelek za družbene dejavnosti in gospodarstvo: 54-390

Občina Hrastnik je samoupravna lokalna skupnost, ki ureja zadeve prebivalcev občine, kot jih določajo ustava, zakon in statut. Normativno ureja lokalne zadeve javnega pomena, upravlja občinsko premoženje, omogoča pogoje za gospodarski razvoj občine, ustvarja pogoje za gradnjo stanovanj in skrbi za povečanje najemnega socialnega sklada stanovanj.

Občina skrbi za lokalne javne službe, zagotavlja in pospešuje vzgojno-izobraževalno in zdravstveno dejavnost, pospešuje službe socialnega skrbstva, predšolskega varstva, osnovnega varstva otrok in družine za socialno ogrožene, invalide in ostarele. Pospešuje raziskovalno, informacijsko, kulturno in društveno dejavnost ter razvoj športa in rekreacije, skrbi za varstva zraka, tal, vodnih virov, za varstvo pred hrupom, za zbiranje in odlaganje odpadkov in opravlja druge dejavnosti varstva okolja.

Upravlja, gradi in vzdržuje lokalne javne ceste in druge javne poti ter površine, skrbi za požarno varnost in varnost občanov v primeru elementarnih in drugih nesreč ter ureja javni red v občini. V okviru lokalnih zadev javnega pomena občina opravlja tudi naloge, ki se nanašajo na inšpekcijski nadzor nad izvajanjem občinskih predpisov, ugotavljanje javnega interesa v primeru razlastitve za potrebe občine, določa namembnost urbanega prostora, gospodari s stavbnimi zemljišči in določa pogoje za njihovo uporabo. Občina vodi evidenco občinskih zemljišč in drugega premoženja, zagotavlja varstvo naravnih in kulturnih spomenikov, skrbi za mrliško ogledno službo in ureja druge lokalne zadeve javnega pomena. Organi občine so: Občinski svet, župan in nadzorni odbor.

OBČINSKI SVET

Občinski svet deluje kot najvišji organ odločanja o vseh zadevah v okviru pravic in dolžnosti občine. Šteje 20 članov, ki so izvoljeni za štiri leta. Člani občinskega sveta opravljajo svojo funkcijo nepoklicno. Seje občinskega sveta vodi župan, ki tudi predstavlja občinski svet.

Hrastniški občinski svet sestavljajo člani naslednjih list: LDS 9, ZLSD 5, SNS 2, SDS 2, SLS 1 in SKD 1.

1. ***Miran JERIČ**, roj. 6. 6.1958, Trg Franca Kozarja 14, Hrastnik, elektrotehnik, poslanec v Državnem zboru Republike Slovenije, LDS*

2. ***Matej PAVČNIK***, *roj. 25. 10. 1959, Trg F. Kozarja 16, Hrastnik, dipl. ing. rudarstva, pomočnik tehničnega direktorja Rudnika Trbovlje Hrastnik d.o.o. za hrastniško območje, LDS*
3. ***Dr. Jelka MARKOVIČ GRAHEK***, *rojena 6. 11. 1957, Trg F. Kozarja 14, Hrastnik, zdravnica, specialistka ginekologije in porodništva v Zdravstvenem domu Hrastnik, LDS*
4. ***Miran GROHAR***, *roj. 22. 4. 1953, Novi Log 7 b, Hrastnik, ing. varstva pri delu, direktor Sinet d.d., LDS*
5. ***Vinko ŽAGAR,*** *roj. 11. 1. 1974, Cesta padlih borcev 17, Hrastnik, študent Biotehniške fakultete v Ljubljani; LDS*
6. ***Soniboj KNEŽAK***, *roj. 13. 5. 1962, Trg Franca Kozarja 16 b, Hrastnik, strojni tehnik, predsednik sindikata v Steklarni Hrastnik, ZLSD*
7. ***Drago KOPUŠAR***, *roj. 24.12.1959, Trg Franca Kozarja 16 a, Hrastnik, dipl. sociolog, direktor Doma starejših Hrastnik, ZLSD*
8. ***Marijan Viktor PERGAR***, *rojen 19.1.1939, Cesta padlih borcev 16a, Hrastnik, dipl. ing. strojništva, direktor Sijaj d.o.o. Hrastnik, ZLSD*
9. ***Aleš HERIČ***, *roj. 28.2.1965, Log 15, Hrastnik, kemijski tehnik, vodja športne dvorane Dolanke - KRC Hrastnik, SNS*
10. ***Sanja LOGAR BOČKO***, *roj. 21.11.1960, Pot Josipa Brinarja 5, Hrastnik, dipl. ing. geologije, direktorica BLB d.o.o. Hrastnik, SDS*
11. ***Marko OROŽEN***, *roj. 22.3.1940, Trg borcev NOB 13, Dol pri Hrastniku, pravnik, upokojenec, lista LDS*
12. ***Marjan DOLANC***, *roj. 29.9.1946, Dolska cesta 1, Hrastnik, strojni tehnik, projektni vodja v Rudisu, LDS*
13. ***Ljudmila DEŽELAK***, *rojena 22.6.1949, Dolska cesta 1, Hrastnik, specialni pedagog, ravnateljica OŠ Vitka Pavliča, LDS*
14. ***Avgust FIŠNAR***, *roj. 7. 12.1952, Cesta Hermana Debelaka 7, Hrastnik, dipl. ing. strojništva, direktor Forstek d.d., LDS*
15. ***Martin MLINAR***, *roj. 1. 11. 1935, Pod hribom 12, Dol pri Hrastniku, ekonomist, upokojenec, ZLSD*
16. ***Katjuša LAZNIK***, *roj. 25. 6. 1967, Planinska cesta 10, Dol pri Hrastniku, kemijski tehnik, laborantka v Rudniku Hrastnik - Trbovlje, ZLSD*
17. ***Jurij BANTAN***, *rojen 25.4.1962, Slatno 25, Dol pri Hrastniku, strojni tehnik, vodja montaže v Los d.o.o Hrastnik, SKD*
18. ***Mag. Matej HABERL***, *rojen 5.5. 1969, Podkraj 80, Hrastnik, univ. dipl. ing. kemijske tehnologije, vodja marketinga široke potrošnje v TKI Hrastnik, SNS*
19. ***Peter MEJAČ***, *rojen 27.4.1936, Šavna peč 4, Hrastnik, kmet, upokojenec, SLS*
20. ***Samo KREŽE***, *rojen 2. 3. 1968, Pod hribom 11, Dol pri Hrastniku, elektroinženir, elektronik v Steklarni Hrastnik, SDS*

Tajniške posle za OS opravlja ***Dragi Pust****, ki je dosegljiva na telefonu 54-350.*

ŽUPAN

Za župana občine Hrastnik so volilci z ogromno večino leta 1998 za mandatno obdobje 1998 - 2002 izvolili ***Leopolda Grošlja****. Grošelj je županoval tudi v mandatu 1994 - 1998, prej pa je štiri leta vodil občino Hrastnik kot predsednik skupščine*

ČLANI OBČINSKEGA SVETA HRASTNIK

1

2

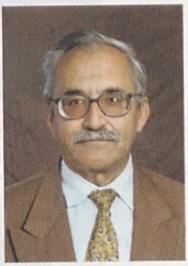

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

20

OBČINA HRASTNIK

ŽUPAN OBČINE
Leopold GROŠELJ

PODŽUPAN OBČINE
Marjan DOLANC

TAJNIK OBČINE
Janez KRANER

PREDS. NADZORNEGA ODBORA
Vili PETRIČ

UPRAVNA ENOTA

NAČELNIK
Stanislav KIRN

NAM. NAČELNIKA
Darko ROTAR

občine.
Župan opravlja funkcijo poklicno. Predstavlja in zastopa občino. Je predlagatelj razvojne politiko občine, skrbi za izvajanje odločitev Občinskega sveta, izvršuje naloge občinskega proračuna ter nadzira delo občinske uprave, javnih služb, skladov in javnih zavodov. Občinskemu svetu predlaga v sprejem proračun občine in zaključni račun proračuna, odloke in druge akte. Opravlja tudi druge naloge, ki jih določajo zakoni in občinski predpisi.

Na predlog župana Občinski svet izmed članov OS izvoli in razrešuje najmanj enega podžupana.

PODŽUPAN

V sedanjem mandatnem obdobju opravlja funkcijo neprofesionalnega podžupana **Marjan Dolanc**. Podžupan mora biti izvoljen iz vrst občinskih svetnikov. Pomaga županu pri njegovem delu ter opravlja posamezne naloge iz pristojnosti župana, za katere ga župan pooblasti. Podžupan nadomešča župana v primeru njegove odsotnosti ali zadržanosti.

NADZORNI ODBOR

Nadzorni odbor občine Hrastnik ima 7 članov. Predseduje mu **Vili Petrič**, podpredsednik pa je **Emil Šabanovič**. Člani Nadzornega odbora so še: **Bojan Kreže, Janja Presečki, Katarina Roškar, Andreja Slapšak in Igor Zavrašek**. Nadzorni odbor je najvišji organ nadzora javne porabe v občini. Njegovi člani opravljajo nadzor nad razpolaganjem s premoženjem občine, nadzorujejo namenskost in smotrnost porabe sredstev občinskega proračuna in nadzorujejo finančno poslovanje uporabnikov proračunskih sredstev.

OBČINSKA UPRAVA

Predstojnik občinske uprave je župan, neposredno pa njeno delo vodi tajnik občine **ing. Janez Kraner.** Tajnik vodi delo uprave, usklajuje delo med občinskimi organi in zunanjimi ustanovami ter opravlja druge naloge, določene s predpisi občine. Župan imenuje in razrešuje predstojnike oddelkov. Tajnik ing. Janez Kraner je dosegljiv na številki 54 - 361.
Občinska uprava opravlja strokovne, upravne, organizacijsko tehnične in administrativne naloge na področjih splošnih zadev, normativno pravnih zadev, upravnih zadev, javnih financ, gospodarskih dejavnosti in kmetijstva, družbenih dejavnosti, varstva okolja in urejanja prostora, gospodarskih javnih služb in infrastrukture, inšpekcijskega nadzorstva in občinskega redarstva in gospodarjenja s stavbnimi zemljišči.

ODDELEK ZA SPLOŠNE ZADEVE

V Oddelku za splošne zadeve opravljajo upravne, strokovne, organizacijsko tehnične in administrativne naloge za potrebe župana, občinskega sveta in njegovih delovnih teles, za člane občinskega sveta, nadzorni odbor ter druge občinske organe. V tem oddelku skrbijo za kadrovske zadeve, arhiviranje, gospodarijo z zgradbo občine in tehnične opreme, civilno zaščito, pomagajo krajevnim skupnostim pri njihovem delovanju. Skrbijo tudi za strokovno pravno delo, vodijo upravne postopke na prvi stopnji in premoženjsko pravne zadeve.

V referatu za zadeve občinskega sveta v okviru tega oddelka skrbijo za strokovno administrativna dela, ki so vezana na delo občinskega sveta.

Oddelek vodi tajnik občine Janez Kraner.

ODDELEK ZA DRUŽBENE DEJAVNOSTI IN GOSPODARSTVO

V Oddelku za družbene dejavnosti in gospodarstvo pripravljajo strategijo razvoja občine ter programske usmeritve in programe razvoja posameznih dejavnosti s področja gospodarstva, ter analize gospodarskih gibanj. Izvajajo strokovne naloge za občino in njene organe, če je občina ustanovitelj ali soustanovitelj zavoda. V tem oddelku pripravljajo razvojne usmeritve ki se nanašajo na področje predšolske vzgoje, izobraževanja, športa, kulture, zdravstva, socialnega varstva, socialnega skrbstva ter varstva naravne in kulturne dediščine. Koordinirajo delo javnih zavodov, skrbijo za upravljanje in gospodarjenje z občinskimi objekti družbenih dejavnosti ter usklajujejo naloge na področju javnih del. V oddelku skrbijo tudi za občinsko premoženje, sodelujejo pri izdajanju koncesij.

Oddelek vodi ***Ljubomir Zalezina****, njegov telefon: 54-391.*

DIREKCIJA ZA PROSTOR, OKOLJE IN JAVNE GOSPODARSKE SLUŽBE

Direkcija opravlja strokovne in upravne naloge, ki se nanašajo na urejanje prostora in varstvo okolja. V njihovi pristojnosti je priprava prostorskih aktov, izdaje lokacijskih informacij, vodijo evidenco posegov v prostor in analizirajo posledice posegov. Delavci Direkcije pripravljajo programe varstva okolja, sanacijske programe in opravljajo upravne naloge s področja varstva okolja. Na področju gospodarskih javnih služb in infrastrukture direkcija pripravlja strokovne podlage za ustanovitev in organizacijo teh služb, programe razvoja zanjo in nadzira njihovo delo. Njena je skrb za naložbe, gospodarjenje z objekti komunalne infrastrukture, komunalni nadzor, upravljanje občinskih cest in parkirišč, komunalne energetike. Skrbi za podeljevanje koncesij s svojega področja in nadzira delo izvajalcev, določa pogoje za dajanje soglasij in dovoljenj za posege v prostor. V okviru Direkcije deluje režijski obrat, kjer opravljajo naslednje dejavnosti: gospodarjenje s stavbnimi zemljišči in informatizacija ter upravljanje z bazami geopodatkov.

Direkcijo vodi direktor ***Tomaž Sihur****, telefon: 54-371.*

ODDELEK ZA PRORAČUN IN FINANCE

Ta oddelek opravlja naloge, ki se nanašajo na pripravo in realizacijo proračuna, financiranje občinskih organov in občinske uprave, usklajevanje finančne politike, gospodarjenja s premoženjem in naložbami. Oddelek pripravlja tudi predloge občinskih predpisov za področje iz svoje pristojnosti in sodeluje z resornimi državnimi organi. Sodeluje pri oblikovanju cen iz pristojnosti občine in cen iz koncesijskih razmerij, spremlja in analizira davke iz občinske

pristojnosti.

Oddelek vodi ***Vanja Jerič****, telefon 54-381.*

KOMISIJE IN ODBORI OBČINSKEGA SVETA

Občinski svet je ustanovil kot stalna delovna telesa nekaj komisij in odborov. V vseh deluje 7 članov, predsednika in tri člane imenuje občinskih svet izmed svojih članov, ostali so imenovani izmed drugih občanov. Le v Komisiji za mandatna vprašanja, volitve, imenovanja in administrativne zadeve so vsi člani iz vrst svetnikov.

Komisija za mandatna vprašanja, volitve, imenovanja in administrativne zadeve
Predsednik Marjan Dolanc, podpredsednik Matej Haberl, člani Miran Jerič, Drago Kopušar, Sanja Logar Bočko, Jurij Bantan in Peter Mejač.

Komisija za statut in poslovnik
Predsednik Marko Orožen, podpredsednica Nives Venko, člani Miran Grohar, Darja Klenovšek, Samo Kreže, Martin Mlinar in Igor Zavrašek.

Komisija za prošnje in pritožbe ter druge vloge občanov
Predsednik Samo Kreže, podpredsednik Peter Mejač, člani Slavko Kušar, Katjuša Laznik, Denis Meterc, Matej Pavčnik in Janez Trbovc.

Komisija za odlikovanja in priznanja
Predsednik Soniboj Knežak, podpredsednik Jurij Bantan, člani Miran Grohar, Aleš Herič, Ivan Restar, Marijan Zajec in Vojka Železnik.

Odbor za varstvo okolja, urejanje prostora in infrastrukturo
Predsednik Marijan Viktor Pergar, podpredsednik Vinko Žagar, člani Aleksej Klemen, Sanja Logar Bočko, Matej Pavčnik, Franc Vidovič in Antonija Zupančič.

Odbor za socialno politiko in zdravstvo
Predsednica dr. Jelka Markovič - Grahek, podpredsednik Drago Kopušar, člani Blaga Kazievska - Jerič, Samo Kreže, Franjo Krsnik, Peter Mejač in Janko Zorko.

Odbor za vzgojo, izobraževanje, kulturo in šport
Predsednica Ljudmila Deželak, podpredsednik Aleš Herič, člani Jurij Bantan, Bojan Klenovšek, Katjuša Laznik, Vesna Ojsteršek in Marika Senica.

Odbor za gospodarski razvoj in proračun
Predsednik Martin Mlinar, podpredsednik Denis Meterc, člani Jerica Filipovič, Avgust Fišnar, Matej Haberl, Samo Kreže in Darko Šergan.

ORGANI V OBČINI

Med organi občine je Občinska volilna komisija, v občini pa delujejo še nekateri sveti, odbori in štabi.

OBČINSKA VOLILNA KOMISIJA

Občinsko volilno komisijo vodi predsednica Alis Brečko, njen namestnik je Mitja Godicelj, člani pa so Darja Klenovšek, Stanislav Laznik., Marjeta Bantan, Nina Muhvič, Aleš Venko in Dušanka Dolanc.

SVET ZA PREVENTIVO IN VZGOJO V CESTNEM PROMETU

Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu sestavljajo: predsednik Zlatko Romih, tajnik Aleš Venko in člani: Jelka Feguš, Cveto Gerčer, Drago Grošelj, Jože Guzej, Anton Hočevar, Jože Kandolf, Franc Kreže, Helena Koritnik, Aleš Stopa, Bogdan Peruci, Marjan Pušnik, Franc Ramšak, Franc Romih, Rudi Saviozzi, Bojan Skočir, Vlasta Vidmar, Darko Vintar, Igor Zavrašek, Gusti Žibret in Jurij Bantan.

ODBOR ZA RAZPOLAGANJE S SREDSTVI POŽARNEGA SKLADA

Predsednik odbora Miran Grohar, člani Marjan Jošt (predstavnik poklicnih gasilcev), Marko Kavzar (predstavnik zavarovalništva) in Vili Zaletel (predstavnik OŠCZ Hrastnik).

OBČINSKI ŠTAB CIVILNE ZAŠČITE

Poveljnik Viktor Ramšak, namestnik poveljnika Aleš Venko, član za tehnično reševanje Iztok Slanšek, član za RKB in nevarne snovi Boris Kreže, član za protipožarno zaščito Miran Grohar, član za oskrbo Vojka Železnik, član za zaklanjanje Janko Fabijan, član za PMP dr. Seima Kazaferovič, član za PVP Vanda Hafner in administratorka Joži Brilej.

UPRAVNA ENOTA HRASTNIK

Upravna enota (UE) opravlja upravne naloge in pristojnosti na področjih, za katera so bila ustanovljena posamezna ministrstva in druge upravne naloge oblastvenega značaja. Opravlja upravne naloge in pristojnosti iz delovnih področij naslednjih ministrstev: za notranje zadeve; okolje in prostor; ekonomske odnose in razvoj; gospodarskih dejavnosti; kulture; delo, družino in socialne zadeve; šolstvo in šport; kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano; promet in zveze; malo gospodarstvo in turizem.

Poleg tega opravlja UE še naloge s področja obrambnih priprav in druge, ki so pomembne za njeno delovanje. Opravlja tudi naloge za Občino Hrastnik.

Upravna enota je organizirana za območje občine Hrastnik, njeno delo poteka v notranjih organizacijskih enotah.

*Upravno enoto vodi **Stanislav Kirn**, telefon (43-580), njegov pomočnik pa je **Martin Rotar** (telefon 44-344).*

ODDELEK ZA UPRAVNE NOTRANJE ZADEVE

V tem oddelku opravljajo strokovne naloge s področij gibanja in prebivanja tujcev, prometa, državljanstva, matičnih knjig in osebnega imena, javnega reda ter opravljajo naloge s področja obrambnih priprav.

*Oddelek vodi **Nina Muhvič**, njen telefon 43-059.*

ODDELEK ZA OKOLJE IN PROSTOR, PROMET IN ZVEZE

Oddelek pokriva široko dejavnost na naslednjih področjih: urejanje naselij in drugih posegov v prostor, stanovanjske zadeve, premoženjsko - pravne zadeve, vode, denacionalizacije, promet in zveze, druge upravne dejavnosti ter področje obrambnih priprav.

Oddelek vodi ***Martin Rotar****, telefon 44-344.*

ODDELEK ZA EKONOMSKE ODNOSE IN RAZVOJ, GOSPODARSKE DEJAVNOSTI IN KMETIJSTVO

Ta oddelek opravlja strokovne naloge z naslednjih področij: trgovska dejavnost, kontrola cen, preskrba, regionalni razvoj, obrambne priprave, malo gospodarstvo, industrija, turizem in gostinstvo, denacionalizacija zasebnih gospodarskih podjetij, statistika in informatika, kmetijstvo, gozdarstvo, ribolov, lov in preskrba.

Mesto vodje oddelka zaenkrat še ni zasedeno.

ODDELEK ZA OBČO UPRAVO, DRUGE UPRAVNE NALOGE IN SKUPNE ZADEVE

Oddelek opravlja naloge na naslednjih področjih: upravne izvršbe, najdeni predmeti, sprejem strank, njihovo informiranje in usmerjanje, sprejem in oddaja pošte, arhiviranje, finance, kadrovske in splošne zadeve, varstvo vojnih veteranov in žrtev vojnega nasilja, šolstvo, šport in Urad za mladino, kultura, obrambne priprave.

Oddelek vodi ***Marija Štepec****, telefon 43-736.*

KRAJEVNE SKUPNOSTI

V občini Hrastnik deluje 10 krajevnih skupnosti. Podatki o prebivalcih so iz oktobra 1999.

KS RUDNIK

Krajevna skupnost Rudnik je po številu prebivalcev največja KS v občini, saj v njej živi kar 5116 prebivalcev. Razprostira se na 382,2 ha površine. Zajema naslednje ulice in zaselke: Studence, Cesta padlih borcev, Cesta Adama Dušaka, Cesta 1. maja od št. 47 do 86, Cesta 3. julija, Log, Naselje Aleša Kaple, Novi dom, Novi Log, Pot Josipa Brinarja, Pot na Kal, Pot Vitka Pavliča, Trg Franca Kozarja, Ulica mladih borcev, Ulica prvo- borcev, Veličkova cesta. Krajani Rudnika praznujejo svoj praznik ***3. julija*** *v spomin na gladovno stavko rudarjev leta 1934.*

Člani sveta KS *so:*

1. Franjo Krsnik - predsednik
2. Slavko Ručman - podpredsednik
3. Nives Venko
4. Franc Kovač
5. Andrej Orožen
6. Vojka Železnik
7. Antonija Zupančič

KS STEKLARNA

KS Steklarna se z leti vse bolj spreminja v industrijsko območje občine. Njena površina je 375,7 ha, v KS pa živi 1317 prebivalcev. V tej KS se združujejo naslednja naselja in ulice: Podkraj 56, 57, 59 do 96, Cesta Hermana Debelaka, Cesta 1. maja od 1 do 46, Dolska cesta, Draga, Grajska pot, Pot Franca Pušnika, Za Savo in

*Taborniška pot. Praznik KS Steklarna je **28. junij** v spomin na stavko steklarjev leta 1928.*

***Člani sveta KS** so:*

1. Boris Volaj - predsednik
2. Avgust Žibert - podpredsednik
3. Darino Rižner
4. Jožef Godicelj
5. Anton Mlakar

KS DOL PRI HRASTNIKU

*KS Dol pri Hrastniku zajema drugo največje naselje v občini. Meri 919,6 ha površine. V tej KS živi 1799 prebivalcev. V to KS se združujejo naslednja naselja in ulice: Brnica, Kal Krištandol 6 do 8, 12, 12a, Črdenc, Cesta VDV brigade, Grča, Krištandolska cesta, Laz, Na Selah, Partizanska cesta, Planinska cesta, Pod hribom, Pod Javorjem, Pot Hameršak Emila, Slatno in Trg borcev NOB. Krajevni praznik Dolani praznujejo **28. junija** v spomin na ustanovitev odbora OF leta 1941.*

***Svet KS** deluje v naslednji sestavi:*

1. Martin Mlinar - predsednik
2. Marija Klemen - podpredsednica
3. Franc Majcen
4. Vojteh Pust
5. Janez Venko
6. Alojz Aškerc
7. Ljudmila Kobal

KS MARNO

*KS Marno leži na vzhodnem delu občine in združuje nekaj zelo lepih naselij: Brdce, Krištandol od 1 do 5, 9 do 11, 13, 15, Marno ter Unično. Razprostira se na 313,5 ha površine, v njej pa živi 538 prebivalcev. Marnčani praznujejo svoj krajevni praznik **12. januarja** v spomin na v taborišče izseljene krajane leta 1944.*

*V **svet KS** so bili izvoljeni:*

1. Marinka Anžlovar - predsednica
2. Albin Bizjak - podpredsednik
3. Jožef Kačič ml. - tajnik
4. Bojan Ristovič
5. Dušan Drnovšek
6. Vida Vidic
7. Marjan Kupec

KS TURJE - GORE

*KS Turje - Gore združuje naselja, ki so bila v zgodovini izjemno pomembna, danes pa se na to kmetijsko podeželje vse bolj vračajo ljudje iz doline. Zajema naselja Turje in Gore, površina KS pa meri 1265,3 ha. V tej KS živi 368 prebivalcev. Krajevni praznik praznujejo **15. avgusta** v spomin na ustanovitev odbora OF leta 1941.*

***Svet KS** sestavljajo:*

1. Stojan Mastnak - predsednik
2. Ladislav Železnik - podpredsednik
3. Irena Peklar - tajnica
4. Matevž Vičič
5. Ernest Ščukanec
6. Dušan Audič
7. Franc Zupan

KS KOVK

*KS Kovk leži na planoti z več zaselki in je v glavnem kmetijsko področje občine. Zajema naselje Kovk. Ta KS meri po površini 315,1 ha, na Kovku pa živi 92 prebivalcev. Krajevni praznik ta KS praznuje **27. aprila** v spomin na množični odhod krajanov v partizane leta 1944.*

***Svet KS** deluje v naslednji sestavi:*

1. Janez Homšek - predsednik
2. Damjan Škoberne - podpredsednik
3. Srečko Mokotar - tajnik
4. Darinka Ostanek
5. Marko Doberšek

KS PRAPRETNO

KS Prapretno meji na občino Trbovlje na zahodnem delu občine Hrastnik. Sestavljata ga zaselka Prapretno in Plesko. Meri 321,4 ha površine, v njej pa živi 243 prebivalcev. V Prapretnem praznujejo krajevni praznik ***5. avgusta*** *v spomin na aretacijo in izgon družin ustreljenih talcev v koncentracijska taborišča leta 1942.*

V ***svet KS*** *so bili izvoljeni:*
1. Martin Rotar - predsednik
2. Alojz Vajdič - podpredsednik
4. Ivica Jenko - tajnica
5. Maja Majcen Petan
6. Franc Jazbinšek

KS BOBEN

KS Boben leži v delu občine, ki je zanimivo razgiban. Sestavljata ga naselji Boben in Čeče. Površina te KS meri 426,6 ha, v njej pa živi 461 prebivalcev. V KS Boben praznujejo svoj praznik ***14. oktobra*** *v spomin na obisk Josipa Broza Tita in otvoritev doma DPO leta 1968.*

Svet KS *je sestavljen takole:*
1. Jože Gregorčič - predsednik
2. Rudolf Senčar - podpredsednik
3. Marija Sajovic - tajnica
4. Ivan Bočko
5. Jože Frajle

KS PODKRAJ

KS Podkraj je edina KS v občini, ki v celoti leži na desnem bregu Save. Z njo so prebivalci te občine tesno povezani. V tej KS ležijo zaselki Podkraj od 12 do 55, 58 in 97. Meri 969,1 ha, v njej živi 115 prebivalcev. Krajevni praznik praznujejo Podkrajčani ***6. decembra*** *v spomin na izseljene krajane v taborišča leta 1941.*

Svet KS:
1. Roman Vene - predsednik
2. Stanislav Kreže ml.- podpredsednik
3. Zdenka Kramžar
4. Slavica Kavšek Novak
5. Jože Novak

KS KRNICE - ŠAVNA PEČ

V tej KS so še posebej ponosni na svojo zgodovino in svoje velike može. KS sestavljata dve naselji: Krnice in Šavna Peč. KS meri 270,6 ha, v njej živi 212 prebivalcev. Svoj praznik praznujejo ***28. junija*** *v spomin na Antona Sovreta, filologa in prevajalca, rojenega v Šavni Peči.*

Svet KS *deluje v sestavi:*
1. Danica Černuta - predsednica
2. Boris Dobršek - podpredsednik
3. Jolanda Pešec - tajnica
4. Anton Kolman
5. Vladimir Koritnik
6. Rudolf Kreže
7. Marija Mejač

GRB IN ZASTAVA OBČINE HRASTNIK

Do leta 1998 je Hrastnik za svoje razpoznavno znamenje uporabljal znak, ki ga je oblikoval Franc Klemen najprej v turistične namene. Kasneje je znak postal obeležje občine, ki ga je uporabljala za svoje protokolarne namene. Modificiran grb (brez zvezde in napisa Hrastnik) se je ob osamosvojitvi Slovenije pojavil tudi na avtomobilskih tablicah. Vendar ta občinski znak ni bil izdelan po strogih heraldičnih zahtevah, zato so se v občini odločili za oblikovanje novega grba občine.

Hrastnik je tako prvič v svoji zgodovini dobil svoje uradne heraldične istovetnostne simbole 7. maja 1998, ko jih je na svoji 34. seji sprejel Občinski svet Občine Hrastnik. Od takrat ima Hrastnik svoj grb, zastavo in potrditvene elemente. Izdelala ga je Heraldica Slovenica, zanjo predsednik strokovnega sveta Valt Jurečič.

GRB

Grb simbolizira trdnost življa, ki se je pred stoletji naselil v hrastniški dolini in se znal spopadati s tegobami svojega časa. Tudi danes se je sposoben boriti za svojo ohranitev in napredovanje. Grb to ponazarja z upodobljenim hrastom na srebrnem, oziroma belem ščitu.

Belina simbolizira jasnost našega sveta, v kakršnem si želimo živeti in ohranjati njegovo čistost našim potomcem. Hrastove korenine so trdno zarasle v črna, z rudninami bogata tla, iz katerih je to drevo že od nekdaj črpalo sokove za svoj obstanek. Korenine preraščajo v močno rdeče deblo, katerega barva nas opozarja na revolucionarno hrabrost in borbenost hrastniškega človeka v komaj pretekli zgodovini. Obenem nas barva hrasta opominja, da te zgodovine ne pozabimo ne glede na drugačnost mnenj. Svobodno Slovenstvo ima prav v teh krajih svoje globoke korenine.

Blazon se imenuje v svetu heraldike uradni strokovni opis grba:

Grb občine Hrastnik je upodobljen na ščitu poznogotskega stila, sanitske oblike. Iz rdečih korenin v črnem dnu srebrnega ščita raste hrastovo drevo v rdeče deblo do sredine ščita, kjer iz njega rastejo trije zeleni hrastovi listi z rdečo žilo: srednji dosega sredino zgornjega roba glave ščita, spremljajoča lista, sicer enaka srednjemu, pa rasteta iz vrha debla v desni, oziroma levi kot ščita. Zlati trak, ki ga nosi ščit na svojih zunanjih robovih, lahko služi le kot grbovni okras.

ZASTAVA

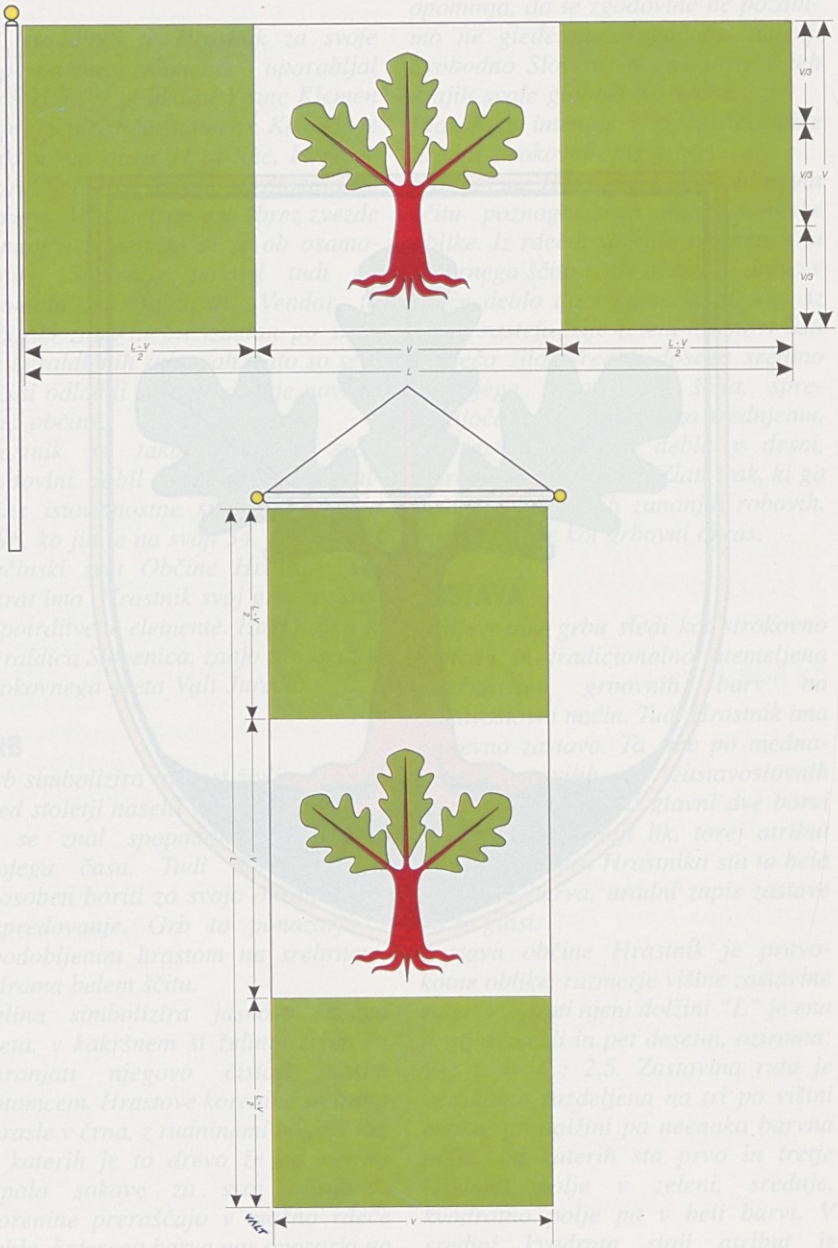
Krajevnemu grbu sledi kot strokovno logična in tradicionalno utemeljena predstavitev grbovnih barv na zastavoslovni način. Tudi Hrastnik ima krajevno zastavo. Ta sme po mednarodnih pravilih in zastavoslovnih merilih predstavljati glavni dve barvi iz grba in osrednji lik, torej atribut grba. V primeru Hrastnika sta to bela in zelena barva, uradni zapis zastave pa se glasi:

Zastava občine Hrastnik je pravokotne oblike, razmerje višine zastavine rute "V" proti njeni dolžini "L" je ena proti dve celi in pet desetin, oziroma: V : L = 1 : 2,5. Zastavina ruta je vertikalno razdeljena na tri po višini enaka, po dolžini pa neenaka barvna polja, od katerih sta prvo in tretje (zadnje) polje v zeleni, srednje, kvadratno polje pa v beli barvi. V sredini kvadrata stoji atribut iz

GRB
OBČINE HRASTNIK

ZASTAVA
OBČINE HRASTNIK

občinskega grba, torej trije hrastovi listi v zeleno krošnjo. Atribut ne sme biti nižji od 2/3 (dveh tretjin) višine zastavine rute in ne višji od 8/10 (osem desetin) imenovane višine.

UPORABA

Poseben občinski odlok o grbu in zastavi občine Hrastnik ureja obliko, način uporabe, nadzor in kazenske določbe o grbu in zastavi.

Gospodarske družbe, zavodi, društva, ustanove in druge pravne osebe ter samostojni podjetniki posamezniki, ki imajo sedež v občini Hrastnik, predvsem tisti, ki imajo javno pooblastilo za izvajanje posameznih nalog iz pristojnosti Občine Hrastnik, lahko zaprosijo, da se jim dovoli uporaba simbolov v določenih primerih ali prostorih, zlasti:

1. *v njihovi firmi ali imenu,*
2. *v njihovem zaščitnem znaku*
3. *v obliki našitkov ali značk na društvenih praporih, delovnih oblekah - uniformah,*
4. *v propagiranju proizvodov v sredstvih javnega obveščanja,*
5. *v priznanjih, ki jih podeljujejo,*
6. *v obliki spominkov ali značk.*

Uporaba simbolov je dovoljena izključno v celoti, za uporabo pa mora občina izdati posebno dovoljenje.
Grb se uporablja v pečatu in žigu ter ostalih znakih občinskih organov in krajevnih skupnosti na območju občine Hrastnik. Prav tako se uporablja v prostorih in na poslopju sedeža občine ter na poslopjih krajevnih skupnosti, na svečanih sejah občinskega sveta se uporablja z grbovnim okrasjem, na listinah, vabilih, čestitkah, vizitkah in podobnih uradnih izkazih, ki jih za službene namene uporabljata župan občine in predsednik občinskega sveta (z grbovnim okrasjem se uporablja ob svečanih priložnostih). Grb krasi tudi plakete in druga priznanja občine (z grbovnim okrasjem) in morebitnih drugih primerih.

Lahko ga uporabijo še ob mednarodnih, državnih in medobčinskih srečanjih, športnih, kulturnih in drugih tekmovanjih, humanitarnih in drugih prireditvah in javnih shodih, na katerih se občina predstavlja, oziroma, katerih se udeležuje, v skladu s pravili in običaji takih shodov. Prav tako ga lahko uporabimo na neprometnih znakih, ki označuje območje občine in drugih primerih, če uporaba grba ni v nasprotju z odlokom o grbu in zastavi občine Hrastnik.

Zastava občine se izobesi ob prazniku Občine Hrastnik, komemoracijah, pomembnejših kulturnih in športnih prireditvah občinskega pomena, ob obiskih uradnih delegacij mednarodnih in domačih organizacij in lokalnih skupnosti ter drugih priložnostih. Zastava se izvesi na poslopjih, v katerih so sedeži KS, na drugih javnih zgradbah, oziroma mestih, kjer je prireditev. Župan lahko odredi, da se zastave izvesijo tudi na drugih zgradbah, zlasti ob slovesni seji občinskega sveta, prazniku občine, slovesni ali kulturni prireditvi, pomembni za občino, ali kadar predstavniki občine sprejmejo uradne obiske. Zastava občine se izvesi tudi v času sklepanja zakonskih zvez v prostorih, v katerih se sklepajo zakonske zveze, v primeru žalovanja pa se zastava izvesi na pol drога. Zastava lahko visi tudi ob državnih praznikih skupaj z zastavo Republike Slovenije.

Tako za grb kot zastavo velja, da ju ne moremo uporabljati, če sta poškodovana, obledelih barv, strgana, zmečkana ali umazana.

NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA

V občini Hrastnik so predlagana za razglasitev kot naravne znamenitosti in kulturni spomeniki, naslednja varovana območja in objekti :

Naravna dediščina
- krajinski park Kopitnik
- naravni spomeniki

površinski geomorfološki naravni spomeniki:
Klemenčeve skale nad Novim Dolom, Jelenove skale na Dolu, Skalni osamelci v soteski Bobna, Reberske skale, Škratova glava, Bajdetov graben, Okrogi z izviriščem, soteska Pekel in Osamelci pod Matico

podzemeljski geomorfološki naravni spomenik:
Kovška luknja

dendrološki naravni spomeniki:
lipa pri cerkvi v Turju, bodika v Ravnah in bodika pri Bezovem
hidrološki naravni spomeniki:
slapovi v Bajdetoven grabnu in izvirišče Okrogi
Mrzlica (južni del varovanega območja naravne dediščine)

Kulturna dediščina
- arheološki s pomeniki:
Krnice - prazgodovinsko gomilno grobišče in Podkraj - rimska naselbina
- umetnostni spomenik:
Hrastnik, Vila de Seppi; cerkve: Dol pri Hrastniku, Draga pri Hrastniku, Podkraj, Gore in Turje ter Šavna Peč -znamenje, ambient
- etnološki spomeniki:
Podkraj 67, stanovanjska hiša ter 29 objektov etnološke dediščine (domačije, kmečki gospodarski objekti)
-zgodovinski in memorialni spomeniki:
Hrastnik, Ulica prvoborcev št. 26, Mlakarjevo stanovanje.

Za varovanje s planskimi usmeritvami so opredeljena naslednja naselbinska območja z vrednostjo kulturne dediščine: Unično, Marno, Brdce, Turje z zaselkom treh domačij Košerček, Primožič in Savinc (Turski les), Kovk, Skopno, Krnice, Šavna Peč, Kal, Prapretno in Čeče z zaselki Jesenova Raven, Goveji potok, Gorenjci in Ravne.

OBČINSKA PRIZNANJA

Občina Hrastnik podeljuje občinska priznanja od leta 1968. V občini so do leta 1997 podeljevali naslednja priznanja: častni občan, zaslužni občan, plaketa 8. februar občine Hrastnik za dosežke na kulturnem področju (od leta 1991), posebno priznanje ter diplome in pohvale. Od lanskega leta (1998) pa v Hrastniku podeljujejo priznanja po novem odloku. V Hrastniku so spremenili simbole občine, občina je dobila nove pristojnosti in vlogo v novem sistemu, temu so prilagodili tudi priznanja.
Priznanja in nagrade Občine Hrastnik so najvišja priznanja občine za

dosežke, ki prispevajo k boljšemu, kvalitetnejšemu in polnejšemu življenju občanov in imajo pomen za razvoj in ugled občine na področju gospodarstva, znanosti, umetnosti, izobraževanja, kulture, športa ter humanitarnih in drugih dejavnosti. Posebna priznanja se podeljujejo tudi za izkazano izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost ob izjemnih dogodkih. O podelitvi priznanj in nagrad odloča občinski svet s sklepom na predlog Komisije za priznanja in odlikovanja.

Lahko jih prejmejo posamezniki, skupine, skupnosti, družbe, društva, zavodi in druge pravne osebe. Spominski grb lahko podelijo tudi uglednim gostom oz. delegacijam, ko obiščejo občino ali kadar župan obišče predstavnike druge občine oz. ustanove.

Naziv ***Častni občan*** *Občine Hrastnik se podeljuje posameznikom za posebna pomembna dejanja, delo in zasluge, ki pomenijo izjemen prispevek k razvoju, ugledu in uveljavljanju Občine Hrastnik v državi ali na mednarodnem področju. O proglasitvi za častnega občana se izda posebna umetniško izdelana listina, na kateri je besedilo sklepa, s katerim je priznanje podeljeno.*

Zlato priznanje *se podeljuje za izredno življenjsko delo ali za vrhunske uspehe in dosežke, ki so pomembni za razvoj in ugled Občine Hrastnik.*

Srebrno priznanje *občine se podeljuje za zelo pomembne dosežke v zadnjem obdobju in kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo.*

Bronasto priznanje *se podeljuje za enkratne uspehe v zadnjem obdobju in kot spodbuda za nadaljnje ustvarjalno delo.*

Priznanje ***Županovo zlato pero*** *se podeljuje učenkam in učencem osnovne šole, ki so dosegli izjemne tekmovalne uspehe na republiški ravni ali so se posebno izkazali med osnovnim šolanjem in ga končali s samimi peticami v vseh letih šolanja. Priznanje obsega listino in praktično darilo, izroči ga župan.*

Posebno priznanje občine *se podeli za izredno požrtvovalnost, hrabrost in človekoljubnost. Priznanje se podeli brez razpisa in takoj, ko je mogoče.*

Spominski grb Občine Hrastnik *lahko podeljuje župan vidnim znanstvenim, kulturnim, športnim in drugim javnim delavcem ob obisku v občini ali izven nje.*

Vsa priznanja so umetniško oblikovana listina s podobo grba v sredini. Priznanja se ločujejo po barvah. Listina o podelitvi naziva Častni občan je belo zelene barve, kakršna je barva zastave občine, zlato priznanje je zlate barve, srebrno srebrne, bronasto bronaste, ostala priznanja so bele barve. Prejemniki priznanj častni občan, zlatega, srebrnega in bronastega priznanja so upravičeni tudi do denarne nagrade.

ČASTNI OBČANI OBČINE HRASTNIK

Josip Broz Tito
Lidija Šentjurc
Sergej Kraigher
Olga Kastelic
Edvard Kardelj
Miha Marinko
Stanko Dolanc
Franc Popit
Rozika Lukman Barbka
Marjan Orožen
Janko Orožen

ZASLUŽNI OBČANI

Alojz Hofbauer
Albin Dušak
Franc Rotar
Jože Jerič
Stanko Dolanc
Stanko Brečko
Maks Jakopič
Jože Kastelic
Franc Sihur
Anton Sihur
Franc Kreže
Leopold Majdič
Jože Klanšek
Marjan Pevec
Stanko Plahuta
Anton Prosenc
Slavo Šentjurc
Franc Sršen
Viktor Malovrh
Frančišča Vezovišek
Jože Zorčič
Justina Bevec
Albin Žibret
Anton Špeglič
Friderik Štromajer
Božidar Majcen
Franc Grebenšek
Milan Babič
Viktor Racki
Vili Kuhar
Ivan Kumlanc
Božena Tušar
Ivan Urbajs
Samo Logar
Srečko Klenovšek
Franc Selan
Jože Žibret
Anton Jagodič
Hinko Stošicky
Alojz Peklar
Franc Martinšek
Marija Jagodič
Brane Milinovič
Marino Urbanc
Milan Simerl
Marko Orožen
Aleksej Us
Franjo Krsnik
Drago Kozole
Jože Vidmar
Adolf Haberl
Vladimir Sihur
Ivan Maurovič
Rudolf Napret
Jože Toplak

Priznanja 1998

Zlato priznanje:
Martin Mlinar *za življenjsko delo na družbenem in gospodarskem področju ter za delovanje v KS.*

Srebrno priznanje:
Iztok Slanšek *za zelo pomembne dosežke na gospodarskem področju.*

Bronasto priznanje:
Jože Banič *za enkratne uspehe na kulturnem področju.*
Karel Rodošek *za uspehe na področju društvene dejavnosti.*

Priznanja 1999

Srebrno priznanje:
Branko Klančar *za zelo pomembne dosežke na področju kulturnega življenja v občini*

Bronasto priznanje:
Kamnoseštvo Šergan *za enkratne uspehe na gospodarskem področju*

Bronasto priznanje:
ŽPZ KUD Svoboda Dol pri Hrastniku *za enkratne uspehe na kulturnem področju*

Bronasto priznanje:
Nogometni klub Hrastnik *za enkratne uspehe na športnem področju*

ZGODOVINSKE PRELOMNICE

V dva tisoč letih in več se na določenem področju zgodi ogromno dogodkov, ki tako ali drugače vplivajo na življenje določenega področja in zavedanje življa, ki tam prebiva. Danes ocenjujemo zgodovino morda s precej drugačnimi očmi, kot so jo ocenjevali naši predniki. In verjetno s precej drugačnimi, kot jo bodo ocenjevali zanamci.

Ko sem izbiral deset prelomnih dogodkov v zgodovini hrastniškega ozemlja, sem se zavedal, da bi bil lahko izbor tudi drugačen. V preteklem tisočletju bi prav lahko izluščili še kakšno prelomnico. Odvisno seveda, iz katerega zornega kota človek ocenjuje in vrednoti dogodke.

Sam sem se odločil za naselitev te pokrajine, ki je potekala kar nekaj stoletij. Prav gotovo je precej na razvoj vplivala plovna pot po Savi. Najdba premoga je v zadnjih 180 letih dajala ton življenju v hrastniški dolini. Razvoj je izjemno pospešila železnica, ki so jo zgradili sredi prejšnjega stoletja. Seveda ne gre mimo ustanovitve steklarne in kemične tovarne, s katerima se prične klasična industrializacija doline.

Za upravno enotnost je pomembna združitev občine leta 1934, ko postane občine Hrastnik pravzaprav občina v sedanjih mejah. Istega leta je prelomni dogodek gladovna stavka rudarjev, ki zaznamuje Revirje z rdečo barvo in delavskim uporništvom. Osvobodilna vojna je vplivala na življenje večih generacij, vojna vihra pa ni prizanašala ne tem krajem ne tem ljudem.

Značilna za uporniško nrav trdih prebivalcev tega prostora je tudi prva socialistična stavka leta 1958, ki je pomenila za tedanjo oblast pravi šok. Vojna za Slovenijo leta 1991 je sicer še preblizu, da bi jo lahko zgodovinsko povsem nevtralno umestili v ta izbor. Vendar se mi zdi, da se je takrat toliko dogajalo in je v njo izjemno aktivno poseglo precej hrastniških ljudi, da jo je v ta izbor vredno uvrstiti. Še posebej, ker so Slovenci po skoraj 1200 letih spet dobili povsem svojo državo.

Zgodovinske prelomnice niso le sprehod v zgodovino. Iz njih se lahko marsikaj naučimo, saj se zgodovina rada ponavlja. Na to kažeta npr. že omenjeni dve stavki, ki sta bili v povsem drugačnem času, različnem režimu - pa vendar sta si v nekaterih potezah precej podobni. Če ne zaradi drugega, pa zaradi tega, ker so imele v obeh izjemno veliko vlogo tudi ženske. Kdo bi si mislil, saj je rudarjenje precej moška zadeva... ***(mp)***

NASELITEV

Hrastniško območje je v preteklosti pokrival gozd, pokrajina je precej gorata in tako je bilo za naselitev malo možnosti. Najmanj primerna je bila za naselitev savska dolina, saj je bila soteska Save strma in neprimerna za življenje in obdelovanje zemlje.

Kdaj točno lahko iščemo prve prebivalce na hrastniškem območju, je težko vprašanje. Domneve zgodovinarjev segajo sicer v starejšo in mlajšo kameno dobo. Na področju Dola so npr. našli kamnito sekiro, vendar se je žal izgubila. Verjetno pa so se prvi prebivalci naselili na slemenih in pobočjih, na gozdnih jasah. Doline so bile preveč nepristopne in večkrat poplavljene. V gozdovih so našli naravna bivališča v jamah in pod previsi. O življenju v kovinasti dobi

priča več najdenih predmetov. Temelje prazgodovinske stavbe so našli na retenski Mrzli Dragi, ostanke ene izmed prazgodovinskih stavb so našli tudi v Hrastniku.

V prvi polovici prvega tisočletja pred novim štetjem so na našem območju živeli Iliri, v drugi polovici istega tisočletja pa Kelti. Konec prvega stoletja pred začetkom nove ere so bili v teh krajih gospodarji že Rimljani. Vendar ti Keltov niso povsem izpodrinili, kot ti niso izpodrinili Ilirov. Iz rimske dobe se je ohranilo precej spomenikov, zanimivo najdišče je pri sedanjem bencinskem servisu Petrola za Savo, kjer je urejeno tudi spominsko znamenje. Rimski zaobljubni spomenik je bil vzidan v starem župnišču na Dolu. Ko so župnišče podrli, se je izgubil tudi spomenik, ki je bil posvečen boginji sreče Fortuni. Lep nagrobnik pa je vzidan v pročelje cerkve sv. Štefana v Turju, ki so ga našli leta 1831 na Ribičevi njivi v Ložiču. Iz rimske dobe je še več nadb: pod Turjem so našli sarkofag (ni ga več), na Dolu so odkrili rimske grobove, na Ojstrem in na hrastniški Jelovici so našli rimske novce. Posebno bogate so bile najdbe na obeh straneh Save (spomeniki, zaobljubni spomeniki, napisni kamni). Zaobljubne spomenike so verjetno postavljali brodarji, stali pa so v svetiščih. V Krnicah so našli zanimivo nagrobno ploščo s keltskimi imeni, malo više pa nerimsko gomilo iz rimske dobe z različnimi predmeti (zapestnice, bronasta plošča, sulice, lonci, posode). Planote so bile v rimski dobi verjetno bolj naseljene od dolin, kjer so le ob Savi zaradi prometa po njej nastajale manjše naselbine.

V petem stoletju je rimska oblast v naših krajih propadla, saj so jo uničili narodi, ki so se preselili z vzhoda. Ob prihodu Slovencev na hrastniško področje je verjetno velik del nekdanjih naselbin prerasel gozd. Slovenci so se naselili največ po planotah in višavah, tudi po pobočjih. Vendar ne na najvišjih (Javor, Mrzlica, tudi Kal in Straški hrib). Slovenci so bili ob prihodu v naše kraje pastirji, nomadi. Življenje pa se je kmalu ustalilo. Živeli so v plemenski ureditvi, v rodovih, ki jih je vezala ista kri. Rodovi so se povezovali v bratstva, ti pa v plemena. Vodili so jih starešine, ozemlje posa-

meznih plemen so imenovali župe. Z ustaljenim življenjem se je kri pričela mešati, sorodstvene vezi so se trgale, posest je bila vse bolj privatna. Skupna last so ostajali le gozdovi in pašniki.

Starešine so živeli v gradiščih, ki so bili posebej utrjeni. Točno bi jih težko določili. V zgodovinski virih so omenje ne vzpetine, ki so se imenovale gradišče. Ena je bila med Pleskim in Logom, druga nad Bobnom v Čečah. Verjetno je hrastniška dolina pripadala skupni župi s trboveljsko, dolska pa zelo verjetno župi, ki je imela središče ob Savinji. Na to morda kaže tudi kasnejša razdelitev. Iz tistega časa izvira tudi večina krajevnih imen, ki imajo svoje korenine v ljudskem poimenovanju posameznih področij. Tako je ime drevesa zastopano kar v velikih imenih krajev. Najbolj značilna izpeljava je prav Hrastnik iz hrasta. Na praprot spominja Prapretno, na šibje Šibenik, na mačice Mačkovec, na gozd Turski les, na travnati gaj Loka, gozdnati log Log, na vinsko trto pa Svine, Unično (tudi Vinično). Turje ima ime po izumrlem divjem volu turu, Goveji potok po govedu. Kovk, Kupča vas, Kal spominjajo na vzvišeno lego, Ojstro na ostro sedlo, Brdce na griček, Ravne na ravnino, Dol na dolino in Krnice na okroglo dolino. Studence so dobile ime po studencih, Slatno po izviru kisle vode, Brnica po blatu, Plesko pa po jezercu ali močvirju (prav tako Čreta).

Slovenci pred časom fevdalizma v naših krajih niso imeli večje narodno trdne državne tvorbe. Naši kraji so prišli pod oblast Bavarcev okrog leta 800. S tem so se začela stoletja tujih gospodarjev na našem področju, ki so bila končana šele v 20. stoletju (po več kot tisoč letih).

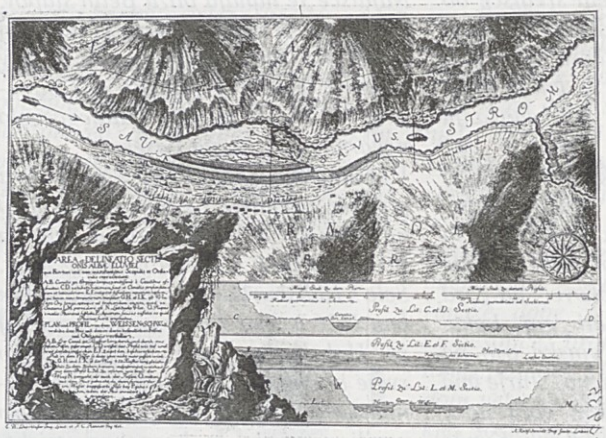
PLOVNA POT PO SAVI

Sava je bila dolga leta okno v svet prebivalcem hrastniške doline. Ukrotiti so jo znali že v prazgodovinski in rimski dobi. Znana je zgodba o Argonavtih. Iz rimskega časa so v Hrastniku ohranjeni spomeniki, ki so jih našli na obeh straneh Save. Reka je bila precej nevarna, zato je imela tudi svoje božanstvo. Bilo je povezano z brzicami, imenovalo se je Adsalute (latinsko saltus - padati, saltus - skok). Najdišče se nahaja blizu Belih slapov, kjer se je za brodarje končal nevaren odsek poti. Ko so ga premagali, so se v majhnih svetiščih zahvaljevali bogovom za srečen prehod zadnjega zelo nevarnega savskega odseka.

V srednjem veku je brodarjenje na Savi povsem propadlo. Le skromni čolni so na nekaterih bolj mirnih mestih prevažali ljudi z enega na drug breg. Šele s Habsburško osvojitvijo Hrvatske leta 1526 je spet dobilo na pomenu, saj so Habsburžani spoznali, da bodo svoje ozemlje obvladovali le s primernimi prometnimi potmi. Po Savi so vozili municijo in hrano za vojsko, večkrat tudi vojake, prevažali so tudi civilne tovore. Savo so deloma regulirali. Še posebej se je promet povečal v času cesarja Karla VI. Cesar je računal, da bo z večjim prometom in trgovino večje tudi blagostanje ljudi in, kar je bilo zanj najbolj pomembno, bodo večji državni dohodki. Takrat je skoraj ves promet s Hrvaškega, deloma pa tudi s Štajerske in Dolenjske, potoval proti Ljubljani po Savi. In seveda tudi v obratni smeri do Zagreba in Beograda, ki je bil po vojni s Turki 21 let pod avstrijsko upravo.

Leta 1725 je general Schmettau s strokovno komisijo podrobno pregledal celotno strugo reke Save in izdelal

načrt za regulacijo. Vendar so Savo uredili po regulacijskem načrtu nadporočnika Ernesta Durchlasserja. Glavna dela so se odvijala prav v Zasavju. Ustanovili so navigacijske urade z strokovnjaki (mojstri) in delavci. Podzidali so bregove, na desnem bregu zgradili poldrugi meter široko vlečno pot, ki so jo morali ponekod vsekati v živo skalo. Lastniki zemljišč so morali odstopiti 3 sežnje širok pas ob Savi, ki so ga morali tudi vzdrževati in bregove zasaditi z

vrbami. Izjemno veliko dela so imeli na našem področju okrog kanala v Belih slapovih. Tam so zgradili dvonadstropno navigacijsko poslopje (sedaj ga ni več). Savsko pot so skrbno vzdrževali tudi v času vladanja Marije Terezije in njenega sina Jožefa II.

Ladje so navzdol plule same, navzgor so jih vlekli z živino. V mirnejšem delu je zadostovala za vleko vprega osmih konj ali volov, v bolj nemirnih delih je bilo potrebno celo 20 ali 30 parov volov. Vleko preko brzic ali kanala so organizirali zakupniki, ki so zakup plačevali državi. Okrog leta 1820 je bil zakupnik najbolj nevarnega dela v Prusniku Jožef Klembas iz Šibenika (pri hrastniški postaji).

Na ladjo so po regulaciji struge lahko naložili celo po 160 veder vina. Vlada je kasneje zaradi pogostih nesreč predpisala velikost ladij. Leta 1817 npr. niso smele biti krajše od 18 sežnjev (34 metrov) in ne ožje kot 9 čevljev (3 metre). Posadka je štela 10 mož. Leta 1818 je vozilo po Savi 107 ladij, na njih je delalo 428 mož, ki jim ni bilo treba služiti vojske. Leta 1834 je nova naredba zapisala še večje ladje (dolžina 50 metrov, širina 5 metrov). Predpisana je bila celo oprema ladij (81 do 83 metrov dolgih konopljenih vrvi za živinsko vprego, tri lažje vrvi za ljudsko vlečenje, 6 velikih in 12 malih vesel, 18 okovanih drogov, 8 škripcev. Posadka je štela 14 do16 mož. Največje ladje (tombe) so prepeljale okrog tisoč centov tovora. Na ladjah so postavili kabine, kjer so možje spali. Tudi kuhali so na ladji, hrana je bila dobra, moštvu je pripadalo celo vino in nad zaslužkom se niso mogli pritoževati.

Cene prevoza so bile strogo določene, stroške za investicije, čiščenje struge in poti je država pokrivala z mitninami. Leta 1809 so uvedli med Zalogom in Siskom osebni in poštni promet. Potovanje navzdol je trajalo tri, proti toku pa 14 dni. V času Ilirskih provinc se je promet po Savi izjemno povečal. Ustanovili so celo rečno zavarovalno družbo (1811). Z izgradnjo železnice (1849) je brodarjenje po Savi hitro poniknilo.

Ladje so potovale samo podnevi, prenočevali so na postajah. Ena izmed njih je bila tudi Cukališče v Hrastniku. Nasploh so se brodarji radi ustavljali v Hrastniku, še posebej po vožnji navzdol, saj so pri Belih slapovih premagali zadnji izjemno nevaren del poti po Savi. Zato so si v treh gostilnah znali dati duška. Tako so imeli od brodarjenja lep zaslužek tudi gostilničarji, ne samo brodniki in kmetje. Ljudje so od brodnikov marsikaj kupili, npr. kavo. Z ladjami so pristajali ob izlivu Bobna v Savo, kjer je bilo odlično mesto za pristajanje.

Prvi hrastniški podjetniki morda spadajo prav v čas brodarjenja. Tako je bil gostilničar in kmet Mihael Peklar iz Pekla (predel, kjer sedaj stojijo kemična tovarna in steklarna) lastnik večih tovornih ladij. Eno je imel sam (vredno 500 goldinarjev), z Urbajsom je imel vredno 350 goldinarjev, z Jakobom Rošem vredno 550 goldinarjev, z Andrejem Vezjakom pa vredno 800 goldinarjev. V Hrastniku v tistem času najdemo tudi več tehničnih strokovnjakov. Med njimi je najbolj poznan ladijski strokovnjak Jernej Klembas.

Vsekakor je brodarjenje po Savi vplivalo na življenje v hrastniški dolini. Predvsem njen spodnji del je bil v tistem času lepo razvit. Brodi so pomenili okno v svet, z njimi je prihajalo v naše kraje veliko novega, od brodarjenja je živelo precej ljudi (kmetje, gostilničarji, precej fantov je bilo brodarjev). Čeprav je bilo življenje ob Savi trdo, na Savi delo pogosto nečloveško, ohranjeni spomini tedanjega časa pričajo tudi o lepših plateh brodarjenja. Tako so si znali brodarji po naporni vožnji privoščiti ne le počitek, ampak tudi užitek. Janko Orožen v svoji knjigi Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola zapiše, da je s koncem brodarjenja zamrla tudi svojevrstna poezija življenja.

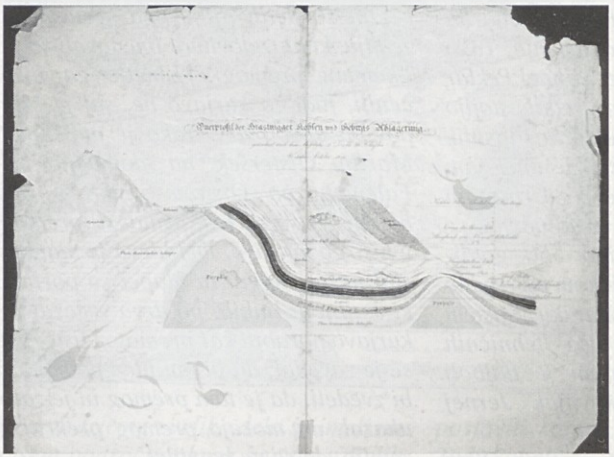
NAJDBA PREMOGA 1822

Rojstna letnica premogovništva na področju Hrastnika je leto 1822. Takrat je namreč rudarska oblast podelila začasno pravico kopanja premoga v Žuganju (hrbet ob dolinskem kotu pod Hrastnikom), na Hrastniku in Dolu Tadeju Hefeleju in Andreju Schönbucherju.

Že prej so kmetje ugotavljali, da je na nekaterih delih njihovega sveta črna zemlja, ki ni rodovitna. Imenovali so jo "kameni premog". Kmetje ga niso cenili, tudi za kurjavo ne, saj je bilo povsod dovolj drv. Tako je npr. kmet Martin Ojsteršek na domačiji pri Falentetu na Ojstrem večkrat oštel hlapce, ki so skrivaj prinašali premog v hišo za kurjavo. Del hleva je namreč stal na premogu. In hlapci so pozimi, ki se jim ni ljubilo po drva v gozd, za kurjavo porabili kar premog. Ojsteršek se je zavedal, da bi mu hlev podrli, če bi zvedeli, da je tam premog in je zato ukazal, da morajo premog prekriti z zemljo, da se ne bo videl.

Pa vendar je bil premog v hrastniški dolini prevelika skušnjava za tedanje podjetneže. Hefeleju in Schönbucherju se je leta 1828 pridružil Janez Roposch. Prva leta so vsi trije kopali premog samo v Žuganju. Že leta 1828 so prodali rudarske pravice, zalogo premoga in orodje ljubljanskemu trgovcu Francu Luznarju. Ta si je zagotovil pet jamskih mer in obrat je lahko povečal. Kasneje je Luznar pridobil še štiri jamske mere. Njegova rodbina je imela torej devet jamskih mer: eno na Lopati, štiri v Žuganju in nad njim, ter po dve v dolskem in

krištandolskem dolinskem kotu. Luznar pa je kopal premog le v žuganjskih jamskih merah.
Leta 1845 je hrastniški rudnik kupila Tržaška premogokopna družba, ki jo je z večimi veletrgovci ustanovil baron Karel Bruck, kasnejši cesarski minister za trgovino. Upravo rudnika je prevzel Karel Wehrhan, ki je vodil rudnik do leta 1866. Družba je namenjala precej denarja za širitev rudnika. Pričela je odkupovati zemljišče od hrastniških, dolskih in krištandolskih kmetov, gradila je različna poslopja (konec

petdesetih let jih je imela že 45), pričela je graditi železnico skozi hrastniško dolino in povečala je svoje jamske mere. Leta 1859 je imela družba v svoji posestvi že 19 jamskih mer, leta 1860 pa 23. Jamske mere so obsegale skoraj celotno ozemlje hrastniške doline (razen zahodnega dela), precejšen del dolske kotanje in krištandolskega kota.
Takrat se je pričelo tudi bolj resno odkopavanje premoga. Tržaška premogokopna družba je začela urejati rove in graditi nove. Premog so pričeli načrtno kopati. Rove so povezovali z zaviranicami nad zemljo in z vpadniki in jaški pod zemljo. Precej se je zasukalo z zgraditvijo južne železnice skozi Hrastnik, za rudnik pa je bila ogromnega pomena normalna železnica skozi hrastniško dolino, ki so jo zgradili leta 1852. Ob Bobnu, kjer so kasneje uredili separacijo, so uredili skladišče za premog. Od tu so premog vozili z železnico proti hrastniški železniški postaji. V petdesetih letih prejšnjega stoletja so pričeli nabavljati parne lokomotive. Prej so vozičke vlekli konji od postaje proti rudniku, navzdol so se premikali sami. Proizvodnjo so hitro povečevali. Leta 1857 je 170 delavcev nakopalo 335.000 centov, že naslednje leto pa je že okrog 400 delavcev nakopalo 500.000 centov premoga. Premog so prodajali predvsem železnici in Trstu, kjer je imela družba sedež.
Premog so v Hrastniku najprej odbirali v jami na roke. Na to še danes opozarjajo jalovišča. Že leta 1861 pa so se pojavili prvi protesti zaradi onesnaženja narave. Rudnik je pričel namreč prati droben premog in potok Boben je postal onesnažen preko vseh mer. Vendar takratni protestniki (predvsem Roševi) niso uspeli ne takrat, niti niso pozneje uspeli drugi, ki so opozarjali na onesnaženje in degradacijo narave.
Pod vodstvom upravnika Hermana Kalliwode se je rudniško zemljiško ozemlje močno razširilo, saj je rudniške pravice razširil na južno stran in

tako zajel ves hrastniški, brniški in dolski del kadunje. Nov zagon je rudnik dobil leta 1874, ko je hrastniški rudnik kupilo Premogovno industrijsko društvo, v katerem so se združili premožni Dunajčani, čeprav je naziv podjetja še vedno ostal Tržaška premogokopna družba Hrastnik - Dol. Rudnik je pod upraviteljstvom Martina Terpotitza dobil nov zagon. Zgradili so separacijo, vzpenjačo, ventilator, pa čakalnico pred vhodom v rov 14. obzorja, zgradili poslopje strojnega jaška, ki so ga tudi poglobili. Posodobili so tudi promet na rudniški železnici. Rudnik je leta 1880 kupila Trboveljska premogokopna družba, ki je bila takrat že v lasti francoskega kapitala.

Na drugem koncu hrastniške doline se je nekaj let kasneje pričel razvijati rudnik Ojstro (rojstna letnica 1853). Ustanovili so ga na pobudo Jurija Rauferja premožni Ljubljančani. Jurij Raufer in njegov brat Mihael sta prišla v Hrastnik iskat srečo z Moravskega. Mihael je kmalu odšel, Jurij pa je skupaj z Vencljem Gasserjem leta 1854 izprosil eno polje združenih jamskih mer na področju Ojstrega in Studenc. Leta 1857 je Rudnik rjavega premoga na Ojstrem, kot se je uradno imenoval, dobil podelitveno pismo. Lastniki (Janez Baumgartner, dediči Matije Skazedovnika, Mihael Ambrož, Karel Šunko, Jurij Raufer, Ana Raufer in Barbara Raufer) so se združevali v Premogovno družbo na Ojstrem. Že leta 1858 je Ludovik Rajer odkupil deleže Mihaela Ambroža, Karla Šunka in Jurija Rauferja. Sedem let kasneje je precejšen delež odkupil še Janez Kozler.

Do šestdesetih let prejšnjega stoletja so odkopavali premog na Ojstrem zgolj poskusno. Leta 1857 je 24 mož nakopalo 11.514 centov premoga. Že leto kasneje je 62 moških in 10 žensk nakopalo 79.637 centov premoga. Proizvodnja in število zaposlenih je iz leta v leto precej nihala. Leta 1877 je rudnik kupil dunajski tovarnar (proizvajal je sveče in mila) Karel Sarg, ki je imel z rudnikom velike načrte. Pričel je graditi rudniške naprave, kupil je precej zemlje, gradil pa je tudi druga poslopja (ravnateljevo vilo, restavracijo s skladiščem, pekarno, štiri dvonadstropne rudniške stanovanjske hiše, ledenico, dva hleva, ostala poslopja...). Sarg je precej denarja porabil tudi za rudnik; pri načrtih pa mu je stal ob strani ravnatelj Viljem Ihne. Rudnik so poglobili, zgradili Karlov rov (na vrhu današnjih Studenc) in Anin rov. Pred tem so uredili prostor, od koder so pričeli voziti premog do železniške postaje. Sarg in Ihne sta bila že takrat precej marketinško usmerjena, svoje pridobitve sta znala predstavljati vesoljnemu svetu. Predvsem žično železnico, ki je bila v tedanji monarhiji tehnično čudo. Povezovala je Ano z Ostrim vrhom in železniško postajo. Skupna dolžina je znašala 2.762 metrov. Vendar je bilo z njo precej težav - tehnično ni nikoli delala brezhibno, takšen transport pa je bil tudi drag. Rudnik je leta 1885 prevzela Trboveljska premogokopna družba.

V tistem času je bilo v obeh rudnikih, pa tudi pri transportu, več nesreč. Še posebej so imeli težave z ognjem, saj so v jamah delali brez zasipanja. Knapi se med seboj niso najbolje razumeli. Ojstrški rudnik je imel precej več težav, tudi zaslužilo se je v njem manj kot v hrastniškem. Zato tudi ne čudijo razni konflikti, tudi večji pretepi. Delavci so živeli v težkih razmerah. Delo je bilo nevarno, bivanjske razmere tudi niso

bile preveč dobre.
Premog je močno vplival na razvoj hrastniške doline. Že s samim odkritjem so se razmere precej spremenile. Kmete so čedalje bolj izrivali iz dolin, kjer se je kopal premog. Pokrajina je v nekaj desetletjih postala industrijska. Rane v naravi so bile čedalje hujše. Potoki in Sava so bili vse bolj onesnaženi, industrijska blaginja je teptala vse pred seboj vse do sodobnih let ob koncu 20. stoletja. Izginjale so domačije, celo vsa vas Hrastnik je končala pod zemljo. Rudniške rove niso zasipali, zemlja se je pogrezala in na rudniškem območju so na površini zazijale jame. To je vplivalo tudi na kasnejši razvoj, saj tam ni bila mogoča gradnja. Še danes je narava zaradi rudarjenja precej prizadeta.
Razvoj Hrastnika pa je bil skokovit. Premog je bil osnova za razvoj nove industrijske dejavnosti. Nastali so različni obrati in tovarne (najbolj pomemben je nastanek steklarne in kemične tovarne), premog je zaznamoval razvoj doline v zadnjih 180 letih z izjemno silo. Pravzaprav je predvsem v 19. stoletju ves napredek (tudi ceste, različne druge dejavnosti) vezan na premogovništvo. Naseljenost hrastniške doline je bila odvisna od proizvodnje premoga. V hrastniških rudnikih je dobilo delo precej ljudi, ki so živeli v bližnji okolici po kmetijah. Tako so izboljšali svoj življenjski standard, čeprav je bilo delo izjemno naporno in plače nizke. V kraj so prihajali priseljenci (v 19. stoletju predvsem Slovenci iz Posavja, v 20. pa iz južnih republik Jugoslavije). To se je odražalo pri življenju ljudi v dolini. Okolica Hrastnika pa je še vedno ostala bolj kot ne poseljena z avtohtonim prebivalstvom.
Premogovništvo je vsekakor zaznamovalo hrastniško dolino, kot nič drugega ne prej ne kasneje. Prineslo je precej novega, naprednega, pa tudi kaj slabega. Predvsem pa je izoblikovalo značaj ljudi v teh dolinah. Že prej so bili prebivalci navajeni trdega dela na zemlji, delo v rudniku in tovarnah, ki so se razvile, pa jih je še bolj utrdilo. Izoblikovalo se je delavstvo, njihov ponos in slabe življenjske razmere so marsikdaj povzročile izbruhe nezadovoljstva. Stavke so bile značilne za vsa obdobja premogovništva. Kakršnekoli krivice v teh krajih še močneje bolijo, kot drugod. Zato tudi ni čudno, da so bili naši kraji marsikdaj središče uporov proti kakršnikoli prevladi ali krivicam, tako razrednim kot narodnostnim. Po drugi strani pa je prav zanimivo, da ni bilo nikoli večjih uporov zaradi tega, kar je premog povzročal hudega. Gre predvem za dolgoletno nasilje nad naravo in posledično tudi ljudmi (onesnaženje zemlje, pogrezanja, onesnaženje voda, izjemno onesnaženje zraka zaradi termoelektrarne itn.). Verjetno gre vzrok za to iskati prav v tem, da je premog posledično dajal kruh večini ljudi, ki so živeli in živijo na tem področju.

ŽELEZNICA SKOZI HRASTNIK 1849

Leto 1949 je bilo prelomno leto za hrastniško dolino. Promet po savski dolini se je spremenil 100 na uro. Brode in brodarjenje sta zamenjali lokomotiva in železnica. Hrastnik je stopil v industrijsko dobo. Še posebej zaradi premoga in razvoja druge industrije, ki je bil povezan tudi z železnico.
Južno železnico so pričeli graditi leta 1840. Povezala je Dunaj s Trstom, gradili pa so jo od severa proti jugu.

Leta 1846 je pripeljal prvi vlak do Celja. Na našem koncu je glavna dela vodil inšpektor Fillunger, arhitektonska pa inšpektor Löhr (projekt je izdelal Gheg). Inženir Eduard Heider je zgradil lep železniški most preko Bobna v Hrastniku. Zagreb je pravzaprav odločil, da bo proga potekala po naših krajih. Prav zaradi železniške zveze proti Zagrebu so se namreč odločili, da bodo delali progo po dolini Savinje in od Zidanega Mosta proti Ljubljani. Precej resno so namreč razmišljali tudi o gradnji železniške proge preko Motnika.

V hrastniški dolini je postalo življenje izjemno razgibano s prihodom gradi- teljev železnice. Na delo v Zasavje je prišlo kar okrog 3000 ljudi, največ Italijanov in Hrvatov, mnogo Čehov in Nemcev. Na pomembnih mestih za gradnjo so postavili barake za pisarne, stanovanja, kantine. V naše kraje so graditelji prinesli precej denarja, domačini so dobili tudi dosti dela. Kmetje iz bližjih naselij so opravljali vožnje. Gostilne so bile polne, obrtniki so imeli dela čez glavo. Ženske so dobile delo kot strežnice v kantinah. Rabili pa so tudi delavce na trasi proge.

Delo po savski dolini je bilo izjemno naporno. Predvsem skalna pobočja so graditeljem povzročala vrsto težav. Takrat namreč še niso poznali cementa, niti dinamita, o sodobnih strojih seveda ni bilo ne duha ne sluha. Pa vendar so v treh letih zgradili ta odsek južne železnice. Pri tem so uporabljali material iz okolice. Na Prapretnem in Pleskem so lomili apnenec, posekali so lepe hrastove gozdove na Šibeniku.

Ob železnici je bilo treba zgraditi tudi železniške postaje. V Hrastniku so nameravali postajo najprej zgraditi na Klembasovih njivah pred vhodom v tunel. Pričeli so z gradnjo, vendar so jo ustavili. Posredovala je namreč Tržaška premogokopna družba z baronom Bruckom na čelu. Postaja pri tunelu bi bila namreč precej oddaljena od naravne poti iz gornjega dela hrastniške doline, kjer so že kopali premog. Zato so gradnjo ustavili in železniško postajo zgradili na mestu, kjer stoji še danes. Imenovali so jo Brnica, ker se je tako imenoval potok, ki je pritekel v Savo (kasneje so ime potoka spremenili v Boben). Že po letu dni so postajo imenovali Hrastnik, saj se je tako imenoval tudi rudnik. Še enkrat bi skoraj prišlo do spremembe imena. Ko je postaja spadala pod občino Dol, so hoteli dolski odborniki spremeniti ime v Dol, vendar v svoji zahtevi niso uspeli.

Triletno obdobje gradnje železnice je bilo tudi v hrastniški dolini izjemno živo. Precej je bilo napadov, tatvin, pretepov. Prišleki so se stepli z domačini za dekleta. Zato je moral priti v Hrastnik politični komisar, ki je

razpolagal z dvema četama vojakov. Ena je pokrivala zagorsko področje, druga pa področje Trbovelj in Hrastnika. Rodilo se je precej nezakonskih otrok, največ so jih rodile ženske, ki so prišle v Hrastnik z graditelji železnice. Zdravstvena zaščita je bila slaba, precej ljudi je pobrala kolera. V Hrastniku so uredili v tem času celo bolnico zanje, ki jo je vodil začasni rudniški zdravnik, kirurg Florijan Pushhauser.

Leta 1949 je stekla železniška povezava naših krajev z Ljubljano in Dunajem. To je pomenilo novo veliko okno v svet. Hrastniška dolina se je odprla, prometni tokovi po železnici so pomenili novo možnost razvoja. Pričel se je industrijski razcvet, ki je počasi, vendar vztrajno spreminjal podobo doline iz kmečkega okolja v industrijsko pokrajino. Ta je prinašala s seboj vse svoje pozitivne in negativne strani.

INDUSTRIALIZACIJA HRASTNIKA 1860

Leta 1860 se prične klasična industrializacija hrastniške doline. Takrat je namreč Edvard Heider iz Jurkloštra v Hrastnik preselil steklarniške naprave in pričel z delom steklarne, Franc Gossleth pa je uredil tovarno in stanovanja za delavce in uradnike in začela je obratovati kemična tovarna.

Heider je vedel, da so steklarne, ki kurijo z lesom (Jurklošter), obsojene na propad. V Hrastniku pa je bilo dovolj neizkoriščenega drobnega premoga, ki bi bil dober za kurjenje steklarskih peči. Zato je najprej kupil zemljo od Tržaške premogokopne družbe (bivšo Peklarjevo kmetijo, hišo, gospodarska poslopja in pobočje Jelovice) ter od Martina Šoparja. Novo tovarno je zgradil pod bregom na levi strani potoka. Večinoma je steklarna stala na ozemlju občine Sv. Krištof, le severozahodni vogal poslopja je bil v trboveljski občini. Vendar - zanimivo, vse dajatve je steklarna vedno plačevala trboveljski občini. Ko pa so se odborniki občine Sv. Krištof nekoč dvignili in zahtevali poračun, so ozemlje steklarne leta 1890 enostavno priključili k občini Trbovlje.

Nova tovarna v Hrastniku je bila večja od tiste v Jurkloštru. Imela je dve topilni, dve hladilni in šest drugih peči, drobilnico za kremenjak in mlin za glino. Peči so kurili s premogom, izdelovali so navadno votlo in brušeno posodo ter steklene plošče. V prvem desetletju se je tovarna razširila, leta 1870 je imela že štiri peči in je postala največja v pokrajini. Heider je zgradil ob tovarni osem delavskih hišic. Tovarne pa ni upravljal sam, ampak je to delo prepustil ravnateljem. Prvi ravnatelj hrastniške steklarne je bil Edvard Fürlinger, drugi pa Viljem Schmalzel. Na začetku je v steklarni delalo 60 delavcev, ki so bili dobro plačani, precej bolje kot rudarji. Vendar so se hitro menjali. Verjetno je na to vplivala tudi malarija, ki je razsajala med steklarji. Pregnala jo je menda šele kemična tovarna.

Heider je tovarno prodal leta 1870 Karlu Francu Burgerju, ki je bil mlinski posestnik v Trstu. Burger je vodstvo zaupal Jožefu Kleinu, skupaj sta v steklarni uvedla novost, ki je bila za tiste čase izjemna. Kot prva steklarna v monarhiji je hrastniška pričela kuriti steklarske peči s premogovim plinom, ogljikovim dioksidom. Burger je steklarno leta 1886 prodal družbi Karel Wollfhardt et Cie. Družba je steklarno prevzela

leta 1887, vodila sta jo v glavnem Viljem Abel in Herman Prossinagg. Abel je ostal po letu 1893 sam s Prossinaggom, ker sta ga druga dva družbenika (Wollfhardt in Ziegler) izigrala. To ga je tako prizadelo, da se mu je omračil um in je leta 1898 umrl. Podjetje je prevzela vdova Alojzija s štirimi otroki. Leta 1903 je ob veliki stiski ponudil pomoč Franc Wieltschnigg. Postal je ravnatelj steklarne in kasneje solastnik. Uvedel je strog red, varčevali so na vsakem koraku. Peči so združili v večje, leta 1907 so uvedli celo prvo kadno peč in leto kasneje povečali poslopje steklarne. Pred prvo svetovno vojno je bilo zaposlenih že 300 delavcev, ki so še vedno zaslužili več kot rudarji. Vendar so bili v starosti vezani le na družino in prijatelje.

Delavci v steklarni so se še vedno precej selili, v Hrastnik so prihajale večje skupine. Ob prelomu prejšnjega stoletja sta prišli dvakrat večji skupini iz Osredka pri Samoboru. Večje skupine so prišle še iz Liboj, Pirana, Zadra, Osijeka in Zagorja. Wieltschnigg je po izjemno uspešni sanaciji podjetja prepustil mesto ravnatelja leta 1913 novemu prokuristu Hermanu Stadlbauerju. To leto so Ablovi kupili zagorsko steklarno. Po vojni se je proizvodnja hitro povečevala, v steklarni je bilo zaposlenih vse več ljudi.

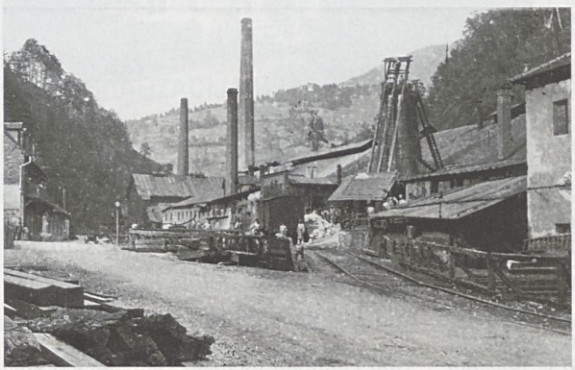
Steklarska industrija v Hrastniku je izjemno močno vplivala na razvoj hrastniške doline. Spodnji del Hrastnika je bil močno vezan na steklarno. Ob tovarni so zrasle stanovanjske stavbe za delavce, tovarna se je vse bolj širila. Kruh je v letih, ko je bilo v njej največ zaposlenih, posredno nudila več tisoč ljudem. Tudi v steklarni se ni vedno dobro zaslužilo, zato so znali delavci dvigniti glave. Ob steklarni je rasla tudi obrtna dejavnost, gostilne, pekarne, trgovine, Ema de Seppi je zgradila nad steklarno lepo graščino. Kasneje so gradili tudi različne stavbe za društveno dejavnost, športne objekte, kjer se je pojavila bogata društvena dejavnost. Steklarna je močno vplivala na življenje v

spodnjem delu Hrastnika. V zadnjem desetletju se je vse več ljudi selilo na sever hrastniške doline in južni del vse bolj postaja industrijsko območje.

Tudi kemična tovarna zapisuje kot svoj začetek letnico 1860. Leto prej se je Franc Gossleth, tovarnar iz Trsta, odločil, da postavi zaradi bližine premoga tovarno v Hrastniku. Sam je bil član Tržaške premogokopne družbe, ki je bila lastnica rudnika. Od nje je odkupil nekdanjo Peklarjevo spašnico, zgradil tovarno in stanovanja za delavce in uradnike in leta 1860 je tovarna pričela delovati. Gossleth se je odločil, da bo še povečal

proizvodnjo kalijevega solitra (za vojsko) in kromovo kislega solitra.
Kemična tovarna torej vleče svoje korenine iz Trsta, kjer je leta 1945 Gossleth kupil tovarno od Angleža Borlanda. Leta 1856 je slučajno pristala v Trstu ladja z nedoločenimi rudami, ki so jih ponudili v odkup Gosslethu. Sin Jurij Gossleth, kemijski strokovnjak in ravnatelj Benedikt Margulies sta Gosslethа prepričala, da je rudo odkupil in v tovarni so pričeli s proizvodnjo kromovo kislega kalija, ki so ga dotlej proizvajali le na Škotskem.
Margulies je zapustil tovarno leta 1864, tehnično jo je vodil naprej Jurij Gossleth, njegov brat Franc je opravljal trgovske posle, Ivan Bischof pa je bil najprej inšpektor, pozneje pa je postal ravnatelj. V tovarni so leta 1971 pričeli izdelovati žvepleno

kislino, najprej iz žvepla, kasneje pa iz žveplovega krška. Zraven so proizvajali soli. Pričeli so izdelovati tudi žvepleno kisli kalij in solno kislino. Ob proizvodnji žveplene kisline pa so pričeli tudi s proizvodnjo železnega minija, kar je bila takrat zanimiva novost.
Leta 1878 je prevzela tovarno akcijska družba bogatih Tržačanov, vendar je vodstvo ostalo isto. Jurij Gossleth je bil gonilna sila novih rešitev v proizvodnji. Leta 1890 so na njegov predlog v državni cinkarni v Celju pričeli pražiti cinkov sijajnik. Tako je nastala tam podružnica hrastniške tovarne. Leta 1892 so pričeli v njej izdelovati umetna gnojila, deloma iz kostne moke, deloma iz uvoženih fosfatov. Iz celjske podružnice se je kasneje razvila Cinkarna Celje. V Hrastniku so leta 1906 postavili Kesslerjev aparat za izparevanje žveplene kisline. S hrastniško železniško postajo je bila tovarna povezana z industrijsko železnico.
V tistem času je delalo v hrastniški tovarni okrog 200, v Celju pa 60 ljudi. Imeli so stanovanje in kurjavo, plačo so prilagajali. Precej dobro je bilo poskrbljeno za zdravstveno varstvo, saj je podjetje najelo rudniškega zdravnika že leta 1864, uredilo je tudi tovarniško bolnico. Bolni delavci in njihovi svojci so po zdravnikovem naročilu dobili celo brezplačno hrano in - vino. Tudi vsi upokojenci so imeli prosto stanovanje in kurjavo, nekateri celo mesečne doklade. V začetku so bili delavci predvsem Italijani, tudi Nemci, kasneje pa v glavnem Slovenci.
Ko sta brata Gossletha (Franc je živel v Hrastniku, Jurij pa v Celju) leta 1907 umrla, je prevzel vodstvo tovarne njun nečak Friderik Burger. Že pred vojno je tovarno kupila združba domačih Nemcev. Največji delničar je bil zagorski trgovec Rihard Michelčič, velik delež je imel tudi Burger. Med prvo svetovno vojno je bila tovarna celo pod vojaškim vodstvom, po vojni

pa je imel odločilni vpliv nanjo lastnik celjske tovarne emajlirane posode Westen.
Kemična tovarna je podobno kot steklarna izjemno vplivala na razvoj hrastniške doline. Tudi ona je gradila stanovanja ter druge stavbe predvsem v spodnjem delu Hrastnika. Gradila je tudi poslopja za splošno rabo (konzum), v njihovih stavbah so bile kasneje pisarne, celo kino dvorana. Kemična tovarna je od kmetov pokupila precej zemlje okrog tovarne. Celo ob Savi je tovarna zgradila majhno stanovanjsko naselje.
S postavitvijo obeh tovarn leta 1860 se je pričela industrializacija hrastniške doline v polnem pomenu te besede. Hrastniška dolina se je iz precej neposeljene kmečke pokrajine z najdbo premoga in posledičnim razvojem industrije spremenila v tipično industrijsko pokrajino.

ZDRUŽITEV OBČIN 1934

Hrastničani so si že dolgo želeli, da bi imeli svojo občino. V zadnjih letih pred združitvijo so svojo občino, združeno z Dolom, odločno zahtevali. S tem so se strinjali tudi prebivalci Dola, Marnega in Turja, ki so se 1. januarja 1928 priključili občini Dol. Njihovo voljo so večkrat izrazili na različnih sestankih in shodih, pa tudi v takratnih časopisih.
Predvsem na Dolu je bilo precej pomislekov o združitvi v novo občino. Občinski odborniki so bili v začetku precej proti združitvi. Vendar bi ob ustanovitvi občine Hrastnik dolska občina izgubila precejšen del ozemlja. K Hrastniku naj bi namreč pripojili levo stran potoka Boben in reke Save (Frtica, kolonija za Savo), kar bi pomenilo seveda precejšnje zmanjšanje občine Dol. Poleg tega pa je v tistem času dolske odbornike bolela glava tudi zaradi precejšnjega dolga, ki so si ga nabrali z gradnjo dolske šole. Za Dolane bi bila davčna obremenitev izjemno visoka, že nekaj let pa je bilo nerazpoloženje med davkoplačevalci veliko. Večja, predvsem pa gospodarsko močnejša združena občina Hrastnik - Dol, bi tako lažje rešila tudi ta glavobol Dolanov. In odločitev je padla.
Samostojna občina Hrastnik - Dol je obsegala podobno ozemlje, kot ga obsega danes (nekaj sprememb je bilo po svetovni vojni le na vzhodu občine, priključeno pa je bilo tudi naselje Podkraj). Prve volitve so bile v avgustu 1934. Tekmovali sta dve listi: delavsko kmečka lista z nosilcem Karlom Malovrhom in gospodarska lista z nosilcem Ferdom Rošem. Karel Malovrh je bil zastopnik hrastniških delavcev v občinskem odboru Trbovlje vse od leta 1920. Ferdo Roš pa je bil poznan kot zaveden Slovenec, nacionalist. Vendar se je takrat kot nosilec liste povezal z Nemcem Ablom, tovarnarjem. Sestavljalci liste so pričakovali, da bo Abel potegnil za sabo glasove hrastnških Nemcev in nemškutarjev v steklarni. Očitno je bila to taktična in politična napaka, saj so volitve pokazale, da so se ljudje izrekli v veliki večini za delavsko kmečko listo. V občinski odbor je bilo izvoljenih 26 odbornikov iz delavsko kmečke liste in samo 4 odborniki iz gospodarske.
Odborniki na delavsko kmečki listi so postali: kmet Karel Bantan, rudar Ivan Bedenik, rudar Karel Dragar, rudar Ivan Domšek, kmet Peter Draksler, zidar Franc Gačnik,rudar Leopold Homšek, kmet Ivan Hribšek, rudar Ivan Jazbec, steklar Jože Jager, kmet Anton

Jevnišek, rudar Jože Košir, delavec Herman Kolar, rudar Karel Kumlanc, rudar Franc Krivec, kmet Franc Kreže, upravnik zadruge Karel Malovrh, čevljar Alojz Merzelj, steklar Anton Obermajer, rudar Ivan Slokan, rudar Alojz Salamon, rudar Alojz Tanšek, rudar Ivan Režek, mizar Jernej Valovšek, kmet Franc Zavrl in kmet Franc Žagar. Na gospodarski listi pa so bili izvoljeni: gostilničar Ferdo Roš, gostilničar Jaka Draksler, kmet Ciril Rotar in kmet Anton Štravs.

Za župana so izvolili Karla Malovrha. Oblast je volitve razveljavila, saj naj bi popravili občinsko mejo v Čečah. Verjetno pa jim ni bil po volji izid volitev. Tudi na ponovnih volitvah je bil rezultat podoben. Razlika je bila le v tem, da je bil izvoljen še Martin Orožen, kmet iz Turja.

Prva seja občinskega odbora je bila 9. oktobra 1934 v občinskih prostorih na Dolu. Predsednik je imel 3 dni uradne ure na Dolu, tri dni pa v Hrastniku. Največ denarja v prvem občinskem proračunu so namenili za šole (Dol, obe hrastniški, Turje, Kal, Katarina in meščanska šola v Trbovljah). Velik izdatek je bil tudi podpora socialno šibkimj občanom. Obubožanih ljudi, ki niso imeli lastnih sredstev (največ bivših hlapcev in dekel) je bilo leta 1934 v občini 87.

Poleg tajnika in redarja je bilo na občini takrat zaposlenih še 7 administrativnih uslužbencev in trije služitelji (kurirji in čistilke). V občini so imenovali šolske odbore, delovali so še ubožni, kmetijski, cestni in davčni odbor.

Občinski statut so odborniki občine Hrastnik - Dol obravnavali na seji 2. marca 1935. Statut je urejal službena razmerja, pravice in dolžnosti občinskih uslužbencev in druge določbe, ki so bile pomembne za delovanje občine.

Že leta 1936 (6. december) so bile nove volitve. Tudi takrat so izvolili v večini socialdemokrate, za župana so ponovno izvolili Karla Malovrha, za podpredsednika pa kmeta iz Turja Martina Orožna.

Občina Hrastnik - Dol je imela v teh letih kar precej izdatkov. Še posebej pa je bilo takrat težko življenje ljudi. Tako je skromno preživljala 87 revežev, ki niso imeli sredstev za življenje. Že naslednje leto številka narasla na 181 ljudi, za katere je občina plačevala socialno podporo. Leta 1935 so našteli med 1500 otroki kar 432 takšnih, ki bi nujno potrebovali obutev in obleko, da bi lahko tudi pozimi hodili v šolo. Občinski proračun tega denarja ni zmogel. Decembra tega leta so odprli kuhinjo, kjer je 32 ljudi dobilo skromno kosilo in večerjo. Vendar samo do pomladi naslednjega leta, ko tudi za to ni bilo več denarja. Občina je v tem času sezidala nekaj skromnih stanovanj za upokojence, odplačevala je posojilo za šolo na Dolu.

In kako je zbirala denar nova občina? Leta 1937 je bil na primer glavni vir

državni davek, ki so ga dobile občine vrnjenega. Precejšen del denarja je kapnil še od davka na električni tok, davka na alkoholne pijače in občinske trošarine za les in železo. Tudi davek na meso in dohodek iz občinskega vodovoda je polnil občinsko blagajno. Manjša sredstva pa so dobili še z občinsko trošarino na uvoz čevljev, zakupnino za ribolov in lovišča, s taksami za pse, taksami za bicikle itn. Denar so porabili predvsem za šole, socialne podpore in plače uslužbencem.

Občina se je ukvarjala z različnimi zadevami. Tako so na primer plačevali tudi kaplana za pouk verouka v šolah, leta 1937 so zaposlili občinskega zdravnika, da bi izboljšali zdravljenje šolskih otrok in tistih občanov, ki niso bili redno zavarovani.

V tem času so v občini Hrastnik - Dol zgradili precej stanovanj za upokojence (na Logu). Zgradili so vodovod v Brdcah, Studencih, popravili cesto v Turje, zgradili novo šolo v Turju (1938), novo cesto v Ravne, posodobili so cestno razsvetljavo. Leta 1939 so skupaj s protituberkulozno ligo v Hrastniku zgradili letno kopališče (pri križišču, kjer sedaj stoji centralni spomenik NOB). Na Dolu so uvedli leta 1935 6 % povišanje davkov za popravilo cerkve.

Občina Hrastnik - Dol je v prvih letih kljub težki situaciji, v kateri so se znašli ljudje zaradi svetovne krize, skrbela za razvoj hrastniške doline. Načrte je podrla okupacija, novi oblastniki so občinski odbor razpustili takoj po prihodu v Hrastnik in vzpostavil svojo oblast. Občina je zaživela v obliki, kot je bila ustanovljena leta 1934, spet leta 1955.

Združitev leta 1934 je bila pravzaprav podlaga za skupno delo ljudi, ki živijo v Hrastniku, na Dolu in v obrobnih krajih in jih je že precej let prej povezovalo mnogo skupnih stvari. Tako delo v industriji (steklarna, rudnik, kemična tovarna), kamor so odhajali delavci vsak dan na delo iz okoliških vasi povečini peš, kot kmetijska dejavnosti in močno razvito obrtništvo (predvsem na dolskem koncu). Obrtniki in rokodelci so imeli precej odjemalcev med delavci. Teritorialno so bili kraji povezani s hrastniško dolino, kamor se je stekalo po prenovljenih in novih cestah vse več vsakodnevnih poti in opravkov. Zato lahko o rojstvu občine Hrastnik v sedanjem pomenu govorimo prav v povezavi z letom 1934.

GLADOVNA STAVKA 1934

Rudarska gladovna stavka se je pričela 3. julija v jutranji izmeni na obratu Hrastnik in v rudniku Kotredež. Še isti dan so se pridružili tudi rudarji jame Ojstro in rudarji v rudnikih Trbovlje in Zagorje, pa tudi delavci (v glavnem odpuščeni rudarji) na cesti Radeče - Litija. Stavkalo je okrog 2500 rudarjev. V jamah so izvolili stavkovne odbore, ki so skrbeli za red in razdeljevanje zdravil. Že pred stavko so nanjo pozivali komunisti, ki so izdali nekaj dni prej letak, na katerem so opisali obupne razmere, v katerih so živele delavske družine v tistem času. Čeprav stavkajoči niso dosegli velikega materialnega uspeha, pa je bila stavka svojevrsten prikaz delavske misli, ki je potegnila za seboj ves Hrastnik. O njej so veliko pisali tudi v tujem časopisju.

Stavka je bila normalen revolt zaradi čedalje težjega položaja rudarjev in delavcev nasploh. Gospodarska kriza v letu 1934 je dobivala vse bolj

grozljivo podobo, lomila pa se je na plečih delavstva. V Revirjih je sodu izbila dno namera lastnikov rudnika, da bo znižala tedanje mezde za 6 odstotkov, zmanjšala količino deputatnega premoga in izločila iz najbolje plačane kopaške kategorije tiste delavce, ki ne opravljajo del za to kategorijo.

Rudarji so v jami vztrajali 72 ur. Mnogi so bili precej izčrpani. Ponoči so hodili po zdravila po skrivnem, zapuščenem rovu, ki je imel izhod pri bivšem konzumu. Za rudarje je bil gladovni štrajk svojevrstna preizkušnja, saj je bilo v jamah malo svežega zraka. Zato so nekateri onemogli. Pomagali so si z osvežilnimi kapljicami na sladkorju. Med stavkajočimi ni bilo nedisciplineo, odbori so poskrbeli za red in solidarnost, poškodovali niso niti ene tehnične naprave.

Stavkajoči v vseh treh zasavskih dolinah so bili ves čas stavke tesno in stalno povezani. Tako stavke niso mogli razbijati, ni bilo lažnih sporočil, ki bi vnašala med stavkajoče zmedo. Zvezo so vzdrževali mladinci in žene rudarjev. Te so skupaj z mladimi in brezposelnimi skrbele tudi za politično razpoloženje zunaj jame. Pri organizaciji stavke so se izkazali predvsem komunisti. Stavkajoče so podprli tudi rudniški nameščenci, trgovci in obrtniki, ki so ponudili materialno pomoč. Delavci po Sloveniji so pripravili solidarnostne akcije. V hrastniški steklarni, strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani so pripravljali solidarnostno stavko, vendar so jo preklicali, ko se je stavka v Revirjih končala.

Gladovna stavka je pokazala vso bedo tedanjega položaja delavstva. Še večjo bedo je pokazal razplet. Rudarji pravzaprav niso izkoristili izjemne podpore javnosti, moralnega pritiska in svoje moči. Svojo solidarnost so jim izražali celo mednarodni sindikati. Zadovoljili so se z obljubami lastnikov rudnika, ki so prav zaradi močnega pritiska javnosti želeli stavko čimprej zaključiti. Njihovi zastopniki so bili na pogajanjih očitno premalo odločni in previdni. Ker so verjeli obljubam, so zapustili jame. Črna zastava (obesile so jo ženske), ki je ves čas stavke visela na izvoznem stolpu hrastniške jame, je simbolično kazala na tragičnost tedanjega položaja.

Sprejem stavkajočih rudarjev pred jamo je bil izjemen. Najprej so prinesli iz nje onemogle rudarje, potem so prišli še drugi udeleženci stavke. Pričakal jih je ves Hrastnik. Igrala je steklarska godba, peli so pevci pevskega zbora Svoboda II, ženske so pripravile čaj. Nasploh so imeli stavkajoči v jami ves čas podporo Hrastničanov. Med njimi so krožili različni letaki, ki so jih pripravili komunisti, odmevne so bile nabiralne akcije, ljudje so množično pričakovali razplet pred vhodom v rudnik.

Zanimivo je, da so člani trboveljskega okrožnega komiteja Komunistične

partije ocenili, da je vodstvo stavke naredilo nekaj taktičnih napak. Zasedba jame je bila zavestna, da bi preprečili dohod stavkokazom. Najprej so bili dogovorjeni, da bo v jami ostal le del rudarjev, ostali bodo zunaj pomagali pripraviti demonstracije. Vendar se je zasukalo drugače. V jami so ostali vsi rudarji, ki so pričeli z gladovno stavko. Stavka je bila zaradi tega pasivna, zahtevala je velike napore in se pretvorila v trpljenje stavkajočih. Rudarji so padali v nezavest. Stavkajoči se ne bi smeli sami obsojati na smrt in pri tem računati na usmiljenje buržujev in njihove oblasti, je še pisalo v njihovi oceni.

Čeprav velikega uspeha rudarji s to stavko niso dosegli, pa je gladovna stavka leta 1934 eden najbolj zanimivih in odmevnih dogodkov v celi vrsti delavskih bojev za boljše življenje. Pokazala je, da si bodo morali delavci bolj pravičen kos kruha rezati kar sami. Partijski funkcionarji so ocenjevali, da je Komunistična partija s to stavko utrdila svoj ugled. Zaradi slabih razmer so se delavci še istega leta še enkrat dvignili (sredi avgusta). Takrat so bili bolj uspešni, čeprav se položaj delavcev tudi po njej ni kaj prida spremenil. Vendar je gladovna stavka v slovenski, takratni jugoslovanski, pa deloma tudi svetovni javnosti, najbolj odmevala. Bila je svojevrstna podoba človeške stiske, pretresljiv boj trdne rudarske duše, ki je bila pripravljena žrtvovati za boljši jutri tudi življenje. Morda je bila v takratnih razmerah gladovna stavka celo edina možna oblika protesta, saj si oblast prav zaradi tega ni upala poseči s silo in orožjem. V spomin nanjo zasavski rudarji praznujejo svoj rudarski praznik, občina Hrastnik pa svoj občinski praznik.

OSVOBODILNA VOJNA 1941 - 1945

Verjetno težjega časa, kot so bila leta med 1941 in 1945, naši kraji niso preživljali. Druga svetovna vojna se je povsem razgalila tudi v hrastniških dolinah in planinah. Ljudje so občutili strahote vojne na različne načine. Marsikdo je ni preživel, veliko je bilo takšnih, ki so jo tako ali drugače podoživljali še mnoga leta, mnogi vse do smrti. Vojna je pomenila bedo, nesmiselne smrti, teror okupatorja in osvobodilni boj, ki je tudi našim krajem prinesel svobodo. Pomenila je hkrati revolucijo, ki je pripeljala do spremembe političnega režima. Za mnoge družine pa je vojna pomenila predvsem težke čase in nikoli zaceljene rane.

V narodno osvobodilni vojni je dalo življenje kar 388 ljudi iz hrastniškega območja (238 padlih, 78 postreljenih kot talci, 72 pobitih v koncentracijskih taboriščih). V oboroženem boju je sodelovalo 960 ljudi. Po špekulativnih ocenah je z osvobodilnim gibanjem tako ali drugače sodelovalo štiri petine prebivalcev hrastniške doline. Tudi na hrastniškem področju se je dogajalo med vojno marsikaj. Že prve dni okupacije, ko so Nemci aprila 1941 zavzeli Hrastnik, so nekateri pohiteli z zbiranjem orožja in municije ter pripravami na oborožen odpor. Drugi pa so pozdravili okupatorje z velikimi simpatijami in se udeležili njihovih manifestacij. Nemška policija je zasedla Hrastnik 17. aprila, že v tisti noči je aretirala 30 Hrastničanov. Pokazala se je narava okupatorjeve vojske, začela so se trda leta vojne, ki ni prizanašala nikomur.

Sabotažne akcije so potekale v tovarnah, predvsem v rudniku. Kmalu

so se na planinah pričeli formirati manjši partizanski oddelki. Partizani so uredili ilegalno tiskarno. Najprej so tiskali na Žrebljevem hribu, kasneje so uredili tiskarno na Kalu, ki je Nemci kljub večim hajkam niso uspeli odkriti. V tiskarni so ves čas vojne tiskali različne letake in drug propagandni material, ki so ga raznašali po Revirjih mladi kurirji.

Že v prvem letu vojne so pričeli ustanavljati odbore Osvobodilne fronte in mladinske organizacije, ki so jih vodili zavedni domačini. Konec leta 1941 oz. na začetku naslednjega

leta so organizacije OF delovale že skoraj v vseh vaseh okrog Hrastnika. Še posebej pomemben je bil krajevni odbor na Dolu, ki je imel zaupnike tudi po okoliških zaselkih (Turje, Marno, Brdce, Brezno, Belovo, Klenovo), kjer se je OF v naslednjih mesecih precej razmahnila. Svoj odbor so imeli v Čečah, na Kalu so se aktivisti lahko zanesli na več kmetij kalskega področja in področja pod Mrzlico. Svobodomisleni in narodno zavedni ljudje so imeli svoje postojanke tudi v Krnicah in Podkrnicah. Podobno je bilo na drugem koncu hrastniške doline. Aktivisti, mladinci in partizani so se lahko zanesli na hiše na Ojstrem, Pleskem, na Ostenku, pod Žrebljevim hribom in v Prapretnem. Aktivisti OF in mladinci so zbirali hrano in obleko za partizane, poskrbeli za prenos sporočil, opozarjali na premike okupatorja in med ljudmi širili misel na odpor.

Začeli so s prvimi akcijami, npr. napadli rudniško vlečnico na Blatah. Bili so priča tragedijam, kot je bila tista pri Vrharju. Odpor proti okupatorju se je vse bolj širil. Partizanski borci so dobivali zavetišče pri kmetih v okolici Hrastnika in Dola. Partizani so v letih vojne na hrastniškem področju izpeljali nekaj odmevnih akcij. Tako so napadli Nemce na Kalu, na Katarini, pod Markom, minirali most sredi Hrastnika, napadli rudnik Ojstro in Huda jama, rušili železnico, gestapovce so razbili nad Govejim potokom, Nem ce napadli v Bobnu. Proti koncu vojne so se izkazali še z nekaj akcijami.

Prebivalci iz področja sedanje občine Hrastnik so sodelovali v osvobodilni vojni na različnih področjih. Veliko jih je bilo v partizanskih enotah na Dolenjskem, Štajerskem, Pohorju, Gorenjskem, pa tudi na Hrvaškem, na sremski fronti, v prekomorskih brigadah, borbi za Trst... Za okupatorjevo oblast je bil Hrastnik zaradi rudnika in tovarn izjemnega pomena. To so kazali na vsakem koraku, saj so uveljavili trd režim. Slovensko zavedne ljudi so zapirali, družine pošiljali v taborišča in izgnanstvo, veliko jih je na teh poteh preživljalo pravo kalvarijo. Mnogi se niso vrnili. Okupacijska oblast je razglasila v Hrastniku policijsko uro,

ljudi so preverjali, jih vključevali v Heimatbund, nemško politično organizacijo. Tiste družine, ki niso bile dovolj "zanesljive" za članstvo v njem, so dobivale le polovico živilskih kart. Precej ljudi so postali na delo v Nemčijo, mladeniče so po prevzgojnem delu pošiljali na fronto. Družine partizanov so maltretirali, marsikdo je umrl, bil odpeljan, domačije zažgane. Tudi med Hrastničani so bili takšni, ki so verjeli v nemško stvar in okupacijski oblasti pomagali pri vzpostavljanju oblasti. Vohunili so, se na kmetih izdajali celo za partizane in skušali izvedeti, kdo partizanom pomaga. Vendar se je upor širil iz meseca v mesec.

Najbolj tragične so zgodbe iz zaporov. Trboveljski zapor je bil marsikdaj le prva postaja mučenja in trpljenja, Celjski pisker je ječal, Hrastničani so bili zaprti v Mariboru, Grazu, pošiljali so jih v koncentracijska taborišča, največ v Auschwitz, Mauthausen in Dachau. Usoda težkih vojnih let je tudi tiste, ki so se iz teh, človeka nevrednih poti, vrnili, spremljala vse življenje. Smrt je bila v mesecih, ki so bili prepojeni z grozovitim maltretiranjem, v taboriščih pravzaprav odrešitev. Tisti, ki so to preživeli, človeške bede v taboriščih niso nikoli pozabili.

Med vojno se je okupator trudil, da bi življenje teklo normalno. Pouk v šolah je seveda potekal v nemščini, saj so Nemci tudi naše kraje proglasili na nemške. Celo nemške vrtce so ustanovili. Vendar je bil med domačini precejšen odpor do nemškega šolanja, še posebej zaradi nadutosti in grobosti šolnikov, ki so jih pripeljali od drugod. Nemški vojaki so zasedli vse šole, zato je bil pouk po različnih stavbah. Leta 1944 pa so na našem območju pričeli tudi z bolj organiziranim šolanjem v slovenskem jeziku. Šolanje je organizirala Osvobodilna fronta. Tako so otroci hodili k slovenskem pouku v Turju, na Kalu, v Čečah. Precej hrastniških otrok pa je obiskovalo pouk v Beli krajini in drugod, kamor so odšli skupaj s starši (v partizane).

V Hrastniku se je druga svetovna vojna končala 9. maja 1945. Hrastnik so partizani s potrpežljivo in pametno taktiko zavzeli brez strela in žrtev. Nemci so jim predali vsa skladišča živil, orožja in municije, položene mine so po načrtih partizani demontirali. Kolona partizanov je v povorki skozi Hrastnik delila veselje z navdušenimi Hrastničani. Pesem na ustih in smeh na obrazu sta zamenjala zaskrbljenost v srcih, ki je ljudi prevevala dolga štiri leta vojne.

PRVA STAVKA V SOCIALIZMU 1958

Za prvo večjo stavko v socialistični Jugoslaviji so poskrbeli prav zasavski rudarji Od 13. do 16. januarja 1958 je potekala stavka v rudnikih Trbovlje - Hrastnik in Zagorje, ki takrat seveda ni "bila vredna" kakšne vidne omembe v medijih. Čeprav so bili na nogah vsi Revirji, npr. Zasavski vestnik o njej ni objavil niti vrstice. Stavka rudarjev je bila svojevrstna klofuta tedanji oblasti, kar se je Zasavju in s tem tudi hrastniški dolini še dolgo poznalo. Vplivala je namreč tudi na odnos oblasti, predvsem v Ljubljani, do zasavskih Revirjev, ki so bili očitno tudi v novi Jugoslaviji rdeči revirji. Le, da takrat to večini ni bilo povšeči. Kot ni bilo povšeči revolucionalno gibanje oblasti pred drugo vojno.

Cene premoga so bile v tistem času strogo določene, cene materiala, ki so ga v rudnikih potrebovali, pa ne.

Rudniki so bili zaradi tega po mnenju zaposlenih zapostavljeni. In občutek, kaj vse so storili Revirji s težko industrijo za gradnjo nove države (živi pravzaprav še danes), je takšna razmišljanja še potenciral. Pravzaprav je bila skrb o zapostavljenosti še bolj prisotna med vodstvi občin in okraja, preko sindikalistov se je prenesla tudi na rudarje. V naših krajih se je razvoj zasavskih dolin pač tesno povezoval s položajem premogovništva in energetike. V drugi polovici leta 1957 se je počasi začelo kuhati. Ker niti Ljubljana niti Beograd nista reagirali na opozorila in obiske, še več, z novimi ukrepi je oblast še bolj udarila po težki industriji, je začelo vreti. Najprej je vžigalno vrvico prižgalo pomanjkanje denarja za izplačilo dobička za dan republike. Odgovorni na občini in rudniku so pokazali s prstom na prenizko ceno premoga, nezadovoljstvo med rudarji pa je bilo vse večje. Dobiček ob dnevu republike so le izplačali, vendar je bila med vodstvom bojazen, da bodo morali denar zanj pobrati kar iz občinskih blagajn. Bližalo se je tudi novo leto in govorice, da bodo druga podjetja delila novoletne dobičke, so spet razburkale ozračje. Okrajni komite ZKS je podjetja pozval, naj ne pretiravajo z izplačili, sindikalisti na rudniku pa so govorili, da ne bi bilo prav omejevati drugim zasluženega. Vendar je bil občutek neenakopravnosti rudarjev še vedno velik.

O stavki naj bi pričeli glasno govoriti že pred 29. novembrom 1957. Tudi direktor rudnika je bil med rudarji že na tapeti. Ko so rudarjem sredi decembra delili sveže brisače, so celo sindikalisti menda izjavljali, da se bodo lahko z njimi obrisali za novoletni dobiček. Celo o le 80 odstotni plači se je pričelo govoriti. Politične organizacije na takšne pojave nezadovoljstva niso reagirale. Ali zavestno ali nezavestno, ostaja vprašanje. Še posebej so po stavki v slovenskem in jugoslovanskem vodstvu zamerili neaktivnost komunistom. Sindikalni sestanek 13. januarja na trboveljskem rudniku je sodu izbil dno. Odstopil je celoten odbor sindikalne podružnice rudarjev v Trbovljah. Popoldan je en oddelek trboveljskega obrata prekinil delo. Rudarji so kljub posredovanju direktorja rudnika Lojzeta Ribiča v jami nadaljevali s stavko. Izvolili so delegacijo za Beograd. Oblast je bila očitno frapirana, prvi dan in noč se je med rudarji znašel le direktor rudnika, ki jih je skušal spraviti iz jame. Rudarji so naslednji dan zahtevali, da pride v jamo sekretar CK ZKS Miha Marinko. Rudarji so napisali tudi zahteve, ki so bile očitno sestavljene na hitro in kažejo na to, da stavka ni bila kaj prida organizirana.

Zahteve so bile sestavljene takole:

1. *To ni štrajk, ampak demonstracija proti birokraciji in gospodarskemu sistemu*
2. *50 % nagrade*
3. *Obleka in obutev (delovna)*
4. *Da vsakdo obdrži najvišje prejemke, čeprav spremeni svoje delovno mesto, na katerem bi zaslužil manj*
5. *Povrnitev za izgubljeni delovni čas v času štrajka*
6. *Nobenih represalij*
7. *Znižanje cen*
8. *Obdrži naj se deputat pred letom 1945*
9. *Zagotovljeno plačilo - hernšiht*

Ta dan so o stavki govorili tudi na zveznem izvršnem svetu. To je povedal tudi Marinko na razgovoru z delegacijo stavkajočih. Obljubil jim je izplačilo največ 30 odstotkov mesečne plače kot novoletni dobiček, saj naj bi za več ne bilo denarja. Ko je delegacija odšla v rove, je izrazila bojazen, da to ne bo dovolj, zato so jim ljudje iz uprave dejali, da naj po potrebi obljubijo 50 odstotkov. Sekretarju Marinku pa so to v splošni zmešnjavi menda pozabili povedati. Zato ni čudno, da so rudarji popenili, ko so prišli iz rovov in jim je le ta spet pričel govoriti o 30 odstotnem dobičku. Bilo je precej hudih besed in po ustnem pričevanju je moral takratni visoki funkcionar izpred rudnika oditi v zelo hitrem tempu.

Hrastniški rudarji so se stavki pridružili 14. januarja, ko so se trboveljskim priključili kar v jami. Tudi pri znanem nastopu pred jamo so bili udeleženi. Ker je bil to plačilni dan, so prišle pred rudnik tudi žene rudarjev, saj je bilo treba dvigniti plačo. Bile so besne in tudi one so precej prispevale k žolčnem odzivu rudarjev. Ti so se vrnili nazaj v jamo. Po nekaterih pričevanjih naj bi bili rudarji tudi precej pod vplivom alkohola.

Iz Beograda so sicer člani delegacije sporočili, da je cena premoga povišana, pa tudi dobiček je bil obljubljen. Vendar rudarji v rovih niso več verjeli. Ven so jih spravili šele naslednji dan (15. januarja), ko so v jamah člani partije in sindikalisti posamezno pojasnevali uresničene zahteve štrajka. Popoldan je delavski svet rudnika sprejel sklepe in proglas v zvezi s stavko ter jo seveda odločno obsodil kot neprimeren način reševanja konfliktov. Na seji so sodelovali tudi član CK ZKS in podpredsednik republiškega IS Stane Kavčič, direktor rudnika Lojze Ribič, sekretar okrajenega komiteja ZKS Viktor Kovač, sekretar MK ZKS Trbovlje Jože Pikl, in podpredsednik Okrajenega ljudskega odbora Trbovlje Tone Zupančič. Naslednji dan so v znak solidarnosti stavkali še v zagorskem rudniku. 15. januarja so solidarnostno stavkali tudi delavci Strojne tovarne Trbovlje in Strojnega

mizarstva Trbovlje. Na rudniku Trbovlje - Hrastnik je stavkalo okrog 4.000 delavcev od okrog 4.200 zaposlenih, v rudniku Zagorje pa 1.200 delavcev od 2.400 zaposlenih.

V sklepih Delavskega sveta so med drugim ugotovili, da je ZIS sprejel povišanje cen in izplačilo dodatnih plač iz sredstev federacije, kot so predlagali. Poleg tega so sklenili še, da bodo izplačali mezdo za dva dni štrajka, delavcem pa so priznali tudi eno delovno obleko in en par obutve letno. Hkrati pa so seveda ostro

obsodili negativne izpade in sovražne parole. Pa sprejeli tudi priporočilo, da pregledajo cene v trboveljskih in hrastniških trgovinah, saj so ugotavljali, da so marsikdaj precej višje kot v okoliških krajih. Rudnik je pričel z normalnih obratovanjem 15. januarja 1958 ob 22. uri.

Stavka je bila prav gotovo šok za tedanje politično vodstvo. Pokazalo se je, da je stavka možna tudi v socializmu, kjer naj bi imeli oblast v rokah delavci (že prej so to pokazali štrajki na Poljskem in Madžarskem). Po njej so se predvsem v Zvezi komunistov posipali s pepelom. Vendar so nekakšne posledice doživeli le v Revirjih. Razpustili so okrajnega, občinske in rudniške komiteje, saj je bila ocena, da partijsko vodstvo, ki je s svojim slabim delom v znatni meri zakrivilo stavko, razmer ne more popravljati. Marsikatera kariera je bila prekinjena ali vsaj precej drugačna, kot bi bila sicer. In zanimivo - čeprav je Tito opozarjal, da stavka kaže na to, da bi se morali vprašati predvsem od zgoraj, kaj je narobe, so posledice stavke nosili predvsem v Zasavju.

Iz stavke se kaj prida tedanja oblast ni naučila. Nezadovoljstvo se je tudi naprej zatajevalo, oblast je bila še naprej precej odmaknjena od resničnega življenja, zavest, strokovnost in odgovornost političnih organov niso bili na primernem nivoju. Karierizem in nizka etična zavest sta razjedali sistem še naprej. Stavka je pokazala, da razvoj socializma ni pesem, ki se piše, kot letijo verzi na papir.

Pretendeciozno bi bilo trditi, da je štrajk leta 1958 zavrl razvoj Zasavja. Vsekakor pa je nanj vplival. Slovenska oblast je bila do Revirjev prav gotovo bolj previdna in morda tudi manj radodarna, kot bi bila sicer. Čeprav ni šlo za revolucionarnost v pravem pomenu besede in čeprav so v partijskih ocenah pisali, da so bili rudarji zmanipulirani, pa ostaja Revirjem vsaj nekaj: stavka rudarjev leta 1958 je bila prva večja stavka v pravem pomenu besede v novi Jugoslaviji. Rudarji pa so nekako pokazali, da se krivice dogajajo v vsakem sistemu. In še nekaj: takrat so dokazali, da so še vedno pravi štrajkači - solidarni in enotni, če je treba ostati v jamah. Žal ni prinesla tudi tistega, zaradi česa se je pravzaprav začela. Država ni nič kaj bolj skrbela za Revirje in ti kraji so bili še naprej odvisni od svoje pameti in sposobnosti. Žal, kajti malokdo se je tega zavedal. Zato je bil štrajk morda tudi tista prelomnica, ko je začel voz Zasavja počasi drseti navzdol. Iz izjemno močnega gospodarskega področja tedanje Jugoslavije je postalo ena najbolj degradiranih slovenskih regij.

Stavka je bila dolgo časa tabu tema. O njej se v javnosti ni govorilo. Bila je precejšen črn madež v svetlem svetu gradnje socializma. Graditelji se pač niso učili na napakah in jih skušali analizirati, bolj so poudarjali pozitivne strani razvoja. Pa tudi osebna čast in ugled nekaterih udeležencev tedanjih dogodkov sta bila malo zasenčena. Zato verjetno niti ni čudno, da se je pričelo bolj glasno o njej govoriti in pisati šele v osemdesetih letih.

VOJNA ZA SLOVENIJO 1991

Vojna za Slovenijo se je začela precej prej, preden je res počilo. Marsikdo, ki je sodeloval v pripravah, o tem niti ni vedel veliko. Potem pa so se pričele dogajati zanimivosti. Ko so iz občin poslali na RŠTO npr. na servis radijske

postaje, so jim moč iz 20 W zmanjšali na 1 W. V prvi polovici leta 1990 so morali tudi iz Hrastnika oddati orožje po nalogu Republiškega štaba Teritorialne obrambe (RŠTO). Čeprav je bilo veliko negodovanja in prepričevanja, da imajo ustrezna skladišča, niso mogli zagotoviti normalnega fizičnega zavarovanja. Tako so orožje oddali. Takrat se še niso prav zavedali, da je to le ukana JLA, ki je skušala onesposobiti teritorialno obrambo.

Orožje so hrastniške enote dobile le na posebno zahtevo za vaje in usposabljanje. In pričeli so krasti lastno orožje. Vsakokrat po vaji je v skladišče JLA v Celje nazaj romalo nekaj praznih zabojev. Tako so počasi "nakradli" svoje orožje v precejšnji meri nazaj. V začetku junija se je TO preimenovala v Narodno zaščito. Tudi v Hrastniku so kmalu vojaško dokumentacijo (JLA je predvsem žulila kartoteka nabornikov) prestavili na policijsko postajo, kjer je bila bolje varovana. V Hrastniku so mobilizirali enoto za protispecialno delovanje, ki je varovala občino (občinske oddelke, štab, oddelek za obrambo) in policijsko zgradbo. Za fante so bili to precej zahtevni dnevi, saj so imeli celo ukaz, da lahko streljajo v ljudi, če bi prišlo do vloma v varovane prostore. Pozno leta 1990 so dobili v Hrastnik orožje iz republiških rezerv. Ponoči so ga prepeljali iz Kočevskega roga. Spravili so ga na varnih lokacijah v okolici Hrastnika, del pa celo v enem izmed skladišč v središču mesta. Kasneje so ga zaradi varnosti spravili pri dveh kmetih v gospodarska poslopja.

Hrastniški komandant TO Boris Logar se je ob ukazu, da izročijo osebno orožje starešinam domov, odločil, da orožje odnesejo domov kar vsi pripadniki (60) enote za protispecialno delovanje. Velika odgovornost za vodstvo in tudi pripadnike te enote, saj bi lahko prišlo do kakšne tragične nesreče. Vendar je bila v tistem času zavest ljudi izjemna. Dve prednosti so dosegli s tem: orožje ni bilo treba posebej varovati in enota je bila že ob sklicu povsem pripravljena.

V prvih mesecih leta 1991 so potekale reorganizacije tudi po občinah. Ukinili so občinsko organiziranost in formirali Območne štabe TO. V Hrastniku je to pomenilo konec OŠTO (30. april 1991), komando je prevzel Območni štab TO iz Trbovelj, ki je pokrival občine Zagorje, Trbovlje, Hrastnik in Laško. Komandant 87. območnega štaba TO je bil Matjaž Piškur. Niso pa spremenili sestava enot TO iz hrastniškega področja. Tako so vojno pričakali Hrastničani organizirani v naslednje enote: Protidiverzantska četa (poveljnik Ernest Rotar), Samostojna četa KS Dol (poveljnik Vojko Pust), Diverzantski vod (poveljnik Franc Barič), Samostojni vod Šavna Peč (poveljnik Matjaž Kobal) in

3. četa Zasavskega odreda (poveljnik Branko Majes). Enote so mobilizirali v začetku vojne med 16. junijem in 3. julijem 1991. Delovale so do konca vojne (18. julij 1991). Protidiverzantska četa pa je bila razpuščena šele sredi avgusta. Pripadniki te enote so v začetku varovali objekte v Hrastniku, nato pa so v Celju varovali objekte in pokrajinsko poveljstvo za zahodno Štajersko. Samostojna četa KS Dol je najprej varovala svoje ozemlje in objekte, kasneje pa prevzela delikatno nalogo varovanja ujetniškega taborišča na Dolu. Diverzantski vod je varoval industrijske objekte v Hrastniku, most čez Savo in pripravljal komunikacije za rušenje, če bi kakšna enota JLA prodrla v naš konec. Somostojni vod Šavna Peč je imel namenske naloge. V Zasavju so prvi streljali (na helikopter JLA v dolini Save). V enote TO je bilo mobiliziranih okrog 300 prebivalcev hrastniške občine.

Mobilizacijo so v Hrastniku izpeljali brez težav. Dragocena pomoč pri delu v občini so bili starešine v aprilu razformiranega štaba TO. Vse občinske službe so delovale brez težav. Oddelek za obrambo je zagotovil ustrezne pogoje za delo in življenje v enotah TO na našem področju, občina je skrbela za čimbolj normalno življenje ljudi v vseh okoljih.

Dejavnost Občinskega oddelka za obrambo Hrastnik se je pričela že v samih pripravah na vojno (evidence, naborniki, neprekinjeno dežurstvo v občinskem centru zvez in oddelku za obrambo od začetka maja do novembra 1991), neposredno sodelovanje pri tajnih premestitvah orožja, kadrovanje in mobilizacija enot TO; aktivno delovanje občinske enote za zveze in kriptozaščito; preko te enote »pokrivanje» določenega teritorija občine, organizacija vizuelnih opazovalnic na strateških točkah v občini, varovanje pilotov iz Cerkelj, varovanje in prevoz prebeglih vojakov iz JLA v sprejemne centre, celotne priprave na področju Civilne zaščite, mobilizacija enot in štabov CZ, navodila občanov v primeru letalskih napadov, priprava zaklonišč, itd). Občinski oddelek za obrambo je vodil Miran Jerič, Občinski štab za CZ Franci Kaluža, občinsko enoto za zveze in KZ pa Vili Zaletel.

V hrastniški dolini so bili značilni trije vojni dogodki. Prvi je napad dveh avionov JLA na oddajnik na Kumu (28. junija 1999). V napadu je bilo ranjenih 8 pripadnikov TO. Veliko ljudi je tudi v živo videlo, kakšna bi lahko bila ta vojna, saj je bil napad iz doline videti strahotno. Druga značilnost je negotovost ob razglasitvi splošne nevarnosti letalskega napada. Ljudje so se sicer disciplinirano umaknili v zaklonišča ali varnejše prostore. Vendar je bilo tisto nedeljsko jutro čutiti precej nelagodja, tudi strahu. Tretja značilnost te vojne pa je bilo ujetniško taborišče, ki ga je Ministrstvo za notranje zadeve z veliko pomočjo organov lokalne skupnosti in TO na tem področju v nekaj urah pripravilo na področju Novega Dola. Taborišče je bila strogo varovana skrivnost, saj so se bali, da bi lahko prišlo do kakšne povračilne akcije, če bi JLA izvedela, kje so "spravljeni" njeni oficirji.

V Hrastniku je vojna za Slovenijo pustila neizbrisen pečat, saj se je dogajala tudi na našem področju. V njej je tako ali drugače sodelovalo precej ljudi iz našega okolja. Enote so bile izjemno dobro pripravljene. Morala ljudi in borcev je bila enkratna, enotnost Slovencev v tistih dneh je bila takšna, kot verjetno še nikoli v zgodovini.

DESET VELIKIH HRASTNIČANOV

Vsako razvrščanje ljudi, še posebej takšnih, ki so nekaj pomenili, je lahko sporno. Sam sem pri brskanju po hrastniški zgodovini in ugotavljanju, kdo so tisti Hrastničani, ki so v zgodovini na svojih področjih dosegli izjemne dosežke, prav tako imel vrsto težav. Zavestno sem se odločil, da iz izbora izločim tiste, ki še živijo in ustvarjajo. Prav tako sem se ognil politiki in izbrskal velike hrastniške rojake predvsem med akademsko izobraženimi ljudmi in med tistimi, ki so tako ali drugače zaznamovali svojo dobo.

Med izborom je največ takšnih velikih Hrastničanov, ki so se na področju sedanje občine Hrastnik le rodili in tu živeli do konca osnovnega šolanja. Pot jih je potem običajno zanesla na štajerski konec - v Celje in Maribor.

Ljudje, ki dosežejo v življenju izjemne uspehe, so ponavadi preprosti v svoji biti - tudi zato so veliki. Za naše Hrastničane to še posebej velja. In še nekaj velja: vsi so z veliko ljubeznijo govorili o svojih rojstnih krajih, kamor so se radi vračali. Čeprav marsikomu doma niso mogli nuditi veliko, so imeli čudovite starše, ki so jim omogočili šolanje in razvoj njihovih talentov. Že odločitev, da so svoje otroke poslali na šolanje, je bila pogumna.

Morda se danes svojih velikih ljudi v Hrastniku ne zavedamo dovolj. Ko sem brskal po njihovih biografijah, sem bil marsikdaj presenečen. Zavedam se, da bi bil lahko izbor tudi drugačen. Prav gotovo se bo kdo spomnil še kakšnega velikega Hrastničana, ki bi si zaslužil javne predstavitve zaradi svoje izjemnosti. Tudi sam sem kolebal med nekaterimi imeni. Letos sem jih predstavil deset. Upam, da bo kdaj priložnost predstaviti še koga. (mp)

ANTON BANTAN

kmetijski strokovnjak

Marno, 17. januar 1909 - Ljubljana, 13. april 1971

Pomen Antona Bantana morda še najbolj iskrivo opisuje naslov Maurerjevega članka v Kmečkem glasu četrt stoletja po njegovi smrti, ki je prispevku v njegov spomin dal naslov Kmetov pomočnik Tone. Bantan je bil kmetijski strokovnjak in človek z veliko začetnico. Napisal je epohalno delo Kmetijski stroji in orodja, ki je bila prva strokovna knjiga v slovenščini, ki je podrobno obravnavala kmetijske stroje. Njegov prispevek k terminologiji, slovenskemu jeziku in kulturi je za Slovence izjemnega pomena. Njegovo delo v Zasavju, kjer je kot kmetijski strokovnjak skrbel za razvoj kmetijstva na različnih področjih, pa vredno velikega spoštovanja. Bantan je bil tudi ploden pisec, tako strokovnih kot poljudnih člankov v različnih revijah, knjižicah in časopisih. Napisal je več iger za prosvetno društvo Dol, žal pa ga javnost še ni spoznala kot pesnika, saj njegove pesmi nikoli niso izšle v knjižni obliki.

Anton Bantan se je rodil v številni (12 rojenih otrok) kmečki družini očetu Karlu in mami Ani 17. januarja 1909 na večji kmetiji na Marnem 4, pravzaprav je bila domačija na Slatnem. Oče je bil napreden kmetovalec in v mladosti je mladi Tone spoznal kmečko življenje na domu staršev. Osnovno šolo je obiskoval na Dolu pri Hrastniku v letih 1915 do 1922. Leta 1922 je vpisal celjsko gimnazijo, vendar jo je zaradi pomanjkanja delovnih moči doma na kmetiji zapustil. Leta 1927 je končal Specialno vrtnarsko in sadjarsko šolo v Mariboru. Bantan je opravil še zadružni tečaj, med vojno pa je bil pomočnik znamenitega sadjarja in vrtnarja profesorja Moissela, upravnika poskusne postaje Radeče - Hotemež, kjer je dobil ogromno znanja. Po vojni je kot izredni študent diplomiral in postal inženir agronomije. Strokovno se je usposobil za ocenjevanje škode v kmetijstvu.

Anton Bantan je bil nemiren duh, večkrat ga okolica ni razumela. Verjetno je zato precej menjal službo. Prva služba je bila več kot zanimiva - bil je prisilni upravitelj podjetja Srečko Kolbi Ljubljana oz. poslovodja posestva v okolici Borovnice. Potem je delal kot upravnik in urednik lista Brazda, od leta 1937 pa je bil strokovni nameščenec pri kmečki zvezi v Ljubljani. Leta 1941 je postal okrajni kmetijski referent pri Prehranjevalnem uradu v Trbovljah, med vojno je sodeloval z OF. Po osvoboditvi je prevzel organizacijo kmetijskega odseka v OLO, potem pa je delal kot strokovnjak za semenogojstvo v Semenarni Ljubljana. Avgusta 1948 se je zaposlil pri poslovalnici Naproza Hrastnik na Dolu kot organizator poslov. Od 1. aprila je slabo leto vodil kmetijsko zadrugo Dol.

Potem pa se je z vsemi silami lotil pisanja knjige Kmetijski stroji in orodje, ki je temeljna strokovna knjiga o kmetijskih strojih v slovenščini. Knjiga je bila osnovni učbenik za študente kmetijskega strojništva, avtor je predstavil vse vrste strojev, njihovo izgradnjo in delovanje. V knjigi je zbral strokovne izraze in mnoge zapisal prvič ter jih uveljavil za splošno rabo. Poleg strokovnega pomena je obsežna knjiga tudi izjemno pomembna zaradi izvirnega slovenskega besednjaka. Bantan je tudi kasneje veliko sodeloval pri oblikovanju izrazoslovja. Bil je član Terminološke komisije za kmetijstvo, oblikoval je 350 listkov in izrazov iz kmetijskega strojništva, ki so bili z razlagami sprejeti in zapisani v Splošnem tehniškem slovarju in v slovarju Kmetijski stroji. Upravnik Inštituta za slovenski jezik prof. dr. Anton Bajec je Bantana večkrat povabil na konzultacije za končno oblikovanje kakšnih izrazov in razlag pred objavo v Slovarju slovenskega knjižnega jezika.

Anton Bantan je po letu 1950 delal na Rudniku v Hrastniku kot upravni referent, potem je delal nekaj časa kot član komisije za unifikacijo in racionalizacijo evidence osnovnih sredstev pri Biroju za napredek administrativnega poslovanja Sveta vlade LRS, pa bil začasno zaposlen pri cestnem podjetju Cegrad, kjer je opravljal cestarska dela na cesti Hrastnik - Marno. Leta 1952 je postal referent za mehanizacijo pri Kmetijskem inštitutu Slovenije v Ljubljani. Potem je bil nekaj časa tehnični urednik mesečnika Naša vas. Od 1953 do 1956 leta je bil kmetijski strokovni referent odseka za kmetijsko mehanizacijo pri okrajni zadružni zvezi v Trbovljah. Od začetka leta 1957 je delal kot referent za kmetijstvo in občinski kmetijski inšpektor pri OLO Trbovlje, od 1965 do upokojitve (1968) pa je bil zaposlen v Kmetijski zadrugi Trbovlje, kjer je vodil vse strokovne posle.

Anton Bantan je vse življenje posvetil prosvetljevanju slovenskega kmeta. S kmetijsko povojno politiko ni bil preveč zadovoljen. Veliko energije pa je usmeril v predavanja, svetovanja, pisanje člankov in strokovnih daljših tekstov. Objavljal je v različnih medijih, še posebej veliko v Kmečkem glasu in na Radiu Ljubljana, pa tudi v različnih drugih časopisih in revijah. Bantan je strokovno uredil več Kmečkih koledarjev, napisal je tudi knjigo Varujmo se nezgod pri kmetijskem delu (1951), knjižico Priročnik za ugotavljanje vrednosti sadnih nasadov in posameznih sadnih dreves (1965), sodeloval pri pripravi knjige Kako gojimo breskve (1940) in Osnove fizike in tehnike (1950). Podgorka je pšenica, ki jo je Bantan selekcioniral in jo vzgojil za gojenje v lokalnih okoliščinah (Zasavje).

Velik prispevek ima pri razvoju zadružništva na Dolu pri Hrastniku, organiziral je prvi Aktiv mladih zadružnikov v Trbovljah, pripravil več zanimivih strokovnih ekskurzij in tečajev. Bil je ustanovitelj Hortikulturnega društva zasavskih revirjev (1963). Nasprotoval je graditvi nizkega dimnika Termoelektrarne Trbovlje II ter že takrat zahteval odžvepljevanje dimnih plinov. Od leta 1933 je vodil hidrometeorološko postajo na Marnem, po preselitvi leta 1954 pa na Pleskem. Opravljal je fenološko in fitopatološko službo. Pomembno je tudi njegovo strokovno in pošteno delo sodnega cenilca. Bantan je umrl 13. aprila 1971 v Ljubljani, ko se je vračal z uredništva Kmečkega glasa.

JOSIP BRINAR

pisec, pedagog

Hrastnik, 1. november 1874 - Celje, 11. marec 1959

Josip Brinar je najbolj znan kot pisec učbenikov in mladinskih knjig. Bil je ravnatelj prve slovenske meščanske šole v Postojni, kasneje pa vodja mestne gospodinjske šole v Celju. V pedagoških revijah je objavljal članke o mladinski književnosti, eksperimentalni in socialni pedagogiki. Zanimiv je njegov slovarček zemljepisnih imen, pripravil je vrsto osnovnošolskih učbenikov za zgodovino, domoznanstvo, slovnico in nekatere vadnice za slovenščino, za meščanske šole pa je napisal prve slovenske učbenike (dva učbenika zgodovine, dve slovenski vadnici in osem čitank). Brinar je bil razgledan pedagoški teoretik, ki je v prvi polovici iztekajočega se stoletja plodno in vsestransko oblikoval pedagoško misel. Njegova mladinska literatura je zanimiva, še posebej tista, ki je povezana z naravo in živalmi. Kot zanimivost je treba omeniti tudi to, da je že leta 1901 napisal razpravo o Antonu Martinu Slomšku kot pedagogu. Brinar je bil odličen pedagog. Še pri 70 letih je po drugi vojni vodil pedagoški tečaj za učitelje, ki jih je poučeval slovenski jezik in metodiko poučevanja.

Josip Brinar se je rodil 1. novembra 1874 v Studencih v Hrastniku. Oče je izhajal iz stare kmečke rodbine Jeranov (od tod tudi njegov pisateljski psevdonim Josip Jeranov). Mladost je preživljal na bregovih nad Studenci, kjer je pasel. Kot pastir se je srečal s prvim velikim štrajkom v hrastniškem rudniku in skrivajočimi se rudarji, ki so jih orožniki in vojaki lovili po okolici Hrastnika. Kot sam pripoveduje, se je takrat zbudilo v njem sočustvovanje s preganjanimi in zatirami ter odpor zoper krivico in nasilje.

Učitelj Vodušek mu je v zadnjem razredu ljudske šole v Hrastniku tako razbistril glavo, da je vpisal kar učiteljišče v Mariboru. Bil je vztrajen učenec, dober v šoli, nekaj časa mu je tako ostajalo za inštrukcije. Slovenščino je inštruiral celo okrajnega glavarja. Prvo službo je dobil v Slovenski Bistrici, kjer je v 1. razredu poučeval okrog 130 učencev (naenkrat). Kmalu si je izprosil prestavitev v Vojnik, kjer je pričel s strokovnim študijem in pisateljevanjem. Pričel je pisati za učiteljski list Popotnik, kjer je objavljal članke iz socialne pedagogike s psevdonimom Brinjos. V tem času se je Brinar pričel precej ukvarjati z razlago krajevnih imen, ki jih je kasneje izdal v knjižici Slovarček zemljepisnih imen, njih izvir in pomen. Stalno se je spopadal z nemškutarji, bil je med pobudniki različnih slovenskih narodnih prireditev.

Ker je bil Brinar trn v peti tedanji oblasti, so ga premestili v tedanji Rajhenburg ob Savi. Z načelnikom

postaje Podkrajškom sta bila pobudnika za spremembo imena kraja v Bre(š)tanico - po potoku. Še posebej je Brinar užival v stikih s trapisti. Obiskoval je opata samostana trapistov na gradu in se izpopolnil v francoščini. Potem je nekaj časa služboval v Sevnici in leto dni na meščanski šoli v Krškem, kjer so še vedno poučevali v nemščini. Leta 1906 je postal ravnatelj prve slovenske meščanske šole v Postojni. Notranjci so ga očarali, Brinar je kar sam napisal prve slovenske učbenike, zgradili pa so tudi novo meščansko šolo. Pogosto je čas preživel na lovu, o lovu je veliko tudi pisal in objavljal. Brinar je del prve svetovne vojne preživel v avstrijski vojski na soški fronti, po vojni pa je od italijanskih oblasti komaj izposloval dovoljenje, da je lahko odpotoval čez mejo v tedanjo Jugoslavijo. V Celju je vodil dekliško meščansko šolo, kot gospodar šolskega poslopja je odstranil nemškutarske spomine. Poleg učbenikov je pričel pisati leposlovje, v Ljubljanskem zvonu je objavil dušeslovno poglobljeno povest Heautontimorumenos. Takrat je moral vsak učitelj z dopolnjenimi 35 leti službe v pokoj. Brinarja so upokojili leta 1929. Pisarniškega dela ni pogrešal, precej pa je pogrešal prijetne urice v razredu med učenkami.

Josip Brinar je bil tudi znan popotnik. V času učiteljevanja je s kolesom prevozil vso Slovenijo, tudi avstrijsko Koroško. Rad je zahajal v hribe, prehodil je vse slovenske hribe, pohorsko pogorje pa je popisal v knjigi Pohorske bajke in povesti. Prehodil je tudi Primorje, se odpravil na Dunaj, pa z ladjo do Budimpešte in z vlakom do Reke. Bil je v Benetkah, leta 1900 pa se je Josip Brinar odpravil tudi na svetovno razstavo v Pariz in se tam udeležil kongresa učiteljev iz vseh držav Evrope. To je bilo pravo evropsko potovanje, saj se je ustavljal v Innsbrucku, pa v Švici, prepotoval je Francijo, v Parizu pa preživel mesec dni. Potem ga je pot vodila na francosko Sredozemsko morje, v Monte Carlo, pa v italijansko Genovo in Milano.

Med vojno je Brinar zbiral hrano za taboriščnike in jo pošiljal v Dachau. Tudi "gošarjem" , kot je imenoval partizane, je na Pohorje pošiljal različne stvari. Po vojni je nekaj časa vodil tečaje pedagogike. Umrl je 11. marca 1959 v Celju.

Josip Brinar je bil posebej pomemben kot pisec prvih slovenskih učbenikov, domoljub, pisatelj za mladino, pisec znanstvenih spisov in izjemen pedagog ter ravnatelj.

* * * * * * *

FEDOR GRADIŠNIK

gledališki igralec, režiser in organizator

Hrastnik, 20. januar 1890 - Celje, 5. junij 1972

Fedor Gradišnik je širši slovenski javnosti znan predvsem kot gledališki igralec, režiser in organizator. Po osnovni izobrazbi pa je bil farmacevt, saj je leta 1913 diplomiral na praški univerzi iz farmacije. Uveljavil je umetniško gledališče, kot režiser je bil zvest dramskemu besedilu. Izkazal se je tudi kot igralec, po 2. svetovni vojni pa kot organizator poklicnega gledališča v Celju, ki ga je dolgo vodil.

Fedor Gradišnik se je rodil 20. januarja 1890 v Hrastniku. Že v otroških letih je nastopal. Še posebej rad je igral v dramatičnem odseku celjskega pevskega društva. Od leta 1904 do 1907 je vodil dijaško gledališče. Obiskoval je dramsko šolo Deželnega gledališča v Ljubljani, v njem je tudi nastopal. Po prvi svetovni vojni je najprej delal v gledališču na Jesenicah. Leta 1922 pa je pričel z delom v Celju. V Dramatičnem društvu je uveljavil umetniško gledališče. Od leta 1932 do 1935 je deloval v Celjskem studiu. Njegove najbolj uspešne igralske stvaritve so vezane na Župančičeve, Novačanove in Kreftove like: Kantor (Cankar, Kralj na Betajnovi), Herman (O. Župančič, Veronika Deseniška; A. Novačan, Herman Celjski; B. Kreft, Celjski grofje), Zois (B. Kreft, Krajnski komedijanti).

Med drugo svetovno vojno so Fedorja Gradišnika pregnali v Srbijo. Takoj po vojni je v Celju zbral ljubitelje gledališča. Leta 1949 je postal upravnik novega poklicnega gledališča. Vodil ga je do leta 1962. Umrl je deset let kasneje, 5. junija 1972 v Celju.

Gradišnik je tudi precej pisal. Izpod njegovega peresa se je rodilo več dramskih del (Tat 1904, Sorodna srca 1907, mladinska igra Sirota 1909, Norec 1920) in dramatizacij, romanov v podlistkih (Institutka 1911), črtice in povesti iz gledališkega življenja. Pisal je celo Zgodovino celjskega gledališkega življenja, ki jo je objavljal v celjskem Gledališkem listu med leti 1947 in 1956.

Vsekakor je bil Fedor Gradišnik v medvojnih in tudi povojnih letih eden najbolj prodornih organizatorjev in ustvarjalcev slovenskega gledališčnega življenja. Kot igralec je bil eden temeljnih nosilcev predstav v celjskem gledališču. Kasneje pa je bil organizator in eden temeljnih članov postavitve profesionalnega gledališča v Celju, ki bi brez pionirskega dela Fedorja Gradišnika v tako majhnem mestu težko obstalo kot profesionalna ustanova. Tudi njegovo pisanje je za slovensko gledališko umetnost velikega pomena, čeprav ni popularizirano tako, kot bi si morda zaslužilo.

LEOPOLD HOČEVAR

slikar

Hrastnik, 7. avgust 1940 - Trbovlje, 27. oktober 1988

Leopold Hočevar Hoči je slikar, katerega dela so v slovenski umetnostni zgodovini zapisana kot umetnost posebnega. S svojim pristopom do industrijske krajine je prižgal luč drugačnemu gledanju nanjo. Gledalec lahko občuduje posebno lepoto industrijskega krajinskega ambienta in se hkrati zaveda, da je umetnik čutil nasilje človeka nad naravo. Postavil se je na stran nedolžnega, njegovo srce je bilo za naravo. V njegovih delih je pogosto čutiti žalostne odtenke človeške duše. Hočevar je kot umetnik slogovno in vsebinsko prepoznaven. Ustvarjal je v Revirjih, njegova ustvarjalnost je zapustila Zasavju neprecenljivo umetniško zapuščino.

Hočevar se je rodil 7. avgusta 1940 v Hrastniku materi Mariji, zaposleni v Steklarni in očetu Leopoldu, ki je bil mizar pri rudniku. Že v drugem letu je mater v grob položila jetika, oče pa je odšel leta 1944 v partizane. Nemci so ga ujeli in aprila 1945 je umrl v taborišču Mauthausen. Tako je zgodnjo mladost Polde preživel pri očetovi sestri Pepci Hočevar v Hrastniku. Tu je dokončal osnovno šolo. Otroštvo brez staršev je zaznamovalo njegovo življenje. Nižjo gimnazijo je obiskoval v Trbovljah, kjer je živel v internatu in pri družinah Ocvirk in Prevolnik. V šoli sta ga "dobila v roke" kot pedagoga slikarja Milan Rijavec in Franc Mavec. Leopold je rad risal od mladih nog, v tem času pa je že krepko ustvarjal. Maja 1957 je prvič resneje razstavljal v trboveljskem Delavskem domu.

Vztrajno je sodeloval z revijo Mlada pota, bil večkrat za svoja dela tudi nagrajen. Objavljal je predvsem potrete in krajine. Tudi pisal je veliko. Urejeval je gimnazijsko glasilo Mi mladi, ki je bilo v tistih časih eno najboljših v Sloveniji. V gimnazijskih letih je prijateljeval z Radom Palčičem, Ervino Fritzem, Petrom Breščakom, Francem Anžlom in Vidom Korarjem. Leta 1960 je ilustriral pesniško zbirko Vida Korarja in Ervina Fritza Dva. V zadnjih gimnazijskih letih je dvakrat razstavljal v Ljubljani, pa tudi v Trbovljah in na Ptuju. Grafika je bila takrat njegova priljubljena tehnika izražanja.

Po maturi se je Hočevar vpisal leta 1960 na Akademijo za likovno umetnost v Ljubljani. Ni mu bilo ravno z rožicami postlano. Dokler ni dobil leta 1964 štipendijo za nadarjene študente za študij na specialki, se je težko preživljal. V časopisih in revijah je objavljal svoje ilustracije, veliko časa pa je Hočevar preživel v družbi svojih prijateljev in kolegov, akademija mu je dajala delovno in ustvarjalno zatočišče. Leta 1964 je diplomiral pri profesorju Gabrijelu Stupici, naslednji dve leti pa se je

izpopolnjeval pri profesorju Maksimu Sedeju. Leta 1965 se je poročil z Jožo Prebil, kmalu se je rodila hčerka Marjeta in Hoči je v teh letih uresničil svoje mladostne sanje: izšolal se je in dobil družino.

Hočevarjevi so se preselili v Trbovlje, rodila se je še hčerka Katja. Hočevar je moral odslužiti še domovini (v Mariboru) in leta 1968 se je zaposlil kot likovni pedagog v osnovni šoli. Kasneje je delal tudi na trboveljski gimnaziji. Samo s slikarstvom je bilo takrat težko preživeti. Prav ta razpetost med pedagoškim in umetniškim delom, oba zahtevata celega človeka, ga je morila. Še najbolj se je znal slikarsko sprostiti na različnih likovnih kolonijah po Sloveniji, na katerih je rad sodeloval. Občutil je mačehovski odnos institucij in nerazumno razstavno politiko v Trbovljah, kar ga je dušilo. Leta 1972 se je tri mesece prezgodaj rodil sin Peter, ki je za vedno ostal otrok. Ta boleča življenjska preizkušnja je Hočija zaznamovala do konca njegovih dni.

V začetku leta 1985 je Hočevar pričel preurejati atelje, tudi slikarsko je pričel stopati na povsem nova pota. A je bilo to leto zanj, žal, usodno. Že od študentskih let je imel težave z želodcem, tokrat pa je neozdravljiva bolezen zaustavila njegovo roko in pretrgala njegove ustvarjalne in življenjske želje. Umrl je 27. oktobra 1986. Še malo prej je zadnjič razstavljal v trboveljskem Delavskem domu.

Leopold Hočevar Hoči je ustvarjal v krajih, ki so precej odmaknjeni od osvetljenih kulturnih prestolnic. Njegovega umetniške širine to ni oviralo. Je umetnik sodobnosti, tisti, ki je znal opozoriti na krut odnos do narave takrat, ko se večini niti sanjalo ni, da se je zanjo (naravo) vredno boriti. Morda je bil tudi zaradi tega včasih nerazumljen in pri oblasti (kulturni, politični in upravni) nepriljubljen. Njegova likovna in človeška zapuščina je izjemno bogata. Kot slikar je predstavljal Zasavje v žlahtno njegovi podobi na več kot petdesetih razstavah v Sloveniji, takratni Jugoslaviji in tujini. Njegova dela so shranjena v številnih slovenskih likovnih zbirkah.

* * * * * * *

ALOJZ HOFBAUER

šolski upravitelj

Hrastnik, 19. junij 1892 - Hrastnik, 12. maj 1972

Alojza Hofbauerja se mnogi Hrastničani še danes s spoštovanjem spominjajo. Bil je dober pedagog, prednjačil je kot telovadec Sokola,

pevec, glasbenik, odrski igralec, knjižničar. Bil je med najbolj zavzetimi graditelji narodnega doma v Hrastniku, uspešen je bil pri gradnji vodovoda, elektrifikacije, letnega kopališča. Upravljal je obrtno trgovsko nadaljevalno šolo. Pisal je v časopise, vzpodbujal delavce pri zavzemanju za njihove pravice. Bil je med narodno zavednimi Slovenci, vzpodbujal je slovensko zavest. Vzpodbujal je delo gasilcev, veliko pa je prispeval tudi k vedenju o zgodovini Hrastnika, saj je pripravil več zgodovinskih razstav in zbiral gradivo za različne zgodovinske zbirke.

Alojz Hofbauer se je rodil Jožefu in Antoniji Hofbauer 19. junija 1892 v Hrastniku. Doma so imeli gostilno in trgovino, Alojz pa je postal učitelj. Prvo učiteljsko službo je dobil leta 1912 na Dolu pri Hrastniku, 27. novembra pa je kot začasni vodja začel službovati v Turju. Pouk so v šolskem letu 1916/17 prekinili in Hofbauer je moral v občini Dol popisovati zaloge. Precej dobro se je vživel v okolje, aktiven je bil v kulturno prosvetnem življenju. Bil je med ustanovitelji Ciril Metodove družbe na Dolu. Poživil je gledališko dejavnost, pevski zbor in orkester ter ustanovil šolsko telovadno vrsto, ko je šolski svet v Gradcu prepovedal telovadbo pri Sokolu. Po vojni je bil član Narodnega sveta, do leta 1919 je poučeval v Turju. Od tega leta pa do leta 1951 je učil v Hrastniku.

Bil je zagnan telovadec pri Sokolu, sodeloval je v pevskem zboru, glasbenem orkestru, igral, bil knjižničar. Bil je med najbolj zagnanimi graditelji Narodnega doma (po vojni Partizana), ki so ga zgradili med leti 1922 in 1925. To je bila prva večja hrastniška dvorana s telovadnico in kinom. Osebno se je rad zavzel za revnejše ljudi. O tem priča šolska kuhinja za revne otroke v času krize, pa osebna skrb za nadaljnje šolanje in poklicno usmerjanje ter pomoč socialno ogroženim. Aktivno je podpiral delavce pri stavkah, tudi leta 1934, ko jih je pričakal pred rovi s čajem. Oblastem seveda ni bil pogodu, zato je bil le v šolskem letu 1937/38 upravitelj deške šole, nato so ga zamenjali.

Med leti 1919 in 1929 je bil Alojz Hofbauer starosta sokolskega društva v Hrastniku, nato pa odbornik celjske sokolske župe. Prvi zlet sokolske mladine Jugoslavije so na njegovo pobudo pripravili 28. septembra 1919 prav v Hrastniku. Kot zaveden učitelj in sokol je bil že prvi dan po prihodu Nemcev v Hrastnik aretiran. Nekaj časa je bil zaprt v Laškem, potem v Celju in Mariboru, junija 1941 so ga izselili v Srbijo. V Jugovini (sedaj Svetozarevo) je delal kot delavec. Deloval je med slovenskimi izseljenci, pomagal je Slovencem - vojnim ujetnikom in ranjenim partizanom. Po osvoboditvi Beograda je bil med ustanovitelji slovenskega kulturnega društva Franc Rozman.

Po vojni je prevzel upraviteljstvo deške šole in bil med učitelji, ki so poskrbeli za obnovo pouka. Leta 1947 je prevzel vodstvo sedemletke, od leta 1948 do upokojitve 1951 pa je vodil novo nižjo gimnazijo. Tudi v tem času je veliko časa in energije posvetil družbenemu delu. Bil je gonilna sila gasilskega društva, predsednik telesnovzgojnega društva Partizan, pomagal je pri obnovi Narodnega doma.

V šestnajstih letih po upokojitvi je pripravil osem občasnih razstav in organiziral muzejske zbirke: splošno krajevno, NOB, šolsko in steklarsko.

Njegova posebna želja je bila postaviti stalno razstavo steklarstva v gradiču v Hrastniku, kjer naj bi stala vseslovenska steklarska razstava. Na žalost ta njegova želja še danes ostaja le želja. Skrbno zbrani predmeti, ki jih je Hofbauer uspel zbrati, so dolgo ležali v skladišču, nekaj pa se jih je v teh letih tudi "porazgubilo".
Vestno je zbiral zgodovinske predmete in prav po njegovi zaslugi se je ohranilo veliko predmetov, ki tvorijo veliko zgodovinsko vrednost. Vedenje o preteklosti Hrastnika je prav zaradi Hofbauerjeve vestnosti in zgodovinske žilice precej bolj bogato, kot bi bilo sicer. Morda je prav ta značajska poteza velikega Hrastničana najbolj pomembna za zanamce. Hofbauer je umrl 12. maja 1972.

* * * * * * *

FRANC KOZAR

pesnik

Hrastnik, 3. februar 1904 - Menina planina, 22. december 1944

Franc Kozar (ponekod uporabljajo tudi obliko imena France) je ena izmed tragično preminulih oseb v najlepših ustvarjalnih letih. Bil je pesnik velikega potenciala, svoje, predvsem socialne, pesmi je pisal v moderni pesniški obliki. Leta 1941 je v samozaložbi izdal pesniško zbirko Izpod zemlje, ki jo sodobniki žal premalo poznamo, saj je ohranjenih le še nekaj izvodov. Njegove pesmi so prežete z rudarjenjem, saj v njih opisuje njihovo življenje. Lirski subjekt v njegovih pesmih je "mi vsi", so izrazito kolektivne. Tiste, ki so spesnjene v prvi osebi, pa so pisane z ljubeznijo za tovariše po jamah in tovarnah. Značilnost njegovih pesmi je tudi v tem, da se lirsko občutje lahko prevesi v epsko. Pesem postane proza. Vojna je Kozarju preprečila razvoj njegove umetniške ustvarjalnosti.

Kozar se je rodil 3. februarja 1904 v Hrastniku. Bil je sin rudarja. Osnovnošolske klopi je gulil v Hrastniku. Že z 12 leti se je zaposlil kot odnašalec v hrastniški Steklarni. Ob prostih dneh pa je hodil v šolo. Po dokončanju šole je nekaj časa pasel v Prapretnem pri kmetu Rotarju. Z 18 leti pa je odšel delat v rudnik. Nekaj časa je bil kurjač na lokomotivi, čez leta pa kopač v jami. V tem času je obiskoval pripravljalno rudarsko šolo v Trbovljah. V šolskem letu 1929/1930 sej je vpisal v rudarsko šolo v Celju, ki jo je dve leti kasneje uspešno končal. V času šolanja je pričel izdajati list Hunti. To ga je po šolanju stalo zaposlitve v Trbovljah. Zato je odšel najprej v Velenje, kjer je delal zaradi slabe plače le nekaj časa. Preselil se je v Srbijo, kjer je našel delo v rudniku Jevnca pri Pirotu.
Novembra 1932 se je vrnil v Slovenijo,

se poročil z Alico Matek, vendar ostal brez dela. Sedem mesecev sta z ženo živela na ženinem domu v Rušah pri Mariboru, potem pa je srečo poskušal v Bosni, kjer je ostal le mesec dni. Brat mu je pomagal do službe na rudniku v Trbovljah, kjer je delal kot paznik, plačan pa je bil kot delavec. Kasneje so ga zaposlili kot jamomerca. To delo je opravljal do 22. junija 1941, ko so ga Nemci zaprli v Celju in ga odpeljali v koncentracijsko taborišče Mathausen. Februarja 1942 so ga odpustili. Ko si je opomogel, se je ponovno zaposlil kot jamomerec pri trboveljskem rudniku. V partizane je odšel 5. julija 1944. Najprej je deloval na Dolenjskem, 19. septembra tega leta pa že v Savinjski dolini, kjer je deloval kot kulturni propagandist. V eni izmedveh hudih nemških ofenziv je 22. decembra 1944 padel v bližini Ljubnega ali na Menini planini.

Franc Kozar je deloval v delavskih izobraževalnih društvih Vesna in Svoboda. Še posebej ga je vleklo delo v dramskih skupinah, saj je rad režiral predstave. Pel je v delavskih pevskih zborih. In veliko pisal: pesmi, črtice ter feljtone s socialno tematiko. Dve leti je urejal strokovno glasilo Tehnični nameščenec in zanj veliko pisal. Leta 1932 je Ljubljanski zvon objavil pesem Nad kotlinami. Z Miletom Klopčičem je sodeloval pri antologiji jugoslovanske socialne lirike, ki jo je nameraval izdati Jovan Popović. To mu je prineslo nekajtedenski zapor v Veliki Kikindi, vendar so ga zaradi pomanjkanja dokazov izpustili.

Žal lahko nekaj Kozarjeve literature najdemo le še v zbirki Šarabanka, njegova pesniška zbirka Izpod zemlje pa je izjemno redka knjiga na slovenskih policah. Franc Kozar je bil prav gotovo eden izmed najbolj obetavnih slovenskih pesnikov svoje generacije. Za Zasavje pa je pomembna tudi njegova kulturna dejavnost v različnih društvih ter njegova domoljubna opredelitev za boj proti okupatorju.

* * * * * * *

JOŽE MENIH

narodni heroj

Hrastnik, 23. april 1922 - Osankarica, 8. januar 1943

Jože Menih je svojo življenjsko pot končal v rosnih mladostnih letih. Živel je v krutih in viharnih časih, ki so burno vodili nit življenja. Mladost ga je klesala v trdnega mladeniča, ki je bil sposoben kot komisar voditi legendarni pohorski bataljon. Bataljon, ki je zapisal eno najbolj značilnih zgodb in velikih dogodkov slovenske zgodovine v drugi svetovni vojni. Partizan Rajko Knap je skupaj s svojim bataljonom večna legenda. In

tudi v povsem drugih časih je lahko vzornik.

Jože Menih je 23. aprila 1922 privekal na svet v Hrastniku. Mama je družino s tremi otroki zapustila (umrla), ko je bilo malemu Jožku pet let. Oče je bil zaposlen v rudniku kot elektrikar. Menih je v Hrastniku obiskoval osnovno šolo, gimnazijo pa najprej v Celju in potem v Mariboru. Zaradi politične aktivnosti bi kmalu letel iz gimnazije. Zato je raje odšel v Ljubljano, kjer je sedmi in osmi razred končal na 3. državni gimnaziji za Bežigradom. Leta 1941 je šel kot prostovoljec v jugoslovansko vojsko, razpad Jugoslavije pa je pričakal v Novem mestu. V teh letih se je družil z napredno mislečimi delavci in bil med organizatorji kulturnih nastopov, študijskih in čitalnih krožkov. Bil je Skojevec in član partije od leta 1941. Sodobniki so ga opisali kot dobrega, čutečega in izjemno bistrega človeka. Zanimivi so njegovi lirični pesniški poskusi, pisal je gledališke ocene, sodeloval je pri legalnem, skojevskem časniku Slovenska mladina, pri Srednješolcu in v Hrastniku predaval mladini v prosvetnem društvu Vzajemnost.

Doma v Hrastniku ni bil dolgo, poleti 1941 je odšel v partizane. Začelo se je izjemno burno obdobje njegovega kratkega življenja. Najprej so ga žandarji ujeli na hrastniški železniški postaji. Vendar jim je skupaj z očetom ušel. Nekaj časa sta se skrivala po hribih, potem pa je Joško našel stik s partizansko skupino na Sveti Planini. Ko je spravljal po nemškem napadu ranjenca do domačije na Žrebljevem hribu, je izgubil stik s partizani in odšel je v Celje. Tam je delal kot ilegalec. Nemci so ga ujeli in zaprli v celjskem Piskru. Bil je v celici smrti, zaradi naključja pa so ga transportirali v Srbijo. V Piskru je bil namreč še en zapornik s podobnim imenom, ki so ga zamenjali z Joškom Menihom. Po taborišču v Rajhenburgu je pristal pozimi leta 1941 v Veliki Požegi. Najprej je delal pri kmetih, potem pa nekaj časa na občini. Ponaredil je dokumente in pobegnil v Ljubljano. Od tu je spet odšel v partizane.

Pridružil se je 2. grupi odredov. Ko mu je bilo dvajset let, je iz četnega postal bataljonski komisar. Sodeloval je v številnih bojih, kjer se je izkazal kot jurišnik in pravi partizanski vodja. Po boju na Pugledu je priredil narodno pesem z besedilom, ki je sedaj znano kot Tam na Pugled gori. Sledili so boji na Jančah, pri Žužemberku, na Jelovici, v Apačah.

Na Jelovici so Nemci obkolili bataljon, vendar so se borci prebili in se preko Karavank pretolkli na Pohorje. Večina borcev je ostala v legendarnem Pohorskem bataljonu, ki so ga po izdaji obkolile močne nemške enote. Nemcem je šlo namreč močno v nos, da so jih borci pohorskega bataljona tolkli prav na pragu Maribora, ki ga je Hitler svojeročno proglasil za nemškega. Komisar Rajko je bil izjemno priljubljen med Pohorci, saj je bil temperamenten govornik, dober recitator in neustrašen borec. Osmega januarja je padel pohorski bataljon skupaj s političnim komisarjem Rajkom Knapom.

Vendar je zanimivo, da se pojavlja še ena različica Menihovega konca. Rejnica njegovega mlajšega brata Stanka Genovefa Movrin je namreč trdila, da Jože ni padel 8. januarja skupaj z borci pohorskega bataljona. V nemškem časopisju je po 8. januarju 1943 namreč zasledila vest, v kateri so

Nemci naduto pisali o likvidaciji Pohorskega bataljona in med drugim poizvedovali po 20 letnem banditu Rajku Knapu. Je mar mogoče, da so Nemci Meniha zajeli? Movrinova namreč pravi, da je dobila pol leta po pohorski bitki pismo neznanega paznika mariborskih zaporov, ki ji je pisal verjetno na Menihovo prošnjo. Menih naj ne bi padel v spopadu na Pohorju, ker mu ni eksplodirala ročna bomba, ki jo je hranil zase. Zgodba naj bi se odvijala takole: Komisar Rajko naj bi bil z izvidnico zunaj taborišča. Ko so zaslišali streljanje, so pohiteli proti bazi bataljona in padli v nemško zasedo. Žrtve tega spopada naj bi pokopali kmetje. Med žrtvami pa naj ne bi bilo Meniha. Tudi na fotografijah padlih na Osankarici ni bilo padlih borcev iz izvidnice. Paznik iz mariborskih zaporov naj bi sporočil, da so Jožeta Meniha strahovito mučili. V isti ovojnici pa naj bi bilo tudi Menihovo osebno sporočilo Movrinovi, naj pozdravi brata Stanka in sestro Roziko, ker da ga bodo kmalu likvidirali. Paznik navaja, da bo Menih med obsojenci, ki jih bodo odpeljali na ustrelitev na Gorenjsko. Tudi ta zgodba kaže na izjemno popularnost Jožeta Meniha - Rajka Knapa in njegovo legendarnost. Kakorkoli že, jeklen značaj in moč, s katero je bodril borce in z njimi tudi padel, so Jožeta Meniha uvrstile med narodne heroje. Za narodnega heroja so ga imenovali 27. novembra 1953.

* * * * * * *

JANKO OROŽEN

zgodovinar

Turje, 10.december 1891 - Celje, 30. september 1989

Zgodovinar Janko Orožen je napisal temeljno zgodovinsko delo naših krajev Zgodovino Trbovelj, Hrastnika in Dola. V njegovi zapuščini najdemo več kot 30 knjig, 170 razprav, člankov in poročil ter 12 učbenikov. Bil je učitelj na različnih šolah, njegovo življenje pa je predvsem povezano z zgodovino. Podrobno je raziskal tako zgodovino zasavskih krajev kot zgodovino celjske kotline. Pomembno je bilo tudi njegovo delo prevajalca.

Janko Orožen se je rodil v Turju 10. decembra 1891 na kmetiji s petimi otroki. Prvo znanje je nabiral kar v domači šoli, kjer mu je bil prvi učitelj Josip Topolovšek. Ta se je zelo zavzel zanj, celo sam ga je peljal v Maribor, kjer je Janko naredil sprejemni izpit na učiteljišču. Učiteljišče v Mariboru je končal leta 1911. Dve leti je bil učitelj. V Pragi se je vpisal v študij prava. Med prvo svetovno vojno je kot vojak prepotoval pol Evrope - od soške

fronte do Galicije. Kot prostovoljec v češki legiji se je boril na solunski fronti. Po vojni je Orožen leta 1922 diplomiral na Filozofski fakulteti v Ljubljani iz slovenščine, zgodovine in geografije. Tri leta (1921-1924) je poučeval na gimnaziji v Murski Soboti, potem pa je postalo njegovo mesto Celje. Do okupacije je poučeval na celjski gimnaziji, vodil pa je tudi muzej v Celju. Med drugo svetovno vojno so ga najprej zaprli, potem pa izgnali v Srbijo, kjer je učil otroke slovenskih izgnancev.

Svoje delo na celjski gimnaziji je opravljal od konca vojne do leta 1954, potem pa je bil do leta 1965 upravnik celjskega Zgodovinskega arhiva. Doživel je skoraj 100 let, do konca je delal doma, kjer je imel izjemno bogato knjižnico. Umrl je 30. septembra 1989 v Celju.

Orožen je med obema vojnama veliko pisal. Zanimive so njegove pedagoške razprave, napisal je učbenike zgodovine, geografije, ruščine in češčine za osnovne in srednje šole. Še pomembnejša pa so zgodovinska dela. Med leti 1927 in 1930 je izdal tri obsežne knjige Zgodovine Celja, kjer je popisal zgodovino celjske kotline. Znal je reči, da je precej lahko pisati kroniko, veliko težje pa zgodovino, ki se jo je Orožen lotil z vso resnostjo.

Zgodovino Trbovelj, Hrastnika in Dola je intenzivno raziskoval od leta 1947 do 1958, ko je izšla. Še vedno je to temeljni vir za poznavanje preteklosti krajev v hrastniški in trboveljski kotlini. Orožen je poleg dela v različnih arhivih (muzeji, občinski arhivi, župnijski uradi, šolski arhivi) precej dela opravil kar na terenu, saj je iskal material tudi med ljudmi. Orožen je želel obdelati tudi zgodovino Revirjev od leta 1918 naprej, vendar tega dela ni dokončal. Bil je navezan na domače kraje, rad je prihajal med zasavske hribe. Napisal je tudi zgodovino Zagorja.

Celje ima prav po njegovi zaslugi izjemno dobro obdelano zgodovino. Napisal je namreč tudi Kratko gospodarsko zgodovino Celja in okolice (1952, soavtor Justin Felicijan), obsežno monografijo Zgodovina Celja in okolice I-II (1971 - 1980) ter Zgodovino celjskega Sokola 1890 - 1940 (1940). Orožen je sodeloval tudi pri oblikovanju krajevnega leksikona Slovenije. Dobil je odlikovanje red belega orla za krepitev odnosov s Češkoslovaško. Bil je častni doktor Dunajske univerze in vodja slovenskega oddelka dunajske univezitetne knjižnice. Janko Orožen je častni občan občine Hrastnik, pa tudi občine Celje.

Zasavje, predvsem Trbovlje in Hrastnik, je z Orožnovo zgodovino dobilo dokument časa, ki je neprecenljive vrednosti. Uporabljajo ga že generacije Zasavcev, ki jih zanima, kako so se razvijali ti kraji. V njej najdejo podroben popis preteklosti celo vsi, ki izhajajo iz kmetij tega področja. Vsekakor je Orožen s tem zgodovinskim delom za vedno zapisan v analih hrastniške občine kot človek, ki je napisal temeljno delo o poznavanju preteklosti teh krajev. Ostalo pa bo zapisano tudi to, da je bil Orožen izjemen pedagog, ki so ga njegovi učenci celo tako cenili, da so mu dali vzdevek Atek.

* * * * * * *

ANTON SOVRE

klasični filolog in prevajalec

Šavna Peč, 4. december 1885 - Ljubljana, 1. maj 1963

Anton Sovre velja za najpomembnejšega slovenskega prevajalca iz antične književnosti, bil je velik zagovornik ohranjanja pouka klasičnih jezikov, njegova slogovno klasična slovenščina je še danes vzor prevajalcem in piscem. Bil je tudi pomemben sodelavec pri urejanju slovenskega pravopisa in pisec zanimivih strokovnih člankov. Sovre je bil sicer strog profesor, vendar izjemno zanimiv predavatelj, njegovi učenci ga še danes izjemno cenijo.

Anton Sovre se je rodil v Šavni peči 4. decembra 1885, kjer je preživel svojo mladost. Oče je bil železničarski čuvaj. Sovre je hodil v osnovno šolo v Zidani Most . Čeprav je zaradi očetove službe Sovre živel v Šavni Peči le kratek čas, se jo je rad spominjal. Še posebej izjemno lepe narave, ki jo je večkrat slikovito pričaral svojim učencem. Pa tudi svojih otroških izletov k Savi, kjer je sanjal svoje sanje.

Gimnazijo je obiskoval v Celju in Ljubljani. Klasično filologijo je študiral v Grazu in na Dunaju. Absolutorij iz klasične filologije je opravil v Grazu leta 1912, državni strokovni izpit pa v Ljubljani 11 let kasneje. Med prvo svetovno vojno je bil na fronti. Med drugim je Sovre kot avstrijski častnik nekaj časa preživel v Črni Gori. Poučeval je na gimnazijah v Gorici, na Ptuju, v Ljubljani, Pančevu, Sremskih Karlovcih. Od leta 1938 do 1941 je bil inšpektor pri prosvetnem ministrstvu v Beogradu, od leta 1941 do 1945 šolski inšpektor v Ljubljani. Po vojni je delal dve leti kot dramaturg Drame Slovenskega narodnega gledališča v Ljubljani, potem je bil šest let izredni in od leta 1952 do 1956 redni profesor za grški jezik in književnost na ljubljanski univerzi. Leta 1953 so ga izvolili za rednega člana SAZU (Slovenske akademije znanosti in umetnosti). Prešernovo nagrado je dobil kar dvakrat (1950 in 1956). Nagrade za izjemne prevajalske dosežke so seveda poimenovali po Sovretu, najpomembnejšemu slovenskemu prevajalcu iz antične književnosti.

Sovre je že prvi prevod (5. dejanje Sofoklejevega Kralja Oidipusa) zastavil povsem po svoje. Uveljavil je nov slog prevajanja, na katerega je vpivala slovenska moderna. V njegovem obsežnem opusu najdemo več kot 30 najpomembnejših del antične književnosti. Prevedel je Homerjevi Iliado in Odisejo, 10 Ajshilovih, Sofoklejevih in Evripidovih tragedij, izbor besedil predsokratikov in grške lirike, šest Platonovih dialogov, Herodotove zgodovinske spise, izbor iz Plutarhovih življenjepisov in Lukianovih Satir, Lukrecijev ep O naravi sveta, Horacijevo Pismo o pesništvu, Dnevnik cesarja Marka Avrelija, Avguštinove Izpovedi.

Profesor Sovre je prevajal tudi humanistične tekste iz latinščine, nemščine, angleščine. Tako najdemo med njegovo zapuščino prevode Prešernovih nemških pesmi, prevajal je tudi Goetheja, Shawa in Poa. V klasično latinščino je prevedel celo nekaj Prešernovih in Aškerčevih pesmi (med njimi Brodnika, ki ga je tudi spominjal na mladostna leta ob Savi). Anton Sovre je bil izjemen poznavalec slovenskega jezika. Njegovi zapisi so stilistično perfektni, njegov slog je od mladostne baročne obteženosti prešel v klasično uravnoteženost. Ni mu bilo vseeno, kakšno slovenščino učijo v šolah. V tridesetih letih je sodeloval pri pripravi slovenskih čitank za nižje razrede gimnazije. Objavljal je jezikovne članke. Ni bil zagovornik pretiranega širjenja tujk, sovražil je nenaravno rabo oziralnih odvisnikov. Pomembno je vplival tudi na pripravo Slovenskega pravopisa leta 1962.

Sovre se je vseskozi zavzemal za ohranitev in sodoben pouk klasičnih jezikov. Bil je zagovornik avtentične izgovorjave latinščine. Izdal je tudi čitanko latinskih besedil za gimnazijce Lanx Satura (1928). Kot šolski inšpektor se je vseskozi trudil, da bi ustanavljali nove klasične gimnazije. Svojo ustvarjalno in strokovno delo je še posebej usmeril na proučevanje in posredovanje grške zgodovine in kulture. Na tem področju je njegovo najpomembnejše delo monografija Stari Grki (izšla 1939). Obsežno delo je plod njegovega študija strokovne literature, temeljnega preučevanja primarnih virov in njegovega daljšega študijskega bivanja v Grčiji. Žal ni dokončal obsežnega projekta rimske zgodovine, ki si ga je zastavil še pred 2. svetovno vojno.

Sovre je bil vizionar, žlahten človek evropske usmeritve. Bil je mojster slovenske besede, morda eden največjih v vsej njeni zgodovini. Izluščil je pomen kulture naroda, opozarjal, da družina, ki jo skupaj veže le denar, ni srečna. Prav tako ne more biti srečna in uspešna Evropa, ki jo veže le ekonomska preračunljivost. Sovre je znal že takrat opozarjati, da Slovence vežejo z Evropo globoke korenine humanizma, iz katerih so črpali slovenski duhovni velikani. Anton Sovre je bil tudi po človeški plati izjemen. Kot predavatelj je bil neprekosljiv. Na Ptuju se ga spominjajo kot izjemnega govornika, ki je znal grmeti, če je bilo treba. Prijatelji in znanci pa se s toplino spominjajo prijetnih obiskov na njegovem domu, kjer so študenti opravljali tudi naporne izpite, ki so se znali zavleči krepko čez dve uri. Prijateljeval je z znanimi slovenskimi kulturniki, ki so pri Sovretu večkrat iskali potrdilo svojega dela, saj je bil profesor neizprosen in upoštevanja vreden kritik.

* * * * * * *

ANTON STERGARŠEK

gradbeni projektant

Šavna Peč, 6. oktober 1901 - Maribor, 5. julij 1973

Med ljudmi je Anton Stergaršek imenovan graditelj elektrarn. Pravzaprav pa ni bil graditelj, ampak projektant skoraj vseh slovenskih hidroelektrarn, sodeloval pa je tudi pri načrtovanju drugih, tudi največje v bivši Jugoslaviji - Đerdap na Donavi. Stergaršek se je rodil v Šavni Peči v kmečki družini materi Ani in očetu Antonu. Kljub temu, da je bila kmetija majhna, družina pa številna (sedem otrok), so mlademu Antonu omogočili šolanje. Ljudsko šolo je končal v Zidanem Mostu. Potem je obiskoval humanistično gimnazijo v Mariboru. Domači so ga menda želeli videti v duhovniškem poklicu, Anton pa je izbral tehničnega. Leta 1922 se je vpisal na Tehnično fakulteto v Ljubljani - gradbeni oddelek. Po končanem študiju (diplomiral je leta 1930) je dobil delo pri Upravi za ceste Dravske banovine v Mariboru. Tam je delal do leta 1941. V teh letih se je poročil z ženo Marijo in si začel ustvarjati družino. Že pred vojno sta se rodili hčerki Majda in Marjana, po vojni pa še sin Andrej. Čeprav je živel v Mariboru, se je rad vračal v svojo rojstno Šavno Peč. Tudi zaradi sorodnikov, ki so ostali na kmetiji. Bil je sodobnik velikega zgodovinarja Janka Orožna. Pravzaprav sta bila bratranca, njuni mami sta bili namreč sestri.

Po začetku vojne je bil v letih 1941 in 1942 nemški vojni ujetnik. Potem je bil dve leti zaposlen kot inženir - projektant pri podjetju Alpen Elektrowerke v Grazu. V tem času se je večkrat vračal v Šavno Peč, kjer je pred strahotami vojne v mirnejšem okolju na domači kmetiji našla zavetje njegova družina. Leta 1944 je odšel v partizane. Pri okrajnem odboru OF Trbovlje je vodil posle gradbenega referenta.

Po vojni se je Stergaršek z družino ponovno preselil v Maribor. Najprej je delal spet na cestah na gradbenem oddelku v Mariboru. Potem pa je pri Državnih elektrarnah Slovenije oblikoval projektantsko skupino za HE na Dravi. Od leta 1949 do 1966 je vodil skupino Drava inženirskega biroja Elektroprojekt v Mariboru. Tudi po upokojitvi leta 1966 je še vedno delal. Umrl je 5. julija 1973 v Mariboru.

Njegovo projektantsko delo je izjemno. Projektiral je več cest, med drugim tudi cesto Hoče - Areh. Že v Grazu je sodeloval pri projektiranju hidroelektrarn (Dravograd, Mariborski otok). Izdelal je osnovni projekt energetske izrabe Drave od Dravograda do Fale ter od Maribora do Ormoža. Bil je idejni in glavni projektant za HE Vuzenica, Vuhred, Ožbalt, Zlatoličje, ki je bila zadnja HE, zgrajena po njegovem glavnem projektu (leta 1969). Z njegovimi projekti so obnovili HE Dravograd in

Fala. Izdelal je osnutek za projekt izjemno velike HE Đerdap na Donavi. Variantno je izdelal projekt za HE Loka in sodeloval pri projektu HE Formin. Pravzaprav je sodeloval pri pripravi gradnje večine HE v tedanji Jugoslaviji, saj je bil član strokovne komisije za jugoslovansko elektrogospodarstvo. Še posebej pa je njegova izjemna izkušenost prišla do izraza pri gradnji teh velikih objektov v Sloveniji. Velik je bil tudi njegov prispevek pri delu meddržavne komisije za Dravo.

Stergaršek je bil pronicljiv pri svojem delu, njegovi projekti so bili strokovno dobro podkovani, sodobni in inovativni. Do popolnosti je razvil stebrski tip HE. V strokovnih krogih so ga cenili kot izrednega strokovnjaka gradbene stroke in odličnega projektanta. Njegov prispevek pri gradnji slovenskih hidroelektrarn je neprecenljiv.

* * * * * * *

POGOVORI S SODOBNIKI

Pri pripravi na pisanje letopisa sem imel v načrtu, da bi vsak mesec pripravil pogovor s tistim Hrastničanom, ki je s svojim delom tako ali drugače obeležil ta mesec. Potem, ko sem se lotil pogovorov, sem ugotovil, da bi bilo 12 intervujev preobsežen zalogaj za letopis. Če bi jih namreč krajšal, bi izgubili veliko žlahtnosti. Zato sem se raje odločil za osem pogovorov s Hrastničani, ki so tako ali drugače obeležili leto 1999. Izbiral sem med različnimi poklici, na pogovor (največkrat ob kavi) sem povabil ljudi, ki jih človek ima kaj vprašati, saj imajo kaj povedati. Še posebej sem jim hvaležen, da so dovolili pokukati v njihove osebne albume, kjer smo našli nekaj prav zanimivih in prijetnih fotografij.

Vrstni red objave pogovorov je bolj kot ne naključen. Preprosto se mi zdi, da bodo v takšnem vrstnem redu pogovori bralcu najbolje teknili.

In zakaj prav ti in ne drugi?

Leopold Grošelj *je bil tik pred novim letom 1999 z veliko večino ponovno izvoljen za župana občine Hrastnik. Kot župana ga ljudje poznajo, morda ga bodo skozi pogovor bolje spoznali tudi kot človeka. Je vsekakor človek, ki je zadnji dve desetletji s svojim delom močno vplival na razvoj hrastniške občine.*

Pavla Zadobovšek *mi je prišla hitro na misel, ko sem razmišljal, katera izmed žensk bi lahko polepšala in popestrila pogovore v letopisu. Kot predsednica Zveze borcev je stvarna in delovna. Njeno življenje je polno zanimivosti, tudi težkih dogodkov, o katerih sicer ne govori rada, pa vendar jih tudi ne zamolči.*

Rudolf Napret *je letos praznoval pomemben življenjski jubilej, svojo osemdesetletnico. Še vedno je dobrega zdravja in jasne misli, z vlakom se vsake toliko časa kljub berglam odpravi v Ljubljano na sestanke. Pogovor z njim me je že dalj časa žgečkal in tokrat je bila prilika zanj.*

Vinko Hrovatič *s svojo ustvarjalno energijo na vsakega sogovornika naredi močan vtis. Iz njega kar vre in človeku je včasih prav nerodno, ko se zave, kako malo energije in življenjske moči premore v primerjavi z Vinkom. Pri svojih letih ima še toliko načrtov, da mu prav privoščimo zdravja in moči, da jih bo vse uresničil.*

Marija Babič *mi je po koncu pogovora zaupala, da se bo odslej posvečala vnukom, saj sem jo obiskal prav zadnji teden pred odhodom v pokoj. V zadnjih letih je pripravila nekaj izjemnih etnoloških in kulturnih dogodkov v Turju in Hrastniku. Iz nje življenjske modrosti vrejo, njeno razdajanje otrokom in drugim pa je vsega občudovanja vredno.*

Stojan Binder *vodi največje podjetje v občini. Kot direktor Steklarne je vedno zanimiv sogovornik. Njegove misli so jasne (očitno misli zelo hitro), njegove besede so povedane brez dlake na jeziku. Čeprav je Hrastničan le med delovnim časom, se mi je zdelo prav primerno, da ga skozi letopis podrobneje spoznamo.*

Branko Klančar *je človek, ki ga ljudje poznajo predvsem kot tistega, ki stoji za fotografskim aparatom. Tokrat ga lahko spoznamo tudi brez njega. Njegove včasih samosvoje življenjske odločitve so v pogovoru zanimivo pojasnjene, njegovo delo pa je občudovanja vredno. Zato je bil aplavz ob podelitvi letošnjega občinskega priznanja Branku Klančarju pristen in navdušujoč.*

Miran Jerič *je prisoten v hrastniškem življenju v zadnjih letih predvsem kot politik, poslanec, v športnih krogih pa tudi kot zagnan predsednik košarkarskega kluba. Sicer pa je pogovor z njim vedno zanimiv, saj svoje besede postavlja jasno in premišljeno. Človek ima občutek, da kljub slabemu desetletju v politiki v njegovem bistvu še vedno prevladuje človeškost pred čisto politiko.*

To je torej izbor sodobnikov, ki so se znašli pred bralci. V letošnjem letu je še nekaj Hrastničanov doseglo izjemno lepe uspehe. Predvsem je treba omeniti evropskega mladinskega prvaka v kajaku in najboljšega športnika Hrastnika ***Alekseja Bočka*** *in izjemnega filmskega ustvarjalca* ***Simona Tanška.*** *Simon je bil direktor fotografije filma V leru, ki je letos pobiral priznanja in nagrade tudi na elitnih evropskih filmskih festivalih. Dokončal je tudi študij na znameniti praški Famu. Oba sta še mlada in prav gotovo bo za podrobnejšo predstavitev obeh še obilo priložnosti. Seveda bi lahko našteval še naprej, saj je bilo leto 1999 izjemno plodno, Hrastničani pa podjetni in uspešni na različnih področjih. Vendar je prostor vedno omejen in izbor tudi.*

V pogovorih sem tiste sogovornike, s katerimi se tudi v življenju tikam, tikal. Upam, da bralce to ne bo preveč motilo. (mp)

Narava je edina knjiga,
ki na vseh listih nudi
veliko vsebine.

Leopold GROŠELJ

Je Hrastnik dovolj znan v Sloveniji?

Na to vprašanje je težko odgovoriti. Vsekakor lahko za zadnja leta ugotovimo, da se poskušamo zelo dobro predstaviti v naši novi državi. Že po hrastniški industriji nas poznajo - bodisi po Steklarni, Tovarni kemičnih izdelkov in ne nazadnje tudi po pridobivanju premoga. To je seveda ena plat. Druga je ekološka. V preteklosti smo bili znani po tem, da smo ena izmed občin, ki je bila v vrhu onesnaženosti z žveplovim dikoksidom. Izdelali smo sanacijski program, potem pa smo želeli širšo slovensko javnost obvestiti, da zelo uspešno uresničujemo ta projekt. Nenazadnje smo ga 1998 leta tudi zaključili. Nikakor se v Hrastniku nismo hoteli sprijazniti z usodo, da nimamo v tem delu našega Zasavja tudi druge možnosti razvoja. Na primer za razvoj turizma, ki seveda lahko obsega različne veje. O marsikaterih področjih bi še lahko govorili, gotovo pa poskušamo tudi preko sredstev javnega obveščanja informirati Slovenijo o dogodkih v naši občini. Lahko rečem, da nas dopisniki iz Zasavja kar dobro predstavljajo. Predstavljati se znamo tudi sami - v preteklosti, ko sem bil zvezni in republiški poslanec, sem to počel sam. Sedaj pa imamo že drugi mandat iz naše doline dva poslanca, ki ravno tako znata promovirati našo občino. Verjetno je še dosti drugih možnosti, kjer poskušamo Hrastnik prikazati v dobri in lepi luči, kar nedvomno tudi zasluži.

Kako vam je všeč nov grb in zastava?

Izredno. Res je, da smo od zasnove pa do sprejema ustreznega odloka v bistvu rabili samo tri mesece; ampak bistveno je to, da nisem niti od enega občana, pa tudi nikogar od drugod, slišal kritike na zastavo in grb. Ravno obratno. To, kar grb predstavlja, je zelo razumljivo s primerno podobo.Sedaj zamenjujemo novi grb na avtomobilskih tablicah in mislim, da bomo tudi po tem zelo hitro prepoznavni. Pa čeprav ne bo na grbu več raznih dimnikov tovarn...

Na kaj ste kot župan najbolj ponosni, ko se predstavljate npr. kolegom v Ljubljani?

Kar nekaj razlogov je za to. Najprej to, da skušamo tudi širši slovenski javnosti povedati, da nismo vezani samo na premog in ne znamo delati nič drugega kot pridobivati premog in proizvajati elektriko. Si pa seveda želimo, da se vlada in parlament čimprej odločita ali naša država rabi to energijo ali ne. Lahko smo ponosni, da v zadnjih letih zelo hitro posodabljamo infrastrukturna področja. Bodisi, da gre za vodovodno oskrbo, bodisi toplifikacijo, plinifikacijo, cestno infrastrukturo, da ne govorim o področju družbenih dejavnosti. Govorim o infrastrukturnih objektih tako za predšolske otroke, kot za otroke, ki se šolajo v osnovni šoli. Zelo visok standard smo dosegli na področju sociale, zlasti z izgradnjo doma starejših. V preteklem letu smo zaključili dodatno investicijo na področju osnovnega zdravstva. In nenazadnje, v letošnjem letu smo zaključili tudi izredno zahteven projekt izgradnje športne dvorane Dolanka.

Kaj pa bi radi v Hrastniku nujno uredili, ker mu ni nič kaj v ponos?

Vsekakor mi ni v ponos predvsem spodnji del našega Hrastnika. To je kolonija Steklarne in kolonija TKI. Pripravljamo sicer projekt za ureditev teh starih stanovanj, mislim da bomo v enem letu ugotovili tudi, katere stanovanjske hiše in bivalni prostori so še primerni za bivanje. Pričakujem pa, da bodo tudi gospodarske družbe, ki so v tem delu Hrastnika, pokazale navzven drugačen

obraz, bolj prisrčen, bolj prijeten. To je tisto, kar me moti. Največkrat je prvi vtis, ko kdo pride v Hrastnik, vtis, ki ga dobi v južnem delu občine. Če potem nadaljuje svojo pot proti Celju, enostavno ne ve, da v tem delu Slovenije obstoja tudi center Hrastnika. Lepša ureditev ni toliko povezana s finančnimi sredstvi, kot je pomanjkanje osebnega občutka, da naj bo okolje, kjer se dela, prijazno in kulturno.

Se bolje počutite v koži župana kot prej v koži predsednika skupščine ali celo predsednika izvršnega sveta?

Vse te naloge so zahtevne, sigurno pa zahteva funkcija župana hitro odločitev. Ta odločitev naj bi bila tudi pametna, ker ne delaš samo za danes, ampak tudi za jutri in mogoče za deset let naprej. Če imaš primerne sodelavce, tako po strokovni kot tudi po drugi plati, potem ni težko delati. In v tem mandatu, mislim, da je to zagotovljeno.

Ste se morali demokracije učiti?

Mislim, da ne. Po svoji osnovni biti sem socialdemokrat. Ne socialdemokrat takšne vrste, ki jo izvaja politika SDS. Sigurno pa imam v osebi izreden občutek za socialni čut, zato socialno demokracijo poznam. Poznam tudi demokracijo in mislim, da se mi je ni bilo potrebno od leta 1991 naprej učiti, ampak da sem to demokracijo že imel v sebi. Že takrat, ko sem se prvič začel zavedati in pojavljati v javnem življenju.

Je v mladosti Leopold Grošelj res živel v farovžu?

Ne, jaz ne, ampak stari oče mojega očima. On je bil v Hrastniku, živel je v Dragi v farovžu. Meni je oče 1942. leta umrl. Ko se je mama potem 1946. leta drugič poročila, je očim, ki mi je bil potem res pravi oče, bil iz Hrastnika. Tako vedno rečem, da je del mojih korenin vedno tukaj. Sam sem pa od rojstva živel v Zagorju, dokler se nisem 1966. leta preselil v Hrastnik.

S starejšim bratom Francijem

Pravzaprav ste otrok kolonije...

Res, pa še ta kolonija je bila razdeljena na dva dela. Mi smo ji rekli tako kolonija kot Abesinija. Abesinija je naselje individualnih hiš nad kolonijo. Ker se je morala mama po smrti očeta 1942. leta takoj izseliti iz rudniškega stanovanja, je prišlo do zamenjave. Mamin brat se je vselil v naše stanovanje, mi pa smo šli stanovat v hišo bratove žene. Vendar smo se vedno čutili, čeprav je bila razlika nekaj sto metrov, ali kolonijčane ali kolonijčane-abesinčane. V bistvo smo predstavljali skupino odraščajočih otrok, odraščajoče mladine, ki smo si vedno napovedovali, takrat je to bilo moderno, otroške vojne proti Zagorjanom in proti Kisovčanom. Zagorje je bilo razdeljeno kar na nekaj takšnih con, vendar so bile to prijetne in otroške igre.

Kakšni so spomini na osnovnošolska leta v topliški šoli v Zagorju?

Osnovno šolo in nižjo gimnazijo sem zaključil v Zagorju. Vso nižjo gimnazijo sem hodil k pouku v popoldanskem času, to je bilo v razredu F, končal sem jo 1956. leta. Leta 1959 sem zaključil šolanje na trgovski šoli in se izučil za trgovca. Vendar nisem bil niti en dan trgovec, ker sem se že 27. 6. 1959 zaposlil na Zavodu za socialno zavarovanje v Zagorju.

Pa ste resno nameravali, ko ste se vpisali v trgovsko šolo, postati trgovec?
Tako je bilo. V Zagorju je bila rudarska industrijska šola. Nikoli pa nisem imel nekih želja za poklic kovinarja, električarja itd. Za gimnazijo ni bilo posebnega veselja, druge srednje šole pa ni bilo. Ekonomska šola se je ustanovila šele v tistem letu ali pa naslednjem letu v Trbovljah. Imel sem tri leta starejšega brata, ki je 1956. leta zaključil industrijsko šolo. Ni bilo materialnih možnosti, da bi lahko šel na šolanje v Ljubljano. Zato mi je bil trgovski poklic z mojo razigranostjo in dostopom do ljudi primernejši, kot pa, da bi moral imeti pilo ali kladivo v rokah. Zaradi tega sem se takrat tako odločil. Morda je name vplival tudi čar trgovine. Takrat se je hodilo v trgovine enkrat na mesec, hodili smo s koši. Zelo rad sem v naši majhni trgovini večkrat na mesec pomagal poslovodji. Morda je bil tudi to eden izmed razlogov, da sem ta poklic vzljubil. Ko sem 1959. leta zaključil, sem moji šefinji, gospe Fliskovi iz Zagorja, kar nekaj let hodil pomagat ob inventurah. Da sva pravočasno ugotovila inventurne rezultate, sem s sabo prinesel računski stroj, ki je bil takrat še na roke.Tako sem vso njeno prijaznost, ki mi jo je nudila v času treh let šolanja, poskusil tudi na ta način nekoliko povrniti.

Z mamo Anico, očimom Francem Krivicem in sosedom

S čim pa ste se ukvarjali kot mladostnik, kako so mladostniki živeli v tem času?
Bil sem ena tistih generacij, ki ji je bila zelo priljubljena glasba. V našem kolonijskem delu je bil tudi Lipičnikov Franci, zelo znan glasbenik. Imel je svoj ansambel, sedaj je ravnatelj glasbene šole v Kamniku, vodi tamkajšnji pihalni orkester. Tako smo se takrat vsi odločili za igranje instrumenta. Od prve nižje gimnazije pa do 16. leta sem hodil v glasbeno šolo, igral sem klarinet. Ko so se pojavili Avseniki, se je ugotovilo, da mi manjka pravega posluha za takšno igranje. Zlasti, ko mi je Franci predlagal, da začneva igrati od nekega napeva. Na note sem lahko igral, na pamet pa ne. V Zagorju smo imeli tudi mladinsko pihalno godbo in ob različnih prilikah, za 1.maj, 29.november, smo igrali budnice in nastopali. Nekaj časa sem igral tudi pri godbi na pihala v Zagorju. Ko smo igrali žalostinke ob slovesih, smo dobili nekaj plačila in to je bil denar za žepnino. V teh letih sem bil kar vidni udeleženec dogajanj v Partizanu. Vrsto let sem igral pri nogometnem klubu Proletarec. Po nekih fotografijah sem videl, da sem zadnjo tekmo igral pri 23 letih. Brat pa me je navdušil tudi za boks. Bil sem junior pri boksarskemu klubu v Zagorju, ki je takrat nastopal v Varaždinsko slovenski ligi. To je bil dober klub z zelo lepimi uspehi. Največkrat sem boksal pred začetkom rednega tekmovanja.

Študirali ste ob delu. Zakaj?
Leta 1959 sem Zavod za socialno zavarovanje zaprosil za štipendijo na ekonomski šoli. Oče ni padel v partizanih, temveč je umrl. Več kot 10 let je delal v Franciji, 1942. leta je umrl star 34 let za silikozo. Ni bilo pokojnine, bilo se je

težko izobraževati brez štipendije Čeprav je mama aktivno in organizirano sodelovala v NOB že pred 9. 9. 43 , kar je bilo včasih zelo pomembno in tudi jaz sem na to zelo ponosen, štipendije nisem dobil. Direktor tega zavoda je bil zelo dober prijatelj moje mame, sodelovala sta tudi v času vojne. On je predlagal, da me zaposli kot pripravnika. Tam sem bil dve leti in omogočeno mi je bilo izobraževanje na večerni ekonomski šoli v Trbovljah. Tako mi je tekla delovna doba in šolal sem se. Po končani šoli sem šel 1965. leta v vojsko in 1970. leta zaključil še višjo upravno šolo, se vpisal na pravno fakulteto, vendar ostal nekako na pol poti.

So danes socialne stiske ljudi velike. Jih občutite, ko se pogovarjate z njimi?

Socialne stiske so velike. V svojem življenju sem jih delno občutil tudi sam, čeprav je res, da pri nas nikoli ni manjkalo hrane. Vendar, bila sva dva otroka, zaposlen je bil samo oče pri rudniku Zagorje, kjer je bil mojster v avtoparku. Bil je izredno priden. Osnovne potrebščine smo imeli zagotovljene, vendar smo si včasih želeli več. Tako sem zelo dovzeten za socialne probleme. Če se le da, poskušam pomagati na kakršenkoli način. Velikokrat mi je hudo, ker si ne morem predstavljati, kako živi npr. štiričlanska družina z dvema odraščajočima otrokoma v šoli z eno samo plačo ali celo brez nje. Poskušam maksimalno izkoristiti vse sisteme in ventile, ki jih daje naša zakonodaja, vendar moram povedati, da smo kot lokalna skupnost zelo omejeni. Zato marsikdaj dajemo različne pobude, poskušamo zagotoviti še dodatne štipendije za mlade, zagotoviti dostop do športnih in drugih prostorov, npr. bazena, na področju cen želimo zadržati socialno politiko. Dejstvo je, da sociala pada, nasprotja se čedalje bolj kažejo v tem. Nekaj časa smo živeli v kolikor toliko normalnem udobju, ob polni zaposlenosti. Ni nas zbodlo prej, kot takrat, ko si srečal svojega soseda v bloku ali stanovanjski hiši, da je "doma" in da nima več zaposlitve.

Z ženo Marjano

Od leta 1966 ste delali na IBT Trbovlje in takrat postali Hrastničan...

Septembra 1966 sem se poročil in preselil v Hrastnik. Moja zaposlitev na socialnem zavarovanju je bila od 1959 leta do 1965 leta, ko sem šel na služenje vojaškega roka. Ko sem se leta 1966 vrnil, nas je bilo od prejšnjih 53 zaradi reorganizacije zaposlenih le še 17. Leta 1965 je bila gospodarska reforma, pokazali so se prvi znaki recesije. Upravnik, gospod Rupnik, mi je priskrbel zaposlitev na IBT v Trbovljah. Pri tej firmi sem bil polnih 11 let. Pričel sem delati v knjigovodstvu, potem me je direktor imenoval za kadrovika, pa za pomočnika direktorja za delavce, ki smo jih imeli v tujini, postal sem direktor kadrovskega sektorja, finančnega sektorja, njegov namestnik. Ko sem se zaposlil na IBT, nas je bilo zaposlenih okrog 70, ko sem se leta 1977 odločil, da poiščem zaposlitev

v Hrastniku, nas je bilo zaposlenih doma okrog 600 in okrog 1100 v tujini - v Nemčiji, Belgiji, Holandiji. V tem času sem rasel s podjetjem, marsikaj smo imeli pokazati, pridobil sem veliko znanja. Imel sem srečo, da so firmo vodili dobri direktorji, ki so mi nudili podporo in od mene veliko zahtevali.

Se mora človek v življenju najti pravi čas na pravem mestu. Bi lahko zase trdili, da je bilo tako?

Ja in ne. Bistvo pri meni je bilo, da me je potegnil iz te množice zaposlenih direktor. Nikoli se nisem prijavljal na razpise. Ko sem se zaposlil, me je direktor Ahačič, ki je bil izredni vizionist, sodobni manager, katerega v tistem času niso razumeli, poklical in mi predlagal ta delovna mesta v okviru firme. Lahko rečem, da se mi ni bilo treba nikoli riniti s komolci. Vedno sem dobil ponudbo, nov izziv, novo zahtevnost, katero pa sem z veseljem prevzel.

Kdo vas je pripeljal v Hrastnik?

Iz IBT sem odšel, ker se je začel lomiti koncept nadaljnjega razvoja. V teh letih smo se integrirali, združili, priključili nekatere firme IBT-ju, zgradili novo livarno v Trbovljah, zgradili več stanovanjskih objektov, otroški vrtec, zgradili novo tovarno tako imenovane lahke strojne opreme. Takrat enkrat je prišla pobuda, da se združimo z STT Trbovlje. Moj pogled je bil takšen, da združitev nima svojih ekonomskih, realnih osnov. Bolj sem se zavzemal, da bi se združila IBT in Rudis, ker bi to bila zelo močna projektantska organizacija za izvajanje inženiringa tako doma kot v tujini. Vendar je bilo nasprotovanje med Rudisom in IBT izredno močno, svojo vlogo so odigrale tudi politične sile.Takratni hrastniški župan Branko Milinovič mi je v tem času ponudil mesto občinskega sodnika za prekrške, katerega sem opravljal nekaj mesecev, do volitev v letu 1978, ko sem bil imenovan za načelnika oddelka za družbeno planiranje. Od tega časa sem začel v Hrastniku živeti in dihati. Moram reči, da sem bil izredno prijetno presenečen, da so me ljudje po dvanajstih letih, saj sem se prej vozil v Trbovlje, zelo hitro tudi sprejeli. Upal bi si trditi, sedaj bo že 20. ali 21. leto, da se ne spominjam, da bi imel neko konfliktno ali težko situacijo v tej občini, bodisi kot predsednik izvršnega sveta ali pa kasneje ob opravljanju predsedniške ali županske funkcije. To mi je dalo notranjo spodbudo, da te ljudje, čeprav si Zasavčan, imam 18 let delovne dobe v Trbovljah, okrog 4 v Zagorju, ostalo v Hrastniku, tako sprejmejo za svojega. Čeprav sem kdaj ob kozarčku vina, takole v večernih urah, še naletel na besede, kot pritepenci... Vendar, to je stvar tistega večera, tiste zabave, drugače pa o sprejemu, o odnosu lahko rečem vse najlepše.

Gospodarska zbornica naj bi Zasavje združevala. Ga lahko, kakšne so njegove izkušnje?

Ko mi je 1986 leta potekel mandat predsednika izvršnega sveta, mandat se ne da ponoviti, sem bil politično usmerjen za direktorja v obratu Jutranjke na Dolu. Žal je novembra prišlo do poškodbe na hrbtenici, tako da sem bil v tej sredini samo sedem mesecev. Ko sem delal v Jutranjki, sem se čutil utesnjenega. Bilo nas je okrog 240 zaposlenih, imel sem zelo dobrega tehničnega direktorja. To je tako specializirana proizvodnja. Na Dolu se je opravljalo samo nekaj faz proizvodnega ciklusa, brez nabave, komerciale, prodaje, finančne službe in tako naprej, tako da mi je bilo pravzaprav dolgčas. Moram povedati, da šest ur od osmih nisem vedel, kaj bi počel. Po operaciji poškodbe sem se 1. maja 1987

zaposlil na Medobčinski gospodarski zbornici kot predsednik. To funkcijo sem zelo dobro združil s funkcijo poslanca v zveznem zboru, kamor sem bil izvoljen leta 1986. V tem času se je pripravljala vsa zakonodaja na ekonomskem področju, delno tudi na socialnem, v okviru takratne države Jugoslavije. Našo medobčinsko gospodarsko zbornico smo postavili na ustrezni nivo, kjer so tudi gospodarstveniki čutili potrebo po njej. Zaradi tega je bilo v začetku leta1990 lažje zagovarjati obstoj zbornice, ko so jih v slovenskem prostoru ukinjali. Danes si težko predstavljamo, da te institucije v našem gospodar - skem prostoru ne bi bilo.

Na zasedanju beograjske skupščine

Zakaj pravzaprav v tej regiji nikoli ne pride do bolj tvornega sodelovanja med občinami?

V preteklosti je bilo precej drugače kot danes. Imeli smo medobčinski komite ZK, občinski komite ZK, medobčinski sindikat... Politične organizacije so se postavljale kot arbitri nad predsedniki izvršnih svetov, tudi nad predsedniki skupščin občin. Nekatere zadeve so bile gotovo na silo postavljene skupaj. Primer: zasavska kmetijska zadruga. Kmetijstvo je tako specifično, bistveno drugačno v Zagorju, ker ima več pogojev kot v Hrastniku ali Trbovljah. In potem narediti neko veliko organizacijo s sedežem v Trbovljah, dejavnosti pa naj bi se opravljale v Hrastniku in Zagorju. To je primer, kjer se mi je združljivost zdela neumna. Združevali smo gradbeništvo. Govorili smo o SOZD. S tem naj bi delavci čutili večjo socialno varnost. Ekonomika, denar in kapital niso igrali svoje pomembne funkcije. Zato je prišlo do napetosti. Ne do napetosti med predsedniki izvršnih svetov treh občin, tudi ne županov. Politika je hotela vedno biti nad vsem ne glede na realne možnosti. Spuščali so se tudi v operativne zadeve.

Res pa je, da so bile nekatere občine vedno malo zadržane, posebej Zagorje. Zagorje je imelo do leta 1970 samostojni rudnik, imeli so svojo separacijo itd. Tu prave povezave z rudnikom Trbovlje ni bilo. Hrastniški rudnik je bil s Trbovljami bolj čvrsto vezan. Pri rudniku se je vedno vse začelo in tudi končalo. Mi smo delavski dom dobili šele 1970. leta. V Zagorju je bil zgrajen med 1959 in 1960 letom, ker smo izhajali iz tega: če je v Trbovljah, mora biti tudi v Zagorju. Medobčinske institucije so morale imeti sedež v Trbovljah, ker so bile posledica okraja. Zato je bil odpor proti Trbovljam vedno velik, saj niso nikoli zmogli zdravega, razumskega političnega prepričanja, da naj bi bile posamezne institucije porazdeljene tudi na Zagorje in Hrastnik. Ne vem, zakaj ne bi znali v Hrastniku voditi medobčinske inšpekcijske službe. Zelo poenostavljeno povem. Sedaj zaključujemo projekt davčnega urada, ki bo imel sedež v Hrastniku.

Res pa se nekatere zadeve posplošujejo. Lahko se uskladimo na področju regionalnih cest, tudi na področju zdravstva. Že težje je bilo na področju šolstva. Treba je razumeti, da si vsak želi, da bi del srednješolske odraščajoče mladine

imel v svoji občini. Naša mladina se kmalu izgubi iz kraja. Leta 1983 smo zgradili dijaški dom v Hrastniku tudi z zasavsko politično podporo. Po izgradnji telovadnice bi morali iz Zagorja v Hrastnik prenesti rudarsko šolo. Takrat rudarstvo še ni umiralo. Politične pripravljenosti naenkrat ni bilo več. In potem prihaja do zadreg. Ko se je gradnja dijaškega doma podražila, ni bilo nobenega solidarnostnega principa ne v Zagorju ne v Trbovljah, čeprav je bil to regijski projekt. Takrat sem v funkciji predsednika IS moral najeti kredit pri republiški izobraževalni skupnosti, da smo ta objekt usmerjenega izobraževanja dokončali. Enake težave so se pokazale tudi pri gradnji doma starejših in pri nekaterih investici- jah. Ko smo zapirali investicije v lastni občini, smo morali zadeve v celoti dokončati sami. Projekt, ki pa se gradi v drugi, ki ima lahko širši značaj, moramo pa participirati. Pravico imamo govoriti o tem javno, tudi povprašati.Včasih pa je kar bogokletno, če kakšno zadevo na glas vprašaš. Vsak si želi, tudi sam, da je čimveč institucij v njegovi občini. Saj za temi institucijami so delovna mesta, ki zahtevajo visoko usposobljene ljudi. Enako čutijo v Trbovljah in Zagorju, zato razumljivo pride do težav. Drugače župani nismo v osebnih sporih. Več je bilo sporov, ko je niti vlekla politika. Če pa je treba nastopati navzven, smo kar poenoteni. Leta 1996 smo podpisali dogovor, na katerih skupnih projektih bi morali še delati, da jih prenesemo iz centralne Ljubljane v zasavski prostor. Tudi lokacije smo določili. Vendar se je zelo težko pogovarjati bodisi na Zavodu za zdravstveno zavarovanje, pokojninskem in zavodu za zaposlovanje, dokler naša država ni regionalno razdeljena. Ko pridemo na te razgovore, nas vedno vprašajo, katere institucije pa že imate v vašem Zasavju. Če gremo na deset različnih institucij in če na vsaki od teh postavijo to vprašanje, nobeden pa ni pripravljen, da del svojih prenese na regionalni nivo, potem smo vedno bosi in nič ne dobimo. To ni vedno naša krivda. Zato trdim - nismo si toliko vsaksebi, kot se govori.

Parlamentarci v zakloniščuv vojni 1991

S predsednikom Kučanom

Je županovanje naporno?

Je. V prejšnjem delegatskem sistemu so bile pristojnosti drugačne. Čeprav sem imel srečo, da sva se s prejšnjim predsednikom izvršnega sveta Stanetom Kirnom v dveh mandatih zelo dobro ujela. V zadnjem obdobju pa si v bistvu sam. Občinski svet je organ občine, vendar ne v smislu operativnega izvajanja. Ko je proračun na občinskemu svetu sprejet, je za izvedbo vseh nalog, ki so v proračunu, odgovoren župan. Ljudje še vedno mislijo, ko pošiljajo različne prošnje za npr. zabavne in kulturne prireditve, da lahko denar kar delimo. Mislim, da je najvažnejši proračun, potem pa je potrebno vložiti maksimalne napore, da se naloge tudi uresničijo.

Kakšen je delovni čas hrastniškega župana?

Delovni dan ni štet z urami. Imam pa zadnje čase slabo navado. Želel bi priti točno ob sedmih, pa se včasih zavleče - služba pa se konča takrat, ko se konča...

So vnuki za vas obremenitev ali sprostitev...

Že otroci niso obremenitev. Sigurno je to neka sprostitev. Vendar, ko imaš še svoje otroke, ko še nimaš vnukov, jih daješ v neke kalupe, jih usmerjaš. Potem pa sprevidiš, da se to ne da početi. Vsak ima svoje poglede, svoj značaj. Vnuke ne utesnjuješ v kalupe. So le eno lepo zadovoljstvo. Če je zadovoljstvo še v njihovi družini, je toliko večje tudi pri meni. Tako sta tudi moja mama in oče čutila do mojih otrok. Vedno sta bila nasmejana, pa vedno sta imela kaj pripravljenega, da sta otroke razvajala. Čeprav sem temu največkrat nasprotoval, grem žal po isti poti. Mislim, da je to sestavni del dedkov in babic.

Si moči nabirate na svojem vikendu v hribih...

Pri meni je obvezna telovadba zaradi operacije, ki sem jo imel na hrbtenici. Do trenutka, ko je prišlo do poškodbe, nisem bil 24 let niti en dan v bolniški. Moram potrkati. Tudi v teh trinajstih letih mi ni bilo treba koristiti bolniškega dopusta. Mogoče tudi zato, ker vsako jutro telovadim 20 do 25 minut, enkrat na teden skušam iti v bazen. V veliko zadovoljstvo pa mi je tudi vsakodnevni sprehod. Imam težave s svojo težo, zato rabim veliko gibanja. Če je fizična kondicija, potem je prijetno hoditi v službo. Dobro lahko prenašaš obremenitve, tudi razpoloženje je boljše.

Z vnukoma Tajdo in Timom

Res berete časopis v svoji pisarni stoje?

V zadnjem času sem zelo discipliniran, največkrat si ga postavim na omaro. Skušam biti čimveč na nogah. Tudi na sestankih kolegija največkrat stojim pri svojem stolu. To mi odgovarja, ker mi je bistveno lažje stati, kot pa ure in ure presedeti.

Kakšno glasbo poslušate?

Zame televizija ni pravi medij. Precej več mi pomeni radio. V vsakem primeru, če

sem v avtomobilu, če sem doma, zlasti, ko so poročila, poslušam Radio Trbovlje. Sicer pa mi je vseeno ali je to prvi ali drugi program. Glede glasbe nisem preveč zahteven. V vsakem primeru rad poslušam glasbo tudi pri branju časopisa, knjige. Moj sopotnik je radio. Moram priznati, tudi opera mi ni moteča, ni moteče sodobno igranje, Drinkersi ali Orleki. Sigurno pa imam rad bolj umirjeno glasbo, z nekoliko manj moči.

Ste reden gost različnih prireditev. Kdaj najbolj uživate?

Ker bo pogovor objavljen, bom rekel, da na vseh. Poskušam se udeležiti vsakega srečanja, občnega zbora, obletnice, na katere sem povabljen. Po osnovni zakonitosti fizike pa na dveh krajih ne moreš biti istočasno. Zelo rad grem na srečanje tistih, ki so stari nad 70 let. Zelo rad grem k upokojencem. Vendar, naj mi bo oproščeno. Začnemo z najmlajšimi in šolarji. To je prikupnost, simpatičnost. Takrat se oglasi notranje zadovoljstvo, da smo z graditvijo objektov ravnali prav. Tudi pri športni dvorani Dolanka, ki je investicijsko zahtevna. Izredno rad se odzovem na vsa povabila. Težko je sedaj izpostavljati moje gasilce, moje planince, lahko govorim o svojih brodarcih, nogometaših, saj sem igral tudi sam, imamo dva prvoligaša - rokometaše in košarkarje, čudovite mlade fante pri brodarcih. Rad grem med njih tudi takrat, ko človek ni povabljen, ko imam čas, s prijetnim občutkom. Včasih rad s strani opazujem, ko nisem uradni gost. Takrat namreč šele dobiš pravi občutek ali vlada v tem društvu, v tej ekipi, prava harmonija. Prepričan sem, da me občutek ne vara, da ta harmonija vlada skoraj pri vseh naših društvih in klubih v Hrastniku - pa tudi v organizacijah.

S hrastniškimi četverčki 1997

Morda vas bodo povabili h godbi na pihala?

Na nedavnem srečanju, ko so imeli v gosteh svoje kolege iz Kapele, so me člani rudarske godbe dražili, naj vzamem v roke klarinet. Vendar si nisem upal, ker je vprašanje, ali bi sploh znal zaigrati pravi ton. Si bom pač enkrat moral vzeti čas, da bom sam poskusil, potem pa.....

Klarinet še imate doma?

Ne, v tistem času smo instrumente dobili v glasbeni šoli. Morda imam zaradi tega tako rad godbenike. Sem izredno ponosen na obe godbi. Kadar imamo kakšno slovesnost in ko zaigrajo godbeniki, takrat tudi funkcionarjem, ki pridejo iz drugih krajev, iz Ljubljane, rečem: "Kadar vam godbeniki zaigrajo, takrat hočemo dati slovesnosti, pa tudi njim, poseben pomen".

Se človek, ki je vedno tako v središču dogajanj, sploh lahko upokoji. Se vidite kot upokojenec?

Prišel bo čas slovesa. Pri tridesetih gledati na petdesetletnika ali pa pri štiridesetih na šestdesetletnika, je tako velika razlika, da si je ne moreš predstavljati. V primernem času se moraš znati posloviti. Mislim, da se ta čas počasi približuje. In takrat bi se rad zahvalil svojim sodelavcem. Ne bi se rad potem spuščal v nekega

arbitra. Bolje bo, da bom rekel: "Bodite delavni, kot ste bili, skrbite da bo šel razvoj naprej... ". Tisto, ko rečeš , ko me boste kdaj rabili, me pa pokličite - veste, tega sem ob različnih menjavah funkcij dal toliko skozi, da vem, kako posebnih želja po nasvetih ni bilo. Čeprav ostane veliko prijateljev. Ob upokojitvi svoj način življenja preusmeriš v druga področja. Takrat, kot sedaj, si človek največkrat želi, da je zdravje. In če je zdravje, lahko počneš precej stvari. Naše zasavsko hribovje sem že velikokrat prehodil, pa je treba še naprej do Posavja, še drugam. To je samo en vidik. Tu sta vnukinja in vnuk, so ljudje, ki te rabijo. Če kažeš nagnjenost do nekega področja, bodisi pohodništva ali plavanja, nisva omenila še smučanja, saj še vedno stopim na smuči, potem gredo tudi sinovi in vnuki tudi za tabo.

Z godbeniki

Tak čas pride, treba ga je realno oceniti. Staro pravilo, da mladi in stari ne gredo skupaj, pa tudi če so miselno zelo enaki, velja tudi pri delu. Potrebna je nova generacija, enako oblikovana, lahko tudi z različnimi pogledi. To je tisto, kar v vsakem trenutku ali pa v vsakem obdobju rabi ta družba. Včasih se nekaterih stvari naješ, si tudi slep, ne vidiš. Gledam v poslovnem smislu. Mislim pa, da imam toliko značaja v sebi, da ne bom nikoli ocenjeval v smislu, to bi pa mi drugače naredili, ko smo bili bolj pametni. Vsak čas zahteva svojo dobo, svoje poglede. Ko se bova čez toliko in toliko časa spet srečala, me boste lahko vprašali, če tako mislim tudi v tistem času.

Naj bo zdravje, naj bo sreča. Vsi župani v preteklosti in tudi predsedniki izvršnih svetov so vložili en velik kamen v mozaiku razvoja te občine. Srečen bom, če bom vložil eno veliko ploščo v tem mozaiku v dobrobit vseh, ki v tem prostoru živimo.

Vi, ki imate v srcu mladosti in
v pesmi moči, vi glejte!
Ob vaših pleših bo plamtel
žarek jeseni, morja se odpovedale...

Pavla ZADOBOVŠEK

Kako imate raje, da vas ljudje pokličejo, gospa Pavla ali tovarišica Pavla?
Bolj sem ponosna, če mi kdo reče tovarišica. Zdi se mi kvalitetnejša oblika obnašanja med ljudmi, kot pa biti samo gospa.
No, pa tovarišica le ne morete biti vsakomur.
Z moje strani bi rada, da bi izžarevala do vsakega takšen odnos, da bi mu bila lahko tovarišica. Ker ste me tako vprašali, bi lahko razumela, da oba popolnoma različno razumeva, kaj izžareva naziv tovarišica ali tovariš.
Ga lahko malo bolj pojasnite?
Tovarišica in tovariš pomeni vse tiste osebnostne kvalitete, ki jih mora subjekt izžarevati do drugega, seveda v različnih situacijah, ki jih ima sam najrajši, da bi jih dobival v različnih situacijah od druge osebe. Sedaj sem vse povedala.
Drug pomen je pa šolski pomen. V šolah so vas klicali tovarišica?
Da.
Vas sedaj kaj moti, ko pridete v šolo in slišite po hodniku gospa učiteljica?
Nič me ne moti. Vsaka tovarišica ali učiteljica ima pravico, da se predstavi učencem in pove kako želi, da jo kličejo. Tudi to je ena izmed oblik prijateljskega odnosa. Kako pa učenci razumejo to, je drugo vprašanje. Vendar vsak pedagog že ve, kako učencem povedati, zakaj želi, da ga kličejo tako ali drugače.
Se vaš spomin velikokrat ustavi na letih, ki ste jih prebili v šoli?
Zelo velikokrat. Še vedno živim s to poklicno obremenitvijo. Pa to ni slabo. Verjetno pa moti druge ljudi, ki so obremenjeni od drugačnih poklicnih obremenitev. Toleranca med različnimi poklicnimi obremenitvami se mi zdi, da je osnovni pogoj za sporazumevanje med ljudmi. Ta različnost nam daje kvaliteto v medsebojnih odnosih.
Ali rečete: "To je pa moj otrok.", ko srečate svoje bivše učence?
Nimam te navade. Vem pa, da mnogih ne prepoznam. Vsi smo se spreminjali. Učiteljev spomin na učenca je fiziološko čisto drugačen, kot pa spomin na učiteljico, kakršna je bila pred petdesetimi ali šestdesetimi leti. Manj smo se spreminjali, pa čeprav smo se tudi mi spremenili.
Vas vabijo na obletnice?
Veste, v razredu sem bila pravzaprav samo enajst let. Potem sem bila ravnateljica in zadnjih osemnajst let na Zavodu za šolstvo. Tako nisem deležna teh klicev. Bi se odzvala, če bi me kdo povabil. Mislim pa, da so tisti učenci, s katerimi sem se srečevala v šolskih klopeh, že v takem obdobju, da malokdaj mislijo na osnovno šolo.
Ste imeli srečno otroštvo? Kakšni so bili tisti časi na Ojstrem?
Verjetno sem imela bolj srečno otroštvo kot pa recimo otroci, ki so živeli v strnjenih delavskih kolonijah. Tak vtis mi je ostal tudi zaradi tega, ko so očetovi prijatelji, rudarji, velikokrat hodili k nam. Zlasti v jesenskem času, ko je bilo v kleti kaj sadjevca.
Pravzaprav sta vašo domačijo zgradila na Ojstrem oče in mama...
Ja. Triindvajsetega leta je bila naša "bajtica" gotova. Na zemljišču, ki sta ga odkupila od Roša, takratnega lastnika iz Hrastnika.
Ste preživeli vso mladost na Ojstrem?
Ja, od doma sem se odselila 1954. leta.
Pravzaprav ste imeli šolo bližje v Hrastniku, hodili ste pa v Trbovlje...

Osnovno šolo in meščansko šolo sem obiskovala v Trbovljah. Prvo službeno leto sem začela v Čečah. Tam sem učila en mesec po osvoboditvi, do prvega julija. Jeseni, 1.oktobra 1945 sem dobila dekret za poučevanje na osnovni šoli v Hrastniku.

Če se vseeno povrneva na vaša osnovnošolska leta. Koliko ste imeli do šole? Verjetno ste hodili peš?

Z Ojstrega v Trbovlje je bilo približno pol urice hoda. Nazaj pa seveda nekaj več, saj smo hodili bolj počasi. V službo v Hrastnik sem hodila v dolino dobre pol ure, nazaj pa kar celo uro. In tako sem korakala devet let.

Pravzaprav je bilo potrebno takrat kar veliko poguma in doma in za mladega dekleta, da se je odločila za nadaljnje šolanje...

S sosedo Slavico Zagožan v Trbovljah 1940

Tradicija v stari Jugoslaviji je bila, da so se starši odločali, kam bodo usmerili svojega otroka. Tudi v naši družini je bilo tako. Ker je bila mamina sestra učiteljica, so me že kar od vsega začetka določili za učiteljski poklic. In jim nič ne oporekam, niti danes, ko sem v pokoju.

V družini ste bili štirje otroci. Kako ste se razumeli?

Takrat, ko smo bili majhni, zelo dobro. Ko smo odrasli, smo imeli pa vsak svoje interese in smo bili vsak v svoji glavi gospodar.

V četrtem razredu meščanske šole ste bili, ko se je pričela vojna. Verjetno ta čas ni takšen, da bi se ga kdo prav z veseljem spominjal, kajne?

Imate prav. Vendar je bila v naši družini pripravljenost na okupacijo morda boljša kot v katerikoli drugi rudarski družini. Zato, ker sta moja mama in oče zelo rada prebirala časopis Jutro. Nanj nismo bili naročeni, ampak smo od sorodnikov dobivali stare izvode. Pa tudi časopis Domovina je včasih prišel v našo družino.

Že v drugem letu vojne so vas aretirali. Pravzaprav ste bili takrat zelo mladi...

Ja, trboveljski GESTAPO (Geheim Stadts Polizei) me je aretiral v Trbovljah 18. julija 1942. leta. Stara sem bila petnajst let.

Zakaj so tako mlado dekle gestapovci odpeljali?

Od novembra 1941 sem bila povabljena in vključena v mladinsko organizacijo, ki jo je na terenu sedanje občine Hrastnik, pa tudi Revirjev, vodil Lojze Ribič, partizan, nosilec spomenice 1941. Študentje gimnazije oz. meščanske šole so me našli.

Takrat ste živeli v Hrastniku...

Ne, na Ojstrem pod Žreblovim hribom. Lokacija mojega doma je poleg tega, da so me poznali, pripeljala do tega, da so me leta 1941 vključili v raznašanje plakatov, ki so jih tiskali pri Zagožan na Žrebljevem hribu. To je bil program OF in poziv Slovencem k uporu proti okupatorjem. Na to sem zelo ponosna. Vendar, bila sem takorekoč v spominskem seznamu voditeljice iz Hrastnika. Ona je bila

aretirana v juniju dvainštiridesetega leta, GESTAPU je povedala po svojem spominu za vse sodelujoče. In tako smo bili zajeti vsi. Jaz med zadnjimi, ker za mene ni vedela niti imena niti priimka ampak samo nadimek Tamala. Tako sem prišla v gestapovske kremplje.

Je bila zamera zaradi takšne izdaje velika?

Sigurno je bila velika zamera. Ko me je gestapovec v Trbovljah vodil iz pisarne preko kuhinje, me je vprašal: "Poznaš to?" Rekla sem: "Ne". in je rekel: "To je Cmok Silvija". Jaz je nisem nikoli videla, nikoli nisem z njo govorila. Velika zamera je bila takrat izdaja.

Kaj pa danes?

Leta 1945, po končani vojni, se je ona vrnila iz Avstrije v Hrastnik. Gestapo jo je takoj, ko ni več vedela kaj povedati, umaknil v Avstrijo. Naša policija jo je ob vrnitvi v Hrastnik aretirala. Razprava in obsodba oz. proces je potekal v Celju. Bili smo poklicani vsi, ki smo preživeli njeno izdajo. Obsojena je bila na dolgoletni zapor. Po nekaj letih je poslala v Hrastnik svojega sina, ki ga je rodila v zaporu. In takratni hrastniški politični aktiv je povabil spet vse, ki smo bili deležni njene izdaje, ali pa svojce že postreljenih talcev ali odposlanih v koncentracijska taborišča. Vsi smo se strinjali, da otrok ni nič kriv in je prejemal v Hrastniku iste socialne bonitete kot ostali. Mislim, da je to pomembno, da se ve, kako se je ravnalo s tistimi, ki so pod različnimi pogoji v gestapovskih zaporih izpovedali tisto, kar so pred aretacijo delali v korist NOB.

Z Jelko Kozmos v Čečah 1946

Koliko časa ste bili v gestapovskih zaporih in kje?

Skoraj pet mesecev. Bila sem v Trbovljah, Laškem, Celju, Mariboru in taborišču na gradu Borl.

Pravzaprav je verjetno takrat le velika sreča botrovala temu, da je človek lahko prišel iz zaporov. Zakaj ste vi lahko odšli domov?

No, 2. oktobra, ko je bilo streljanje talcev v mariborskem zaporu, smo bile poklicane iz naše celice Milka Ahac iz Trbovelj, Olga Horjak iz Celja, Doberšek Julka in Kristina ter jaz. Bila sem stara petnajst let. Tisti, ki je prebiral obvestilo, ali boš ustreljen ali ne, je po nemško dejal, da sem premlada in da grem nazaj - zurück. To mi je ostalo v spominu. Dve znanki, s katerima sem bila en mesec in pol v mariborskem zaporu, sta 2.oktobra 1942 izgubili očeta, mater in dva brata. Vsi so bili ta dan ustreljeni.

Verjetno so to težki spomini? Velikokrat ste jih verjetno premlevali v sebi, da se tako točno spomnite vseh priimkov in datumov.

Velikokrat sem te spomine že povedala. Kadarkoli sem se po petinštiridesetem letu srečala z Julko, ki se je vrnila z Ravensbrücka in če sem komu pripovedovala, sem marsikaj natančno opisala. Danes, verjemite mi, mi bo zmanjkalo besed, da bi vam to še enkrat ponavljala.

Kdo vas je pravzaprav odpeljal iz zapora?
Iz zapora me je odpeljal oče, ki se je moral podpisati, da odpelje mladoletno deklico domov in če se bom še kdaj pregrešila proti okupatorjevim oblastem, da bodo sankcionirali tudi njega in celotno družino.
V Trbovljah ste potem obiskovali trgovsko šolo?
Ko sem prišla domov iz zapora, sem bila par mesecev doma. Potem so mi končno dovolili, da me sprejmejo kot izredno slušateljico prvega letnika takratne trgovske šole v Trbovljah. Začela sem s 1. 2. 1943 in jo končala 1944. leta. To je bila dveletna srednja šola. Tudi kasneje sem imela stike s hrastniškim terenskim aktivistom. To je bil učitelj, ki ga Hrastničani verjetno dobro poznajo, ker je zadnja leta služboval v Podkraju, Mirko Skalin, oče našega znanega Borisa Skalina. Že takrat so me aktivisti določili za učiteljico. S Skalinom sem se dvakrat ilegalno sestala. So me pa razumeli, da sem verjetno pod gestapovskim nadzorom. Zato so mi izročali ustna sporočila, ko sem odhajala od njih. Na tem terenu sem se sestala tudi s Štefko Potisek, z Matijo Tomažinom. Oče je imel stik s temi terenskimi delavci.
Ste preživeli na Ojstrem celotno vojno?
Ja, ves čas v domači hiši. Ko sem prišla iz zapora in smo vlagali prošnje, da bi me sprejeli v takratno Wirtschaft Schulle, sem dobila poziv, da moram v Nemčijo delat na "Arbeitsdienst". Le zaradi posebnih zvez smo dobili od zdravnika spričevalo, da je moja mama po možganski kapi tako prizadeta in potrebuje doma žensko nego. In me niso poslali na "Arbeitsdiensta". Tako sem dočakala osvoboditev doma, na Ojstrem, pri bolni mami. Njena bolezen, za katero je bolehala, je trajala že od leta 1939. Ko so me zaprli, je bila še pri zdravi razumski pameti, ko sem se vrnila, me niti poznala ni več.
Ste potem, ko ste dobili službo v Čečah, vsak dan hodili v Čeče ali ste se tja preselili.
Danes se težko vživljate, kako je bilo leta 1945 glede prihoda na delovno mesto, pa možnosti naselitve v službenem kraju. Vi mlajši to ne razumete. Sama sem hodila iz Ojstrega v Čeče peš, doma pa sem skrbela še za hudo bolno mamo. Tako kot sem tudi hodila iz Ojstrega v Hrastnik sedem let in ni mi bilo nič hudo.
Kje ste pričeli učiti v Hrastniku?
Na deški šoli, pri ravnatelju Lojzetu Hofbauerju.
Pomeni, da ste imeli dobrega mentorja?
Odličnega.
Se spomnite kakšen je bil prvi dan, ko ste se mu javili?
Bolj mislim na prvi šolski dan pred učenci v Čečah. Še nekaj vam bom povedala. Moja teta Olga, ki je bila učiteljica, je skrila vso svojo osebno knjižnico in svoje dnevnike o pripravah na pouk k nam na Ojstro. Zakopali smo jih na različne kraje. Vedite, da sem pridno prebirala te zvezke in dnevniki priprav na pouk so mi zelo olajšali delo v prvih službenih dnevih. Naj ne bo hvalisavo, če povem še to. Ko me je obiskal prvi inšpektor Anton Bek, znan planinec iz Trbovelj, mi je izrekel veliko pohvalnih in vzpodbudnih besed. Za nagrado ob koncu šolskega leta smo bili leta 1947 sprejeti pri takratni sekretarki za šolstvo LR Slovenije samo trije učitelji iz trboveljskega okraja: moj bivši profesor na meščanski šoli, tovariš Jože Turk, učiteljica Mija Filač in jaz. To so prijetni spomini.

Prav gotovo. Se lahko vrneva še malo k Hofbauerju?
On je bil resnično pravi mentor. Zavedal se je svoje usposobljenosti, pa tudi že priznanj o njegovem pedagoškem in šolskem delu, pa tudi o upraviteljevanju nekemu kolektivu. Njegovo mentorstvo nam mladim začetnikom - učiteljem je bilo takrat seveda drugače razumljeno, kot pa sem ga dojela potem, ko sem po devetih letih prevzela tudi jaz zelo odgovorno delo upraviteljice šole Ivana Cankarja v Trbovljah.
Menda je zanimiva anekdota, kako ste prišli k njemu, nekako blatni ...
A... Na to ste me spomnili, aha. Na prvi predstavitveni dan z dekretom v žepu me je srečal en lep avto tam pri Logarjevi žagi. Deževalo je, ozka cesta in avto me je poškropil s tistim črnim blatom od peta skoraj do glave. In takšna sem prišla k tovarišu Lojzetu Hofbauerju. Več pa ne bom povedala...
Kako je bilo pravzaprav na šolah takrat? Verjetno je bilo kar precej za postoriti. Ste imeli učitelji precej različnega dela, ne samo pedagoškega?
Prav je, da obudiva tisti čas. Ne pripovedujem pa tega, da bi se danes tako dogajalo. To so bili prvi dnevi in prvi meseci po vojni. Vojne grozote so bile še žive, okupatorji, nemški vojaki so v šolski stavbi, kjer je danes glasbena šola, pustili razsulo. Mladi učitelji smo bili najbolj primerna delovna sila, da smo vse to pospravljali. In smo radi delali. Tako smo si ustvarili delovne pogoje, da so bili učenci in učitelji za tisti čas v dokaj primernih delovnih pogojih.

Ravnateljica Pavla z učenci OŠ Ivan Cankar pozdravlja 1. bataljon 3. VDV brigade pred pohodom - maj 1955

Ste lahko kaj zbirali, kje boste učili ali so vas kar prestavili v Trbovlje?
Tudi to morate pravilno razumeti. Odsek za šolstvo pri okraju Trbovlje je razporedil tako imenovane učitelje - začetnike, ko še nismo imeli učiteljske diplome v žepu, po potrebi. To je bil dekret. Šel si tja in si bil vesel, da si dobil delovno mesto. Sicer skrbi, da ne bi dobil službe, ni bilo.
Kdaj ste končali učiteljišče?
Leta 1948.
V Trbovljah ste bili malo časa še v razredu, kmalu ste prevzeli ravnateljstvo. Kako se spominjate teh let?
Dve leti sem poučevala, potem sem dobila dekret, tudi v takem stilu kadrovanja, kot je bila takrat potreba. Nisem se prijetno počutila.
Kot ravnateljica? Zakaj ne?
Premlada sem bila. V učiteljskem zboru so bile tovarišice, ki so poučevale v isti stavbi, ko sem jaz še obiskovala osnovno šolo. Ampak moram povedati, da so mi stale najbolj ob strani in mi dajale poguma. Imela sem odličen učiteljski kolektiv. Na tem delovnem mestu sem bila v času, ko je nižja gimnazija prehajala v

osemletno osnovno šolo. Ko sem odhajala iz šole leta 1963, je bilo na šoli 52 članov učiteljskega zbora.

Kar velik kolektiv...

Mislim, da je bil kolektiv zelo dober, tudi s strani takratne šolske pedagoške nadzorne službe je dobival vedno priznanja.

Je tudi za ta odhod bil kriv kakšen dekret?

Ne, to je bila pa moja osebna odločitev, ker sem se nameravala že v času ravnateljevanja vpisati na pedagoško akademijo. Čez dve leti sem celo vpisala študij na filozofski fakulteti. Študijsko smer pedagogika in psihologija sem ob službovanju na Zavodu za šolstvo takratne republike Slovenije uspešno prebrodila.

S sošolci iz meščanske šole na srečanju - november 1998

Kakšno je bilo delo na zavodu? Verjetno precej bolj pisarniško kot prej, ko ste bili med otroki, med ljudmi.

Se motite. Mislim, da so bila tista leta, ko sem bila na šoli ravnateljica, bolj pisarniška. Služba, ki je imela po takratni zakonodaji pedagoški nadzor nad učno vzgojnim delom po šolah, je morala spremljati pouk učiteljev pri konkretni učni uri in delo ravnatelja preko celega leta. In pedagoški svetovalec je imel več terenskega dela kot pa časa za pisarniško delo, pisanje poročil.

Kako ste pa hodili takrat po šolah? Ste že vozili avto?

Vezani smo bili na vozni red vlakov in avtobusov. Avtomobila takrat še nisem premogla. Svetovalci, ki pa so imeli osebni avtomobil, so dobili potni nalog samo takrat, ko so šli na šole, ki so bile oddaljene od prometnih zvez. In še to z naročilom, da je sprejel poleg sebe še tri svetovalce, ki jih je razvažal po tistem terenu. Trošenje je bilo silno nadzorovano. Prav je bilo tako. Tudi danes ne bi bilo nič narobe zlasti, ko poslušam, kaj se je godilo na ministrstvu za šolstvo in šport republike Slovenije.

Ste se na delo ves čas vozili iz Hrastnika v Ljubljano?

V tem času, ko sem nastopila službo na organizacijski enoti Zavoda za šolstvo v Ljubljani, sem se nekaj let vozila iz Trbovelj. Ko sva si z bratom zgradila dom v Hrastniku, sem se vozila pa iz Hrastnika.

Je bilo to naporno? Verjetno ste se vozili z vlakom.

Ker je bila to svobodna odločitev, ne smem reči, da je bila naporna. Da pa je to bilo časovno zelo obremenjujoče, si lahko predstavljate. Od jutra do večera...

Ste imeli kakšno stalno družbo na vlakih?

To so bili Hrastničani, ki so tudi potovali na delo v Ljubljano.

Jih je bilo precej?

O, precej.

Kart na vlaku verjetno niste igrali. Je bil pa verjetno čas za klepet...
Za klepet in za dremanje.
Se je kdaj zgodilo, da ste se zapeljali predaleč, ko je bila preutrujenost prevelika?
Bolj neprijeten spomin, kako nerodno sem se zapeljala, je iz tistega leta, ko sem stanovala še v Trbovljah in je bil v Jugoslaviji na obisku Heile Selasi. Ko sem se pripeljala z avtobusom na trboveljsko postajo, je stal vlak na peronu. Hitro sem skočila na vlak in šele pri elektrarni ugotovila, da se peljem proti Zidanem Mostu. Potem sem v Hrastniku izstopila in se peljala z drugim vlakom v Ljubljano.
Ste imeli sploh kaj časa za kakšno drugačno delo v Hrastniku? Verjetno ste pozno prihajali iz Ljubljane...
Mislim, da me Hrastničani in družbenopolitični delavci do leta 1980 skoraj niso zaznali, razen tisti, ki so me poznali. Nikjer nisem bila vključena.
Takrat ste se upokojili, leta 1980?
Leta 1980 sem se upokojila. Potem sem se pa sama vključila v tiste družbenopolitične organizacije, v katerih sem želela delovati.
Kar nekaj let vodite borčevsko organizacijo. Prav v času tranzicije Slovenije ste sodelovali v njej. Kako gledate na te dogodke?
V občinskem odboru združenja borcev in udeležencev NOB Hrastnik sem že od leta 1983. V tem času, do 1990, sem bila celo član predsedstva republiškega odbora zveze borcev in udeležencev NOB Slovenije. V delo občinskega združenja sem se vraščala že več let. Takrat je bil predsednik tovariš Prosenc, za njim tovariš Dano Babič, po smrti Danota pa so borci predlagali, da prevzamem predsedstvo. Prevzela sem ga, ampak po dveh letih so mi popolnoma skopnele moči. Upam, da bomo v kratkem naredili zamenjavo, oziroma poiskali osebo, ki ima še dovolj fizičnih moči in predvsem vsebinskih zamisli za delovanje borčevske organizacije v Hrastniku.

Z nečakinjo Jasno na podelitvi nagrad učencem za razpis - maj 1998

Vas kaj moti, da je še petnajst let nazaj bila ta, novejša zgodovina, močno povzdignjena, sedaj pa je precej podcenjena. Verjetno so to posebni šoki za ljudi, ki ste sodelovali pri gradnji nove Jugoslavije ali pa delovali v NOB?
Prav ste povedali. Tudi mene osebno silno prizadenejo, zlasti po osamosvojitvi Slovenije, izjave državnih uslužbencev. Tako žaljive ocene pripadnikov NOB kot npr. izjava državnega tožilca, da so bili partizani v bistvu kriminalci, ali pa, da je NOB izzvala tako imenovano državljansko vojno v slovenskem prostoru, zavračam. To so nepremišljene izjave in moje mnenje je usklajeno z dokumentirano analizo zgodovinarjev Inštituta za novejšo zgodovino. Zato me resnično šokirajo takšne nepremišljene izjave posameznikov ali pa posameznih

političnih strank, ki imajo v svojem programskem ali pa statutarnem stališču, da negirajo NOB in OF. To je borba proti okupatorju, borba proti nacifašizmu. Ta NOB ni mogla mimo tistih Slovencev, ki so se lojalno ali pa pod prisilo okupatorja zavestno vključili na stran okupatorjev. Podlago za takšno odločitev iščem v odnosu nekaterih strank pred letom 1941. Če se vodstvo posameznih strank pred prihodom okupatorja ni opredelilo, da se bo uprlo proti okupatorju, je bilo to narobe. Vedeli so namreč, da druga svetovna vojna traja od 1. septembra 1939 dalje. Časopisi na področju Slovenije so pisali o grozodejstvih na Poljskem, Češkem, o aneksiji Avstrije k nemškemu rajhu. Kljub temu so pozdravljali okupatorja, kljub temu so vabili Slovence med vaške straže in med domobrance. Če ti aktivni nemški somišljeniki niso sledili pozivu amnestije NOV še v letu 1944, potem ne morem reči drugega, kot to, da so imeli nepravilno oceno o poteku druge svetovne vojne. Oni so zakrivili, da se je toliko nedolžnih Slovencev podalo čez Karavanke na Koroško. Zavezniki so jih zajeli, razorožili in jih vrnili JLA.

Na podelitvi priznanj za razpis - julij 1999

Ni treba odgovoriti, če nočete. Kaj menite o teh povojnih pobojih, ki so se zgodili tudi na hrastniškem območju?

Razlika je bila med tistimi, ki je bil zajet v te grupe in ni imel možnosti, da bi slišal amnestijske pozive in drugimi, ki so se zavedali svojih grehov, pa so vztrajali do zadnjega. Rečem samo to, kot človek sočustvujem z njimi, ker sem sama stala 1942. leta pred enakim dejstvom in vem, kako je to hudo. Zlasti znam sočustvovati s svojci. To je človeška plat. Represalije, prehitre odločitve v vojnem času ali pa v tistem nemirnem času, ko čisti neki zmagovalec teren, so verjetno evforične. In ne obsojam niti teh, ki so to naredili, ampak bolj obsojam ljudi, ki se niso pravočasno osveščali, pa so imeli možnost spremeniti svoja stališča.

Kako bi lahko danes mladim predstavili, zakaj je pravzaprav sploh šlo v tem času?

Vprašanje je precej široko, ampak zelo pomembno. Republiški odbor zveze borcev je pred dvema letoma dal projektno nalogo dvema članoma ZZB, mojima bivšima kolegoma na Zavodu za šolstvo, zgodovinarjema, da sta analizirala obstoječe učne načrte v samostojni Sloveniji. Učni načrti dajejo profesorjem zgodovine in učiteljem vso možnost, da v razpoložljivem urniku predstavijo upor Slovencev proti okupatorjem.Torej je odvisno samo od učiteljev in profesorjev, kako to storijo.

Skoraj deset let je že, odkar je Slovenija samostojna. Je nostalgija po drugačnem času, času socializma, velika? Kako gledate tisti, ki ste gradili ta socializem, na današnji čas?

Naša generacija pomni cilje OF in med cilji OF je bilo tudi, da se primorski Slovenci in koroški Slovenci priključijo Sloveniji.Ta cilj OF je bil že takrat v programu programiran za bodočo državnotvorno Slovenijo. Potem smo si vsi želeli, da pridemo enkrat do tega. Pri stari generaciji, pri udeležencih NOB, sem prepričana, da ni nikogar, ki bi obžaloval to državnotvorno pot. Status SRS znotraj federativne ureditve od leta 1943 je bil bistveno večji korak, kot so ga Slovenci naredili v kraljevini Srbov in Hrvatov pod imenom Dravska banovina. Takrat nismo imeli v nazivu niti simbol slovenstva, ampak smo imeli v nazivu ime reke, ki ne izvira pri nas. To nam predstavlja stopnice do državnotvornosti Slovenije.

Kaj pa socializem in sedanji kapitalizem?

Socializem, ki bazira na socialnosti, smo doživljali po letu 1945 tisti, ki prej nismo ničesar imeli, s precej drugačnim občutkom, kot tisti, ki so z nacionalizacijo izgubili premoženje in bogastvo. Preživeli pa smo vsi. Socialna komponenta v programu socialističnega sistema je bila v bistvu pozitivna. Mnogi med našimi člani Zveze borcev so razumeli, da je treba sistem prilagoditi svetovnemu načinu gospodarjenja. Zelo pa smo razočarani, da so se pod Demosovim vladanjem sprejeli takšni zakoni, ki so omogočil nastajanje take oblike vulgarnega kapitalizma, ki si ga nobeden od članov Zveze borcev ni predstavljal. Ne moremo razumeti, da se uničuje državno imetje na tak način, da nastajajo iz dneva v dan dve skupini: zelo bogati, zelo revni ter brezposelni. Ja, imamo nostalgijo po boljši pravičnosti.

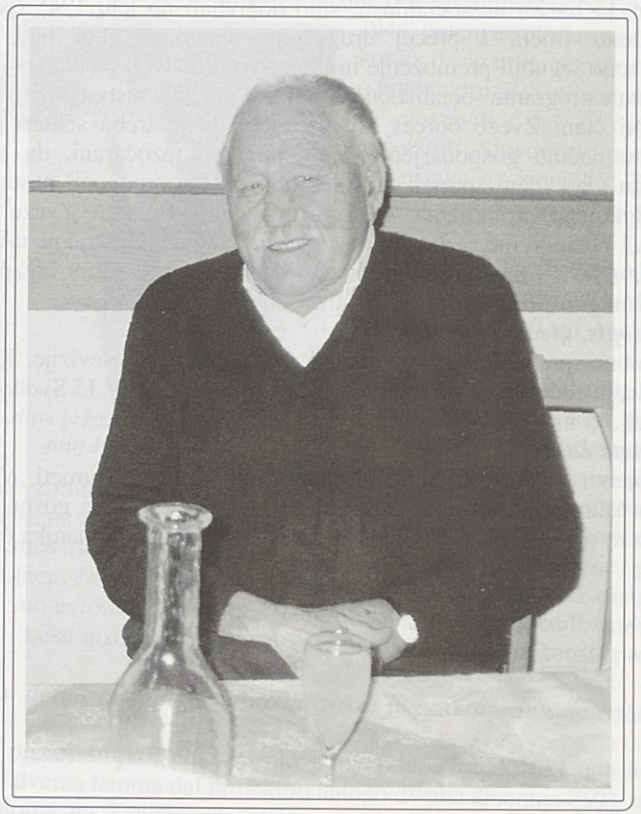
Berete časopis, gledate televizijo?

Zelo podrobno spremljam dnevne dogodke preko radia in televizije. Temelj, tudi zaradi vodenja občinskega združenja ZZB, pa mi je revija TV 15 Svobodna misel. To je temelj, ki me sproti ozavešča.

Zakaj nimate časa?

Saj upokojenci se vsi odzivamo: nimam časa. Morate razumeti. Vsako delo opravljam trikrat dlje kot pred desetimi leti. Če si pa sam za gospodinjstvo in gospodarstvo pri hiši, pa za življenje v društvu res večkrat zmanjka časa.

Če si kmet, spoštuj kmečki stan.
Spoštuj svoje in drugega delo,
nikdar ga ne sovraži.

Rudolf NAPRET

Ste si kdaj predstavljali, da bi počeli kaj drugega kot kmetovali?
Niti ne.
Pa so bile priložnosti?
Bile, ni pa bilo pri hiši denarja, da bi šel naprej v šolo. Bilo je tako. Številna družina, devetero otrok, teta, stara mama, oče, domačija majhna, skozi življenje smo se prerivali, kot se je dalo. Pri sedemnajstih sem prosil očeta, da bi šel v kmetijsko šolo. To sem si omogočil šele z delom v Steklarni. Tam sem delal šest mesecev, da sem zaslužil za knjige, šolnino... In ni mi žal. Zato tudi znam ceniti delo in denar.
Ste si tudi kasneje v življenju večkrat pomagali, da ste šli med kmetovanjem v službo?
Sem. Tudi po končani šoli sem se moral zaposliti. Služil sem vojaški rok - še kralja, med vojno pa sem bil zaposlen kot občinski sadjar od leta 1942 do odhoda v partizane.
Ste se s tem rešili nemške vojske?
S tem sem se rešil nemške vojske. Narava ti včasih sama ponudi rešitev, da razvozlaš probleme, za katere misliš, da so nerešljivi.
Verjetno je bilo takrat potrebno precej spretnosti, da si se pretolkel skozi težke vojne čase?
To je res. Treba je bilo krepko misliti, kaj boš rekel in komu boš verjel. Pa tudi videti v prihodnost, kako naj bi teklo življenje. Med vojno mi je bilo na tem službenem mestu dobro, ker sem hkrati koristil našim občanom v pogledu sadjarstva in drugih stvareh.
Ste sodelovali že takrat z gibanjem? So vedeli, zakaj delate pri takratnem nemškem županu Titzu?
Vedeli so, poznali moje delo. Sam sem se vključil v napredno gibanje v nekem smislu že pred vojno. Med vojno pa sem kot narodnjak, zaveden Slovenec, sodeloval z osvobodilnim gibanjem, kar je bilo tudi koristno. Čeprav so kdaj rekli, glej ga, dela tam na občini... Tudi tam smo bili potrebni, da smo vedeli, kaj se dogaja.
Se danes počutite ponosnega, da ste bili v partizanih ali je to nekaj čisto normalnega?
Vsekakor se počutim ponosnega. Kar sem preživel za naš slovenski rod in za Slovenijo, ne bom nikoli pozabil. Te stvari, ki se danes dogajajo... če bi ne bile takrat zasnovane, bi jih težko izpeljali.
Se je bilo takrat mlademu fantu težko odločiti?
Bil sem res mlad. Ni bil prijeten čas. K odločitvi me je vzpodbudil čut, da smo Slovenci majhni in da smo okupirani. Še posebej pa sem se odločil tisti trenutek, ko so mi brata in očeta odpeljali v Dachau.
In mu niste mogli pomagati?
Ne, ni se dalo. Oče je prišel nazaj, brat pa ne. Je pa zanimivo, da nas je od devetih bratov in sester osem še živih.
Se kdaj dobite?
Da, dobimo se. Večkrat se slišimo po telefonu. Letos pomladi, ko sem imel osemdesetletnico, smo bili vsi na kopici. Vsi so prišli. Bil sem vesel. Nikoli si nisem mislil, tudi zaradi vojne vihre in drugih težav, da bom kdaj učakal

osemdeset let. Leta 1940, tik pred vojno, sem moral na služenje kadrovskega roka. Prav na meji sem pričakal vojno, v utrjeni liniji. Od tam sem ušel, pustil orožje in vso opremo. Imel sem srečo, da sem se vrnil domov. Med vojno sem delal na občini kot občinski sadjar. Potem sem leta 1944 odšel v partizane. Tudi takrat nisem vedel ali pridem nazaj ali ne. Pa se je izšlo. Še kdaj so bile težke situacije. Vendar, če človek pošteno misli in dela, ga tudi narava ali sam ne vem kdo, nagradi.

Kaj ste se pogovarjali z brati in sestrami? Kako ste obujali spomine na mladost?

Marsikaj, ha, ha, marsikaj smo oživeli. Ni bila šala takrat preživeti na tako majhni domačiji. Je bilo treba krepko misliti.

Verjetno se spominjate tudi veselih trenutkov?

Veselih in tudi težkih. Težki te vzpodbudijo, da je treba dvigniti glavo pokonci in iti naprej. Tudi v današnjih časih.

Kako to, da ste vi prevzeli kmetijo?

Po vojni je bilo več prilik, predvsem po končani vrtnarski šoli, da bi šel naprej. Pa sta mi starša povedala, če hočem obdržati kmetijo, naj si poiščem dekle in ... Odločitev je bila popolnoma enostavna. Ni mi žal. Vem pa, če ne bi ostal v vasi, ne bi bilo niti v vasi, niti v kraju in občini kmetijskega napredka, kot je. Z veseljem gledam stvari, ki so se zasnovale v moji glavi.

Spomin iz tečaja v Šentjurju - 15.2.1934

Včasih je bilo sadjarstvo cenjena panoga?

Vsekakor. Sadjarstvo je bila precej močna panoga. Gojenje sadja je bilo pomembno zaradi prehranjevanja družin, hkrati pa je bilo sadje že tržno blago. Tako pred vojno, kot po njej, je s prodajo sadja prišel k hiši kakšen dinar. S to proizvodnjo si je dalo pomagati. Ko sem leta 1938 prišel iz šole, sem tudi mislil, da bom šel delat na rudnik. Vendar sem si čez noč premislil. Lotil sem se drevesničarstva, pa vrtnarstva in zelenjadarstva. Bil sem prvi, ki je v hrastniški občini sejal paradižnik in prodajal sadike. Pa je bil denar. Z vsem si se moral ukvarjati.

Ste na kakšno drevo, ki ste ga zasadili, še posebej ponosni?

Sem. Imam pepinge, ki sem jih pomladi leta 1939 pripeljal na kolesu. Od desetih sadik sta dve drevesi še živi. Peping je odlična, pozna sorta jabolke. Potem je zgodnji bel poletni Calvil. Najbrž je še edini. In ko sva že pri sadjarstvu. Pred dvemi leti sem začel urejati banko starih sort sadnega drevja. Delno tistih, ki jih imamo doma, delno pa po okolici zbiram cepiče in precepljam stara drevesa. Imel jih bom na razpolago za naprej, če bodo prihodnji rodovi hoteli, da se obdržijo sorte.

Kaj pa menite o starih in novih sortah?

Veste, novejše sorte so okusne, ampak tistega okusa, kakršne imajo stare sorte, recimo Kanadka, Calvil ali Carjevič, novejše sorte nikoli ne dosežejo. Tudi zato, ker so to zdrave sorte in uspevajo brez škropljenja. Pri novejših sortah pa brez škropljenja ni pridelka.

Vas večkrat prosijo za nasvet? Kaj jim svetujete?

Velikokrat. Povem jim, da je treba zdravo živeti. Da pa zdravo živiš, moraš zdravo pridelati. Tako je. V svoji karieri sem vzgojil okrog 20.000 dreves. Delno pri zadrugi, ko sem od leta 1963 do 1968 delal na plantaži v Turju in delno doma. Doma imam približno 30 do 35 sort starih jabolk. Pa tudi hrušk - hej, hej. Ker se resnično skoraj celo življenje ukvarjam s tem. To mi je največje veselje in hobi.

Kaj raje spijete: kozarec vina ali jabolčnika?

Če je dober jabolčnik, raje jabolčnik. Tudi če grem kam na obisk in mi kdo ponudi vino, mu rečem, naj mi da svoj pridelek jabolčnika.

Še stiskate sadje?

Še. Letos ga nismo. Bila je ujma. Ker je bila spomladi pozeba in je bilo slabo vreme, sadje ni zacvetelo. Opomnil bi tudi na to, da bo treba pri nas postavljati na noge tudi čebelarstvo, sicer nima pomena, da sadimo. Čebelarstvo in sadjarstvo sta strogo povezana. Tudi čebelarji nasprotujejo škropljenju.

Je sadjarsko delo bolj prijetno kot druga dela na kmetiji? Na kmetiji je pravzaprav treba opravljati vsa dela.

V kmetijski šoli v Šentjurju 1938

V povojni dobi je bilo treba opravljati vse. In začeti vse. Bil sem prvi kmetijski pospeševalec že v letu 1945. Treba je bilo poprijeti na vseh področjih. Bila je revščina. Hlevi so bili prazni, sadovnjaki zanemarjeni, zapuščeni. Poprijeti je bilo treba na celi črti.

Kako ste potem opravljali to delo? Hodili po kmetijah in prepričevali ljudi?

Ja, ja, ja. Takrat na okraju nihče ni vprašal, kje boš jedel, pil, kako boš tja prišel in koliko boš za to imel. Bila so jasna navodila: dopoldne tu, popoldne na predavanje tja in pika. Približno pol leta sem delal tako. Ko sem hotel domov, so mi pa povedali, da sem sposojen. Ali naj bom na okraju ali pa bom moral nazaj v vojsko. Tisti čas se je osnovala prva vrtnarska šola v Šentjurju. V šolo so me pa pustili. Tako sem se izvil iz "šihta".

Po končani šoli ste pa ostali doma na kmetiji?

Takrat, ko sem šolo zaključil, sem ostal doma. Poročil sem se in prevzel kmetijo. Potem so bile pa druge stvari v ospredju.

Vam je kdaj žal, da ste se tako odločili?

Niti ne, saj sem prišel kot kmet do "penzije".

Kmetijstvo je s strani oblasti nekaj časa zelo cenjeno in nekaj časa zelo zanemarjeno. Verjetno ste marsikaj doživeli....

To je res. Bilo je zelo pestro. Bili so časi, ko je bila oblast naklonjena kmetijstvu in bili so časi, ko ni bila. V naši občini so bili časi, ko smo se ujeli zadruga,

kmetijski organi in predsedniki. V teh letih je naše kmetijstvo zelo hitro napredovalo in se dvignilo na zelo visok nivo. Tako živinoreja kot sadjarstvo. Ljudje pač hočejo jesti zdravo.

Zakaj so prav pri nas, po mnenju strokovnjakov, najbolje ohranjene stare sorte?

Pokojni predsednik sadjarsko vrtnarske podružnice, ki je bila ustanovljena 1924 ali 1925, Vitko Jurko, ki je bil tudi upravitelj šole, nas je učil drevesničarstva in sadjarstva že v osnovni šoli. Jaz sem njegovo delo samo nadaljeval. Na tem področju smo veliko ustvarili in še vedno ustvarjamo.

Ste se prvih sadjarskih korakov naučili že v osnovni šoli?

Res je, prvo znanje sem dobil na osnovni šoli na Dolu pod vodstvom Vitka Jurka. Naslednji korak je bila pa kmetijska šola. Tam je bil profesor Vardjan, pa inštruktor Brumen...In veselje moraš imeti do tega. Prijetno je sejati in potem videti, kako rodi drevo, staro petdeset let. Tisto, ki si ga sam posejal iz pečka. To je prijetno videti. Prijetno je tudi iti skozi soseščino in ugotavljati:"Vidiš, to sem posadil, tisto sem posadil..."

V drevesnici 1941

Ali danes v šolah posvečajo takšnim znanjem premalo pozornosti?

Pri nas v naši občini premalo. Premalo. V sosednjih občinah marsikje več. Težava je, da ni kadrov. Po današnjih osnovnih šolah ni takšnih kadrov. To je potrebno. Sicer pa, takoj po vojni tudi nihče ni vprašal. Z okraja je prišla direktiva in moral si npr. v Turje predavati. Dve zimi sem preživel tako. Predaval si brezplačno. Gratis. Zastonj.

Pa vidite tiste, ki ste jim prenašali znanje, da nadaljujejo to delo?

Nadaljujejo. Dva od tistih, ki sem jima dal prve osnove, sta že upokojena agronoma. Tudi prvega agronoma, ki smo ga imeli v občini, inženirja Lesjaka, sem jaz navdušil za to delo. Štipendirala ga je občina. Danes imamo v občini kar nekaj agronomov, tehnikov pa še precej več. Takrat, leta 1945, nas je bilo le nekaj absolventov nižjih kmetijskih šol, ki smo morali obvladati delo na tem področju.

Koliko sadja pridelate, koliko ste ga največ pridelali v enem letu?

Na domačiji sem prodal tudi do 7 ton industrijskega sadja. Namiznega za presno porabo smo pridelali do 4 tone, jabolčnika se je pa tudi "naprešalo" 6 do 7 tisoč litrov.

Sedaj nimate več toliko sodov?

Ne, sodov ni toliko. Vseeno pa prihaja vrednost sadja spet na površje. Ponovno se uveljavlja misel, da je sadna pijača zdrava pijača.

Na Marnem ste imeli včasih tudi sušilnico sadja.

Tudi to je res. Celo na Marnem. Če se povrnem nazaj, na sadjarsko podružnico: pred vojno se je zgradila sadna sušilnica na Dolu in v Prapretnem. Po vojni, leta 1946 smo jo zgradili tudi na Marnem. Ker pa se je kasneje spremenila prehrambena struktura, so se sušilnice opustile.

Za vas pravijo, da nimate dlake na jeziku. Ste imeli kdaj težave zaradi tega, ker

vedno poveste vse naravnost?
Tudi to. Tudi na zagovor k sekretarju sem marsikdaj moral. Ko sem bil predsednik okrajnega kmetijskega odbora in sem hodil na okraj, sem ženi večkrat rekel, naj bo brez skrbi, če me ne bo domov do šeste ure, ker bom "na varnem".
Kaj vas je pa najbolj jezilo?
Da sem moral poslušati in delati tisto, kar je bilo narobe. Bilo je marsikaj. To je bilo najtežje.
Ste zadovoljni, da pri hiši mladi nadaljujejo vaše delo?
Sem. Paradižnik sem začel sejati leta 1939. Danes se vnukinja, ki je vrtnarski tehnik, preživlja s to stvarjo. Z vrtnarstvom. Naredila je srednjo vrtnarsko šolo. Ker je bilo težko za delovna mesta, sem ji odstopil vrt.
Bi kdaj radi kaj svetovali, pa se raje umaknete?
To vidiš na obrazu. Če me potrebujejo, rad nudim pomoč. Ponujam se pa ne. Ponujena stvar ni vedno dobra.
Večkrat ste bili zraven pri različnih razvojnih odločitvah. Na kaj ste najbolj ponosni, če vzameva samo Marno, kot ožje območje, kjer ste delali?
Zadovoljen sem, ker sem videl, da me sosedje krepko posnemajo. Ni vse v tem, da ti ljudje kimajo. Pomembno je, če vidiš, da stvari rastejo. Da gredo naprej. Ker vzgledi vlečejo. To je prijetno. Dokler sem sadil jablane, so sadili jablane, ko sem pričel saditi lepotično drevje, so začeli z lepotičnim drevjem. Pa je bilo tako tudi pri živini in na drugih področjih. Človek ima neko zavest, dobro dene, če vidiš, da te posnemajo.

Obiranje breskev 1975

Verjetno vam nikoli ni bilo vseeno, kaj se dogaja z zemljo in okolico...
Na tem področju je bil razvoj zelo velik. Tudi sam sem bil nekdaj navdušen nad anorganskimi gnojili in škropljenjem. Toda s časom, ko spoznaš, da to ni najbolj zdravo, sem stvari opustil. Prehajam nazaj k naravi.
Pa je to možno?
Možno. Možno.
Se pravi, da se bo tudi s ceno to počasi pokrilo?
Se bo. Se je že začelo pokrivati.
Ker imajo ljudje večjo zavest?
Kakor hitro bo to res prišlo v zavest, bo zdrava prehrana še bolj pomembna. Predstavitev, ki je bila v Hrastniku v jeseni, je pokazala na marsikaj. Pomembno je, da se predstavi v dolini, da ljudje vidijo, kaj zraste v domači občini. Da domači potrošniki doma pustijo denar. Da ga ne nosijo ven. Predstavitev je bila v redu.
Je danes položaj kmeta drugačen, kot je bil včasih?
Včasih smo bili vsi reveži, danes nekateri bolje shajajo, drugi pa malo slabše. Ne moreš pomagati. Je pa danes čas za kmeta težak. Včasih smo propagirali: veliko mleka, veliko mesa, veliko jajc... Danes so se stvari obrnile na glavo. Nekatere to tudi tepe. Jaz se te ljube Evrope prav nič ne veselim. Prav nič se je ne veselim. Jaz sem že izkusil eno okupacijo. Zame to ni nič drugega, kot okupator. Če moraš

delati, kar je narobe, je to neprijetno.

Bili ste odbornik, član skupščine. Za kaj ste se tam zavzemali?

Hja, petindvajset let imam mandata v hrastniški občinski skupščini, štiri leta pa v okrajni skupščini. Dal sem "skozi" vse predsednike in župane, tako da vem, koliko je bil kdo naklonjen komu, kdaj nam in kdaj ne. Vedno sem se pa zavzemal samo za kmetijstvo in njegov razvoj. Kdor zataji svoj stan, ni pravi človek. Zato sem še danes član upravnega odbora Zadružne zveze Slovenije.

Kako hodite na sestanke? Sami?

Brez problemov. Sam. Z berglami se pač odpravim na vlak za Ljubljano. Sedaj mi teče zadnji mandat, ki se izteče prihodnje leto. Lani sem hotel prenehati z delom v Zadružni zvezi, pa so rekli, da ne škodi, če imajo enega starosto med člani upravnega odbora.

Vas upoštevajo?

Če me ne bi upoštevali, ne bi hodil. Dokler še pade beseda na plodna tla, pa z veseljem grem na sestanke.

Verjetno ste precej informirani. Redno spremljate dogajanja?

Prav gotovo.

Kako?

Televizija, radio, časopisi...sestanki. Če mi zdravje dopušča, sem povsod, kjer so kakšne kmetijske stvari, zraven.

Prikaz praktičnega dela v Lošču 1998

Je bila za vas nedelja tisti dan, ko ste počivali?

Človek ne sme nikoli počivati. Če nehaš, če obstaneš, je prav tako kot star voz. Zarjavel ne gre več naprej. Tudi v letih je treba gibati, misliti, brati....

Še vedno sami obrezujete drevje?

Še. Še. Še. Imamo okoli 250 breskev. Sin skrbi za obiranje in delno zaščito, sam imam pa škarje. Pridno me ubogajo. Na visoko drevje ne grem. Do treh metrov visoko drevje pa še obrežem s posebnim orodjem, ki mi ga je prinesla sestra.

Vam je bilo kmetijsko orodje precejšen pomočnik pri delu?

Vsekakor.

Se je precej razvilo?

Izredno. Velika sprememba je. Včasih je bilo vse na hrbtu, danes pa je mehanizirano, na traktorju. Tudi razvoj kmetijstva po tej plati je ogromen. Vendar, vsi stroji so se kupovali pred letom 1990, ko je bil denar. Danes je pa vprašanje, kako si bodo lahko kmetje kupili nadomestne stroje. Gremo spet nazaj.

Se novi družbeni red odraža na kmetijstvu?

Se. Ampak v negativni smeri. Postajamo spet revčki. Pri nas, v Zasavju, majhna domačija brez delovnega mesta ali dodatne dejavnosti ne gre več. Filozofija, da pridelajo toliko, da preživijo, je zaskrbljujoča. Danes pa je še posebej žalostno, da tistega, kar več pridelaš, ne moreš prodati. Preko meje "privlečejo" vse

mogoče, to je zaskrbljujoče.

Torej bo na kmetijah čedalje težje?

Ja. Zaradi tega se mladi umikajo. Redki so, ki primejo. Čakajo, kaj bo jutri.

Vas veseli, če pridete na kmetijo in vidite, da je mlad in zagnan gospodar pri hiši?

Me, saj kmetstvo in kmečko delo preživlja celoten človeški rod. Kakor avto ne gre brez bencina, tako človek ne gre brez dobre hrane. Tako je narejeno.

Kaj imate vi najraje na krožniku?

Zjutraj jabolka ali hruške, zraven mleko in zdravila. Čez dan pa pojem veliko zelenjave. Meso je dobro le kdaj pa kdaj.

Kje se nahajamo v Sloveniji kot občina?

Mislim, da smo na neki sredini. Bil sem zraven, ko smo spravili na visok nivo živinorejo in mlekarstvo. Sedaj jo ljudje že opuščajo zaradi "sekiracije" pri mleku in mesu. Sprememba bo. Kakor smo šli gor, tako bomo sedaj rapidno navzdol.

Potem pa spet gor?

Ja, ampak bo potreben gotov čas. Spomnim se, kako se je gibal celotni razvoj kmetijstva preko sedemdeset let. Vzemiva za primer dolsko zadrugo. Naša zadruga je tudi že imela osemdeset let. Šla je gor in dol in gor... sedaj pa spet ni tako, kot bi moralo biti.

Vedno ste kritični...

To pa. Saj sem bil precej let njen predsednik.

Zadružništvo na Dolu ima lepo tradicijo...

Veliko. Ustanovili so jo leta 1918. Še moj pokojni oče je bil zraven. Majhen in sam se ne moreš vključiti, če se pa združiš, da jih je več skupaj, pa lažje gre.

Ste vi že v tistih letih, ko človek dela življenjski obračun?

Delno ja. Ampak, še imam apetit živeti.

Ste na kakšno stvar še posebej ponosni, da vam je uspela?

Če pogledam nazaj, kaj je bilo pred petdesetimi leti in kaj je danes, sem ponosen, kaj je zraslo z mojo zamislijo in z delom. Vendar je res tudi nekaj drugega. Po vojni, ko je bilo težko, je bilo v vasi veliko lepše, več je bilo sosedske pomoči. Danes živi vsak zase. Televizija in motorizacija sta naredila svoje. Na kmetijskem področju pa se je ogromno spremenilo. Hoo... Leta 1938 ni bilo v celi hrastniški občini železnega pluga in železne brane. Danes si poglejte, kaj vse stoji po naših dvoriščih.

Zakaj ste se odločili, da ste kandidirali za župana?

Čutim se enakopravnega občana, treba se je pogovarjati. Kot sem že rekel, imam petindvajset let mandata v občinskih skupščinah. Velikokrat je bilo tako, da sem pristavil svoj lonček. Največkrat takrat, ko so se delali proračuni, da se je tudi za kmetijstvo odrezal takšen kos, kot je treba.

Kakšni so načrti?

Prav zdravo živeti. Še vedno se gibljem, kolikor največ morem. Fizično delam.

Menda ste začeli pisati?

Ja. Tako je bilo. Čisto majhna zadeva. Ko sem bil delegat na občnem zboru zadružne zveze v Ljubljani v Cankarjevem domu, se je pravzaprav začelo. Pripravil sem si referat, v katerem sem ugotavljal, kam z mladino. Čakal in čakal sem, kdaj bom na vrsti. V zadnjem momentu sem prišel na vrsto. Povedal sem

svoje. Takratni urednik Kmečkega glasa me je prosil za "papir", pa sem mu dal. Naslednji teden je bil moj referat objavljen. To me zpodbudilo, da sem začel pisati. Po dveh mesecih je sledil še lep honorar, pa je dejala moja pokojna žena: "Vile daj v stran in svinčnik vzemi v roke." Od takrat marsikaj napišem.

Ste se sedaj res lotili zgodovine?

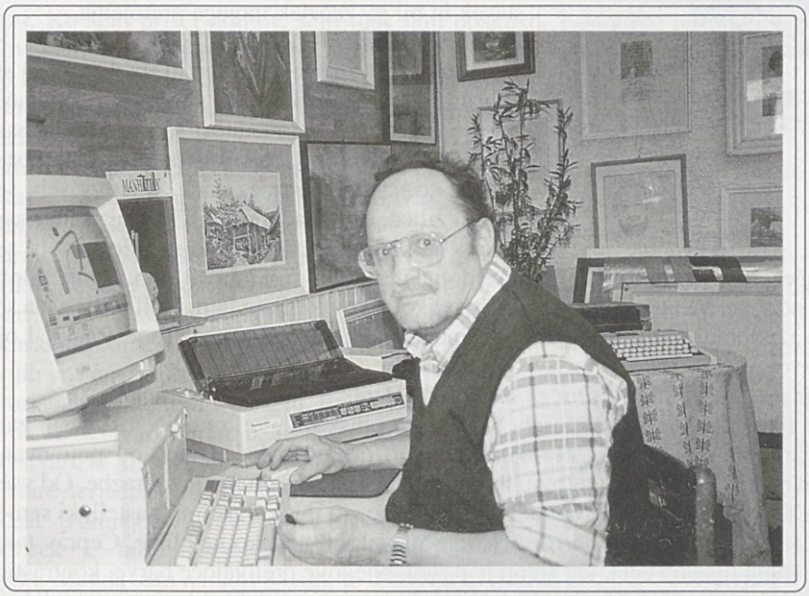
Tudi to. Popisal sem napredek Marnega, spremembe od povojne dobe tako v kraju kot na posameznih domačijah, kako so se menjali gospodarji.... Čutil sem se dolžnega, da to napišem na papir. Besede se pozabijo, na papirju pa se stvari ohranijo...

Z vnukoma Evo in Markom ob 80 - letnici - 10.4.1999

Od kod prihajaš in kam greš, človek?
Daro ti je, da na svoji življenjski
poti ljubiš, sočustvuješ, ustvarjaš in
širiš svoja umska obzorja. Naproti temu
ti je življenje dalo sovražstvo, smrtnjo in
kovobo. Kaj od tega ti je mrtvo, izbriši sam.
Prvo ti v vsej svoji veličini misli nadaljuje
življenje, drugo ti rojeva gnojé.

Hrvatič

Vinko HROVATIČ

Se kdaj počutite, kot da bi se dvakrat rodili?

To vprašanje se mi večkrat postavlja. Lahko bi rekel, da sem se res dvakrat rodil. Ko sem bil že odrasel, se mi je to res zgodilo. Bolezen me je prisilila, da sem moral po njej okrevati. Na zdravljenju v Radencih sem si za spomin skiciral zdraviliško stavbo. Ko sem hodil po parku, mi je stavba padla v oko. Rekel sem si: "Zakaj bi si kupoval razglednico. Narisal si jo bom in nesel domov za spomin." To je bil začetek, takrat se je začelo spreminjati moje življenje. V tistem trenutku je namreč prišel mimo makedonski umetnik, ki je v Radinu razstavljal svoje slike. Prisedel je, si ogledoval mojo skico, me naslavljal kolega, vendar sva na koncu razčistila, kdo je kdo. Rekel mi je, naj narišem kapelico. Postavil me je na neko mesto in mi naročil, naj mu naslednji dan prinesem pokazati svoj izdelek. To sem tudi storil. Možakar je vstal, me potrepljal po rami in rekel: "Ti samo produži, nešto je u tvojoj ruci." Neverjeten je bil ta stavek in bil je začetek mojega prerojenja.

Pri žganici - 28.6.1991

Pri koliko letih?

To je bilo pred šestnajstimi leti. Takrat sem bil star dobrih 50 let. Dobesedno je svet postal drugačen. Vse je bilo lepo, radovednost me je začela pasti. Kako je to, kako ono, zakaj tisto drevo tako raste... Iz tega so nastajale skice, skice, skice, v sebi sem začutil žilico, da bi začel risati. Od kraja sem risaril, sam sebe izpopolnjeval. Ko to ni bilo dovolj, sem začel zavzeto obiskovati razstave doma in v tujini, pridobival sem znanje. Šlo mi je od roke. Vključil sem se v društvo likovnikov Relik in tam dobil priliko, da sem se izpopolnjeval. Opazili so me mentorji, France Kopitar, Tone Rački, Lojze Zavolovšek... Tako se je vse skupaj začelo.

Kje v tem likovnem svetu se najbolj najdete?

Ta likovni svet je v galerijah, ki sem jih obiskoval, zelo različen. Včasih zame dojemljiv, drugič spet ne. Včasih blizu, drugič daleč. Daleč od pojmovanja, kakršnega sem imel o likovni umetnosti, ker pač nisem imel izobrazbe. Od vsega mi je najbolj ostal v spominu Božidar Jakac. Ta mi je s svojimi pasteli, ki sem jih opazoval v njegovi galeriji v Novem mestu, bil nekako najbližje. Čeprav takrat še sploh nisem vedel, kaj sploh je pastel. Njegove prelivajoče barve, kontrasti, to je v meni ostajalo, tako da sem znal ponoviti, videti sliko ponovno takšno, kakršna je bila. Zdelo se mi je, če bi prijel kredo v roke, bi naredil nekaj podobnega. Vendar si tega nisem upal. Začel sem s tušem. Tuš mi je bil blizu že zaradi mojega poklica. Na začetku sem delal pač perorisbe.

To tehniko ste izjemno izpopolnili. To vam tudi strokovnjaki, ki so vaša dela videli, priznajo. Kako ste se izpopolnjevali na tem področju risanja?

Takšna perorisba, ki jo jaz delam, je zelo počasen način risanja. Perorisbo formata 30 krat 40 cm sem delal tudi po trideset ur. Bila je zelo natančno napravljena. Vendar to ni bila fotokopija, pač pa ročno delo, napravljeno v meni lastni tehniki, perorisbi. To sem res izpopolnjeval. Čutil sem neko zadovoljstvo v tem, da sem se umirjal. Po bolezni sem moral nekako porabiti svoj čas. Največje sovraštvo

zame je bilo brezdelje. Perorisba je bila tista, ki me je zaposlovala. Veliko jih je nastalo. Bile so dobro ocenjene. Vendar me je pozneje začela privlačevati tudi barva. Jakčevi pasteli mi nikakor niso šli iz glave. Prilika je nanesla, da sem šel v Pariz. Tam sem obiskoval razne galerije, trg Montmartre... Tam sem videl pastel od blizu. Tako rekoč še vroč pastel, kako je barva polzela izpod prstov slikarjev iz celega sveta, ki so tam zbrani. Takrat sem nosil brado in očala. Bil sem markanten in japonski slikar me je na vsak način hotel portretirati za 600 frankov. Ceno sem zbijal, prišla sva na 200 frankov, na koncu je bil pripravljen portret narediti zastonj. Ko je nastal ta "zastonj", sva se zapletla v "pogovor". Drug drugemu sva risala in sva se pravzaprav vse dogovorila - od kje je kdo, kaj počne itn. Skratka - vse, kar se normalni ljudje dogovorijo z besedami, sva midva drug drugemu narisala. Možakar je bil navdušen, pokazal mi je, kako se dela s pastelom. Kje se začne portret? Povedal je, da ga vedno začne pri očeh. Gledal sem, kako je nekoga portretiral. Povedal mi je, če portretiranca zadene v očeh, potem nadaljuje. Če v očeh ne zadene, začne znova. Vse ostalo, je mehanika, pravi. Ko sem prišel domov, sem tudi sam poskusil. Pasteli so nastajali z isto silovitostjo kot prej perorisbe. Danes, po teh šestnajstih letih, je nastalo nekaj več kot 1400 slik v različnih tehnikah in velikostih.

Zelo vas navdušuje narava, če površno pogledamo po tem, kaj ustvarjate. To drži?

Narava je tista, ki človeka bodri. Sama se ponuja, da jo opazuje. Če ima človek še nekaj talenta, potem ni težko najti motivov v naravi.

Kam pa se najraje odpravite?

Najraje grem v naše zasavsko hribovje. Tam je na razpolago dovolj motivov, kolikor jih srce in roka poželita. Ravno tu so mi padli v oči naši kozolci in tiste stvari, kar razvrščajo strokovnjaki med kulturno in naravno dediščino. Tisto, kar v Zasavju propada, sem porisal. Menda sem na papir prelil vse štale in kozolce, kar jih je. Največ jih je ohranjenih na perorisbah, nekaj tudi v pastelu. Rad bi, da se te stvari ohranijo. Je pa še kup stvari, ki jih še nisem obdelal. To so stare ferjače, ki še obstajajo, pa počasi izginjajo. Recimo graščina Potiorek je takšen karakterističen objekt. Menda sem naredil 54 slik te graščine v različnih tehnikah in obdobjih, vendar vedno tako, kot sem jo videl, v razpadajočem stanju.

S sestro Mari, bratom Antonom in mamo Marijo po očetovi smrti leta 1945

Veliko razstavljate. Je težko priti do razstave?

Z razstavami je tako. Biti mora na razpolago dovolj slik, ki so okvirjene. To je materialni strošek, ki ga sam nosim. Mesto za postavitev razstave pa ni težko najti. V Sloveniji je veliko galerij, ki imajo sicer svoje načrte in določene roke. Vendar, če se pravočasno prijaviš, ni težko priti zraven. Tako sem imel do sedaj petinštirideset samostojnih razstav. Največ v domačih krajih - v

Trbovljah, Hrastniku, Celju, v Vačah...

Verjetno se od slikarstva ne bi dalo živeti...

To pa nikakor. Tudi za poklicnega umetnika bi težko rekel, da se lahko preživlja s slikarstvom. Slike nimajo tiste vrednosti, ki bi jo morale imeti. Tudi denarna situacija ne dopušča, da bi nekdo nabavljal slike ali si celo ustvarjal lastno galerijo. Meni je to hobi.

Mladenič na Sv. Katarini v Čečah leta 1946

V zadnjem obdobju pa vas spoznavamo tudi kot pesnika in plodnega pisca. Kako ste pričeli s pisanjem?

To je nekako povezano. Od slike do nekega opisa narave ali od narave do slike pravzaprav ni velik korak. Meni se je že od vsega začetka dogajalo, da sem, če sem nekaj naslikal, napisal tudi pesem. Tematika je bila ista, nanašala se je na sliko. Marsikatera moja slika ima zadaj prilepljeno pesem, ki se nanaša na vsebino, ki jo prikazuje slika. To pesništvo je šlo pri meni dalje. Snov se je pričela množiti, ponujala se je sama od sebe. Iz čistega hobija sem si zamislil, da bi napisal svoj življenjepis, svojo avtobiografsko izpoved. Ko sem jo začel pisati, sem videl, da mi pravzaprav to pisanje leži. Napisal sem knjigo, ki obsega nekaj čez 1200 strani. Danes je v moji omari, razdeljena v štiri knjige. Celotno delo nosi naslov Posetje, po kraju v Trbovljah, kjer sem se rodil. Ko sem končal to delo, napisal sem ga v šestih mesecih, mi je prišlo na misel, da bi spet iz čistega veselja, vso knjigo spisal še v verzih. Odločil sem se za sonete. Tako sem celotno svoje življenje od mojih mladostnih dni naprej opisal v sonetih. Nastalo je 258 sonetov, ki so po vsebini enaki življenjepisu v knjigi. Moram omeniti, da vse knjige izpišem na printerju in sam vežem v platno. Ko sem napisal teh 258 sonetov, mi je pa prišlo na misel, da bi te sonete uporabil kot magistrale in napisal venec sonetnih vencev. Iz teh 258 privzetih magistral je nastalo 191 sonetnih vencev, ki tvorijo skupno 2674 sonetov. Venec sonetnih vencev sem natiskal v štirinajstih knjigah. Meni je v zadoščenje in mnogim tudi v zadoščenje pri branju. Marsikdo jih je že prebral v celoti, drugi delno. Čakam ocene, ki prihajajo počasi, ker je delo zelo obsežno. Tisti, ki ga pregledujejo, pač pregledujejo temeljito, zaradi ocene, ki jo bodo dali.

Gre za literarne ocene?

Čakam literarne ocene, čakam vsebinske ocene. Dogodki so strogo zgodovinski, kronološko si sledijo. Z najrazličnejšimi temami iz moje mladosti, kraja, kjer sem prebival, šolanja, ustvarjanja družine, v njih opisujem svoj dom, še prej medvojno obdobje, okupacijo, svobodo, po svobodi moje življenjske tragedije. Vse to je opisano v tej knjigi.

Bi si želeli, da bi bilo to kdaj dostopno širši javnosti?

To je tako. Nekaterim sem to dal prebrati z namenom, da bi kot literarno delo prihajalo v javnost zaradi ocene, da se moje delo primerja z deli, ki so v slovenski literaturi pisani podobno. Vendar, po informacijah, ki jih dobivam, takšnega dela v slovenski literaturi ni.

Tudi v svetovnem bi ga težko iskali...

Verjetno, ker celotno delo obsega 42.000 verzov. To je ogromno. To je recimo za dve Iliadi, če bi štel verze po Sovretu. Tako da je to res veliko delo in ne morem biti nestrpen, ko čakam ocene.

Koliko zbirk ste že vezali v knjige?

Če to, kar sem pravkar povedal, odštejem, je nastalo še 27 pesniških zbirk. Vse so tiskane, povezane v knjige, označene od 1 do 27. Skupno imajo okrog 28.000 verzov. Izmed teh pesniških zbirk bi še posebej rad poudaril tiste, ki se nanašajo na življenje rudarjev in so pisane v "trbovščini", v dialektu. Uporabil sem takšen dialekt, kakršnega se spomnim, da smo ga govorili pred petdesetimi leti na Tereziji, kjer sem preživel svoje otroštvo. Knapovskih pesmi se je nabralo za devet zbirk, preko 14.000 verzov štejejo. V teh pesmih sem opisal vse, kar mi je ostalo v spominu kot otroku, mladeniču, odraslemu, vse, kar se je dogajalo v Trbovljah po teh kolonijah. Zato so tudi naslovi teh zbirk takšni. Celotna zbirka ima naslov Kua se u Trbovlih godi. Potem so pa še ostale zbirke: Pesmi jene knapovske žjene, Kulkrtulk, Ko srječaš u Trbovlih znanca, Rejtje, Barbara, Tinka Tonka iz Trbovl, T'm ku je jama. Precej je teh zbirk. Če bo vse po sreči, bo naslednje leto ena od teh zbirk izšla. Ilustriral jo bo Jože Ovnik, uvodno besedo pa je napisal Tine Lenarčič. Vse je pripravljeno za izid, le na ilustracije še čakam.

To je obsežno delo iz rudarskega časa. Kakšni vsebinski okvirji vas še privlačijo?

Z modelarji Pustinškom, Skalinom in Šikovcem leta 1946

Človek se s svojim delom vedno znova izpopolnjuje. Ko se snovi obdelujejo, se razširjajo kot drevo, ki se razveja in teh vej ni nikjer konca. Lezejo naprej in naprej. Različni dogodki prihajajo v spomin. Pri meni je značilno, da si ničesar ne izmišljujem. Vse imajo svojo osnovo, podlago. Tudi knapovske pesmi. Za vsako lahko povem, na kaj se nanaša, celo človeka lahko natančno opišem. Nekateri so še danes živi. Ničesar si ne izmišljam. Toliko snovi moram še obdelati, da bom verjetno slikarstvo opustil in bom pač pisal. Čeprav mi bo morda žal, ampak tega pisanja se ne morem znebiti.

Kako delate? Pišete takrat, ko vam ideja pride v glavo?

To je posebno vprašanje. Moram reči, da lahko pišem kadarkoli. Nikoli ne čutim neke večje ali manjše potrebe. Sedem za računalnik in pišem tam, kjer sem nehal. S tem, da je v glavi nekako vse že pripravljeno. Treba je samo spraviti na papir, oz. na ekran računalnika. Vse delam tako, na roke je tako obsežno stvar, kot sem se jo lotil, sploh nemogoče napisati. Za preizkušnjo, kako bi bilo, če bi pisal v rokopisu, sem si vzel primer, ko sem iz računalnika delal rokopis za prej omenjenih 258 sonetov. To ne bi nikdar zaživelo. To je nemogoče napraviti. Takšno količino snovi obdelati in spraviti na papir je nemogoče. Brez računalnika - nemogoče.

Ste v mladosti že pisali pesmi?

Ja, v gimnazijskih letih sem res pisal pesmi. Vendar nekaj resnega to ni bilo. Spomnim se moje prve pesmi, ki je bila javno objavljena. To je bil sonet v spomin na Franceta Prešerna ob stoletnici njegove smrti. Takrat sem bil v četrtem razredu gimnazije po starem (1949. leta). Takrat sem napisal prvi sonet. Neverjetno. Ta sonet je v meni ostal vse življenje. Tudi pesniška oblika soneta mi je najljubša. V mojem opusu je preko 3500 sonetov. To je oblika, ki je za pesnjenje najbolj primerna. Njegova struktura zahteva določen red, prvi dve kitici po štiri vrstice in drugi dve po tri vrstice, z znanimi rimami. Prav računalnik je tisti, ki pri nastajanju sonetnega venca omogoča, da lahko začnem pisati sonet ali na začetku ali na koncu. Saj je znana prva in zadnja vrstica. Vmes je vsebina, ki mora nekje proti koncu druge kitice doživeti višek. Zato lahko prehajam od zadaj in spredaj do sredine soneta. Na računalniškem ekranu je vse možno videti, kar omogoča lažje delo.

V osmi šoli leta 1953 (od leve): Emil Eberl, Nevenka Medvešek, Nuša Uršič, Nuša Ponikvar, Vinko in Marjan Grošelj

Kakšni so vaši zapisi o mladosti. Verjetno takrat življenje ni bilo ravno enostavno?

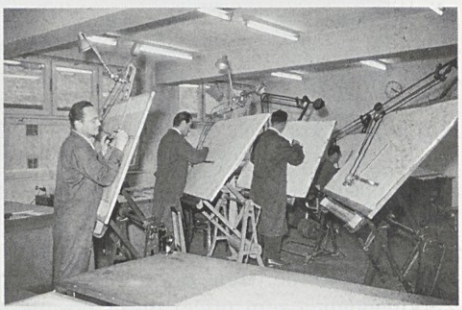
Izhajam iz rudarske družine. Moj oče je bil rudar, mati hči srednje velikega kmeta. Poročila se je v poznih letih, pri svojih štiridesetih, z vdovcem. V družini smo se rodili trije otroci, dva sinova in hčerka. Svojih mladostnih dni se spomnim precej natančno, od prvih kobacanj naprej. Spomin mi povsem čisto seže že od svojega tretjega leta naprej. Povsem jasen je spomin na šolske dni, okupacijo, partizanščino, ko je mati celo vojno hodila "u tabrh" domov k svoji sestri v Čeče in sem bil njen česti spremljevalec. Takrat so rekli za tako imenovano "ziherhajts - knoflco", ker je bila ženska z otrokom bolj varna, ko je šla skozi žično ograjo, ki so jo potegnili okrog in okrog Trbovelj. To se je celo vojsko dogajalo. Prišla je svoboda. Po svobodi se je začelo moje desetletno brezdomstvo. Oče je bil likvidiran v tretjem, četrtem mesecu svobode. Zakaj, nismo nikoli izvedeli, posledice so bile pa strašanske. Mati se je preselila s tremi otroki nazaj na dom k svoji sestri. V Trbovljah, kjer smo stanovali, smo se bili prisiljeni izseliti in ostali smo tako rekoč na cesti. Moja mama je večkrat rekla, da je to plačilo za vse tisto, kar je med vojno prigarala, pridelala, da so jedla tudi usta, ki niso poznala dela. Pri tem je mislila pač partizane. Potem se je tragedija nadaljevala. Po desetih letih smo se otroci poženili, odšli na svoje domove. Imel sem še srečo, da sem 1945. leta šel na gimnazijo. S podarjenim denarjem sem si kupil vpisnino. Dali so mi jo sosedi. Gimnazijo sem končal z enoletno zamudo, ker sem v sedmem razredu zbolel. Na poti domov v Čeče, vsak dan uro hoda, sem se prehladil, nikoli nisem imel dežnika. Dobil sem vnetje rebrne mrene. Eno leto sem moral šolo pustiti. Zdravil sem se v Novem Celju, tako sem potem maturiral leta 1953. Zaznamovan s povojnimi dogodki, zaradi očeta, nisem nikjer dobil štipendije za nadaljnji študij. V tistem času je Strojna tovarna v Trbovljah iskala

ljudi, ki bi se bili pripravljeni vpisati v tečaj za tehnično risanje. Prijavil sem se in bil sprejet v službo. Strojna tovarna mi je takoj ponudila štipendijo za študij na strojni fakulteti, kjer sem zdržal samo eno leto, ker so bila sredstva, ki sem jih dobival, premajhna, da bi se lahko sam vzdrževal. Mati ni nikdar dobila pokojnine, ne glede na to, da smo leta 1948 dobili uradni mrtvaški list za očeta. Priznan je bil uboj, vendar iz tega ni nikdar nastalo kakšno materialno zadoščenje. Mati je dvaindvajset let po svobodi umrla, poprej je vseskozi upala, da bo nekoč dobila vsaj pokojnino. Pa je ni.

Ste danes še zagrenjeni zaradi tega?

Nikakor ne. Življenje se je obrnilo na mojo srečo drugače. Leta 1955 sem se poročil. Zato sem prej omenil desetletno brezdomstvo. Od leta 1945 do 1955 smo se trikrat selili. Ko sem se poročil, sem šele prišel pod streho, ki sem jo imel za lastno. Dogodki, ki so se razvijali pozneje, so imeli vedno prizvok očetove tragedije. Značilno je, da v Trbovljah nikoli, v Hrastniku pa na vsakem koraku. Moj brat, ki je ostal v Trbovljah, tega ni občutil nikoli, jaz pa v Hrastniku kar velikokrat. Vsa tragedija, vsi dogodki, ki so se zgodili po letu 1945 v naši družini, so bili takšni, da jih je znala ublažiti naša mama. Naša mama ni nikoli nikogar obtoževala. Nikoli nikomur grenila življenja. Skrbela je za nas otroke in uspela, da nas je obdržala skupaj. Ko se je v letu 1948 prišel likvidator našega očeta izpovedat naši mami in povedat, kje je grob, sem od takrat dalje hodil prižigat na njegov grob svečko. Največkrat pa je bilo tako, da sem z groba bežal, ker je tik ob cesti in ker sem se bal, da bi me kdo videl. Svečka je do leta 1961 iz leta v leto izginjala z mesta, kjer je dogorela. Po tem letu pa je ostajala na istem mestu.

Ob novi svobodi so postali ti grobovi javni, čeprav so ljudje že prej vedeli, kje so. Danes so obeleženi s kapelico na enem mestu. Grobišč po vojni pobitih nesrečnežev je v tej dolini po zadnjem pripovedovanju vsaj dvajset. Ko hodim na grob svojega očeta, kjer je pokopanih dvajset v septembru 1945. leta pomorjenih, me žalosti samo to, da se ravno na to grobišče navažajo smeti. Lansko jeseni je te smeti nekdo pospravil v bližnji jarek, v letošnjem letu pa so na to grobišče navozili toliko materiala, da ga ne bo nikoli več nihče odstranil. V zadoščenje mi je, da hodim prižigat svečko v spomin na svojega očeta tja, kjer je pokopan. To je tudi edino, kar v svojo uteho na videz opravljam. Povedati pa moram, da sem vse doslej povedano prelil v verze. V zadnjem času je nastala moja osebna izpoved, ki je posvečena očetu in nosi naslov Bil je čas življenja in bil je dan smrti. Delo je pisano v vencu sonetnih vencev in obsega 211 sonetov. Pesmi sem natiskal v zbirki, povezal v knjigo in delo čaka, da ga bo kdo prebral. V njej so strnjeni vsi spomini, vse tragedije. Verzi temeljijo na pripovedovanju tistih, ki so to počenjali. Obiskoval sem jih, dobil njihove izpovedi, ki so verodostojne in to spesnil.

V STT - september 1959

Danes živite drugače. Imate svoj dom, otroci imajo svoje družine...

Danes je vse drugače. Moram povedati, da sem vse napisane stvari dal prebrati svojima sinovoma in hčerki. Po tolikih letih mi pravi sin: "Ata, veš kako smo mi srečni, da nas nisi s tem moril, da nismo za to nikoli vedeli. Kaj vse si moral prenašati v sebi. Hvala ti, da nam nisi vse to nikoli povedal. Sedaj, ko je vse to zapisano, vemo, da si se izpovedal, da ti je lažje pri duši in mi lahko beremo kot odrasli in sočustvujemo s teboj. Prej nismo mogli."

Z ženo Anico ob kulturnem prazniku v Hrastniku (8.2.1991

Si precej časa vzamete za vnuke?

Vnuki smo moje posebno veselje. Bog nama jih je dal sedem.Vsi so nama v veselje, vsi so pridni v šolah. Tudi otroci so dobro situirani, samostojni. Z ženo, ki je moja zvesta življenjska sopotnica vsa leta, sva lahko zadovoljna in ponosna. Življenje se nama vsaj do zdaj srečno odvija, ne glede na to, da me je bolezen neštetokrat prizadela. Tako zdrav in tako pri moči, kot sem sedaj, še nisem bil nikoli.

Se kdaj spominjate svojih službenih let? Delali ste v bistvu v čisto drugačnem poklicu, kot pa vam sedaj teče življenjska nit.

Človeka usoda postavi na neko pot. Mene je iz STT po pregovarjanju spravila v Hrastnik, v TKI, nato v Nemčijo, potem spet v TKI. Premišljal sem ali naj ostanem ali naj se vrnem v STT, ker sem bil TKI posojen. Ker pa sem v Hrastniku, v Prapretnem, pričel graditi hišo, sem se odločil, da ostanem v Hrastniku. Vendar je poglavje, ki sem ga preživel v TKI, v mojem življenju posebno poglavje. O tem sedaj ne morem govoriti, je pa v knjigi podrobno opisano.

Kaj je tisto, kar si najbolj želite spraviti na papir?

V meni se v zadnjem času ta snov nekako širi. V načrtu imam cel kup stvari, ki bi jih še rad napisal. V ospredje stopa rudarsko življenje. Pričel sem pisati pravi roman o rudarskem življenju v Trbovljah z naslovom Perkmandeljc. Napisanih imam nekako 600 strani, vendar naprej ne pridem. Vedno znova se vračam k verzom in to me bega. Bolje mi leži sonet. Lepše se znam izpovedati. Iz tega Perkmandeljca sem pričel pisati posamezne vence sonetnih vencev. Ravnokar imam v delu venec sonetnih vencev Rudarjeva molitev. To bo izpoved nekega rudarja, ki sem ga v življenju poznal. Opisujem njegovo življenje, v pesnitev pa vpletam knapovsko življenje, kot sem ga poznal v Trbovljah. Ta venec sonetnih vencev bo verodostojen, nič ne bo v njem izmišljenega. Pripravljam pa tudi pesniške zbirke, ki naj bi še izšle. Do sedaj jih je izšlo šest, vse v samozaložbi. Vse pesniške zbirke so dobro ocenjene. Vnuk jih je celo postavil na spletno stran na internet. Tam jih lahko prebirate. Dela mi prav gotovo ne bo kmalu zmanjkalo, če bom le pri zdravju in močeh.

Srce mora imeti roke –
Toda gorje, če so roke
brez srca!
(ind. modrost)
Marija Babič

Marija BABIČ

Ste si že v mladosti želeli biti učiteljica?

Težko bi rekla, da sem si že takoj želela biti učiteljica. Vedno pa sem želela biti med mladimi in vedno je bilo okrog mene veliko otrok. Takoj sem našla stik z njimi. Mislim, da me je ta ljubezen do otrok, do druženja z njimi, do tega nujno morala pripeljati. Skoraj bi lahko rekla, da mi je to bilo v zibel dano. Ne glede na to, da sem v mladih letih morala zaključiti šolanje. Takrat je nekdo moral ostati doma, ker so drugi odšli. Morala sem pomagati mami pri delu.

Pa niste ostali pri tej izobrazbi?

Čez nekaj let, ko sem bila stara sedemnajst let, se je odprla možnost izobraževanja odraslih in sem se vključila. V teh prvih povojnih letih sem dobila možnost ekonomskega izobraževanja. Naredila sem srednjo šolo v Trbovljah, ampak me ta poklic ni potegnil za sabo. Na pedagoški akademiji v Ljubljani sem opravljala sprejemni izpit. Bil je zelo zahteven. Pri prešolanju mi je precej pomagala gospa Pahajnar, ki je bila profesorica na pedagoški fakulteti. Enkrat sva se slučajno srečali in sem ji rekla, kako bi rada delala z mladimi. Svetovala mi je, da grem na pedagoško akademijo. Potem sem opravila sprejemni izpit. Strokovnjaki v komisiji so bili takoj zato, da me sprejmejo. Čeprav so pripomnili, da bo delo najbrž precej težko, saj nisem imela takšne pedagoške podlage, kot tisti, ki so prišli iz pedagoških gimnazij. Pri dvajsetih, enaindvajsetih letih sem se poročila in potem imela prvega sina. Prosila sem ravnateljico takratne hrastniške pomožne šole gospo Jelko Zalar Skobe, če lahko pridem v šolo poslušat in gledat, kako se uči. Odvrnila je, da lahko pridem kar učit, ker ni bilo ljudi. Pa sem se res lotila tega dela, zraven pa še študija. Hkrati sem imela tudi družino.

Z nedeljsko družbo iz Turja pri Sv. Juriju 1958 (Marija druga z leve v prvi vrsti

Kar naporno, kajne?

Če danes pogledam nazaj, se mi zdi, da to ni moje življenje. Težko je verjeti, da človek toliko zmore. Takrat ni bilo avtobusov, do Marnega sem hodila peš. Pa še od tu sta vozila samo dva avtobusa na dan. Kadar je bilo kaj popoldne ali pozneje, je bilo treba vse do Hrastnika peš. Vendar sem se z velikim veseljem lotila dela in se zelo dobro počutila med otroki, ki sem jih prvič dobila v uk. Pravzaprav se odlično počutim med njimi vsa leta. Tudi ta možnost služenja prizadetim v vzgoji in izobraževanju mi je bila nekako dana v zibel. Verjetno bi se težko tako dobro znašla kakšnem drugem poklicu. Očitno pravo mesto v pravem času in v pravem prostoru.

Lahko izvemo še kaj več o tistem času?

Ves teden, tudi ob sobotah, smo poučevali. Ob sobotah popoldne sem se odpeljala z vlakom v Ljubljano na predavanje. Prenočila sem pri prijateljih ali pri sorodnikih. V nedeljo dopoldne sem imela še kakšno predavanje, potem pa na vlak in iz Hrastnika peš domov. Doma sem potem prala, ko so bili otroci majhni,

je bilo treba prati še vse na roke, likala in drugi dan spet vse od začetka. Kar držalo se je vse skupaj. Sicer pa se mi zdi, da se celo življenje vse skupaj drži. Poleg tega je bilo v vasi takrat tako veliko navdušencev, da smo z velikim veseljem igrali na odru. Tako, da je bila nedelja marsikdaj izpolnjena tudi z nastopanjem na odru.

Kdaj ste v razredu najbolj zadovoljni?

Takrat, ko vlada prijetno ozračje, prijetna "štimunga". Kadar se dela v smehu, dobri volji. Kadar vidiš, da se oči otrokom svetijo, da si bil na njihovi poti, da si jih prav pripeljal do cilja, ki si ga na začetku ure zastavil. Saj, zmeraj ne gre tako. V glavnem bi pa težko rekla, kdaj sem bila izrazito nezadovoljna. Kdaj sem se že tudi pokregala. Vendar sem si vedno prigovarjala, da takrat sama najbrž nisem dovolj temeljito pristopila k stvari, da nisem znala najti prave poti, da bi se vsakemu zableščale prave oči.

Je veliko težje učiti na šoli, ki jo obiskujejo prizadeti otroci?

Večkrat sem učila tudi na osnovni šoli v Turju, če je bil mož zadržan. Vsako delo z otroci je težko. Vsepovsod. Čar na osnovnih šolah je morda v tem, da imaš več pozitivnega odziva in dobiš prej povratno informacijo. Vložen trud se prej obrestuje in te to dviguje. Tebe in otroke. Čar na naših šolah pa je, da vidiš, da nekomu prebrodiš pot iz težav. Iz brezizhodne situacije mu pomagaš, da začne na novo. Meni so otroci, eni in drugi, ogromno dali, pa tudi jaz sem se razdala. Moram reči, da z veseljem.

Vam kdaj rečejo, da ste otročji, ker ste veliko med mladimi?

Ne, nisem še doživela tega. Pa moram reči, da je zelo veliko otroka v meni. Človek mora imeti otroka v sebi. Ko otrok v tebi umre, se življenja boj. Moraš imeti smisel, sploh v prosveti se moraš poglobiti v otroški svet.

Z igralci v Razvalini življenja 1958 - na sredini Hedvika in Stane Zakonjšek ter Marija (z ruto)

Je učiteljski poklic danes precej drugačen, kot takrat, ko ste pričeli?

Bistveno velikih razlik ni. So pa nekatere, ki bodo lahko generaciji pustile nevarne posledice. V nekoliko oddaljenih letih so imeli otroci več strpnosti pri poslušanju. Sedaj so pa bombardirani z ogromno informacijami. Veliko stvari zbeži, gre kot odmev od njih. Pri starših je preskočen čas pravljic. Čas pravljice se pri otroku ne sme preskočiti. To je tisti čas, ko otrok posluša. Pravljica je pogojena otrokovemu nivoju. Potem lahko pri večjih vsako snov vežeš v obliki pripovedovanja. To je velikanska izguba za otroke. Ker je čas pravljic preskočen, otroci nimajo v sebi koncentracije poslušanja.

Ali je pri vaših kolegih in kolegicah, pri mlajših generacijah, še toliko navdušenja za ta poklic? Je to še poslanstvo ali je sedaj postal bolj poklic?

To težko izrečem. Vendar moram priznati - pri marsikomu je to postal poklic. Ko srečam človeka, ki mu je to delo samo poklic, me ne zapolni z zaupanjem. Mislim,

da v tem poklicu mora biti nekaj več. Mora biti srce, duša, plemenitost, spoštovanje. Otrok je enako ranljiv material kot odrasel človek. Če odrasel otroka užali, je ravno tako hudo, kot če otrok odraslega. Vse ima lahko osebnostne posledice. Odrasel z razumom sprejme, lažje odpusti. Otrok pa si s to rano obremeni podzavest.

Tudi vaš mož je učitelj. Sta strokovne dileme reševala tudi doma?

Zelo veliko. Naša glavna tema pogovorov so bili skoraj vedno otroci, skoraj vedno stvari, ki so se dotikale šole. Morda smo celo privatne pogovore dali v drugi plan in nam je morda kdaj to škodovalo v življenju. Vedno je bilo to pri obeh na prvem mestu. Tudi pri možu.

Sinova pa stopicata kar po vajinih stopinjah...

S sinovoma Matjažem in Vitom 1964

Sta naju kar prehitela. Hvala bogu. Najbrž sta se nalezla vzdušja, ki je vladalo v naši družini. Nihče ni nikoli nikogar vzpodbujal, da bi se podal v to smer. Vedno sva puščala otrokom popolnoma svobodno pot odločanja o tem, kaj želita postati. Vendar sva bila v srednjih šolah stroga. Sama morda celo bolj kot mož. Mož je nekako gledal na življenje tako, da se bodo stvari odvijale same od sebe. Sama pa vedno pravim, da se samo od sebe kaj prida ne odvija. Nad vsako stvarjo moraš bedeti. Vedno sem zahtevala, da tisto, kar zmoreta, naredita maksimalno dobro. Kar človeku ni dano, na tem pač ne moreš graditi. Ko sta se odločala za poklic, sva jima pustila popolnoma proste roke. Ko se je starejši sin odločil za klasično filologijo, so spraševali, kdo ga je za to navdušil, kje bo dobil delo. Celo profesorji so se bali. Ampak, to je bilo tisto, kar je želel. In je uspel. Mlajši je bil drugačen, bolj športno navdahnjen, velik organizator mladih okrog sebe. Imel je več pedagoškega temperamenta in je bil po srednji šoli trdno odločen, da gre na "fizkulturo". Kolikor smo se tega študija bali, ker je drag, smo vseeno rekli, da bo nekako že šlo. Morda je bila srečna okoliščina, da sta oba takoj po srednji šoli šla v vojsko. Tam sta imela čas malo dozorevati, čeprav je bilo za tako mlade fante v tistih časih kar težko, bili so pod hudim pritiskom. Vito je prišel domov in že čez dva tedna se je vpisal na Visoko šolo za telesno kulturo. Življenje je res splet čudnih okoliščin. Na začetku so se ukvarjali z ritmiko. Najprej so skakali, telovadili in plesali s krogi. Poklical me je domov in me vprašal, ali bi bili kaj hudi, če bi se prepisal. Še isti dan je potreboval vse dokumente, da bi se prepisal na fiziko. Bila sem presrečna in sem mu priskrbela dokumente. Oba sta doštudirala.

Se ukvarjata sedaj s pedagoškim delom?

Ja. Vito poučuje na gimnaziji v Celju, Matjaž pa je na fakulteti v Ljubljani predstojnik oddelka za klasično filologijo. Gre po Sovretovih stopinjah. Tudi njegova predavanja opravlja. To delo je nasledil po svoji čudoviti mentorici prof. Eriki Mihevc - Gabrovec. S tistim dnem, ko je diplomiral, je imel tudi delo. Kako

je bilo prav, da ga nismo silili s čim drugim.

So bili učitelji cenjeni kdaj bolj, kdaj manj?

V moralnem smislu so bili učitelji leta nazaj bolj cenjeni. Res pa je bil tudi vsak njihov korak bolj na očeh ljudem in tudi hitro grajan. Učitelji so morali živeti v skladu z vrhunskimi moralnimi normami. Saj ljudje imamo vsi napake in kdaj vsakemu spodleti. O materialnih pogojih pa raje ne govorim. Še danes se čuti slab odnos do tega poklica. To tudi ni nič čudnega. Učiteljsko delo se je razvilo iz samostanskih delavcev, ki so delali zastonj. V tem smislu sem žalostna. Midva z možem, ki sva opravljala pedagoško delo, pač nisva smela pogledati levo in desno, kaj je kdo spravil skupaj. Mogoče je zadnja leta še ta spoštljivost do učiteljskega dela postala bolj ranljiva. Ne vem zakaj. To ni dobro ne za starše ne za otroke ne za pedagoge. Človek, ki mu daš v varstvo svoje otroke, mora biti cenjen in spoštovan. Tudi doma. Če doma tega človeka grajaš, gotovo ne boš naredil dobro otrokom. Tudi v naših časih učitelji niso bili brez napak. Ampak starši nikoli niso potegnili z otrokom. Če se je učitelj pritožil, so starši vedno potegnili z učiteljem. Sedaj je ravno obratno. Preden starši prisluhnejo učiteljem, verjamejo otroku. Napake so pa vedno obojestranske.

Vzpon na Triglav

Je sedaj ta poklic preveč ženski?

Že precej let. Pred veliko leti sem v Trbovljah na nekem posvetu sprožila to vprašanje. In so me zato skoraj napadli. Na listu je bilo napisano vprašanje: "Ali je lahko vsak pedagog?" Obkrožila sem, da ne. Potem sem dobila odgovor, češ da nekomu kršim demokratične pravice. Po mojem jih ne. Meni tudi ni dano biti gradbeni inženir. Teh sposobnosti nimam. Ravno tako vsak ne more biti pedagog, ker tega "filinga" nima. Nekdo drug ima smisel za arhitekturo ali računalništvo. Takrat sem tudi rekla, da ni prav, da je ta poklic tako slabo plačan, da so moški iz njega zbežali. Ni resnica, da moški ne bi bili sposobni za vzgojitelje. Veliko moških pedagogov sem srečala - čudovitih ljudi. Nuja po materialnih izboljšavah jih je prignala, da so šli v kaj drugega. Tudi danes ni dobro, da ni moških v našem poklicu. Otrok je celostno bitje. Moderen trend, da ima otrok samo enega od staršev, ni dober. Otrok potrebuje očeta in mater, pa čeprav eden ali drugi nima najboljših lastnosti. Del njega sta, del njegove celote. Če te celote ni, je otrok v sebi razbit. Enako je v šoli. Pridejo leta, ko začnejo otroci mater odklanjati in iskati moške vzore. Na šolah bi bilo manj vzgojnih problemov, če bi bilo več moških. Fante ne moreš vzgajati čisto po ženskem kopitu. Saj niso enaki. Imajo svojske specifičnosti, ki jih moški lahko drugače razvija kot ženska. Takšen položaj je slabo ogledalo za tistega, ki financira izobraževanje.

Se spominjate svojega prvega učitelja?

Spominjam. Zelo rada sem šla v šolo. V vasi je stala prav nad našo hišo. Čeprav še nisem bila dovolj stara za šolo, sem šla tja s sestrično, ko sem bila stara pet let. Takrat je v njej učila učiteljica Hilda Mihelčič. V njej sem videla toliko lepote in miline - za vselej mi je ostala v vzor. Najbolj močno sem jo doživljala. Močan

vtis je v meni pustila tudi profesorica Marija Šuštaršič, ki nas je poučevala na Dolu. Zaradi spleta okoliščin je morala nenadoma zapustiti Dol. Ona je bila slavistka in nam je ogromno dala. Pri njej si ogromno slišal in zvedel. Navajala nas je na dramske tekste, zelo veliko smo deklamirali, veliko pesmi smo znali na pamet. Posebej Prešerna. To ima svojo vrednost. Sin pravi, kako je slabo, da mladi ničesar ne znajo na pamet. To ni dobro, to vedno manjka. Spomnim se, kako smo se pri njej učili o Prešernu, Aškercu. Kar srh nam je šel po kosteh, tako krasno nam je predstavila pesmi Mejnik ali Brodar. Pri njej smo igrali Sneguljčico, Janka in Metko. Tudi nas, daljne otroke, je vključila v igro. Dala nam je bolj stranske vloge, da nam ni bilo treba tolikokrat na vaje. Veliko nam je dala. Mirno in glasno nam je povedala o Prešernu tisto, kar nisi mogel nikjer prebrati. Takrat tudi ni bilo dobro reči, kako je zaradi svoje nesrečne ljubezni zapadel v alkohol, kako je propadel zaradi alkohola, kako je imel tri nezakonske otroke. V sedmem, osmem razredu, smo kar strmeli, kako je to mogoče. Ampak ona je povedala vse lepo in vse tisto, kar je bilo treba vedeti. Tudi biologinje, gospe Nade Peričeve se spomnim kot ene izmed zelo toplih učiteljic. Prvi učitelji te spremljajo vse življenje.

Vaša rodbina je zelo znana in močna. Kako to, da ste se afirmirali predvsem na kulturnem področju?

Pri nas, kolikor je bilo revščine in hudega, ker nas je bilo veliko, je bila knjiga vedno posebna vrednota. Spomnim se edine omare, ki smo jo imeli, s steklom, in vsake knjige, kako je bila položena v njej. Pri nas se je ogromno bralo. Ob sveči nam je brala teta. Dokler je bil še oče živ, pa on. Zelo veliko je bral. Tudi njegov oče je bil zelo napreden. Ves čas smo duhovno močno živeli. S knjigo, z biblijo. Ne z besedo, ampak z evangelijem. Življenje smo živeli pošteno, duhovno, bogato. Pri naši hiši je našel ponoči počitek vsak siromak, vsak kruha.... V vasi so bili prizadeti. Ko so se kdaj norčevali iz njih, nas je teta vedno učila: nikdar ne delajte tega. Nikoli ne veš, jutrišnji dan si lahko na tem. Mi smo bili vedno vzgajani v pozitivnem smislu do človeka. V smislu, da moraš v človeku vedno najti nekaj dobrega. Slabega ima vsak dovolj. Pri nas je bilo takšno vzdušje. Ko je stric prišel iz Celja, se je vedno govorilo o knjigah, zgodovinskih stvareh. Bili smo bolj zaprt krog ljudi, čeprav se nismo izolirali. K hiši so prihajali taki ljudje, da smo se vsake dobre knjige in dobre besede razveselili.

Tudi potem, ko je bil čas zelo težek. Ko nas je ostalo šest majhnih brez očeta, pri nas nikoli ni bilo sovraštva, nikoli nismo iskali krivce za to preizkušnjo. Vedno se je reklo, da je vojna nekaj grdega in strašnega. V vojni se trpi na vse strani. Gotovo so kdaj odrasli tudi kaj pogodli, ampak otroci tega nismo doživeli. Ko so mamo po vojni prišli spraševat in povedat, da so na podlagi nekih papirjev nekoga pripravili za likvidacijo, češ da je izdal očeta, je mama takrat zelo pogumno rekla: "Veste kaj, tega ne bom podpisovala, ker moža nazaj ne bo. Sama pa nočem imeti nikogar na vesti. Če je kdo naredil tako hudo dejanje, mu bo greh že gorel na duši."

Očitno se v Turju dobro počutite?

Dobro. Saj so bila leta, ko je vse bežalo iz Turja....

Ste kdaj razmišljali, da bi se tudi sami selili kam drugam?

Enkrat smo imeli takšno hrepenenje. Bolj jaz. Ko so bili otroci majhni. Na srečo

je takrat mož imel tako rad podeželje, da ni pristal na to in smo ostali. Danes mi ni popolnoma nič žal. Z leti, ko si starejši, veš, da so tam tvoje korenine, da tam vsakega poznaš, da pač spadaš tja.

Sedaj je verjetno precej lažje živeti v Turju kot pred leti...

Seveda. Ni primerjave. Takrat, še za časa rojstva mojih, otrok smo vodo nosili iz vodnjakov, prali na roke. Vodovod smo zgradili z udarniškim delom. Elektrika je prišla v vas tik pred vojno. Potem so se stvari močno spremenile. Sedaj imamo avto. Na žalost so nam sedaj ukinili avtobusne zveze. To je za starejše slabo, sedaj so potisnjeni v kraj.

Tudi mladi se vračajo...

Ni več izseljevanja. Mislim, da so bili naši med zadnjimi, ki so odšli. Tudi ti, ki sedaj študirajo, veliko mladih študira, se vračajo. Veliko jih išče takšen poklic, da bodo lahko normalno živeli v domačem kraju.

Vam je bilo žal, ko se je ukinila šola v Turju?

Ja, zelo. Veste zakaj? Ker ljudje niso hoteli razumeti, da želiva z možem kraju dobro in pokazati, kaj vse se bo s tem izgubilo. Takrat sva bila čisto napačno razumljena, češ da se puliva za delo v šoli. Res, da je bilo takrat bolj malo otrok. Ampak samo šest let. Kasneje se je začelo stanje popravljati in danes je otrok za dva razreda za dopoldanski in popoldanski pouk. Ampak v takšni stavbi je pouk sedaj nemogoč. Danes ne bi v takšni stavbi nihče več živel. Mi pa takrat smo. Bili smo brez vode, kopalnice, ogrevanja, ribala sem na kolenih - bilo je težko. Žal takrat ljudje niso vedeli, da bo kulturno življenje zaspalo, da se bo središčni del kraja odmaknil. Dokler je nekdo v stavbi, čutiš stavbo drugače. Sploh pa ima človek, ki je toliko let v njej ustvarjal, drugačen odnos do vsega. Do knjig, do kraja, do vsega. Z ukinitvijo šole je izginil center, nekako se je vse razbilo. Čeprav sva v kraju ostala, nisva imela več velike želje po vračanju v šolsko stavbo. Še danes trdim, da ta odločitev ni bila pametna. Ko je bila šola ukinjena, so hodili otroci peš na Marno. Šele čez dve leti so vzpostavili avtobusno zvezo, ki je tudi ostala.

Z učenci v šoli v naravi v Novigradu 1982

Ne morejo pa popoldne na interesne dejavnosti.

Starši se trudijo. Doma otroci ne delajo več toliko na zemlji. Tudi starši so vezani na osemurni delavnik, imajo avtomobile. Kjer je v družini pripravljenost in starši vidijo, da otroka neka dejavnost veseli, ga peljejo v dolino tudi popoldan. Čeprav, tudi če gredo peš do Marnega, nič ne škodi. Vendar danes preti nanje veliko nevarnosti. Tako na cesti, kot zvečer v družbi. Sama sem hodila peš v Partizan na Dol k orodni telovadbi. Pet deklet nas je hodilo skupaj, vedno smo se vračale domov po temi. Takrat se nismo bale. Danes pa ne vem, kako bi se počutile...

Vas to kot pedagoga boli?

Boli. Zdi se mi, da imajo mladi ljudje v sebi toliko velikih, dobrih in lepih sposobnosti. Zdi se mi škoda, da jih utapljajo v brezciljnem tavanju, brezpotrebnem razvratu, ki človeka samo iztroši in nič drugega. Upam si trditi, da v tem niso zadovoljni. Da ni tistega notranjega zadovoljstva v njih. Prav veselim se športne dvorane na Dolu in pričakujem, da se bo pojavil močan animator, ki bo potegnil mlade s ceste vsaj v šport. Danes je to bolj težko, ker ni več pravega navdušenja, ker se danes vse računa. Marsikdaj potem ni prave računice. Pri nas mladi poleti igrajo košarko, namizni tenis, se zbirajo. Morda tudi manjka še kakšen dober animator.

So to takšne druščine, kot so bile v vaši mladosti?

Ponovno se pojavljajo. Generacija, ki je sedaj mlada, se je že zasitila s televizijo. Sedaj bi bil potreben nekdo, ki bi te skupine povezal, saj se radi družijo.

Vi jih povezujete...

S kolegico in učenci

Že nekoliko. Pa ne več toliko, kot včasih, saj tega niti ne zmorem. Nisem več v pravi fizični kondiciji, čeprav je v meni še silna želja, da bi jim dala veliko. Ogromno sem delala z mladimi, tudi z odraščajočo mladino in nisem imela nikoli težav. Nikoli. Ni bilo težav priti na vajo. Kadar smo na plesnih vajah povedali, kakšen je red, so se ga držali. Seveda je bilo tudi kanček razigranosti, to je mlademu človeku treba nuditi, toda vse je bilo v določenem okvirju. Nikoli me niso žalili in zmerjali. Še danes mi "luštni" mladi - petnajst, šestnajst, sedemnajstletniki, pomahajo v pozdrav iz avtomobilov. Bila bi nepoštena, če bi rekla, da v njih ni lepe spoštljivosti. Je. Najbrž pa mora človek znati stopiti med njih, ostajati z njimi.

Je pa to dober občutek?

A seveda, seveda. Tudi oni imajo dober občutek. Jaz sem tudi lahko koga pokarala, če sem videla, da je mogoče pregloboko pogledal v kozarec, nikoli mi ni zameril. Nikoli ni bilo hujših zamer. Ne rečem, da ni kdo kdaj za kakšnim vogalom zagodel. Ampak moč, skupna moč nekaj ustvariti, je bila v njih vedno tako močna, da so to premagali.

Je to drugače na podeželju kot v mestu?

Mogoče. Mogoče. O mestnih otrocih bi se težko opredelila, da bi jim ne bila krivična. Ampak mislim, da je v mestih enako. Če bi imeli možnost prijetnega druženja, bi našli tudi kaj drugega. Ne samo disko. Mislim, da ni bistvene razlike.

Verjetno ste se vključevali v vsa društva v Turju?

Vse. Karkoli je bilo.

Tudi gasilka ste?

Tudi. Seveda. Vsa leta. Dolga leta sem opravljala tajništvo, saniteto, precej let

sem bila predsednik krajevne skupnosti, pa društvo, vse, kar je bilo treba početi.

So vas verjetno kdaj tudi malo porabili...

Tudi.

Znate sploh reči kdaj ne?

Težko. Sedaj na stara leta pa mislim, da se bom morala navaditi tudi to, da bom kdaj rekla ne. Ampak vedno je tako: če lahko ljudem nekaj daš, si jim to dolžan dati. V smislu, da jim pomagaš. Sedaj se za mlade pri nas ne bojim več. Železnikova Tina in Železnikova Cveta sta se že toliko vzgojili, zadaj je še nekaj mladih, samo še v oporo jim bom. Da jim kaj rečem, da se imajo na nekoga opreti...

Vas etnološka predavanja in razstave popeljejo v mladostna leta?

Morda. Nisem vedela, da je v meni tudi nekaj zgodovinarja. Nikoli se nisem navduševala samo za to. Sem pa vedno rada prisluhnila starejšim ljudem, opazovala, kako so se določene stvari dogajale. Iz naše hiše se po gostilnah ni ravno hodilo. Fantje že mogoče, dekleta pa ne. Zato sem vedno napeto poslušala, ko so bile žanjice pri hiši. Pripovedovale so o strahovih, kako se je kaj delalo. Vedno sem zelo budno opazovala, spremljala, globoko se mi je usedlo v srce. Potem pa z leti pričneš razmišljati o tem. Korenine se pokažejo. Sem za vse narodnosti, za vse ljudi, za slabe in dobre in kakršnekoli. Vsi imamo enako pravico živeti. Ampak, na določenem prostoru imajo določeni ljudje svoje korenine. In tiste rastejo drugače kot neko drevo, ki je presajeno. Če bomo mi znali naše stare običaje, obrti in drugo dvigniti iz pozabe, se nam bo dvignila samozavest. Na to, da smo Slovenci, ne moremo gledati s sramoto in se poniževati. Ne. Naš življenjski prostor je tukaj. Tu smo se rodili. Tu bomo ostali. Šli bomo pogledat tuje države, da bomo lahko rekli: super je, lepo je, krasno, ampak le doma se polno zaživi. Treba je celostno živeti. Mene ta hlapčevska drža, da imajo vsi drugi prav, sami pa nič, malo moti.

Je še veliko takšnega, kar bi še želeli storiti?

Veliko. Odvisno je od zdravja, dobrega počutja, družine, saj sva oba z možem že v tretjem življenjskem obdobju. Zdi se mi, da je treba dvigniti samozavest ženskam, saj imajo v sebi veliko vrednost, v znanju, spretnostih, v vsem. Mladim je treba vrniti smisel za gledališko delo. Razvijati šport. Čeprav me skrbijo veliki denarji v športu. Mladega človeka denar hitro pokvari. Dokler je nekaj opravljeno z ljubeznijo, navdušenjem, ima čisto drugačno globino, kot če se postavi vmes huda računica. Gotovo pa mora biti tudi to. Vrhunski šport je drag, vrhunska kultura tudi. Izhajati je treba iz malega. Rada bi, da bi še igrali. Boli me, ko vidim mlade, da se naslanjajo na šank, namesto, da bi zaplesali tri, štiri plese in lahko potem spet brez škode popili kakšen kozarček. Ko vidiš

Praznovanje z možem Edvardom in vnukom Domnom

mladega človeka ob šanku s kozarcem v roki, je zelo boleče. Saj se tudi on ne počuti dobro. Prvič: ne more se vključiti v družbo, ker ne zna plesati. Drugič: ne vključi se, ker ne zna peti. Pomanjkanje znanja slovenske narodne pesmi je velika rana. Mi smo se včasih dobivali in veliko prepevali. Tudi to je vrednota, ki jo je treba zgodaj vcepiti mladim ljudem. Narodna pesem te spremlja vse življenje. Sodobno popevko pa danes znaš, čez štirinajst dni pa ne več. Tudi to je posebna draž narodne pesmi, v našem spominu mora ostati. Vedno, ko imamo v Turju veselico, pravim, da je na vsaki veselici treba dati ljudem nekaj več kot le jesti in piti. V ljudeh je radovednost, ljudje si želijo videti še kaj.

In vam tudi uspeva...

Kar...kar... Tudi zato, ker so ljudje pripravljeni za delo. Če imaš še takšno voljo, sam nisi dovolj. Res ne. Lahko bi rekla, da je v mladih veliko volje. Pri nas, v Turju, je šlo kar iz roda v rod. Ko so hodili ti, ki so sedaj že očetje in matere, na vaje, so svoje otroke pripeljali s sabo. Otroci so bili na vajah pravzaprav gledalci. Tako vsi rastejo z odrom, vsi so rasli z dobro voljo in petjem. Prenaša se iz roda v rod.

V prihajajočem obdobju
želim na liste
posameznike, ki pa
karakterizira čvrsta
volja in inovativnost

Binder

Stojan BINDER

Gospod Binder, v kakšni meri se počutite Hrastničan?
Moram reči, da se bolj kot Hrastničan počutim steklar. Imam malo kontaktov s samim mestnim jedrom. Res je, da podjetje stoji v Hrastniku, vendar je naš osnovni predmet poslovanja proizvodnja in prodaja steklenih izdelkov, ki je v pretežni meri usmerjena na evropske trge. Praktično vse surovine in tudi vso tehnologijo uvažamo iz zahodnoevropskih krajev, tako da niti sam ne vem točno, kaj sem. Ali sem Radečan, kamor hodim v pretežni meri spat in preko vikenda preživljam svoje proste dni, ali sem Hrastničan zaradi tega, ker imamo podjetje v Hrastniku ali sem pravzaprav Evropejec, ker delujem v evropskem prostoru. Mislim da je najbolj primerno, da rečem, da sem Evropejec.

Kaj vas je pravzaprav navdušilo v steklarstvu, da ste tu postavili svojo kariero?
Zgolj slučaj je kriv, da sem pristal v Steklarni Hrastnik. S tastom sva se pred 20 leti mimogrede ustavila v Hrastniku, ko sva zanj nabavljala surovino. Ker sem bil takrat kot mlad diplomant še brez službe, je padlo vprašanje, če bi hotel delati v Steklarni Hrastnik. Rekel sem, zakaj pa ne. Steklarna me je privlačila predvsem zaradi tega, ker je bila že takrat v Evropo usmerjeno podjetje, v energetskem smislu pa zelo velik porabnik. V tem velikemu podjetju se je za mladega inženirja dogajalo marsikaj zanimivega. To je bilo usodno, da sem se znašel v Steklarni.

Užitek v igri

So vam steklarji kdaj ponudili pipo, ste kdaj pihali?
To ne. V tistem času je prišlo v Steklarno kar nekaj inženirjev. Lepih navad iz preteklosti ni izkusil nihče izmed nas. Skratka, s steklarji sem imel toliko opravka kot z vsemi ostalimi zaposlenimi v podjetju. Kot inženir v takratnemu tozdu Energetika, vzdrževanje in transport sem gledal na steklarje bolj iz daljnega zornega kota. Zanimala me je energetska infrastruktura, pogonski stroji, transformatorji, kompresorji, manj pa neposredna proizvodnja.

Steklarska tradicija je bogata in dolgoletna. Je danes steklarski poklic še tako težak kot pred skoraj 160 leti, ko se je postavila hrastniška steklarna?
To ni primerljivo. Danes je pretežni del proizvodnje, ki se je pred davnimi leti začela odvijati v steklarni, avtomatiziran. Del proizvodnje, predvsem na področju opalnih stekel za svetila, pa je še povsem ročne proizvodnje. To bo težko kdaj povsem avtomatizirati, bo pa prav gotovo moč marsikatero delo olajšati z raznimi tehničnimi pomagali, ki so se že in se še bodo počasi namestili v samo neposredno proizvodnjo. Torej, steklarski poklic je še vedno izjemno naporen, vendar po mojem mnenju ne več tako, kot je bil pred leti.

Je Steklarna Hrastnik danes kaj bližje evropskemu vrhu v steklarski industriji kot je bila pred desetletji?
Steklarne, kot je hrastniška, Evropa ne pozna. Ne poznam niti ene steklarne, kjer bi imeli pod eno streho, v okviru enega podjetja, visoko avtomatizirano proizvodnjo gostinskega stekla, embalažnega stekla in povsem ročno proizvodnjo steklenih komponent za svetila. Korak za korakom postajamo vse bolj podobni zahodnoevropskim steklarnam, torej tistim, ki so vodilne v svetu. S

prvim januarjem prične ročna proizvodnja steklenih komponent gotovih svetil delovati kot samostojno podjetje. Računam, da bo čez nekaj let novo podjetje našlo svoj prostor na novi lokaciji, kjer se bodo lahko bistveno izboljšali tudi delovni pogoji. Na sedanji lokaciji naj bi se razvijala avtomatska proizvodnja. Potem se bo možno primerjati z najboljšimi zahodnoevropskimi steklarnami. Jasno, ne največjimi. Steklarna je v primerjavi z največjimi tako neznatna, da pravzaprav ni pomemben igralec na zahodnoevropskih trgih.

Kako jim sploh lahko konkurirate?

Konkuriramo lahko samo zaradi tega, ker smo takoimenovani "nisheplayerji". To pomeni, da smo proizvajalci maloserijskih, tehnološko zahtevnih proizvodov, modnih artiklov za velik in bogat evropski trg. Za nas je pomemben evropski trg z dvesto milijoni prebivalcev. Naše kapacitete so ravno pravšnje za to, da pokrivamo specifične potrebe in želje bogatih kupcev.

Z očetom Ivom

Je bila odcepitev Opala vaša ideja?

Ta ideja je že dolgo rojila po glavah marsikaterega v Steklarni. Vendar vsi vemo, da to ni samo vprašanje stroke. Gre tudi za politično odločitev, ki mora upoštevati tudi navade, običaje v Hrastniku in tradicijo. Zame je to eden najtrših orehov in ena ključnih in najpomembnejših točk v dolgoročnem razvoju Steklarne Hrastnik.

Kako vi sploh delate kot direktor. Odločitve sprejemate sami ali se o njih posvetujete?

V naši hiši deluje ožji kolegij, ki je sestavljen iz vodij različnih sektorjev, obratov, služb. Prav gotovo ideje prihajajo tudi neformalno, neuradno v mojo pisarno, vendar pred dokončno odločitvijo jih temeljito prediskutiramo. Končna odločitev je običajno sprejeta na kolegiju. Po temeljiti diskusiji, ob postavljanju vprašanj. Kdorkoli ima karkoli povedati v plus ali minus, to pove. Pri pomembnih odločitvah želimo slišati vse razloge in argumente za in proti.

Ste pa edini član uprave...

Tako je. Steklarna ima individualno upravo, torej direktorja podjetja.

Ali se kdaj bojite srečanja z lastniki firme?

Moram povedati, da nimamo povsem normalnih lastnikov, kot je to običajno v tujini. V tujini so lastniki praviloma družine ali velike gospodarske družbe, medtem ko so pri nas lastniki v pretežni meri razni pidi, skladi in družba pooblaščenka. To je posledica prehoda iz komunistične v kapitalistično družbo, iz družbene lastnine v zasebno. V naslednjih letih se bo lastništvo precej spremenilo. Računam, da bo Steklarna skozi leta prišla v roke pravih lastnikov.

Se splača kupovati delnice Steklarne?

To je stvar vsakega posameznika. Moram reči, da je v tem trenutku Stojan Binder edini državljan republike Slovenije, ki kupuje delnice Steklarne Hrastnik za gotovino iz svojih prihrankov. Enostavno verjamem v to podjetje. Danes je cena takšna, kakršna je, računam pa, da bo v naslednjih letih bistveno zrasla in zaradi tega sem se tudi odločil, da kupujem.

So se v tranzicijskem času pojavile zahteve po denacionalizaciji Steklarne?

Kot prvo bi rad povedal, da je ta proces lastninjenja potekal v moji pisarni bežno. To pomeni, da sem lastninjenju namenil izjemno malo časa, ker se nisem želel ukvarjati s problematiko, ki se ji reče lastninsko preoblikovanje. Država je postavila zakon, jasne okvire in v teh okvirih smo se tudi mi olastninili. Podjetje je bilo vredno od vsega začetka okrog 30 milijonov mark in ni bilo nobenih iluzij in možnosti, da bi lahko privatizirali to podjetje kako drugače, kot smo ga. Edini, ki se je pojavil kot denacionalizacijski upravičenec, je eden od treh bratov Abel. Z njim sva sklenila dogovor, ki še ni realiziran, ker gospod Abel ni izpolnil vseh z zakonom predpisanih pogojev za vrnitev premoženja v naravi oz. v vrednostnih papirjih Steklarne Hrastnik.

Ste kdaj, ko ste še hodili po bregovih Save v Radečah, sanjali, da boste direktor neke firme?

Niti slučajno. Človek ima v takšnih letih pred seboj povsem druge ambicije, interese, ideje in razmišljanja. Štiri leta sem hodil v Trbovlje v srednjo elektrotehnično šolo in potem pet let na ljubljansko fakulteto za elektrotehniko. Takrat mi je bila hrastniška postaja s tistim delom, ki je bil viden z železniške postaje, eden najbolj zanikrnih delov v Slovenije. In glejte, po tolikih letih ustvarjam in delam ravno v tem okolju, za katerega sem sodil, da je tako nesimpatičen.

S starimi starši Avgustom in Milko

V Radečah ste verjetno končali osnovno šolo. So ti mladostni spomini lepi?

Zelo lepi. Imel sem lepo mladost. Živeli smo v blagostanju, ki se mu je reklo socialistična Jugoslavija. Vse je bilo nekako v vzponu. Tudi moji starši so v tistem času zgradili hišo. Mnogo stvari se je dogajalo. Pustimo, pod kakšnimi pogoji in zakaj. Kot otrok nisem dojel tistega časa iz zornega kota odraslega, treznega politika, ampak sem vse skupaj spremljal kot otrok.

Vaše srednje šole v Trbovljah ni več...

Na žalost te srednje šole ni več. Jaz jo večkrat imenujem zasavska akademija. In ko danes otroci mojih kolegov analizirajo uspešnost in neuspešnost svojih staršev, si marsikateri teh otrok normalno želi, da bi hodil na to srednjo šolo. Misli, da se bo lahko v življenju povzpel in zavihtel na položaje, kakršne zaseda poleg mene tudi marsikateri mojih sošolcev, ki je zaključil to šolo.

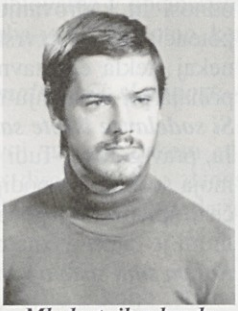
Ste se odločili, da boste na tej šoli koga štipendirali, ko so pripravili štipendijske pogodbe za tehnično gimnazijo?

Mi smo se, kar se štipendijske politike tiče, odločili malo drugače že pred letom, dvema. Imamo kup študentov - štipendistov na področju rednega izobraževanja. Imamo zelo veliko sodelavcev in sodelavk, ki se izobražujejo ob delu in jih z največjim veseljem finančno podpiramo. S hrastniškim županom smo se dogovorili, da bo Steklarna Hrastnik štipendirala sedem nadarjenih študentov, ki bi bili lahko kandidati za Zoisovo štipendijo, vendar je iz različnih razlogov niso uspeli dobiti. Gre predvsem za profile, ki dolgoročno verjetno ne bodo delali v

Steklarni Hrastnik, gre za humanistične študije. Odločili smo se, da jim zaradi njihovega uspeha damo nagrado brez obveznosti do Steklarne Hrastnik.

Ste vi z lahkoto študirali? Kdo vas je pravzaprav usmeril v ta študij?

V peti razred osnovne šole mi seže spomin, ko mi je posebej mati doma večkrat govorila, da bom prav gotovo postal elektroinženir. Takrat še nisem točno vedel, kaj to pomeni. Vendar me je ta ambicija spremljala vse življenje. Z odraščanjem sem jo uresničil in dejansko sem imel veliko veselje do te dejavnosti. Moram reči, da je moje najlepše obdobje tisto, ko sem lahko v Steklarni Hrastnik ustvarjal na mojem strokovnem področju. To so bila prva tri, štiri leta, ko sem delal kot energetik v tozdu Vzdrževanje, energetika in transport in potem kot tehnični vodja tega tozda. Nato so se stvari že začele izkrivljati, saj sem postal direktor tega tozda in sem vse manj dela na svojem strokovnem področju.

Mladostnik z brado

Je bila zaposlitev v Steklarni vaša prva zaposlitev?

Da. Imel sem izjemno srečo, da sem začel delati pri Martinu Krežetu, ki je bil v mojih očeh leksikon dogajanja v našem podjetju. Bolezen mu je preprečila, da bi aktivno delal na tistih poslih, ki jih je opravljal v preteklosti. Mnogo sva se pogovarjala in name je prelil ogromno znanja in izkušenj že ob vsakodnevnem razpravljanju o določenih problemih. Skupna leta v "konjušnici" so bila moja prava učna leta.

Očitno je bil dober mentor?

Čudovit. Ne samo dober. Kot človek, strokovnjak, izredna osebnost.

Človek verjetno pride v življenju do prelomnic, ko ga pot vabi na druga področja...

V Steklarni sem izredno dinamično, hitro napredoval. Vsaki dve do štiri leta sem napredoval za kakšno stopničko - od energetika, do tehničnega vodje tozda, direktorja tozda, šefa kompletnega proizvodnega sektorja in kasneje do direktorja podjetja. Tako dolg status, kot ga imam sedaj kot direktor podjetja, nisem imel še nikoli. Na enem delovnem mestu sem bil najdlje štiri leta. Sedaj sem pa že od 1992. leta na direktorskem mestu in kmalu bo že deset let, odkar sem prevzel ta posel.

Vam je kdaj žal, da ste se spustili na čisto upravno področje?

Nikoli ničesar ne obžalujem, kar sem napravil v svojem življenju. Tudi za to mi ni žal.

Leta 1992 so bili kar burni časi za Steklarno. Kako se jih danes spominjate?

Večkrat pravim, da posla, ki sem se ga lotil, ne bi nikdar več želel opravljati. Vsak normalen človek, kakršen sem, se loti takšnega projekta samo enkrat v življenju. To stane živce, volje, energije in tudi zdravja. Ob marsikaj sem bil tudi sam. Zato na takšen način, kot takrat, ne bi nikoli več želel sanirati podjetja. To pomeni, da si živo vsajen v organizem, da deliš usodo z biti ali ne biti. Morda je čar ravno v tem. Stati na isti ladji in deliti usodo. Ni bilo samo "biti ali ne biti", šlo je tudi za moj prestiž. Saj ne bi bilo važno, če mi iz objektivnih razlogov ne bi uspelo potegniti ladje naprej. Stojan Binder bi bil neuspešen direktor.

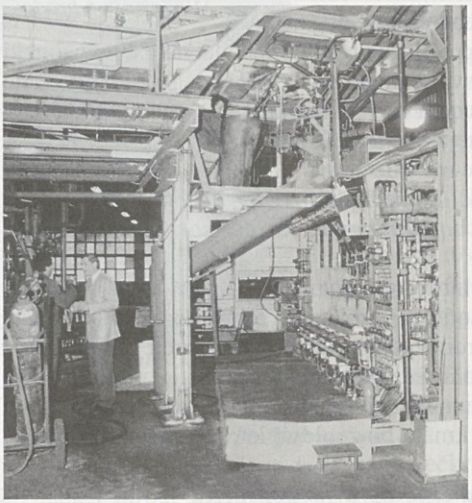
Vas vabijo za direktorja kam drugam?

Mislim, da sem tako vsajen v ta odmaknjen kot slovenske države, da se še nismo nikoli pogovarjali, da bi presedlal v kakšno drugo podjetje. No, neka razmišljanja so že bila za odhod v večje podjetje, ki je bilo v krizi. Vendar je treba vedeti, da je za direktorje v steklarnah tradicionalno in normalno, da so običajno dolgoletni direktorji, ki so zrasli iz podjetja. Steklarstvo je specifična "branža". Vemo, da je steklo preko štiri tisoč let star material, to je zelo konzervativna panoga in zato so odnosi in kadrovanje konzervativni. Praviloma se vzgaja in išče kadrovski potencial v lastnih vrstah. Ob vseh problemih, ki obstajajo v podjetju, moraš imeti nekaj stekla enostavno tudi v krvi. Sicer ne zdržiš vseh naporov, do katerih prihaja pri izvajanju raznih delovnih nalog in obveznosti.

Si sodelavce iščete sami?

Ja, prav gotovo. Tudi nova finančna direktorica, Mojca Jazbinšek - Volk je bila moja sošolka na podiplomskem študiju v Mariboru in je sodila v mojih očeh v čisto špico v moji generaciji. Bil sem prav vesel, ko se je odločila, da se mi pridruži in mi je danes v znatno oporo pri reševanju problemov, pred katerimi stojimo.

Kaj pa sam sistem kadrovanja v celi tovarni, predvsem strokovni kader, kako ga iščete?

Direktor v tovarni

Praviloma izbiram neposredno podrejene. Medtem, ko podrejene mojih ljudi izbirajo kolegice in kolegi sami. Oni odgovarjajo za rezultate svojega dela in imajo pravico napraviti izbor kadra. Za kadrovsko politiko na nivoju celotnega podjetja sem odgovoren sam, vendar gre tu za bolj formalne zadeve kot so podpis kolektivnih in individualnih pogodb itd.

Še vedno vas je precej zaposlenih v podjetju. Ste največja firma v Hrastniku. Je težko delati s toliko ljudmi?

Podjetje Steklarna se počasi razstavlja. Včasih, pred deset in več leti, nas je bilo mnogo več, kot danes. Seveda smo več dela opravili sami v lastni režiji. Danes se je iz teh dejavnosti razvilo marsikaj zanimivega. Od uspešnih posameznikov - obrtnikov, do uspešnih novih podjetij, ki so nastali iz prejšnjih stranskih dejavnosti. Zadnji je formiranje podjetja Opal Hrastnik, ki bo začel funkcionirati s 1. 1. 2000, kjer se bo prezaposlilo 230 zaposlenih. V sami Steklarni bi moralo število zaposlenih ostati med 400 in 500 ljudmi.

Kako vas sprejemajo v Sloveniji kot direktorja. Precej ste prisotni pri mnenjskih raziskavah, ki jih delajo različni mediji. Očitno vas kar radi kličejo...

Če me radi, ne vem. Kontakte vzdržujem preko združenja Manager, preko gospodarske zbornice v okviru združenja za nekovine, območne gospodarske zbornice. Sem član mnogih asociacij in ker sem kot direktor izvozno usmerjenega

podjetja dovolj dobro seznanjen s situacijo tako v tujini kot doma, se velikokrat aktivno vključim v razne razprave. Verjetno je tudi to razlog, da se včasih kakšen novinar obrne name.

Jemljete te funkcije kot normalno posledico direktorovanja?

Absolutno. To je sestavni del mojega življenja. V nekem obdobju je človek pač malo bolj angažiran, v drugem se morda malo razpreže. Povsem indiferenten do domačega okolja pač ne moreš biti. Navsezadnje gre za delovanje v občinskem okolju, medobčinskem okolju, na republiškem nivoju. Treba je biti prisoten, ker direktor ni samo gospodarstvenik, je nekaj več.

Koliko lahko direktor vpliva na razvojne odločitve v malo širši skupnosti - občini ali regiji?

Direktorji danes nimamo nikakršnega vpliva na razvoj na občinskem ali regijskem nivoju. Niti ga ne želimo imeti. Poslanstvo direktorjev je danes drugačno. Naša naloga je, da skrbimo za poslovanje in da skrbimo za to, da je podjetje dolgoročno uspešno.

Kaj pa na razvoj same panoge?

Precej stvari je odvisno od moči te panoge, koliko podjetij je v kolju, državi. Steklarna Hrastnik je edino takšno podjetje v Sloveniji. S tem, kako se razvija, pravzaprav diktira trende na slovenskem področju. Smo izredno majhni v primerjavi z velikimi grupacijami, kot so Rocco Borlioni, San Gobain itd. Ostali so neprimerljivo večji.

Koliko se v gospodarskih asociacijah prepleta gospodarstvo s politiko. Kakšen odnos imate do politike?

Bil sem član ZK, ki je sestopila ali pa razpadla sama po sebi. Od tistega časa nisem nikoli zajadral v politične vode. Pravzaprav me politika nikoli ni zanimala. Jo pa aktivno spremljam, ker sem eden od dva milijona državljanov te države, ki se redno udeležuje volitev. Moram reči, da se niti sam ne ukvarjam s politiko niti politika z menoj. Morda je sreča tudi v tem, da živimo in delamo v Zasavju, za katerega politiki sodijo, da je deprimirano in se ga po mojem občutku, razen redkih izjem, zelo radi izogibajo. Za to smo deloma krivi tudi sami. Do politike sem povsem nepristranski. Zame je dober tisti politik, ki vodi takšno politiko, ki dolgoročno pripomore k razvoju tako države kot podjetja, gospodarstva.

Večkrat znate biti kritični predvsem do potez gospodarske politike države. Zakaj?

Živimo v državi Sloveniji z vsemi prednostmi in slabostmi, funkcioniramo pa na zunanjih, zahodnoevropskih trgih. Čeprav govorimo, da je Slovenija demokratično odprta država, imamo še mnogo stvari urejenih tako, kot v času rajnke Jugoslavije. Prija nam, da smo na nekaterih področjih povsem odprta družba, na drugih bi bili pa radi monopolisti. Diktirali bi pogoje uvoza in druge pogoje, ker bi skozi to iskali prednosti pred ostalimi, ki bi prihajali na isti trg. V določenih obdobjih, določenih sredinah, so posamezniki zelo ozko usmerjeni in dvolični.

Kaj vas pri direktorskem delu zna najbolj razjeziti?

Po domače povedano "šlamparija". Torej, slabo opravljeno delo. V steklarstvu se vedno dogaja, da prihaja do nepredvidenih težav in problemov. Zato mora posadka, ki probleme odpravlja, primerno usposobljena. Mnogo problemov si

ustvarimo sami zaradi navadne "šlamparije". Torej nekdo, ki mora opraviti povsem rutinsko delo, ga opravi po liniji najmanjšega odpora. Vse to se vrača, vse to stane, vse to povzroča dodatne probleme, ki jih nismo predvideli.

In druga plat? Česa ste pri tem delu najbolj veseli?

Velikokrat si zamislim kakšno dobro zadevo, ki jo poskušam izpeljati. Če ta zadeva ob neki veliki skepsi mojih sodelavcev le uspe, je to moje največje zadovoljstvo.

Kdaj je bilo nazadnje tako?

Eden takšnih primerov je ureditev notranje logistike za transport gotovih izdelkov na paletah. Tudi med odgovornimi za tisti del posla so padale stave, da koncept ne bo funkcioniral. No, na koncu se je pokazalo, da koncept še kako dobro funkcionira in bo tako ostalo tudi v bodoče.

Na prireditvi Steklo in svetloba

Včasih v Hrastniku padajo ocene, da se Steklarna premalo živo vklaplja v hrastniško okolje. Bi se strinjali?

To je tisto, kar sem že prej povedal. Če pričakujejo od direktorja, da se bo aktivno vključil v družbenopolitično življenje občine, je to velika zmota. Sem profesionalec, kar se mojega posla tiče. V firmi imam svoje lastnike, ki kontrolirajo moje delo in njim polagam račune. Se pa tudi zavedam, da živim v hrastniškem okolju, da moram imeti posluh za šport in kulturo. Zaradi tega je Steklarna generalni sponzor brodarcem, kakšnega tisočaka v markah damo tudi rokometu, košarki in kakšnemu drugemu društvu. Včasih sponzoriramo tudi kakšno drugo prireditev v Hrastniku. Ni pa več tistih časov, ko so imeli politične koordinacije, kjer so se zmenili za dograditev telovadnice, ceste, infrastrukture. Ta čas je definitivno za nami.

Pa si vendar kdaj, ko se pripeljete v službo, rečete, da bi okolico tovarne le lahko malo bolje uredili?

Sigurno. Če ste opazili, južno dvorišče, kjer so naši skladiščni prostori, je prav prijetno urejeno. Ureditev zunanjega okolja je res lahko povezana z dobro voljo, mnogokrat pa tudi z denarjem. Steklarna Hrastnik bije težko bitko za preživetje. Gospodarske razmere na evropskih trgih, kamor mi največ izvažamo, niso rožnate in zato je predvsem pomembno, da uredimo tiste stvari, od katerih živimo. To je predvsem proizvodnja. Na razpolago je potrebno imeti surovine, imeti denar za energijo, za rezervne dele, plačati ljudi in to je prva prioriteta. Vse ostalo je druga. Seveda, ljudje, ki nas spremljajo z zunanje strani, marsikaj vidijo in menijo, da je treba tako malo časa in denarja, da se takšna stvar uredi. Res človek včasih postane slep za kakšno stvar. Ko se uredi, šele vidiš, kako malo denarja in volje je bilo potrebno za takšne pozitivne spremembe v okolju.

Steklarski poklic je že od nekdaj precej družinski. Je še vedno tako? Veliko je upokojencev. Se še čutijo kot pripadniki velike steklarske družine?

Vsako leto pripravimo prireditev ob našem prazniku Steklo in svetloba, izdajamo tudi časopis Steklar. V enem in drugem primeru so ravno upokojenci najbolj zvesta publika, ki nas nikoli ne razočara. Zaposleni imajo bolj profesionalni odnos do podjetja. Oni točno vedo, tudi zaradi vzgoje, da podpišejo s podjetjem pogodbo, da bodo za določeno delo dobili svoj denar. Tistega vzdušja, kot je bil pred dvajsetimi, tridesetimi ali štiridesetimi leti, ko so vsi govorili "gremo v našo fabriko", ni več. Naša država je pač poskrbela za lastninsko preoblikovanje podjetja, vsi smo dobili certifikate, eni smo ga vložili v Steklarno in postali lastniki Steklarne. Mnogo naših nekdanjih zaposlenih in delavcev pa je svoje certifikate vložilo drugam in so pravzaprav danes samo še mezdni delavci, kot se temu reče na zahodu.

Se kdaj kot direktor bojite, da bi delavci ustavili delo?

Ne vem, zakaj bi ustavili delo. S sindikatom imam zelo konstruktiven odnos. Steklarna spoštuje tako splošno kolektivno pogodbo kot panožno, pa k temu še nekaj dodamo. Poslovodstvo izpolnjuje absolutno vse obveznosti, za katere smo se dogovorili, in več. Seveda se vedno najde kakšna pregreta glava, ki bi odnose urejevala na za slovensko družbo nelegitimen način. Proti takšnim se pač ne da boriti z legitimnimi sredstvi. Zau- pam, da je sindikat tako dobro organiziran, da bo probleme, do katerih lahko vedno pride, reševal na način, na kakršnega smo te probleme reševali tudi doslej.

Pogovor ob obisku predsednika vlade RS dr. Drnovška - 5.11.1996

Si vzamete čas, če je kdo v težavah in želi priti s problemi do vas?

Vsak ponedeljek imam ob osmih tako imenovan dan odprtih vrat. Ponavadi se ljudje preko tedna najavijo tajnici. Zanimivo je, da več kot polovica delavcev pride na razgovor zaradi povsem privatnih problemov. Večina je zadovoljna že s tolažilno besedo. Če se pa le da, skušam pomagati. Praviloma rabijo zelo malo. Zelo malo posluha in lahko rečem, da se ti problemi v glavem pozitivno rešujejo.

Kaj pa upokojenci. Pride še kdaj kdo naokrog pogledat svojo tovarno? Jim dovolite, da gredo v tovarno, da si ogledajo?

Takih primerov v moji karieri ni bilo. Razen v tistem obdobju, ko smo se lastninsko preoblikovali. Takrat smo pripravili celo vrsto aktivnosti, saj smo poskušali animirati ljudi, da bi zamenjali lastniške certifikate za delnice Steklarne Hrastnik. Vse zainteresirane upokojence smo povabili v našo sredino. Moram reči, da so bili zelo zadovoljni. Sicer pa se z njimi srečujemo vsako leto v velikem število ravno na našem prazniku stekla in svetlobe, ki se ga resnično zelo dobro in polnoštevilno udeležujejo.

Ste kdaj splavarili po Savi?

Še nikoli nisem splavaril. V Radečah, kjer živim, imamo velik jez v Vrhovem. Sava je tam sedaj stoječa. Navdušen nad vodo sem si tudi sam kupil čoln z vesli. Vendar moram reči, da je ta Sava smrdljiva. V tistem času sem imel vedno težave z glavoboli zaradi smradu, zaradi neposredne bližine vode. Zato sem čoln raje poklonil Brodarskemu društvu Hrastnik.

Radeče so se v zadnjih letih zelo spremenile prav z gradnjo Vrhovega. Na boljše?

Vsaka sprememba prinese nekaj dobrega in slabega. Neprimerno bolj sem se bal spremembe mikro klime, komarjev in smradu. V tem trenutku to še ni problem. Lahko se zgodi, da bodo Radeče postale greznica, če se ne bo voda čistila proti Ljubljani.Vendar moram reči, da so Radeče s to spremembo veliko pridobile. Danes ne poznamo več povodnji, včasih pa so ob višji vodi plavale cele Radeče.

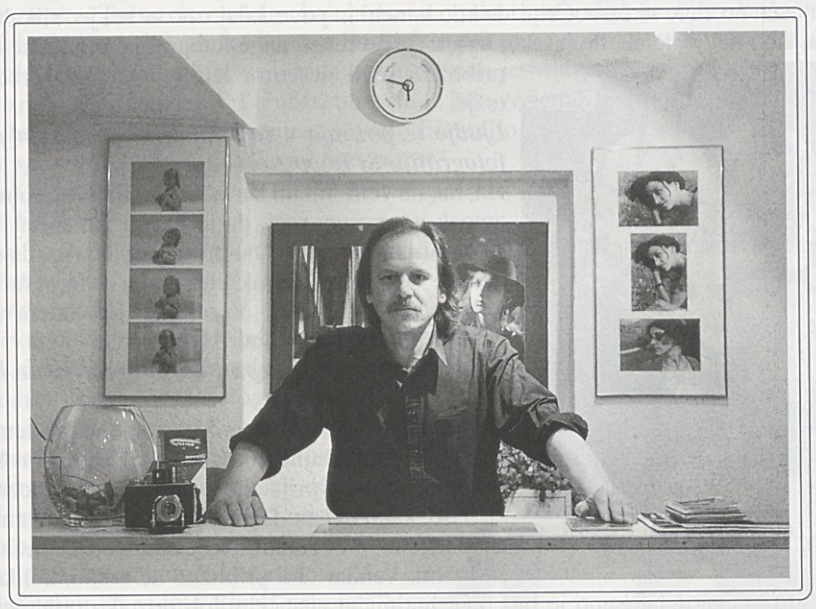
Boste kdaj kandidirali za radeškega župana?

Ne, to pa nedvomno ne. Že prej sem povedal, da mora človek enostavno imeti "afiniteto", "filing" za takšne vrste posel. Sam ga za politično delo nimam.

Vidite svojo prihodnost v okviru Steklarne Hrastnik ali razmišljate o nečem drugem?

Čez dve leti in pol mi poteče mandat. To je lepa prilika, da človek naredi obračun čez prehojeno pot. Približno na dobri polovici svoje kariere bom takrat in verjetno bom resnično premislil, kako bom nadaljeval svojo poklicno pot.

Tudi običajen konec na cesti jeklenkolesa,
če pa znamo popredati s pravega zornega kota.

Branko KLANČAR

Se kdaj počutiš kot kronist? Kot zapisovalec dogodkov v hrastniški občini?
Zanesljivo. Kar naprej počnem nekaj v tem smislu. Posamezne dogodke zabeležim s fotografskim aparatom, potem jih običajno uredim v priročen album, ki je logično sestavljen. Fotografije se zvrstijo od prvega do zadnjega posnetka.
Se velikokrat zgodi, da ljudje iščejo fotografije izpred nekaj let?
Največkrat bi radi kaj imeli kar na hitro. To se dogaja predvsem v novih podjetjih. Takrat, ko je že sejem pred durmi, bi imeli takšne in drugačne slike. "Si slikal takrat..., seveda si slikal..., prosim, najdi kakšno sliko," so običajni pogovori ob takšnih priložnostih. Kot da bi imel arhiv z milijon slikami, ki jih lahko kar v trenutku vzamem v roke.
Si urejaš arhiv ali je to nekakšna želja, za katero ni časa?
Vse filme imam arhivirane po letih, ko sem jih posnel. Arhiva nimam računalniško urejenega. To bi bilo treba narediti, za kar bi bilo treba ogromno sprotnega dela. Enostavno za to ni časa. Če pride kdo k meni in pove, kdaj smo se nekje "slikali", kaj smo nekje delali, bom takoj našel. Če bo rekel, da je fotografija nastala nekje približno pred desetimi leti... potem bo precej težje.

Dveletni Branko s sestro, bratom in starši

Ljudje te poznajo v zadnjih letih predvsem po fotografiji. Si že posnel svojo najlepšo?
Ha, ha, ne vem. Imam kar nekaj lepih, všeč so mi, ampak ne morem reči, da je katera najlepša. Pri fotografijah in na splošno pri slikah je tako, da so zadeve večplastne. Vsak človek bo v fotografiji videl nekaj drugega. Vprašanje je, katera je najboljša. Nekatere so mi zelo pri srcu.
Kako posneti poročni par, da fotografija ne bo klasična?
Če sta sproščena, če sta prišla z veseljem k temu delu, potem običajno fotografije uspejo. Poroke slikam predvsem prijateljem in dobrim znancem, ki vedo, kako delam. Dejansko vsi skupaj delamo z veseljem. Ne zaradi zaslužka, čeprav nekaj zaslužim. Vendar tudi približno ne toliko, kolikor je vloženega dela. Lepo je biti med ljudmi in znanci, sploh pri tako prijetnem dogodku, kot je poroka.
Ukvarjaš se za različno zvrstjo fotografije. Katera ti je najbližja?
Reportažna. Zdi se mi, da mi je najbližja. Rad delam na kakšnem potovanju, ali kakšnem dogodku, ko spremljaš rdečo nit. Ko dogodke spremljaš od začetka do konca. Takrat so stvari neposredne, nič "naštimane". Tisto, kar se tam dogaja, lepo dokumentiraš. Če je kompozicija prava in fotografija tehnično dobro narejena, je kompletna reportaža lahko zelo lepa. To najraje delam, ker ljudi ni treba "naštimavati".
Ali imaš fotoaparat vedno s seboj? Se ti je kdaj zgodilo, da ga nisi imel, ko bi ga rad imel?
Tudi to se je že zgodilo. Ampak redko ga nimam s seboj. Trikrat mi je prišel prav, ko so vame trčili na cesti. Fotografiral sem avtomobile in brez problemov dobil

kupon. Situacija je bila jasna, ampak ljudje običajno kompliciramo.

Kdo ti je doslej najbolje poziral?

Ja, aha... Ja. Mislim, da žena.

Zakaj imajo nekateri tako fotogenične obraze, drugi pa ne?

To je zanimivo. Včasih pride recimo kakšna oseba, zelo prijetna na pogled. Pogledam skozi fotografski aparat in točno vidim, da... Včasih pa je kdo čisto povprečen. Pogledaš skozi objektiv in veš, da bodo fotografije super. In tudi so. To je zelo zanimivo. O tem sem že razmišljal, a nisem našel odgovora na to vprašanje. Nekdo zna kontaktirati s fotografskim aparatom. Nekoč se je prišla fotografirati dekle iz Trbovelj, ker je hotela imeti boljši portret za Dunaj. Po telefonu je komplicirala, strah jo je bilo, ni vedela, kaj bi. Tudi v studiu je začela komplicirati. Ko pa se je usedla, sva v dvajsetih minutah poslikala cel film in vse fotografije so bile dobre. Neverjetno dobro se je znala obnašati pred fotografskim aparatom. Točno je vedela, kaj hoče in vsaka fotografija je bila drugačna. Najboljša pa je bila Anka Senčar. En film in pol sem porabil v petih minutah, na vsaki fotografiji je bila drugačna. Ampak, ona je bila profesionalka. Njo smo poznali že od nekdaj. Pri petdesetih letih je bila verjetno še boljša kot takrat, ko je bila še mlada, neobremenjena s svojo filozofijo.

Se spomniš, kako si dobil prvi fotoaparat?

Ja. Od brata sem ga kupil.

Je bil drag?

Ne. To je bila stara Agfa, mehovka, na širok film, posnetek je bil format 6 krat 9 centimetrov.

Ga še imaš?

Nekaj delov še imam. Spremenil sem ga v povečevalnik.

Si si v mladosti predstavljal, da se boš preživljal s fotografijo?

Tudi približno ne. S fotografijo sem se začel ukvarjati pri osmih, devetih letih, ker je brat fotografiral, bil je član foto kluba in me je zanimalo, kaj se dogaja v temnici. Ždel sem zraven njega, pomagal sem mu in začel delati. Naučil me je osnovnih korakov fotografije. Fotografija je bila zame vedno sprostitev, konjiček. V Hrastniku so v foto klubu prirejali lepe razstave. Nekatere fotografije so visele na republiških razstavah. Naredili smo malo več, ni bila običajna fotografija, poslušali smo z umetniško fotografijo. Sedaj se s tem ukvarjam zato, ker sem moral v osemdesetih letih na nek način preživeti. Profesorske plače so bile pač takšne, da bi lahko bil socialni problem, če bi še vztrajal v profesuri. Na žalost je tako, ne morem pomagati.

V slikarski koloniji Ivanjica v Srbiji 1971

Kaj je pa sanjal mali Branko Klančar, ko se je potikal po Gmajni sem in tja?

Kaj smo se igrali? Takrat ni bilo televizije. V vsaki hiši je bila koza. Poleti smo bili pastirji, pasli smo koze. Pravzaprav so se koze same pasle, mi smo se pa igrali.

Imeli smo ute, kuhali smo "južne", večerje na odprtem ognju. Prav divje smo živeli. Bili smo Tarzani, kavboji in indijanci. V bistvu nisem razmišljal, kaj bom počel v življenju. Prav vse pa me je zanimalo.

Tudi Tabori?

Tam smo stalno plezali. Pred prvim majem smo na prvem Taboru naredili kres, čeprav je na vrhu vsega skupaj deset kvadratnih metrov površine. Potem smo ponoči divjali okrog ognja. Nobenemu se na srečo ni nič zgodilo. Danes sina niti slučajno ne bi pustil tja.

Se osnovnošolskih let spominjaš z veseljem?

Mladostna leta

Se. Vse skupaj je bilo zanimivo, čeprav so bili težki časi. Disciplina je morala biti strožja, ker smo bili divji, ampak sploh nimam slabih spominov. Tudi, če sem dobil kakšno klofuto, je "pasala" v tisto "štimungo".

Je bilo potem, ko si se vrnil kot učitelj na dolsko šolo, kaj drugače?

Bistveno drugače. Več je bilo demokracije. Otroci so bili bolj sproščeni, več so lahko povedali, tudi pritožili so se lahko, če je bilo treba. Bilo je nekje vmes med tistim, kar se danes dogaja in tistim, kar se je dogajalo z mano. Učitelji smo lahko bili bolj strogi.

Vmes je bila trboveljska gimnazija. Je bil to velik korak v svet?

Velik. Na tej gimnaziji se nisem vedno najbolje počutil. V mojem razredu smo bili samo trije proletarski otroci. To si takoj občutil, čeprav mi ne bi bilo treba. Če si slabše oblečen, če moraš peš čez dva hriba, dokler oče ne ugotovi, da da več za podplate, kot pa za avtobus, je kar neprijetno. Težko sem se vživel v novo sredino. Drugače je bilo na akademiji. Tam smo bili skoraj enakovredni profesorjem in smo bili skoraj njihovi kolegi. Vsaj takšno vzdušje so ustvarjali profesorji. Bili so svetovni mojstri: Nikolaj Omerza, Riko Debenjak, Maksim Sedej st., Marko Pogačnik, Zoran Didek, Špelca Čopič, Marjan Tršar, Boris Fakin kot Igor Torkar - ta je bil moj profesor za slikarsko tehnologijo.

Te je kdo posebej navduševal nad umetnostjo?

Odkar pomnim, sem rad risal. Tudi v osnovni šoli sem bil najboljši risar v razredu. V gimnaziji tega pač ni bilo. Vendar sem kar naprej nekaj čečkal in risal. Ko se je bilo treba odločiti, sem se odločil samo za slikarstvo. Nobene alternative nisem imel. Na sprejemnih izpitih na akademiji me je bilo neznansko strah. Okrog mene so risali fantje, ki so naredili srednjo šolo za oblikovanje, ki so štiri leta risali in oblikovali. Dejansko so poznali risbo. Akademija bazira na renesančnih, humanističnih prvinah in risba je bila osnovna prvina, na podlagi katere so gradili vse ostalo likovno znanje. Ti fantje so jo obvladali, jaz pa ne. Saj, potem sem bil sprejet, ker sem očitno znal. Ampak, vsi so risali bolje kot jaz. Slučajno sem bil v takšni skupini. Potem mi je šlo pa zelo dobro. Zato imam na akademijo zelo lepe spomine, čeprav sem bil spet v glavnem brez denarja. Zelo skromno sem živel.

Tisto osnovno delo je bilo pa neverjetno prijetno. Spominjam se ga, kot da bi se dogajalo pred dvema letoma, čeprav je bilo to pred tridesetimi.

Si kdaj razmišljal, da bi se preživljal z umetnostjo?

Seveda sem. Slikarstvo mi je šlo dobro, tudi diplomiral sem brez težav in razmišljal sem o tretji stopnji, o specializaciji slikarstva. Vendar sem imel že družino in doma ostarele starše. Pa tudi za občinsko štipendijo, ki sem jo dobival kot socialno ogrožen, sem podpisal pogodbo, da moram štiri leta po diplomi ostati v občini in delati. Ker so slučajno našli delo zame v občini, sem moral ostati tu. Začel sem delati v šoli.

To je bil torej tisti ježiček na tehtnici, da si se odločil za prosveto?

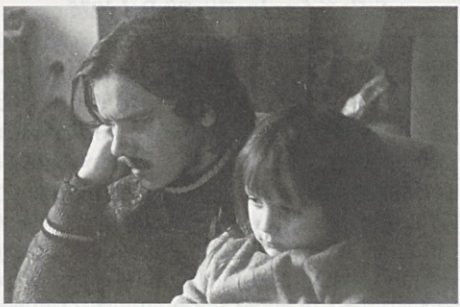
Ja, seveda. Čeprav nisem nikoli razmišljal o tem. Najmanj sem razmišljal o tem, da bom učitelj. Tega sem se podzavestno bal. Mogoče zaradi tega, ker nisem znal lepo govoriti. Jezik se mi večkrat zatika. Še sedaj ne morem uskladiti hitrosti misli in govornega organa. Vendar sem si disciplino pridobil, ko sem moral otrokom disciplinirano povedati kakšno stvar, da so sploh znali kaj narisati.

Koliko časa si bil na Dolu?

Pet let.

Potem pa Rimske Toplice?

Potem sem šel v nek studio za ekonomsko propagando. Mislil sem, da bom prišel bližje svojemu poklicu. Vendar sem padel v hud gospodarski kriminal, ne po svoji krivdi. Tam je direktor kradel. Trije novinci smo prišli v podjetje in se nam je zdelo dogajanje čudno. Sam sem prišel iz prosvete, kjer se pač ni kradlo, ker se nič niti ni dalo ukrasti. Sploh nisem vedel kaj to je, če nekdo krade in sem bil eden tistih, ki smo začeli urejati stanje v podjetju. Po štirih mesecih smo ga uredili tako, da je direktor moral odstopiti in plačati neko kazen. Delovna organizacija je bila tudi kaznovana. Sčasoma je studio propadel, ker so ljudje šli narazen, v boljše poklice. Zaposlil sem se na šoli v Rimskih Toplicah. Delat sem tisto delo, ki sem ga najbolj poznal in ga imel že kar rad. Tam sem bil dve leti in pol. Potem pa sem rabil popoldansko službo. Nisem se še odločil za samostojno delo. Zdelo se mi je nemogoče, da bi se šel fotografa. Zaposlil sem se na Kulturnem centru. Bil sem vodja filmske dejavnosti. Vse v eni osebi: sestavljal sem filmske programe, nabavljal filme na sejmih, jih vrtel, osnoval filmsko gledališče... To je bilo v časih, ko je bil film še zelo popularen in so bile dvorane polne. Filmsko gledališče je bila takrat zanimiva novost, predstave so bile vedno polno obiskane. Vendar, to je bilo leta 1980, 1981, 1982.... Potem sem šel nazaj v šolo, saj nisem več rabil popoldanske službe. Popoldan sem namreč delal zato, ker je bila mama težak srčni bolnik. Tako sem dopoldne jaz skrbel za družino in mamo, popoldne pa žena. Delo sva porazdelila. Pa tudi tretjega otroka sva dobila.... Vse skupaj je bilo na najinih plečih in sva, sicer garaško, ampak kar z veseljem delala.

S hčerko Ljubico 1973

Kdaj si nazadnje razstavljal kot slikar?
Letos aprila v Trbovljah, v okviru dobrodelnega plesa Lions kluba Trbovlje skupaj z Mikijem Beerom. On je razstavljal risbe in skice, jaz pa svoje grafične abstraktne fotografije, ki so dejansko slike, narejene s fotografskim aparatom.
Si sedaj še vzameš čas za čopič?
Redkokdaj. Zelo malo. Kakšno stvar bom narisal v naslednjih tednih, da jo bom poslal kakšnemu prijatelju za Novo leto kot vizitko.
Kaj bi te lahko navdahnilo k večji likovni ustvarjalnosti?
Že dolgo imam zamisel, ki jo moram enkrat dokončati. Tema je večni krog. Lotiti se moram rojstva. V fotografijah, o katerih sem ravnokar govoril, sem upodobil odhajanje v prvotno stanje - smrt materialov, oblik. Moral bi se povrniti na začetek, ko sem bil še na akademiji in sem razmišljal o teh zadevah. O rojstvu, genezi... Zelo veliko stvari bi lahko napravil. Moram pa imeti malo več časa. Ne morem delati danes, čez štirinajst dni spet malo, čez dva dni spet malo....ampak kontinuirano. Ko se enkrat lotiš takšnega projekta, delaš do konca, dokler ne dokončaš. Pri mojem poslu tega časa ni. Dejansko sem vezan na to delo, predvsem na industrijsko fotografijo. Na primer na Steklarno, na njihov proizvodni proces. Ko tam nastajajo nove oblike, jih moram sproti fotografirati. To se redno dogaja. Preden pride nek izdelek na avtomat ali "prešo", prototip velikokrat fotografiram. Da se ohrani, dodela...

S člani foto krožka OŠ Dol 1975

Je danes lažje biti samostojen podjetnik kot je bilo včasih obrtnik?
Ni nobene bistvene razlike. Vedno je problem likvidnost. Paziti moraš, za koga delaš. Takrat, ko sem se lotil obrtniškega poklica, sem si status uredil kot obrtnik. Lahko bi bil tudi svobodni umetnik. Primoran pa sem bil delati tudi nekatere druge stvari, majhen kraj npr. zahteva fotografiranje za dokumente. Tega dela je le slabo desetino, ostalo je industrijska fotografija. Ko sem se leta 1985 lotil tega posla, sem vse vložil v nov poklic. Čez tri leta sem ostal popolnoma brez vsega, ker sem delal za takšne, ki mi niso mogli plačati. In sam nisem mogel plačevati nič. Samo delal sem, dobil pa nič. Komaj sem preživel kot obrtnik.
Kako si sestavljaš svoj delovni dan?
Če fotografiram črno - belo, si zvečer filme razvijem. Zjutraj vstanem ob petih, ko dobro, ostro vidim. Zjutraj nimam utrujenih oči, brez težav naredim fotografije. Vsak drugi dan je treba iti v atelje na Dol. Za ljudi delam po tri ure trikrat na teden. Vmes je potrebno na teren - v Steklarno, Zagorje, kam drugam, Celje, Trbovlje... Včasih je malo zapleteno, ker je veliko dela. Oktober in november sta najslabša meseca, ampak dela je dovolj za preživetje. Ni pa prave gneče, tako da mirno pričakujem novo tisočletje.
Kdaj pri svojem delu najbolj uživaš?
Kadar dejansko fotografiram kaj prijetnega. In če uspe, če vidim, da gre. Kar

naprej se dogaja kaj novega, vedno je treba poskrbeti za kakšno novost pri delu. Za katalog npr. ne moreš fotografirati deset let enako. Treba je iskati nove prijeme, drugačno osvetlitev, drugačne zorne kote. Razlike so včasih malenkostne, pa vendar pomembne. V tem je užitek, to delo je lahko kreativno.

Težko čakaš, da vidiš, kaj posnameš?

Ta negotovost je predvsem pri reportažah. Če je vzdušje prijetno in če vse skupaj spremljam, potem res komaj čakam, da vidim, kaj bo nastalo. Če slikam predmete, prototipe, potem vem, kaj bo. Pri ljudeh pa se zgodi, da pričakuješ od nekega posnetka veliko, pa potem ni tak. Je pa drugi dober. In nadomesti razočaranje pri posnetku, za katerega si mislil, kako dober je bil.

Je pogled na hrastniško pokrajino skozi objektiv lep?

Še posebno je lep, če se dvignemo iz doline ali pogled iz letala. Če si na tleh, je treba pa kar paziti, kako fotografiraš. Predvsem zato, ker je naša arhitektura pač sestavljena iz neurejenih starih hiš in novejših, ki so že urejene. Sedaj je Hrastnik dejansko lepši, brežine so pokošene, veliko je cvetja, vendar je v ozadju posnetka spet kaj starega, industrijskega. Pa tudi to je že boljše. Stara rudniška delavnica je pogorela, na srečo je sedaj lepša, čeprav tista hala sredi mesta deluje nekako nasilno industrijsko. Recimo, dober posnetek mi je uspel v dežju in ponoči, ko prispevajo k lepši podobi luči in avtomobili. Takrat mi je Slavko Marcen dejal, da je tista fotografija Kozarjevega trga s spomenikom najslabši posnetek, ker zelo laže. Tako lepo, kot v Monte Carlu in Las Vegasu, v Hrastniku le ni.

Kaj pa ljudje, so zanimivi?

So. Večkrat mi uspe s teleobjektivom na kakšni prireditvi narediti zanimiv posnetek. Takrat se spremenim se v paparazza. Marsikoga sem že presenetil. Seveda vseh teh fotografij nisem objavil. Spravim jih v osebni predal. V Hrastniku se vsi poznamo, posnetki pa so res posebnost, saj se ljudje pojavljajo v zelo zanimivih situacijah.

Imaš čas fotografirati za svojo dušo?

Vzamem si ga. Brez tega enostavno ne morem. Zelo rad imam otroke. Svoje otroke sem veliko fotografiral, fotografije hranim v dveh gajbah. Sedaj imam pa vnukinjo. Greva na Kal, v dnevni sobi mi pozira, igrava se, pa ona mene fotografira. Nastajajo zelo lepe slike.

Si še član foto kluba?

Ne. Že nekaj let ne. Težko je usklajevati profesionalno delo z amaterskim. Ni se dalo. Smo pa prijatelji. Bil sem na otvoritvi razstave poljskega fotografa, ki so jo odprli v Hrastniku in sem zelo navdušen, da so v Hrastniku predstavili tako dobrega avtorja

Ti je galerija všeč?

Zelo. Ideja o galeriji je bila tista, zaradi katere smo se razšli. Pred leti sem hotel, da našo zapuščino po Puharjevem domu, staro lekarno, zamenjamo za lokal pri Ojstrem, da bi imeli tam svoj klub in manjšo galerijo. Ko je bilo vse dogovorjeno, so si kolegi, drugi člani, premislili. Jaz pa se tudi nisem imel časa ukvarjati s tisto staro hišo, ki jo vsako leto poplavi. Zame je bila nezaupnica, če mi ne verjamejo, da bo zadeva uspela. Pa smo se mirno razšli. Dal sem za večerjo pri Senicat' in dal odpoved. Ampak ideja je ostala. In župan jo je verjetno preko kulturnega centra realiziral v tej sejni sobi. Je prav luštna zadeva za manjše razstave, ki so lahko na

zelo visokem nivoju. To v Hrastniku rabimo.

Skozi fotografijo se precej ukvarjaš z oblikovanjem. Kaj te najbolj žgečka na tem področju.?

Že nekaj časa imam v načrtu, da bi fotografiral in oblikoval koledar Zasavja. Zasavje je izredno lepo, če ga znaš pogledati s pravega zornega kota. Imam nekaj čudovitih posnetkov, vendar jih je premalo. Vsako leto se sicer dogovorimo, kako bomo fotografirali Zasavsje iz zraka. S prijateljem Marjanom Leskovarjem se dogovorimo, potem pa ne uspe. Ali njegova cesna ni vozna ali on nima časa ali pa je vreme slabo in se ne da leteti. Letos je bila tako čudovita jesen, tako lepi dnevi, ušli so mi. Sedaj mi je zelo žal, da tega nisem mogel narediti. Spet mi nekaj manjka. Morda bo koledar izšel za leto 2001. To me trenutno mori, saj vidim, da prodajajo razne koledarje najbolj eminentnih slovenskih turističnih krajev, svetovnih znamenitosti... Zasavje nič ne zaostaja. Treba ga je znati posneti in lepo izoblikovati v prijeten koledar. Koledarji pa v svetu na umetniškem in oblikovalskem področju visoko kotirajo.

Brankova družina: žena Ljuba, hčeri Ljubica in Dušanka ter sin Iztok 1986

Očitno se dobro počutiš v letalu in na višini...

Nobenih problemov nimam, nikoli jih nisem imel. Verjetno zato, ker sem kot mulc preplezal vse skale in drevje okrog hiše. Višine se dejansko ne bojim.

Je pogled na hrastniško dolino iz letala precej drugačen?

Je. Predvsem se vidi razklana pokrajina. Na tleh je ne občutiš. Sicer opaziš hribovje okrog in okrog. Ampak iz letala vidiš, kako je to vse razklano in razdeljeno: ozke doline, rokave, hišice, komunikacije, ki so prav zavite. Vse je izredno zanimivo.

So hrastniška in zasavska podjetja, pa tudi občine, ustrezno predstavljeni po tej plati?

Ne vse. Največ na tem področju naredi Steklarna. Steklarna brez takšnega materiala dejansko ne more na nobenem sejmu na zahodu sploh nič prodati.

Kje so rezerve?

Predvsem v miselnosti. Če želiš dobro prodajati, moraš izdelek dobro narediti in ga tudi predstaviti na dober način. Pa naj bo to prospekt, videospot na televiziji ali karkoli drugega. Prijemov je veliko. Vendar, vse mora biti na nivoju. Ne sme biti osladno, diletantsko. Vse, od fotografije do tiska, mora biti narejeno stoodstotno.

Tudi občine se v zadnjih letih tržijo. Misliš, da Hrastnik naredi dovolj na tem področju? Kaj bi še lahko naredili, da bi bil še bolj prepoznaven?

Hrastnik se pojavlja marsikje. Tudi na floriadi, turističnem sejmu... Mislim, da v tem trenutku dovolj. Vprašanje je, če smo v občini pripravljeni na večjo propagando. Zdi se mi, da na primer kalska koča težko zadovolji močnejši naval turistov. Kompletno turistično ponudbo v občini bi morali narediti sprejemljivo.

Na primer - ideja za športni turizem. Bazen, igrišča, hotel, ko je še bil, planinski domovi... Kaj vse bi se lahko dogajalo, če pride neko moštvo k nam na priprave. Ponudimo mu savno, bazen, igrišča, planino na Kalu, kjer lahko trenirajo. Samo, kako zagotoviti tem ljudem dejansko standard, maksimalne pogoje, da ne bodo čakali, da bodo imeli vse na voljo - "all inclusive". Ponudba je vprašanje. Ideja je pa fantastična.

Kje si ti "polniš baterije"?

V naravi. Grem na Kal.

Spremljevalec?

Spremljevalca sta bila psička, ki je sedaj že pokojna in vnukinja. Sedaj je samo vnukinja, ampak drugo leto dobimo spet psičko. Spet bomo trije potepuhi. To je neverjetno, ne moreš verjeti - samo pol ure zunaj, pol ure, pa je zadosti.

Pravzaprav si nadpovprečen Slovenec glede številčnosti družine. Verjetno ti ni žal.

Tudi približno ne.

So tudi otroci umetniško nadarjeni?

Mislim, da so. Starejša hči je umetnostna zgodovinarka, ima tudi diplomo iz angleškega jezika in se preživlja s prevajanjem umetnostnih tekstov in umetnostno zgodovinskih tekstov. Druga hči bo etnografinja, sedaj je absolventka, in zgodovinarka. Sin je vpisal umetnostno zgodovino. Poleg tega precej fotografira. V tem letu je imel zanimivo razstavo v Tržiču, kjer je močan klub tržiških študentov in prirejajo razstave na precej visokem nivoju.

Verjetno je vnukinja zahtevna publika?

Ni. Otrok je. Veliko se je treba pogovarjati, kar naprej sprašuje. Jasno, če greš pa ven, recimo na sprehod do Kala, je tisoč stvari, o katerih se je treba pogovarjati. Marsikdaj me opozori na nekaj, česar ne vidiš ali pa si pozabil, da je.

Z vnukinjo Pio

Te še kakšna stvar na hitro spravi iz tira?

Zelo težko. Neverjetno. V mladih letih sem bil precej nervozen. Hitro sem se ujezil, če se mi je zgodilo kaj neumnega ali kakšna krivica. Danes me pa ne spraviš več iz tira. Prav v tem poklicu mora biti koža podplat, če hočeš preživeti. Delaš v dobri veri, da naročniki znajo ceniti tvoje delo. Vendar ga uporabijo, že zaslužijo z njim, plačajo pa nikakor ne. Biti moraš trden, ne smeš se sekirati. Če te že žre, te mora toliko, da si toliko sprovociran, da rešuješ težave. Ne pa, da se razjeziš in narediš kakšno kozlarijo.

Pravzaprav bi se lahko preživljal tudi kot gradbenik...

Ja verjetno. Samokolnico in druge gradbene zadeve dobro obvladam.

Je sedaj hiša takšna, kot si si jo zamislil, ko si jo pričel urejati?

Nekaj detajlov je treba še narediti in urediti okolico. To bomo poskušali naslednje leto. Letos mi je zmanjkalo energije in denarja. Po devetindvajsetih letih pa je urejanje v glavnem le končano.

Zelo lepo si uredil atelje. Rad delaš v njem?
Zelo rad, ker se sedaj lahko premikam. Lahko delam. V majhnem prostoru je bilo težko. Tu pa lahko sedaj razvrstim po tleh tudi po petdeset kosov stekla, jih jemljem v roke, razstavim in fotografiram. Včasih je bilo to nemogoče.
Včasih so se ljudje radi fotografirali. Se še vedno?
Kaj vem, če se radi. Ampak kar naprej se. Morda. Zagotovo pa so manj disciplinirani pri fotografiranju. To pomeni, da moraš narediti najmanj šest posnetkov, da eden uspe. Pa še takrat kdo gleda stran. Govorim o kakšni skupini veseljakov, svatov. V starih časih so se drugače pripravili. Redkokdaj so se fotografirali in takrat, ko je fotograf rekel, tu stoj, je tudi stal tam in gledal, ni mežikal, da bi pokvaril fotografijo. Fotografiranje je bilo zelo drago. Danes je pa poceni.
Si kdaj kakšen pomemben posnetek izgubil?
Da bi ga popolnoma izgubil? Ja. Prepozno sem pritisnil na sprožilec. To ja. Da bi pa negativ izgubil, to pa ne. To se mi pa ni zgodilo.
Si mogoče kdaj fotografiral s praznim fotoaparatom?
Zgodilo se mi je, da sem fotografiral pomembne zadeve in se mi je film razvil, ko sem ga jemal iz aparata. Sreča je bila, da sem delal v mraku in sem vsaj nekaj posnetkov ohranil. Ampak to se mi je zgodilo v naglici. Pri tem delu se ne sme nikoli muditi. Samo dve sekundi dlje bi delal, pa bi bilo vse v redu.
Obstaja fotografija, za katero ti je žal, da je nisi posnel?
To se mi večkrat zgodi. Gledam skozi fotoaparat, hočem pritisniti, pa se mi situacija v tistem trenutku spremeni. Pomeni, da sem zamudil za delček sekunde. To je neverjetno. Takrat te "žre". To je tisto, kar me dejansko najbolj prizadene. Ampak spet ne tako, da bi vrgel puško v koruzo. Pač čakam, da se bo podobna priložnost še enkrat ponudila.
Kako naprej?
Tako kot doslej. Dejansko je to življenje zelo pestro. Vedno se dogajajo nove stvari in ni dolgočasno. Na primer Steklarna. Za njih veliko delam. Pri njih se dogajajo vedno nove stvari. Vedno nove in vedno zanimive. Če sem zraven, mi ni dolgčas.
Si lahko v majhnem Dolu razvil svojo ustvarjalnost?
Ja, seveda. Samo, razlika je na koncu. Če bi delal na nekem drugem področju, v neki drugi regiji, ki je bogata, v mestu, kot je Ljubljana, bi bistveno več zaslužil. Tu pač ni denarja, da bi plačali tako, kot se tam plačuje. Samo ta razlika je. Osnovno delo me pa popolnoma zadovoljuje. Dovolj je kreativno, da je zanimivo, da ni dolgočasno.
Kdaj bo naslednja razstava tvojih novih slik?
Verjetno za občinski praznik. Če mi bo uspelo narediti še nekaj posnetkov Hrastnika, hrastniške pokrajine in detajlov hrastniške pokrajine. To sem želel že letos, pa je bilo vsega skupaj premalo. Drugo leto pa mogoče bo.
Te leto 2000 kaj vznemirja?
Sploh ne. Zadeva je hecna. Vznemirja me toliko, ker bodo ljudje popolnoma ponoreli ob koncu leta. Ne vem zakaj. Leto kot leto. Je pa zanimivo, da bomo potem živeli v novem tisočletju. Upajmo.

Lahko je biti dober,
teža pravičen.

Miran JERIČ

Že nekaj let si zelo blizu slovenske politike, oz. njen sestavni del. Ali res drži tista ljudska, da je politika k...?

Ne bi rekel. Bolj velja tista, da so politiki k..., se pravi tisti, ki politiko »delajo«. Ni pa to pravilo in med politiki sem spoznal številne ljudi, ki si tega imena niti približno ne zaslužijo.

Kako si sploh zajadral v to politiko?

Bolj ali manj slučajno. Osnovno šolo sem končal v Hrastniku, mladostna leta preživel v Krnicah, srednjo šolo končal v Trbovljah. Moja prva zaposlitev je bila v TKI Hrastnik kot izmenovodja. Po dveh letih pa sem se preselil na upravni organ za obrambo, kjer sem kasneje postal tudi načelnik oddelka. Dva mandata sem bil član izvršnega sveta in precej aktivno deloval v društvenih dejavnostih, predvsem na področju gasilstva in športa. Po mojem sta bili ravno angažiranost na društvenem področju in delo z mladimi v športu tisti dve vrlini, kateri so opazili ljudje, ki so izbirali kandidate za volitve. Na ta način sem prišel v samo politiko. Največ »krivde«, da sem zašel v politične vode, ima Matjaž Švagan, sedanji župan občine Zagorje. Matjaž je bil takrat v LDS koordinator dela pri volitvah in ko je LDS iskala kandidate v posameznih volilnih okrajih, se je spomnil name in me vztrajno prepričeval, naj kandidiram. Tega si iskreno niti najmanj nisem želel, vendar po vztrajnem prepričevanju sem dal pristanek tako rekoč zadnji hip - pet minut pred 19. uro, ob 19. uri pa je Svet stranke DS v Mariboru že potrjeval kandidatne liste za državnozborske volitve leta 1992. Tako sem bil zadnji kandidat naše stranke, ki je privolil v kandidaturo. In če bi računal, da bom izvoljen, verjetno pod nobenim pogojem privolitve ne bi dal. Čuden splet okoliščin me je torej pripeljal v politiko.

Z mamo Marijo, očetom Vidom in bratom Vitkom

Verjetno ti je kdaj žal, kdaj si pa tudi zadovoljen, da si šel na to pot. Vseeno - česa je več?

Več je tistih lepih občutkov in trenutkov. Vsekakor sem se več angažiral za svoj kraj, volilni okraj in lokalno skupnost, kot pa na samem zakonodajnem področju. Tam gre večkrat za bolj »visoko« politiko... Zato sem vesel , da nam je v lokalni skupnosti s skupnimi močmi uspelo uresničiti precej projektov: npr. izgradnja in modernizacija državnih in lokalnih cest, posodobitev prostorov za društveno delo, izgradnja športne dvorane na Dolu, izgradnja Doma starejših v Hrastniku... To ti daje zadovoljstvo in takrat nekako na vse tisto slabo pozabiš. Posebno dobre občutke ti daje tudi situacija v parlamentu, ko ugotoviš, da so bila vendarle presežena strankarska nasprotja in je prevladal razum.

Se je življenje precej spremenilo od takrat, ko si zajadral v parlament?

To pa. Zelo malo časa imam za družino in za svoje konjičke. Skoraj vsak dan se vozim v službo v Ljubljano, razen ob ponedeljkih, ko opravljam svoje delo v poslanski pisarni v Hrastniku. Zgodaj grem od doma, pozno prihajam. Skoraj ves prosti čas pa namenjam košarki, ker sem še vedno predsednik KK GD Hrastnik, ki tekmuje v prvi B ligi. Tudi čez vikend pridejo obveznosti, tako po strankarski

plati, kot obveznosti znotraj lokalne skupnosti. Udeležiti se moraš nekaterih srečanj, prireditev, sestankov. Življenje se postavi na glavo, družina je na stranskem tiru. Dokler bom opravljal funkcijo poslanca, bo tempo življenja malo spremenjen, potem pa, upam, bom prišel nazaj v stare tirnice.

Kdaj izklopiš telefon?

Telefona nikoli ne izklopim. Izjema so sestanki delovnih teles in komisij v parlamentu in včasih med plenarno sejo državnega zbora, sicer je delo preveč moteno. Drugače pa se navadiš, da te pokličejo tudi domov ali na mobilni telefon, kar mi nikakor ni v breme.

Kakšno je sploh delo v parlamentu? O poslancih se slišijo takšne in drugačne stvari, v javnosti pravzaprav več negativnih kot pozitivnih. Lahko opišeš normalen poslanski dan.

Začne se z mojim jutranjim odhodom proti Ljubljani. Običajno grem okrog sedme ure od doma, okrog pol devetih prispem v poslanski klub LDS in potem se začnejo sestanki v poslanskem klubu. Okrog devete ure se začne delo v parlamentarnih odborih oz. komisijah. To delo poteka do desete ure, kadar je plenarno zasedanje, drugače preko celega dne. Ob desetih se potem začne plenarno zasedanje državnega zbora in traja do 13. ure. Med trinajsto in štirinajsto uro imamo čas za kosilo. Od 14.30 pa do 18. ure je nadaljevanje plenarnega dela, po osemnajsti uri pa so sestanki v poslanskem klubu, priprave za zasedanje naslednji dan, koalicijska usklajevanja za delo komisij in odborov za naslednji dan, ipd. Tako se vračam domov okrog 20. ure, velikokrat še kasneje. Ampak to ni pravilo. Moram reči, da sta takšen način in tempo dela naporna, vendar po svoje zanimiva in privlačna.

Z ženo Vanjo in sinom Markom

Pa lahko zbrano poslušaš vse debate? Na komisijah je verjetno lažje, ker so krajše. Na plenarnih zasedanjih pa včasih tudi kaj daljšega pride vmes.

Ja, ampak paradoks dela v parlamentu je ta, da se v okviru delovnih teles in komisij dejansko parlamentarne razprave sploh ne odvijajo. Vsi čakajo na plenarno zasedanje državnega zbora in potem se vsa folklora in vse razprave zgodijo v veliki dvorani državnega zbora. Verjetno predvsem zaradi tega, ker imajo poslanci občutek, da se delo delovnih komisij in odborov premalo medijsko spremlja in je premalo poudarjeno v javnosti. Nastop na plenarni seji mediji bolj pozorno spremljajo in ga predstavijo v sami javnosti. Sam večinoma poskušam ostati zbran tako na sejah delovnih odborov in komisij kot tudi na plenarnem zasedanju. Niso pa redki trenutki, da katerega poslanca »pobere«, predvsem v popoldanskem delu seje. To običajno zelo radi in hitro ovekovečijo fotografi. Tako se pojavi tudi kakšna slika poslanca, ki spi.. Vendar je normalno, da si včasih lahko bolj zbran, drugič manj, odvisno od tematike. Nekatere stvari te bolj zanimajo, druge manj, tako da si včasih bolj pri stvari, včasih pa manj.

Govoriš pa še vedno ne veliko za govornico!?

Ne. To me spremlja v obeh mandatih. Kaj vem. Odvisno je tudi od točke dnevnega reda. Recimo, pri debati o postopnem zapiranju, ekološki sanaciji in razvojnem prestrukturiranju zasavske regije sem štirikrat nastopil, ker je točka za zasavsko regijo oz. za volilno območje, iz katerega prihajam, zelo pomembna. Kadar nameravam razpravljati, se tudi temeljito pripravim. Treba je vedeti tudi to, da znotraj poslanske skupine liberalne demokracije, ki je najmočnejša stranka v parlamentu, določimo poslance, ki pokrivajo posamezne točke dnevnega reda. Sam sem zadolžen predvsem za področje infrastrukture. Kadar je razprava v parlamentu o tej problematiki, se redno oglašam. Moj princip dela pa je ta, da ni pomembno samo govoriti v parlamentu, ampak je pomembno, kaj narediš. Ali skozi razpravo v državnem zboru, razpravo v delovnih telesih ali pa na sestankih in razgovorih s posameznimi ministrstvi, po mojem niti ni važno. Važen je rezultat. Še najmanj pa me »mikajo« politične razprave.

S košarkarskimi prijatelji

Verjetno pride v parlamentu do različnih situacij. Čemu ste se poslanci najbolj prisrčno nasmejali?

Večkrat seveda pride tudi do komičnih situacij v parlamentu. Na splošno zna poslance najbolje nasmejati moj poslanski kolega Tone Partljič. Vendar to stori redko. Za delo parlamenta in za medsebojne odnose med poslanci bi bilo dobro, da bi Tone večkrat nastopil s svojimi vložki, ker zna resnično sprostiti ljudi. Običajno je vzdušje bolj kot ne mučno, še posebej kadar so na dnevnem redu politično občutljive teme. Ampak se zgodi, da se tudi ob teh kočljivih zadevah poslanci nasmejimo s dobrim vložkom, nagovorom posameznega poslanca ali zaradi dobre replike. Nekateri so v tem mojstri.

Si kdaj, ko si bil še v Krničan, razmišljal, da boš nekoč politik v Ljubljani?

Ne, mislim da ne. V mladosti si nisem nikoli mislil, da bom pristal v političnih vodah. Vse kaže, da je bila takšna moja življenjska usoda.

V šolo si hodil kar precej peš...

To je res. V osnovno šolo sem se vozil s šolskim avtobusom. Do šolskega avtobusa, ki je v ustavljal pri Šoparju, je bilo treba dva kilometra prepešačiti.. Celo srednjo šolo sem potem hodil peš do železniške postaje, z avtobusom v Trbovlje in po isti poti nazaj. V tistih letih sem aktivno igral košarko, tako da sem štirikrat na dan prehodil po tri kilometre. Dnevno sem torej dosti prepešačil in zraven opravil še trening v košarkaškem klubu.

Kondicije je bilo dovolj...

Res je. Večinoma sem jo dobil skozi to hojo in treninge. Pa tudi z delom doma. Mi sicer veliko zemlje nismo imeli, pri mojem pokojnem staremu očetu in stari mami v Zgornjih Krnicah pa. Ta kondicija mi je pomagala tudi med služenjem

vojaškega roka in še danes jo vzdržujem. Saj moraš biti tudi telesno izredno dobro pripravljen, da zdržiš takšen tempo življenja, pa še psihični pritiski so zelo pogosti.

Te kaj stisne pri srcu, ko greš v Trbovlje, in vidiš, da tvoje srednje šole ni več?

Me. Srednješolska leta so ena najlepših v življenju in po svoje te stisne, ker ne vidiš več tiste zgradbe, tistih delavnic in seveda tistih učilnic, na katere te vežejo lepi spomini Vendar sem vesel, da se na istem mestu gradi nova športna dvorana in nova srednja tehnična šola. Še bolj sem vesel, ker sem malo pripomogel, da je ta investicija prišla v program šolskega tolarja na področju izgradnje srednjih šol v Sloveniji. Upam, da bo nova šola lepa in prijetna za dijake, ki jo bodo obiskovali.

Ali se še dobivate s sošolci, imate stike?

Bolj poredko. Mislim, da nismo ravno pridni na tem področju, če pogledam samo "klas" moje žene. Oni so se dolgo časa redno dobivali vsako leto. Mi se vidimo bolj na okrogle obletnice, vsakih deset let. Pa še tisto ne redno. Seveda pa imam s posamezniki redne stike.

Je v gospodarstvu precej politike?

Upam, da veliko politike v gospodarstvu ni, ker si tudi ne želim, da bi politika kreirala gospodarstvo. Politika naj zagotovi pogoje za normalno gospodarjenje, vendar naj se čim manj vtika vanj. Utopija!?! Že prej sem omenil, da sem v gospodarstvu delal samo dve leti. Deset let je bilo za mano v državni upravi oz. na upravnem organu za obrambo, zadnjih osem let je politike. Vendar menim, da bi se vseeno lahko vrnil v gospodarstvo in da bi firmi, v katero bi šel, lahko dosti dal. Skozi delo v parlamentarnih odborih, predvsem na infrastrukturnem področju, sem se temeljito seznanil z nekaterimi gospodarskimi področji in zakonitostmi njihovega delovanja, zato sem si pridobil tudi precej znanja in vedenja na teh področjih. Pa vendar še ne vem, kakšna bo moja nadaljnja pot.

Teniška parlamentarna ekipa

Vojni odsek - pravzaprav je iz tega obdobja še najbolj zanimiva vojna za Slovenijo. So spomini živi? Kakšni so pravzaprav?

Na vojnem odseku, ta izraz je med Hrastničani običajen, sem delal deset let. Prva leta sem bil referent za naborne zadeve, potem sem postal načelnik upravnega organa za obrambo. Na to delo me vežejo res lepi spomini, čeprav je bilo nekaj trenutkov tudi težkih. Če se samo spomnim požara na Rudniku, požara v Steklarni Hrastnik, poplav leta 1990 in vseh zadev, ki so spremljale slovensko osamosvojitveno vojno leta 1991.

Pa vendar se ustaviva pri vojni?

Vrsta ukrepov, aktivnosti, ki jih je izvajal upravni organ za obrambo, je bila dejansko skrita javnosti. Tudi danes mnogi občani in občanke ne poznajo vseh aktivnosti, ki smo jih v času priprav na osamosvojitev, v času agresije

jugoslovanske armade na Slovenijo, izvajali. Temeljite priprave so se začele že leta 1990. Dobro leto smo opravljali zelo zaupne aktivnosti v okviru manevrske strukture narodne zaščite. Na varnejše lokacije smo selili orožje, vojaško in naborno dokumentacijo, pripravljali oz. razdeljevali ukrepe za pripravljenost, mobilizacijske načrte in potem vse do maja 1991 zagotavljali stalno dosegljivost vseh odgovornih znotraj lokalne skupnosti in znotraj upravnega organa za obrambo. Zaradi pravočasnih priprav je bila Slovenija pripravljena na agresijo in je že v začetni fazi nudila odločen odpor agresorju. Od meseca maja, po Pekarskih dogodkih, smo v upravnem organu za obrambo dežurali neprekinjeno vse do začetka agresije na Slovenijo in potem do odhoda zadnjega vojaka iz Slovenije.

Z gasilci

Vseeno je bilo nekaj zanimivih dogodkov. Npr. - ukaz o formiranju zbirnega centra za ujetnike v Novem Dolu smo dobili v popoldanskem času, zbirni center za jetnike je bilo treba formirati že do tretje ure zjutraj naslednjega dne in ob drugi uri ponoči so prvi jetniki že prišli. To je bila po logistični plati zelo zahtevna naloga.. Pobrali smo vse železobetonske mreže, ki so bile na razpolago v Zasavju in bližnji okolici, da smo ogradili zbirni center. Zagotovili smo kompletno logistično podporo, od zdravstvene, sanitetne oskrbe, materialne, zagotovili prehrano za te ujetnike. Podatki o zbirnem centru so se precej skrivali, predvsem zaradi možnosti povračilnih ukrepov, katerih bi lahko bila deležna občina Hrastnik.

V tistem času sta bila dvakrat sprožena alarma za zračni napad, zato smo morali jetnike spraviti v rudniške rove. Pri tem je bilo veliko problemov, ker je zavladal preplah, da se jim bo kaj hudega zgodilo. V Hrastniku smo imeli v tistem času na varni lokaciji tudi vse slovenske pilote in osebje, ki je pribežalo iz letališča v Cerkljah. Še precej zanimivih stvari se je dogajalo takrat, vendar danes gledaš nanje drugače, z neko distanco, ker poznaš izhod. Takrat pa nam ni bilo lahko, nihče ni vedel, kako se bo končalo.

Te je kdaj tudi stiskalo?

Me je. Predvsem me je stiskalo dvakrat, ko smo sprožili alarm za zračno nevarnost. Dejansko smo izvedli vse ukrepe na področju zaklanjanja: pravočasno smo usposobili vsa zaklonišča, pripravili ekipe za delo z občani in občankami v zakloniščih, opozarjali ljudi, ki niso imeli prostora v javnih zakloniščih, kako naj se zaklanjajo... Pa vendar, nevarnost zračnega napada in občutek, da se boš zbudil in na nebu zagledal letala, te stisne in naseli neko negotovost v tebi. Eden od teh trenutkov, ki je bil zelo težak, je bil napad na oddajnik na Kumu. Mi smo bili takrat v prostorih upravnega organa za obrambo in skoraj direktno spremljali napad na televizijski oddajnik na Kumu in dogodke, ki so sledili napadu. To so bili eni težjih trenutkov. Drugače pa me po naravi ni strah, tako da me redkokdaj stisne.

Se sedaj počutiš kot velik junak, ker si bil aktivni udeleženec vojne za Slovenijo?
Ne počutim se nič posebnega. Prejel sem določena priznanja za delo v tistem obdobju, sem tudi član veteranskega združenja. To vojno pa smo dobili vsi Slovenci in Slovenke, državljani in državljanke Slovenije. Moj prispevek ni bil bistveno večji, bil je le drugačen. V bistvu sem bil plačan za kvalitetno opravljanje nalog na upravnem organu za obrambo, to je bila moja služba. Ne počutim se velikega veterana. Sem pa ponosen, da sem sodeloval v slovenski osamosvojitveni vojni, pred njo in po njej. Čast pa gre predvsem tistim, ki so v tej osamosvojitveni vojni dali svoje življenje in svoje zdravje za to, da imamo danes to državo.

Te je kdaj žgečkalo, da bi postal vojak? Bil si verjetno blizu temu.
Res sem bil. Vojaški rok sem služil v šoli za rezervne oficirje v Bileći, kjer sem se usposobil za rezervnega vojaškega starešino, potem pa sem v Pančevu končal usposabljanje za diverzante. Danes sem častnik v rezervi, trenutno v mirovanju, nimam nobene vojaške dolžnosti, ker sem politik. V času usposabljanja za diverzanta pa me je kdaj pa kdaj zgrabilo, da bi po končanem služenju ostal znotraj, vendar me je ta želja zelo hitro minila. Tudi potem, ko sem delal na področju obrambe, sem si želel, da po določenem obdobju prekinem s tem delom. V vsakem poklicu pride obdobje, ko se ti zdi, da je potrebno menjati, da si se naveličal, da ni motiva.

Verjetno je šport tisto področje, kjer najdeš sprostitev...
Sigurno. Šport me spremlja od mladih nog. Najprej sem se ukvarjal z atletiko, kjer sem bil kar soliden tekmovalec v krosu, tudi na zasavskih tekmovanjih sem požel nekaj uspehov. Potem sem pa aktivno igral košarko do 1977. leta. To so po športni plati najbolj uspešna leta. V tistem času je košarka v Hrastniku hitro napredovala. 1973. leta je Hrastnik imel pionirsko ekipo, ki je bila republiški prvak, 1975. leta smo"obrnili" takratno slovensko ligo - 22 tekem, 22 zmag. Nato so se zgodili portoroški sklepi leta 1975 in namesto, da bi napredovali v prvo republiško ligo, smo zaradi tega, ker je bil Rudar namenjen za nosilca, ostali brez najboljših igralcev. Dve leti smo še igrali v najnižji republiški ligi, potem se je aktivna košarka v Hrastniku končala do leta 1983. Takrat smo bivši košarkarji in še nekateri, ki so že v sedemdesetih letih delali v upravi KK, ponovno pognali cel pogon znotraj KK GD Hrastnik, kot se danes imenuje. Delo je naporno. Zadnjih petnajst let sem bodisi sekretar, bodisi predsednik kluba. Gospodarske razmere se zaostrujejo, čedalje manj denarja je za delovanje športa. Zbrati ga je treba na vse možne načine, ne samo preko sponzorskih pogodb. Vendar, to je eden mojih najljubših konjičkov. Na račun košarke je tudi družina zapostavljena. Tako žena kot sin vesta, da me bosta od

S premierom Drnovškom

košarke težko odtrgala, čeprav bi si predvsem žena to želela. Sam upam, da bom v hrastniški košarki še kar nekaj časa ostal, da bo dosegala solidne rezultate v Sloveniji in promovirala ne samo glavnega pokrovitelja, ampak tudi lokalno skupnost.

Ti si košarkar, sin pa rokometaš...

Nič me ne moti. Vesel sem, da Marko igra rokomet. Njegova odločitev za rokomet je verjetno v tem, da smo kar deset let stanovali na Dolu. Njegovi prijatelji, s katerimi je skupaj obiskoval šolo, so pristali v rokometu. Zame je važno, da se ukvarja z enim od športov, da je športnik. Vseeno sem vesel, da se je odločil za rokomet, ker sem prepričan, da je RK Dol eden bolje organiziranih klubov, ne samo v naši lokalni skupnosti, ampak tudi širše. Uspešno nastopa v prvi B slovenski ligi. Z izgradnjo športne dvorane na Dolu pa so se ustvarili še boljši pogoji za še boljše rezultate RK Dol. Sicer me prijatelji večkrat "špikajo" ali to pomeni, da bom jaz zajadral k rokometu ali bo Marko nehal igrati rokomet. Upam, da se ne eno ne drugo ne bo zgodilo. Sam pa bom, dokler bom delal v športu, vsaj tako sem se odločil, delal v košarki, potem bomo pa še videli. Morda pa nekoč tudi v rokometu.

V prijetni družbi s predsednikom Kučanom

Te ljudje velikokrat "cukajo" za rokav z raznimi prošnjami, problemi...

Moram reči, da v prvem mandatu ni bilo toliko raznih prošenj. V tem mandatu pa je prošenj ogromno. Vsak ponedeljek, ko opravljam delo poslanca znotraj volilne enote oz. volilnega okraja v poslanski pisarni v Hrastniku, imam precej obiskov. Nekaterim že dosti pomeni, da se lahko pogovorijo z mano, da imajo občutek, da jih nekdo posluša in razume. Dostikrat lahko pomagam, vedno ne. So pa prošnje sila različne. Od čisto osebnih, življenjskih problemov, do problemov v zvezi z zaposlitvijo, štipendiranjem, pridobitvijo soglasij, stanovanj itd. Vesel sem, če ljudje pridejo v poslansko pisarno, in zadovoljen, če jim lahko kakorkoli pomagam.

S velikokrat zgodi, da je dovolj telefonski klic in se lahko zadeva uredi?

Težko. Tudi poslanci nimamo te moči, čeprav ljudje včasih mislijo drugače. Običajno je potrebno več razgovorov, da se posamezna zadeva reši. Res pa je, da mi včasih uspe tudi z enostavnim telefonskim klicem rešiti kakšen manjši problem. Ljudje me tudi na cesti ustavijo za kakšno pomoč pri organizaciji različnih prireditev, športnih, kulturnih, družabnih, da jim pomagam zagotoviti denar in kakšno opremo. Moram reči, da je kar precej teh prošenj. Vesel sem, če lahko pomagam. Tudi, če je prispevek majhen, je eden od kamenčkov v mozaiku pri reševanju posameznih problemov oz. odprtih vprašanj.

Kdaj si pa sploh lahko vzameš čas čisto zase?

Običajno zase in za družino ob nedeljah, sobote imam, dokler poteka tekmovalna sezona, rezervirane večinoma za košarko. Ob ponedeljkih dopoldne imam poslansko pisarno, popoldne pa si vzamem čas zase, za mojo rekreacijo s prijatelji. Ob ponedeljkih se namreč redno dobivamo veterani košarkarskega kluba KK GD Hrastnik in odigramo eno uro in pol prijetne košarke. In gremo potem na dve "rundi" v gostilno, predvsem zaradi klepeta. To so tisti trenutki, ki so dejansko namenjeni meni. V času parlamentarnih počitnic, v avgustu, pa se poskušam posvetiti družini in si nabrati moči za jesenska parlamentarna zasedanja.

V Ljubljani vedo, da si iz Hrastnika? Te povezujejo s Hrastnikom?

Ja, v Ljubljani vedo, da sem iz Hrastnika. Predvsem v parlamentu in tudi na posameznih ministrstvih. Za realizacijo številnih projektov, ki smo jih vodili v Hrastniku, je bilo potrebno nenehno posredovanje in prepričevanje po ministrstvih. Tako te spoznajo in vedo, od kod si.

Se da kdaj prepričati tudi tiste poslance, ki niso iz vaše stranke, da glasujejo tako, kot vam odgovarja?

Včasih se da. Večkrat povem, da nisem zgolj zaradi užitka aktiven v dveh športnih sekcijah znotraj državnega zbora, košarkarski in teniški ekipi državnega zbora. Znotraj teh dveh ekip so poslanci različnih strank, ki so zastopani v parlamentu. Srečevanje ter druženje skozi ti dve ekipi mi velikokrat pomaga pri doseganju določenih ciljev. Ob športnih igriščih pozabimo na politiko in se lažje prepričujemo o posameznih zadevah. Jaz sem kar združil športno in politično plat za prepričevanje mojih poslanskih kolegov. Tistim iz večjih regij je namreč lažje. Če gre npr. za Prekmurje, ni strankarskih nasprotij, so le Prekmurci. Dosti jih je, hitro stopijo skupaj in uspejo. Iz Zasavja pa sva samo dva poslanca in je treba drugače iskati zaveznike.

Boš kdaj kandidiral za župana Hrastnika ali je bila ena kandidatura dovolj?

Ne vem. V politiki pravijo, da ne smeš nikoli reči nikoli. Kaj vem. Nisem se še odločil, kaj bom počel, ko se bo mandat končal. Ali bom sploh še ostal v politiki ali ne, tudi o tem razmišljam. Vse opcije so še odprte. Bomo videli…

KRONIKA 1999

JANUAR 1999

Po praznikih

1. januar - Večina prebivalcev hrastniške občine je božično - novoletne praznike preživelo doma. Največje praznovanje je bilo tudi na Silvestrovo 98 v hrastniški športni dvorani, kjer je novoletno zabavo pripravil Kulturno rekreacijski center Hrastnik. Sicer pa je bilo veselo tudi v obeh planinskih domovih, v nekaterih gostinskih lokalih, še najbolj pa v domačih dnevnih sobah. Hrastnik je bil tudi v tem prednovoletnem času lepo okrašen, zato je bilo novoletno vzdušje z obilo zanimivimi novoletnimi prireditvami za mladino in odrasle res prijetno.

Na Kum

2. januar - Med številnimi udeleženci novoletnega pohoda na Kum so bili tudi Hrastničani, predvsem planinci obeh planinskih društev. Dolani so januar izkoristili še za novoletna voščila po Kopitniku in Gorah, udeležili so se novoletnega pohoda na Govški brd in pohoda na Lubnik.

Koledar prireditev

3. januar - V začetku leta je Občina Hrastnik izdala lično zloženko s koledarjem prireditev v občini za leto 1999: od športnih, kulturnih, do rekreacijskih in zabavnih. Na zadnji strani je informativen imenik pomembnejših telefonskih servisnih dejavnosti in upravnih služb. Na zemljevidu Hrastnika so natisnjene najpomembnejše stavbe v občini. V koledarju je zbranih 205 prireditev, ki jih pripravljajo občina, zveze, društva in druge organizacije v hrastniški občini. Gradivo je zbrala in uredila Radojka Odžič, koledar so oblikovali v studiu Viza Hrastnik, tiskali pa v tiskarni Pagat Sedraž. Občina je zloženko izdala v nakladi 1500 izvodov.

Dan hrastniške šole

8. januar - Ta dan praznujejo hrastniški osnovnošolci svoj dan šole v spomin na zadnjo bitko pohorskega bataljona, kjer je bil heroj Rajko komisar. Šola nosi ime po narodnem heroju Jožetu Menihu - Rajku. Dopoldan se je na slikarski koloniji barvanja na steklo srečalo 24 učencev zasavskih osnovnih šol. Kolonijo je vodil Vid Herič. V avli delavskega doma so pripravili razstavo o dejavnosti osnovnošolcev. Popoldan pa so pripravili v dvorani delavskega doma Hrastnik proslavo, na kateri so se predstavili člani Otroškega pevskega zbora OŠ Hrastnik pod vodstvom Simone Kepa ter recitatorji pod vodstvom Herte Erman. Izmed 967 učencev matične šole v Hrastniku in podružnice na Dolu so izbrali prejemnike priznanj 8. januar, podelili pa so tudi nekaj posebnih priznanj.

Priznanja 8. februar so prejeli: Barbara Markelj, Sanda Kazaferović, Iris Jurič, Anja Markovič, Andrej Jerič, Bitnja Kreže, Marjana Rajilič, Ana Markelj, Arijana Radešić, Vesna Stojančić, Ina Brečko, Polona Brečko, Matej Drobež, Nina Kolarič, Dragan Čakarić, Tamara Pavlovič iz OŠ Hrastnik ter Špela Klemen, Špela Planinc, Jure Aškerc, Vesna Gorjup, Jasna Pajić, Petra Tomažič, Špela Pavlič, Miroslava Mekše in Dejan Krajcar iz OŠ Dol. Posebna priznanja so prejeli: Miha Halzer, Lara Gornik in Nejc Kovač iz OŠ Hrastnik ter Tadej Borovšak, Ksenja Grešak, Marko Funkl in Marko Polak iz OŠ Dol.

Proti TET 3

10. januar - Nedelja je bila tokrat posebna, saj je v celi Sloveniji potekal referendum, na katerem se je odločalo o gradnji TET 3. Slovenci so se odločili z veliko večino proti, Zasavci, še posebej Hrastničani, so bili odločno za gradnjo nadomestnega objekta. Na referendumu je imelo pravico glasovati 1.564.154 volilcev, glasovanja se je udeležilo 427.443

ljudi (27,3 odstotka). Oddanih je bilo 427.327 glasovnic, med njimi je bilo 9.414 (2,2 odstotka) neveljavnih. Za predlagano finančno konstrukcijo gradnje TET 3 je glasovalo 84.437 volilcev (19,76 %), proti pa jih je bilo 333.476 (78,04 %). Hrastničani so se v veliki večini odločili za gradnjo TET 3. Na volišča je prišlo več kot 63 odstotkov volilcev, za udeležbo države pri sofinanciranju gradnje TET 3 pa je glasovalo več kot 80 odstotkov volilcev.

Polemike okrog gradnje TET 3 so precej razburjale slovensko, predvsem pa zasavsko javnost v zadnjih mesecih leta 1998. Še najbolj so se zarezale v zavest v Zasavju živečih ljudi nekatere izjave in zapisi, ki so žalili dostojanstvo prebivalstva tega dela Slovenije kot manjvrednega, nerazmišljujočega, bedastega in neukega. Hrastniška občina je pred referendumom izdala posebno zloženko, kjer je predstavila svoje zavzemanja za novo TET 3, saj so po mnenju župana Leopolda Grošlja "v Hrastniku trdno prepričani, da je projekt nadomestne gradnje TET 3 upravičen." Občinski svet hrastniške občine je že oktobra 1997 sprejel sklep, da podpira gradnjo zaradi razvoja premogovništva in obstoja rudnika Trbovlje - Hrastnik tudi po letu 2004. Bojazen, kaj bo brez energetskega razvoja v Zasavju, je bila po referendumu velika. V Hrastniku je namreč kar naenkrat postalo vprašljivih 570 delovnih mest v rudniku Hrastnik in več sto tistih, ki delajo v TET ter na rudnik življenjsko vezanih firmah. Zato se seveda ne gre čuditi, da je bila udeležba na referendumu v Hrastniku in Zasavju celo višja, kot na lokalnih volitvah.

Predstavitev srednjih šol

11. januar - Na roditeljskem sestanku za učence iz starše osmih razredov OŠ heroja Rajka Hrastnik in OŠ Vitka Pavliča so v okviru poklicnega usmerjanja predstavili programe vseh zasavskih srednjih šol.

O drogi

14. januar - Na osnovni šoli Vitka

Pavliča so pripravili izjemno zanimivo predavanje Zasvojenost z drogo za učence in učitelje šole. Drogo in njene nevarnosti je z izjemnim pristopom predstavil Samo Košir iz kriminalistične službe UNZ Ljubljana.

Geološka razstava

15. januar - V trboveljskem Zasavskem muzeju si je razstavo Geologija revirjev, ki sta jo pripravila zgodovinarka Irena Ivančič - Lebar in Hrastničan, geolog Gorazd Hafner, ogledalo 100 hrastniških osnovnošolcev. Razstava je zanimiv prikaz zasavskega bogastva iz davne preteklosti - kamnin in fosilov. Ob razstavi je izšla tudi zanimiva knjižica z istim naslovom.

Pekle so torte

16. januar - Članice Aktiva kmečkih žena so pripravile na Marnem izobraževanje, na katerem so se tokrat lotile peke tort. Članice aktiva so izjemno delavne, saj se vključujejo v različne prireditve. Tako so pekle pecivo za Rdeči križ in DPM Hrastnik za lanske novoletne prireditve, s svojo stojnico pa so sodelovale tudi na smučarskem sejmu.

Zgoreli garaži

18. januar - Malo pred 23. uro je prišlo do požara na lesenih garažah na Ulici prvoborcev v Hrastniku. V obeh garažah sta goreli tudi osebni vozili. Požar so pogasili gasilci PGD Hrastnik-mesto.

Telovadnica

19. januar - Na gradbišču dolske telovadnice so pričeli z zahtevno etapo gradnje - s prvo fazo montaže hale, ki so jo končali v tednu dni. Nosilce stenske konstrukcije, strešne nosilce in del fasade so izdelali v Vegradovi poslovni enoti Vemont v Velenju. Prevoz in montaža je bila izjemno zahtevna, saj najdaljši strešni nosilci merijo kar 30 metrov.Gradbinci so se lotili tudi gradnje najbolj južnega dela dvorane, kjer je vhod v objekt. Tam je bila gradnja najbolj zahtevna, saj so morali prestaviti potok, glavne telefonske linije, vseskozi pa je pri gradnji nagajala tudi talna voda.

Tone Pavček med osnovnošolci

20. januar - Hrastniške osnovnošolce, ki so se pripravljali na tekmovanje za Cankarjevo priznanje, je obiskal pesnik Tone Pavček. Srečanje s priznanim pesnikom je bilo za učence lepo doživetje, saj jim je Pavček znal vliti dobre volje za branje.

Vozilo gorelo

20. januar - Na magistralni cesti Šmarjeta - Marno, pri odcepu za Sedraž, je zvečer ob 20. uri zagorelo osebno vozilo. Vozilo so pogasili gasilci PGD Hrastnik - mesto.

Prostovoljci v Domu

21. januar - V Domu starejših Hrastnik so pričeli s pripravami na uvajanje dela prostovoljcev v domu. Strokovni team doma je ta dan obiskal dom upokojencev v Velenju, kjer projekt prostovoljcev že nekaj let poteka v izjemno zadovoljstvo stanovalcev, delavcev doma in prostovoljcev.

Čebelarji

23. januar - Člani Čebelarskega društva so se zbrali na občnem zboru v svojem Čebelarskem domu na rudniških nasipih v Hrastniku. Čebelarji so ugodno ocenili delo v preteklem letu pod vodstvom predsednika UO Albina Fabijana. Za leto 1999 so si zadali zanimiv program: še posebej bodo skrbeli za zdravstveno varstvo čebel, čebelje družine bodo večkrat pregledali. Pripravili bodo strokovno predavanje, sredi leta bodo nabavili sladkor. Stalna skrb članov Čebelarskega društva je vzdrževanje doma in urejanje okolice,

v letu 1999 so si zadali tudi popravilo strehe in jeseni strokovno ekskurzijo.

Pokal Rudniku

24. januar - Na prvenstvu v malem nogometu za pokal občine Hrastnik je zmagala ekipa Rudnika v postavi: Mitja Jontes, Franci Zore, Blaž Presečki, Marjan Seničar, Ljubo Varga, Franci Kranjc, Ranko Madžarević, Matej Kirbiš, Iztok Glinšek in Goran Mustač. V finalu so premagali Juventus s 5:3. Tretja je bila ekipa Steklarne, potem pa so se zvrstili: DMN Ljiljani, TKI Hrastnik, Mexico, Mir in Branko bar.

Igrajmo rokomet

24. januar - Na turnirju v Celju, kjer je sodelovalo 70 ekip iz Slovenije in Hrvaške, so odlično nastopili mladi člani RK Dol TKI Hrastnik. V svoji kategoriji igralcev, rojenih 1987, so zasedli prvo mesto, v kategoriji 1988 letnikov pa je bila A ekipa druga, B pa peta.

Regionalni razvoj

25. januar - Na razširjeni seji UO Gospodarske zbornice OZ Zasavje so spregovorili o regionalni razvojni strategiji, ki jo je z dokumentom Zasavje 2000+ pripravil Regionalni center za razvoj. Dokument je bil še vezan na predpostavko, da se bo gradila TET 3. Člani UO so se obrnili na javnost s posebno izjavo, v kateri so od vlade in parlamenta zahtevali odločitev o razvoju energetike v Zasavju v roku treh mesecev.

Poplave

25. januar - Republiška uprava za zaščito in reševanje vsako leto pripravi državno tekmovanje v osnovnih šolah in vrtcih na temo naravnih nesreč. Iz Zasavja so prejeli na razpis kar 64 del. Najboljše nagradijo in razstavijo v prostorih Izobraževalnega centra Ig. Med nagrajenci so bili tudi Hrastničani: Urška Kušar, Andraž Kršlin, Maja Starič in Maja Jelenko iz hrastniškega Vrtca ter Matic Tesla, Svetlana Halilović in Sandra Jokanović iz OŠ heroja Rajka. Vsi so dobili knjižne nagrade.

Nemir

25. januar - V okviru gledališkega abonmaja, ki ga organizira KRC Hrastnik, so si obiskovalci gledališča v delavskem domu ogledali dramo Nemir.

Lutkovni abonma

27. januar - V hrastniškem delavskem domu so pripravili zanimivo predstavo v okviru lutkovnega abonmaja. Nastopila je lutkovna skupina hrastniškega vrtca Miškolin, ki jo vodi Helena Borovšak. Predstavo Zvezdica zaspanka so pripravili za vse vrtce in učence nižje stopnje OŠ Dol.

Inovacije

28. januar - GZS - Območna zbornica Zasavje je v zagorskem delavskem domu podelila priznanja in diplome inovatorjem za leto 1998. Med nagrajenci so bili tudi Hrastničani. Diplome so prejeli Veronika Majkič iz Sijaja Hrastnik za inovacijo "klubska miza", Srečko Medvešek iz Steklarne za inovacijo "naprava za centriranje obračalnega žleba". Bronasta priznanja so prejeli inovatorji Radoš Zornik, mag. Ladislav Krašovec, Anton Detič in Sašo Kovač iz TKI Hrastnik za inovacijo "razvoj postopka za racionalno porabo toplotne energije", Stane Abram in Andrej Ham iz Systeca Hrastnik pa za inovacijo "simulator vira radiacije in zunanje detektorske sonde za merilnik radiacije SSM-1 (SIMRAD-1). Srebrna priznanja so prejeli mag. Ladislav Krašovec, Radoš Zornik, Aleš Herič in Brane Lisec iz TKI Hrastnik za inovacijo "razvoj postopka za proizvodnjo granuliranega

trinatrijevega fosfata" in Stane Abram iz Hrastnika za inovacijo "sistem Latrasys".

Nastop klaviaturistov

28. januar - v dvorani Glasbene šole v Hrastniku so pripravili zaključni nastop učencev električnih klaviatur, ki so zaključili polletni tečaj. Nastopilo je 15 učencev iz treh tečajev.

Prebujeni študenti

30. januar - Hrastniški študenti, ki so se združili v Študentski organizaciji Hrastnik, na kratko ŠOHT, so se obrnili na župana in občino Hrastnik s prošnjo za dodelitev prostorov. Šohtovci so obljubili organizirano interesno dejavnost študentov in dijakov, ki bi se združevali v tej organizaciji. Šoht so ustanovili predvsem zaradi tega, ker je v občini lepo število študentov in dijakov, ki se niso vključevali v različne dejavnosti. Šoht naj bi "ustvaril atmosfero, v kateri bo mlad ustvarjalen človek lahko zadihal in uveljavil svoj potencial v največji možni meri kot ustvarjalec, gledalec ali organizator", so zapisali v svoji prošnji Šohtovci.

Bogato v Domu starejših

30. januar - V Domu starejših v Hrastniku so januarja pripravili več zanimivih druženj. V okviru glasbenih ur so spoznavali znamenite skladatelje. V okviru literarnih ur pa so po dolgem in počez pretresli življenje in delo Franceta Prešerna in Simona Gregorčiča. O obeh so stanovalci pripravili zanimivo predavanje, predstavitev knjig in pogovor. Vsak teden je potekalo tudi srečanje skupin za samopomoč, ki so si nadele ime Jesenski listi, Deteljice in Slavčki. Skupino Jesenski listi je obiskala ritmična skupina OŠ Tončke Čeč iz Trbovelj pod vodstvom Hede Kotar, skupina Slavčki se je zabavala ob prebiranju spominskih knjig in se pogovorila o pomenu spominov, skupina Deteljica pa je prebirala pesmi partizana Cirila (Mitja Ribičič). Skupina stanovalcev je konec meseca obiskala Dom Poldeta Eberla Jamskega na Izlakah, kjer si je ogledala razstavo ročnih del. Praznovali pa so tudi rojstne dni. V goste so tokrat povabili pevce Mešanega pevskega zbora Svoboda 2 iz Trbovelj.

Četrtkova srečanja

30. januar - V hrastniški knjižnici Antona Sovreta pripravljajo vsak četrtek zanimive kulturne dogodke s skupnim naslovom Četrtkova srečanja. V januarju je Mateja Podlogar pripravila pravljično uro za otroke od 4. leta starosti, Liljana Oplotnik igralno uro s knjigo o prometu. Obiskovalci se v Hrastniku vračajo tudi na potopisna predavanja. Tretji četrtek je pripravil Franci Horvat iz Celja z diapozitivi in premišljenim komentarjem predstavil Slovenijo v štirih letnih časih. Horvat je star znanec Hrastničanov. Dolgo časa je plezal skupaj s Hrastničanom Joškom Razpotnikom, obiskovalci knjižnice pa ga poznajo predvsem z uspelega decembrskega predavanja o Himalaji. Zadnji četrtek v mesecu pa je avtorica Darinka Kobal v uri pravljic pripovedovala svojo pravljico Radovedni medvedek.

Posmrtninski sklad

30. januar - V januarju so na sedežih obeh društev upokojencev in prostorih pododbora DU Steklarna vpisovali nove člane v Posmrtninski sklad. Letošnja članarina znaša 3000 tolarjev, člani pa so jo lahko poravnali na sedežih društev do konca februarja. V primeru smrti člana je znašala posmrtnina 70 tisoč tolarjev. Člani

posmrtninskega sklada v Hrastniku so predvsem upokojenci, vanj pa se lahko včlanijo tudi zaposleni in drugi občani.

Fičko obvisel

30. januar - Ob pol štirih zjutraj so poklicali na pomoč poklicne gasilce PGD Hrastnik-mesto na Partizansko cesto na Dolu pri Hrastniku. Voznik osebnega vozila zastava 750 je na poledeneli cesti zapeljal z vozišča. Vozilo je obviselo na kolih za utrjevanje bankine. Poškodovanih v nesreči ni bilo.

Kmečka mladina

31. januar - Društvo podeželske mladine Hrastnik združuje predvsem mlade iz podeželja. Čeprav denarja nimajo veliko, je njihova dejavnost pestra. Tako pripravljajo razna predavanja, na sestankih tudi zapojejo. Vsako leto pripravijo večjo strokovno ekskurzijo, ogledajo si napredne kmetije. V letu 1998 so pripravili traktorski izpit, pa kmečke igre, večkrat se skupaj odpravijo v hribe. Izdajajo celo svoj časopis.

Nov trener

31. januar - Hrastniški košarkarji tekmujejo v 1 B SKL. Z rezultati v jesenskem delu uprava kluba ni bila najbolj zadovoljna, zato se je odločila, da bo v novo leto startala z drugačnim strokovnim vodstvom. Namesto dotedanjega trenerja Tomaža Bernota je člansko ekipo prevzel Drago Gomilar iz Zagorja, ki je bil dotlej v klubu trener mlajših selekcij.

Dejavni osnovnošolci

31. januar - Zadnji teden januarja so sedmošolci hrastniške šole obiskali v okviru kulturnega dne Narodno galerijo in Cankarjev dom v Ljubljani. Drugošolci pa so se odpravili v okviru naravoslovnega dne na zelo zanimiv obisk hrastniškega rudnika. Pionirji so tekmovali v četrtfinalu tekmovanja ŠŠD v malem nogometu.

V elektrarno

31. januar - Na OŠ Vitka Pavliča se je novo leto delovno pričelo že prvi dan pouka po novoletnih praznikih, ko so policisti z učenci kar na cestah pregledali varne poti v šolo. Sredi meseca so si vsi učenci OŠ Vitka Pavliča v okviru naravoslovnega dne ogledali trboveljsko Termoelektrarno. V njej so pripravili ogled tudi za učence OŠ Slavka Gruma iz Zagorja in OŠ Tončke Čeč iz Trbovelj. Šolarji te šole so za športni dan so izkoristili sneg, januarja pa so razveselili tudi starše, saj so zanje pripravili nastope v razredih.

Podjetja na prelomu leta

Steklarna

V hrastniški steklarni ocenjujejo, da je bilo leto 1998 dokaj uspešno. Izdelali so več kot 37.000 ton steklenih izdelkov, 85 % so jih prodali v tujini. Takšne proizvodnje v vsej zgodovini steklarne še ni bilo. V letu 1998 so se pokazali blagodejni učinki izpeljanih naložb v letih 1996 in 1997, predvsem uspešni remonti na dveh kadnih pečeh. V steklarni je bilo ob začetku leta 1999 zaposlenih okrog 780 ljudi. Po besedah direktorja Stojana Binderja večjih motenj v proizvodnji v letu 1998 niso imeli, več moči so lahko usmerili v izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti in razvoju novih izdelkov. Steklarna se vse bolj prilagaja končnemu potrošniku. Tako načrtujejo tudi ustanovitev večih industrijskih prodajaln po Sloveniji. Hrastniška uspešno posluje in je svojevrstno tipalo okusa in zahtev kupcev.

Rudnik Trbovlje - Hrastnik

Preteklo poslovno leto so v RTH, podjetje vodi direktor Aljoša Kink, zaključili uspešno, saj so celo presegli poslovne načrte. Prodali so 838.572 tisoč ton premoga, daleč največ Termoelektrarni Trbovlje. Zanimivo, načrte prodaje premoga za široko potrošnjo so dvakratno presegli. Še posebej pa je za rudarje pomembno to, da so leto 1998 zaključili pozitivno. Celotna realizacija tega državnega podjetja je bila skoraj 8 milijard tolarjev, ob obvladovanju stroškov je bil to glavni ječiček na tehtnici pozitivnega poslovanja.

TKI

V letu 1998 so v TKI Hrastnik, ki jo vodi direktor Branko Majes, pričeli izvajati sanacijski program, ki so ga pripravili v sodelovanju s Slovensko razvojno družbo. Poslovni rezultati so v skladu s pričakovanji, izguba je znašala nekaj manj kot 200 milijonov tolarjev. Lahko bi bila manjša, če bi v zadnjem kvartalu končali s programom prestrukturiranja, ki so ga zaključili januarja 1999. V letu 1998 so za 8 % povečali realizacijo, predvsem na račun večjega izvoza. Kemičarji imajo največ težav zaradi velike zadolženosti, vendar skušajo z različnimi ukrepi omiliti pritisk dolgov. V TKI je bilo ob začetku leta 1999 zaposlenih 285 ljudi.

Sijaj

V Sijaju so po besedah direktorja Marjana Pergarja s poslovnimi rezultati za leto 1988 le deloma zado- voljni, saj so ga zaključili z manjšo izgubo, še posebej zaradi izjemno slabe prodaje zadnja dva meseca. Izvozili so več kot polovico svoje proizvodnje. Sijaj s tem dokazuje, da so z razvojem, desingom in kvaliteto svojih izdelkov primerljivi z ostalimi proizvajalci razsvetljave v Evropi. V letu 1988 so prodali za 500 milijonov tolarjev svetil in kovinske galanterije. V Sijaju je zaposlenih 125 ljudi.

Gradbena dejavnost

Za največjo gradbeno firmo v občini je na prelomu leta največji zalogaj gradnja telovadnice na Dolu. Sicer pa je GD leto 1998 zaključil uspešno. V podjetju, ki ga vodi direktor Iztok Slanšek je zaposlenih okrog 100 delavcev, ki skupaj z velikim številom poslovnih partnerjev gradijo vse bolj zahtevne objekte predvsem v Zasavju, pa tudi na drugih področjih Slovenije.

Sinet

S poslovanjem v letu 1998 so v Sinetu po besedah direktorja Mirana Groharja zadovoljni, saj jim je uspelo povečati prihodek za okrog 40 %, zaposlili so 17 novih delavcev in ustvarili za približno deset milijonov tolarjev čistega dobička. Na prelomu leta je bilo v Sinetu zaposlenih okrog 100 delavcev, polovica delovnih invalidov. V družbi delajo v štirih sektorjih: proizvodni (storitve za Steklarno Hrastnik), sektor varovanja (tehnično in fizično varovanje, intervencijske skupine), sektor varstva pri delu in splošni sektor.

Forstek

V Forsteku so se v šestih letih obstoja hitro razvijajo, ugotavlja direktor Avgust Fišnar. V firmi je zaposlenih okrog 60 delavcev, dosegajo 60.000 DEM letne realizacije na zaposlenega. Na Steklarno Hrastnik so vezani samo še poslovno, ne več lastniško. 60 % proizvodnje je še vezane nanjo, okrog 30 % je izvoza, 10 % pa je kupcev na slovenskem trgu. V Forsteku se pripravljajo na selitev na Dol, kjer bodo uredili prostore podjetja v hali

bivšega Gremonta. Njihova temeljna usmeritev je orodjarstvo, predvsem specialno orodjarstvo za steklarstvo. Delajo še orodja za pihano in brizgano plastiko in za litje aluminija.

Toplarna

V hrastniški Toplarni, ki jo vodi direktor Boris Trstenjak, so zadovoljno ocenili delo v preteklem letu. Že drugo leto zapored so poslovno leto končali z dobičkom. Letna realizacija Toplarne šteje okrog 300 milijonov tolarjev. Večjih težav z vzdrževanjem toplovodnega omrežja niso imeli, zato so imeli delavci več možnosti za delo na posebnih projektih. V letu 1999 posebej na dveh: telovadnici na Dolu in velikem stanovanjskem kompleksu v Ljubljani. Hrastniška Toplarna greje, oskrbuje s toplo vodo in vzdržuje okrog 2000 stanovanj, 50 ustanov in 100 industrijskih in poslovnih objektov od Riklovega mostu do zgornjega dela Hrastnika.

Domex

Direktor Domexa Darko Planinc je zadovoljen s poslovanjem v letu 1998. Lani so precej pozornosti namenili vzdrževanju stanovanj in stanovanj- skih objektov in se lotili tudi večjih naložb. Tako so prekrili strehe več objektov, s katerimi upravljajo. Posodobili so nekaj toplotnih postaj, kupili dve stanovanji, na stavbi samskega doma nad občinsko stavbo so zamenjali okna in opravili še nekaj vzdrževalnih del. Na Logu so porušili stanovanjsko hišo Log 11, ki je bila prestara, da bi jo lahko še popravljali. S tem so naredili prostor za ureditev prostora med hotelom in osnovno šolo, oziroma športnim parkom na Logu. Domex redno upravlja okrog 850 stanovanj, lastnih stanovanj ima 630. V upravljanje pa mu je svoja stanovanja zaupalo še 330 etažnih lastnikov. V Domexu je zaposlenih 27 delavcev. Poleg stanovanjske dejavnosti ima ta hčerinska firma Rudnika Trbovlje Hrastnik v Hrastniku še trgovino z mešanim blagom, razdeljevalnico hrane, pralnico, ukvarjajo se še s čiščenjem poslovnih prostorov, prevozi in prodajo premoga.

FEBRUAR 1999

Mesec kulture

1. februar - V Hrastniku so izdali zloženko in objavili program prireditev v mesecu februarju - mesecu kulture. Letos so osrednjo prireditev posvetili velikim oblet- nicam slovenske kulture - 150 obletnici smrti Franceta Prešerna, 180 obletnici smrti Valentina Vodnika, 130 obletnici smrti Simona Jenka, 120 letnici rojstva Josipa Murna, 50 obletnici smrti Otona Župančiča, 100 obletnici smrti Dragotina Ketteja in 100 obletnici izida pesniške zbirke Erotika Ivana Cankarja.

Hrovatičeva razstava

1. februar - Prireditve ob slovenskem kulturnem prazniku so v občini pričeli v sejni sobi delavskega doma Hrastnik z otvoritvijo zanimive razstave slik in literarnih del Vinka Hrovatiča. Hrovatič živi v Prapretnem, svoje korenine pa vleče iz trboveljske Terezije. Na svoji 45. samostojni likovni razstavi se je predstavil s krajinskimi pasteli. Slike odražajo njegovo ljubezen do narave, veščo roko in slikarski instinkt, s katerim je ustvaril že več kot 1500 likovnih del. Obiskovalci razstav in ljubitelji Hrovatičevega slikarstva ga cenijo predvsem zaradi zanimivih perorisb in pastelov. Hrovatič je tudi ploden literarni ustvarjalec. Doslej je

napisal ogromno pesmi, ki so vezane na stopico in verz. Še posebej ga privlači sonet. Kar v 191 sonetnih vencev, ki jih je razvrstil v 13 knjig, je zložil svojo avtobiografsko izpoved, ki ji je namenil naslov Posetje. Pripoved je napisal tudi v prozni obliki in jo izdal v štirih knjigah. Hrovatič je doslej vse knjige izdal v samozaložbi. Doslej je izšlo 23 del, največ pesniških zbirk. Še posebej hvaležna tema Hrovatičevega ustvarjanja je rudarjenje. Nekaj rudarskih pesmi so predstavili tudi na otvoritvi razstave. O avtorju in njegovem delu je spregovoril Tine Lenarčič, zbrane pa je pozdravil tudi predsednik Zveze kulturnih društev Hrastnik Drago Kopušar.

Sanitarni kolektor

1. februar - Delavci Veka iz Starega trga pri Velenju so pričeli urejati glavni sanitarni kolektor od bivše občine do hrastniškega muzeja. Pogodbena vrednost del je skoraj 30 milijonov tolarjev, kolektor pa so gradili dobra dva meseca. Investitor je bilo Komunalno stanovanjsko podjetje Hrastnik, ki je s temi deli nadaljevalo urejanje glavnih komunalnih vodov v občini. Od zgornjega dela Hrastnika do stare občine so glavni sanitarni kanalski kolektor uredili v preteklih letih. Po zaključku gradnje sedanjega odseka čaka komunalce še ureditev kolektorja do zbiralnika, ki ga nameravajo Hrastničani zgraditi na levem bregu Save.

Gorel tovornjak

3. februar - Cesta Dol - Šmarjeta je bila pol ure zaprta za ves promet, precej časa pa je bil promet še oviran zaradi nevsakdanje prometne nesreče. Na marnskem klancu iz dolske strani pri Bremecu se je vnel tovornjak - prikoličar, ki je bil naložen s hlodi. Kot je povedal voznik tovornjaka, se je pričelo kaditi izpod kabine. Voznik tovornjaka je ustavil in skušal ogenj pogasiti s priročnim gasilnim aparatom. To mu ni uspelo. Ogenj je zajel in uničil celotno kabino tovornjaka. Pogasili so ga šele gasilci, ki so prihiteli na kraj nesreče.

Mojca Pokrajculja

3. februar - Osem učencev višje stopnje OŠ Vitka Pavliča se je prvič odpravilo v gledališče. V Celju so si ogledali sodobnosti prilagojeno predstavo Mojca Pokrajculja.

2. seja Občinskega sveta

4. februar - Hrastniški občinski svetniki so se v slabih treh urah prebili skozi obsežen in vsebinsko zahteven dnevni red. Brez razprave so sprejeli sklep o financiranju političnih strank v občini.

Ob razpravi o pravilniku o plačah občinskih funkcionarjev in nagradah članov delovnih teles občinskega sveta ter članov drugih občinskih organov ter o povračilih stroškov je prišlo do zapleta in župan Leopold Grošelj je izjemoma prekinil sejo, da bi komisija še enkrat razpravljala o predlogu. Po prekinitvi je pod - predsednik komisije Matej Haberl predložil predlog v nespremenjeni obliki in svetniki so tudi sprejeli.

Župan Leopold Grošelj je svetnikom in javnosti sporočil svojo odločitev, da bo opravljal funkcijo župana profesionalno.

Svetniki so se na tej seji lotili prve obravnave predloga proračuna občine Hrastnik. Župan je povedal, da so poleg proračuna za letošnje leto podana v materialu tudi izhodišča za leto 2000. Predvsem zaradi tega, ker bodo tako lažje načrtovali večje projekte v občini. Člani komisij so predlog že prej predelali na sejah svojih teles in na splošno ugotavljali,

da je proračun pregledno pripravljen. Prav na preglednost pa sta imela nekaj pripomb člana SDS Samo Kreže in Sanja Logar Bočko. Poleg župana so na pripombe in vprašanja svetnikov odgovarjali še tajnik občine Janez Kraner, vodja oddelka za proračun in finance Vanja Jerič in direktor direkcije za okolje in prostor Tomaž Sihur. Na 12 pismenih vprašanj, ki jih je v imenu svetnikov Sama Krežeta, Mateja Haberla in svojem podala Sanja Logar Bočko, pa so svetniki dobili odgovore na naslednji seji. Svetniki so ocenili, da je predlog proračuna z vsemi prilogami dovolj dobra osnova za drugo obravnavo, kjer bodo skušali upoštevati smiselne pripombe.

Svetniki so sprejeli sklep, da bodo predlog sprememb in dopolnitev statuta občine in poslovnika občinskega sveta obravnavali in sprejemali v prečiščenem besedilu kot nova splošna akta. Po predstavitvi obeh predlogov so se na predlog svetnika Draga Kopušarja iz vrst Združene liste socialnih demokratov odločili, da o dokumentih ne bodo razpravljali na seji, temveč bodo svoje pismene pripombe na posamezne člene statuta oddali do 19. februarja. O njih bo razpravljala komisija za statut in poslovnik in jih smiselno upoštevala za pripravo materiala v drugi obravnavi.

Podobno so se odločili še pri obravnavi osnutka odloka o občinskih cestah in odloka o kategorizaciji občinskih cest v občini. Oba odloka naj poleg svetnikov podrobno pregledajo še v krajevnih skupnostih, saj gre za pomembno ureditev statusa cest, ki prav gotovo zanima večino prebivalcev občine, so menili svetniki. Na seji so sprejeli odlok o turistični taksi.

Med vprašanji in pobudami je član SNS Aleš Herič predlagal, da naj se ugotovi, kaj se dogaja v nekdanjem begunskem centru v Hrastniku, svetnica ZLSD Katjuša Laznik pa, da naj odbor za socialno politiko in zdravstvo pregleda ugotovitve študije o socialnem položaju ljudi v Zasavju, ki jo je delala firma Erika. Svetnik SKD Jure Bantan pa je podal pobudo, da bi svet na prihodnji seji informirali o gradnji dvorane na Dolu pri Hrastniku. Sanja Logar-Bočko iz SDS pa je vprašala župana, če je na seji nadzornega sveta RTH res izjavil, da sta bila edino svetnika iz socialdemokratskih vrst proti gradnji TET 3. Dodala je, da to ni res, kar je razvidno tudi iz zapisnika.

Koncert GŠ

4. februar - Na zanimivem koncertu Glasbene šole Hrastnik v hrastniškem delavskem domu so nastopili učenci šole z deli slovenskih skladateljev in s slovenskimi narodnimi pesmimi. Predstavili so se kot solisti in v ansambelski igri. Posebej slovesno pa so pripravili letošnjo podelitev priznanj Glasbene šole zlati ključ. Šola ga podeljuje samo enkrat v času šolanja za uspešno šolanje, uspehe na tekmovanjih in sodelovanje v komornih skupinah in orkestrih. Letos je ravnateljica hrastniške Glasbene šole Elza Jakšič v sodelovanju s pedagogi podelila pet priznanj. Prejeli so jih: Vesna Pigac, Gregor Klepej, Matej Železnik, Oskar Laznik in Maša Tomc. Vsem je skupno to, da se igranja instrumentov učijo predvsem zase, da imajo radi glasbo in nastopanje pred publiko. Poleg pisnega priznanja so vsi nagrajenci prejeli tudi zlati ključ v obliki obeska.

Prešernove Poezije

4. februar - V Knjižnici Antona

Sovreta so odprli knjižno razstavo, na kateri bodo predstavili različne izdaje Prešernovih Poezij. Najstarejša, ki je bila na ogled, je bila iz leta 1946, najnovejša pa je bibliofilska izdaja Slovenske založbe. Skupaj je bilo na ogled 20 različnih izdaj Prešernovih Poezij. V knjižnici Antona Sovreta so v preteklem letu kar potrojili število informacij, poizvedb, medknjižnične izposoje, podaljšanj in rezervacij. Pripravili so kar 91 različnih prireditev, ki so bile dobro obiskane. Sedaj je v knjižnico včlanjenih že skoraj 1900 članov, ki lahko izbirajo med več kot 35 tisoč knjigami, časopisi in neknjižnim gradivom. Lani so v knjižnici dobili 1477 novih knjig.

Koncert Plavice

4. februar - V dvorani na Dolu pri Hrastniku so počastili kulturni praznik s koncertom kvarteta Plavica, ki so ga na tem koncertu še sestavljale Darja Markelj, Maja Petan - Majcen, Polona Kovač in Manja Golec. Na koncertu se jim je pri nekaterih pesmih pridružila tudi nekdanja voditeljica Plavice Alenka Razpotnik. Pele so slovenske narodne in umetne pesmi, med njimi tudi dve Prešernovi. Kulturno doživetje je z izjemnimi interpretacijami Prešernovih pesmi, pesmi modernistov in Cankarjeve proze obogatil dramski igralec in pesnik Tone Kuntner.

Brkonja Čeljustnik

4. februar - Učenci OŠ Vitka Pavliča (25 otrok iz nižje stopnje) so na povabilo Lutkovnega gledališča Ljubljana obiskali njihovo gledališče. Ogledali so si delavnico, kjer nastajajo lutke, zakulisje odra, razstavo kostumov in si ogledali predstavo Brkonja Čeljustnik.

Škratek Bralček

4. februar - Dva dni se je po hrastniških vrtcih potikal Škratek Bralček. Knjižničarke iz hrastniške knjižnice Antona Sovreta so skupaj s škratkom obiskale hrastniške vrtce. Za male bralce so pripravile nagradno vprašanje in jih skušale navdušiti, da bodo skupaj s starši in vzgojiteljicami prebrali pet knjig. Leta 1998 je okrog 150 otrok, ki so se spoznali z novimi knjigami, dobilo za nagrado knjižico.

Osrednja proslava

5. februar - Na osrednji proslavi ob letošnjem kulturnem prazniku v Hrastniku so v dvorani delavskega doma obeležili nekaj pomembnih kulturnih jubilejev, s katerimi so povezana imena pesnikov in pisateljev Valentina Vodnika, Simona Jenka, Josipa Murna - Aleksandrova, Otona Župančiča, Dragotina Ketteja, Ivana Cankarja, Franceta Prešerna, pa tudi 100 letnico začetka slovenske moderne. Predsednik Zveze kulturnih društev Hrastnik Drago Kopušar je petim kulturnim delavcem podelil letošnja priznanja 8. februar. Dobili so jih Vili

Petrič, Ženski pevski zbor Svobode Dol pri Hrastniku, Rado Kališnik, Anton Kastelic in Franc Volaj (predstavitev ob koncu februarske kronike). V kulturnem programu, ki ga je tenkočutno pripravila Manja Golec, so nastopili moški pevski zbor Svobode pod vodstvom Vanje Tomca, Otroški zbor OŠ Hrastnik pod

vodstvom Simone Kepa, pianist Dejan Jakšič, povezovalki Nina Štefane in Karmen Kopušar ter recitatorji Matej Kaiser, Polona Cesar in Petra Velej.

Dom starejših

5. februar - V Domu starejših v Hrastniku so pričeli s prireditvami ob 4. obletnici doma. Stanovalce in zaposlene so v domu obiskali dijaki Gimnazije Trbovlje. V domu so se pripravljali z novim projektom Prostovoljci v Domu starejših. Ta dan so pripravili še zanimivo predavanje za zaposlene z naslovom respiratorni infekti. Predavala je dr. Berta Ključevšek Novak.

Kmečke žene

5. februar - Na občnem zboru so se v Šmarjeti zbrale članice Društva kmečkih žena in deklet Hrastnik. V društvu deluje kar 110 članic. S pestro dejavnostjo v društvu uspešno izpolnjujejo temeljni cilj svojega dela: prijetno druženje in izmenjava izkušenj. Največ težav imajo zaradi tega, ker nimajo stalnih prostorov za sestajanje. Večkrat se dobivajo pozimi, ko pripravljajo različne tečaje o kulinariki, vzgoji cvetja, vrtnin, pa kakšno zanimivo zdravstveno predavanje. V okviru društva uspešno deluje tudi društvo podeželske mladine. Lani so pripravile izjemno zanimivo kulinarično razstavo v okviru 80 letnice Kmetijsko gozdarske zadruge Dol. Razstava v Turju je bila vodena, saj je Minka Babič pripravila zanimiv komentar o hrani, ki so jo včasih stregli od binkoštev do mlačve, zraven pa je vpletla še zanimivostih o običajih v tistem času. Vsako leto se 10. marca predstavijo na kramarske sejmu na Dolu pri Hrastniku, kjer uredijo svojo stojnico. S strokovnimi ekskurzijami so prečesale Slovenijo po dolgem in počez, pokukale so tudi v Avstrijo. Letos se odpravljajo po Dolenjski in Koroški. Lani so članice društva spekle pecivo za Rdeči križ in Društvo prijateljev mladine za prednovoletne obdaritve starostnikov in otrok. Sedaj pa se že pripravljajo na občni zbor v februarju. Na čelu društva je na občnem zboru Bredo Dečman zamenjala Irena Kovač.

Razstava lutk

5. februar - V vrtcu Čenča v KS Steklarna so pripravili zanimivo razstavo oblačil, ki so jih naredili otroci, vzgojiteljice in starši. V januarju so si vzeli čas in sešili oblačila za lutke. Na ogled so postavili oblačila, naprstne lutke, ki so jih izdelali, ter modele za oblačila, ki so jih risali na papir. Lutke so lepšali pod vodstvom mentorice, vzgojiteljice Ane Učesanek.

Dolski gasilci

6. februar - Na svojem občnem zboru v gasilskem domu so se zbrali člani Gasilskega društva Dol pri Hrastniku. Društvo je ob občnem zboru izdalo interno glasilo Na pomoč. V njem predsednik društva Drago Kozole ugotavlja, da v društvu aktivno delujejo različne generacije gasilcev. V preteklem letu so po besedah poveljnika Janeza Koširja opravili osem vaj in sodelovali na občinski vaji "Evakuacija osnovne šole". Sodelovali so pri gašenju štirih požarov in treh elementarnih nesrečah, opravili pa so še precej drugega dela.V društvu pa so še posebej zadovoljni z vključevanjem mladih.

Kolesarji

6. februar - Člani kolesarskega društva Hrastnik so oživili to športno dejavnost, ki je v preteklosti žela izjemne uspehe. Na občnem zboru so ocenili svoje delo pod vodstvom predsednika Aleša Venka kot zelo uspešno. Še posebej pa so zadovoljni, da

se urejujejo prostori društva v stavbi Glasbene šole v Hrastniku.

Košarkarji

6. februar - Hrastniški košarkarji so se pomerili v 1 B slovenski košarkarski ligi z ekipo Zagorja, ki je bila v tej sezoni med favoriti prvenstva. V lepi in zanimivi predstavi so Hrastničani sicer izgubili, vendar pokazali, da jim športnega duha ne manjka. Kot je bil običaj že nekaj časa, ko sta se pomerili zasavski ekipi, so tudi tokrat pripravili skupno srečanje za igralce, upravo in sponzorje kluba v restavraciji As.

Planinski ples

7. februar - Dolski planinci so se srečali na svojem planinskem plesu. Za zabavo je poskrbel ansambel Zasavci.

Outsider

9. februar - V dvorani delavskega doma so ob kulturnem prazniku pripravili zanimivo filmsko predstavo. Filmski ljubitelji so si lahko ogledali slovensko dramo Outsider.

TKI in SRD

10. februar - TKI Hrastnik in Slovenska razvojna družba sta povezani s pogodbo, po kateri bodo lahko v TKI za najeta posojila zamenjali za 500 milijonov tolarjev državnih obveznic. Hrastniška TKI se je že prej vključila v program prestrukturiranja SRD, saj naj bi jim to oljajšalo breme, ki ga predstavlja odplačevanje dolgov 22 milijonov mark vredne naložbe v obrat kloralkalne elektrolize. Z dogovorom s SRD in dogovorom z zasavsko LB in SKB Ljubljana (obe banki sta del posojil konvertirali v lastniške deleže) se je zadolženost TKI znižala za četrtino. Finančna sanacija podjetja bo po mnenju direktorja Branka Majesa trajala osem let.

Drobiž

10. februar - V hrastniških vrtcih skupaj z Ljubljansko banko - Banko Zasavje skrbijo za vzgojo varčevalcev. Otroci v vrtcih namreč zbirajo drobiž, ki ga potem odnašajo v banko in ga konec leta koristno uporabijo. Tako zanj kupijo šilčke, barvice, se odpravijo na izlet ali pa si pripravijo imeniten piknik. Vse je odvisno od tega, koliko denarja zberejo.

Sneg, sneg...

10. februar - Sneg je tudi v hrastniški občini povzročil precej preglavic. Že ponoči so aktivirali Občinski štab civilne zaščite. Visok sneg (okrog 70 cm) je najbolj prizadel višje ležeče kraje v občini, saj so bili zaselki na Kalu, v Gorah, Kovku in Kopitniku odrezani od sveta. Sprožilo se je več snežnih plazov, cesta v Boben je bila skoraj celo dopoldne neprevozna. Za zimsko službo so morali v občini priskrbeti dodatno mehanizacijo in ljudi. Iz različnih cestišč v občini je bilo treba odstraniti osem dreves. Pri čiščenju so pomagali gasilci in delavci GD Hrastnik, delavci Komunalno stanovanjskega podjetja ter lastniki težke mehanizacije. Marsikje so morali krepko zavihati rokave tudi ljudje sami,

saj brez tega ne bi mogli priti v dolino ali do glavnih prometnic v dolini.

Godrnjava pikapolonica

11. januar - V hrastniški knjižnici so se otroci zabavali ob poslušanju pravljice Godrnjava pikapolonica.

Pustovanje

13. februar - V Hrastniku so pripravili

tradicionalne pustne prireditve. V hrastniški poslovni stavbi so člani Moškega pevskega zbora Svoboda že štirinajstič zapovrstjo pripravili pustovanje. Tokrat so bili pevci našemljeni v gusarje, za zabavo je poskrbel duo Hip hop, več kot 200 veseljakov pa so še posebej navdušili kurenti iz Ptujskega polja. Originalni kurenti iz Cvetkovec so popestrili tudi dogajanje v dolski dvorani, kjer so tokrat pripravili pustovanje člani kegljaške sekcije dolskega Društva upokojencev. Na pustovanjih so pogrešali nekaj več mask, še posebej originalnih. V Hrastniku so prvo nagrado prejeli otroški liki z racmanom Jako na čelu, drugo so prejeli vrtnar in njegove tri rožice, tretjo pa so odnesli peklenščki. Na Dolu je zmagala skupina živalskih likov pred zelo lepo napravljeno babo, ki je v košu nosila svojega dedca in skupino nun.

Planinska šola

13. februar - Člani planinskega društva Dol so zaključili s planinsko šolo, ki jo je uspešno zaključilo 18 članov društva. Zvečer pa so v planinskem domu v Gorah planinci pripravili še tradicionalno pustovanje.

Maškarada

14. februar - Nedelja je bila rezervirana za otroške maske. Hrastničani so se zbrali v športni dvorani (zabava z ansamblom Snoopy), Dolani pa v svoji dvorani na Dolu. Tudi tokrat so se otroci našemili in se za en dan prelevili v zanimive like iz pravljic, živalskega in drugega sveta. Ples je bil razigran, tokrat še posebej, saj so se starejši spomnili tudi valentinovega - dneva zaljubljencev.

Sneg nagaja

15. februar - V občini je bilo ogromno težav zaradi zametov na cestah. Regionalna cesta na Marnem je bila nekaj časa celo neprevozna, saj je veter na vrhu marnskega klanca nanesel na cesto skoraj meter snega. Cesto so čistili cel popoldan, da je promet lahko potekal kolikor toliko normalno. Nekateri avtomobili so ostali v zametu in so jih morali odkopavati z lopatami. Veter je s snegom povsem zametel tudi cesto na Kopitniku. Delavci zimske službe so v teh dneh počistili parkirišča v Hrastniku in deloma na Dolu, kjer so imeli precej težav, ker lastniki avtomobilov svojih jeklenih konjičkov niso umaknili. Precej slabe volje je bilo med ljudmi zaradi slabo pluženih in očiščenih regionalnih in magistralnih cest. Še posebej odsek Hrastnik - Zidani Most je bil katastrofalno slabo očiščen. Zato so se predstavniki občine sestali z vodstvom Cestnega podjetja Ljubljana, kjer so se pogovorili o upravičenih očitkih. Predstavniki Cestnega podjetja so obljubili drugačno skrb za ceste, ki jih morajo plužiti.

Lanski sneg

15. februar - Premiera plesno gledališke predstave z naslovom Kot lanski sneg je v hrastniško dvorano pritegnila precej Hrastničanov, pa tudi ljubiteljev plesne umetnosti iz Ljubljane. Hrastničan Branko Potočan je kot avtor postavil na oder svoj peti projekt. Predstavo je zanimivo odplesal in odigral s soustvarjalci Markom Djukičem, Sebastjanom Staričem in Dušanom Teropšičem. Kostumografija je bila v rokah Katarine Starič, z zanimivo avtorsko glasbo se je predstavil Juice conection, svetlobo pa je izjemno oblikoval Tomaž Štrucl. Skupina Fourklor je še enkrat pokazala svojo izjemno plesno energijo in ustvarjalno moč. Kot lanski sneg je

predstava, ki pusti obiskovalca v svoj svet skozi gib, svetlobo in besedo. Predvsem pa ga vedno znova preseneča s humornimi vložki, ki odlikujejo plesno izražanje. Kot že nekajkrat, je Potočan tudi tokrat uporabil zanimive pripomočke - od dolge lesene palice, starih smučarskih palic, drogov na stropu dvorane, pa humorno uporabljenega telovadnega pripomočka, ki je simuliral bradljo. Z zanimivimi svetlobnimi efekti so ustvarjalci popestrili svoje plesanje in gibanje po odru. Predstavo je pripravil Zavod za organizacijo in izvedbo kulturnih projektov Vitkar.

Zimovanje

15. februar - Kar 19 otrok iz hrastniških vrtcev se je odpravilo na zimsko šolo na Pohorje. Spremljale so jih 3 vzgojiteljice, otroci pa so preživeli nekaj prijetnih in zanimivih dni na Glažuti. Za Slivniško Pohorje so se Hrastničani odločili prvič, saj so doslej preživljali zimovanje v Kranjski Gori. Pet let so otroci iz hrastniških vrtcev preživeli zimovanje z bolj malo snega. Tokrat ga je bilo dovolj, zato so bile zimske radosti popolne. Privoščili so si celo maškarado, pa čarodeja Albina, zimski pohod in veliko sankanja ter smučanja.

Pust

16. februarja - Na pustni torek v Hrastniku ni bilo večjih veselic. V jedilnici Doma starejših pa je bilo veselo, saj so pustno rajanje pripravili za stanovalce, svojce in zaposlene. Veselo družbo je zabaval duo Kafra. Nekaj mask je bilo odkritih tudi po osnovnošolskih razredih. Še največ v OŠ Vitka Pavliča, kjer so prišli k pouku našemljeni tako učenci kot učitelji.

Pokopavanje Pusta

17. februarja - Dolski copatarji so na Dolu pri Hrastniku pripravili pokop Pusta, ki so ga objokovali že precej dni prej, najbolj z veseljem seveda od pustne sobote naprej. Pokopa se je udeležilo precej pustnih šem, pa tudi firbcev ni manjkalo.

Obletnica Doma starejših

17. februar - Osrednjo proslavo ob četrti obletnici Doma starejših so pripravili v prostorih doma. V kulturnem programu so nastopili člani Vokalno inštrumentalne skupine Društva upokojencev iz Trbovelj. Zbrane je med drugim nagovoril župan Leopold Grošelj, ki je poudaril, da zaposleni lepo skrbijo za stanovalce, stanovalci pa za svoje pestro življenje in dom. Ob obletnici so izdali tudi svoj časopis Jesen življenja, v katerem je direktor doma Drago Kopušar zapisal, da je bilo leto 1998 uspešno, saj se lahko pohvalijo v zadnjih mesecih celo s 100 odstotno pokritostjo vseh 117 postelj. V časopisu so v kratki kroniki nanizali delo v domu, objavili zanimive številke o domu, se spomnili stanovalcev, ki so jih zapustili, čestitali jubilantom in natrosili še nekaj zanimivih prispevkov o delu in življenju doma.

Hrastniški gasilci

20. februar - Na rednem občnem zboru so se sestali člani Prostovoljnega gasilskega društva Hrastnik-mesto. Predsednik društva Božo Cigelnjak je zadovoljen z delom v preteklem letu, še posebej z usposabljanjem članstva ter sodelovanjem z drugimi društvi. Z mladimi delajo odlično, duhovni vodja tega dela pa je dolgoletni poveljnik društva Darko Majcen. V okviru društva deluje tudi gasilski operativni center. Po besedah poveljnika društva Bogomirja Jamška so sodelovali v 28 intervencijah ob

požaru in 24 ostalih intervencijah, med njimi tudi pri reševanju zaradi štirih večjih neurij.

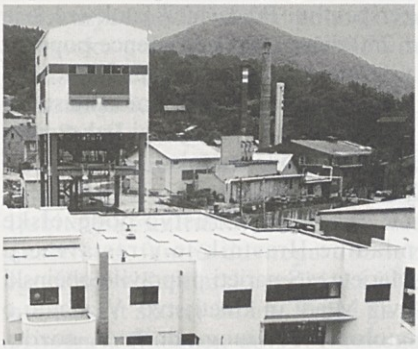
Pospeševanje turizma

20. februar - V občini so pripravili program pospeševanja turizma v občini. Že konec lanskega leta so izdali Koledar prireditev v občini za leto 1999. V Hrastniku bodo nadaljevali z urejanjem okolice. Letos bodo še posebno pozornost posvetili urejenosti spodnjega dela mesta. Z lastniki in upravniki stanovanj se bodo dogovorili o urejenosti okolice blokov, redno bodo vzdrževali javne površine, posebna akcija bo potekala ob spomladanskem čiščenju. Tudi letos nameravajo v občini urejevati okolico s pomočjo javnih del. Vrednost tako opravljenih del je ocenjena na več kot 4 milijone tolarjev. Nadaljevati nameravajo tudi z urejanjem kmetijskih površin.

Hrastničani že nekaj časa razmišljajo o izdaji manjše brošure, oziroma prospekta občine Hrastnik. Poleg tega načrtujejo v občini še izdajo kataloga turistične ponudbe, ki naj bi ga skupaj izdali Turistični društvi Hrastnik in Radeče. Pripravljajo še tekmovanje za vzorno urejeno podjetje, trgovino, gostišče, kmetijo, blok in hišo, pa promocijo občine na turističnih prireditvah in sejmih. Očitno je tudi Turistično društvo zaživelo in pripravlja vrsto dejavnosti. Zanimiv pa je še razpis za turistični spominek občine Hrastnik, ki ga nameravajo Hrastničani tudi izvesti v tem letu.

Nov jašek

22. februar - Hrastniški rudnik je februarja dobil poskusno uporabno dovoljenje za uporabo novega jaška (decembra leta 1998 so opravili tehnični pregled jaška). Jašek so gradili 8 let, vrednost naložbe v nov jašek je bila izjemno velika - 50 milijonov nemških mark. Naložba je obsegala gradnjo jaška, izvozne nap- rave, priključek na zvezno obzorje in strojnice izvozne naprave v stolpu. Jašek je globok 300

metrov, po njem se spustijo rudarji iz kote +283 do kote -20 (pod morsko gladino. Dvigalo se ustavlja na treh obzorjih (-20, +85 in +245 - zvezno obzorje). Naenkrat lahko prepelje 60 ljudi ali pa 6 kubičnih metrov materiala.

Mož ?

23. februar - V hrastniškem delavskem domu so si obiskovalci gledališkega abonmaja ogledali zanimivo gledališko predstavo v izvedbi Mestnega gledališča ljubljanskega - komedijo Curtha Flatowa z naslovom Mož, ki si ne upa. Na odru hrastniškega gledališča so nastopili Evgen Car, Bernarda Oman, Violeta Tomič, Maja Boh in Jernej Kuntner.

Srečanje

24. februar - V domu starejših so pripravili srečanje z delavkami socialnih služb Centrov za socialno delo in bolnic, s katerimi sodeluje dom. Pogovorili so se o sodelovanju in jim predstavili življenje in delo v domu. Pred dobrimi desetimi dnevi so se na podobnem srečanju predstavniki doma dobili tudi z predstavniki društev in kulturnih skupin iz občin Hrastnik, Trbovlje in Laško, s katerimi

dom sodeluje že več let.

Žabja perspektiva

25. februar - V knjižnici Antona Sovreta so pripravili zanimivo predavanje z naslovom Izrael iz žabje perspektive. Predavatelj Iztok Trček je z 250 diapozitivi udeležence popeljal v deželo, kjer so se na majhnem koščku zemlje rodile tri največje monoteistične religije na svetu in kjer si ljubezen in sovraštvo podajata roko.

Kmetijski kviz

26. februar - Društvo podeželske mladine Hrastnik je v restavraciji Marjeta v Šmarjeti pripravilo občinski kviz Mladi in kmetijstvo. V znanju o enologiji in vinogradništvu, gozdu, reformi kmetijske politike ter boleznih drobnice se je pomerilo pet ekip. Zmagala je ekipa, ki so jo sestavljali Marko Podmenik, Marko Dečman in Viktor Dergan.

Gasilci v Prapretnem

26. februar - V Prapretnem so se zbrali na občnem zboru člani tamkajšnjega gasilskega društva. Da ni ostalo le pri besedah, je poskrbel duo Kafra, ki je udeležence zabaval po uradnem delu srečanja. Gasilci so ostali edino društvo, ki deluje na prostoru KS Prapretno, zato so marsikdaj pravi vzpodbujevalec različnega dogajanja v kraju. Tudi v tem društvu so zadovoljni z delom mladih, pa tudi starejši so se v velikem številu udeleževali različnih akcij (kresovanje, čiščenje okolice doma, različne vaje, preizkus hidrantnega omrežja, urejanje poligona, različna tekmovanja).

Godbeniki

26. februar - Godbeniki Rudarske godbe so se v svojem godbenem domu srečali na letni konferenci. Ocenili so svoje delo in si zadali načrte za letošnje leto. Posebej so zadovoljni z vsakoletno umetniško rastjo ansambla pod vodstvom profesorja Jožeta Baniča. Njihov program je iz leta v leto bolj zahteven. Tudi zato so po besedah predsednika godbe Mitje Udovča njihovi nastopi doma in drugod sprejeti z vse večjim navdušenjem.

Izgnanci

26. februar - Na občnem zboru so se v dvorani poslovne stavbe zbrali tudi člani hrastniške krajevne organizacije Društva izgnancev Slovenije, ki jo vodi Marija Mejač. Pregledali so delo v preteklem letu in se dogovorili za program dela ter poseben poudarek namenili zakonski podlagi za uveljavljanje pravic izgnancev.

Rojstni dnevi

26. februar - Vsak mesec pripravijo v Domu starejših praznovanje rojstnih dni za tiste stanovalce, ki praznujejo v tem mesecu. Ponavadi povabijo medse tudi kakšno zanimivo kulturno skupino. Tokrat so v domu gostovali pevci Moškega pevskega zbora Svo - boda Hrastnik.

Počitnice

27. februar - Kulturno rekreacijski center Hrastnik je pripravil v zimskih počitnicah obilo aktivnosti predvsem za otroke. V knjižnici Antona Sovreta so potekale ustvarjalne delavnice, ure pravljic in predavanja, v bazenu je bilo organizirano plavanje, v hrastniški športni dvorani so pripravili različne igre z žogo. Zanimivo je bilo tudi v kinu Hrastnik in Dol, kjer so predvajali ameriško risanko Čarobni meč in komedijo Škratje.

Marnski gasilci

27. februar - Na rednem letnem občnem zboru so se zbrali člani Prostovoljnega gasilskega društva Marno, ki ga vodita predsednik Bruno Tušek in poveljnik Vojko Auflič. Društvo deluje v lepih prostorih v svojem domu (odprli so ga ob

občinskem prazniku 1998), ki ga večkrat nameni tudi za različne krajevnę prireditve in druge dogodke za potrebe krajanov. V letu 1988 so bili gasilci velikokrat tudi gradbeniki, pozabili pa niso niti na strokovno delo v društvu.

Turjanski gasilci

27. februar - Tudi turjanski gasilci so se ta dan zbrali na občnem zboru. Novo vodstvo društva s predsednikom Ladom Železnikom in poveljnikom Marjanom Završnikom na čelu je bilo izvoljeno leto prej in je krepko zavihalo rokave. Še posebej so ponosni na uspeh mladinske ekipe, ki je zmagala na gasilskem tekmovanju oktobra preteklo leto. Sicer pa gasilci v Turju širšo javnost še posebej razveselijo s pripravo vsakoletne gasilske veselice in kmečkih iger.

Pospeševanje gospodarjenja

27. februar - V Hrastniku so pripravili letos zanimiv program pospeševanja malega gospodarstva. Predvsem program kaže, da so se odločili za zanimivo pot, ki je verjetno v podjetniško še vedno malo razviti občini edina pravilna. Kar nekaj denarja namreč nameravajo vložiti v razvoj podjetniške kulture. Pri tem mislijo na razvijanje podjetniškega odnosa do izobraževanja in usposabljanja, do inovacij in informacij. Za različne akcije na tem področju bodo namenili skoraj milijon tolarjev. 500 tisoč tolarjev bodo namenili spodbujanju razširjanja dejavnosti obrtnih delavnic, s po 400 tisoč tolarji pa bodo v Hrastniku subvencionirali investicije, spodbujali izvoz in sofinancirali stroške udeležbe na sejmih. V času občinskega praznika nameravajo pripraviti dan podjetništva in obrti. Program zajema še naložbo v garancijski sklad, ki znaša letos 4,5 milijona tolarjev. Skupaj nameravajo letos iz hrastniškega proračuna nameniti za pospeševanje malega gospodarstva nameniti 7,8 milijona tolarjev.

Planinske poti

28. februar - Člani PD Hrastnik so se februarja podali na pohod na Zasavsko goro, bili so na Vršiču in prehodili nekaj zasavskih poti.

Priznanja 8. februar

Vili Petrič

je med tistimi Hrastničani, ki je praktično celo svoje življenje posvetil ljubiteljski kulturi. Začel je že kot desetletni fantič davnega 1938 z igranjem v Steklarski godbi, ki ji je ostal zvest skoraj 30 let. Vmes ga je pritegnila ljubezen do zborovskega petja, zato se je leta 1963 vključil v moški pevski zbor Svobode II (danes Steklar). Celih 25 let je bil zboro- vodja, leta 1988 pa je dirigentsko palico zaradi bolezni predal mlajšemu kolegu. Vendar ga bolezen ni odvrnila od petja v zboru. Postal je tudi predsednik zbora in z bogatimi izkušnjami pomembno prispeval k temu, da je zbor uspešno in dostojno proslavil 90 - letnico delovanja. Vili Petrič je v kulturnem življenju obeležil kar 60 let izjemno uspešnega dela.

Ženski pevski zbor Svobode Dol pri Hrastniku

je pričel delovati pred 20 leti pod vodstvom Ivanke Šebak Medved. Takrat se je verjetno marsikomu zdelo nemogoče, da bi zbor lahko obstal več kot nekaj let. To so pevke z ljubeznijo do petja, vztrajnostjo, potrpežljivostjo, odgovornostjo, včasih pa tudi kljubovalnostjo demantirale na najboljši možni način - vzdržale so in danes prepevajo že celih 20 let. V tem času se je nabralo veliko nastopov in sodelovanj na različnih proslavah in prireditvah, 18 nastopov na taboru v Stični, mnogo odmevnih gostovanj

zunaj občinskih meja. ŽPZ Svobode Dol pri Hrastniku je v pomembni meri zaznamoval občinski, pa tudi širši kulturni prostor v zadovoljstvo mnogih zvestih poslušalcev. Pod vodstvom Elizabete Jakšič, ki zbor vodi zadnjih 10 let, je zbor kvalitetno rasel, kar je dokazal na občinskih in področnih revijah.

Rado Kališnik

Steklarska godba ga je pritegnila in zasvojila že zelo zgodaj, kot mnoge druge "pleharje". V godbo se je vključil leta 1957 kot enajstletni fant in po več kot štirih desetletjih igranja še vedno z veseljem in zanosom igra na trobento. Godbi pripada z dušo in srcem, kar je vsa leta dokazoval s svojim delom in odnosom do ansambla. Večkrat je bil član upravnega odbora godbe, član organov kulturne skupnosti in Zveze kulturnih društev. V mozaik delovanja Steklarske godbe je vgradil pomemben kamenček. Je spoštovan član godbe, ki svoje znanje in bogate izkušnje rad prenaša na mlajše godbenike.

Anton Kastelic

je Svobodaš v polnem pomenu besede. Začel je kot devetletni fant v dramski sekciji Svobode II, nadaljeval pa v Svobodi I, kjer je bil član in predsednik folklorne skupine, član dramske sekcije, predsednik Svobode I, od leta 1982 pa je član moškega pevskega zbora Svoboda. Celo življenje je že zavezan ljubiteljski kulturi, ki ji pripada z vsem srcem. Med fanti v zboru se dobro počuti. Pevci pa imajo svojega Tončeka radi - zato, ker je vesten tajnik zbora in zato, ker zna ob resnem delu poskrbeti tudi za smeh in za zabavo.

Franc Volaj

je svojo glasbeno pot pričel v glasbeni šoli, kjer si je pridobival potrebno znanje za igranje v Steklarski godbi, katere član je bil 18 let. Po zaposlitvi na Rudniku se je vključil v Rudarsko godbo, v kateri pa se je že tudi nabralo 12 let godbeniškega staža. Je srčen godbenik, ki igra s posebnim veseljem in odnosom do godbe. Nobena zadolžitev v godbi mu ni odveč, s svojo blago naravo pa pozitivno vpliva tudi na druge člane godbe. V godbo je pripeljal tudi svojega sina. Zaradi njegovega odnosa do dela v godbi je cenjen in spoštovan godbenik.

MAREC 1999

Gorel travnik

1. marec - Okrog 12. ure je zagorel travnik pri železniškem podvozu ob cesti Hrastnik - Zidani Most v Suhadolu. Gasilci PGD Hrastnik-mesto so ob prihodu na kraj ugotovili, da je do požara prišlo zaradi požiganja vejevja, ki ga delavci SŽ odstranjujejo nad železniško progo. Ker je pihal močan veter, se je ogenj razširil na bližnji travnik. Delavci SŽ so ob pomoči občanov požar lokalizirali pred prihodom gasilcev.

Zbirni center

2. marec - V hrastniškem Zbirnem centru za begunce je bilo tiste dni nastanjenih 46 oseb s priznanim statusom začasnega begunca. Center so v Hrastniku uredili maja 1992, ko se je razplamtela vojna v Bosni in Hercegovini. Največ beguncev je bivalo v centru konec leta 1992 - kar 256. V drugi polovici leta 1997 se je status nastanjenih v zbirnem centru spremenil, saj so nekateri izgubili status začasnega begunca, vendar so jim bivanje v Sloveniji podaljšali zaradi humanitarnih razlogov. V bistvu je bilo marca v centru največ oseb, ki so čakale na odstranitev

iz republike Slovenije. Konec leta 1988 v Zbirni center v Hrastniku pričeli naseljevati prebežnike iz Kosova, ki so množično zapuščali svoje domove. Njihova migracija je bila visoka, saj Slovenija ni bila ciljna država, kamor so bežali. Dotlej je Prehodni dom za tujce, ki je sklenil z Uradom za priseljevanje in begunce dogovor o koriščenju nastavitvenih kapacitet v Hrastniku, izdal 84 sklepov o nastanitvi v hrastniškem domu. Več kot polovica jih je do začetka marca dom že zapustilo.

Nagrade Valentinčkom

2. marec - Danes so prejeli prijetna darila najbolj uspešni šolarji, ki so sodelovali v natečaju, ki ga je razpisala Osnovna šola Vitka Pavliča v Hrastniku. Ob Valentinovem so povabili učence vseh zasavskih osnovnih šol s prilagojenim programom, naj oblikujejo najbolj posrečene voščilnice. Odziv je bil lep, saj so v Hrastniku izbirali najbolj uspešne izdelke kar med 120 prispelimi izdelki. Najboljše so zbrali kar učenci OŠ Vitka Pavliča. In kdo so nagrajenci? Iz OŠ dr. Slavko Grum Zagorje sta to Branko Glavač in Geli Docič, iz OŠ Tončke Čeč - oddelek s prilagojenim programom Damira Imamovič, iz OŠ Vitka Pavliča Mika Botič, nagrajen pa je bil še učenec Oddelka vzgoje in izobraževanja iz OŠ Litija, ki se je pozabil podpisati. Posebno nagrado so Hrastničani podelili učencem oddelka podaljšanega bivanja pri OŠ Litija z mentorico Andrejo Ribnikar, ki so se izkazali z izjemno zanimivimi voščili za Valentinovo.

Koncert v GŠ

2. marec - V dvorani glasbene šole v Hrastniku so pripravili koncert udeležencev letošnjih državnih tekmovanj iz Hrastnika, Radeč in Celja. Predstavili so se: rogista Katarina Lipovšek in Lenart Istenič, trobentača Sergej Sumrak in Vasja Kocman, violinistki Ana Grudnik in Anja Čretnik Videmšek, pianista Primož Karlovšek in Tjaša Šketako ter harmonikar Aleksej Dolinšek.

Pisma

2. marec - Prav zanimivo temo so si izbrali v skupini za samopomoč Slavi v Domu starejših v Hrastniku. Lotili so se pisem, v pogovoru so orisali zgodovino, si ogledali pisalne pripo- močke (peresnik, črnilnik, stari pivnik, različna pisma). Prebirali so stara pis- ma in se z nostalgijo spominjali svojih pisem v mladih letih.

Zagorelo v dimniku

2. marec - Zvečer so se na Cesti padlih borcev vžgale saje v dimniku stanovanjske hiše. Poklicni gasilci PGD Hrastnik-mesto so na podstrešju z vodo ohladili tramovje ter zatesnili odprtine v dimniku. Pri zaščiti in reševanju je pomagala tudi patrulja policije Hrastnik in dimnikar.

3. seja Občinskega sveta

4. marec - Na seji občinskega sveta so se svetniki, tokrat jih je od 20 bilo na seji 19, spopadli z zahtevnim dnevnim redom.

Pri pregledu zapisnika je prišlo do prvega zapleta, ko je svetnik SDS Samo Kreže zahteval, da dobijo svetniki pisne odgovore na vprašanja, ki so jih zastavili na prejšnji seji okrog proračuna trije svetniki. Svet je izglasoval njegov predlog in fotokopije odgovorov so dobili na mizo med sejo. Potem so prejeli zapisnik prejšnje seje in poročilo o izvršitvi sklepov.

Sprejeli so proračun občine Hrastnik, vendar po kar precej vroči razpravi. Predlogu proračuna so strokovne službe predložile tudi usklajen predlog predsednikov krajevnih skupnosti o porabi investicijskih programskih

sredstev v krajevnih skupnostih. In prav tu se je zapletlo. Svetnik LDS Marko Orožen je menil, da je program KS premalo dodelan in niso vidni kriteriji, po katerih so namenili denar za posamezna dela v KS. V debati je nato sodelovalo več svetnikov, pojavljali so se celo očitki, da svetniki ne smejo razpravljati o tem vprašanju. Zanimivo, da v enourni razpravi nihče od svetnikov ni podal niti enega predloga za spremembo proračuna, ki je bil v drugi obravnavi. Zato tudi ni presenetljivo, da so ga svetniki na koncu gladko sprejeli s 15 glasovi za. Proračun je težak več kot milijardo tolarjev.

Svetniki so razpravljali o cenah v vrtcu Hrastnik. Sprejeli so 7 odstotno povišanje cen v oddelku od 1. do 3. leta, v oddelku od treh let do vstopa v šolo so cene višje za 3,8 odstotka, pri razvojnem oddelku pa cene znižali za 8 odstotkov. Priporočili so vrtcu, da plačilo staršev zniža za stroške živil za vsak dan, ne pa le za strnjeno odsotnost otroka nad tremi dnevi.

Svetniki niso sprejeli predloga nadomestitve amortizacije infrastrukturnih objektov v breme dolgoročnih obveznosti Komunalnega stanovanjskega podjetja Hrastnik do občine, s katerim bi to podjetje rešili rdečih številk. Pravzaprav o tem niso odločali in se bodo s sklepom pozabavali na naslednji seji, ko bodo bolj temeljito proučili poslovanje tega podjetja.

Okrog statuta ni bilo velike debate, saj je bil skrbno pripravljen in so ga svetniki sprejeli soglasno. Prav tako tudi poslovnik o delu občinskega sveta. V drugi obravnavi so svetniki brez pripomb sprejeli še odlok o turistični taksi in odlok o občinskih cestah. Po krajši razpravi so v občini dobili tudi športne objekte občinskega pomena.

Zadnja točka dnevnega reda - vprašanja in pobude - se je pričela z vprašanjem svetnika SNS Aleša Heriča okrog zbirnega centra. Herič je predlagal, da se o zbirnem centru pogovarjajo na naslednji seji sveta v posebni točki dnevnega reda. Tako župan kot svetniki so se s tem strinjali. Katjuša Laznik, svetnica iz vrst ZLSD, odgovora na svojo pobudo ni dobila, saj je študijo o onesnaženju in vplivih na okolje naročnica, Termoelektrarna Šoštanj, prepovedala razpečevati. Nekateri sodelavci pri tej študiji naj bi le predstavili nekatere ugotovitve članom občinskega sveta. Ob tem je župan Leopold Grošelj svetnikom povedal, da firma Erico pripravlja podobno študijo o Zasavju. Svetnik LDS Avgust Fišnar je opozoril na poškodovano ograjo na savskem mostu in dobil odgovor, da so strokovne službe na to že opozorile upravljalca.

Modrost

4. marec - V knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku so v okviru četrtkovih srečanj pripravili predstavitev knjige Nauk večne modrosti, ki jo je napisal Anglež Benjamin Crem. Knjigo je predstavila prevajalka Anka Demšar iz humanitarnega društva Lotos iz Kranja.

Vrtičkarji v vodi

4. marec - Otroci iz male šole vseh hrastniških vrtcev so pričeli z prvo malo šolo plavanja. 120 otrok so vzgojiteljice peljale vsaj dvakrat v tem mesecu v zaprti bazen v hrast- niškem športnem parku. Po zimskem veselju na Pohorju, kjer je preživelo čudovit teden 19 otrok s svojimi vzgojiteljicami, je bila sprostitev v bazenu še ena zanimiva izkušnja za hrastniške male šolarje.

Uspešni strelci

4. marec - Ekipa OŠ heroja Rajka se je

udeležila regijskega tekmovanja v streljanju in se uvrstila na državno prvenstvo.

Šola v naravi

5. marec - 47 učencev dveh petih razredov iz hrastniške in enega iz dolske osnovne šole je preživelo pet lepih dni v šoli v naravi na Ribniški koči na Pohorju. Največ časa so preživeli na snegu, saj so opravili tečaj smučanja. Nekaj ur pa so namenili tudi pouku. Še posebno pozornost so v letošnji šoli v naravi posvetili nalogam, kako preživeti v naravi pozimi in se seznanili, kakšne nevarnosti prežijo v naravi v tem letnem času. Še posebej so se pozabavali z nevarnostmi snežnih plazov. Večeri so bili namenjeni zabavi. Zadnji dan so na snegu tudi tekmovali. Tisti učenci petih razredov, ki niso odšli na Pohorje, so doma sestavili peti iks razred. Delali so po posebnem programu, ki je vključeval različne dejavnosti, med drugim naravoslovni dan in plavanje. V naravi je odšla naslednji teden še ena skupina 50 učencev.

Steklarski gasilci

5. marec - Na občnem zboru so se zbrali člani PIGD Steklarna Hrastnik, ki ga vodita predsednik Janez Kauzar in poveljnik Ivan Grum. Člani so z delom zadovoljni, saj poteka po zastavljenem programu. V letu 1998 so v društvo sprejeli več mladih članov, 10 gasilcev pa je opravilo izpit za nižje gasilske častnike. Društvo je z občnim zborom pričelo tudi s pripravami na 70 letnico društva, ki ga bodo praznovali jeseni.

Proslava

5. marec - Sindikat Steklarne Hrastnik je pripravil v poslovni stavbi v Hrastniku proslavo in zabavo za svoje članice. Nastopili so otroci iz vrtca Sonček. Predstavili so se s petjem, plesom in igranjem na Orfov instrumentarij.

Dolski planinci

7. marec - V svojem domu v Gorah so se na občnem zboru zbrali člani Planinskega društva Dol pri Hrastniku. Društvo vodi predsednik Toni Paulič. Društvo je v letu 1998 praznovalo 45 let izjemno plodnega in uspešnega dela. Tudi na občnem zboru so bili zadovoljni z društvenim delom. Manj pa z gospodarskimi ukrepi, ki so precej vplivali na delovanje društva, saj so se čedalje težje prilagajali novim in novim zakonskim določilom. Vodniki so v letu 1998 pripravili kar 42 različnih pohodov in izletov v hribe, mladi planinci so opravili 10 izletov po zasavski transferzali, ki jo je uspešno zaključilo 16 mladih planincev. Cicibani pa so opravili 13 izletov v bližnjo okolico Dola in dva daljša izleta. Društvo je dobro organizirano, njegovi člani vestno skrbijo za svoj dom v Gorah in klubske prostore na Dolu.

Kocman

7. marec - Na tekmovanju ljubljanske regije s širšo okolico (tudi Zasavjem) se je odlično odrezal Dolan Vasja Kocman iz razreda Štefana Gune GŠ Hrastnik. Na nastopu je ob spremljavi Dejana Jakšiča osvojil zlato priznanje in se uvrstil na državno tekmovanje.

Dan žena

8. marec - V domu starejših v Hrastniku so z zanimivimi prireditvami obeležili 8. marec - dan žena. V skupini Deteljice so se pogovarjali o zgodovini tega praznika, skupino Jesenski listi pa so obiskali otroci iz vrtca in jim čestitali ob prazniku. Dan prej so stanovalke doma iz Dola pri Hrastniku, ki jih je v domu 17, obiskali učenci iz dolske šole, ki sodelujejo v krožku Rdečega križa, skupaj z mentorico Ivanko Kirn. Zanimive teme so si

izbrali v literarni skupini, ki se zbere vsak teden. Ta mesec podrobneje spoznavajo delo znamenitih Slovenk - Lili Novy, Neže Maurer, Svetlane Makarovič, Alme Karlin, Zofke Kveder in še katere. Osrednja proslava ob dnevu žena je bila 7. marca, ko so v domu starejših v Hrastniku nastopili otroci Vrtca Hrastnik.

Preventiva

9. marec - Člani Občinskega sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu so na redni seji ocenili delo v letu 1998 in sprejeli program dela za leto 1999. V letu 1998 je opravil pomembno vlogo pri osveščanju udeležencev v prometu. Člani sveta so pri izvedbi akcij sodelovali s predstavniki Cestnega podjetja, Direkcijo za ceste, UNZ Ljubljana in Policijskim oddelkom Hrastnik. Opozarjali so na nepravilnostih ob cestah, neustrezno urejen promet ali poškodovano prometno signalizacijo. Uspešno so pripravili akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. Razdelili so precej propagandnega materiala in pripravili odmevno predavanje Predstavitev varne vožnje z znanim avtomobilistom Brane Küzmič. Pomembne so tudi akcije: varnostni pas, varnejši na cesti, prvi šolski dan ter tekmovanja Kaj veš o prometu. Dobro poteka delo v vseh šolah in vrtcih, tudi zaradi prizadevnih mentoric, kar se odraža v rezultatih tekmovanja Kaj veš o prometu. Leta 1998 je Branko Hohnjec osvojil v tekmovanju s kolesom 4. mesto v državi, Tomaž Stritar pa je bil v tekmovanju s kolesom z motorjem celo drugi. Svet za preventivo v Hrastniku pa je zadovoljen tudi z akcijo Bistro glavo rešuje čelada.

Angležinje

9. marec - Na OŠ Hrastnik je potekalo šolsko tekmovanje iz angleškega jezika, ki se ga je udeležilo 32 tekmovalcev. Na državno tekmovanje so se uvrstile: Jerica Jazbinšek, Sabina Erjavec, Tanja Delič, Larisa Vodep in Sara Marinkovič.

Prenovljena trgovina

10. marec - Mercator je na Dolu pri Hrastniku odprl prenovljeno samopostrežno trgovino. Trgovina je bila zaprta od 4. januarja. Predračunska vrednost obsežnih del je znašala 74 milijonov tolarjev. Trgovino na Dolu so trgovci povsem prenovili, saj so jo povečali in posodobili. Na voljo imajo več kot 300 kvadratnih metrov prodajnih površin. Poslovanje je posodobljeno s sodobno računalniško obdelavo, v prenovljeni trgovini ni več klasične prodaje. Novost je peč za sveže pecivo, francoski kruh, v trgovini pečejo bureke in pizze. Nove so tudi hladilne naprave. Del prejšnjega skladišča so spremenili v prodajalne površine, zgornje skladišče pa so spremenili v prostor za prevzem blaga. V trgovini Mercator na Dolu je zaposlenih 10 prodajalk. Izvajalec gradbenih del je bil Gol Litija, celotni inženiring prenove pa je bil v rokah Mercator Optime.

Sejem na Dolu

10. marec - V središču Dola so ta dan postavili ogromno stojnic, saj je bil 10. marec sejemski dan. Prodajalci so prišli iz vse Slovenije, na sejmu pa so prodajali predvsem kmečka delovna orodja, suho robo, kmečke izdelke, glinene izdelke, na stojnici Društva kmečkih žena so lahko obiskovalci kupili celo pecivo in izdelke domače kuhinje. Seveda tudi tokrat ni šlo brez kramarske robe, od oblačil do cenenih prstanov. Za postavitev stojnic in urejanje prometa v centru Dola je poskrbela krajevna skupnost. Desetomarčevski sejem na Dolu ob dnevu mučenikov ima bogato tradicijo. Prirejali so ga že pred več kot sto leti. Najprej je bil predvsem živinski

sejem, sedaj pa bi ga lahko označili kot kmetijsko kramarskega.

Pomlad

11. marec - V knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku so pripravili igralno uro s knjigo. Otroci od 4. leta starosti so se pridružili knjižničarkam, ki so tokrat igralno uro posvetile pomladi.

Gorel avto

11. marec - Popoldan je zagorel osebni avto na magistralni cesti Trbovlje - Hrastnik. Vozilo so pogasili gasilci Gasilskega zavoda Trbovlje.

Odpadki

12. marec - Ta teden so šolarji hrastniške osnovne šole odnesli v svojih torbah domov lične zloženke, ki jih je izdalo Ministrstvo za okolje in prostor. V njih ljudi informirajo o odpadkih. Zapisali so, da Slovenci letno ustvarimo kar 850 tisoč ton odpadkov, ki jih odlagamo na 54 odlagališčih. Nekateri so prav nevarni za okolje. Zato bodo v državi v prihodnosti zgradili sodobne regijske centre za ravnanje z odpadki. Po gospodinjstvih je hrastniško Komunalno stanovanjsko podjetje skupaj z zloženko Ministrstva za okolje razdelilo tudi obvestila o zbiranju posebnih odpadkov.

Zgodovinarki

12. marec - Na OŠ heroja Rajka so pripravili šolsko tekmovanje iz zgodovine. Lucija Petkovšek in Sara Terzič sta si s svojim znanjem prislužili udeležbo na področnem tekmovanju.

Metulji

13. marec - Na letni konferenci v planinski koči na Kopitniku so se zbrali prizadevni člani Društva za jadralno padalstvo Metulj iz Rimskih Toplic, v katerega je včlanjenih tudi precej Hrastničanov. Jadralni padalci so si na Kopitniku lepo uredili prostor za vzletanje. Vse več pa jih za vzletanje uporablja tudi kalsko planino.

Strelci

13. marec - V prostorih Krajevne skupnosti Dol pri Hrastniku so se zbrali člani Strelske družine Ernest Draksler, ki jo vodi predsednik Boris Rižnar. Pregledali so svoje delo in se pogovorili o odprtih vprašanjih svoje dejavnosti, še posebej klubskih prostorov, neurejenega financiranja in strelišča za vojaško puško v Peklu.

Voda v stanovanju

13. marec - V stanovanju na Novem Logu v Hrastniku je počila vodovodna napeljava in voda je zalila stanovanje. Po prihodu poklicnih gasilcev PGD Hrastnik-mesto so stanovalci našli lastnika stanovanja, da je odprl stanovanje. Zaprli so ventile za vodo.

Plin

16. marec - Predstavniki hrastniške občine so se sestali z vodilnimi delavci Geoplina iz Ljubljane, hrastniške Toplarne in Mestnih plinovodov Koper. Pogovor je tekel predvsem o nadaljevanju projekta plinifikacije za KS Boben in Prapretno. Dogovorili so se, da je treba najprej raziskati zanimanje prebivalcev za ogrevanje s plinom, potem pa pripraviti izhodišča za to zahtevno naložbo.

Napoleoni

16. marec - V hrastniški športni dvorani so učence celotne hrastniške osnovne šole dvignili na noge fantje skupine Napoleon.

Ceste

17. marec - Hrastniški župan Leopold Grošelj in njegov trboveljski kolega Žiga Žgajnar sta se sestala s predstavniki Direkcije za ceste RS. Pogovorili so se o nadaljevanju gradnje zasavske ceste, izdelavi študije o dolski obvoznici in posodobitvi ceste Boben - Rinaldo - Sv. Marko.

Priznanje OŠ Dol

18. marec - Podružnična šola heroja Rajka Dol pri Hrastniku je v Zagorju prejela prizanje za sodelovanje v projektu "Otroci za čistejše okolje - Prepustite svet nam", ki se ga je udeležila kot ena redkih eko šol iz Zasavja.

Izterjava dolgov

18. marec - Območna gospodarska zbornica Hrastnik je skupaj z občino Hrastnik pripravila predavanje o delovni zakonodaji (sklepanje pogodb o zaposlitvi, disciplinski postopki, odpuščanje delavcev, določanje plač ...) in izterjavi dolgov (nov zakon o zavarovanju in izvršbi), ki je bilo za člane zbornice polno zanimivih informacij. Predavala je odvetnica Staša Lepej.

Joca Jamšek

18. marec - V knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku so odprli razstavo akvarelov arhitektke in grafične oblikovalke Joce Jamšek. Joca Jamšek se ukvarja z različnimi ustvarjalnimi področji - predvsem z grafičnim oblikovanjem in fotografijo. V zadnjem času veliko energije vlaga v sodobno tehniko obdelave stekla ter oblikovanje barvnih vitražev.

Odbojkarice

18. marec - Na regijskem tekmovanju v odbojki v Litiji so lep uspeh dosegle hrastniške osnovnošolke, ki so pod vodstvom mentorice Andreje Mlinar zasedle prvo mesto.

Toplarna v Portorožu

19. marec - Hrastniška Toplarna se je na drugem strokovnem srečanju članov slovenskega društva za daljinsko energetiko v Portorožu predstavila s samostojnim predavanjem. Direktor Boris Trstenjak je v sodelovanju s strokovnimi delavci hrastniške občine pripravil prispevek z naslovom Vzpostavitev digitalnega katastra distribucijskega omrežja in objektov v povezavi z geoinformacijskim sistemom občine Hrastnik.

Večer športa

19. marec - V Hrastniku je Športna zveze Hrastnik pripravila tradicionalno prireditev Večer športa, glasbe in razvedrila. 22. srečanje je potekalo v športni dvorani na Logu. Na prireditvi so podelili priznanja najboljšim v tekmovanju TRIM lig, priznanja Športne zveze Hrastnik, Bloudkove značke in proglasili najboljšega športnika in ekipo Hrastnika (nagrajenci so objavljeni ob koncu marčevske kronike). Zbranim sta spregovorila predsednik Športne zveze Hrastnik Franc Vidovič in hrastniški župan Leopold Grošelj. V kulturnem delu sta nastopila plesna para Gornik - Žagar in Racki - Strniša, prireditev pa sta povezovala Martina Vajdič in Marko Planinc. Za zabavo so poskrbeli člani ansambla Faraoni. Glavni pokrovitelj prireditve je bila Občina Hrastnik, prireditev pa so omogočila še naslednja podjetja in zavodi: KRC, Toplarna, Rudnik, TKI, Forstek, Sinet, Gradbena dejavnost Hrastnik ter Pivovarna Laško.

Četrti

19. marec - Košarkarska ekipa OŠ Vitka Pavliča pod mentorstvom Aleša Stope se je februarja uvrstila na finalni košarkarski turnir vseh slovenskih šol s prilagojenim programom. Fantje so v finalu v Kranju osvojili 4. mesto.

Čiščenje

19. marec - V Hrastniku so pričeli s pomladanskim čiščenjem cest in ulic. Najprej so se lotili odstranjevanja peska iz cest in pločnikov. Odstranjujejo tudi poškodovano drevje. Dela opravljajo delavci Komunalno stanovanjskega podjetja in delavci, ki delajo preko javnih del.

Gorel gozd

19. marec - Popoldan je zagorelo področju Kovka, v bližini TV pretvornika. Zagorel je gozd (površina okrog 50 m^2) na zelo težko dostopnem terenu. Gasilci PGD Hrastnik-mesto in PGD Dol pri Hrastniku so morali gasiti z nahrbtnjačami, požarnimi metlami in lopatami. Policija je ugotovila, da je bil vzrok za požar otroška igra s svečami.

Alpe Adria

20. marec - Na 38. mednarodnem sejmu turizma Alpe Adria v Ljubljani sta se uspešno skupno predstavili tudi turistični društvi Hrastnik in Radeče. Predstavitev sta v veliki meri omogočili obe občini, pa tudi nekaj podjetij. Na sejmu sta društvi prvič nastopili skupaj. Razstavni prostor so prijetno uredili, na njem se je vsak dan kaj dogajalo, tokrat je bil tudi bogato obložen z obilico zanimivega materiala. V Hrastniku so pripravili prospekt občine in katalog turistične ponudbe Hrastnika in Radeč. Poleg tega so ponudili še program treh hrastniških, šest radeških in enega skupnega enodnevnega izleta. Na sejmu so predstavili še material nekaterih drugih ponudnikov, npr. Brodarskega društva in Kulturno rekreacijskega centra. Največ zanimanja med obiskovalci je bilo za rafting po Savi in obisk planinskih postojank.

Posebni odpadki

20. marec - Hrastniških komunalci so na 20 zbiralnih mestih zbirali posebne odpadke. V primerjavi s prejšnjimi akcijami so jih zbrali precej več. Zbrali so 12 kilogramov neuporabne kozmetike, 214 kilogramov ostankov barv in lakov, 63 kilogramov pesticidov, 280 kilogramov akumulatorjev in baterij, 123 kilogramov neuporabnih zdravil ter 119 kilogramov kemikalij iz gospodinjstva. Zadnja akcija je bila že dvanajsta po vrsti.

Cankarjevo priznanje

20. marec - V Ljubljani je potekalo državno tekmovanje za Cankarjevo priznanje. Zlato priznanje si je z odličnim znanjem prislužila Ksenja Grešak iz OŠ Dol, srebrno pa Lucija Štaut (Dol) in Larisa Vodep (Hrastnik).

Emonsko področje

21. marec - Delavci GD Hrastnik so pričeli urejati področje za trgovino Emone, ki je bilo dolgo neurejeno. Najprej podrli barake, potem pa uredili dostop do trgovine in stanovanjskih blokov. Na tem področju so uredili 13 parkirnih prostorov. Vrednost del je 10 milijonov tolarjev.

Na Porezen

22. marec - Med udeleženci zimskega pohoda na Porezen so tudi člani Planinskega društva Dol. Ti so se teden prej udeležili tudi zimskega pohoda na Snežnik.

Po KS

23. marec - V Hrastniku so zaključili z obiski občinskega vodstva po krajevnih skupnostih. Ob javni razpravi o kategorizaciji občinskih cest so se občinski strokovni delavci s predstavniki krajevnih skupnosti pogovorili še o ostalih nalogah v posameznih krajih. Največ besed je bilo seveda o cestah. Na kategorizacijo v večini krajevnih skupnosti niso imeli večjih pripomb. Opozorili pa so na nekatere odprte probleme, s katerimi se ubadajo v posameznih krajih. Predvsem na ceste, ki so potrebne popravila, nekatere infrastrukturne objekte, na pogovoru v krajevni skupnosti Krnice - Šavna Peč pa jih zanimalo nekaj več tudi o ureditvi vodovoda v Krnicah.

Nadzorni odbor

24. marec - Na konstitutivni seji nadzornega odbora občine Hrastnik so člani odbora za predsednika odbora izvolili Vilija Petriča, za podpredsednika pa Emila Šabanoviča. Seznanili so se z nalogami nadzornega odbora in se dogovorili, da se bodo sestajali kvartalno. Že čez teden dni so pregledali zaključni račun občine Hrastnik in premoženjsko bilanco, sprejeli poslovnik o delu nadzornega odbora in delovni načrt svojega odbora. Sicer pa so člani nadzornega odbora poleg Petriča in Šabanoviča še: Bojan Kreže, Janja Presečki, Katarina Roškar, Andreja Slapšak in Igor Zavrašek.

Cici olimpiada

24. marec - V hrastniški športni dvorani je bilo živo kot malokdaj. Na Cici olimpiadi so se pomerili otroci iz programov priprave na šolo vseh štirih hrastniških vrtcev: Dolince, Čenče, Lučke in Sončka. Tribune so povsem napolnili obiskovalci, mali vrtičkarji, osnovnošolci, gosti iz Doma starejših, predvsem pa starši ter babice in dedki. Zmagovalci so bili vsi, ki so nastopali, pa tudi tisti, ki so jih vzpodbujali. Med gosti je bila tudi svetovalka na Ministrstvu za šolstvo in šport Nives Zore. Prireditve se je udeležil hrastniški župan Leopold Grošelj, ki je ob tej priložnosti prvič javno povedal, da bodo v okviru dolske športne dvorane uredili tudi manjšo telovadnico za potrebe dolskega vrtca.

Policisti

25. marec - Cel avtobus učencev hrastniške Glasbene šole se je odpeljalo v Ljubljano, kjer so si ogledali koncert Policijske godbe na pihala. Godbeniki - policisti, med njimi so tudi Hrastničani, so predstavili skladbe slovenskih skladateljev.

Zvečer je bil v dvorani Glasbene šole še koncert ob materinskem dnevu.

Brodarji

25. marec - Hrastniški brodarji, ki jih vodi predsednik Igor Zalokar, so med najbolj prizadevnimi člani društev v hrastniški občini. Zbrali so se na letni skupščini. Člani Brodarskega društva Steklarna Hrastnik so pregledali svoje delo v lanskem letu ter sprejeli letošnje programe. S tekmovalnimi uspehi so lahko več kot zadovoljni, saj so mladinci in pionirji v slovenskem vrhu, uspešni so tudi raftarji. Tudi društveno življenje je pestro, vse več zanimanja pa je za turistične rafting vožnje po Savi.

Otroci v domu

25. marec - V Domu starejših so nastopili ob materinskem dnevu učenci in učitelji OŠ Vitka Pavliča. Nastopil je pevski zbor pod vodstvom Sabine Vengušt, učencem pa so pri petju pomagali tudi učitelji. Stanovalce doma so tudi tokrat navdušili z nastopom, Minka Babič je predstavila celo pesmi, ki so se jih starostniki včasih učili v šoli. Navdušili so tudi z darilom, saj so jim prinesli vsa ustekleničena darila, ki so jih v šoli dobili ob novem letu...

Pomladni cicidan

25. marec- Otroci vseh hrastniških vrtcev so v preteklih dneh svoje življenje posladkali s pomladnim cicidanom. Odpravili so se na dopoldanske izlete po bližnji okolici (Prapretno, Kopitnik, Draga) in si ogledali v živo čisto pravo pomlad.

Lačna gosenica

25. marec - V hrastniški knjižnici Antona Sovreta so se spet zbrali mali knjižni molji. Knjižničarke so jim dan popestrile z zanimivo pravljico o zelo lačni gosenici.

Pospeševanje

27. marec - V Hrastniku so z

izvajanjem programa pospeševanja malega gospodarstva zadovoljni. V letu 1998 je precej podjetnikov izkoristilo možnost pomoči pri različnih dejavnostih - predvsem pri izobraževanju. Za leto 1999 so si v Hrastniku zastavili zanimiv program, za katerega so namenili skoraj 8 milijonov tolarjev. Veliko pozornosti bodo posvetili razvoju podjetniške kulture, razširjanju obrtnih delavnic in odpiranju novih delovnih mest, subvencioniranju investicij, spodbujanju izvoza in pomoči pri udeležbi na sejmih.

Fiziki

27. marec - V Ljubljani so na področnem tekmovanju v fiziki nastopili tudi Hrastničani. Tekmovali so v parih, na državno tekmovanje pa so se uvrstili Aleksej Dolnišek in Barbara Pavčnik (7. razred Dol) ter Miha Halzer in Matej Drobež (8. razred Hrastnik).

Močan pok

28. marec - Nekaj pred 22. uro je prebivalce Hrastnika vznemiril močan pok. Najbolj verjetno je eno izmed Natovih letal, ki so tisti čas letela preko našega ozemlja, prebilo zvočni zid.

Kvaliteten premog

29. marec - V jami Hrastnik so v prvih treh mesecih odkopavali premog v kotnem polju na etaži kote 52. To ležišče premoga je najbolj vzhoden del premogovnika RTH. Premog na tem delu jame Hrastnik je najbolj kvaliteten v celotnem podjetju Rudnik Trbovlje - Hrastnik (RTH), saj vsebuje malo žvepla (tudi samo 0,4 %) in ima visoko kurilno vrednost (tudi do 18 GJ/t). Sicer imajo rjavi premogi v Zasavju kurilno vrednost od 12 do 14 GJ/t, vsebujejo pa 2 - 4 odstotke žvepla.

Stanovanjski sklad

29. marec - Na seji Stanovanjskega sklada občine Hrastnik so sprejeli poročilo o poslovanju sklada in zaključni načrt za leto 1998. Največ sredstev sklad namenja vzdrževanju zelo starih stanovanj, za nova je na voljo le malo denarja. V letu 1999 je bilo na voljo 50 milijonov tolarjev. Člani upravnega odbora sklada so se dogovorili, da bodo večino namenili še naprej vzdrževalnim delom, odločili pa so se tudi za gradnjo treh neprofitnih stanovanj, ki jih bodo uredili na Cesti 1. maja 52 (bivša stavba DPO).

Tiskovka v domu

30. marec - Na tiskovni konferenci v hrastniškem Domu starejših je direktor doma Drago Kopušar povedal, da so v domu zelo zadovoljni s poslovanjem v letu 1998, saj jim je prvič uspelo poslovno leto zaključiti pozitivno. To jim je uspelo zaradi velike zasedenosti svojih zmogljivosti, pa tudi zaradi povečanja prihodkov z zunanjo dejavnostjo. V domu je sedaj 116 postelj, vse pa so več ali manj zasedene. Tudi vsebinsko delovanje doma ocenjujejo kot zelo uspešno, saj je življenje v njem pestro in zanimivo zaradi številnih aktivnosti in prireditev.

Zajček v domu

31. marec - V Domu starejših so nastopile članice lutkovne skupine Miškolin s predstavo Zajček išče domek.

Društvo upokojencev

31. marec - V hrastniškem Društvu upokojencev so zaključili s pobiranjem članarine. V društvu deluje 1650 članov s področja občine. Na rudniku se upokojenci srečujejo v svojih prostorih v Naselju Aleša Kaplje, dejavnost vodi gospodarski odbor. Upokojenci pa imajo svoje prostore tudi v spodnjem delu Hrastnika. Tam se v okviru pododbora Steklarne srečujejo v bivši

Logarjevi hiši. Društvo pripravi vsako leto okrog 10 izletov, ki se jih udeleži povprečno po 50 udeležencev. Upokojenci radi sodelujejo na različnih tekmovanjih - v kegljanju, streljanju, ribištvu in šahu.

Planinci

31. marec - Marec je že prav primeren mesec za obisk hribom. Hrastniški planinci so ga izkoristili za pohode na Komno, Grintavec, Snežnik in Porezen.

Franci Martinšek

Na pokopališču v Vrhovem so se zadnji dan marca svojci, prijatelji in znanci poslovili od Francija Martinška. Martinšek se je rodil 1. maja 1925 v delavski družini na Vrhovem. Po končani osnovni šoli se je zaposlil pri gradnji ceste Radeče - Vrhovo, potem v Elektrarni in Cestnem podjetju Celje. Kot 19-letnik se je vključil v NOB. Po vojni je delal v Radečah, po ukinitvi tamkajšnje

občine pa se je leta 1959 zaposlil na občini Hrastnik kot šef uprave za dohodke. Leta 1962 je končal Višjo upravno šolo. Franci Martinšek se je v Hrastniku aktivno vključil v delo na različnih področjih. Dalj časa je bil tajnik ljudskega odbora in skup- ščine občine, od leta 1974 do 1978 je vodil Izvršni svet občine Hrastnik, naslednji dve leti je bil svetovale SO in IS, do leta 1982 podpredsednik IS, potem pa je delal do upokojitve leta 1985 kot predstojnik občinskega oddelka za občo upravo. V tem času je upravljal v občini in na medobčinski ravni več pomembnih družbeno - političnih funkcij. Franci Martinšek je leta 1983 prejel priznanje občine Hrastnik zaslužni občan.

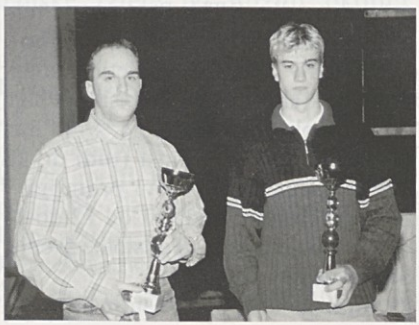
VEČER ŠPORTA

Najboljši športnik Hrastnika za leto1998

Aleksej Bočko (član Brodarskega društva Steklarna Hrastnik)

Največji uspehi v letu 1998:

- član ekipe 3xK-1 spust, ki je na Svetovnem prvenstvu za mladince osvojila 2. mesto,
- 7. mesto na SP v spustu posamično,
- član ekipe 3xK-1, ki je na državnem prvenstvu za mladince osvojila 1. mesto v spustu in slalomu,
- 2. mesto na državnem prvenstvu za mladince v spustu posamično,
- član državne reprezentance v spustu in slalomu,

- ima status kategoriziranega športnika perspektivnega razreda.

Najboljša ekipa leta 1998
Rokometni klub Dol TKI Hrastnik
Članska ekipa RK Dol TKI Hrastnik tekmuje v I. B državni rokometni ligi že 4 sezone. V tekmovalni sezoni 1997/98 je zasedla 4. mesto, kar je na koncu pravzaprav predstavljal neuspešen zaključek sezone, saj so v zadnji tekmi s porazom (za en gol) izgubili 2. mesto na lestvici, ki je vodilo v razigravanje za vstop v I. A državno ligo. Nastopila je tudi v tekmovanju za pokalnega prvaka Slovenije in se uvrstila med osem najboljših ekip, kar je eden največjih uspehov v zgodovini kluba.

Bloudkove značke
Srebrna značka
Marjan PRHNE (Kegljaški klub Rudnik) je član kluba od vsega začetka obstoja 1970. Kot mladinec je sodeloval pri gradnji kegljišča, nekaj časa je bil tehnični vodja tekmovalne ekipe. V zadnjih treh letih pa uči kegljanja osnovnošolce preko šolskega krožka. Vseskozi se je aktivno ukvarjal s kegljanjem, opravil trenersko šolo in izpit za sodnika. Kadarkoli v kegljišču potrebujejo človeka za pomoč, je Marjan vedno pripravljen sodelovati.

Bronaste značke
Alojz Jeraj (Rod Temnega Hrasta Hrastnik) je član taborniške zveze preko dvajset let. Ves čas aktivno sodeluje v Rodu Temnega Hrasta Hrastnik, kjer opravlja zahtevni nalogi gospodarja in ekonoma. Je član rodove uprave in je bil za svoje delo nagrajen z republiško bronasto značko Zveze tabornikov Slovenije. S svojim delom, požrtvovalnostjo in neizmerno predanostjo je lahko vzgled mlajšim in starejšim članom Rodu Temnega Hrasta Hrastnik.
Alojz Legvart (Strelska družina Rudnik) je predan športu že od svoje mladosti. Kot mladinec je sodeloval pri gradnji stadiona na Rudniku in se aktivno ukvarjal s športom. Pri strelski ekipi je s svojim znanjem in izkušnjami veliko pripomogel k uspehih. V letu 1985 je prevzel blagajniške posle v klubu, katere opravlja še danes.
Bojan Kreže (Rokometni klub Dol TKI Hrastnik) je član kluba od ustanovitve. Kot aktivni igralec je igral tudi za člansko ekipo Radeč in Rudarja. V ekipi RK Dol so mu zaupali mesto kapetana ekipe, katero je uspešno vodil do leta 1988. Po končani igralski karieri je ostal zvest klubu, v katerem je več let opravljal funkcijo podpredsednika. Sedaj pa že nekaj časa vestno in pozorno opravlja delo sekretarja v rokometnem klubu.
Uroš Šterbucel (Rokometni klub Dol TKI Hrastnik) je aktiven član društva že več kot desetletje. Začel je kot vratar rokometnega kluba Dol pri Hrastniku. Po uspešni karieri športnika je prevzel delo tehničnega vodje članske ekipe. Uroš je eden izmed vodilnih koles pri organizaciji društvenih prireditev, aktivno se vključuje tudi v delo sekcije veteranov.

Priznanja športne zveze
Igor Jamšek, Peter Kauzer, Nejc Kovač, Gregor Laznik, Boštjan Pečnik, Janoš Peterlin, Robi Seničar, Robi Sticher, Gregor Vretič, Žiga Zalokar, Branko Žagar, Bojan Žibret (vsi Brodarsko društvo Steklarna Hrastnik), **Slobodan JURIŠIČ, Denis Mihajlik, Marko Zorko** (vsi Strelska družina Rudnik), **Jelena Lušič, Hrvoje Lušič** (oba Plavalni klub Ljubljana), **Zoran Senčar, Jure Zdovc** (oba Rokometni klub Dol TKI Hrastnik), **Rafting team Hrastnik.**

Trim igre
Streljanje z zračno puško
1. Rudnik-energetiki, 2. Sinet 3. Škorpijoni
Pikado
1.Sinet, 2. Forstek, 3. Rudnik
Kegljanje
1. Malo mešano, 2. TKI, 3. Rudnik
Plavanje
1. Rudnik, 2. Korenine I, 3. Korenine II
Namizni tenis
1. TKI, 2. KRC, 3. Steklarna
Rokomet
1. Korenine, 2. KRC, 3. Dream team
Košarka
1. Shakes bar, 2. Sinet I, 3. Brodarsko društvo

Posamezniki
Streljanje z zračno puško
1. Vilko Vene, 2. Marjan Jošt, 3. Miran Grohar
Pikado
1. Vojo Ramič, 2. Tadej Logar, 3. Polde Podmenik
Pikado - ženske
1. Slavica Dvornik, 2. Zvonka Anderlič, 3. Milica Kobal
Tenis - moški nad 40 let
1. Boris Mlakar, 2. Karli Hribar, 3. Milan Perpar
Tenis
1. Boris Mlakar, 2. Tomaž Blagotinšek, 3. Aleš Hribar
Plavanje - 50 m
1. Mirko Avbelj, 2. Matej Vrbnik, 3. Uroš Jovanovič
Plavanje - nad 40 let
1. Franci Brilej, 2. Slavko Guček, 3. Janez Volker
Kegljanje - do 40 let
1. Iztok Glinšek, 2. Franci Tršek, 3. Željko Udovč
Kegljanje - nad 40 let
1. Marjan Špacapan, 2. Zdene Ladiha, 3. Muharem Tufekčič
Kegljanje - A
1. Miro Medvešek, 2. Zdravko Ranzinger, 3. Zoran Žibret
Kegljanje - ženske
1.Vojka Železnik, 2. Tatjana Hrstič, 3. Andreja Žibret
Namizni tenis
1. Vojteh Urbajs, 2. Uroš Gnus, 3. Peter Kauzer
Namizni tenis - ženske
1. Slavi Dvornik, 2. Jasna Dvornik, 3. Sonja Seničar

APRIL 1999

Pirhi
1. april - V hrastniški mestni knjižnici so pripravili zanimivo ustvarjalno delavnico za otroke. Otroci so se pod vodstvom knjižničark lotili izdelovanja velikonočnih pirhov.
Gasilci
2. april - V gasilskem domu na Dolu so se na rednem letnem občnem zboru zbrali člani Gasilske zveze Hrastnik. V zvezo je včlanjenih osem prostovoljnih gasilskih društev, pet na terenu, tri društva so industrijska. V vseh deluje nekaj več kot 500 članov, okrog 320 je operativnih članov, pripravljenih na pomoč ob različnih nesrečah. Kot je povedal predsednik OGZ Miran Grohar, so zelo zadovoljni z delom gasilcev. Veliko je bilo storjenega na področju izobraževanja in dela z najmlajšimi člani. Leta 1998 so bili organizatorji regijskega tekmovanja, na katerem je sodelovalo skoraj 800 članov iz Hrastnika, Trbovelj in Zagorja. Društva so solidno tehnično opremljena. Največjo pozornost bodo namenili usposabljanju, predvsem pionirjev in mladincev ter preventiv-

nim dejavnostim, so se še dogovorili člani občinske gasilske zveze.

Šoht

2. april - V sejni sobi delavskega doma so pripravili ustanovno skupščino študentske organizacije Šoht Hrastnik. Za predsednika so izvolili študenta agronomije Vinka Žagarja. Šohtovci so polni elana in idej startali v nove čase in si za začetek zaželeli predvsem novih prostorov.

Požarni sklad

2. april - V letu 1998 je občinski odbor za razpolaganje s sredstvi požarnega sklada občine Hrastnik od milijona 320 tisoč tolarjev namenil največ denarja za delo z mladino. 425 tisoč tolarjev so gasilska društva namenila za različne seminarje, vaje in tekmovanja mladih. Za opremo in sredstva za osebno in kolektivno zaščito je požarni sklad prispeval 310 tisoč tolarjev, z 200 tisoč tolarjev so pomagali pri nakupu opreme za gasilsko vozilo Gasilskega društva Hrastnik - mesto, za strokovno vzgojo in izobraževanja pa so porabili v skladu 384 tisoč tolarjev, ugotavljajo v poročilu o delu člani UO požarnega sklada.

Hrastničanke četrte

2. april - Na področnem tekmovanju v odbojki v Preboldu so odbojkarice OŠ Hrastnik osvojile 4. mesto.

Hrastniški planinci

3. april - Na občnem zboru na Kalu so se zbrali hrastniški planinci. Delo PD Hrastnik je bogato, so ugotovili. V letu 1998 pa je bilo še posebej slovesno, saj so proslavili 50 letnico obstoja društva. Na občnem zboru so ugotovili, da so se odpravili kar na 48 planinskih pohodov. Mladi planinci so se odpravili v letu 1998 na 8 planinskih izletov, na 16 pohodov pa so odšli tudi planinci - upokojenci. Tudi najmlajši v vrtcih že hodijo po hribih - hrastniški otroci so se odpravili kar na 13 pohodo - nekaj krajših, nekaj pa je bilo že pravih podvigov. V društvu uspešno deluje gospodarski odbor, ki opravlja različne akcije (čistilne, postavljanje tabel, obnavlja dom in okolico. Skrbno označujejo tudi planinske poti na svojem območju. Ob občnem zboru je izšel tudi časopis Naša pota, v katerem hrastniški planinci predstavljajo svoje delo in radost.

Maša

5. april - V Domu starejših so v sodelovanju s Karitasom iz Hrastnika pripravili Velikonočno mašo v jedilnici doma.

Zaščita

5. april - Občinski štab je za zasedanje Občinskega sveta izdelal poročilo o delu in program za leto 1999. Na področju sistema zaščite in reševanja v občini Hrastnik so v letu 1998 največ pozornosti posvetili organizaciji štabov, enot in služb Civilne zaščite, izobraževanju in usposabljanju, ažurirali pa so tudi načrte zaščite in reševanja. Izdelali so kataster nevarnih snovi in kataster plazov. Opravili so 52 različnih intervencij, največ poklicni gasilci iz Občinskega operativnega gasilskega centra, v devetih so sodelovala tudi druga gasilska društva v občini. Med vsemi intervencijami je bilo največ požarov - 28, 24 pa je bilo tehničnih reševanj. Večji obseg ljudi in tehnike je terjala akcija ob močnem neurju s točo v juniju 1998, ter akcija ob močnih nalivih v prvih dneh oktobra in v novembru. V letu 1999 Občinski štab za civilno zaščito posveča posebno pozornost opazovanju, obveščanju in alarmiranju, izpopolnjevanju informacijskega sistema in sistema zvez, preventivnemu delu in zaščitnim

ukrepom, kadrovskem popolnjevanju enot, izobraževanju in usposabljanju ter dopolnjevanju načrtov zaščite in reševanja.

Praga

5. april - Na največjem rokometnem turnirju na svetu v Pragi (280 ekip iz vse Evrope in severne Afrike) je ekipa Dola TKI Hrastnika v konkurenci letnikov 1982 osvojila odlično 5. mesto med 50 ekipami, ki so tekmovale v tej starostni kategoriji. Na turnirju so dosegli šest zmag in bili le enkrat poraženi. Za Dol so največji uspeh mlajših kategorij v zgodovini kluba dosegli: Robert Jovan, Jure Zdovc, Damjan Pap Janez Košir, Rok Petrič, Marko Funkel, Admir Muratovič, Gašper Štrovs, Gregor Klepej, Jure Deželak, Jasmin Ramič, Denis Zupan, Alnes Mašovič in Matic Rotar. Ekipo je odlično vodil trener Darko Planinc.

4. seja OS

8. april - V Hrastniku so se na 4. seji sestali občinski svetniki. Zastavili so si obsežni dnevni red, vendar so se skozenj prebili v dobrih treh urah. Najprej so se dogovorili, da ne bodo govorili o hrastniškem prehodnem domu, ker niso dobili ustreznega odgovora Urada za priseljevanje in begunce. O tem nameravajo podrobneje spregovoriti na prihodnji seji Občinskega sveta, ko naj bi dobili odgovore na vsa vprašanja, ki se pojavljajo v zvezi s tem.

Hrastniški svetniki so po sprejemu zapisnika sprejeli poročilo o ugodnem poslovanju javnega podjetja Toplarna Hrastnik, ki ga je predstavil direktor Boris Trstenjak.

Nekaj več časa so namenili obravnavi poslovanja Komunalno stanovanjskega podjetja Hrastnik. Direktor Viktor Ramšak je povedal, da je podjetje v težavah predvsem zaradi limitiranih cen, kar se vleče že od leta 1992. Zato so v podjetju predlagali, da odpišejo amortizacijo infrastrukturnih objektov v breme dolgoročnih obveznosti Komunalno stanovanjskega podjetja občine Hrastnik. Le tako so lahko poslovno leto končali pozitivno. Svetniki so po vrsti vprašanj sprejeli ponujeno rešitev in potrdili tako poročilo o poslovanju kot predlagan sklep. Ob tem so opozorili, da morajo v tem podjetju že letos sanirati poslovanje.

Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki v občini po mnenju direktorja Direkcije za prostor, okolje in javne komunalne službe Tomaža Sihurja pomenil povsem nov pristop pri ravnanju z odpadki, saj je upošteval najnovejša dognanja na tem področju ter vse zakonodajne spremembe. Gre predvsem za vzpodbujanje ločenega zbiranja odpadkov, s katerim so v občini na skoraj celem področju pričeli že letos. Nekaj svetnikov je imelo ob tem pomisleke, vendar so bila zagotovila direktorja KSP Viktorja Ramšaka jasna - komunalci so bili na takšen zahteven projekt pripravljeni. Svetniki so predlog odloka in program gospodarjenja s komunalnimi odpadki v prvi obravnavi sprejeli.

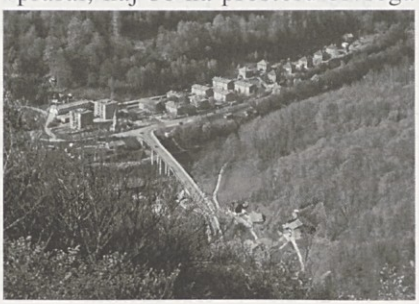
Brez razprav so člani OS sprejeli poročilo in program dela na področju sistema zaščite in reševanja v občini, poročilo o delu Odbora za razpolaganje s sredstvi požarnega sklada, poslovno poročilo in finančni načrt Stanovanjskega sklada ter poročilo o delovanju Sklada za pospeševanje podjetništva in malega gospodarstva. Sprejeli so tudi poročilo nadzornega odbora Občine Hrastnik, zaključni račun proračuna in namenskih sredstev proračuna, zaključni račun Občinske

uprave ter premoženjsko bilanco občine. Obravnavali so že prvi rebalans proračuna občine. Župan Leopold Grošelj je dejal, da je potreben zaradi novega izračuna korekcijskega koeficienta, s katerim je država Hrastniku povečala obseg primerne porabe. Svetniki so predlog župana potrdili.

Podprli so odlok o organizaciji in delovnem področju občinske uprave. Nekaj več časa so namenili gradnji objekta telovadnice pri osnovni šoli Dol. Predvsem jih je zanimalo, če bo objekt dokončan do roka in to, ali bodo prekoračena določena finančna sredstva. Po zagotovilih tajnika občine Janeza Kranerja naj bi telovadnica bila zgrajena do takrat, ko naj bi jo svečano odprli - torej do občinskega praznika. Trudili se bodo, da bo urejena tudi okolica. Finančno poročilo o gradnji so prestavili na naslednjo sejo.

Svetniki so sprejeli še dva sklepa o prodaji zemljišča in stanovanja ter potrdili sestavi komisije za razvrščanje otrok, mladostnikov in mlajših polnoletnih ose z motnjami v telesnem in duševnem razvoju. Sprejeli so predlog za izdajo pooblastila za sklepanje zakonskih zvez. V Hrastniku od takrat pare poročata župan Leopold Grošelj in podžupan Marjan Dolanc.

Ob koncu seje se je med vprašanji in pobudami svetnikov znašlo nekaj zanimivih tem Samo Kreže iz SDS je vprašal, kaj bo na prostoru bivšega

Petrolovega servisa in kdaj bodo Hrastničani imeli na avtomobilskih tablicah nove grbe. Področje Petrolovega sevisa urejujejo, grbi pa bodo na tablicah vejetno že poleti, se je glasil kratek odgovor. Avgust Fišnar iz LDS je vprašal, kako je z gradnjo ceste Hrastnik - Trbovlje. Kratek odgovor: najprej bodo dokončali odsek od Trboveljskeg mosta do TET, potem pa naj bi se še letos lotili odseka Petrol - hrastniška meja. Marjana Dolanca iz LDS je zanimalo, kaj je s počitniškim naseljem Pineta v Novem Gradu. Ker je bila zadeva takrat zelo zapletena, so svetniki predlagali, da Počitniška skupnost pripravi kratek povzetek vse problematike do naslednje seje sveta.

Maroko

8. april - V knjižnici Antona Sovreta je študent iz Trbovelj Ivan Župič pripravil zanimivo predavanje o Maroku. Župič je z lepimi diapozitivi slikovito pokazal, zakaj je bil nagrajenec Študentske organizacije Univerze v Ljubljani za najboljše diapozitive.

V leru

9.april - Po Sloveniji potekajo premiere slovenskega filma V leru. Predstavitve ekipe filma v Celju so se udeležili tudi Hrastničani, ki so bili še posebej ponosni na Simona Tanška, direktorja fotografije v tem filmu. Košček filma je bil posnet tudi v Hrastniku, na poti iz Kala. Najboljši slovenski film drugega festivala slovenskega filma v Portorožu ima močno zasavsko noto. Poleg študenta iz Prage, Simona Tanška, je Trboveljčan Janez Rus eden glavnih igralcev filma. Sicer pa je film V leru zanimiva in s humorjem obilno in zelo sproščujoče začinjena zgodba iz študentskega življenja. V Portorožu je bilm za najboljšega proglasila tako strokovna žirija kot občinstvo. Film je prejel tudi

več priznanj na festivalih v tujini.

Vesela šola

9. april - V tekmovanju iz Vesele šole je sodelovalo 18 učencev šole s prilagojenim programom Vitka Pavliča Hrastnik. Kar osem se jih je uvrstilo na občinsko tekmovanje. Mojca Ferme iz 5.razreda pa se je na občinskem tekmovanju odrezala tako dobro, da je junija nastopila še na državnem tekmovanju v Ljubljani.

Na razrednem Veselošolskem tekmovanju marca je na OŠ heroja Rajka sodelovalo 137 učencev, na drugostopenjskem ta dan pa 41. Na državno prvenstvo so se po razredih uvrstile same Hrastničanke: Ines Hasić, Sara Terzić, Irena Senčar, Tanja Delić in Petra Knap.

Bralna značka

9. april - V hrastniških vrtcih je kar 90 malih šolarjev iz vseh štirih enot zaključilo letošnjo bralno značko za predšolske otroke, ki so jo simpatično poimenovali Škratek Bralček. Z roko v roki jo pripravljajo vodstvo vrtca in knjižničarke v knjižnici Antona Sovreta. Otroci so s pomočjo staršev prebrali pet knjižic. Zaključek so pripravili kar v mestni knjižnici, kjer so pripravili zanimivo bralno uro. Male bralce, ki to seveda še niso povsem, je obiskala Vida Bošnjak Logar, bivša ravnateljica hrastniških vrtcev in uspešna pesnica. Tokrat je otrokom predstavila svojo slikanico Vitkin poročni šopek. Otroci so dobili plakete za svoj uspeh in priponko, ki jo lahko uporabljajo tudi kot kazalec za knjigo. Škratek Bralček je torej tudi letos za knjigo navdušil veliko hrastniških nadebudnežev.

Ajda

9. april - Devet učencev 7. razreda OŠ Vitka Pavliča pod vodstvom učiteljice Helene Kreže je preživelo štiri lepe dni v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Ajda na Libeliški gori na Koroškem.

Zasavka

10. april - Gradnja zasavske cesta naj bi se po zagotovilih odgovornih na Direkciji za ceste le normalno nadaljevala. Najprej so dokončali odsek med trboveljskim mostom in TET, potem pa nadaljevali z gradnjo odseka od hrastniškega Petrola do občinske meje med Hrastnikom in Trbovljami. Še v letu 1999 naj bi objavili razpis za 3. fazo ceste med Trbovljami in Hrastnikom od temoelektrarne do hrastniške meje.

Zapuščeni Petrol

10.april - Področje bivšega hrastniškega Petrolovega servisa je bilo precej neurejeno, saj so tam parkirali veliki tovornjaki, prostor je precej zanemarjen. Petrol je nameraval svojo stavbo porušiti in prostor zatraviti, vendar bi bilo to morda nesmiselno, saj je v stavbi elektro in vodovodni priključek. Lastnik zemljišča je po zamenjavi postala občina. V okviru akcije pomladans- kega čiščenja so počistili to področje. Prostor so ponudili tako Steklarni, Tovarni kemičnih izdelkov kot Stedeku, vendar nobeno podjetje zanj ni pokazalo zanimanja.

Odlično streljajo

10. april - Na državnem prvenstvu v streljanju z zračno puško so sodelovali tudi hrastniški osnovnošolci. Zmagala je ekipa Žalca, Hrastničani pa so osvojili tretje mesto. Streljali so: Marko Zorko, Sebastjan Janc, Matej Juršak in Slobodan Jurišič, ki je osvojil 4. mesto tudi v konkurenci posameznikov.

Podjetništvo

12.april - V lanskem letu je bilo delo Sklada za pospeševanje podjetništva in malega gospodarstva občine Hrast-

nik uspešno. Sklad je lani odobril za 4,3 milijona tolarjev kreditov, večino za dolgoročne kredite. V preteklih dveh letih je sklad odobril kredite v skupni višini skoraj 30 milijonov tolarjev, kar je vsekakor vplivalo tudi na razvoj malega gospodarstva v občini. Hrastniški podjetniki pa so izkoristili tudi možnost pridobitve kreditov garancijskega sklada, v katerega je svoja sredstva vložila tudi občina Hrastnik. Porabili so skoraj vsa razpoložljiva sredstva, ki so jih imeli Hrastničani v tem skladu - več kot za 48 milijonov tolarjev. Sicer pa je Upravni odbor hrastniškega sklada lani izmed 11 podprl 6 vlog in dvema prosilcema odobril moratorij na odplačevanje kredita.

Zgodovina

13. april - Na regijskem tekmovanju iz zgodovine je srebrno priznanje s svojim znanjem prislužila hrastniška osnovnošolka Lucija Petkovšek.

Otroci in starejši

13. april - V vrtcu Sonček so se mudile na obisku stanovalke Doma starejših. Otroci so pripravili za rado videne gostje prijeten nastop. Stanovalke niso prišle praznih rok, saj so jim prinesle v dar čudovito lutko. Otroci pa so gostje obdarili s svojimi izdelki.

Na Bledu

14. april - Pevski zbor OŠ Vitka Pavliča, ki šteje 14 članov, je pod mentorskim vodstvom Sabine Vengušt sodeloval na 7. pevski reviji šol s prilagojenim programom na Bledu.

Vodovod

15.april - V Hrastniku so izbrali izvajalca del, ki bo gradil drugo etapo vodovoda Marno- Unično - Krištandol. To je Podjetje za urejanje voda Celje. Lani so Hrastničani zgradili prvo etapo primarnega vodovoda Marno - Unično. Skupaj je vodovod dolg 3038 metrov, letos so se lotili še gradnje 1312 metrov vodovoda do Krištandolske ceste. Vrednost naložbe je ocenjena na 13 milijonov tolarjev.

Občinske ceste

15.april - V Hrastniku so izbrali vzdrževalca občinskih cest. To je podjetje Gradbena dejavnost Hrastnik. Letos imajo v občinskem proračunu za vzdrževanje cest namenjenih 8 milijonov tolarjev. V občini je okrog 64 kilometrov lokalnih cest, prav toliko javnih poti, občina pa skupaj z gozdarji vzdržuje tudi gozdne ceste. O vzdrževanju le teh se odločajo na podlagi vsakoletnega načrta Zavoda za gozdove, ki ga skupno uskladijo.

Miškolin

15. april - V hrastniškem vrtcu se lahko pohvalijo s pravo lutkovno skupino in s pravim lutkovnim abonmajem. Letos so uvrstili v abonma naslednje predstave: Zvezdca zaspanka, Ježeva hišica, Žogica Marogica in Mojca Pokrajculja. Vse predstave izvajajo članice lutkovne skupine Miškolin, ki jo sestavlja 6 vzgojiteljic pod vodstvom Helene Borovšak. Skupina se je 11. marca predstavila na občinski reviji gledaliških in lutkovnih skupin v Trbovljah, 15. aprila pa na medobčinski reviji v zagorski gledališki dvorani. Članice skupine se dobivajo vsak teden, otroke pa vsako leto razveselijo z novo igrico. Tudi za lutke, ročne ali velike, v katere se lahko oblečejo, scenografijo, scenarije in režijo poskrbijo kar Miškolinke same.

Lionsi

16. april - V gradu Steklarne Hrastnik so se na rednem srečanju zbrali člani Lions kluba Trbovlje, v katerem delujejo tudi nekateri Hrastničani. V kulturnem programu so se predstavili učenci Glasbene šole Hrastnik.

Šoferji

16. april - Na rednem letnem občnem

zboru v prostorih AMD Hrastnik so se zbrali člani Združenja šoferjev in avtomehanikov Hrastnik, ki ga vodi predsednik Rudi Saviozzi.

Raziskava

16.april 1999 - Hrastniška osnovna šola heroja Rajka sodeluje letos v mednarodni raziskavi, ki jo Pedagoški inštitut iz Ljubljane izvaja v sodelovanju z Univerzama iz Berlina in Amsterdama. V raziskavi sodelujejo učenci dveh osmih razredov te osnovne šole. Učenci 8 b in c razreda so pred dnevi odgovarjali na izjemno obširen vprašalnik o državljanski vzgoji in izobraževanju. V anketiranju bodo sodelovali še dvakrat. Študija, ki jo v Sloveniji izvaja ljubljanski Pedagoški inštitut, je široko mednarodno zasnovana, saj v njej sodelujejo najstniki iz večih evropskih držav.

Fara, Kavka, Trilobit

16. aprila - Kar 120 učencev 7. razredov OŠ heroja Rajka je preživelo pet dni v Centrihz šolskih in obšolskih dejavnosti na Fari (Kolpa), v Kavki (Linške Ravne - Kobarid) in Trilobitu (Javorniški Rovt - Jesenice).

Vesela šola

16.april - V šoli so aktivni tudi na športnem področju. Letos so se udeležili tekmovanja osnovnih šol s prilagojenim programom v košarki. Uvrstili so se na finalni turnir, kjer je 8 fantov pod vodstvom mentorja Aleša Stope zasedlo zelo dobro četrto mesto. V zadnjih dneh je bilo še nekaj zanimivosti na tej hrastniški šoli. Tako je 9 učencev 7. razreda pod vodstvom učiteljice Helene Kreže preživelo štiri dni v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Ajda na Libeliški gori na Koroškem. 14 članski pevski zbor pod vodstvom mentorice Sabine Vengušt udeležil 7. pevske revije šol s prilagojenim programom na Bledu.

Izobraževanje

17. april - Končal se je 24 urni seminar Razredništvo kot izziv, ki se ga je udeležilo 24 učiteljev OŠ heroja Rajka. Seminar je pripravil Zavod za šolstvo RS. Nasploh sta bila marec in april izobraževalna meseca, saj se je 32 učiteljev v 3 skupinah v računalniški učilnici na Dolu ta čas spoznavalo z skrivnostmi računalniškega dela.

Predstavitev

17. april - Na seminarju za vodstvene in vodilne delavce slovenskih OŠ s prilagojenim programom so dejavno sodelovali tudi Hrastničani. Helena Kreže in Vladimira Klenovšek iz OŠ Vitka Pavliča sta predstavili projektno nalogo Vključevanje staršev v vzgojno izobraževalni proces. V svojem predavanju sta se dotaknili številnih zanimivih tem: delo na domu, vključevanje staršev v pouk, samostojno vodenje pouka, demonstracije, različne spretnosti. Predavanje sta popestrili z video filmom, ki sta ga posneli v okviru projektne naloge.

Lovci

17. april - Na občnem zboru v svoji lovski koči na Kopitniku so se na občenm zboru srečali člani Lovske družine Dol pri Hrastniku, ki jo vodi starešina Iztok Hafner.

Nogometašice

18. april - Na Kalu in v Hrastniku so bile tri dni na pripravah članice mlade ženske nogometne reprezentance Slovenije, ki so se pripravljale na nastop na kvalifikacijah za EP v Turčiji. Priprave je organiziral znani športni manager Ginter Kržišnik, dekleta pa so odigrale tudi dve tekmi. Z ekipo Novega mesta so zmagale s 3 : 0, z ekipo Zagorje - Škale pa izgubile z 1 : 3.

Nastopi

19. april - V preteklem tednu so pripravili na Glasbeni šoli Hrastnik

več oddelčnih nastopov. Na koncertu učencev oddelka kitara, ki ga vodil Erika Fele, je nastopilo 17 kitaristov, na koncertu oddelka citer (učiteljica Cita Galič) se je predstavilo 9 učencev. Na dveh klavirskih koncertih v dvorani Glasbene šole pa se je predstavilo kar 32 pianistov pod vodstvom Francija Kuljada, Dejana Jakšiča in Polone Kovač.

Zarja

19. april - Člani moškega pevskega zbora Zarja iz Trbovelj so polepšali večer tistim, ki so v Domu starejših praznovali marca in aprila svoje rojstne dni. Ta dan so pripravili tudi zanimivo literarno uro z naslovom Slovenski miti in legende.

Swing

20.april - V dvorani delavskega doma v Hrastniku je dirigent Vanjo Tomc s svojim zabavnim orkestrom Swing pripravil prav zanimiv večer. Orkester se je namreč predstavil s skladbami zabavnega žanra, koncert pa je popestrila gostja zvenečega imena - Sanja Doležal. Člani orkestra so izvajali dela različnih avtorjev. Seveda se niso mogli ogniti Glenu Millerju in Georgu Gershwinu, pa tudi Privškovo Pegasto dekle so zaigrali. Navdušili so z Venčkom narodnih v priredbi dirigenta Vanje Tomca, skupaj z gostjo pa so predstavili tudi njeno uspešnico E, moj Saša.

Lepa okolica

22. april - V okviru dneva zemlje so v vseh štirih hrastniških vrtcih vzgojiteljice in otroci poskrbeli za okolico vrtcev. Uredili so jo, kot se šika. Stare, obrabljene stvari, so odnesli v smetnjake, nasadili so nove rože in počistili prostor pred vrtci. Podobne akcije so se v tednu, ko praznuje zemlja, lotili tudi osnovno- šolci obeh osnovnih šol in učenci OŠ Vitka Pavliča. Osnovnošolci so čistili tudi igrišča po krajevnih skupnostih.

Borci

22. april - V poslovni stavbi so se srečali člani Občinskega združenja borcev in udeležencev NOB na letni skupščini. Združenje je bilo v letu 1999 aktivno predvsem v takšnih oblikah in vseginah duštvane dejavnosti, ki temeljijo na zgodovinskih izkušnjah narodnoosvobodilnega boja 1941 - 1945 in so hkrati ohranjanje samostojnosti Republike Slovenije. Zato se v društvo vključu jejo tudi ljudje, ki priznavajo nujnost upora OF proti okupatorju, spoštujejo vrednote NOB, padle borce in žrtve na strani NOB. Zaradi razpršenosti članov društvo deluje v okviru treh krajevnih združenj : Teren I, Teren II in Dol. Društvo vodi predsednica Pavla Zadobovšek, podpredsednik je Jože Zorčič.

Volfand

22. april - V hrastniški knjižnici je novinar Marko Planinc gostil hrastniškega rojaka Jožeta Volfanda. V prijetnem pogovoru je Volfand spregovoril o svoji življenjski poti od otroka hrastniškega steklarja do učitelja, publicista, novinarja, urednika, kulturnega delavca in podjetnika.

Dolski upokojenci

23. april - V dolski kino dvorani so člani Društva upokojencev Dol pripravili volilni občni zbor. Za predsednika so ponovno izvolili Nandeta Deželaka. V dolsko društvo je včlanjenih 671 članov z Dola in okoliških krajevnih skupnosti. Aktivni so na različnih področjih. Tako že vrsto let deluje krožek pletilj, v zadnjih letih pa se je razmahnila športna dejavnost (kegljači, balinarji, ribiči). Člani se dobivajo v svojih klubskih prostorih, ki so jih uredili v bivši stavbi zdravstvenega doma na Dolu.

Eko šola

23. april - Šest učencev dolske osnovne šole se je odpravilo v Sveto Ano na tekmovanje eko šol Slovenije.

Naravoslovci

23. april - V preteklih dneh so se učenci OŠ heroja Rajka spoznavali z naravoslovjem na simpatičen način. Petošolci so spoznali preko Valvasorjevih delavnic ročno izdelovanje papirja. Naravoslovni dan za šestošolce je imel naslov: Mleko in mlečni izdelki. Sedmošolci pa so naravoslovni dan namenili temperaturi in toploti.

Dolske pevke

24. april - Na Dolu so v soboto članice Ženskega pevskega zbora Svoboda Dol pri Hrastniku pred polno dvorano s slavnostnim koncertom proslavile svoj jubilej. Za praznik so pripravile zanimivi program ljudskih in umetnih pesmi. Koncert so pričele s pesmijo Dolanke, Dolanke, ki jim jo je pred nekaj časa podaril hrastniški pesnik Vinko Hrovatič, uglasbil pa skladatelj Janezu Kuhar. Izpod peresa tega dvojca sta bili tudi naslednji pesmi Pridi mi pogledat rože in Zaščitnica rudarjev, ki so ju pevke dolskega zbora

na sobotnem koncertu izvedle prvič. Med 21 pevkami jih je še pet, ki vztrajajo pri zboru od vsega začetka: Marija Alt, Gizela Habjan, Dragi Stopinšek, Majda Ravnikar in Pavla Trnolšek. V vseh letih je v zboru pelo 66 pevk, sedaj šteje 22 pevk. V 20 letih je imel zbor 83 samostojnih koncertov, kar 148-krat pa so pevke sodelovale na različnih proslavah in kulturnih prireditvah. Letos je zbor prejel najvišje občinsko priznanje za kulturne dosežke - priznanje 8. februar. Na slavnostnem koncertu so nekatere pevke prejele zaslužena Gallusova priznanja. Srebrna priznanja so prejele: Elizabeta Jakšič, Slavica Plazar, Ivanka Bantan, Marija Bremec, Jerneja Plazar in Anica Hrovatič, bronasta pa: Hermina Orožen, Tanja Kandolf Žekar, Maja Petan Majcen, Gordana Potrata, Sabina Vengušt in Saša Zupanc. Dolski zbor je prvih deset let vodila Ivanka Šerbak Medved, zadnjih deset let pa Elizabeta Jakšič. Ta se je na koncertu uradno poslovila od zbora, ki ga je prevzela Sabina Vengušt.

Sejem cvetja

24. april - Sejem cvetja v Hrastniku je bil prav gotovo zadetek v polno. Več kot tisoč obiskovalcev si je prišlo ogledat ponudbo cvetličarjev, več kot petsto pa je bilo kupcev sadik. Turistično društvo Hrastnik in Občina sta pripravila zanimivo prireditev na dvorišču hrastniške osnovne šole, ki je prav primerno za takšna srečanja Hrastničanov. Ti so svoje zanimanje za cvetlice pokazali že v petek popoldne, ko so povsem napolnili dvorano poslovno stanovanjskega objekta in se kar tri ure s predavateljico Ruth Podgornik - Reš pogovarjali o balkonskem cvetju. Na sejemskem prostoru so cvetje prodajali domači, hrastniški vrtnarji Procvet, Mojca Greben, Vrtnarstvo Napret, Lunic in Vrtnarstvo Kmetič, za nasvete pa sta bila pri roki še urejevalca okolja Bogdan Biderman in Aleš Jerman. Na stojnici Turističnega društva so podarili ogromno sadik, saj je dobil vsak

Hrastničan, ki je kupil za določeno vsoto sadik, podarjene sadike. Občina je namenila za odkup sadik cvetja kar 300 tisoč tolarjev. Vse niso razdelili med obiskovalce. Razdelili so jih tudi med različne družbene organizacije, ki skrbijo za lepšo urejenost svojih stavb. Tako so lahko s cvetlicami okrasili svoje prostore v vseh šolah v občini, glasbeni šoli, vrtcih, vseh treh planinskih domovih (Kopitnik, Gore, Kal), brodarskem domu, dom starejših, bazenu, godbenem domu in domovih prostovoljnih gasilskih društev.

Kradli smeti

24. april - V Sloveniji je pod vod- stvom Lovske zveze potekala očiščevalna akcija Očitimo polja in gozdove. V njej so sodelovali tudi hrastniški in dolski lovci, ki so čistili gozdove na področju občine. Naravi so tokrat ukradli precej smeti. Lovci so z akcijo opozorili tudi na to, da podobne akcije ne bi bile potrebne, če bi vsak obiskovalec gozdov in polj le te tudi spoštoval.

Požar

24. april - Malo pred poldnevom je zagorelo na lesenem električnem drogu na Dolu. Delavci nadzorništva Elektra v Hrastniku so napako na katodniku hitro odpravili. Zaradi okvare so bili bližnji porabniki brez električne energije do 13. ure.

Gorela baraka

25. aprila - Na Novem Logu v Hrastniku je dne malo po 19. uri zagorela lesena baraka. Požar so pogasili gasilci PGD Hrastnik-mesto.

Dan upora

26. april - Hrastničani so dan upora proti okupatorju pospremili z besedami NA RAZPOTJU SE ROJEVAJO ODLOČITVE. Na prireditvi so nastopili letošnji hrastniški jubilanti. Pevke Ženskega pevskega zbora Svobode Dol pri Hrastniku prav v teh dneh praznujejo 20 letnico svojega delovanja, Rudarska godba na pihala pa beleži že 145 letnico svojega uspešnega dela. Na proslavi v hrastniškem delavskem domu je zbranim spregovoril župan Leopold Grošelj. Med drugim je dejal, da so lahko Hrastničani ponosni, da se v občini znajo strpno pogovarjati, kar ne more trditi za strankarske prvake naše mlade države. Ob pregledu zgodovinskega dogajanja pa je poudaril zgodovinsko vrednost ljudi, ki so v težkih časih ostali pokončni. Prireditev sta z verzi in spremno besedo povezovali recitatorki Karmen Kopušar in Nina Štefane. Ženski pevski zbor Svobode Dol je pod vodstvom Elizabete Jakšič občuteno zapel pet pesmi, ki so povezane z zgodovino. Rudarska godba na pihala pod vodstvom profesorja Jožeta Baniča pa je gledalce v dvorani navdušila predvsem s svojim lahkotnim nastopom.

Čisto okolje

26. april - Delavci Komunalno

stanovanjskega podjetja Hrastnik so ta dan prenehali z odvažanjem kosovnih odpadkov v okviru akcije pomladanskega čiščenja okolja. Cel mesec so v občini organizirano čistili okolico in se s tem vključili tudi v projekt Moja dežela - lepa, urejena in čista. Zabojniki hrastniškega Komunalno stanovanjskega podjetja so bili polni. Komunalci so jih začeli odvažati na Pleskem in v Prapretnem, potem pa so polne kontejnerje odpeljali še iz Čeč, Bobna, Šavne peči, Partizanske ceste, naselja za Savo, Kovka, Podkraja, Kala, Kopitnika, iz steklarske kolonije, Podkraja, iz poti Franca Pušnika, Turja, Krištandolske ceste, Dola in Studenc. Naslednji teden so odvažali iz Podkrnic, Slatnega, Novega doma, Brdc, Brnice, Kopitnika in Krnic. V akcijo so se poleg komunalcev vključili tudi zaposleni preko javnih del. Čistili so ceste in kanale po okoliških krajevnih skupnostih in se divjih odlagališč odpadkov v naselju Cesta Hermana Debelaka.

Odprta vrata

26.april - V petek so v knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku ob dnevu knjige pripravili dan odprtih vrat. Obisk je bil izjemno velik, saj so knjižničarke vsakemu obiskovalcu podarile obljubljeno knjigo, po simbolični ceni so prodajali videokasete in ovitke zanje, vsa izposoja je bila brezplačna, prav tako ta dan niso zaračunavali zamudnine in članarine. V knjižnico je prišlo kar 214 obiskovalcev, ki so dobili svoje knjige. Običajno na takšen petek izposodijo največ 300 naslovov knjig in ostalega knjižničnega gradiva. Dan odprtih vrat je bil torej v hrastniški knjižnici tudi letos pravi dan knjige.

Stoklas

27. april - Neverjetnih 1097 je podrl Trboveljčan Uroš Stoklas na tekmi za državno prvenstvo na hrastniškem kegljišču na Logu. Bil je zmagovalec hrastniške tekme, kjer so keglji padali kot za stavo. Kar devet kegljačev je preseglo 1000 podrtih kegljev, kar je res izjemno. Hrastničani so videli na svojem kegljišču tekmo, kot še nikoli prej.

Talne oznake

29. april - V občini so pričeli obnavljati talne označbe na cestah in javnih površinah. Samostojni podjetnik Drago Huš iz Latkove vasi je cestno signalizacijo obnovil v dobrem tednu dni. Letošnja zima je z obilo snega snedla barvo iz prehodov za pešce in druge označbe. Z občinskim denarjem, predračunska vrednost je bila okrog poldrugega milijona tolarjev, so obnovili okrog tisoč kvadratnih metrov površin. Poleg vseh prehodov za pešce so delavci obnovili tudi označbe za avtobusna postajališča in označbe na parkiriščih, ki so bile potrebne obnove.

Knjižni kviz

29. april - V knjižnici Antona Sovreta so pripravili knjižni kviz. Razpisala ga je Pionirska knjižnica iz Ljubljane, v njem so tekmovali osnovnošolci. Naloge iz kviza so reševali skupno, knjižničarke pa so jim pomagale pri iskanju literature, kjer so našli odgovore na vprašanja iz kviza.

Kresovi

30. april - Na predvečer 1. maja so zagoreli kresovi na različnih krajih po hrastniški občini. Osrednje kresovanje v hrastniški občini so pripravili spet v Prapretnem, ki je postalo v zadnjih letih najbolj množično prizorišče kresovanj. Člani tamkajšnjega gasilskega društva so poskrbeli za obiskovalce, ZSSS pa za program. Kresove pa so prižgali tudi drugod, npr. v Gorah, pa tudi po majhnih vzpetinah

so si ljudje dali duška ob gorečih kresovih.

Postajališča

30. april - Delavci litijske enote Cestnega podjetja Ljubljana so zaključili z ureditvijo petih avtobusnih postajališč v hrastniški občini - v Črdencu, na Marnem in Breznem. Postajališča so uredili in asfaltirali, zgradili so še 160 metrov pločnika na Marnem. Na Marnem so kasneje uredili še javno razsvetljavo, saj so postavili štiri nove svetilke. Celotna naložba vseh del, ki jih Hrastničani financirajo iz občinskega proračuna, je vredna 7 milijonov tolarjev. Na novo so cestarji preplastili cesto od Breznega proti Šmarjeti, tako je bila vožnja odtlej na odseku Hrastnik - Šmarjeta sedaj precej bolj udobna.

Magister

30. april - V Steklarni Hrastnik so bili v aprilu ponosni na prvi magistrski naslov v firmi. S prizadevnim študijem ga je pridobil Marjan Polak.

V planine

30. april - Hrastniški planinci so se v aprilu podali na nekaj zanimivih planinskih pohodov. Osvojili so Storžič, se odpravili po zasavskih hribih in opravili čistilno akcijo planinskih poti in planine na Kalu.

Košarkarji

30. april - Po burni sezoni so se košarkarji KK GD Hrastnik kolo pred koncem prvenstva izvili iz krempljev izpada iz 1 B SKL. V sezoni, kjer so košarkarji zamenjali trenerja, so na koncu osvojili 8. mesto med 12 ekipami. Ekipo sta v sezoni 98/99 vodila trenerja Tomaž Bernot in Drago Gomilar, za GD Hrastnik pa so igrali: Davor Brečko, Goran Čop, Rok Deželak, Metod Tomašič, Romaž

Kellner, Tomaž Baloh, Edi Golotič, Mitja Starovasnik, Stevica Čeko, Tadej Tušek, Marko Vlaić, Darko Mijatovič in Gorazd Logar.

Rokometaši

30. april - Rokometaši RK Dol TKI Hrastnik so sezono zaključili z lepo zmago v zasavskem derbiju v Trbovljah. Nekaj kol pred koncem prvenstva je trenerja Toneta Medveda zamenjal domači trener Rado Venko. Dolani so prvenstvo končali na 7. mestu med 12 ekipami 1. B SRL. Za ekipo so v sezoni 98/99 nastopali: Klemen Sikovšek, Aljaž Pavlič, Franci Šantej, Jure Zdovc, Urban Moljk, Zoran Senčar, Dejan Selak, Primož Ramšak, Bojan Voglar, Tomaž Ocvirk, Borut Špacapan, Jure Šterbucl, Aljoša Čepin, Darko Funkel, Marko Jerič, Tone Medved, Damjan Pap, Rok Petrič, Robi Jovan, Andrej Hribar in Janez Košir.

Kegljači

30. april - Kegljači so tudi v sezoni 98/

99 nastopali v dveh ekipah. Ekipa Sineta je nastopala v vzhodni skupini druge lige in na koncu osvojila četrto mesto med 12 ekipami. Ekipa Rudnika pa je kegljala v 3. kegljaški ligi - vzhod in končala tekmovanje na 3. mestu med 10 ekipami. S tem so se uvrstili v vzhodno skupino druge slovenske kegljaške lige. Za ekipo **Sineta** so kegljali: Jože Drame, Zlatko Drame, Ludvik Duh, Zoran Brečko, Miran Jazbinšek, Zdravko Ranzinger, Iztok Logar, Bojan Burja, Jože Prah in Tadej Logar. Za ekipo **KK Rudnik** pa so nastopali: Tomo Goljuf, Zoran Žibret, Viktor Gašparut, Franjo Lučič, Brane Zakošek, Miro Medvešek, Marjan Prhne in Dragan Mijatovič.

MAJ 1999

Živel

1. maj - Prvi maj ni minil brez budnic in planinskih pohodov. Hrastniški godbeniki so zjutraj zbudili predvsem prebivalce mestnih naselij. Veliko ljudi se je odpravilo v hribe, predvsem na Kal in v Gore. Tudi na Mrzlici jih je bilo precej, saj je bilo dopoldne lepo in prav primerno za prijeten družinski pohod v hribe.

Praktikantke

2. maj - Na OŠ heroja Rajka so se štiri mesece pod strokovnim vodstvom usposabljali študenti. Od blizu so spoznavali vzgojnoizobraževalno delo Anita Aškerc (biologija, gospodinjstvo), Jasna Dvornik, Janja Urlep (obe razredni pouk), Martina Prosenc (organizacija dela), Metka Srebotnik (kemija, biologija), Nermin Bajramović, Vesna Kralj (oba matematika, tehnična vzgoja), Petra Tosić (defektologija) in Janja Rojko (socialno delo). Študenti so opravljali praktično delo v oddelku, hospitirali in kakšno uro samostojno predavali. Usposabljanje je bilo usklajeno z fakultetnimi programi.

Jezikova

2. maj - Dolski planinci so pripravili kresovanje in pohod v Gore. Udeležili pa so se tudi jezikove nedelje na Bohorju. V aprilu so odšli še na Donačko goro, pripravili očiščevalno akcijo v Gorah, maja pa so se z mladimi planinci udeležili srečanja zasavske mladine.

Selitev

4. maj - V preteklih dneh so uporabniki prostorov v stavbi bivšega doma družbenopolitičnih organizacij pospravili iz prostorov različno dokumentacijo. Maja so se lotili obnove te stavbe, kjer so poleg poslovnih prostorov uredili tudi stanovanja.

Kolesarimo

4. maj - S pregledom koles so hrastniške osnovne šole pričele uresničevati projekt Kolesarimo. V Hrastniku so pregledali 101 kolo, na Dolu pa 40.

Telefonija

6. maj - Telekom je pričel deliti brezplačni telefonski imenik zasavskega območja. Omrežna skupina 0601 je v imeniku skupaj z omrežno skupino ljubljanskega območja. V zasavski omrežni skupini je 16.000 naročnikov. Predstavitev v imeniku je bila poenostavljena, saj je večina naročnikov zapisana na območjih večjih krajev. Za hrastniško občino so naročniki zapisani v okviru Hrastnika in Dola pri Hrastniku.

Tanšek

6. maj - Hrastničan Simon Tanšek, ki študira v Pragi, je na Jesenicah postavil svojo fotografsko razstavo. Jeseničani so si lahko ogledali 24 fotografij iz treh ciklov: Terra Australis, Mreže in Breze.

Rdeči križ

8. maj - V tednu Rdečega križa so v Hrastniku pripravili nekaj zanimivosti. Za prve in druge razrede osnovne šole heroja Rajka in male šolarje iz hrastniških vrtcev so zavrteli filmsko risano predstavo. Vsem otrokom pa so razdelili značke rdečega križa. V hrastniški občini je OO Rdečega križa ena najbolj številnih organizacij, saj šteje kar okrog 1100 članov. Na obeh osnovnih šolah, v Hrastniku in na Dolu delujeta krožka Rdečega križa. Še posebej dolski je s svojo pestro dejavnostjo vreden pohvale. Rdeči križ je prisoten tudi v Domu starejših v Hrastniku, saj vodijo aktivistke skupino za samopomoč. Tudi tam so nekaj več časa posvetili tednu rdečega križa.

Štefanovca

8. maj - Na državnem tekmovanju iz fizike v Ljubljani sta blestela dolska osnovnošolca Tadej Borovšak in Marko Polak, saj sta osvojila zlato Štefanovo priznanje.

Kardinarjeva

9. maj - Na kegljišču na Logu je KK Rudnik Hrastnik pripravil finale državnega prvenstva za ženske, na katerem je nastopilo 24 najboljših slovenskih kegljavk. Hrastničani so videli izjemno dobre nastope. Med udeleženkami je izstopala ena najboljših kegljavk na svetu Marika Kardinar, ki je v s 503 podrtimi keglji postavila tudi nov rekord kegljišča. Vendar ji je rekord kmalu prevzela najboljša slovenska mladinka Andreja Razlag, ki je podrla neverjetnih 513 kegljev. Skupno je drugo mesto na državnem prvenstvu osvojila Biserka Petak, tretje pa Majda Verbole.

Ptica

10. maj - Delovati je pričelo društvo za mlade, ki si je nadelo ime Ptica. V svojem žigu imajo zapisano, da so društvo za preprečevanje odvisnosti od drog in alkoholizma. Svojo dejavnost nameravajo izvajati v vseh treh zasavskih občinah, v Litiji in Radečah. Zato so zaprosili za pomoč vse župane. Društvo, ki ga vodi Iztok Gojkovič, sodeluje z strokovnimi sodelavci Ministrstev za zdravstvo, delo, družino in socialo, Uradom za droge, Visoko šolo za socialno delo iz Ljubljane ter Centri za socialno delo v zasavskih občinah in strokovnjaki Metadonskega programa iz Trbovelj. Za letošnje leto so si zadali zahteven program. Odpreti nameravajo brezplačno telefonsko linijo za pomoč mladim v stiski. Potem se nameravajo lotiti javnomnenjske raziskave o socialnem položaju otrok v Zasavju, pripraviti predavanja o odvisnosti po OŠ, okroglo mizo o problemih otrok. Načrtujejo svetovalno službo na domu, izdelavo zloženke o nevarnosti odvisnosti, ustanovili pa naj bi tudi gledališko lutkovno skupino.

Klarineti

10. maj - Hrastniški delavski dom je bil v znamenju klarinetov, simfonične glasbe, plesa in mode. Agencija Adell's model je pripravila modno glasbeno popoldne z naslovom Mladi se predstavljajo kot zaključek prireditev prve spomladanske šole klarinetov, ki je potekala pod strokovnim vodstvom profesorjev Slavka Goričarja in Andreja Zupana. Na koncertu so se predstavili klarinetisti Ernest Ačkun iz Ljubljane, Nejc Bečan iz Tržiča, Špela Klemen z Dola pri Hrastniku in Matic Titovšek iz Radeč. Simfonični orkester GŠ Hrastnik s povprečno starostjo 11 let je pod vodstvom Elizabete Jakšič pokazal, da se razvija v obetaven ansambel. Nastopila je še pianistka in pevka Nikolina Marulec, plesalke plesne skupine Wolfy in manekeni ter manekenke agencije

Adell's model. Prireditev je povezovala novinarka in lastnica agencije Adela Ačkun, ki si je tudi zamislila celotno dogajanje.

Smetiščarji

11. maj - Hrastniške vrtce so obiskali hrastniški komunalci, ki jih otroci ljubkovalno kličejo kar smetiščarji. V občini so pričeli z akcijo informiranja o ločenem zbiranju odpadkov. Malošolarjem so pripravili pravo predstavitev ravnanja z odpadki. Otroci so zvedeli, kakšne odpadke poznamo, kako jih zbiramo sedaj, predvsem pa, kako bo po novem. Otroci so si ogledali smetarski avto. Mali šolarji so v preteklih dneh ustvarjali na temo Moj kraj je lep in čist. Razpis za najboljša dela iz tega natečaja je objavilo KSP. Včeraj se je podoben natečaj pričel tudi v Osnovnih šolah v Hrastniku na temo Najlepši kotiček moje občine.

Posodobitev

12. maj - Na Logu so v letu 1998 z denarjem Skupnosti pokojninskega in invalidskega zavarovanja uredili stanovanjsko hišo Log 30, kjer je 18 stanovanj, v katerih živijo predvsem upokojenci. Letos so se lotili še urejanja okolice. Posodobili so dovozno cesto, kjer so omilili tudi klanec, uredili so parkirišča in pešpoti ter prostor pred hišo za stanovalce tega dela Hrastnika. Urejanje ter asfaltiranje je vredno okrog 10 milijonov tolarjev. Dela je opravilo podjetje Gradbena dejavnost s svojimi kooperanti.

Odpadki

13. maj - Komunalno stanovanjsko podjetje je pripravilo tiskovno konferenco, na kateri so novinarje in javnost seznanili s pripravami na začetek ločenega zbiranja odpadkov. Na konferenci sta sodelovala tudi župan Leopold Grošelj in direktor Direkcije za okolje, prostor in gospodarske javne službe Tomaž Sihur. Novinarji so izvedeli, da so priprave na ločeno zbiranje, ki bo pomenilo kvalitetnejši preskok pri ravnanju z odpadki, v polnem teku. V Hrastniku so se odločili za ločeno zbiranje na vsem področju občine, z novim načinom zbiranja pa bodo pričeli 1. julija.

Begunci

13. maj - Begunci poleg nastanitve pomenijo še kup drugačnih obveznosti tistih, ki jim ponudijo zatočišče. Ženevska konvencija jim med drugim zagotavlja pravico do osnovnošolskega izobraževanja. Pretekli teden so bili na obisku v Hrastniku predstavniki Ministrstva za šolstvo in šport, ki so se pogovarjali o šolanju tistih otrok, ki začasno prebivajo v begunskem centru v Hrastniku. V Hrastniku je med begunci trenutno 34 otrok, ki naj bi jih vključili v osnovnošolsko izobraževanje. Del otrok bi obiskovalo šolo v Hrastniku, del pa na Dolu. Poleg pouka bi otroci obiskovali še intenzivni tečaj slovenskega pouka, ki bi potekal dvakrat ali trikrat tedensko v begunskem centru. Kar 28 otrok je takšne starosti, da bi jih lahko vključili v vrtec. Vendar le otroke od 4 do 6 leta starosti, za ostale ostaja varstvo v centru.

Koši

13. maj - Občina se je prijavila na razpis Zavoda za šolstvo, ki sofinancira koše v okviru akcije Dobimo se pod koši. Uspeli so pridobiti 10 košev, ki so jih postavili na igrišču poleg zadružnega doma v Čečah, na novem igrišču na Novem Logu, igrišču v Podkraju, igrišču poleg nove telovadnice na Dolu ter na rokometnem igrišču v športnem parku na Logu.

Vodovod

14. maj - Delavci Podjetja za urejanje

voda iz Celja so končali z gradnjo vodovoda Turje - gornji Črdenc. Naložba je občino veljala okrog 11 milijonov tolarjev. Z gradnjo sekundarnega omrežja na območju od Peklarja v Turju, v naselju Holešendol in v gornjem delu Črdenca na Roševem so pričeli v letu 1998. Vodovod lahko povežejo tudi z glavnim vodovodnim sistemom na Dolu, vendar to ni nujno. Domačije na tem področju so tako dobile stalno oskrbo z vodo iz zajetja Jepihovec, ki napaja dobršen del občine Hrastnik na njene vzhodnem delu.

Gredice

14. maj - V hrastniškem parku, ki leži pod domom starejših, so pričeli urejati 11 cvetličnih gred. Vsaka greda meri skoraj 6 kvadratnih metrov. Uredili so jih (in zanje skrbeli) vrtnarji iz hrastniške občine in nekateri zunanji.

Občini je uspelo privabiti k sodelovanju prav vse, ki se v občini ukvarjajo z cvetličarstvom, parkovnim vrtnarstvom in vzdrževanjem okolice. Tako so se s svojimi cvetličnimi nasadi predstavili Hrastničani: Parkovni vrtnar Bogdan Biderman, Obok - vzdrževanje objektov in okolice Aleš Jerman, Cvetličarna Vijolica - Mojca Greben, podjetje Procvet, Vrtnarstvo Damjana Napret, Vrtnarstvo Jože Kmetič, Lunic - Kropec & Kropec, Turistično društvo Hrastnik in Kmetijsko gozdarska zadruga Dol pri Hrastniku, pa še Vrtnarstvo Skorenjšek iz Mozirja in Vrtnarstvo Kurbus iz Gornje Radgone.

Specialci

14. maj - Specialne olimpiade za zmerno prizadete v Novem mestu se je udeležilo tudi devet tekmovalcev iz OŠ Vitka Pavliča.

Košarkarji

14. maj - Na letni skupščini so se zbrali člani Košarkarskega kluba Gradbena dejavnost, ki ga vodi predsednik Miran Jerič. Svoje delo so ocenili kot uspešno, še posebej so zadovoljni, da so dobro oživili delo z mladimi selekcijami.

DDV

15. maj - Predavanja o zakonu o davku na dodatno vrednost je bilo odmevno. Na povabilo Občine Hrastnik in hrastniške Območne zbornice je več kot 50 udeležencem predavala vodja službe Obrtne zbornice Slovenije za gospodarski sistem Milica Gostiša. V Hrastniku so pripravili že drugi seminar o DDV. Predavateljica je tokrat predstaila prehod iz starega sistema obdavčenja na nov, uvedbo zakona o trošarinah, opredelitev davčnega zavezanca, davčno osnovo, splošne oprostitve, elemente izdanih računov, davčne evidence, še posebej zanimive so bile predstavitve konkretnih primerov po posameznih dejavnostih. Udeležencem seminarja je predstavila še nekaj novosti, vzela si je dovolj časa za odgovore na povsem konkretna vprašanja. Seminar je trajal kar dobrih pet ur.

Vegova

15. maj - Na državnem tekmovanju v matematiki v Ljubljani je Miha Halzer (8. razred hrastniške šole) osvojil zlato Vegovo priznanje.

Okvara

15. maj - Dopoldan je bila zaradi okvare na glavnem vodovodu motena

ali prekinjena oskrba s pitno vodo na območju Novega Loga, Prapretnega in Retja. Napako so odpravili do 13. ure. Že prihodnji dan okrog dvanajstih je prišlo do ponovne okvare na glavnem vodovodu. Oskrba s pitno vodo je bila motena na istem področju. Do okvare je prišlo le okrog 50 metrov nižje kot dan prej. Delavci KSP Hrastnik so okvaro odpravili do 20.00 ure.

Doberdob

15. maj - Člani Občinskega združenja ZZB NOB Slovenije so se odpravili na Doberdob, kjer stoji spomenik padlim v 1. svetovni vojni. Izlet je pripravila komisija za ohranjanje vrednot NOB, kot vseh izletov se je tudi tega udeležilo 50 članov.

Reševalni psi

16. maj - V Hrastniku je potekala skupna vaja regijskih enot reševalnih psov Slovenije, Mobilne enote reševalnih psov in Skupine za iskanje pogrešanih, ki jo je organizirala enota reševalnih psov Kinološkega društva Agility Ilirija. Poleg psov reševalcev in njihovih vodnikov so na vaji sodelovali tudi gasilci Rudnika Hrastnik, ter dva potapljača Društva potapljačev iz Trbovelj. Večina psov je bila prvič v rudniku, delo pa so dobro opravili. Reševali so tudi na obrežju Save, kar je bila za vodnike in pse dobrodošla novost.

Projektni svet

17. maj - Prvič so se sestali člani Projektnega sveta za razvoj gospodarstva v občini Hrastnik. V projektnem svetu sodelujejo poleg župana Leopolda Grošlja še direktor Steklarne Stojan Binder, direktor TKI Brane Majes, direktor Sijaja Marjan Pergar in predsednik Odbora za gospodarstvo in proračun Martin Mlinar. Na prvi seji so se dogovorili o načinu dela, še posebej so poudarili, da bodo pri posameznih vprašanjih vabili k sodelovanju tudi druge strokovnjake. Posebno pozornost so namenili predlogu zakona o postopnem zapiranju Rudnika Trbovlje - Hrastnik, ekološki sanaciji TET in spodbujanju razvojnega prestrukturiranja zasavske regije. V Hrastniku nekateri zanimivi programi že obstojajo, precej jih je v idejnih zasnovah, zato bodo skušali z usklajenim delovanjem čimbolj omiliti posledice zapiranja rudnika in izkoristiti nekatere ugodnosti države za hrastniški razvojni pospešek.

Dogovor

17. maj - Vodstvo občine se je sestalo s predstavniki Direkcije za ceste republike Slovenije. Dogovorili so se, da bodo v direkciji končno naredili primerjavo že izdelanih idejnih projektov rešitve prometa skozi Dol pri Hrastniku. Tako bi lahko v letu 2000 izdelali primeren projekt in potem pričeli z ureditvijo tega večjega prometnega problema v občini. Gre za možnost širitve sedanje ceste skozi kraj, ki ima ozko grlo pri pokopališču in na odseku iz središča Dola proti Črdencu, ali pa za gradnjo obvoznice skozi Grčo. Drug pomemben dogovor je bil ta, da Direkcija za ceste še letos naroči idejni projekt za ureditev regionalne ceste na odseku Rinaldo Marko, občina Hrastnik pa za odsek Kamnolom Hrastnik - Rinaldo.

Plaz

17. maj - Puhovci so zaključili s prvo etapo sanacije plazu Dolanc. Gre za področje pri Riklovem mostu v območju stare stavbe elektro nadzorništva. Delavci PUH Ljubljana so po zaključku del v prvi etapi že pričeli z izvajanji druge in tretje etape. Dela iz prve so vredna 14 milijonov tolarjev, financirali pa so jih z državni denarjem za sanacijo plazov.

Natečaj

17.maj - Hrastniška občina letos kandidira na državnem javnem natečaju za vzpodbujanje razvoja demografsko ogroženih področij s projektom širitve vodovodnega omrežja. Strokovne službe so oddale kompletno dokumentacijo za javni natečaj - projekt vodovodne napeljave Marno - Unično - Krištandol. Računajo, da bodo ta zahteven projekt sofinacirali s sredstvi države v višini okrog 5 milijonov tolarjev.

Cerkvenjakovci

18. maj - Hrastniško osnovno šolo so obiskali učenci, učitelji in starši iz OŠ Cerkvenjak iz Slovenskih goric. Med drugim so si v Hrastniku ogledali tudi rudnik.

Ležeči

18. maj - Pri hrastniškem vrtcu Dolinca, ki ga obiskuje 92 otrok, so postavili cestno oviro za umirjanje prometa, ki jo poznamo pod imenom ležeči policaj. Ovira bo preprečila preveliko divjanje na delu cestišča, ki ga večkrat prečkajo otroci. Zanjo so se že nekaj časa potegovali starši preko Sveta staršev vrtca, pa tudi vodstvo vrtca in vzgojiteljice. Takšno rešitev prometa je podprl tudi Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Poleg ovire, ki je izdelana po veljavnih tehničnih normativih, so postavili še ustrezno signalizacijo.

Baletke

18. maj - V hrastniškem delavskem domu so pripravili lep nastop učenke in učenci oddelka za ples GŠ Hrastnik pod mentorstvom Žužane Bartha. Predstavili so se s Petruško Igorja Stravinskega in Koreninami Quincyja Jonesa - Rootsa. Koreografija je bila v rokah pedagoginje Žužane Bartha, kot solisti pa so plesali: Sara Terzič, Blaž Hafner, Maja Klenovšek, Gašper Hafner, Katja Zore, Barbara Rugelj in Urška Gornik. Po nastopu so tudi uradno odprli prostore nove učilnice za balet v glasbeni šoli.

ISO

19. maj - Posveta o uvajanju sistema kakovosti po mednarodnih standardih se je v Hrastniku udeležilo12 predstavnikov večjih in manjših firm. Občina Hrastnik in Območna gospodarska zbornica sta hotela s posvetom, ki ga je vodil magister Miro Draksler, predvsem vzpodbuditi k razmišljanju o uvajanju kakovosti v podjetja. V Hrastniku se lahko ponašata z ISO standardom 9001 le podjetji Tovarna kemičnih izdelkov in Sijaj. V postopku uvajanja sta Steklarna Hrastnik in Sinet, s postopkom so pričeli tudi v Toplarni. V kratkem se nameravajo tega lotiti še v Kamnoseštvu Šergan, v Forsteku bodo pričeli jeseni, pa tudi v Kaiju so vse bližje temu izzivu. Poleg naštetih so se posveta udeležili predstavniki podjetij, ki očitno razmišljajo o uvajanju evropskih standardov pri svojem poslovanju: Elektroklima, Spectra 9, Kopeks, Procvet, GD Hrastnik, Domex in obrtnik Jože Drgan.

Kulturni dnevi

19. maj - Prvošolci in drugošolci so v okviru kulturnega dne odšli v gledališče. Tudi tretješolci so si dan prej ogledali igrico, četrtošolci pa so se odpravili na potep po Zasavju.

Izgubljenec

20. maj - V knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku so predstavili knjižni prvenec Tatjane Polanc z naslovom O možu, ki je izgubil sebe. Z avtorico se je pogovarjala novinarka Boža Herek. Avtorico širši avditorij pozna kot novinarko, nekaj časa je bila urednica Zasavca. Prozna dela zasavskih avtorjev so redka, zato je bil knjižni prvenec ambiciozne avtorice vreden še toliko večjega zanimanja.

Tehniki

20. maj - V Zagorju so se na regijskem srečanju tehnikov dobro odrezali tudi Hrastničani, saj se jih je kar devet uvrstilo na državno tekmovanje: Katjuša Tušek, Maja Prah in Petra Velej (Foto krožek), Božo Roglič (Cicidad), Tadej Žlak (rakete s padalom), Tadej Sakelšek in Primož Pajnkihar (modeli jadrnic) ter Rok Medvešek in Tadej Kohne (ladijski modeli MČ 1).

Zupan

21. maj - V Novi Gorici je na državnem srečanju mladih inovatorjev s tehničnega področja pod geslom Ustvarjam - torej sem iz srednjih šol elektrotehnike, računalništva in strojništva sodeloval tudi Dolan Rok Zupan. Rok je dijak 4. letnika Srednje šole za elektrotehniko in gostinstvo Zagorje. Pod mentorstvom Ivana Pavliča je predstavil izdelek Transportna linija za obrezovanje avtoplaščev. Z uspešno predstavitvijo naloge si je Rok prislužil poleg priznanja in knjige basni še posebno nagrado - iz tega predmeta mu ni bilo treba opravljati mature.

Glasbeniki

22. maj - V Glasbeni šoli Hrastnik so vpisovali učence v šolsko leto 1999/2000. V šolskem letu 98/99 sta obiskovala hrastniško GŠ 202 učenca in 16 učencev pouk električnih klaviatur. Učenci so se učili igranja na 17 instrumentov, obiskovali še malo glasbeno šolo, pripravnico, ples in balet, nauk o glasbi pa je obvezen predmet za vse učence. Kot nadstandardni pouk so pripravili pouk citer, električnih klaviatur in ples za učence, ki so že zaključili glasbeno šolo. V šolskem letu 99/2000 uvajajo pouk viole, oboe in roga. V šoli so učenci sodelovali tudi v simfoničnem orkestru, zabavnem big - band orkestru, različnih ansamblih, komornih zasedbah in občasno v pevskem zboru. Ta teden so pripravili v GŠ dan odprtih vrat za učence prvih in drugih razredov hrastniške in dolske OŠ. Predstavili so jim pogoje dela, način učenja in vse instrumente, ki jih imajo v šoli.

Kemika

22. maj - Na državnem prvenstvu iz kemije v Ljubljani sta se izkazala Dolana Tadej Borovšak in Aleksej Dolninšek, ki sta osvojila zlato priznanje.

Raftarji

22. maj - Končal se je spomladanski del državnega prvenstva v raftingu. Za nepremagljivimi Bobri, večkratnimi svetovnimi prvaki, so drugo mesto po spomladanskem delu osvojili člani

ekipe Forstek Hrastnik. Druga ekipa Forsteka pa je na zelo dobrem šestem mestu med 12 ekipami.

Pevci

24. maj - Mladinska pevska zbora obeh osnovnih šol, hrastniške in dolske, sta pripravila v hrastniškem delavskem domu zaključni letni koncert. Dan prej je mladinski pevski zbor iz dolske osnovne šole nastopil na 23. mednarodnem pevskem festivalu v Celju.

Lovci

24. maj - Člani lovske družine Hrastnik so podpisali izjavo o svoji privrženosti lovskim načelom. Vsak lovec je prejel

listino z naslovom "Zaprisega slovenskega lovca", ki jo je izdala Lovska zveza Slovenije. Lovci se s to prisego zavezujejo družbeno veljavnemu lovskemu redu, pravičnemu odnosu do divjadi ter naravovarstvenim načelom v odnosu do divjadi in okolja, v katerem živi. Odnos lovca do divjadi se spreminja, lov postaja predvsem skrb za zdravo divjad - tako z odstrelom bolehnih primerkov kot s pomočjo v nuji. Odstrel trofejnikov je le nagrada za vestno in stalno delo pri skrbi za divjad v lovišču. V Lovski družini Hrastnik je trenutno 67 članov, lovci pa poleg skrbi za divjad posvečajo veliko pozornost tudi naravi. Tako so letos v dveh obsežnih akcijah čiščenja gozda v svojem lovišču odstranili ogromno odpadkov. Letos so nabrali za 47 velikih vreč raznih pločevinastih, steklenih in plastičnih odpadkov. Leta 1998 pa so iz raznih globeli potegnili kar 64 avtomobilskih razbitin.

Odkopavanje

26. maj - V jami Ojstro so od januarja do maja odkopavali premog v Javor polju na koti 107. Delo je potekalo brez večjih težav, tako da je bila proizvodnja na tem odkopu v skladu s pričakovanji vodstva rudnika.

Zadruga

26. maj - V Kmetijsko gozdarski zadrugi Dol pri Hrastniku sodeluje 67 članov zadruge, v glavnem s področja občine Hrastnik. Po besedah direktorja zadruge Romana Pusta so zadružniki in 21 zaposlenih zadovoljni s poslovanjem zadruge v zadnjih letih. Ukvarjajo se predvsem z lastno proizvodnjo jajc (letna proizvodnja je 2,8 milijona), proizvodnjo mleka (letna oddaja 360.000 litrov), sadjem, proizvodnjo brojlerjev (100.000 letno) in govedi, pomembna je tudi trgovska dejavnost. V letu 1999 so imeli nekaj težav s plasmajem jajc. Mleko so zbirali le še v zbiralnicah Prapretno, Marno in Brezno, zaprli pa so zbiralnico v Šavni Peči. Zadruga ima 19 ha lastnih površin, 10 ha urejenih pašnikov. Odkup živine se z leti veča. Na 2,8 ha urejenega sadovnjaka v Turju pridelujejo predvsem jabolka. V zadrugi so zadovoljni s poslovanjem treh trgovin: samopostrežne specializirane - kmetijske na Dolu ter trgovine na hrastniški tržnici.

Znanje

26. maj - Osmošolci OŠ heroja Rajka so preverjali znanje iz slovenskega jezika in matematike. Naloge je pisalo 68 učencev, ki so preverjanje rabili zaradi vpisa v srednje šole.

Nadzorniki

27. maj - Sestali so se člani Nadzornega odbora občine Hrastnik. Sprejeli so poslovnik o delu in delovni načrt za letošnje leto. Dogovorili so se, da se bodo sestajali najmanj vsake tri mesece in redno pregledovali trimesečno realizacijo proračuna. Poleg tega bodo vsakič pregledali tudi poslovanje enega izmed zavodov, ki se veže na financiranje iz občinskega proračuna. Na tej seji so se seznanili s proračunom občine za letošnje leto in pregledali realizacijo prvih treh mesecev. Še posebej pa so pregledali poslovanje zimske službe in oblikovanje koncesijskih cen plinovoda.

Telefonija

27. maj - Na Dolu je Telekom v spodnjih prostorih KS Dol uredil novo digitalno centralo, ki je pomenila za telefonske naročnike na širšem območju Dola veliko pridobitev. Na tem področju so se namreč nekateri naročniki še vedno trudili z analognimi vezami. Na novo centralo so v preteklih dneh priključevali skoraj 800 naročnikov s področja Dola, Brnice,

Kovka, Turja, Gor, Marnega, Breznega in Kala. Zmogljivost centrale je 802 priključka in 16 ISDN priključkov. Že v letu 1999 se je zmogljivost razširila še za 200 priključkov, predvsem zaradi širitve omrežja na področju Turja in Gor. Predračunska vrednost nakupa prostorov, nove digitalne centrale in novega voda je okrog 35 milijonov tolarjev.

Pestra jesen

28. maj - S praznovanjem majskih rojstnih dni, na prireditvi je nastopil upokojenski pevski zbor iz Laško, so v Domu starejših zaključili zanimive prireditve v mesecu maju. Na začetku meseca so pripravili dve literarni uri. Najprej so se lotili delavskega gibanja na Slovenskem, potem pa še življenja in dela Franeta Milčinskega Ježka. Sredi meseca so pripravili tombolo, se odpravili na izlet na Planino in ogled razstave unikatne keramike v Dom upokojencev Trbovlje. Obeležili so tudi 12. maj, dan medicinskih sester. Drugo polovico meseca so obeležili sajenje balkonskih rož in cvetličnih loncev, športno tekmovanje med nadstropji in izlet v Logarsko dolino.

Prvak

29. maj - Mitja Železnik, dolski osmošolec, doma iz Turja, je postal državni prvak med kolesarji. Državno prvenstvo prometnikov je bilo v Novem mestu. Mitja je 12. maja zmagal na občinskem tekmovanju Kaj več o prometu. Prvenstva v Novem mestu se je udeležil tudi Denis Zore, občinski prvak med motoristi.

Prvaki

29. maj - Na področnem gasilskem tekmovanju v Zagorju je pionirska ekipa OŠ Hrastnik, ki sodeluje z PGD Hrastnik - mesto, osvojila 1. mesto.

Tretja

29. maj - Na državnem tekmovanju iz naravoslovja v Radovljici Potujemo, rešujemo, tekmujemo je med učenci osmih razredov dosegla odlično 3. mesto Adela Botič iz OŠ Vitka Pavliča. Tekmovanja so se udeležili štirje učenci te šole.

Stol

31. maj - Hrastniški planinci so lepe majske dni izkoristili za nekaj planinarskih tur. Seveda so prvi maj preživeli na svoji planini na Kalu in se odpravili proti Mrzlici. V maju pa so se povzpeli še na Stol in se udeležili srečanja zasavske in posavske mladine.

Zaključek

31. maj - Glasbena šola Hrastnik je pripravila zaključni koncert v hrastniškem delavskem domu. Tokrat so se predstavili instrumentalisti in Simfonični orkester Glasbene šole, ki je pretekli petek uspešno nastopal na gostovanju v Portorožu.

JUNIJ 1999

Stedek

1. junij - V Trbovljah so svečano odprli nove prostore podjetja Stedek, ki se ukvarja predvsem z dekoracijo steklenih izdelkov. Svoje prostore so zaenkrat delno preselili v bivši obrat Cestne mehanizacije v Trbovlje. Prostore so odkupili od Banke Zasavje. Tovarniški kompleks je velik 4000 kvadratnih metrov, na novi lokaciji so zaposlili 60 ljudi. V Hrastniku je še ostal obrat satinirnice s 33 zaposlenimi. Stedek je nastal leta 1993 kot hčerinska firma Steklarne Hrastnik. O selitvi je bila družba na Steklarno vezana le še s pogodbenimi posli. Preko Steklarne Stedek prodaja v tujini dve tretjini svoje proizvodnje. V letu 1998 so proizvedli 8,3 milijona kosov različnih izdelkov.

Pineta

3. junij - Okrog Pinete v Novigradu v Istri je bilo v Hrastniku vsake toliko časa precej govora. Tamkajšnje letovišče so zgradile hrastniške firme, Hrastničani ga ne morejo uporabljati, kot bi ga hoteli, lastnina je zgodba zase. V zemljiški knjigi je še vedno vpisan SGD Beton, TOZD Grad- beništvo Hrastnik. Ta je pred leti šel v stečaj. Potem je bila sklenjena pogodba s KSP Hrastnik, ki je kupilo eno hišico in vse zemljišče, ostalih hišic ni ne vpisanih ne vrisanih nikjer. Ker je bila ta pogodba sklenjena po sklepu hrvaške vlade o moratoriju na prodajo nepremičnin, je verjetno nična. Na sestanku počitniške skupnosti Hrastnik so sprejeli dva sklepa. S ponudnikom iz Zagreba, ki bi naselje odkupil, bodo Hrastničani podpisali predpogodbo. Če bo kupec v šestih mesecih dobil soglasje hrvaške vlade za nakup, bodo sklenili končno pogodbo. Po podpisu končne pogodbe bo kupec moral v 60 dneh plačati kupnino v vrednosti 800 tisoč nemških mark. Ob podpisu predpogodbe bo deponiral 50 tisoč nemških mark kot dokaz za resnost ponudbe. Istočasno bo Počitniška skupnost Hrastnik vložila tožbo proti firmi Tivoli za plačilo vseh dajatev, ki jih dolguje kot uporabnik naselja v Novigradu ter za plačilo najemnine za obdobje od takrat, ko mu je potekla najemna pogodba. Najemnik je bil še vedno v Pineti, čeprav je Počitniška skupnost vložila na sodišču v Bujah tožbo za izpraznitev prostorov - in jo tudi dobila.

Komunalni dan

3. junij - Komunalno stanovanjsko podjetje je pripravilo komunalni dan za svetnike občine Hrastnik. Direktor KSP Viktor Ramšak je predstavil podjetje in priprave na ločeno zbiranje odpadkov. Na dnevu sta sodelovala tudi pomočnica direktorja Uprave RS za varstvo narave Antonija Dodič in hrastniški župan Leopold Grošelj. Dodičeva je povedala, da se občina Hrastnik uspešno udeležuje različnih javnih razpisov na področju komunalnih dejavnosti, saj ima vzorno pripravljeno dokumentacijo. KSP je komunalni dan združilo z otvoritvijo razstave otroških risbic na temo Moj kraj je lep in čist. Za najlepših 11 risbic so otrokom iz hrastniških vrtcev podelili lične nagrade. Prejeli so jih: Kaja Levičar, Tina Marinko, Bojan Povhe, Andraž Kršlin, Lara Žekar, Manuela Oblak, Daša Razpotnik, Bernarda Grešak, Jure Borovšak, Tjaša Golobič in Andraž Vidovič. Komunalni dan so sicer maloštevilni svetniki (le iz vrst ZLSD) nadaljevali z ogledom deponije v Uničnem in razgovorom z vodstvom Komunalno stanovanjskega podjetja.

Zver

3. junij - Hrastniški župan Leopold Grošelj je pred delavskim domom na Logu pozdravil tekača Mirka Zvera, ki je tekel na dolgi poti od Murske Sobote do Pivke. Mirko Zver je Hrastničan, ki je odšel leta 1977 v kadetsko šolo v Tacen. Sedaj službuje v Postojni, živi pa v Pivki. Zato se je tudi odločil za tek od Verženja v Prlekiji preko Ptuja, Celja, Hrastnika, Litije, Ljubljane, Vrnike do Petelinja pri Pivki, kjer je bil v soboto popoldan cilj teka na tekaški prireditvi Petelinjski tek. Župan je pogostil ekipo Mirka Zvera, ti pa so z veseljem izkoristili tudi možnosti, ki jih ponuja hrastniški bazen.

Bočko

4. junij - Evropa je ta dan ležala pod nogami novega evropskega mladinskega prvaka v spustu na divjih vodah Alekseja Bočka. Na Soči v Trnovem je Bočko zmagal v tekmi evropskega

prvenstva in dosegel enega največjih uspehov hrastniškega športa. S 5. mestom se je izkazal še en izmed članov BD Steklar Hrastnik Gregor Laznik, pa tudi Peter Kauzer z 22. mestom ni

razočaral. Bočko in Laznik sta se okitila z zlato medaljo tudi v moštveni vožnji, kjer so Slovenci zmagali z dobro sekundo prednosti. Prav gotovo je bil nastop na tem evropskem prvenstvu nova prelomnica za hrastniške kajakaše, ki so v preteklosti dosegali izjemne rezultate. Mlada generacija, ki prihaja, bo lahko morda posegla še više kot njihovi legendarni predhodniki. Dvojna evropska krona gimnazijca Alekseja Bočka je bila nagrada za leta trdega garanja in napornih priprav pod vodstvom trenerja Roberta Halzerja, ki je tudi selektor reprezentance Slovenije.

Pohod

5. junij - Kar okrog 60 udeležencev se je zbralo na pohodu spominov in tovarištva NOB. Pohod so pripravili člani Zveze združenj borcev. Udeleženci so se zbrali na Trgu Franca Kozarja v Hrastniku in se odpravili po Ulici padlih borcev v Studence, potem pa skozi Boben do Kolarjevega mlina, skozi Ravne do Govejega potoka in do cilja pri zadružnem domu v Čečah. Med pohodom so se ustavili ob spominskih obeležjih, vsepovsod so jih prijazno sprejeli tudi domačini. Pohodnikom je nekaj spominov obudil Dušan Povše. Poleg ostalih udeležencev so bili Hrastničani posebej veseli prvoborca Lojzeta Ribiča. Župan Leopold Grošelj je prehodil pot skupaj s pohodniki, na cilju pa spregovoril nekaj vzpodbudnih besed. Pohodnike je pozdravila predsednica hrastniške organizacije Pavla Zadobovšek. Seveda je odveč pripomniti, da so srečanje zaključili ob zvokih harmonike in s pesmijo na ustih.

Pobratimi

5. junij - Gasilci PGD Hrastnik - mesto so se odpravili v Brestanico. Tam so namreč pripravili srečanje s pobratenim PGD Velenje. Pobratimi so si ogledali muzejske zbirke na gradu Brestanica in preživeli zanimiv dan ob Brestaniškem ribniku, kjer so pripravili družabne igre.

Prvenstvo

6. junij - Državnega prvenstva v tehniki v Luciji se je udeležilo 8 učencev OŠ heroja Rajka, na državnem prvenstvu Vesele šole v Ljubljani pa je sodelovalo tudi 8 zmagovalcev občinskega tekmovanja iz iste OŠ.

Izlet

6. junij - Člani Območne obrtne zbornice Hrastnik so se odpravili na enodnevni izlet v odmaknjeno Belo krajino. Ogledali so si precej zanimivosti Gorjancev in Bele krajine, med drugim jim je mojstrica domače obrti v Adlešičih prikazala tkanje lanu in izdelavo pisanic.

Sprejem

7. junij - V Hrastniku so pripravili prisrčen sprejem za hrastniške kajakaše, ki so se odlično odrezali na nedavnem evropskem mladinskem prvenstvu v spustu. Pri brodarskem domu so ob zvokih steklarske godbe na pihala zbrani pozdravili hrastniške junake tega prvenstva. Hrastniški

delež je bil na brzicah Soče izjemen. Aleksej Bočko si je priveslal v mladinski konkurenci zlato medaljo v posamični konkurenci in postal evropski prvak še v moštveni vožnji. Tam se mu je z zlatom pridružil Gregor Laznik. Ognjeni krst je na evropskem prvenstvu dobro preživel še tretji član mladinske reprezentance Peter Kavzer mlajši. Njegov oče je uspešen trener mladih hrastniških kajakašev, za člansko državno reprezentanco v spustu pa prav tako uspešno že nekaj let skrbi še en Hrastničan - Robert Halzer, ki je tudi trener Alekseja Bočka. Mlade kajakaše sta pozdravila v imenu Brodarskega društva predsednik društva Igor Zalokar in v imenu občine Ljubo Zalezina. Župan Leopold Grošelj pa je prisotne presenetil z veliko torto v obliki kajaka.

Tekmovanja

9. junij - Kar nekaj učencev OŠ Vitka Pavliča se je v preteklih dneh udeležilo državnih tekmovanj. Dejan Pucelj je sodeloval na tekmovanju mladih tehnikov v Portorožu, Mojca Ferme na tekmovanju iz Vesele šole v Ljubljani, na tekmovanju iz matematike na Jesenicah pa so sodelovali trije učenci.

5. Seja OS

10. junij - Tokrat se je seja OS iz popoldneva potegnila v pozen večer. Svetniki so se že pri drugi točki dnevnega reda zapletli v dolgo razpravo o tem, kaj je begunski center v Hrastniku - zbirni center za begunce ali prehodni dom za tujce. Razpravo o tem so že pred časom sprožili svetniki Slovenske nacionalne stranke. Še enkrat so slišali zgodovino problema, saj je vodja centra Tjaša Kohne povedala, da je Urad za priseljevanje in begunce le odstopil nekaj prostih kapacitet Prehodnemu domu za tujce. Junijske dni je bilo v hrastniškem centru 154 oseb, največ beguncev iz Kosova, pa begunci iz Bosne, 37 oseb pa brez statusa. Vse te osebe naj bi do konca julija preselili v kakšen prehodni dom v Sloveniji, je še povedala Kohnetova. Po včasih že kar burni razpravi je Občinski svet sprejel dva sklepa. Prvi: od Urada za priseljevanje in begunce zahtevajo, da v roku 30 dni iz zbirnega centra odstrani vse osebe, ki nimajo statusa začasnega begunca. Drugi: zbirni center naj opravlja svojo funkcijo v skladu z odlokom, kar pomeni, naj bodo nastanjene v centru le osebe, ki imajo status začasnega begunca.

Svetniki so se potem lotili varnostnih tem. Komandir Policijskega oddelka Hrastnik Simon Sihur je predstavil delo organov za notranje zadeve na območju občine v letu 1998. Ocenili so ga za ugodno, saj večjih pretresov na vseh področjih ni bilo. Zaskrbljujoč pa je porast deliktov, ki so povezani z mamili, svetniki so opozorili še na kaljenje nočnega miru, predvsem ob koncu tedna. Zelo so pohvalili delo Sveta za preventivo in vzgojo v cestnem prometu. Poročilo in program je predstavil predsednik sveta Zlatko Romih.

Svetniki so sprejeli tudi Odlok o ravnanju s komunalnimi odpadki, kar je pomenilo začetek uvajanja ločenega zbiranja odpadkov. Precej besed je bilo o tarifnem delu.

Prireditve ob občinskem prazniku se bodo pričele 16. junija z dnevom odprtih vrat Obrtne zbornice Hrastnik, so sklenili svetniki. osrednja dogodka ob letošnjem prazniku pa bosta otvoritev dvorane na Dolu, ki bo 24. junija in svečanost s podelitvijo občinskih priznanj na predvečer praznika, 2. julija. Svetniki so sklenili, da bo letos prejel srebrno priznanje

občine Branko Klančar, bronasta priznanja pa Kamnoseštvo Šergan, ŽPZ Svobode Dol in Nogometni klub Hrastnik.

Brez večjih pripomb in z enim amandmajem so sprejeli odlok o kategorizaciji občinskih cest, brez pripomb Odlok o organizaciji in delovnem področju občinske uprave. Sprejeli so še sklep o vložitvi delnic občine Hrastnik v Cestno podjetje Ljubljana in predlog o oblikovanju strokovne komisije za pripravo strategije razvoja turizma na območju občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ter ustanovitvi lokalne turistične organizacije. Strinjali so se tudi z imenovanjem Mirana Kalška za direktorja Zasavskega muzeja Trbovlje.

Svetniki so dobili informacijo o Počitniškem naselju Pineta. Avgust Fišnar bo odgovore na vprašanja dobil v pisni obliki. Vprašal je, kdo rešuje odplake ob Savi, kakšen je status pokopališča v Podkraju. Opozoril, da otroci iz naselja Za Savo v šolo še vedno hodijo po tirih. Zanimalo ga je, kdaj bo kabelski sistem nameščen tudi v tem naselju in kako je z osvetlitvijo ceste do naselja Za Savo.

Aleša Heriča je zanimalo, kaj je s hrastniškim hotelom. Odgovor župana Leopolda Grošlja: vse kaže, da je končno uspela namera o drugi namembnosti hotela in bodo od 1. decembra v njem prostori Davčne uprave. Mateja Haberla je zanimalo, kdaj bodo dobili finančno poročilo o gradnji telovadnice. Odgovor: dokončno poročilo bo na voljo po zaključku gradnje, deloma pa je nekaj informacij svetnik dobil že na seji. Samo Kreže je opozoril, da so marca pozvali Vrtec k proučitvi nižjih cen vrtca.

Partizanska

10. junij - Na Dolu pri Hrastniku so pričeli urejati Partizansko cesto Dol - Novi Dol. Delavci Podjetja za urejanje hudournikov so že uredili potok Bela na gornjem odseku te trase, delavci GD Hrastnik pa so se lotili gornjega odseka Partizanske ceste od vrha pri Sedeljšaku do prvega ovinka. Zgraditi so morali oporni zid, cesto razširili in primerno utrditi.

Ocene

10. junij - Na redovalni konferenci za 8. razred hrastniške OŠ so ugotovili, da je od 97 osmošolcev razred izdelalo 94 učencev. Dva sta naredila popravne izpite, en osmošolec pa se pred komisijo ni pojavil. Na Dolu je od 34 učencev izdelalo razred 30 osmošolcev, trije so bili negativni, eden pa neocenjen. Po popravnih izpitih je bil uspeh stoodstoten.

Policisti

11. junij - Na seji hrastniškega občinskega sveta je delo organov za notranje zadeve predstavil komandir Policijskega oddelka Hrastnik Simon Sihur. Med drugim je poudaril, da so lani dokončali projekt reorganizacije policije. Ukinitev nočnega dežurstva se po mnenju policije ne poza, saj večjih poslabšanj javne varnosti niso zaznali. V celem lanskem letu so beležili celo skoraj za petino manj kršitev javnega reda in miru. Zato pa je bilo za četrtino več kaznivih dejanj, skupna škoda pa je bila ocenjena na 96 milijonov tolarjev. Zaskrbljuje predvsem vse več nasilja. Prometna varnost na hrastniškem območju je zadovoljiva, lani na cestah v tej občini ni bilo nobene smrtne žrtve. Še vedno je najpogostejši vzrok za nesreče neprilagojena hitrost, skoraj petina povzročiteljev nesreč pa je takrat pijanih.

Valeta

11. junij - Valeta je morda prva večja

priložnost za lišp in ponosen zaključek nekega življenjskega obdobja. Hrastniški osmošolci so pripravili valeto v športni dvorani v Hrastniku, Dolani pa so se zbrali na valeti v kinodvorani na Dolu.

Ljubelj

12. junij - Hrastniški borci so se udeležili komemorativne svečanosti v podružnici koncentracijskega taborišča Mauthausen pod Ljubeljem. V juniju pa so se udeležili tudi proslave Dneva državnosti v Velenju (25. junija).

Naj kotiček

16. junij - V natečaju Komunalno stanovanjskega podjetja z naslovom Najlepši kotiček moje občine so se na obeh osnovnih šolah v občini učenci odločili predvsem za literarne opise svojih najljubših kotičkov. Na natečaj so poslali preko 50 svojih razmišljanj in okrog 20 likovnih del. Na otvoritvi razstave v prostorih KSP je direktor Viktor Ramšak z zadovoljstvom ugotovil, da mladim ni vseeno, kakšen je njihov kraj.V kulturnem delu programa so nastopili učenci hrastniške Glasbene šole: Tamara Grum s kljunasto flavto, Matej Železnik s harmoniko ter saksofonistki Tina Skaza in Nina Zupančič. Nagrade je podelil direktor Direkcije prostor, okolje in javne gospodarske službe občine Hrastnik Tomaž Sihur. Za likovne prispevke sta bila nagrajena Vanja Omerzu iz OŠ Vitka Pavliča in 4. b razred OŠ Dol. Za literarne prespevke pa so nagrade prejeli: Maja Potisek, Nejc Kovač, Špela Klemen, Nina Kolarič, Tjaša Šketako, Tjaša Seničar, Biserka Rižner, Kristina Grebenc, Urška Stoklasa, Lucija Štaut, Goran Ocepek, Zvezdan Garič in Elvira Halilovič.

Ekskurzije

17. junij - Prava potovalna agencija je bila v prvi polovici junija osnovna šola. Kam vse se niso odpravili hrastniški in dolski osnovnošolci? Bili so v Logarski dolini, v Gardalandu in po Primorski (končni izlet dolskih osmošolcev), na Dunaju in v Prekmurju (končni izlet hrastniških osmošolcev), rajžali so po Notranjski s Cerkniškim jezerom, bili v ljubljanskem živalskem vrtu, v Ankaranu (pevci Hrastnik), v Mariboru, na Ptuju, po Koroškem, v ljubljanskem BTC so si ogledali celo človeško ribico. Če k vsem ekskurzijam in izletom, ki so jih opravili različni razredi, dodamo še zanimive športne dni, junij v šoli ni bil prav nič šolski. Za konec šolskega leta se to tudi spodobi.

Dueti

17. junij - Hrastniška Glasbena šola je v delavskem domu v Hrastniku pripravila zaključni koncert klavirskih duetov. Na koncertu so se predstavili učenci hrastniške šole, pa tudi gostje iz Glasbene šole Radeče in Srednje glasbene baletne šole iz Maribora. Nastopili so: Polona Klenovšek, Manja Hubman, Robert Kovač, Tamara Rigler, Andreja Markovič, Tanja Seničar, Emina Mašič, Sanda Kazaferovič, Marko Gorenjec, Anja Markovič, Peter Napret, Maja Lebar, Darja Mlakar, Janja Belič, Petra Ferlič, Tjaša Šketako in Primož Karlovšek.

Odstotki

18. junij - Na podružnični šoli Dol pri Hrastniku so na redovalni konferenci ob koncu šolskega leta ugotovili, da je na nižnji stopnji od 107 učencev izdelalo svoje razrede 106 (99,07 %), v 5. razredih od 41 - 40 (97,56%), v 6. razredu od 32 - 31 (97 %) in v 7. razredu od 40 le 35 (87,50 %).

Na Kepo

19. junij - Dolski planinci so se odpravili na pohod na Kepo. Sicer pa so bili junija že na pohodu po Kapelski

poti in na srečanju pobratenih na Veliki planini.

Avto na tirih

19. junij - Malo po polnoči je na železniškem prehodu pri postajnih zapornicah Zidani Most zaradi neprimerne hitrosti osebni avto zapeljal v jarek in obstal na železniških tirih. Potniki so ga zaradi nevarnosti trčenja z vlakom prevrnili na bok. Vendar ga niso mogli povsem odstraniti s tirov. Prometnik ŽP zidani most je zaprl promet po tiru, kjer je bila ovira. Gasilci PGD Hrastnik- mesto so vozilo postavili na kolesa in ga z vitlom izvlekli ter odstranili s ceste.

Plato urejen

20. junij - Na deponiji Unično so delavci KSP Hrastnik uredili plato, kjer bo kompostarna za predelavo bioloških odpadkov. Komunalci so se pripravili na ločeno zbiranje odpadkov, ki se je pričelo 1. julija. Predstavniki podjetja so obiskali gospodinjstva v občini in jim predali posebno zloženko s pojasnili, kaj je ločeno zbiranje, kam odlagati posamezne odpadke ter odgovorili na vprašanja Hrastničanov.

Odstotki

21. junij - Na konferenci hrastniške osnovne šole so učitelji ugotovili, da je od 99 učencev 5. razredov izdelalo 96 učencev (96,97 %), od 89 učencev 6. razredov je razred izdelalo 88 učencev (98,88 %), od 91 sedmošolcev pa 89 (97,80 %). Na nižji stopnji je razrede od 343 učencev izdelalo 332 nižješolcev (96,79).

Onesnaženje

21. junij - Zvečer ob 20. uri je prišlo zaradi naliva do onesnaženja pitne vode v Hrastniku. Vodo so morali v gospodinjstvih nekaj časa prekuhavati.

Ni elektrike

21. junij - Malo pred 20. uro je v Grči na Dolu zmanjkalo elektrike. Delavci Elektra Trbovlje so ugotovili, da je prišlo do prekinitve zaradi padca drevesa na visokonapetostni daljnovod. Napako so odpravili.

Nič s progo

22. junij - V jami Ojstro so zaključili intenzivne raziskave za povezovanje proge med jamo Ojstro in novim jaškom. Skoraj pol leta so na koti - 12 iskali možnosti za izdelavo povezovalnega rova. Vendar so pri raziskovanju navrtali ogromne količine vode (5 kubičnih metrov na minuto) pod izjemno velikim pritiskom (20 barov - kot npr. pretok potoka Boben). Raziskovalni prostor se nahaja v globini 300 metrov pod središčem Hrastnika (med tržnico in banko). Stroški črpanja in izdelava proge bi presegli vse razumne meje, zato so se v Rudniku Trbovlje - Hrastnik izdelavi proge odpovedali.

Na morju

22. junij - V Novigradu so učenci hrastniške šole Vitka Pavliča s svojimi učiteljicami preživeli čudovit teden v šoli v naravi. Kako tudi ne, saj so bili razbremenjeni šolskih obveznosti, morje in pestra dejavnost v naravni šoli pa sta pripomogla k sproščenemu počutju in zanimivo preživetim uricam.

Novi

22. junij - Na OŠ heroja Rajka so se sestali s starši prvošolcev, ki so septembra potrkali na vrata prave šole. V Hrastniku je novih učencev 52, na Dolu pa 24.

Uspešni

23. junij - Dolski osnovnošolci so v šolskem letu 1998/1999 dosegali odlične rezultate na različnih področjih. Z zlatim Cankarjevim priznanjem se ponaša Ksenja Grešak, s zlatim Stefanovim priznanjem Tadej Borovšak in Marko Polak, z 8. mestom v državi v tekmovanju v logiki Marko Funkl.

Dolani so osvojili tudi precej srebrnih in bronastih priznanj. Uspešni so bili športniki, predvsem rokometaši. Angleško bralno značko je osvojilo 7 učencev, zasavsko transferzalo je prehodilo 14 učencev. Kar 17 osnovnošolcev je zaključilo planinsko šolo. Izjemno uspešni so bili spet kolesarji in motoristi v tekmovanju Kaj veš o prometu, v tekmovanju Vesele šole pa je sodelovalo 90 učencev dolske osnovne šole.

Goreči drog

23. junij - Popoldan so gasilci PGD Hrastnik-mesto pogasili električni drog na Dolu pri Hrastniku.

Likof

24. junij - Delavci Toplarne so zaključili prvi izjemno velik izvajalski projekt. V Ljubljani so montirali strojne inštalacije (voda, plin, prezračevanje in ogrevanje) na objektu

Slape v Polju za 58 stanovanj in 14 lokalov. Z delom so bili naročniki zadovoljni, v Toplarni pa tudi, saj so si dokazali, da so sposobni opraviti monterska dela tudi na večjih objektih.

Hura

24. junij - Hura, šole ni več. Ne dobesedno. Le za to šolsko leto. Učenci OŠ Vitka Pavliča so se poslo- vili pred zasluženimi počitnicami s prijetno zaključno prireditvijo in slavnostno podelitvijo priznanj.

Boomerang

24. junij - V prostorih Boomerang bara v Hrastniku so podelili priznanja in pokale za najboljše v električne pikadu slovenske lige za Štajersko. Prvo mesto v slovenski B ligi je osvojila ekipa Kluba Boomerang in se tako uvrstila v 1 A slovensko ligo.

Drevo napoti

24. junij - Malo po poldnevu je gasilec PGD Hrastnik - mesto ob pomoči policijske patrulje odstranil drevo, ki se je podrlo na cesto na Brnici.

Rokometaši

25. junij - Dolski rokometaši so se zbrali na občnem zboru, na katerem so za novega predsednika predsedstva kluba izvolili Vilija Petriča. Dolani so se za novo sezono okrepili z igralcema Velenja Markom Cvetkom in Boštjanom Tometom, ekipo pa je prevzel celjski trener Vito Selčan. Klub so zapustili Zoran Senčar, Tomaž Ocvirk in Aljoša Čepin, z igranjem pa je prenehal dolgoletni kapetan ekipe Urban Moljk.

Na Mrzlico

25. junij - Hrastniški planinci so se odpravili na družinski pohod na Mrzlico. Sicer pa so v juniju preživeli pestre dni na 11. planinskem taboru na Pesniku, nekaj njihovih članov pa ni zamudilo niti pohoda borcev na Triglav in veteranov po poteh XIV. divizije.

Ni telefona

25. junij - Pred 13. uro je prišlo na območju Dola do prekinitve telefonskega kabla. Brez telefonskih zvez je ostalo skoraj 300 naročnikov. Okvaro so odpravili delavci Telekoma.

Prvaki

26. junij - Na Savi Dolinki so se na državnem mladinskem prvenstvu v spustu odlično odrezali člani Brodarskega društva Hrastnik. Aleksej Bočko je zmagal, Gregor Laznik je bil tretji, Peter Kauzer pa četrti. Ti trije

kajakaši so si priveslali tudi zlato medaljo v disciplini 3 x K-1.

Opal

29. junij - Junija je v hrastniški Steklarni dozorela zamisel o formiranju novega podjetja za proizvodnjo gotovih svetil, ki so mu nadeli ime Opal. Vodstvo Steklarne je sklenilo, da bo pričela nova firma s samostojnim poslovanjem 1. januarja 2000. Steklarna se je programsko še enkrat prestrukturirala. Opal naj bi se v nekaj letih preselil v nove, večje prostore, kjer bodo lahko v novem podjetju najbolj primerno organizirali proizvodnjo, logistiko, skladiščenje. Na sedanjem prostoru, ki ga zaseda ročna proizvodnja, bo v prihodnosti dobila več prostora avtomatska proizvodnja gostinskega in embalažnega stekla. Steklarna v novo firmo vlaga vsa zemljišča in objekte na desni strani Save v Hrastniku, vsa stalna in gibljiva sredstva, ki jih uporablja PC razsvetljava in sredstva, ki so vezana na to dejavnost (zaloge polizdelkov, gotovih izdelkov, pomožnega materiala ...). Ta sredstva bodo znašala dve tretjini ustanovitvenega kapitala, 250 milijonov tolarjev pa naj bi v denarnem vložku prispevala Steklarna in drugi investitorji. Zanimivo, da bodo podjetje vodili trije Dolani. Direktorske posle prevzema Franci Zajc (v Steklarni vodja vzdrževanja in investicij), proizvodni sektor Matjaž Guček, komercialo pa Edita Čadež.

Pestro

30. junij - V domu starejših v Hrastniku je bilo tudi junija nadvse zanimivo. Stanovalci so si z veseljem ogledali razstavo v zagorski Svei ob 50 letnici podjetja. Še posebej so se obudili spomini na pogledu na črno kuhinjo. Skupaj z Rdečim križem Hrastnik so se odpravili na izlet v Metliko. Celo na sladoled v hrastniško slaščičarno so bili povabljeni. Na zboru stanovalcev so nov mandat zaupali še enkrat sostanovalki Ani Ladiha, ki je stanovalce vestno zastopala v Svetu zavoda. V Domu starejših v Hrastniku so junija posodobili telefonijo. Tako imajo stanovalci odslej možnost imeti telefon v sobah. Doslej se je zanj odločilo 7 stanovalcev. Še naprej poteka športna liga med nadstropji. Konec meseca pa so pripravili tradicionalne športne igre med zasavskimi domovi. Stanovalci so se odpravili tudi na izleta v Celje in na Lisco.

OBČINSKI PRAZNIK

Bogato izročilo

16. junij - Toplina srca in izročila je vela v poslovni dvorani v Hrastniku, kjer je Obrtna zbornica Hrastnik pripravila otvoritev razstave izdelkov mojstrov ljudske obrti Jerneja in Mateja Kosmača ter Tanje Kosmač - Zalašček. Razstavo so pripravili v sodelovanju z Zavodom za kulturo in izobraževanje Tržič. Kar precej udeležencev otvoritve je predstavila predsednica OOZ Hrastnik Anita Kozole. Kustos tržiškega muzeja profesor Janez Šter je ob predstavitvi

dejal, da imajo vsi izdelki svojega prednika. Ničesar ni izmišljeno. Razstavo je odprl župan Leopold Grošelj. Mojstri ljudske obrti so se predstavili z izdelki iz lesa, med njimi so bili še posebej vredni zanimanja tisti, ki so vezani na planšarstvo.

Odprta vrata OOZ

17. junij - Območna obrtna zbornica Hrastnik je pripravila zanimiv dan odprtih vrat zbornice. V poslovni stavbi so lahko obiskovalci izvedeli vse o obrtništvu in podjetništvu. Člani zbornice so pripravili zanimiv material o stvareh, ki so zanimale obiskovalce: kako do obrtnega dovoljenja, registracija, poklicno izobraževanje, DDV, možnost zaposlovanja, krediti za malo gospodarstvo, informacijski sistem zbornice in iskanje pravega obrtnika s pomočjo interneta. Pripravili pa so tudi dva posveta. Obrtniki in gostje so se pogovarjali o aktivni politiki zaposlovanja - možnostih in ugodnostih za delodajalce in o novostih in aktualnih trendih v bančništvu. Na posvetu je svojo ponudbo predstavila Ljubljanska ban- ka, Banka Zasavje.

75 let nogometa

17. junij - Na svečani seji so gostje in nogometni delavci v Hrastniku obeležili 75 let nogometa v tej občini. Kljub je preživljal vzpone in padce, v tem času v Nogometnem klubu po besedah predsednika Vladimirja Mikše skrbijo predvsem za mlade. V ligaškem tekmovanju so v pretekli sezoni sodelovali z mlajšimi in starejšimi pionirji, počasi bi radi tekmovali še s kadeti. Ob jubileju so pripravili nogometni delavci tudi turnir za mlajše in starejše dečko v športnem parku na Logu.

Proslava na Kumu

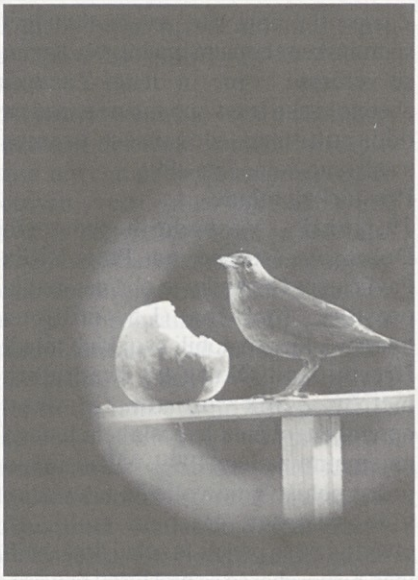
19. junij - Na Kumu je Območno združenje veteranov vojne za Slovenijo Zasavje pripravilo svečanost pri spominskem bojnem znaku. Na Kumu se veterani vojne in drugi Zasavci zberejo vsako leto v spomin na napad na oddajnik med slovensko osamosvojitveno vojno leta 1991.

Prostori za mlade

19. junij - V spodnjih prostorih Domexove stavbe na Poti Vitka Pavliča 6 v Hrastniku je občina uredila prostore (naložba 1,5 milijona tolarjev), kjer so dobili svoj klub mladi Hrastničani. Okrog 90 kvadratnih metrov velik prostor je lepo opremljen, občina je poskrbela tudi za najemnino za leto 1999. Mladi imajo poleg pohištva na voljo še televizijo, videorekorder, glasbeni stolp, ob otvoritvi pa so prejeli še nekaj družabnih iger. Še posebej so se prostorov razveselili člani novoustanovljenega študentskega kluba Šoht, ki so z odprtjem prostorov lahko pričeli z bolj bogato dejavnostjo. Ta dan je bil sploh namenjen mladim, saj so zvečer na rokometnem igrišču v športnem parku na Logu pripravili še žur, na katerem so poleg predskupin zažigali predvsem člani ansambla Drinkers.

Skalinova razstava

23. junij - V hrastniškem delavskem domu so slovesno odprli prenovljeno sejno sobo. Nastala je sodobno urejena galerija, kjer bodo lahko Hrastničani pripravljali tudi bolj zahtevne razstave. Za obnovo so iz občinskega proračuna namenili 2,2 milijona tolarjev. V nekdanji sejni sobi so položili nov tlak, obdelali stene, pritrdili nov strop s primerno razsvetljavo in namestili potrebno galerijsko opremo. Prva razstava je bila zanivima predvsem zaradi tega, ker se je predstavil hrastniški rojak dr. Boris Skalin. Njegove fotografije so zanimiv sprehod skozi Kumljansko, pa tudi opus študij jabolk

je na obiskovalce naredil močan vtis. Na otvoritvi so se izjemno prijetno predstavili člani na novo formiranega okteta Simon z Dola pri Hrastniku. Predsednik Zveze kulturnih društev Drago Kopušar je pozdravil novo galerijo, o avtorju pa je nekaj toplih besed spregovoril profesor Aleš Gulič. Doktor Skalin je povedal, da je v rodnem Hrastniku preživel sicer težko, vendar zelo lepo otroštvo. Zato je bil posebej počaščen, ker je bil prvi razstavljalec v novi galeriji.

Atletska steza

24. junij - Ob zaključku šolskega leta so v športnem parku na Logu predali namenu prenovljeno atletsko stezo, ki je bila že precej načeta. Na 360 metrov dolgo stezo so položili novo plast tenisita, delno pa so uredili tudi odvodnjavanje. Naložba je vredna okrog 2,5 milijona tolarjev, dela pa so opravili kar delavci Kulturno rekreacijskega centra Hrastnik, ki vzdržujejo športni park na Logu. Ob otvoritvi so se hrastniški osnovnošolci pomerili na šolskem atletskem tekmovanju. Dopoldne pa so popestrili še balonarji z demonstracijskim poleti.

Dolske pletilje

24. junij - Vgasilskem domu na Dolu pri Hrastniku so odprli razstavo ob 15 letnici pletiljske sekcije Društva upokojencev Dol pri Hrastniku. Članice sekcije pripravljajo vsako - letne razstave svojih del, enkrat tedensko pa se sestajajo in svoja druženja izkoristijo tudi za klepet. Sekcijo so ustanovili še v okviru hrastniškega društva upokojencev, sedaj pa deluje v okviru dolskega. Redno se druži 13 članic sekcije, Ivanka Barachini - Štravs, Marija Bremec, Marta Kavzar, Anica Smodiš in Beba Šergan pa sodelujejo v sekciji že celih 15 let. V teh letih pletilje niso le pletle. Skupaj odhajajo na izlete po Sloveniji, pripravljajo interne

literarne večere, hodijo na likovne razstave, koncerte, razstavljajo pa tudi na skupnih razstavah po Zasavju.

Dolanka odprta

24. junij - Več kot tisoč radovednih občanov Hrastnika si je prišlo ogledat novo dvorano ob osnovni šoli in je popolnoma napolnilo tribune in parket dolske telovadnice. Ta je dobila ime Dolanka, ki se je že simpatično prijel med obiskovalci, ki so v roke ob vhodu dobili lično brošuro o gradnji velikega

objekta. Uro pred otvoritvijo so popestrili člani Rudarske godbe na pihala pod vodstvom profesorja Jožeta Baniča s promenadnim koncertom, ki so ga polepšale mažoretke iz Radeč. Župan Leopold Grošelj je podelil priznanja tistim, ki so še posebej zaslužni za nov objekt.

Ključ nove dvorane so od občinske meje pri Doležaleku po Savi prepeljali člani Brodarskega društva Hrastnik, do dvorane na Dolu pa kolesarji Kolesarskega društva Hrastnik. Tu so ga sprejeli kadeti domačega rokometnega kluba in ga v žogi prenesli evropskemu mladinskemu prvaku v kajaku Alekseju Bočku. Po fanfarah so trak pri vhodu prerezali mala šolarka Daša Razpotnik, osnovnošolka Barbara Pavčnik in kapetan domače pionirske ekipe Gregor Klepej. Dvorano je odklenil Aleksej Bočko in obiskovalci so jo povsem napolnili. Veliko jih je ostalo celo pred vrati.

Na svečani akademiji so dlani obiskovalcev ogreli vsi nastopajoči. Himno je zapel domačin Joško Buden. V slavnostnem govoru je hrastniški župan Leopold Grošelj povedal, da je dvorana Dolanka zahteven zalogaj za občino. Vendar izrazil hkrati upanje, da se bo z njo marsikatero mlado življenje zapisalo zdravemu preživljanju prostega časa.

Potem so navdušili otroci iz vrtcev, ki so zaigrali čisto pravo tekmo v hokeju. Zabavni orkester Swing pod vodstvom profesorja Vanje Tomca je dvorano napolnil z vedrimi ritmi, pevci Otroškega pevskega zbora OŠ Dol pod vodstvom Alenke Razpotnik pa z otroško igrivostjo. Pravi balzam za oči so bili nastopi radeških mažoretk v rockovskih ritmih, pa izjemne predstave državnih reprezentantk v športno ritmični gimnastiki Tjaše Tomažič, Mojce Rode, Dušice Jeremič, Kaje Šindič in Tine Čas. Kako lepa je lahko gimnastika, so pokazali učenci dolske šole pod vodstvom mentorja Braneta Mravljaka z nastopom v talni gimnastiki

in državna reprezentanta Leon Južnič in Danijel Marentič z nastopi na konju z ročaji in bradlji. Vrhunec večera je bil prav gotovo dvojni nastop svetovnih plesnih prvakov Katarine Venturini in Andreja Škufce, akademijo pa so s hrastniško pesmijo Bela snežinka zaokrožili člani ansambla Veter. Otvoritev dvorane na platoju pred stavbo je povezovala Katja Šterbucl, akademijo je s svojim glasom povezovala Martina Vajdič, celotno otvoritev pa je režiral Marko Planinc. Akademija je bila po mnenju velike večine obiskovalcev prava paša za oči, saj so bili vsi nastopajoči na visoki kvalitetni ravni, svoje pa je prispevala

tudi igra svetlobe, ki je še posebej očarala.

Športniki v Dolanki

25. junij - Dvorano Dolanko na Dolu so odprli tudi s športnimi prireditvami. Popoldan si je prostore dvorane ogledalo precej domačinov, potem pa so gledalci v velikem številu spremljali predstavitve vseh selekcij domačega rokometnega kluba Dol TKI Hrastnik. Najprej so se v medsebojni

tekmi pomerili dečki v mini rokometu. Prvi gol v novi telovadnici je dosegel Miha Plazar. V dveh tekmah pionirjev v različnih kategorijah so domačini premagali goste iz Radeč. Veliko lepih potez so pokazali mladi košarkarji Kadetske reprezentance Slovenije in hrastniškega košarkarskega kluba GD Hrastnik. Zmagali so domačini, pri katerih je s svojimi zabijanji še posebej navdušil reprezentant Marko Tušek, ki je okrepil domačo ekipo. V otvoritveni članski rokometni tekmi so rokometaši Celja Pivovarne Laško premagali domačo ekipo. Na tekmi se je od aktivnega igranja poslovil dolgoletni kapetan domače ekipe Urban Moljk.

Nogometni turnir

26. junij - Na tradicionalnem nogometnem turnirju ekip treh največjih krajevnih skupnosti v občini so se tudi tokrat pomerili nogometaši Rudnika, Steklarne in Dola. Tokrat so bile tekme izjemno izenačene. Zmagala je ekipa Rudnika pred Steklarno in Dolom.

Dolska noč

26. junij - Tudi na tradicionalni Dolski noči ni manjkalo občinstva. Središče Dola je bilo polno obiskovalcev, ki so se zabavali z ansamblom Zasavci. Tudi tokrat so se člani dolskega rokometnega kluba izkazali kot odlični organizatorji, saj so prizorišče pospravili tako, da v nedeljo zjutraj ni bilo več sledi o nočnem žuru.

Kajak

27. junij - Na brzicah Save pri domu Brodarskega društva so pripravili tekmo za slovenski pokal, na kateri so se odlično odrezali tudi hrastniški kajakaši. V slalomu je Janoš Peterlin osvojil drugo mesto med starejšimi dečki, Peter Kauzer pa je zmagal med mlajšimi mladinci. Peter je bil najboljši tudi v spustu, kjer je 8. mesto osvojil še Robi Seničar in 10. Nejc Kovač. Med starejšimi dečki je v spustu prav tako slavil Hrastničan Janoš Peterlin, Matic Stoklasa pa je osvojil 9. mesto.

Cici matura

27. junij - V novi športni dvorani Dolanka so uživali otroci iz cele hrastniške občine. Ob zaključku šolskega leta so skupaj z vzgojiteljicami pripravili cici maturo. Pred prireditvijo so otvorili malo telovadnico, ki jo bodo uporabljali otroci dolskega vrtca za ukvarjanje s športom, popoldan pa bo namenjena rekreaciji, predvsem upokojencev. Na prireditvi sta mladim in njihovim staršem poleg ravnateljice Slavice Pavlič spregovorila tudi župan Leopold Grošelj in svetovalka v Ministrstvu za šolstvo in šport Nives Zore. Cici maturanti iz enot Dolinca, Čenča, Lučka in Sonček so se predstavili s svojimi himnami in lepimi plesnimi nastopi. Prireditev je vodila Moca Bobek, ki je skupaj s Slavico

Pavlič pripravila tudi scenarij. Po prireditvi so se posladkali s tortami, uživali pa so tudi na žuru z ansamblom Čuki.

Praznik KS Dol

27. junij - Na Dolu pri Hrastniku praznujejo 28. junija svoj krajevni praznik v spomin na ustanovni sestanek krajevnega odbora Osvobodilne fronte. Letošnje slovesnosti v počastitev praznika se je udeležil tudi edini še živeči udeleženec tega sestanka Jože Dragar. Predsednik krajevne skupnosti Martin Mlinar je v pozdravnem govoru povedal, da na takšne dogodke, ki so dajali temelj slovenski državnosti, ne smemo pozabljati. Na slovesnosti so podelili letošnja priznanja zaslužni krajan. Prejeli so jih: Ivanka Šerbak - Medved, Elizabeta Jakšič, Stanislav Kirn, Marko Planinc in Janez Košir.

Fotografska razstava

28. junij - V zdravstvenem domu so prenovili razstaviščni del, kjer se s svojimi deli že več let predstavljajo člani Foto kluba Hrastnik. Tokrat razstavlja sedem članov foto kluba, ki se predstavljajo s 33 deli. Precej obiskovalcev je občudovalo dela Jernejà Bidermana, Milana Tanška, Alojza Kovača, Andreja Zdovca, Vinka Žagarja, Simona Tanška in Gorazda Hafnerja. Pevci Moškega pevskega zbora Svoboda I so s sproščenim nastopom polepšali zanimivo kulturno prireditev, na kateri so spregovorili župan Leopold Grošelj, predsednik Zveze kulturnih društev Hrastnik Drago Kopušar in člana kluba Vinko Žagar in Milan Tanšek.

Praznik KS Steklarna

28. junij - V krajevni skupnosti Steklarna so praznovali krajevni praznik v spomin na stavko steklarjev leta 1928. Pripravili so zanimiv program svečane proslave. Nastopili so steklarski godbeniki in pevci, v Brodarskem domu pa so pripravili zanimivo razstavo starih fotografij. Krajane je pozdravil predsednik KS Boris Volaj, ki je poudaril tudi, da ta dan simbolično predajajo namenu tudi novo urejeno otroško in športno igrišče, posodobljene poti in krajevne ceste ter urejena parkirišča. Med drugim so podelili priznanja vidnim delavcem v kraju na različnih področjih. Prejeli so jih: Justi

Pufler, Viktor Volfand, Gvido Kosem, Adi Zaletel in Franc Barič. Člani Društva upokojencev so ta dan pripravili balinarski turnir upokojencev, v gasilskem domu pa so odprli razstavo ročnih del sekcije Društva upokojencev iz KS Steklarna. Za obiskovalce je bilo zanimivo tekmovanje rekreativnih ekip v raftingu pod mostom na Savi. Zvečer pa je spet navdušila baklada, ki so jo pripravili člani Brodarskega društva Steklarna Hrastnik. Na prireditvi je hrastniški župan Leopold Grošelj podelil posebne nagrade uspešnim mladim kajakašem: evropskemu prvaku Alekseju Bočku, Petru Kauzerju ml., Gregorju Lazniku in trenerjema Robertu Halzerju in Stojanu Binderju. Direktor Steklarne Hrastnik Stojan Binder in predsednik Brodarskega društva Steklarna Igor Zalokar pa sta podpisala pogodbo o sponzoriranju.

Veterani

29. junij - Na rokometnem turnirju veteranskih ekip v novi dvorani Dolanki so se zbrali domači veterani različnih generacij, v goste pa so povabili še Zagorjane in Trboveljčane.

Novi Log

29. junij - Na Novem Logu so svečano odprli nove površine, kjer bodo imeli prostor za preživljanje prostega časa mladi. Otroško igrišče še ni povsem urejeno, saj morajo nanj postaviti še igrala. Zato pa je urejeno košarkarsko igrišče z dvema košema za streetball. V naselju Novi Log so uredili novih 26 parkirišč in prostor za ločeno zbiranje odpadkov. Pogodbena vrednost del je 8 milijonov tolarjev, izvajalec je Gradbena dejavnost Hrastnik. Opremo je delno sofinanciralo Ministrstvo za šolstvo in šport. Na otvoritvi je nastopila Rudarska godba na pihala, precejšnjemu številu zbranih krajanov pa sta spregovorila hrastniški župan Leopold Grošelj in predsednik Krajevne skupnosti Rudnik Franjo Krsnik.

Turnir

30. junij - S turnirjem veteranskih nogometnih ekip na stadionu v Hrastniku so nogometni delavci zaključili s prireditvami ob 75 letnici nogometa v Hrastniku.

Upokojenci - nogometaši

30. junij - V Dolanki so igrali mali nogomet upokojenci. Dolani so po razburljivi igri premagali ekipo Hrastnika.

Ureditev Hrastnika

30. junij - Godbeniki Rudarske godbe na pihala so slovesno oznanili začetek izgradnje zaključne faze pri urejanju parkovnih, poslovnih in drugih komunalnih površin v zazidalnem kompleksu Rudnika, Komunalno stanovanjskega podjetja in gostilne Senica. Podoba gornjega dela Hrastnika okrog se je v zadnjih letih precej spremenila z gradnjo novih stanovanj Ojstro, nove upravne zgradbe in rudniškega jaška. Rudnik bo dokončal parkirišča pred svojim objektom, občina pa se je lotila dokončne ureditve prostora med rudniško upravo, sedežem Komunalno stanovanjskega podjetja in Gostilno Senica. Delno bodo pokrili potok Boben v dolžini 40 metrov in zgradili 87 urejenih parkirnih mest. Celotno območje bodo hortikulturno uredili. Rudnik je podrl še zadnji objekt bivše komunale in naredil prostor za sedanjo ureditev. Predračunska vrednost občinskega dela projekta je kar 35 milijonov tolarjev, rudniškega pa 12 milijonov tolarjev. Delali bodo hrastniški gradbinci. Na otvoritvi sta krajanom spregovorila župan Leopold Grošelj in predsednik krajevne skupnosti Rudnik Franjo Krsnik.

Obnovljena stavba DPO

1. julij - V Hrastniku so odprli posodobljene društvene prostore borcev in invalidov v prenovljeni stavbi bivših družbenopolitičnih organizacij. Svečanost je bila namenjena še otvoritvi prenovljenega parka pri centralnem

spomeniku na Cesti 1. maja in obnovitvi stavbe hrastniškega muzeja. Na prireditvi, ki se jo je udeležilo precej Hrastničanov, je spregovoril hrastniški župan Leopold Grošelj. Kratke pozdrave in zadovoljstvo ob novih

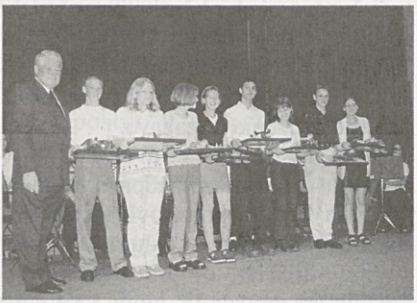
prostorih pa so prisotnim namenili še predsednica borčevske organizacije Pavla Zadobovšek, predsednik Društva invalidov Hrastnik Adi Percl, predsednik Zveze delovnih invalidov Slovenije Marjan Kranjc ter predstavnik Društva vojnih in vojaških invalidov Zasavja Alojz Funkl. Pavla Zadobovšek in Leopold Grošelj sta podpisala sporazum o brezplačnem koriščenju prostorov za borce vse dotlej, dokler bo društvo obstajalo. Potem pa so borci razdelili še 13 nagrad mladim, ki so poslali svoja razmišljanja na temo Kaj veš o imenu ulice, kjer si doma. Priznanja so prejeli: Maja Potisek, Mateja Zadobovšek, Žiga Koritnik, Jure Gašparut, Dunja Percl, Alja Potisek, Urška Pavčnik, Manja Presečki, Jasna Presečki, Lucija Štaut, Anja Muhvič, Maja Glinšek in Špela Vuga.

Osrednja svečanost

2. julij - V Hrastniku so pripravili osrednjo svečanost ob občinskem prazniku s podelitvijo občinskih priznanj in nagrad za leto 1999. Z lepim nastopom so polno dvorano delavskega doma razveselili člani simfoničnega orkestra Glasbene šole Hrastnik pod vodstvom Elizabete Jakšič. Pred svečanostjo je Rudarska godba na pihala Hrastnik s promenadnim koncertom opozorila na praznovanje. Na svečanosti je govoril župan Leopold Grošelj, ki je

svoj govor zaključil z besedami, da Hrastničani znajo držati skupaj in so pripravljeni na nove izzive. Na prireditvi so podelili letošnja občinska priznanja in nagrade. Srebrno priznanje občine je prejel Branko Klančar, bronasta pa Darko Šergan v imenu Kamnoseštva Šergan, Marija Alt v imenu Ženskega pevskega zbora Svobode Dol pri Hrastniku in Drago Mikša v imenu Nogometnega kluba Hrastnik. Župan je na slovesnosti podelil tudi zlata županova peresa učencem, ki so v vseh

razredih osnovne šole v spričevalih imeli same petice. Prejeli so jih: Miha Halzer, Tanja Delič, Jerica Jazbinšek in Nina Klenovšek s hrastniške šole ter Tadej Borovšak, Alja Ristovič, Marko Polak, Tjaša Šketako in Ksenja Grešak z dolske šole.

Pred osrednjo svečanostjo so s posebnim programom počastili krajevni praznik KS Rudnik v galeriji delavskega doma, na katerem je spregovoril predsednik KS Rudnik Franjo Krsnik. Potem pa so obiskovalci pred delavskim domom uživali še v promenadnem koncertu Rudarske godbe na pihala.

Praznik rudarjev

3. julij - Osrednja rudarska proslava zasavskih rudarjev ob stanovskem prazniku (v spomin na gladovno stavko 1934) je bila tokrat na nasipih v Trbovljah. V kulturnem delu programa je sodelovala Rudarska godba iz

Hrastnika pod vodstvom Jožeta Baniča in Mladinski pevski zbor Trbovlje pod vodstvom Ide Virt, prireditev pa je povezovala Barbara Žgajnar. Direktor Rudnika Trbovlje - Hrastnik je v svojem govoru omenil, da bi rudarji raje videli, da se izkoplje premog, ki ga Slovenci še imamo. Omenil je neuspeli referendum o TET 3, ki pomeni počasen konec za zasavsko premogovništvo. In obenem opozoril, da rudarji pričakujejo bolj pozoren odnos države do njihovega položaja. Zbranim sta spregovorila tudi župana obeh občin, v katerih dela rudnik: Leopold Grošelj in Žiga Žgajnar. Kot vsako leto, so tudi letos rudarji svoj praznik izkoristili za prijetno druženje in zabavo.

Praznik KS Krnice - Šavna Peč

3. julija - V krajevni skupnosti Krnice - Šavna Peč so praznovali krajevni praznik, prvič na novi datum. Leto prej so se odločili, da bodo krajevni praznik praznovali 28. junija v spomin na Antona Sovreta. Sobotna prireditev je potekala ob Sovretovem spominskem obeležju v Šavni Peči. V kulturnem programu so sodelovale pevke Ženskega pevskega zbora Dobovec pod vodstvom Nande Guček, domači recitatorji in violinistka Silvija Sivčevič. Zbrane je pozdravila predsednica krajevne skupnosti Danica Črnuta, župan Leopold Grošelj pa je prišel z zanimivim darilom. Vsakemu gospodinjstvu v krajevni skupnosti je podaril knjižico o srečanjih ob spominskem obujanju življenja in dela profesorja Sovreta, ki jih je tenkočutno zapisal in uredil Vinko Hrovatič. Seveda se je praznovanje končalo v društvenem domu s priejtnim družabnim srečanjem.

V Gore

3. julija - Planinsko društvo Dol je pripravilo tradicionalni pohod 100 družin v Gore izpred spomenika na Dolu. V Gore pa so izpred OŠ Hrastnik podali tudi kolesarji, udeleženci 2. kolesarskega vzpona, ki ga je že drugi odlično organiziralo Kolesarsko društvo Hrastnik. Med 54 udeleženci je zasluženo zmagal Hrastničan Miran Cvet, Hrastničani pa so osvojili še 5. (Andrej Čebin), 6. (Aleš Smodič) in 11. mesto (Viktor Jarc). Med petimi ženskami je slavila Simona Žabjek iz KK BTC Bauer.

Občinska priznanja 1999

Letos so se člani komisije za odlikovanja in priznanja pri Občinskem svetu odločali med 9 predlogi. Štiri nagrajence so potrdili člani Občinskega sveta. Letos niso podeljevali priznanja Častni občan in Zlatega priznanja občine.

Branko Klančar, akademski slikar in mojster fotografije, je priznanje prejel za svoje bogato delo na področju, ki je vedno v stičišču s kulturo. Pa naj gre za čisto umetnost, ki je izražena v njegovih slikarskih delih, fotografijo, kjer skuša tudi pri najbolj vsakdanjih dogodkih narediti nekaj posebnega, njegovo pedagoško delo v šoli, ali pa vodstvo Foto kluba. Je človek, ki se ga nikoli ne vidi, pa vendar vedno je. S svojimi smelimi idejami, zavzemanjem za kulturno širino in prvinsko lepoto, je polepšal marsikatero hrastniško prireditev, vdahnil dušo različnim projektom. S fotografskim aparatom pa je tudi svojevrstni fotokronist Hrastnika in njegova zasluga je ta, da so različni dogodki v občini utrgani pozabi časa.

Kamnoseštvo Šergan je družinsko podjetje, katere osnovna dejavnost je proizvodnja in obdelava kamna. V desetih letih se je podjetje razvilo iz preproste popoldanske obrti za sestavljanje nagrobnih spomenikov in izdelovanje napisov v sodobno in

moderno opremljeno podjetje, ki je v zadnjih letih prešlo na popolnoma industrijski način predelave kamna. Vse bolj se uveljavlja tudi z zaključnimi deli v gradbeništvu in izdelavo kamnov za interier. Podjetje je svoje proizvodne prostore ob magistralni cesti na Brnici sodobno uredilo, še posebej je pohvale vredna stalna skrb za okolico in lep izgled tega dela občine.

Ženski pevski zbor Svobode Dol je letos z jubilejnim koncertom proslavil 20 letnico uspešnega dela. Pred 20 leti se je zbralo 11 pevk z Dola, sedaj v njem nastopa precej več ljubiteljic zborovskega petja iz celotne občine, saj je edini ženski pevski zbor v njej. Za sabo imajo več kot 40 samostojnih koncertov, 18 krat so bile pevke na Taboru v Stični, s številnimi nastopi doma in na gostovanjih pa je zbor več kot odlični ambasador občine Hrastnik.

Nogometni klub Hrastnik praznuje letos 75 letnico organiziranega delovanja nogometa v občini. Je eno najstarejših športnih društev v občini. Nogomet je v Hrastniku doživljal vzpone in padce. Bila so obdobja, ko so delovali celo štirje nogometni klubi. Vidne uspehe so dosegali hrastniški nogometaši v 60 letih. Sedanje vodstvo se ukvarja predvsem z mladimi, dve selekciji pionirjev redno nastopata v ligaškem tekmovanju. Občinsko priznanje je nagrada vsem generacijam hrastniških nogometašev, ki so vedno skrbeli, da ima najpomembnejša postranska stvar tudi v Hrastniku svoje mesto.

Zanimivosti ob praznovanju

V dneh ob občinskem prazniku tisti, ki bi radi bili na vseh prireditvah, komaj lovijo sami sebe. Veliko jih je in precej je prav zanimivih. Še bolj zanimive pa jih naredijo ljudje, ki sodelujejo na njih. Med Hrastničani so odmevale prireditve ob otvoritvi dvorane Dolanka na Dolu pri Hrastniku. Kar nekaj sto jih je ostalo pred vrati nabite dvorane in so si lahko svečano akademijo ogledali le po lokalni televiziji.

Kot zanimivost naj povemo, da sta gimnasta doma pozabila magnezij, zato sta si pomagala kar s fugirno maso. Dobro, da so na dan otvoritve pečarji še delali...

Konja z ročaji so si morali Dolani sposoditi v trboveljskem Partizanu, ker ga za šolski program ne potrebujejo več. Sposojo je omogočil magister Roman Vodeb, včasih odličen gimnastičar. Konj je sedaj že spet v svojem hlevu.

V ponedeljek je bilo pestro ob brodarskem domu. Na praznovanju praznika KS Steklarna je župan Leopold Grošelj podelil posebne nagrade uspešnim hrastniškim kajakašem v zahvalo za odlično predstavljanje občine na evropski sceni. Ob tem je župan pokazal veliko smisla za vodenje prireditve, saj je kot iz rokava stresal rezultate in posebnosti kajakaškega športa in vsakega nagrajenca pospremil z izbranimi besedami.

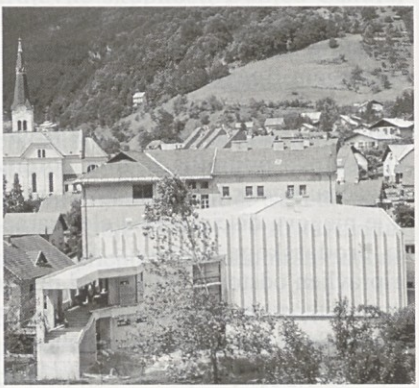
Ko smo že pri kajakaših. Zanimiva je bila stava med Petrom Kauzerjem in Aleksejem Bočkom, kdo je boljši v slalomu. Peter je Alekseja nabil za 7 sekund in stava je bila njegova. Aleksejeva ponudba je bila potem drugačna: pomerila naj bi se v spustu, ki je njegova disciplina od elektrarne do brodarskega doma in Petru je pripravljen odstopiti 30 sekund prednosti. Peter stave še ni sprejel...

Še ena stava bi morala biti izpolnjena v junijskih dneh. Zasavski svetnik

Branko Lukšič in poslanec Miran Jerič sta se namreč stavila, da bo tisti, ki bo s svojo ekipo v raftu počasnejši, kupil Brodarskemu društvu nov raft. Menda gre kar za zajetno vsoto. Vendar ni bilo od tekme nič, saj je Jerič obležal v postelji z visoko temperaturo. Pravi, da ne zaradi treme. Tekma pa menda bo. Enkrat...

V torek je na rokometnem turnirju veteranov na Dolu najbolj užival uradni napovedovalec, sicer tudi fizioterapevt domače ekipe Milan Trstenjak. Njegovi napovedovalski biseri so zabavali gledalce, igralce in tudi sodnika 1A slovenske liste Mirana Terška in Dušana Rižnerja, ki sta bila tokrat več kot prizanesljiva do komentarjev uradnega spikerja.

Na otvoritvi otroškega igrišča, igrišča za košarko ter novih parkirnih prostorov v Novem Logu je tiste, ki so prišli po uradni dolžnosti, presenetila izjemno velika udeležba krajanov. Še več, nekdo od krajanov je županu kar sam prinesel skromno darilo, ki je primerno predvsem za zimske dni. Pravijo, da pogreje. Prav drobnarije dajejo praznovanju dodaten čar. Kot jim ga dajeta obe godbi na pihala, ki sta bili tiste dni stalno na terenu. Brez godb ob prazniku pa res ne gre...

DVORANA DOLANKA

23. november 1930 je velik mejnik, ki je zaznamoval razvoj šolstva na Dolu pri Hrastniku. Tega dne so odprli novo, za tiste čase zelo sodobno šolo z manjšo telovadnico. Šola je bila prenovljena s sredstvi samoprispevka leta 1971, medtem ko se neustrezni prostorski pogoji za izvajanje športne vzgoje niso spremenili vse do izgradnje novega objekta leta 1999.

Mejniki pri gradnji Dolanke

15. september 1994 - Občina Hrastnik se je za financiranje gradnje telovadnice pri Osnovni šoli narodnega Rajka Hrastnik, podružnica Dol pri Hrastniku, prijavila na natečaj Ministrstva za šolstvo in šport za sofinanciranje investicij v šolski prostor za odpravo dveh izmen pouka in za izboljšavo prostorskega standarda osnovnih šol v Republiki Sloveniji v letih 1995 - 1999.

13. oktober 1994 - Delegati Skupščine občine Hrastnik so na zasedanju vseh treh zborov sprejeli program investicijskih vlaganj v izgradnjo telovadnice pri OŠ NHR Hrastnik, Podružnica Dol pri Hrastniku.

7. november 1995 - Na osnovi javnega razpisa so za izvedbo izdelave projektne dokumentacija - PGD/PZI za izgradnjo telovadnice izbrali Rudis Trbovlje. Projektno dokumentacijo je izdela projektna organizacija Sava projekt Krško.

25. april 1996 - Občinski svet Občine Hrastnik je sprejel sklep, da se telovadnica pri OŠ Dol zgradi po projektu Rudisa z nedokončano kletjo in da se sredstva za financiranje gradnje zagotovijo iz občinskega proračuna in drugih virov.

25. februar 1997 - Občina Hrastnik se je prijavila na Razpis Ministrstva za šolstvo in šport - Sektor za šport za

sofinanciranja izbranih programov skupnih nalog na področju športa v letu 1997.

29. september 1997 - Ministrstvo za šolstvo in šport je uradno sporočilo, da Občini Hrastnik na osnovi standardov in normativov pripada 50 odstotno sofinanciranje izgradnje dveh vadbenih prostorov.

3. junij 1998 - Ministrstvo za šolstvo in šport ter Občina Hrastnik sta sklenila Dogovor o sodelovanju na področju investicijskih vlaganj v šolske in športne objekte v Občini Hrastnik, iz katerega je razvidno, da bo Ministrstvo zagotovilo sofinancerski delež izgradnje telovadnice v letih 1998 in 1999.

12. junij 1998 - Na osnovi javnega natečaja so za izvajalca gradbenih in obrtniških del izgradnje telovadnice izbrali GD d.o.o., Podjetje za gradbeno dejavnost Hrastnik.

27. junija 1998 - Župan Občine Hrastnik Leopold Grošelj je skupajs predstavniki učencev Podružnične šole Dol položil temeljni kamen za novo telovadnico na Dolu.

10. avgust 1998 - Gradbinci so pričeli s pripravljalnimi deli.

9. september 1998 - Pričeli so z izkopom gradbene jame, sanacijo temeljnih tal, prestavitvijo komunalnih vodov in pripravo temeljev za postavitev montažne konstrukcije.

16. oktober 1998 - Občina Hrastnik se je prijavila na javni razpis Ministrstva za šolstvo in šport - Sektor za šport, s katerim so zbirali predloge za sofinanciranje investicij v novogradnje in posodabljanje športne infrastrukture v letih 1999 in 2000.

30. november 1998- Občina Hrastnik se je prijavila na javni razpis Fundacije za financiranje športnih organizacij v Republiki Sloveniji za uporabo sredstev za financiranje športnih organizacij v letu 1999.

3. februar 1999 - Na gradbišču so pričeli z montažo konstrukcije.

24. februar 1999 - Fundacija za financiranje športnih organizacij v republiki Sloveniji je sporočila, da se je vključila v sofinanciranje izgradnje telovadnice.

21. april 1999 - Na objektu so pričeli z izvajanjem zaključnih obrtniških del.

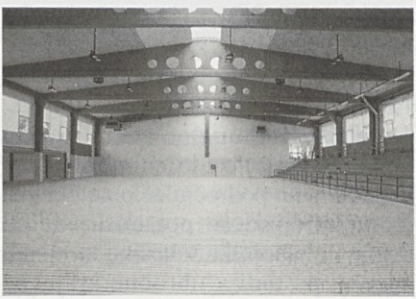
27. maj 1999 - Za dobavo in montažo opreme so na osnovi javnega natečaja izbrali ELAN LINE d.o.o. Begunje.

3. junij 1999 - Anketa med dolskimi osnovnošolci je prinesla nekaj zanimivih predlogov za ime telovadnice, oziroma dvorane. Najbolj zanimivi: Velikanka, Vrtnica, Mravljica, Čebelica, Dolanka, Bela (po potoku), Deteljica, Dol, Šport, Radost, Tip-top. Po tehtanju uporabnosti imena, vpetosti v prostor in zvočnosti, je padla odločitev za ime Dolanka.

24. junij 1999 - Telovadnico so uradno odprli s svečano akademijo.

17. september 1999 - Opravljen je bil tehnični pregled in pridobljeno uporabno dovoljenje za objekt.

28. oktober 1999 - Na seji Občinskega sveta so svetniki sprejeli poročilo o gradnji telovadnice in predlog pokrivanja investicije. Skupna vrednost dvorane Dolanka je znašala po končnem obračunu 376.535.383,70 tolarjev.

Podatki o investiciji
Skupna površina 1903,30 kvadratne metre. Osnova je površina rokometnega igrišča s spremljajočimi prostori (1510,90 m^2) s fiksno tribuno s 488 sedeži in izrabo kletne etaže v površini 570 m^2. Del kletne etaže (od 570 m^2) je namenjen za telovadnico za predšolske otroke in rekreacijo upokojencev.

Investitorji in izvajalci
Investitor:
Občina Hrastnik, Pot Vitka Pavliča 5, Hrastnik
Soinvestitorji:
Ministrstvo za šolstvo in šport - sofinanciranje izgradnje OŠ in vrtcev
Ministrstvo za šolstvo in šport - sektor za šport
Fundacija za financiranje športnih organizacij v RS
Projektant:
Rudis Inženiring, Trg revolucije 25b, Trbovlje
Sava projekt, Cesta krških žrtev 59, Krško
Izvajalec:
GD, Podjetje za gradbeno dejavnost, Dolska cesta 9, Hrastnik
Nadzor:
Spekter, Trg revolucije 7, Trbovlje
Dobava in montaža opreme:
Elan Line d.o.o., Begunje 1, Begunje na Gorenjskem

JULIJ 1999

Ločeno
1. julij - Komunalno stanovanjsko podjetje je pričelo z ločenim zbiranjem odpadkov na področju celotne občine. Komunalci so se potrudili, da so dostavili zabojnike v večino strnjenih naselij, pa tudi v obrobne krajevne skupnosti. V Hrastniku so pričeli ločeno zbirati biološke odpadke, belo in barvno steklo, papir ter ostale odpadke. Nevarne odpadke in kosovne odpadke odvažajo v posebnih akcijah nekajkrat na leto. Prebivalcem občine so v

preteklih dneh delavci Komunalno-stanovanjskega podjetja razdelili zloženke, v katerih je podrobno opisano, kakšni odpadki se odlagajo v posamezne posode.
Moja dežela
1. julij - Regijska komisija pri Območni gospodarski zbornici Trbovlje je poslala rezultate ocenje- vanja okolja v okviru projekta Moja dežela - lepa in gostoljubna 99. Med srednje velikimi mesti je zmagal Hrastnik pred Zagorjem in Trbovljami, med hribovskimi kraji so zmagale Čeče pred Kopitnikom in Golčami, med OŠ je bila najbolje ocenjena OŠ Franc Rozman Stane Šmartno pri Litiji pred OŠ narodnega heroja Rajka Hrastnik in OŠ Ivan Cankar Trbovlje. Med malimi podjetji je najboljše ocenjena Toplarna Hrastnik pred Gamsom Trbovlje in Kamnoseštvom Šergan Hrastnik. Med

srednjimi in velikimi podjetji pa je zmagal Eti Izlake pred Sveo Zagorje, Malgajem Trbovlje in Sinetom Hrastnik.

Divjevodaši

1. julij - Na državnem mladinske prvenstvu v slalomu so se odlično odrezali spet Hrastničani. Še posebej je bil razpoložen Peter Kauzer, ki je postal državni mladinski prvak. Nejc Kovač je bil 11, Gregor Laznik pa 14. V moštveni vožnji so ti trije kajakaši osvojili bronasto medaljo.

Zapiranje

2. julij - V Hrastniku je podjetje Rudnik Trbovlje Hrastnik pripravilo posvet o razvojnih možnostih podjetja do leta 2015. Zbrane je pozdravil tudi novi državni sekretar za energetiko dr. Robert Golob, ki je povedal, da nov energetski zakon in zakon o zapiranju rudnikov Trbovlje, Hrastnik prinašata liberalizem na to področje. Vendar se je treba po njegovem zniževanja stroškov lotiti pametno. Tudi pri zapiranju je pomemben tehnološko in socialno primeren način izpeljave tega zahtevnega projekta.

V svojem referatu je dr. Alojz Sočan povedal, da se mu zdi najbolj bistveno pri razvojnem prestrukturiranju regije to, da se pomaga ohraniti sedanja industrija, ki je lahko gibalo razvoja. Direktor RTH Aljoša Kink pa je v svojem pogledu na zapiranje poudaril, da je za podjetje in te kraje predlagana varianta zakona morda še najbolj ugodna, saj zagotavlja mehko varianto zapiranja. Ob tem je opozoril na veliko težav, ki so skrite predvsem pod zemljo. Zasavske jame so prepredene z več kot 60 kilometri prog, zapiranje rudnikov pa je tehnološko verjetno celo bolj zahtevno kot odpiranje. Sicer pa naj bi na pridobivanju premoga delalo leta 2000 še 811 ljudi, leta 2015 pa le še 470. Tisti, ki ne bodo delali več na proizvodnji premoga, bodo dobili delo pri različnih projektih zapiranja. Za zapiranje bodo rudarji potrebovali kar 100 do 150 projektov, celotni projekt zapiranja pa bo za njih izjemno zahtevna naloga.

Spet

2. julij - Državni mladinski prvak v spustu je postal Aleksej Bočko, Gregor Laznik je osvojil bronasto kolajno, Peter Kauzer pa je bil četrti. Seveda so vsi trije v moštveni vožnji prepričljivo zmagali.

Rešilec

3. julij - V hrastniškem Zdravstvenem domu so kupili novo reševalno vozilo in s tem počastili poseben jubilej, saj mineva 3. julija točno 20 let, odkar so odprli Zdravstveni dom na Novem domu. Novi "rešilec" je znamke Chrysler, v njem je prostora za šest sedečih, ali pa 3 sedeče in eno ležečo osebo. Za vozilo so odšteli 9,5 milijona tolarjev iz lastnih amortizacijskih sredstev. Novo vozilo bo namenjeno predvsem reševalnim prevozom, ki ne bodo najbolj nujni, z dodatno opremo pa bo primerno tudi za intervencije. V letu 1998 so z rešilci opravili 169.000 kilometrov in prepeljali 2184 bolnih in poškodovanih oseb.

Na Frtico

6. julij - Delavci Gradbene dejavnosti Hrastnik so se lotili pešpoti, ki vodi od križišča pri Riklovem mostu do naselja pod Frtico, saj je bila po vsakem malo večjem dežju precej razkopana. Na poti od Ceste 1. maja do Taborniške poti so zgradili stopnice, ki so povezane s platoji. Ob pešpoti pa so uredili tudi javno razsvetljavo in stopnišče zaščitili z ograjo. Dela so vredna okrog 2 milijona tolarjev, naložbo bodo pokrili iz občinskega proračuna.

Dolanc

6. julij - Delavci Podjetja za urejanje hudournikov Ljubljana so pričeli pripravljati dostavno pot iz Leše na vrh plazu Dolanc v Hrastniku, kjer so se lotili 2. in 3. faze urejanja plazu. Plaz za bivšo RTP postajo so letos že deloma uredili. V prvi etapi so zgradili novo armirano betonsko zložbo ali kašto, uredili odvodnjavanje in izravnali brežino. Dela so veljala 14,5 milijona tolarjev. V drugi in tretji etapi ureditve plazu so zgradili še dve kašti na zgornjem delu plazu, uredili odvodnjevalni sistem in brežino zatravili. Dela so bila vredna 22 milijonov tolarjev, denar je prispevalo Ministrstvo za okolje in prostor.

Zabojniki

7. julij - Ta teden so delavci Komunalnostanovanjskega podjetja po vseh zaselkih hrastniške občine vozili zabojnike za ločeno zbiranje odpadkov. Ob večjih stanovanjskih blokih in središčih večjih naselij so urejali ekološke otoke. Na 99 otokih so postavili zabojnike za belo in barvno steklo ter papir. Ob hišah in blokih pa so postavili zabojnike za biološke odpadke in ostale odpadke. Z ločenimi odvozi so pričeli komunalci ta teden. Ostale odpadke vozijo na deponijo v Unično. Biološke odpadke kompostirajo na deponiji, kjer so uredili sortirni plato in kompostarno. Papir odvaža Papir servis iz Ljubljane, barvno steklo zaenkrat uporabljajo za zasipanje jaškov na deponiji, belega skušajo plasirati na trg. Prebivalci občine so dobili domov še tretjo zloženko, kjer je zapisan urnik odvozov odpadkov, pa tudi nagrajence dveh natečajev in nagradnega žrebanja si lahko ogledajo.

Urejeno

8. julij - Hrastnik je bil letos v ocenjevanju najlepše urejenih krajev med srednje velikimi mesti v Zasavju najbolje ocenjen. V občini že nekaj let načrtno skrbijo za urejeno podobo mesta. Tako tudi z javnimi deli čistijo brežine ob glavni cesti in urejujejo javne površine. Zanje skrbi Komunalnostanovanjsko podjetje. V Hrastniku vsako letos skušajo narediti kaj

novega. Letos so posebej uredili park pod stadionom na Logu, kjer so različni sponzorji uredili svoje gredice. Polepšali so tudi nekaj fasad ter se lotili urejanja peš poti od križišča pri Riklovem mostu do središča Hrastnika.

Cvetličarka

8. julij - V Domu starejših so v goste povabili cvetličarko Mojco Greben. Stanovalkam je pokazala, kako se izdela ikebana, spregovorila je o značilnosti cvetja, kako cvetje potuje od proizvajalca do kupca, kako se zavijajo darila, kakšni so sodobni poročni šopki in katera cvetlica je primerna za darilo moškemu.

Gasilski tabor

9. julij - V Gorah so zaključili letošnji, že tretji mladinski gasilski tabor, ki ga je pripravila mladinska komisija Gasilske zveze Hrastnik. Na njem je letos sodelovalo 61 pionirk in pionirjev ter mladink in mladincev iz gasilskega podmladka petih prostovoljnih gasilskih društev iz hrastniške občine: Hrastnik - mesto, Prapretno, Dol, Marno in Turje. Tabor je priložnost za utrjevanje znanja

in učenje novih veščin. V skoraj štirih dneh so mladi gasilci še enkrat preverili razvrščanje v desetine, nekaj časa pa so posvetili gasilskim športnim disciplinam. Najmlajši so se ukvarjali z vajo z vedrovko, štafeto s prenosom vode in sklapanjem tlačnega voda. To veščino so utrjevali tudi gasilci, stari od 12 do 14 let, ki so se spoprijeli še z vajo s hidrantom, ovirami ter vezanjem vozlov. To je bila tudi veščina, ki so se je učili mladinci, ki so izkoristili čas za bolj zahtevne gasilske veščine. Včeraj popoldan so mladi prikazali, kaj so se naučili, staršem in gostom, ki so jih obiskali. Opravili so še kviz znanja in zakurili taborni ogenj.

Obrtniki

10. julij - Hrastniška Območna obrtna zbornica je izdala zanimivo zloženko, kjer na kratko, z naslovi in telefoni, predstavlja svoje člane. Na naslovnico so zapisali, da njihovi člani izdelujejo, gradijo, oblikujejo, prodajajo, pa tudi načrtujejo, prevažajo, šivajo, kupujejo in seveda popravljajo, fotografirajo, kuhajo in strežejo. Presenečeni bralec izve, da ponujajo hrastniški samostojni podjetniki in lastniki firm več kot tristo dejavnosti. Nekateri seveda več. Še bolj zanimiv je sprehod skozi nje. Veliko se jih ukvarja z izdelovanjem drobnih kovinskih izdelkov, šiviljstvom ter proizvodnjo tekstilij in usnjenih izdelkov, precej je frizerk, pa gradbenikov različnih profilov. Največ je trgovcev, precej gostincev in prevoznikov. Med ponudbo članov hrastniške obrtne zbornice pa se najde tudi plesni center, finančno posredništvo, pa žaganje drv, izdelovanje zobotrebcev in steklopihaštvo

Plazovi

13. julij - V občini pripravljajo projekte za ureditev osmih plazov, ki so posledica neurja, ki je občino prizadelo v letu 1998. Za dva manjša plazova so projektno dokumentacijo že pripravili. Gre za plaz pri Herzogu na Poti na Kal v Hrastniku in plaz Funkel na Cesti VDV brigade na Dolu pri Hrastniku. Obe projektni dokumentaciji so poslali v revizijo Ministrstvu za okolje in prostor. Za šest drugih plazov pričenjajo z geološkimi raziskavami, na nekaterih plazovitih področjih bodo teren pregledali tudi s pomočjo vrtin. Projekte izdeluje Ozzing iz Trbovelj, financira pa občina Hrastnik.

Zakon

14. julij - V parlamentarni proceduri se je znašel vladni zakon o postopnem zapiranju rudnika Trbovlje - Hrastnik, ekološki sanaciji obstoječe termoelektrarne in revitalizaciji Zasavja. V začetni fazi razprav zakonu niso kaj prida nasprotovali (razen poslanske skupine SDS), potem pa je prišlo do vse večjega nasprotovanja. In taktičnega zavlačevanja z odločanjem. Dobro poznana zgodba...

Telekom

14. julij - V trboveljskem podjetju Telekom računajo, da konec leta 1999 ne bo več analognih telefonskih priključkov v hrastniški občini. Sredi leta je imelo takšne priključke še 450 naročnikov. Vezani so bili na najstarejšo elektromehansko telefonsko centralo, ki še deluje v Sloveniji. V Hrastniku so jo v poštno stavbo na Cesti 1. maja pri Riklovem mostu postavili leta 1960. Takrat je bila njena kapaciteta 300 priključkov, v njenih najboljših letih je skrbela kar za 1600 priključkov. Letos je dokončno odslužila. Na Dolu so že postavili novo digitalno centralo. Telekomovci se vključujejo tudi v gradnjo kanalizacijskega omrežja, kamor polagajo optične in simetrične kable.

Kabelska

16. julij - V občini je koncesionar

kabelske televizije Elstik v zadnjih dveh letih precej razširil področje kabelskega omrežja. Lani so signal dobili v spodnjem delu Hrastnika na desnem bregu Save. Sistem so lani precej razširili tudi na vzhodno stran občine v KS Marno. Letos so kable potegnili proti Belovem in do Rimskih Toplic. Naročniki kabelske televiziji so lahko sredi leta v sistemu gledali 30 programov.

Slalom

17. julij - Na evropskem mladinskem prvenstvu na Soči sta se spet izkazala dva hrastniška reprezentanta. Gregor Laznik je osvojil bronasto medaljo, Peter Kauzer pa je pristal na nehvaležnem 4. mestu. V tekmi ekip bi Hrastničana gotovo prišla do nove medalje, če ne bi povsem zamočil tretji član ekipe Nolimal, ki se je na Soči elegantno prevrnil.

Letovanje

19. julij - Z desetdnevnega bivanja na morju so se vrnili hrastniški otroci. Občinska zveza prijateljev mladine je pripravila desetdnevno letovanje otrok v zdravstveni koloniji. Tokrat so se Hrastničani odločili za letovanje v Pineti v Novemgradu. Otroke so gostili v Gorenjskem letovišču, ki leži neposredno ob morju, razpolaga s svojo lepo urejeno plažo in ima na voljo celodnevno zdravniško oskrbo. Ob domu je precej športnih igrišč, pa tudi notranji prostori so prirejeni skupinam in njihovi družabni dejavnosti. Občinska zveza prijateljev mladine je subvencionirala udeležbo 42 otrok na letovanju, na katerem so jih spremljali vzgojitelji in vodiči s primerno izobrazbo.

Kolektor

20. julij - V Hrastniku so zaključili z gradnjo glavne sanitarne kolektorske povezave na odseku od stare občine do muzeja. Nekaj težav je bilo pri odseku pod Riklovim mostom, saj so morali strokovnjaki ugotoviti, ali bi lahko zaradi odkopa pod mostom spodkopali temelje mostu. Delavci Veka iz Starega trga pri Velenju so svoje delo opravili brez večjih težav. Glavno cesto, kjer je bil v zadnjih tednih zaradi del včasih kar velik prometni zamašek, so hitro spravili v prvotno stanje. Pogodbena vrednost opravljenih del je skoraj 30 milijonov tolarjev, investitor pa je Komunalno stanovanjsko podjetje Hrastnik..

Krediti

21. julij - V Hrastniku se tudi v okviru občine trudijo čimbolj pomagati podjetnikom pri njihovih načrtih. V začetku leta so nakazali v garancijski sklad 3 milijone tolarjev in s tem omogočili hrastniškim podjetnikom pridobitev novih ugodnih kreditov za investicije v skupni višini 24 milijonov tolarjev. Precej zanimanja med podjetniki je za subvencioniranje stroškov - od novih delovnih mest, inovacij, investicij in izobraževanja.

Boben

21. julij - Delavci Podjetja za urejanje hudournikov Ljubljana so pričeli s pripravljalnimi deli za regulacijo struge Bobna pri obrtni coni v Hrastniku. Na obeh straneh Bobna so v dolžnini skoraj 50 metrov zgradili zaščitno brežino v kamniti zložbi. Strugo so stabilizirali s pragovi. Do tega mesta so strugo od stare občine, kjer je sedaj Emens center, uredili s kaštami. S to ureditvijo potoka so zaščitili najbolj kritičen del Hrastnika, kjer ob malo večjem nalivu Boben

vedno poplavlja. Predračunska vrednost del je bila 22 milijonov tolarjev, naložbo pa je iz sredstev za investicijsko vzdrževanje hudourniških vodotokov financirala država.

Subvencije

22. junij - Občina skuša z različno pomočjo in subvencijami vplivati na hitrejši razvoj kmetijstva. Poseben poudarek je namenjen preprečevanju zaraščanja travnatih površin. Doslej je občina sofinancirala obnovo več kot 200 hektarjev pašnikov, za kar so namenili 670 tisoč tolarjev. Že četrto leto načrtno izvajajo agromelioracije kmetijskih površin, za kar so namenili več kot 800 tisoč tolarjev. Na področju živinoreje regresirajo cene nakupa plemenskih živali ter umetnega osemenjevanja govedi in cene mlečnih prog (letos več kot 370 tisoč tolarjev).V letu 1999 so pripravili še 10 strokovnih tečajev in seminarjev ter 3 strokovne ekskurzije. Ogledali so si predvsem dopolnilne dejavnosti, kot so predelava mleka, mesa, vrtnarstvo, sirarstvo in podobne dejavnosti. Pri razvoju dopolnilnih dejavnosti so v občini omogočili še analize zemlje ter sofinanciranje nakupa sadik špargljev.

Prigrizki

22. julij - Vodja prehrane v Domu starejših Damjan Zelenik je stanovalkam v okviru srečanje Poletni prepih pokazal nekaj rešitev za drobne prigrizke. Pri pripravljanju prigrizkov so sodelovale tudi stanovalke, ki so si seveda ob koncu zaslužile dobrote z mize.

Promocija

23. julij - Občina se je ambiciozno lotila nekaterih projektov na področju turistične promocije občine. Na začetku leta so izdali koledar prireditev, prospekt občine Hrastnik ter katalog turistične ponudbe z

enodnevnimi izleti. Vse so predstavili na sejmu Alpe Adria v Ljubljani, ko so uspešno promovirali občino. Povečalo se je povpraševanje po raftingu in planinarjenju ter obisku planinske postojanke v Gorah. V okviru spomladanskega čiščenja so uredili mestne ulice in vaške poti, izvedli več čistilnih akcij ter poskrbeli za hortikulturno urejenost naselij. Junija so razpisali natečaj za turistični spominek občine, izvedli so ocenjevanje urejenosti.

Rdeči križ

27. julij - V letošnjem letu je hrastniška Območna organizacija Rdečega križa pomagala s hrano in higienskimi potrebščinami 67 družinam in posameznikom. Oblačila, obutev, posteljnino pa delijo vsak četrtek v tednu. Z oblačili hrastniški Rdeči križ pomaga tudi beguncem v begunskem centru v Hrastniku. To je le nekaj oblik pomoči, s katero ta humanitarna organizacija v Hrastniku pomaga socialno ogroženim ljudem, ki so se znašli v socialni stiski ali težavi. V občini je precej brezposelnih, ki se obračajo na Rdeči križ po pomoč. Hrano in higienske pripomočke kupuje

organizacija z denarjem, ki ga dobi iz proračuna občine Hrastnik in z lastno dejavnostjo. Oblačila, obutev in ostali material so dobili večino od Rdečega križa Nemčije, nekaj oblačil prinesejo Hrastničani sami. Z akcijo slovenskega Rdečega križa Nikoli sami pa so lahko iz hrastniške občine poslali na letovanje na Debeli rtič v zimskih počitnicah osem šoloobveznih otrok iz najbolj socialno ogroženih družin.

Krpanje

28. julij - V občini so zakrpali luknje, ki so nastale na cestiščih zaradi različnih zemeljskih del. Tako so preplastili glavno cesto skozi Hrastnik, ki je bila razrita pri Riklovem mostu zaradi gradnje kolektorja. Uredili so tudi odsek na stranski cesti pod Riklovim mostom. Novo podobo z urejenimi asfaltnimi površinami je dobila tudi okolica bivše stavbe družbenopolitičnih organizacij na Cesti 1. maja.

Čebelarka

30. julij - V Domu starejših je stanovalcem spregovorila o čebelah, njihovih lastnostih, organiziranosti, skrbi zanje, Katjuša Laznik, ki se že precej časa ukvarja s čebelarstvom. Gostja je udeležence srečanja tudi posladkala, saj je prinesla s seboj med iz svojega čebelnjaka.

Kmečke igre

31. julij - V Turju so pripravili člani tamkajšnjega gasilskega društva že desete kmečke igre. Na njih se je pomerilo devet ekip. Hudomušno je sodil star sodniški maček Zdravko Jovan, igre pa je pripravila Silva Peklar. Sodnik Zdravko se je po košnji pohvalil, da tako poceni že dolgo ni bil pokošen travnik - kosci so kosili in grabljice grabile le za dva litra jabolčnika. Več deset let star voz Turjanci vzdržujejo le še zaradi iger. Žaganje hloda je nekaterim delalo nekaj preglavic. Novost je bil letos tek v vrečah, organizatorji so zavezali noge tekmovalcema (ženska in moški). Rezultat so bile salve smeha in hudomušnih vzklikov. Tudi vožnja v samokolnici je vzpodbudila gledalce h glasnemu navijanju. Letos so zmagali domačini, ekipa Gasilskega društva Turje. Župan Hrastnika Leopold Grošelj je na začetku prireditve pozdravil obiskovalce in izkoristil priložnost ter Mitju Železniku predal darilo občine za osvojitev državnega naslova v tekmovanju Kaj veš o prometu. Med igrami so nastopali mladi Turjanci z ljudskimi pesmimi, zaplesali pa so člani KD Anton Tanc iz Marije Gradca pri Laškem.

Županova Micka

31. julij - V Turju so predstavo Županova Micka postavili na prostem. Mladi domači igralci - naturščiki, so se že na svoji premieri predstavili v izredno lepi luči. Obiskovalce so zabavali z dobro igro in hudomušnimi vložki. Tina Peklar in Iztok Železnik sta bila prava Micka in Anže, pa tudi Martina Železnik, Roman in Marko Grešak,

Primož Novak ter Gregor Železnik v drugih vlogah so gledalcem pričarali pred šolo v Turju pravo gledališče na prostem. Vodila jih je izkušena režiserska roka Minke Babič, ki je skupaj s Cvetko Železnik pripravila igralce za nastop. Malo jim je pri pripravi igre

pomagal tudi Tone Partljič.
V Turju so pripravili tudi pravo gasilsko veselico. Za zabavo je poskrbel ansambel Zmaji in pevka Natalija Verboten. Še posebej so obiskovalce pocrkljale turjanske gospodinje, ki so napekle domačih dobrot, da so se mize šibile. Marsikdo v dolini ne pride do metove ali ocvirkove potice. Da o domačem kruhu iz kmečke peči niti ne govorimo.

Stol

31. julij - Stol je bil le eden izmed ciljev hrastniških planincev v mesecu juliju. Odpravili so se še na Golico, Komno, Krn, Črno prst in na Raduho. Dolski planinci pa so se julija odpravili na Ljubelj, Zelenico in Vrtačo.

AVGUST 1999

Krvodajalci

2. avgust - Hrastniško Območno združenje Rdečega križa se ukvarja tudi s krvodajalstvom. Število krvoda- jalcev v občini pada. Na Rdečem križu ocenjujejo, da je temeljni vzrok temu zmanjšanje števila zaposlenih, saj nezaposleni nimajo več interesa za dajanje krvi, ker je to brezplačna humanitarna dejavnost. Kljub temu Hrastničani enkrat tedensko lahko darujejo kri v trboveljski bolnišnici. V prvem polletju je darovalo kri na transfuzijskem oddelku 171 krvodajalcev iz občine Hrastnik. Pri hrastniškem RK razmišljajo, da bi v prihodnje skušali prebivalce bolj seznaniti tudi z možnostjo darovanja delov človeškega telesa. Doslej so le trije Hrastničani pismeno izjavili, da po smrti želijo svoje še uporabne dele telesa podariti

KS Prapretno

5. avgust - Ta dan praznuje KS Prapretno. S prireditvami ga bodo obeležili konec avgusta, ko se ljudje že vrnejo s počitnic. Sicer pa v KS Prapretno v letu 1999 največ energije vlagajo v posodabljanje krajevnih poti, ureditev cestne razsvetljave v vaških jedrih in razvoju kabelske televizije. Vsako leto skušajo narediti kaj novega. V preteklosti so se veselili asfaltne povezave s Hrastnikom, potem posodobitve lokalnih cest, boljše oskrbe s pitno vodo, urejanja kanalizacije in izgradnje sodobnega telefonskega omrežja.

Filatelija

5. avgust - V Domu upokojencev je Iztok Stanič spregovoril o filateliji. Znamke zbira že od mladosti, udeležencem skupnega popoldana je pokazal pripomočke, ki jih potebuje filatelist, sprehodili so se skozi zgodovino in si ogledali del Staničeve zbirke. Vsaka znamka je zgodba zase, ta dan so jih slišali precej. Zanimiva je bila tudi predstavitev priložnostnega žiga in nekaterih slovenskih znamk, ki jih niti slučajno ne bi našli na poštnih pultih.

Dopusti

9. avgust - Čas dopustov se je poznal tudi med rudarji. Ob petkih so imeli kolektivni dopust, proizvodnja premoga je bila v tem času izjemno nizka. Nakopali so le do 20.000 ton premoga v celem mesecu. Odkopavali so samo na enem odkopnem mestu v jami Ojstro. V jami Hrastnik so v tem času izdelovali proge za odkop na koti 40.

Branko Milinovič

11. avgust - Na poti v Ljubljano je umrl Branko Milinovič, nekdanji predsednik skupščine občine Hrastnik in dolgoletni direktor

hrastniške Steklarne. Branko Milinovič se je rodil 23. maja 1936. Diplomiral je na Pravni fakulteti v Ljubljani. Preden je

postal predsednik skupščine občine Hrastnik, je bil direktor hrastniškega gostinskega podjetja. Občino je vodil od leta 1970 do leta 1978. V "njegovem" času so zgradili v Hrastniku nov bazen, delavski dom, zgrajena je bila poslovna stavba, stolpnice na Logu, čez Savo so zgradili nov most, nadzidali dolsko osnovno šolo. Po letu 1978 je več kot desetletje kot direktor vodil največje podjetje v občini - Steklarno Hrastnik. V vseh letih je bilo njegovo delo tesno povezano tudi s kulturnim in športnim napredkom kraja. Bil je med gonilnimi silami v košarkarkem klubu, vseskozi je bil med aktivnimi člani Lovske družine Hrastnik, dejaven je bil v različnih družbeno političnih organizacijah na različnih nivojih. Branko Milinovič je dobitnik občinskega priznanja zaslužni občan.

Mrk

11. avgust - Pa le nismo mrknili, čeprav so nam obljubljali konec sveta. Tudi v Hrastniku so ljudje z zanimanjem opazovali igro narave. Mnogi so si kupili očala, nekateri so uporabili za gledanje kar ščitnik za varjenje. Kar nekaj Hrastničanov pa jo je mahnilo proti Prekmurju, kjer so si ogledali popolni sončni mrk.

Revije

12. avgust - Na srečanju stanovalcev so listali po različnih revijah. Zbrali so veliko različnih revij in knjig z ročnimi deli, ki so jih stanovalke z zanimanjem prelistavale, saj jih še posebej zanima pletenje, kvačkanje, vezenje in druge tehnike.

Končno

14. avgust - Marsikdo je z besedo končno pospremil asfaltiranje magistralne ceste med trboveljskim mostom in Termoelektrarno. Delavci Cestnega podjetja so le položili devet centimetrov debelo plast grobega asfalta. In konec je bilo muk pri vsakodnevni vožnji čez gradbišče, ki je bilo zanemarjeno preko vseh meja.

Strehe

17. avgust - Hrastniški Domex se je lotil obnove streh na nekaterih objektih, ki jih vzdržuje. Tako so delavci Gradbene dejavnosti Hrastnik in samostojnega podjetnika Ahaca iz Trbovelj opravili dela na stanovanjskem bloku Log 23, obnovili so tudi strehe na blokih Log 25 in 28 ter Novi Log 14, 20 in 21. Vse strehe na novo prekrili. Dela spadajo pod investicije, predračunska vrednost del na vseh objektih je 19,5 milijonov tolarjev. Na objektu Log 22 bodo za obnovitev dimnikov primaknili še milijon tolarjev.

Triglavani

17. avgust - Hrastniški borci so se

odpravili na Pokljuko, kjer so sprejeli borce, ki so se vrnili s pohoda na Triglav. Pohoda se je udeležilo sedem članov hrastniškega združenja. Podprli so jih Društvo slovenskih častnikov in Društvo vojaških vojnih invalidov. Ta dan se je nekaj hrastniških borcev udeležilo še srečanja borcev III. VDV brigade na Ponikvi. Teden dni prej pa so se dobili borci Zasavja pri spome- niku Revirske čete na Vrheh.

Puščanje

18. avgust - Dopoldan po 9. uri je Steklarni Hrastnik pričela puščati talilna banja za steklo. Sanacija je potekala po ustaljenem postopku. Pri postopku ohlajevanja taline je sodeloval gasilec PGD Hrastnik.

Revizija

19. avgust - V hrastniški Toplarni so revizorji končali s svojim delom. Skupščina družbe je sprejela poročilo o poslovanju za leto 1998. Ugotovili so še, da je Toplarna uspešno poslovala, saj se je poslovanje normaliziralo in pri ni več nihanj. V podjetju je zaposlenih 20 ljudi.

Kamnine

19. avgust - V Domu starejših so se na srečanju stanovalcev tokrat lotili kamnin in mineralov. Socialna delavka Jasna Rižner - Kosm je predstavila kamnine, minerale, drage kamne in pripovedovanje popestrila s primerki, zgodbami in zanimivostmi.

Država

20. avgust - Hrastniška občina je dobila 7 milijonov tolarjev nepovratnih sredstev na natečaju države Slovenije za razvoj demografsko ogroženih območij. Za ta sredstva je kandidirala s programom vodovoda od Uničnega do Krištandola. Uspešno pa se je za občino Hrastnik zaključil tudi javni natečaj Ministrstva za okolje in prostor, kjer so odobrili še 2,6 milijona nepovratne subvencije za gradnjo tega vodovoda. Letošnja dela na trasi vodovoda Unično - Krištandol so sicer vredna 13 milijonov tolarjev.

Blagoslovitev

21. avgust - V Šavni Peči so pripravili slavnostno mašo v šavnški kapeli, ki jo je daroval škof dr. Franc Kramberger. Škof Kramberger je blagoslovil tudi slopno znamenje, ki ga v vasi obnavljajo. Na slovesnosti je bil tudi hrastniški župan Leopold Grošelj. Občina je letos namenila za dokončno ureditev znamenja milijon tolarjev. Večina pozna znamenje pod imenom kužno znamenje. Strokovnjaki so ugotavljali, da slopno znamenje vča- sih ni zajemalo le kamnitega obeležja, ki so ga obnovili lani, ampak tudi osem nabožnih kipcev. Kipce izdeluje akademski slikar in restavrator Samo Šiles iz Zagorja. V nišah zidanega slopnega znamenja bo odslej postavljeno osem kipcev različnih svetnikov in znamenje v Šavni Peči bo prav gotovo še ena zanimivost vasi, ki v zadnjih letih z različnimi priredit- vami in pridobitvami prijetno preseneča.

Divji

21. avgust - Na državnem prvenstvu mlajših kategorij v Tacnu so se izvrstno odrezali spet mladi hrastniški kajakaši. Med mlajšimi mladinci je v slalomu slavil Kauzer, 9. je bil Kovač, 10. Jamšek in 12. Seničar. Med starejšimi dečki pa je bi Peterlin peti, Vretič 6. in Stoklasa 10. Tako pri dečkih kot pri mlajših mladincih je bilo moštvo hrastniških brodarcev drugo. V spustu pa je med starejšimi dečki postal državni prvak Peterlin, Vretič je bil 7., Stoklasa pa 9. Med mlajšimi mladinci je Kauzer osvojil 2. mesto, Seničar 3., Jamšek 9. in Kovač 11. Obe moštvi naših kajakašev sta postali državni prvaki.

Ogrevanje

25. avgust - V hrastniški Toplarni so po besedah direktorja Borisa Trstenjaka že pripravljeni na novo kurilno sezono. Toplarna letos ne povečuje števila odjemnikov toplotne energije. Še v letošnji kurilni sezoni bodo spet priključili na toplovod bivši hotel Jelka v Hrastniku, kjer so pričeli urejevati poslovne prostore.

Vpis

25. avgust - V hrastniški Glasbeni šoli so pričeli z naknadnim vpisom v nekatere oddelke. Nekaj prostih mest je bilo še na oddelkih klavirja, klarineta, saksofona, tolkal, nekaj več na oddelkih violine, plesa in male glasbene šole.

Triglav

25. avgust - Skupina dolskih planincev se je povzpela na slovenskega očaka Triglav. V avgustu pa so dolski planinci opravili tudi lepo turo v Kamniških alpah - bili so na Cojzovi koči in na Skuti.

Praznik

27. avgust - V Prapretnem so praznovali krajevni praznik, s katerim se spominjajo na aretacije in izgona družin ustreljenih talcev v koncentracijska taborišča. V okviru praznovanja so pripravili turnir v balinanju na Trati in turnir v malem nogometu na igrišču pred zadružnim domom. Mladi gasilci so pripravili prikaz gasilskih veščin.V dvorani Zadružnega doma pa so pripravili še krajšo slovesnost s slavnostnim govorom in otvoritvijo razstave slik krajana Vinka Hrovatiča. Praznovanje so zaključili z zabavo s skupino Snoopy.

Za starejše

27. avgust - Območna organizacija Rdečega križa Hrastnik veliko pozornost posveča skrbi za starejše občane. V Domu starejših v Hrastniku aktivistki že štiri leta vodita tedensko skupino za samopomoč, ki je med stanovalci doma priljubljena oblika druženja. Junija so 12 stanovalcev popeljali na enodnevni izlet. Rdeči križ vsem, ki praznujejo rojstni dan, podari ob praznovanju rožo, po potrebi nudijo oskrbovancem tudi oblačila. Na združenju je preko javnih del zaposlena delavka, ki nudi pomoč onemoglim na domu. Potrebe po takšni pomoči so v občini vse večje. Tudi za druge starejše občane znajo poskrbeti. Letos so se z avtobusom odpravili na izlet v Belo krajino.

Stik

27. avgust - Malo po 17. uri se je pričelo kaditi iz stanovanja na Trgu borcev NOV na Dolu pri Hrastniku. Gasilci GD Hrastnik so v prisotnosti

policije strokovno odprli vrata stanovanja, da je lahko dežurni elektrikar odpravil kratek stik v električni napeljavi.

Citrarji

28. avgust - Na Kopitniku so se kljub dežju v jutranjih urah zbrali citrarji, planinci in ljubitelji citranja. Že devetič je Peter Napret v sodelovanju z Planinskim društvom Rimske Toplice, ki upravljajo s kočo na Kopitniku, pripravil srečanje citrarjev iz vse Slovenije. To popoldne so bili še posebej zanimivi nastopi mojstrice citer Jasmine

Levičar iz Ljubljane, Karlija Gradišnika iz Logarske doline in zakoncev Cite in Jožeta Galiča, ki sta se predstavila v duetu s citrami in harmoniko. Vzdušje in organizacija, kot vsako leto - odlično.

Mivka

28. avgust - Na igrišču Tenis kluba Hrastnik na Štircu je pripravil mladinski klub Šoht iz Hrastnika turnir v odbojki na mivki. Ekipe so sestavljali trije člani, ekipe z žensko članico so imeli v startu 2 točki prednosti. Vsak, ki je udrihal po žogi, je prejel Šohtovo majico. Zmagala je ekipa Titova mladina (Aleš Hribar, Iztok Deželak, Sebastjan Ledinek) pred ekipo Smile, Svižci, Borci 41, Najstnicami ter Shakesom. Sodelovalo je 10 ekip.

Člani

29. avgust - Cela četa hrastniških kajakašev se je udeležila državnega prvenstva v slalomu na Soči v Solkanu. Mladi kajakaši so se uvrstili takole: 7. Laznik, 8. Kauzer, 17. Laznik, 27. Pečnik, nastopili pa so še Vretič, Jamšek, Zalokar, Železnik, Seničar, Peterlin in Stoklasa. Med ekipami je bila postava Kauzer, Laznik, Bočko četrta.

Dan prej je bilo na Soči pri Trnovem državno člansko prvenstvo v spustu. Aleksej Bočko, čeprav mladinec, je v sprintu ugnal celotno člansko ekipo. Drugi je bil Gregor Laznik, Davor Železnik je bil šesti, Peter Kauzer pa 8. V klasičnem spustu pa je bil Železnik 7., Bočko pa 8. V moštveni vožnji so Bočko, Železnik in Laznik osvojili bronasto medaljo.

Prenovitev

30. avgust - Končno so pričeli z obnovo bivšega hotela Jelka v središču mesta. Objekt je že lepo propadal. Novi večinski lastnik objekta Ram Invest se je odločil za temeljito prenovo prostorov, kjer naj bi dobil svoje prostore Davčni urad za Zasavje. Pogajanja o teh prostorih so bila izjemno težka, saj so se pojavljali različni ponudniki. Vendar so se na Davčnem uradu le odločili za hrastniški objekt, ki bo s tem dobil zanimivega najemnika. Ram invest večji del objekta preurejuje v poslovne prostore. Za davčno upravo bodo uredili okrog 1400 kvadratnih metrov prostorov. Nekaj prostora bo namenjenega še drugim obrtnim in gostinski dejavnosti, okrog 430 kvadratnih metrov pa lastnik ponuja občini za ureditev socialnih stanovanj.

Sadovnjaki

31. avgust - Hrastniška občina se je vključila v projekt oživitve in naprave travniških sadovnjakov in sadnih vrtov v Sloveniji. V sodelovanju s Kmetijskim zavodom Ljubljana in Ministrstvom za kmetijstvo pripravljajo razstavo sadja s strokovnim vodstvom. Razstava bo sestavni del osnovnošolskega pouka. Načrtovalci projekta pripravljajo posebno zloženko za vsa gospodinjstva in sejem sadja. V okviru projekta nameravajo prikazati oživitvene, vzgojne in normalne reze sadnega drevja, precepljanje neustreznih sort in divjakov ter predstaviti celotno oskrbo na tem področju.

Prisojnik

30. avgust - Hrastniški planinci so lepe avgustovske dni izkoristili za planinske ture na Prisojnik, Veliko planino, Jezersko, Triglav, seveda pa niso manjkali tudi na srečanju citrarjev na Kopitniku.

SEPTEMBER 1999

Šola

1. september - Odprla so se vrata hrastniških osnovnih šol in tudi vrata glasbene šole Hrastnik. Na šoli heroja Rajka so čez počitnice izvedli nekaj vzdrževalnih del. Prebelili so hodnike na predmetni stopnji, zamenjali 10 šolskih tabl. Ločili so likalnico od jedilnice, uredili dostop z glavne ceste, zaprli šolsko dvorišče, uredili prostore za socialno delo, pričeli pa so urejati tudi šolski arhiv. Na OŠ so ustanovili šolski sklad. Na dolsko šolo so sprejeli 23 novih učencev, skupaj se šola na Dolu 239 učencev. Iz učbeniškega sklada so razdelili 212 učbenikov (14 brezplačno).

V Glasbeno šolo hodi v šolskem letu 1999/2000 okrog 200 učencev. Letos so pričeli na novo poučevali rog in oboo, nadstandardni pouk pa so pripravili za tiste, ki si želijo naučiti igranja na citre in električne klaviature.

Varna pot

1. september - Z začetkom šole se začenja tudi skrb za varno pot otrok v šolo in iz nje. Hrastniški Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pripravil vrsto aktivnosti, da bi bila pot čimbolj varna. Postavili so trikotne plakate "vozite previdno", razdeljevali opozorilne letake voznikom. V bližino vrtcev in šol so postavili opozorilne prometne znake o šolskih poteh. V prvih dneh šole so otroke varovali policisti, šolski prometniki, pa tudi šolske patrulje upokojencev.

Soča 99

1. september - Na Soči pri naselju Avče so zaključili akcijo Soča 99, v kateri je sodelovalo tudi devet članov skupine klor iz TKI Hrastnik. Skupaj s še 20 strokovnjaki različnih specialnih enot Uprave za zaščito in reševanje pri obrambnem ministrstvu RS so odstranjevali nevarne granate iz prve svetovne vojne. Hrastniško enoto je vodil Boris Kreže. V akciji so iz reke izvlekli 19 granat. Hrastničani so poskrbeli za razstrupljevanje strupenega bojnega plina, ki se je nahajal v ampulah granat.

Samopomoč

2. september - S septembrom so se v Domu starejših pričele sestajati skupine za samopomoč (Slavčki, Deteljice, Jesenski listi), kar 3 skupine ugankarjev, skupina za jutranjo telovadbo in skupina za ročna dela. V domu so poletnem premoru pričeli spet s priljubljeno tombolo.

Paša

3. september - Na Kovku v domu krajanov so se na drugem srečanju, ki ga je pripravila Kmetijsko svetovalna služba Trbovlje - Hrastnik, zbrali pašničarji iz občin Trbovlje in Hrastnik, priključili pa so se tudi kmetje iz Laškega, Zagorja in Radeč. Letos so spregovorili o možnostih za izboljšanja travne ruše na pašnikih. Predaval je prof. Tone Vidrih iz Biotehniške fakultete. Udeleženci srečanja, kar 75 se jih je zbralo, so si ogledali tudi pašnik kmetije Homšek, na katerem pasejo krave dojilje s teleti. V občinah Trbovlje in Hrastnik je zadnja leta vse več zanimanja za pašo, saj je travnata površina tako najbolj učinkovito izkoriščena.

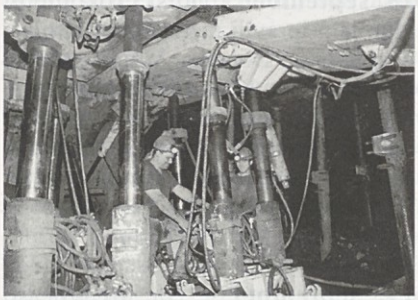
Sejem knjig

3. september - Hrastniški študentski klub Šoht je pripravil prvi sejem knjig v svojih prostorih na Cesti Vitka Pavliča v bivšem samskem domu. Z obiskom organizatorji niso bili najbolj zadovoljni. Kljub vsemu pa je nekaj poslov steklo. Prodajalci so ponujali predvsem učbenike za srednje šole.

Bili so smešno poceni.

Rekord

6. september - V jami Hrastnik so pričeli s proizvodnjo premoga v kotnem polju kote 40. Premog so tam kopali do

začetka decembra, namenjen pa je bil izključno potrebam trboveljske Termoelektrarne. Kljub starejši opremi so rudarji v tem polju dosegli rekordno proizvodnjo - od 6. septembra do 10. oktobra je odkop napredoval kar za 73 metrov. Rudarji so nakopali kar 1400 ton premoga na dan.

Dolenjska

6. september - Učenci OŠ Vitka Pavliča so se odpravili na ekskurzijo po Dolenjski. Ogledali so si Turjak, Trubarjevo in Jurčičevo domačijo in samostan Stična.

Svetovalci

8. september - V občini so se mudili kmetijski svetovalci iz cele Slovenije. Posebna delovna skupina je predstavila strokovne vidike projekta oživitve travniških sadovnjakov in sadnih vrtov v Sloveniji. Šestdesetim udeležencem je Nada Grešak predstavila program oživitve v občini Hrastniki, Jani Gačnik je predstavil odziv občin na projekt, Franc Kotar pa poletne in jesenske organizacijske in tehnološke ukrepe v sadovnjakih. Kmetijski svetovalci so spregovorili še o programu predelave žganja, tehnoloških ukrepih predelave sadja za sadne sokove, sadjevec, sadne kise in sadna žganja, ter organiziranju prodaje sadja. Udeleženci izobraževalnega srečanja so se v sadovnjakih na Marnem in v Turju spoznali s pravilnim obiranjem sadja in priprave za trg in predelavo ter precepljevanjem travniških sadovnjakov. Strokovnjaki ocenjujejo zasavski prostor kot področje, kjer so se stare sadne sorte najbolje ohranile. Gotovo so slovenska posebnost ohranjeni stari nasadi sadja na zasavskem področju. Tudi gradnje in jabolčnik je po mnenju strokovnjakov v naših krajih izjemno kvalitetno. Kvaliteta dokazuje, da imajo pridelovalci veliko znanja in primerno tehnologijo predelave sadja.

Strategija

8. september - V Steklarni Hrastnik je v septembru dozorela pomembna odločitev, ki je pomenila pravo prelomnico v podjetniški filozofiji tega podjetja. Vodstvo firme se je namreč odločilo ukiniti veliko serijske proizvodnje in povečati obseg proizvodnje gostinskega stekla. Ocenili so, da bodo tako lažje sodelovali na evropskem trgu, kjer ne morejo odprto konkurirati precej večjim steklarnam.

Pomoč

10. september - Temeljna dejavnost hrastniškega Rdečega križa je pomoč ljudem. Precej se jih oglasi v pisarno na Cesti 1. maja v stavbi Glasbene šole, kjer ima Rdeči križ sedež. Največ ljudem v socialni stiski pomagajo s paketi hrane, pa tudi z obleko in obutvijo. Med osnovnimi dejavnostmi organizacije je tudi krvodajalstvo, Hrastničani oddajo kri vsak četrtek na rednih krvodajalskih akcijah v trboveljski bolnišnici.

Knjižnica

13. september - Na dolski osnovni šoli so odprli vrata povečane in preurejene knjižnice. Knjižnico so lahko preuredili

zaradi tega, ker so prestavili računalniško učilnico v prvo nadstropje šole. Poleg knjižničnega prostora so uredili v tretjem nadstropju šole še čitalnico.

Milijoni

14. september - Rudnik Trbovlje - Hrastnik je tudi v letu 1999 poravnal rudarsko škodo zaradi vpliva na okolje. Letos je občina iz Rudnika prejela 53 milijonov tolarjev na račun odškodninskega zahtevka za skupne projekte na robu eksploatacijskega območja.

Zmajček

15. september - Vse hrastniške vrtce je ta dan obiskal čisto pravi Zmajček. No, le velika lutka, ki je predstavila revijo Zmajček in se poigrala z otroki v vrtcih. Ti so dobili tudi majhno darilce - revijo Zmajček.

Vojsko

16. september - Krajevno združenje ZZB Teren I je pripravilo izlet na Idrijsko. Udeleženci so si ogledali muzej v Idriji in obiskali partizansko tiskarno Slovenija na Vojskem. Člani občinskega združenja ZZB pa so se septembra udeležili še odkritja spominske plošče nedolžnim žrtvam v Novem Celju - invalidnim osebam, ki jih je okupator junija 1941 odpeljal v krematorij, srečanja brigadirjev MDB v Gomilskem in srečanja borcev v Litiji ob obletnici napada zavezniških letal na most Pogonik..

Abonma

17. september - Z izjemno prijetno zloženko je Kulturno rekreacijski center Hrastnik povabil ljubitelje gledališča k vpisu gledališkega abonmaja v sezoni 1999/2000. Abonentom so ponudili naslednje predstave: Ljubezenska pisma, Ljubimec najine žene, Žurka za punce, Teta Magda, Blagi pokojniki - dragi možje.

Nika in promet

17. september - Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je daroval prvošolcem zanimivo darilo - zanje so namreč pripravili lutkovno igrico Nika in promet.

Zmaga ostala

18. september - Dolski rokometni klub je pripravili mednarodni turnir v novi dvorani Dolanka. Vrstni red: Dol TKI Hrastnik, Krim Ljubljana, Slovan Ljubljana in Rika Feldkirch Avstrija. Najboljši strelec turnirja je bil Borut Maček (Feldkirch), najboljši vratar Klemen Sikošek (Dol) in najboljši igralec Asad Adrović (Krim)

Sto let

19. september - Na Mrzlici so proslavili 100 letnico prve koče (imenovali so jo po slovenskem rodoljubu Janezu Hausenbichlerju) na tej planini, ki povezuje Zasavje in Savinjsko dolino. Seveda so se slavja udeležili tudi hrastniški in dolski planinci. Člani PD Hrastnik so september izkoristili še za pohode na Dobrčo - Begunjščico, Karavanke, zasavske hribe in Mangart. Dolski planinci pa so se odpravili septembra še na Ratitovec in Martuljek.

Celjski sejem

19. september - Na celjskem obrtnem sejmu so se zelo uspešno predstavili tudi člani hrastniške Obrtne zbornice. Na skupnem razstavnem prostoru so na 63 kvadratnih metrih svojo dejavnost obiskovalcem postavile na ogled firme Kaj, Emma, Emens, Kamnoseštvo Šergan, Mojster Borut, Los, Plastok, Kopeks in samostojna podjetnika Roman Dolanc in Karel Dragar. Zadnji trije so se predstavljali prvič. Toliko članov hrastniške obrtne zbornice se še ni predstavljajo na največjem slovenskem sejmu. Z obiskom in zanimanjem za njihovo ponudbo so zelo zadovoljni. Tudi pogoji za razstavljalce so bili letos zelo dobri, saj so Hrastničani razstavljali v novi sejemski hali. Nastop na celjskem

obrtnem sejmu je s 300 tisoč tolarji podprla tudi občina Hrastnik, saj je to tudi priložnost za promocijo občine.

Portorož

19. september - Učenci OŠ heroja Rajka so preživeli pet dni v šoli plava nja v Portorožu.

Umag

19. september - Na mednarodnem prvenstvu Hrvaške v mini rokometu so sodelovali tudi mladi dolski rokometaši. V svojih kategorijah so osvojili četrto, peto in deseto mesto. Turnirja se je udeležilo 25 desetletnikov, spremljali so jih tudi starši.

Ekskurzije

22. september - Dolski osnovnošolci so bili na zanimivi ekskurziji v Podgorici (jedrski reaktor), Bistri (tehnični muzej) in Ljubljani (bota nični vrt in prirodoslovni muzej). V septembru so v okviru športnega dne učenci predmetne stopnje odšli na pohode v Gore, Kopitnik, Kal, Mrzlico, Kum ter Šmohor. Šestošolci pa so si ogledali Celje, Šempeter, jamo Pekel ter Aškerčevo rojstno hišo.

Ročna dela

22. september - V Domu starejših so odprli razstavo ročnih del stanovalcev, ki so jih ustvarili v zadnjem letu. Nekateri si sami krajšajo čas, precej pa jih prihaja kar na delovno terapijo, ki jo vodi delovna terapevtka Andreja Kurbus. tu nastajajo izdelki iz papirja, lepenke, gline, semenk, blaga in svile. Razstava je imela lep odmev med obiskovalci, po zaprtju pa so jo prestavili še v prostore knjižnice Antona Sovreta.

Športniki

23. september - Ob dnevih upokojencev je Društvo upokojencev Hrastnik pripravilo več tekmovanj, ki so jih zaključili s kegljaškim srečanjem DU Hrastnik in DU Dol. Boljši so bili Dolani. 15. septembra so se pomerile ekipe društev upokojencev na ribiškem tekmovanju. Vrstni red: Hrastnik, Dol, Radeče, Zagorje. Dva dni kasneje je bilo balinarsko tekmovanje: Vrstni red: Steklarna, Rudnik, Zidani Most, Dol. 21. septembra pa so na hitropoteznem šahovskem turnirju zmagali Hrastničani pred Trbovljami, Zagorjem in Trbovljami I.

Gasilci praznovali

24. september - V poslovni stavi so pripravili praznovanje ob 70 letnici društva člani Industrijskega gasilskega društva Steklarne Hrastnik. Ob prazniku so pripravili svečano sejo,

razvili nov prapor in izdali lično brošuro o svojem delu. Društvo so ustanovili 21. julija 1929 na pobudo tedanjega poveljnika PGD Hrastnik Avgusta Dolinška. V 70 letih je društvo preživljalo vzpone in padce. Poleg gasilskih nalog so člani društva znali vedno skrbeti tudi za družabnost. Prostovoljno delo je bilo v društvu vsa leta nepogrešljiv spremljevalec različnih akcij. Društvo je dobilo prvi rešilni avto leta 1933. Leta 1957 je dobilo Gasilsko društvo Steklarne Hrastnik gasilski dom s štirimi stanovanji in štirimi garsonjerami za člane. Takrat so razvili tudi prapor in krstili nov tipiziran gasilski avto. Leto 1990 je prineslo največjo

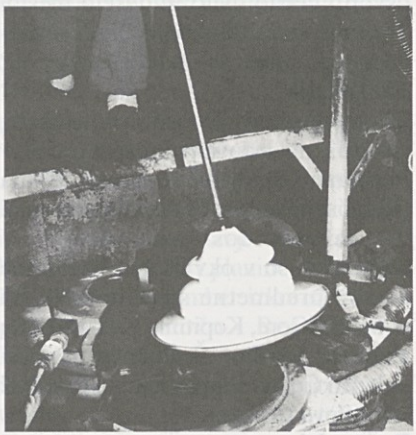
preizkušnjo članov društva - velik požar v steklarni v skladišču gotovih izdelkov. Le z nadčloveškimi napori gasilcev je uspelo požar zaustaviti, predno bi razdejal celotno tovarno. V požaru so ugasnila 3 življenja. Novo skladišče je tudi protipožarno zelo sodobno urejeno. V jubilejnem letu PIGD Steklarne Hrastnik vodita predsednik Janez Kavzar in poveljnik Ivan Grum. Članom društva so ob jubileju še posebej čestitali župan Leopold Grošelj, direktor Steklarne Stojan Binder in predsednik Gasilske zveze Hrastnik Miran Grohar.

Izleti

24. september - Skupina stanovalk Doma starejših si je ogledala razstavo izdelkov ročnih del ob 30 letnici delovne terapije Doma Tisje v Šmartnem pri Litiji. Sicer pa so se stanovalci doma v septembru odpravili še na planinski izlet na Mrzlico, pripravili so literarno uro o slovenskih gradovih, praznovali rojstne dneve skupaj s pevsko skupino iz Ljubljane in se 15. septembra v čudovitem dnevu izjemno zabavali na popol- danskem pikniku. Na piknik so povabili tudi svojce stanovalcev, ki so se priključili stanovalcem pri športnih igrah.

Praznik

25. september - Praznovali so hrastniški steklarji. V športni dvorani na Logu so se zbrali delavci in upokojenci Steklarne na tradicionalni prireditvi Steklo in svetloba. Direktor tovarne, ki zaposluje največ delavcev v hrastniški občini, Stojan Binder, je povedal, da so se v podjetju odločili za korenito spremembo, saj bo z novim tisočletjem zaživela tudi nova firma z imenom Opal, ki bo združevala sedanjo ročno proizvodnjo. Pa tudi na drugih področ- jih se obetajo spremembe, saj so po Binderjevih besedah edine stalnice na trgu spremembe. Prisotne je pozdravil tudi predsednik steklarskega sindikata Soniboj Knežak. Ob prazniku so tudi letos podelili priznanja Steklarne Hrastnik. Prejeli so jih Marjan Pošebal, Franc Zaletel, Pavel Bauerheim, Miro Zorc in Majda Krošlin. Ob 40 letnici časopisa Steklar, ki so ga tudi obeležili v soboto, je spregovoril član prvega uredniškega odbora Franc Tramte. Skupaj z njim sta priznanji za delo v prvem uredniškem odboru steklarskega časopisa prejela še Justa Bevec in

Maks Mrcina, ter kasnejši urednici Milica Kobal in Jasna Rižner - Kosm. V kulturnem delu programa, ki ga je povezoval Matej Kaiser, so nastopili steklarski pevci in godbeniki, za zabavo pa je poskrbel ansambel Veter.

Nova sezona

25. september - Hrastniški košarkarji so startali v novo sezono v 1 B. SKL. V ekipi je prišlo do nekaj sprememb. Odšla sta Mitja Starovasnik in Metod Tomašič (v Zreče), prišli pa so Andrej Šoštarič in David Čop iz Pivovarne Laško in Jože Žitnik iz Heliosa. Ekipo še naprej vodi Drago Gomilar. Hrastničani v letošnji sezoni ne merijo na vrh. Radi bi ostali nekje na sredini prvenstvene razpredelnice.

Kegljači

25. september - Društvo upokojencev Dol je pripravilo v septembru zanimivo tekmovanje v kegljanju, ki se ga je udeležilo 25 upokojencev in 4 upokojenke iz Brežic, Krškega, Radeč, Zagorja, Trbovelj, Hrastnika in Dola. Predtekmovanje na kegljišču na Logu so pripravili od 14. do 16. septembra. Na finalu je sodelovalo osem najboljših tekmovalcev iz predtekmovanja. Po obeh tekmovanjih je zmagal Marjan Prhne (Hrastnik) pred Ljubom Čakiče (Dol), Jožetom Tomšetom (Trbovlje), Jankom Javorškom (Zagorje) in Zvonetom Lebarjem (Radeče).

Korenine

25. september - Člani društva Korenine, ki delujejo v KS Prapretno, so pripravili zanimivo srečanje s prijatelji iz Bohinja. Na Trati so se pomerili v malem nogometu in balinanju ter preživeli dan v prijetnem druženju. Na obisk je prišel tudi bohinjski župan, ki si je med drugim v spremstvu hrastniškega kolega ogledal tudi novo telovadnico na Dolu.

Škali

25. september - V Trbovljah je bil turnir v spomin na Mirka Škaličkija. Zmagala je ekipa domačega Rudarja pred Dolom TKI Hrastnik, Mitol Sežano in Preddvorjem.

Nadzorništvo

28. september - V Hrastniku so odprli prenovljeno stavbo Elektra. Trak sta prerezala direktor Elektra Ljubljane Ludvik Sotošek in hrastniški župan Leopold Grošelj. Nekdaj je bila v tej stavbi pri Riklovem mostu razdelilna transformatorska postaja, ki so jo uredili leta 1963. Ko so leta 1985 zgradili novo RTP postajo med hrastniškim muzejem in TKI, so tja preselili tudi nadzorništvo. Stavbo pri Riklovem mostu so pričeli urejati leta 1993, ko so obnovili streho. Celotna ureditev je veljala 52 milijonov tolarjev, projekt je delo Beton projekta iz Zagorja, izvajalec obsežnih del pa je bila GD Hrastnik. V novih prostorih dela 8 delavcev Elektra. Prenovljeno nadzorništvo pomeni poleg normalnih pogojev za delo zaposlenih tudi približanje Elektra njihovim odjemalcem. Hrastničani in okoličani lahko sedaj v Hrastniku urejajo vse okrog elektro soglasij, novih priključkov, prestavitev in drugih zadev.

Pohod

28. september - Pohoda na Kal se je v tednu upokojencev udeležilo kar 86 hrastniških upokojencev. Nekaj dni prej pa jih je 51 odšlo na izlet v neznano.

Pineta prodana

29. september - Počitniška skupnost Hrastnik je prodala počitniško naselje v Novigradu. Konec septembra so kupci, podjetje Erica d.o.o. Novigrad, in člani počitniške skupnosti Rudnik Trbovlje - Hrastnik, TKI Hrastnik, Sijaj, Komunalno stanovanjsko podjetje, Osnovna šola, Okus Dol in Občina Hrastnik sprejeli ponudbo kupca. Z njim so podpisali pogodbo vsi prej našteti, razen občine, saj mora o prodaji premoženja odločati Občinski svet. Sestanka se niso udeležili predstavniki poslovnega sistema Mercator in stečajni upravitelj Mercator Nebotičnika. Z njim bo podpis uredil kupec sam. Po dogovoru je Erica d.o.o. Novigrad plačala prvo pogodbeno obveznost v višini nekaj nad 20 milijonov tolarjev Počitniški skupnosti Hrastnik takoj po sestanku. S tem denarjem mora Počitniška skupnost poravnati dolgove do občine Novigrad. Po plačilu teh obveznosti bo kupec nakazal prvi obrok vsem solastnikom po pogodbah s posamez-

nimi solastniki. Po plačilu vseh obveznosti bo kupec postal lastnik počitniškega naselja Pineta.

O proračunu

29. septembra - Na tretji seji nadzornega odbora občine Hrastnik so člani tega organa pregledali realizacijo proračuna občine Hrastnik za prvo polletje leta 1999 in porabo proračunskih sredstev za financiranje otroškega varstva.

Čelade

29. september - V hrastniških vrtcih so otroke obiskali predstavniki hrastniškega Sveta za vzgojo in preventivo v cestnem prometu. V vse štiri enote hrastniškega Vrtca: Dolinco, Sonček, Lučka in Čenča so prinesli čelade za varno vožnjo s kolesi. Policist je malim kolesarjem razložil, da oprema s čeladami ne pomeni, da lahko s kolesi mirno zapeljejo na prometne ceste. Čelade bodo malčke varovale pri vožnji na dvoriščih in poligonih. Vzgojiteljice so prejele tudi posebne knjige o varni vožnji.

Štipendije

29. september - V novih prostorih rokometnega kluba Dol TKI Hrastnik v dvorani Dolanka so pripravili slovesnost ob podpisu pogodb o pomoči pri šolanju s šestimi mladimi rokometaši tega kluba. Predsednik kluba Vili Petrič je povedal, da pogodbe za mlade rokometaše pomenijo vzpodbudo pri rednem delu v klubu in šoli, klubu zagotavljajo boljše načrtovanje ekipe, staršem pa lažje šolanje svojih otrok. Prejšnji večer so pogodbe podpisali štirje rokometaši in njihovi starši: Jure Zdovc, Damjan Pap, Rok Petrič in Janez Košir, zaradi zadržanosti pa so naknadno sklenili pogodbe še Marko Jerič in Marko Funkl. Takšno politiko kluba, ki mu ni vseeno, kaj se dogaja z mladimi, je na slovesnosti pozdravil tudi hrastniški župan Leopold Grošelj.

Ročna dela

29. september - V galeriji v delavskem domu so člani Društva upokojencev Hrastnik pripravili razstavo ročnih del njihovih upokojenk. Predstavile so se kar z okrog 100 izdelki, ki si jih je ogledalo precejšnje število radovednih obiskovalcev.

Mina

29. september - Delavci KSP Hrastnik so pri kopanju v bližini Riklovega mostu našli neeksplodirano bojno sredstvo. Mino kalibra 80 mm, ki izvira iz druge svetovne vojne, je odstranil pirotehnik iz Celja.

Zaključek

30. september - V Domu starejših so pripravili zaključno prireditev ob tednu upokojencev. Nastopili so učenci in učenke Glasbene šole Hrastnik, ki so z igranjem na različne instrumente stanovalcem in gostom pripravili lep program. Na prireditvi je govoril predsednik Društva upokojencev Hrastnik Adolf Laznik, ki je domu za stanovalce izročil lepo darilo - cvetlična stojala, ki bodo stanovalkam služila za okrasitev prostorov z rožami. Na prireditvi so razglasili rezultate ocenjevanja balko- nov doma, za katere skrbijo stanovalci sami. Najlepše je bilo tokrat urejeno 1. nadstropje doma, med posamezniki pa so se najbolj odrezale Pavla Maček, Ana Ladiha, Ana Hrastnik, Alojzija Žohar, Ljudmila Rezec in Cilka Zupanc. Direktor doma Drago Kopušar jim je izročil nagrade - lončnice.

Klevišarjeva

30. september - V knjižnici Antona Sovreta se je Vida Bošnjak Logar pogovarjala z dr. Metko Klevišar, predsednico slovenskega društva Hospic, tudi Slovenko leta. Večer je bil prežet s plemenitostjo, pogumom

in življenjsko energijo, ki jo oddaja dr. Klevišarjeva.

Kajakaši

30. september - Ob zaključku kajakaške sezone so bili v Brodarskem društvu Hrastnik izjemno zadovoljni z rezultati svojih tekmovalcev. Še posebej so se veselili evropskih kolajn Alekseja Bočka in Gregorja Laznika, pa tudi državnih naslovov in drugih lepih uvrstitev.Tekmovalci so se v različnih kategorijah udeležili 27 tekem. Med drugim so tekmovali tudi na tekmah slovenskega pokala. Med starejšimi dečki je v spustu skupno zmagal Janoš Peterlin, med mlajšimi mladinci je skupno drugo mesto zasedel Peter Kauzer. V slasomu pa je bil med starejšimi dečki Janoš Peterlin skupno 3., Gregor Vretič pa 5. Peter Kauzer je med mlajšimi mladinci slavil skupno zmago.

Dejavna OŠ

30. september - Hrastniški osnovnošolci so pričeli s plesnim tečajem za sedmošolce in osmošolce. V septembru so odšli osmošolci na ekskurzijo v Podgorico, botanični vrt in Tržič, ostali pa na jesenske pohode.

OKTOBER 1999

Rajanje

1. oktober - Hrastniški upokojenci so dneve upokojencev zaključili z zabavno prireditvijo, n kateri so zapeli člani MPZ Steklar. Zbranim sta spregovorila župan Leopold Grošelj in predsednik DU Hrastnik Adolf Laznik. Rajanje ob zvokih zabavnega ansambla je trajalo pozno v noč.

Zalit podvoz

1. oktober - Zjutraj je voda na Cesti Hermana Debelaka zalila podvoz. Gasilci PGD Hrastnik-mesto in delavci KSP Hrastnik so očistili odtoke in jih prebili z avtocisterno.

Pot spominov

2. oktober - Krajevna organizacija ZZB Dol je pripravila pohod po Poti spominov in tovarištva na območju KS Dol. Pohodniki, večina članov Zveze združenj borcev, so se odpravili iz Dola proti Kalu. Na poti so se ustavljali ob partizanskih spomenikih, se spominjali dogodkov iz NOB in še posebej z zanimanjem prisluhnili, kaj vse se je dogajalo na Kalu, kjer je bila partizanska tiskarna. Tam je padel kurir tiskarne Boris Pust, po katerem je nosila ime dolska osnovna šola. Pohod so udeleženci zaključili pri lovski koči na Kalu, kjer je obujal spomine nosilec partizanske spomenice Lojze Ribič. Vmes pa so pohodnikom spregovorili še Jože Dragar, Nanko Deželak, Slavko Deželak in Vanda Hafner. Seveda na koncu ni manjkalo vedrega razpoloženja ob harmoniki in petju.

Istega dne so pripravili borci izlet za nagrajence natečaja Kaj več o imenu ulice, kjer stanuješ? Skupaj z nagrajenci so se v Dražgoše, v Prešernov gaj v Kranju in na Brnik odpravili tudi starši in člani komisije pod vodstvom predsednice ZZB NOV Pavla Zadobovšek.

Uspešni Sinetovci

2. oktober - Tekmovanja varnostih služb so se udeležili tudi delavci hrastniškega Sineta. Na tekmovanjih so se odlično odrezali, saj so osvojili 3 pokale za moštvene uspehe in 3 posamične medalje.

Kurilna sezona

3. oktober - Čeprav so v marsikateri peči zakurili že septembra, se je uradna kurilna sezona pričela 3. oktobra. V hrastniški Toplarni so povedali, da so bili na pričetek kurjenja dobro

pripravljeni in je ogrevanje hrastniških stanovanj steklo nemoteno.

Fosfati

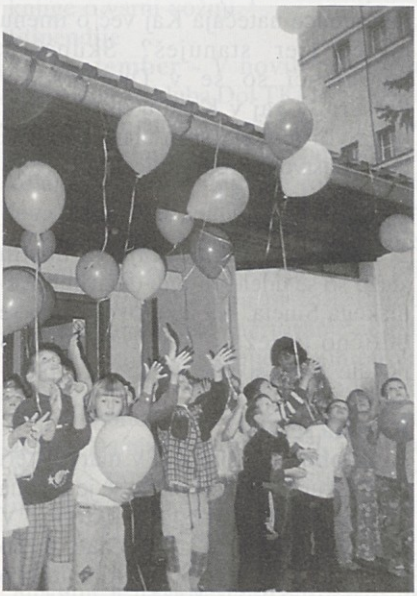
3. oktober – V TKI so v oktobru opravili poskusno proizvodnjo za izraelskega poslovnega partnerja Rotem. Za TKI pomenijo novi proizvodi prehod v višji kakovostni razred in manj obremenjeno okolje. S proizvod- njo v TKI bi zapolnili petino tovarniških kapacitet, v prihodnosti pa celo polovico kapacitet proizvodnje fosfatov.

Korajža

4. oktober - V stari telovadnici dolske osnovne šole so pripravili prireditev Korajža velja, na kateri so se kot veliki pevski in plesni zvezdniki predstavili učenci od 3. do 8. razreda OŠ Dol. Prireditev sta omogočili Občina Hrastnik in DPM Dol.

Baloni

4. oktober - Točno ob 12. uri so otroci hrastniških vrtcev in tudi nekaterih razredov OŠ spustili v zrak balone želja. Nanje so namreč narisali svoje želje, ki naj bi se jim uresničile. Akcijo je pripravilo Društvo prijateljev mladine.

Cigani?

5. oktober - Že dolgo nismo v naših krajih doživljali na cesti podobne atrakcije. Iz litijske smeri so namreč pripotovali člani gledališke skupine Hipponete. Gledališče je štelo 10 konjev, 6 mul, 3 žrebeta, 4 pse, kozo, 5 kokoši, petelina ter celo 13 ljudi. Poslikane kočije so bile prava paša za oči. Čeprav je marsikdo mislil, da so to cigani, takšne ugotovitve niso držale. Mednarodna karavana umetnikov je sestavljena iz Francozov, Fincev, Italijanov in Belgijcev, potujejo po celi Evropi. Bili so že v Skandinaviji, na Irskem, v Franciji, Italiji, iz Slovenije pa se bodo odpravili na Madžarsko. Umetniki so se hitro dogovorili z lastnikom zemlje in postavili tabor na Marnem. V nekaj minutah so zakurili ogenj in pričeli pripravljati večerjo. Kaj kmalu so našli stik z domačini. Ti so jim prinesli jabolka, olje, sladkarije, moko, kavo, celo seno za konje, darovali so obleko. Popotniki so povedali, da nekateri živijo na cesti že več kot 20 let. Čeprav niso imeli prave predstave, so lahko firbci slišali prijetne zvoke harmonike, violine ... Naslednji dan so si po krepkem spancu gostje privoščili pot proti Laškem.

Kekec

6. oktober - Mali šolarji iz hrastniških vrtcev (skupaj 130) je obiskalo Kekčevo deželo. Sprejela sta jih Kekec in botra Pehta in ju popeljala na planino v hišico.

Na Gorenjsko

6. oktober - Na Gorenjsko, kjer gore so - tja je zanesla pot izletnike iz Doma starejših. Ogledali so si čebelarski muzej v Radovljici, Zoisovo sobo in Šivčevo hišo. Bili so gostje Doma upokojencev v Radovljici, kjer so jih

lepo postregli. Njihova pot je zavila tudi v muzej talcev v Begunje. Konec meseca se je na izlet na Kum odpravilo še nekaj stanovalcev. V Domu so pripravili še tekmovanje med nadstropji v kvizu in namiznem kegljanju.

Gasilska vaja

7. oktober - Gasilska zveza Hrastnika je pripravila pokazno gasilsko vajo na makadamskem dvorišču pred stanovanjskim objektom na Logu. V vaji je sodelovalo 40 gasilcev iz Gasilskega društva Hrastnik - mesto, ekipe Klor iz TKI Hrastnik in gasilci iz GD Velenje - mesto. Za skoke na skočnico, ki so jo pripeljali gostje iz Velenja, pa so se opogumili gasilci iz Rudnika in Dola. Na vaji, ki je bila komentirana, so prikazali gašenje požara z naravnimi in priročnimi gasilnimi sredstvi ter gašenje jeklenke gospodinjskega plina. Enota Klor je prikazala ukrepanje ob nesreči z nevarno snovjo, hrastniški gasilci pa

gašenje z visokotlačno črpalko na novem vozilu Mitsubishi. Atraktiven je bil prikaz reševanja ljudi z skočnico iz višjih nadstropij stanovanjskih hiš. Poleg strokovne javnosti je bilo na vaji tudi precej gledalcev, ki jih zanima, kako so usposobljeni gasilci za zahtevno reševanje ljudi in materialnih dobrin.

Teden otroka

8. oktober - DPM Hrastnik je podarilo učencem razredne stopnje plesno predstavo Vidkova srajčica Plesnega teatra Igen iz Celja. V tednu otroka pa so pripravili na OŠ heroja Rajka še roditeljske sestanke, predavanje za starše Kako prepoznam zasvojenega otroka (skupaj z društvom Ptica), ekskurzija za 6., 7., 8. razred, lutkovno predstavo Policija za otroke ter predstavitev policijske tehnike, konjenikov, vodnikov s psi in motoristov.

Vulkani

8. oktober - V prostorih Študentske organizacije Šoht na Poti Vitka Pavliča so pripravili zanimivo diaprojekcijo z naslovom Vulkani Italije. Geolog Gorazd Hafner je predstavil svojo obsežno zbirko diapozitivov.

Bralček

8. oktober - V hrastniških vrtcih se spet potika majhni bralni škratek, ki ga imenujejo Bralček. Enkrat mesečno bo požgečkal mlade nadebudne bralce in jih spomnil, naj skupaj s starši ali vzgojiteljicami pokukajo v knjižice. Otroci bodo škratku povedali, kaj vse so izvedeli vsaj iz petih knjižic. In Bralček jih bo konec leta nagradil. Pravzaprav jih nagrajuje že celo leto - saj ni lepšega, kot prebrati prijetno knjigo.

Raftarji

9. oktober - Na Savi so pripravili člani Brodarskega društva Hrastnik tekmo za

državno prvenstvo v raftingu. Tudi tokrat so bili najboljši svetovni prvaki Bobri. V spustu je z drugim mestom presenetila ekipa Forstek III, saj so se fantje (sicer kajakaši) zbrali le nekaj dni pred tekmo. Forstek I je osvojil v spustu tretje, v slalomu pa četrto mesto. Ekipa Forsteka je tako že tekmo pred koncem zanesljivo osvojila drugo mesto v prvenstvu, kar je velik uspeh.

Asfalt

11. oktober - V občini so pričeli z jesenskim posodabljanjem cestnih odsekov. Z asfaltom so prevlekli dve dvorišči na Cesti 1. maja in Poti Franca Pušnika, lotili pa so se še posodab- ljanja nekaterih manjših cestnih odsekov na lokalnih in krajevnih cestah in poteh: dveh cestnih odsekov v krajevni skupnosti Čeče (Ravne - Seničar in Seničar - Kreže), krajšega krajevnega odseka Veličkova - Ana in odseka Draksler - Anžlovar na Marnem. Za vse te odseke so namenili v občinskem proračunu 17 milijonov tolarjev.

Vodovod

13. oktober - Dela na vodovodu Unično - Krištandol so zaključili v roku. S tem so opravili še eno zahtevno delo pri urejanju vodovodnega omrežja v občini. Letošnja dela na tej trasi so bila vredna 13 milijonov tolarjev. Ureditev vodovoda od Marnega proti Dolu pomeni pomemben korak k povezavi mesta z izvirom Jepihovec, kjer Hrastničani črpajo vodo za vodovodno omrežje. Ta krak primarnega vodovoda je eden od dveh, ki jih urejujejo. Drugega so že povezali z mestnim vodovodnim omrežjem, saj so letos končali dela na primarni povezavi Turja s Črdencem. Poleg denarja občinskega proračuna so dela na vodovodu Unično - Krištandol financirali tudi z denarjem Ministrstva za okolje in prostor ter denarjem, ki so ga prejeli za razvoj demografsko ogroženih območij.

Četrtič

13. oktober - Na devetem četveroboju med ekipami društev upokojencev Trbovelj, Velenja, Raven in Hrastnika so letos v Trbovljah že četrtič zapored zmagali Hrastničani.

Publikacije

14. oktober - Med učence so na vseh šolah razdelili publikacije o šoli. OŠ heroja Rajka je pripravila posebej publikacijo za hrastniško šolo in podružnično šolo na Dolu. V njih so podatki o šoli, vodstvu šole, šolski koledar, terminih govorilnih ur, roditeljskih sestankih, objavljen je šolski red, prostor za sporočila staršev in šole. V publikaciji najdejo starši in učenci precej koristnih informacij. Publikacija OŠ Vitka Pavliča je igriva in tudi polna informacij o šoli, šolskem redu, projektih, načrtih, celo dobri nasveti za učenje se najdejo v njej.

Zoom

14. oktober - Svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je pripravil v oktobru nekaj zanimivih akcij, s katerimi so skušali predvsem najmlajšim udeležencem v prometu predstaviti in približati delo policistov in jih opozoriti na varno obnašanje na cesti. V Hrastniku so gostovali člani lutkovnega gledališča Zoom iz Ljubljane z igrico 113. Dve predstavi v hrastniški dvorani in ena na Dolu so bile polne zanimanja otrok iz male šole in nižje stopnje osnovne šole. Poleg lutkovne igrice so si otroci lahko ogledali še policijsko tehniko, z njimi sta bila dva konjenika, motorist in vodnik s policijskim psom. Otroci so lahko spoznali, da policisti niso bav bav, v neprijetni situaciji jim še kako lahko priskočijo na pomoč.

Papež

14. oktober - Ljubezen mi je vse

razodela je naslov pesniške zbirke Karola Wojtyle - papeža Janeza Pavla II. Predstavitev so v knjižnici Antona Sovreta pripravili člani Društva slovensko - poljskega prijateljstva iz Ljubljane.

Živimo s sadjem

15. oktober - Sadje je prav gotovo ena od tistih stvari, s katerimi se lahko Hrastničani pohvalimo pred svetom. To dokazuje tudi prireditev Živimo s sadjem, ki so jo pripravili Kmetijski zavod Ljubljana, Oddelek za kmetijsko

svetovanje Trbovlje - Hrastnik pod pokroviteljstvom občine Hrastnik. Svetovalka zavoda Nada Grešak je ob otvoritvi domiselno pripravljene razstave v poslovni stavbi dejala, da so stare sorte sadja na hrast- niškem področju dobro ohranjene. So premalo cenjene in premalo so cenjeni tudi zelo dobri proizvodi, ki jih delajo na posameznih domačijah iz sadja. Župan Leopold Grošelj je dodal, da v zadnjih 20 letih v občini za kmetijstvo bolj skrbijo. To se odraža tudi pri pokroviteljstvu podobnih prireditev kot je letošnja Živimo s sadjem. Razstava sadja, izdelkov iz sadja, orodja, razmišljanj otrok o sadju in še česa je prava paša za oči.

V Hrastniku so pripravili tudi zanimivi predavanji. Dr. Valentin Benedičič je spregovoril o okoljevarstvenem in turističnem vidiku ohranjanja travniških sadovnjakov in sadnih vrtov, kmetijska strokovnjaka Franc Kotar in Jani Gačnik pa sta predstavila projekt Oživitev travniških nasadov in sadnih vrtov v Sloveniji.

Sadjarski sejem

16. oktober - Pred OŠ Hrastnik je bilo sobotno dopoldne rezervirano za sadjarski sejem in sadjarske igre, v poslovni dvorani pa so osnovnošolci z mentoricami izdelovali cvetlično sadne aranžmaje. Na sejmu so lahko obiskovalci kupili ozimnico, saj je bila ponudba sadja, predvsem jabolk, velika. Le draga... Prodajali so tudi eksotično sadje. Na stojnicah so si obiskovalci lahko ogledali tudi izdelke iz sadja, pa pravo otroško stiskalnico soka, različne izdelke iz sadežev. V šoli Vitka Pavliča je bila na ogled skrbno pripravljena razstava različnih izdelkov in predmetov, ki so povezani s sadjem. Na šoli so se namreč lotili kar zahtevnega projekta, v katerem so sodelovali vsi učitelji in učenci te šole. V okviru projekta so obiskali tudi kmete v okolici, bili v tovarni sadnih sokov v Gabrovki, spoznali so kmečko orodje in se naučili še ogromno novega. Obiskovalci so bili nad rezultatom projektne naloge upravičeno navdušeni. Popestritev dogajanja pred šolo pa so pomenile sadjarske igre, na katerih so se v različnih spretnostih, ki so povezane s sadjarstvom, pomerili člani različnih ekip. Na prireditvi Živimo s sadjem so sodelovali učenci vseh hrastniških osnovnih šol in vrtcev.

Popoldan je Minka Babič pripravila občuteno predstavitev etnološke razstave in razstave starih jedi. Tenkočutno predavanje je povezovalo staro in mlado, predvsem pa obudilo spomin na domačije pred leti, ko je bilo

sadje precej drugače cenjeno, ko se je živelo precej bolj počasi in so bili kmečki običaji globoko ukoreninjeni med ljudmi.

Kostanj

16. oktober - Kostanjev piknik na Kalu so si privoščili hrastniški planinci. Ti so oktobra odšli skupaj s planinci iz Logatca na izlet v neznano. Znano pa je, da so nekateri planinci iz tega društva prehodili Pohorje od Maribora do Slovenj Gradca.

Logiki

16. oktober - Na regijskem tekmovanju iz logike so sodelovali tudi hrastniški in dolski osnovnošolci. Na šolskem tekmovanju je na Dolu sodelovalo 22 učencev, v Hrastniku pa 101. Na področjo tekmovanje so se iz Hrastnika uvrstili: Anja Zdovc, Maja Dolanc, Sanda Kazaferovič, Zorica Blatnjak, Mateja Jecl, Maja Prah in Tjaša Seničar. Dolske barve pa so zastopali: Gregor Zajc, Tadej Funkel, Špela Klemen, Špela Planinc, Gašper Štrovs in Barbi Pavčnik. Najboljšo uvrstitev sta dosegla Gregor Zajc s četrtim in Anja Zdovc s petim mestom.

Zaključek

17. oktober - V poslovni stavbi so s prijetnim nedeljskim popoldnevom zaključili prireditev Živimo s sadjem, ki ga je pripravil hrastniški oddelek za kmetijsko svetovanje Kmetijskega zavoda Ljubljana pod pokroviteljstvom občine Hrastnik. Na zaključku tridnevne prireditve so članice ŽPZ Svobode Dol pri Hrastniku in pevci okteta Vrelec iz Rimskih toplic zapeli šopek ljudskih pesmi, povezanih s sadjem. Program je vodila Martina Vajdič, za pogostitev pa so poskrbele članice Aktiva kmečkih žena občine Hrastnik. S tem so zaključili uspešno prireditev, ki je pritegnila pozornost velikega števila obiskovalcev. Še posebej so bili navdušeni nad razstavo v poslovni stavbi, ki je bila urejena prav skrbno, očem dopadljivo in je imela v sebi veliko ljubezni do sadov narave.

Priprave

18. oktober - Hrastniška Obrtna zbornica se je pričela pripravljati na praznovanje 15 letnice samostojnega delovanja in 20 letnice obrtniške organizacije v Zasavju. Obrtniki bodo pripravili nekaj zanimivih prireditev ob jubileju. Izdati nameravajo publikacijo s pregledom razvoja obrti, razstava delovanja njihovih članov naj bi pokazala vso pestrost obrtniškega ustvarjanja v občini Hrastnik. S pripravami so že pričeli, saj na sedežu zbornice že zbirajo pomembne dokumente, slikovno dokumentacijo, izdelke in druge zanimivosti, s katerimi bi lahko popestrili dogajanja ob jubileju. Obrtništvo ima v občini precej daljšo tradicijo, zato bodo na zbornici zbrali tudi dokumente o začetkih obrtništva. Še posebej bodo zanimiva prva obrtna dovoljenja, fotografije iz začetka stoletja in drugi dokumenti častitljive starosti.

Predstavitev gasilcev

18. oktober - Ob mesecu požarne varnosti so se hrastniškim osnovnošolcem prestavili gasilci s svojo tehniko. Na 19. srečanju društev Mladi gasilec v Radljah ob Dravi pa so se na državnem prvenstvu Hrastničani uvrstili na solidno 7. mesto. Ekipo so sestavljali: Adnan Halilagić, Matej Kavšek, Admir Čolić in Dejan Ivešić.

Slutnja

19. oktober - V hrastniškem vrtcu je bivša ravnateljica vrtca sodelavkam prestavila svojo knjigo Slutnja, ki je izšla v založbi Dolenjske založbe iz Novega mesta. Druženje je bilo prijetno, saj tudi sedanja generacija vzgojiteljic zna ceniti ustvarjalno moč

Vide Logar.

V Savo

19. oktober - Zjutraj ob 7.30 uri je na magistralni cesti Trbovlje - Hrastnik osebno vozilo zaneslo s ceste po brežini v Savo. Voznica in sopotnica sta se iz vozila rešili sami, vendar so ju vseeno odpeljali v trboveljsko bolnišnico. Gasilci GZ Trbovlje so vozilo pregledali in zavarovali. Policija je zavarovala kraj nesreče in poskrbela za dvig vozila iz reke.

Varno

21. oktober - Občinski svet za preventivo in vzgojo v cestnem prometu je v okviru meseca prometne varnosti pripravil akcijo Brezhibno vozilo je varno vozilo. V dveh patruljah na Dolu in Hrastniku so pregledali okrog 40 vozil. Pri akciji so sodelovali Avtomotor Celje - poslovna enota Trbovlje (tam so lahko vozniki opravili brezplačen tehnični pregled), policisti policijskega oddelka Hrastnik, člani Zveze šoferjev in avtomehanikov Hrastnik in gasilci Gasilskega društva Hrastnik mesto. V akcijo se je vključila tudi Zavarovalnica Triglav iz Trbovelj. Na terenu so avtomobile pregledovali mehaniki, gasilci so preverjali gasilne aparate. Tisti vozniki, ki so se v tej preventivni akciji ponašali z brezhibnimi vozili, so prejeli manjše nagrade organizatorjev.

Portoriko

21. oktobra - V knjižnici Antona Sovreta v Hrastniku sta člana kluba zasavskih študentov Nataša in Damjan pripravila potopisno predavanje z diapozitivi o Portoriku in Dominikanski republiki.

Lep Hrastnik

22. oktober - V Gorah so podelili priznanja za vzorno hotrikulturno urejenost hiš, stanovanjkih blokov, podjetij in kmetij ter nagrado v natečaju za turistični spominek občine Hrastnik. Zbrane je pozdravila predsednica Turističnega društva Hrastnik Mojca Greben. Občinska komisija pod vodstvom Jožeta Goleta je ocenila več kot 80 objektov in hiš, ki so jih razdelili na 9 kategorij. Župan Grošelj in predsednica TD Grebenova sta podelila priznanja. Med podjetji je zmagalo

Kamnoseštvo Šergan, med trgovinami Emona Merkur Hrastnik, med gostinskimi lokali planinski dom Gore, najlepši blok je Trg borcev NOB 13 ("Zlata hiša") na Dolu, med hišami dom družine Pirc iz Hrastnika, med kmetijami kmetija družine Grahek na Kopitniku, med društvenimi objekti pa Dom starejših v Hrastniku. Parkovni vrtnar Bojan Biderman je prejel priznanje za večletno hortikulturno urejanje Hrastnika.

Na razpis za najboljši spominek se je odzvalo 9 avtorjev. Komisije se je odločila, da prve nagrade ne podeli. Drugo nagrado je prejel Denis Meterc za spominek Želodko. Nagrado za tretje mesto pa je prejela Irena Zdovc za spominek Planinski domovi ter Branko Klančar in Marko Planinc za spominek Skulptura.

Ljubezenska pisma

22. oktober - Hrastniški obiskovalci gledališča so si v okviru abonmajskih predstav lahko ogledali melodramo Ljubezenska pisma. Gurnejevo predstavo je v okviru Gledališča Ptuj

režiral Zvone Šedlbauer. Na hrastniškem odru sta se predstavila Bernarda Oman in Jožef Roposa.

Spomin

23. oktober - Pred prvim novembrom se vsako leto odpravijo Hrastničani na izlet spominov. Precej Hrastničanov je med drugo vojno izdihnilo v nemških zaporih v Starem piskru v Celju, v Mariboru in Grazu. Udeleženci komemorativnega izleta so se ustavili tudi v Frankolovem.

Sladkorna

23. oktober - Na državno tekmovanje Kaj veš o sladkorni bolezni? v Škofjo Loko se je uvrstilo šest učencev šole heroja Rajka, ki so bili najboljši na šolskem tekmovanju. Na šolskem tekmovanju je tekmovalo 70 učencev. Jasmin Ramić iz dolske šole je prejel zlato priznanje.

V neznano

24. oktober - Dolski planinci so se odpravili na izlet v neznano. Takšni izleti so pri članstvu izredno lepo sprejeti in vedno dobro obiskani. Še posebej v jesenskem času in še posebej v času prehajanja mošta v vino.

Svetovanje

25. oktober - Kmetijsko svetovalna služba je opravila v letu 1999 precej dela. Za njimi je več predavanj, demonstracijskih prikazov in dva poskusa (s hibridi koruze in sortami krompirja). Svetovalke so kmetom pomagale z odvzemi vzorcev zemlje, izdelavo navodil in gnojilnih načrtov, odvzemi vzorcev krme in izračunom krmnih obrokov, izdelavi ureditvenih načrtov za pašnike. Izdelale so letake s strokovnimi navodili. Pripravile so več ekskurzij in kviz tekmovanje Mladi in kmetijstvo. Skrbele so za povezovanje kmetov. Kmetom so v pomoč pri izdelovanju investicijskih programov, poslovnih načrtov, tudi pri izpolnjevanju vlog za republiške intervencije. Uradna statistika beleži v Hrastniku 410 kmetij (11 čistih). Prevladujoča kmetijska dejavnost je govedoreja.

Obisk

27. oktober - Na obisku v občini so bili župani in tajniki občin iz Ljutomera, Križevcev, Veržeja in Razkrižja. Župan občine in tajnik sta jim predstavila ureditev plinifikacije v občini.

6. seja OS

28. oktober - Hrastniški svetniki so si zadali zahteven dnevni red. Najprej so po obrazložitvi direktorja Direkcije za prostor, okolje in javne gospodarske službe Tomaža Sihurja ter arhitektke Zdenke Žnidaršič iz Razvojnega centra Celje sprejeli predlog odloka o ureditvenem načrtu za območje Loga in Novega Loga. Odlok bo mesec dni v javni razpravi, v njem pa so obdelane rešitve v zvezi s prenovo, dograditvijo in novogradnjo prometnega, energetskega, vodovodnega in kanalizacijskega

omrežja, določena je namenska raba površin, funkcionalne in oblikovalske rešitve območja in funkcionalni in oblikovalske rešitve predvidenih objektov in naprav.

Največ razprave je vzpodbudilo poročilo o gradnji telovadnice na Dolu, saj je finančni zalogaj za dokončanje tega objekta za občino Hrastnik izjemno zahteven. Celotna obračunska vrednost pripravljalnih, gradbenih, instalacijskih in obrtniških del ter ožje okolice z dostopi do objekta znaša 323 milijone tolarjev, kar je 88 milijonov več od pogodbe. Z ostalimi stroški je skupna vrednost telovadnice oziroma športne dvorane Dolanka 376 milijonov tolarjev. Tajnik občine Janez Kraner in predstavnika nadzorne organizacije Spekter Branko Arnšek ter Zdenka Juvan so svetnikom predstavili težave pri gradnji in vzroke za podražitve. Svetnika SDS Sanja Logar Bočko in Samo Kreže sta opozorila, da so bili vsi skupaj zavedeni, ko so sprejemali sklep o gradnji po precej nižji ceni. Svetnikom so pristojni odgovorili, da so podražitve sklop različnih okoliščin, da so dela kvalitetno izvedena, za kar garantirajo izvajalci, da ni razlike pri strokovnih zahtevah med telovadnico in dvorano in je nadzorni organ delal v korist investitorja - občine. 15 od 19 navzočih svetnikov je sprejelo sklep, da sprejemajo poročilo o gradnji telovad- nice na Dolu pri Hrastniku. Takšna odločitev je pomenila, da bodo tudi pri obravnavi rebalansa proračuna morali upoštevati, da je treba za to naložbo zagotoviti denar v proračunski vreči letošnjega in prihodnjega leta.

Oba dokumenta je predstavila Vodja oddelka za proračun in finance Vanja Jerič. Sredstva v rebalansu so se povečala kar za 100 milijonov tolarjev, saj so se v občini povečali drugi prihodki. Največje povečanje so namenili za gradnjo telovadnice, za kar po rebalansu zagotavljajo 245 milijonov tolarjev. Svetniki so predlog župana sprejeli. Prav tako so sprejeli predlog proračuna občine Hrastnik za leto 2000 kot primerno osnovo za drugo obravnavo. Še največ govora je bilo okrog denarja za krajevne skupnosti. Pri proračunu pa lahko pride še do določenih sprememb, saj prihodkovna in odhodkovna stran nista uravnotežena.

Svetniki občine Hrastnik so sprejeli še povišanje vrednosti točke za izračun nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, odlok o organizaciji in načinu opravljanja avto taksi prevozov v občini ter povišanje cene zemeljskega plina, ki sedaj znaša brez davka na dodano vrednost 42 tolarje na kubični meter in novo ceno tekočega naftnega plina, ki odslej znaša brez davka in takse za obremenjevanja zraka z žveplovim dioksidom 175 tolarjev in 5 stotinov.

Na seji OS so po hitrem postopku sprejeli še odlok o spremembah odloka o pogojih koncesije za pregledovanje, nadzorovanje in čiščenje kurilnih naprav, dimnih vodov in zračnikov. Sprejeli so tudi sklep o odprodaji lastninske pravice do nepremičnine v počitniškem naselju Novigrad in izdali soglasje k statutu javnega zavoda Zasavski muzej Trbovlje. V svet zavoda Zdravstveni dom Hrastnik so imenovali Ljubomirja Zalezino in izdali pozitivno mnenje k imenovanju Vere Šivec za direktorico Centra za socialno delo.

Komemoracije

29. oktobra - Zveza združenj borcev je v sodelovanju z občino pripravila vsakoletno komemoracijo pred dnevom mrtvih. V Hrastniku so se poklonili mrtvim pred centralnim spomenikom, na Dolu pa pri spomeniku padlim borcem.

Medvedov dežnik

29. oktober - Otroci iz vrtcev in nižje stopnje OŠ so si v delavskem domu ogledali lutkovno abonmajsko predstavo Pod medvedovim dežnikom, ki so jo pripravile prizadev- ne članice Lutkovne skupine Miškolin.

S ceste

29. oktober - Malo po 21. uri je prišlo do prometne nesreče ob železnici v Hrastniku. Osebni avto je zapeljal s ceste in obstal na brežini reke Save. Poškodovanca so prepeljali v bolnico Trbovlje, gasilci GZ Trbovlje so očistili cestišče in pomagali pri nalaganju vozila.

Izobraževanja

30. oktober - Izobraževalni center Freizing iz Škofje Loka je pripravil delavnico za učitelje hrastniške osnovne šole na temo Izdelovanje voščilnic. Dan prej je pomočnica ravnatelja Belinda Ladiha pripravila za starše petošolcev učno delavnico Moj otrok potrebuje pomoč. Učitelji so oktobra sedli za mize in se pogovarjali tudi o drogah. Gost je bil kriminalist Samo Košir.

NOVEMBER 1999

Dan mrtvih

1. november - Praznike je skoraj vsak izkoristil za obisk pokopališč in obeležij ter poklonitev spomina na tiste, ki jih ni več med živimi. Tudi pokopališča v hrastniški občini so bila te dni polna obiskovalcev. Praznik je po svoje tudi prilika za srečanje z znanci in prijatelji, pa tudi s sorodniki, ki si v hitrem tempu življenja najdejo vse manj časa za miren klepet.

GD raste

2. november – Delavci GD Hrastnik so pričeli z izvajanjem največjega projekta v zgodovini podjetja – z gradnjo nove stavbe Zavarovalnice Triglav v Trbovljah. Poslovna stavba bo narejena iz sodobnih materialov, za gradnjo pa imajo hrastniški gradbinci na voljo leto dni. Tudi sicer so v letu 1999 izpeljali nekaj zahtevnih projektov. Največji je bil gradnja dvorane na Dolu. V Ljubljani so adaptirali vilo Podrožnik za vlado RS. Marca so končali z zahtevnimi deli v kisovškem Siporexu, od februarja do aprila so obnovili in na novo pozidali prostore Ljubljanske banke v Hrastniku. V tem času so obnavljali tudi prostore bivše STT za potrebe srednje tehnične šole. V Zagorju so zgradili poslovni objekt Piramide. Na Dolu so se julija zagrizli v obnovo bivše hale Gremonta v sodobne poslovne prostore Forsteka. V Trbovljah so v letu 1999 obnovili bivšo halo Cestne mehanizacijo v poslovne prostore Stedeka. Na Izlakah so novembra zaključili z deli na prizidku Doma starejših. V GD Hrastnik, ki ga vodi direktor Iztok Slanšek, so maja pričeli še s projektom ISO standardov. Novembra se je v financiranje projekta vključilo Ministrstvo za gospodarske dejavnosti. Decembra leta 2000 naj bi tudi GD Hrastnik deloval v skladu z ISO standari.

Pospeševanje kmetijstva

2. november - Enota kmetijske svetovalne službe Trbovlje - Hrastnik deluje v okviru Kmetijskega zavoda Ljubljana. Dve kmetijski svetovalki pokrivata osnovno kmetijsko dejavnost in področje dopolnilnih dejavnosti, delo s kmečkimi ženskami in kmečko mladino. V Zasavju je poseben problem hitro zaraščanje podeželja. Tako kmetijski pospeše- valci danes več časa namenjajo razmišljanju o tem, kako ohraniti podeželje poseljeno in aktivno, kot pa o pospeševanju proizvodnje. Še vedno je prednostna naloga izobraže-

vanje kmetov in članov njihovih družin. V Zasavju ocenjujejo, da je bilo na področju tehnoloških znanj nareje- nega v preteklih letih veliko. Zato vse več časa namenjajo izobraževanju na področju ekonomike na kmetijah, trženju kmetijskih pridelkov in združevanju kmetov in članov njihovih družin. V Zasavju spadajo vse kmetije v hribovita oz. gorsko višinska območja, kjer je kmetovanje nerentabilno. Zato mladi še vedno bežijo iz kmetij v urbana središča.

Chavel

2. november - V hrastniški glasbeni šoli so pripravili zanimiv klavirski recital francoske pianistke Veronique Thual - Chavel. Francoska gostja samostojno koncertira v Franciji, Italiji, Švici, Nemčiji, Madžarski in Sloveniji. Je tudi pedagoginja, saj poučuje klavir svoje francoske učence. V Hrastniku se je predstavila z deli Bacha, Beethovna, Schuberta in Mendelssohna.

Ureditev Loga

3. november - Začela se je enomesečna javna razprava, v kateri lahko prebivalci strnjenega dela Hrastnika na Logu in Novem Logu sodelujejo pri oblikovanju prihodnosti njihovih ulic. Predlog odloka o ureditvenem načrtu za to območje, ki ga je izdelal Razvojni center - planiranje Celje, ponuja zanimive rešitve. Območje zajema predvsem stanovanjske bloke, centralno poslovno stanovanjsko območje na severovzhodu, območja za družbene dejavnosti z osnovno šolo, vrtcem, domom starejših in občino ter industrijsko območje Sijaja ter športno-rekreacijsko območje s športnimi objekti in igrišči. Prenova se obeta na različnih področjih. Predvideva nova parkirišča, izločitev motornega prometa izven notranjosti stanovanjskih in drugih funkcionalnih območij, ločitev peš prometa od vozišč, boljše interne prometne povezave ter odmik tranzitnega prometa od stanovanj. Na komunalnem območju predvideva obnovo in dograditev vodovodnega omrežja, ureditev ločenega kanalizacijskega sistema in obnovo energetskega omrežja. Načrtovalci predvidevajo nekaj rušenj objektov in nove pozidave.

Ob Cesti padlih borcev in severovzhodno od šole naj bi zrasla dva poslovno stanovanjska objekta, šest manjših enonadstropnih stanovanjskih objektov bi postavili ob Veličkovi cesti, pod blokom upokojencev naj bi zrasel nov stanovanjski blok, dogradili naj bi depandanse doma starejših občanov. Industrijsko območje Sijaja bi po tem projektu z dodatnimi proizvodnimi in servisnimi zmogljivostmi širili proti vzhodu. Ob bazenu naj bi zgradili prostore za rekreacijske namene in garaže za šolo ob telovadnici. Nad hudournikom Sijaj pa bi v sklopu centralnih parkirišč zrasla še garažna hiša. Še posebej zanimive so urbanistične rešitve krajinske sanacije območja, saj je velik poudarek namenjen ureditvi trgov, atrijev, obuličnim mestnim ploščadim, ambientalnim ureditvam ob glavnih pešpoteh ter zelenim in odprtim površinam na tem področju.

Rojstni dan

3. november - Vsak rojstni dan je lep, če ti nekdo čestita zanj. Še posebej lep pa je takrat, ko kdo tudi zapoje. In prav to se je zgodilo tistim v Domu starejših, ki so praznovali v oktobru. Na posebni prireditvi so jim nekaj vzpodbudnih zapeli člani moškega pevskega zbora Društva upokojencev Trbovlje.

Podražitev

4. november - Hrastniški občinski odlok o nadomestilu za uporabo stavbnega zemljišča določa, da se vrednost točke za izračun nadomestila letno valorizira s količnikom, ki ga ugotavljajo na podlagi indeksa rasti cen na drobno v Republiki Sloveniji za obdobje prvih devetih mesecev leta v primerjavi z enakim lanskim obdobjem. Na zadnji seji so hrastniški občinski svetniki sprejeli predlog Direkcije za prostor, okolje in javne gospodarske službe in povišali vrednost točke za odstotek rasti cen med oktobrom 1998 in oktobrom 1999. Nova vrednost točke bo veljala od 1. januarja leta 2000.

Prelom tisočletja

4. november - Izšla je lična zloženka Hrastnik na prelomu tisočletja, ki so jo prejela vsa gospodinjstva v občini Hrastnik. V njej so pregledno zapisane vse prireditve, ki se bodo v občini odvijale v novembrskih in decembrskih dneh. Še posebej veliko je prireditev za otroke, zvrstilo pa se bo tudi precej kulturnih in športnih dogodkov. Osrednji prednovoletni žur bodo Hrastničani letos pripravili v nedeljo, 26. decembra, ko ne bo manjkal pravi novoletni ognjemet. V kratkem pismu je hrastniški župan zapisal, da želi Hrastničanom prijetne in zabavne dneve pričakovanja novega tisočletja. Tudi z obiskom različnih prireditev, ki so jih v Hrastniku pripravili v pričakovanju novega tisočletja.

Afrika

4. november - V knjižnici Antona Sovreta so pripravili potopisno predavanje Moja Afrika. Franci Horvat je z diapozitivi in avtentično glasbo pričaral lepote in značilnosti črne celine.

Rudnik

5. november - Rudnik Trbovlje - Hrastnik je na hrastniškem področju razdeljen na 5 organizacijskih enot (strojna, elektro, odkopi, izdelava prog, skupni pomen). V Hrastniku je zaposlenih okrog 560 ljudi. Prihodnje leto jih bo še 10 več, saj počasi prekinjajo vse pogodbe s tujimi izvajalci za jamska dela (RGD, Geološki zavod). Proizvodnja v letu 1999 bo znašala okrog 400.000 ton premoga. Povprečna kurilna vrednost hrastniškega premoga je 12,5 GJ/t. Obrat Hrastnik pokriva z odjemom vso komercialno prodajo premoga RTH (okrog 25.000 ton v letu 1999) in zagotavlja ves premog za Toplarno Ljubljana. V letu 1999 so v Toplarni Ljubljana pokurili okrog 120.000 ton premoga, v letu 2000 naj bi ga 130.000.

Zielinski

5. november - V galeriji Delavskega doma v Hrastniku so pripravili otvoritev zanimive fotografske razstave. Razstavljal je gost iz Poljske Krzysztof

Zielinski, ki je svoji razstavi dal naslov Katedrala. Zielinski se ukvarja predvsem z dokumentarno fotografijo, v zadnjem času tudi s tvorbo fotopub-

likacij. V Hrastniku je bila na ogled kolekcija 20 črno belih fotografij, ki jih je avtor posnel v izjemno težkih svetlobnih pogojih v Katedrali Svetega Vita. Fotografije s kančkom humorja ponujajo zanimiv pogled na dogajanje v katedrali ob obisku turistov.

Govedorejci

5. november - Na občnem zboru Govedorejskega društva Trbovlje - Hrastnik so člani pregledali delo v tem letu in se dogovorili za delo naprej. Udeležila sta se ga tudi župana obeh občin Leopold Grošelj in Žiga Žgajnar in obljubila pomoč pri preprečevanju zaraščanja površin. V društvo je včlanjenih 31 govedorejcev iz trboveljske in hrastniške občine. V Trbovljah redijo krave na 124 kmetijah, v Hrastniku na 103. V Trbovljah je trenutno 353 krav, od tega 118 molznic, v Hrastniku pa 341, od tega 130 molznic. V tej občini je mlečnost večja kot je slovensko povprečje. V Trbovljah 5 rejcev redi več kot 10 ovac, v Hrastniku jih 9 redi skoraj 170. Po bregovih obeh občin se pase 34 koz, rejci pa imajo tudi 33 kobil. Govedorejci so ocenjevali, da je njihova organiziranost na slovenskem nivoju slaba, saj se povezujejo v dve organizaciji. Cena za odkup mleka je sedaj boljša kot včasih, zelo pohvalna je selekcija. Rejcem pomagajo z intervencijami in vzpodbudami tudi občine. Člani Govedorejskega društva Trbovlje - Hrastnik so se v preteklem obdobju udeležili predstavitve bikov na Preski, bili na strokovni ekskurziji v Avstriji, pripravili so tudi demonstracijo obrezovanja parkljev pri govedu. Dogovorili so se, da bodo v prihodnjem obdobju odšli na strokovno ekskurzijo na Pohorje, pripravili pa bodo tudi predavanji o vzreji telic in o mlečni proizvodnji.

Invalidi

6. november – V poslovni stavbi so se na svojem rednem letnem občnem zboru zbrali člani Društva invalidov Hrastnik, ki ga vodi predsednik Adi Percl. Invalidi so pri oceni svojega dela še posebej poudarili, da so v letu 1999 dobili prostore za svojo dejavnost, ki jih morajo sedaj le čim bolj smotrno koristiti.

Revija gledališč

6. november - V Trbovljah je potekala medobčinska revija odraslih gledaliških skupin Zasavja. Med petimi gledališči se je predstavila tudi gledališka skupina Prosvetnega društva Martin Orožen iz Turja. Turjanci so igrali Županovo Micko.

Niso upokojeni

7. november - Upokojenci, ki hodijo na planinske izlete, so še daleč od upokojenih planincev. Marjan Bastič, ki vodi upokojence na planinske izlete, pravi, da njihovi pohodi trajajo približno 4 do 6 ur. V letu 1999 so se odpravili na 15 pohodov. Bili so na Jančah, Zasavski sveti gori, Čemšeniški planini, Partizanskem vrhu, na Kalu in Mrzlici, Šmohorju, Lovrencu - Kozjem, Lisci, Kumu, Bohorju, Homu, Triglavu, Gorah, Kopitniku in na Kofcah. Ta izlet jim je bil najbolj všeč.

Revija

9. november - Na izredno lepo obiskani reviji odraslih pevskih zborov občine Hrastnik, ki jo je pripravila občinska Zveza kulturnih društev, so se predstavili Moški pevski zbor Steklar Hrastnik pod vodstvom Karlija Plazarja, Ženski pevski zbor Svoboda Dol pod vodstvom Sabine Vengušt ter Moški pevski zbor Svobode Hrastnik pod vodstvom Vanje Tomca. Na Medobčinsko revijo odraslih pevskih zborov sta se uvrstila zbor z Dola in zbor Svobode Hrastnik. Na občinski reviji so pripravili

res praznik zborovskega petja. Poleg vseh treh odraslih zborov, ki delujejo v občini, so se predstavili še pevci okteta Simon z Dola pri Hrastniku in pevke kvarteta Plavica.

Zadovoljni

10. november - Člani Občinskega združenja borcev NOB so z letom 1999 izjemno zadovoljni. Dobili so nove, prenovljene prostore. Vseh aktivnosti se udeležuje precej članov. Občinska oblast ima posluh za njihove potrebe. Tudi za vzdrževanje občinskih spomenikov skrbi občina s proračunskimi sredstvi. V letu 1999 so obnovili črke na naslednjih obeležjih NOB: plošča Orožen - Turje, plošča na stavbi Glasbene šole, na zidanici v Krnicah in na spominskih znamenjih v Krnicah, Suhadolu, Kovku, Bobnu in Kalu (B. Pust). Rudnik je obnovil spominsko ploščo na vhodu v jamo Ojstro. Komisija za varstvo spomenikov NOB stalno pregleduje obeležja, za ureditev spomenikov, cvetje in prižiganje sveček pa bedijo poverjeniki krajevnih združenj in člani združenja.

Šoht v Pakistan

12. november - V prostorih kluba Šoht v ulici Vitka Pavliča so pripravili zanimiv potopisni večer. Andrej Pavešič je predstavil Pakistan in centralno Azijo. Potopisni večer Šohtovcev spada med prireditve, ki so jih v Hrastniku pripravili na prelomu tisočletja.

Gorelo stanovanje

12. november - Zvečer je zagorelo v stanovanju na Cesti 1. maja. Gasilci PGD Hrastnik - mesto so požar pogasili. Dežurni Elektra Trbovlje pa je pregledal inštalacije.

Družbena dejavnost

15. november - V letu 1999 so v občini precej denarja namenili za naložbe in vzdrževanje objektov družbene dejavnosti. V osnovni šoli Vitka Pavliča so s 680 tisoč tolarji kupili šolsko pohištvo, police za šolsko knjižnico ter uredili nekaj prostorov. V Vrtcu Hrastnik so več kot 5 milijonov tolarjev namenili za zamenjavo dotrajanega vročevoda med šolo Dol in vrtcem Lučka, uredili hidrantno omrežje na enoti Sonček, prostor za skladiščenje kurilnega olja na enoti Čenča, uredili ventilator v vrtcu Sonček. V enoti Dolinca so postavili nadstrešek, uredili nekaj igralnic in kupili pomivalni stroj za centralno kuhinjo vrtca. V Glasbeni šoli so s poldrugim milijonom tolarjev iz občinskega proračuna nabavili nekaj instrumentov, uredili cevi v sanitarijah in namestiti ogledala in držala v baletni učilnici. V OŠ heroja Rajka so 3,5 milijona tolarjev namenili za ureditev vetrolova in sanitarij za otroško zobno ambulanto na šoli v Hrastniku, odplačali ekološki kredit in nakupili nujno opremo na šoli Dol. KRC Hrastnik je iz proračuna prejel 16,2 milijona tolarjev za ureditev stavbe muzeja, sejne sobe v Delavskem domu, priključitev na plinovod kulturnega doma na Dolu in razna vzdrževalna dela. Za nakup endoskopskega aparata so Hrastničani prispevali trboveljski bolnišnici 500 tisoč tolarjev.

Nov vhod

15. november - Končno je urejena tudi

okolica dolske osnovne šole. Novo šolsko dvorišče je asfaltirano, dostopi so urejeni, uredili so tudi razsvetljavo. Zato so pričeli učenci vstopati in izstopati v šolo iz novega šolskega dvorišča pri telovadnici, kar je precej bolj varno kot je bil varen vhod v šolo prej.

Grbi na tablicah

16. november – Končno se bodo tudi prebivalci hrastniške občine lahko ponašali s svojim pravim grbom na tablicah. Na Upravni enoti so pričeli deliti nalepke z novimi grbi zastonj, saj jih je občina nabavila iz sredstev za promocijo.

Prve vaje

16. november - Na prvih pevskih vajah se je zbralo 10 stanovalk Doma starejših. Novi pevski zbor vodi delovna terapevtka Andreja Kurbus. Nove pevke bodo najprej skušale čimprej naštudirati program, potem pa tudi nastopiti pred občinstvom.

Predsedniki

17. november – Župan s sodelavci se je sestal s predsedniki krajevnih skupnosti v občini. Spreogovorili so o občinskem proračunu, o projektih v prvem polletju leta, dogovorili so se o javnih obravnavah nekaterih odlokov iz 6. seje občinskega sveta. Predsedniki sveta so podprli predlagane rešitve v proračunu.

Tiskovka

18. november – Na prednovoletni tiskovni konferenci je hrastniški župan zbranim novinarjem predstavil nekatera aktualna dogajanja v občini. Največ časa in novinarskih vprašanj je bilo okrog telovadnice na Dolu. Predstavil je proračun za leto 2000, načrte z obrtno cono Boben, sanacijo plazov, urejanje cestne problematike, naložbe v komunalno cestnem področju in naloge stanovanjskega sklada.

Dirkalni

18. november - Prav dirkalni so stanovalci v Domu starejših v novembru. Enajstega so se odpravili v Sevnico, kjer so si ob jubileju tamkajšnjega doma ogledali razstavo ročnih del. Tokrat pa so jo stanovalke mahnile kar v vrtec. Obiskale so otroke v dolskem vrtcu. Seveda so mali velikani gostjam pripravili prav prijeten kulturni program, jih obdarili s svojimi izdelki in jim brez sramu razkazali vrtec. Še dobro, da se znajo kdaj starostniki tudi ustaviti. Tako so si vzeli v novembru nekajkrat čas in v okviru literarnih ur spoznali življenje starih ljudstev.

Avtobus pod cesto

18. november – Sneg je raznežil nekatera srca, drugi pa so ga imeli vrh glave. Proti večeru na dolskem klancu na regionalni cesti Hrastnik - Marno zdrsnil s ceste avtobus. Poklicni gasilci Gasilskega zavoda Trbovlje avtobusa s potniki zaradi snežnih razmer in teže niso mogli potegniti nazaj na cesto. Med potniki ni bilo poškodovanih. Promet so medtem urejali policisti PP Hrastnik. Avtobus so potegnili na cesto šele delavci Cestnega podjetja Ljubljana.

Libeliče

19. november - Učenci sedmih razredov dolske osnovne šole so pod vodstvom učiteljice Alenke Razpotnik preživeli pet dni v Centru šolskih in obšolskih dejavnosti Ajda v Libeličah pri Dravogradu. V šoli v naravi je nabiralo znanje in kradlo prijetne urice 29 učencev.

Sinet

19. november – V Sinetu so zadovoljni z iztekajočim letom. V njem so na novo zaposlili 13 delavcev, skupno jih je zaposlenih že 116. Kar tisoč ljudi je obiskalo Sinetove tečaje iz varstva pri delu, servisirali so 560 gasilnikov, pregledali 140 delovnih strojev, izdelali 200 navodil za varno

delo, 90 ocen požarne ogroženosti, 7 študij požarne varnosti. Sinet je razširil in posodobil Varnostno nadzorni center. Na novo so priključili 13 alarmnih sistemov, 10 video sistemov in poskrbeli za druga dela v okviru centra.

Dragi možje

19. november - Na odru delavskega doma je navdušila Polona Vetrih v abonmajski predstavi Blagi pokojniki - dragi možje. Predstavo Alda Nikolaja je v okviru kulturnega hrama Moste Ljubljana režiral Boris Kobal.

Padlo drevo

19. november - Malo pred poldnevom so gasilci PGD Hrastnik - mesto intervenirali na cesti Hrastnik - Čeče in odstranili padlo drevo, ki je onemogočalo promet.

Več kmetijstvu

20. november - V hrastniški občini so letos pripravili zanimiv program ukrepov pospeševanja kmetijstva. Občina pri tem sodeluje s Svetovalno službo Kmetijskega zavoda - enota Trbovlje - Hrastnik. Leta 1998 je občina za pospeševanje kmetijstva iz proračuna prispevala 2,1 milijona tolarjev, leta 1997 pa 2,5 milijona tolarjev. Letos so namenili skoraj 3 milijone tolarjev in še 629 tisoč tolarjev iz sredstev spremembe namembnosti kmetijskega zemljišča ali gozda, ki ga namensko porabijo za agromelioracijska dela. Za 1,3 milijona tolarjev so se prijavili še na republiški razpis. Z denarjem za pospeševanje kmetijstva so regresirali nakup plemenskih živali, analizirali krmo, regresirali naložbe v objekte in opremo na kmetijah, umetno oseme- njevanje plemenskih krav in telic, sofinancirali prevoze mleka, urejali in obnavljali pašnike ter analizirali zemljo. S tem denarjem pomagajo tudi društvom, sofinancirajo predavanja in izobraževanje ter pomagajo razvoju dopolnilnih dejavnosti.

Tenisači

20. november - Člani hrastniškega Tenis kluba so se v poslovni dvorani KRC Hrastnik zbrali, da proslavijo 10 obletnico kluba. Srečanja se je udeležilo 90 udeležencev. Na začetku teniškega kluba je štel kar okrog 350 članov. Sedaj se je padanje članstva ustavilo tam okrog 120. V parku na štircu so si tenisači zgradili lep teniški park. Stalno skrbijo za okolico doma. Na štircu so zgradili 4 igrišča, igrišče za badminton, igrišče za odbojko na mivki, steno za

treniranje tenisa. Preuredili so tudi skladiščne prostore in zgradili lep teniški dom s klubskimi prostori, slačilnicami, sanitarijami in tehničnim prostorom za različno opremo. Na prireditvi je zbrane pozdravil predsednik Tenis kluba Marjan Dolanc.

Turnir

21. november – V dvorani Dolanka je Rokometna zveza Slovenije pripravila mednarodni turnir kadetskih reprezentanc Slovenije, Hrvaške in Madžarske. Z lepotno napako, saj so Madžarke zaradi snežne ujme na Madžarskem obstale nekje na poti. Tako sta se dvakrat pomerili reprezen- tanci Slovenije in Hrvaške. V prvi tekmi so slavile Slovenke, v drugi pa Hrvatice.

Okolje

25. november – Območna zbornica MGZ za Zasavje je pripravila v poslovni stavbi regionalni posvet z delovnim naslovom Podjetja in okolje z roko v roki za kakovost. Več zanimivih predavateljev, med njimi tudi predsednik GZS Joško Čuk, je spregovorilo o različnih vidikih ravnanja z okoljem, med drugim tudi o izpolnjevanju zahtev Evropske unije na področju uvajanja čistejših tehnologij.

Pestro dogajanje

25. november - Osmošolci na dolski osnovni šoli so se v okviru naravoslovnega dne spopadli z aidsom. Sicer pa so ta mesec pripravili na šoli za pedagoške delavce in tehnično osebje predavanje iz požarne varnosti, učitelji so se udeležili celodnevnih študijskih skupin, na skupni govorilni uri je sodeloval policist, ki je zadolžen za okoliš šole. Na šoli so pripravili zimski športni dan. Dvanajst učencev modelarskega krožka pa se je 12. novembra udeležila Dnevov tehnične kulture, kjer so si ogledali izdelke modelarstva in maketarstva.

Medobčinska revija

26. november - Na medobčinski reviji odraslih pevskih zborov so se v dvorani delavskega doma v Hrastniku predstavili: MPZ KD Polšnik Litija (zborovodja Anton Tori), Mešani PZ Sv.

Nikolaj Litija (zborovodkinja Helena Fojkar - Zupanič), MPZ Zarja Trbovlje (zborovodja Blaž Rojko), ŽPZ Svoboda Dol pri Hrastniku (zborovodkinja Sabina Vengušt), Rudarski PZ Loški glas Zagorje (zborovodkinja Alenka Flere - Pavlič), Mešani PZ Ladko Korošec pri PGD Kotredež Zagorje (zborovodja Tomo Brezovar), Mešani PZ KD Svoboda Trbovlje (zborovodkinja Barbara Bola), MPZ Papirničar Jagnjenica Radeče (zborovodja Dejan Jakšič). Koncert je pripravil Sklad RS za ljubiteljske kulturne dejavnosti - Območna izpostava Trbovlje v sodelovanju z ZKD Hrastnik in Trbovlje.

Membrane

27. november – V TKI Hrastnik so se lotili menjave membran v novi elektrolizi. Remont so opravili delavci TKI sami. Z menjavo so se ukvarjali sedem dni. Menjati bi jih morali vsaka tri leta, tokrat so zdržale skoraj štiri leta. Sicer pa so za letošnjo menjavo membran v tovarni odšteli kar 70 milijonov tolarjev.

Na Čemšeniško

28. november - Hrastniški planinci so se udeležili pohoda na Čemšeniško

planino. Ta mesec so bili tudi na tradicionalnem pohodu od Litije do Čateža po Levstikovi poti. Pohoda na Čemšeniško planino so se udeležili tudi dolski planinci.

Organski odpadki

29. november – Strokovnjaki TKI Hrastnik so članom Odbora za varstvo okolja, urejanje prostora in infrastrukturo predstavili možnost predelave organskih odpadkov na deponiji Unično. Povedali so, da bi bilo možno predelovati ostanke barv in lakov, izrabljenih motornih in drugih olj ter neuporabnih industrijskih odpadkov.TKI bi pričela s preizkusno predelavo teh organskih odpadkov. Tehnološki postopek temelji na mehanski biološki predelavi. Ta vključuje pripravo substrata, kompostiranje in dokončno dodelavo. Pri kompostiranju ustvarijo najbolj primerne življenjske razmere za mikroorganizme, ki razgradijo posamezne vrste organskih odpadkov. Člani odbora so sprejeli pobudo TKI za poizkusno predelavo, bolj zadržani pa so bili na seji predstavniki KSP Hrastnik. Zato je direktor TKI Brane Majes zaključil, da bodo preizkušali le v primeru, da bodo imeli za to interes tudi komunalci.

Elektrika

29. november - Toplarna se je v letu 1999 pričela izjemno resno pripravljati na novo naložbo. Izdelovali so študije in pripravljali tehnično dokumentacijo za naložbo v soproizvodnjo toplote in elektrike. Svoje kapacitete namerava Toplarna izkoristiti še za proizvodnjo elektrike. Proizvajajo namreč 1 MW toplotne energije, ob tem bi lahko proizvedli tudi 1 MW električne energije. Izjemno zahtevno naložbo (milijon nemških mark) naj bi v Toplarni zaključili do konca leta 2000.

Odkop

30. november - Od maja naprej odkopavajo premog v jami Ojstro na Tereziji 2 polju na koti 160. V jami se v letu 1999 niso srečevali s hujšimi vdori vode ali ognjem. Rudarji že komaj čakajo, da prične obratovati nova diesel lokomotiva Scharf za prevoz ljudi in materiala v jami Ojstro. Lokomotiva je zamenjava za stari jašek Ojstro. Vozila bo na progi z višinsko razliko od 245 metrov na 120 metrov. Naložba (ureditev trase za prevoz in nakup lokomotive) je izjemno velika - kar 1,3 milijona nemških mark.

* * * * * * *

LITERATURA

***Janko Orožen**, Zgodovina Trbovelj, Hrastnika in Dola; Trbovlje, 1958*

***Stanko Brečko**, Hrastnik skozi desetletja (2. izdaja), Hrastnik, 1978*

***Enciklopedija Slovenije,** vse izdaje*

***Aleš Gulič**, Šarabanka, Trbovlje, 1977*

***Boris Golec,** Občina Dol 1850 - 1955 (kratek oris), Dol pri Hrastniku, 1994, tipkopis*

***Vincenc Žnidar**, Josip Brinar - slovenski šolnik, Hrastnik, 1964*

***Irena Ivančič - Lebar**, Alojz Hofbauer, prispevek k življenjepisu, Trbovlje, 1990*

***Nevenka Troha, Branko Omahne,** Gladovna stavka revirskih rudarjev, Ljubljana, 1984*

***Martin Ivanič,** Stavka v rudnikih Trbovlje - Hrastnik in Zagorje, Ljubljana, 1986*

***Irena Ivančič Lebar in Gorazd Hafner**, Geologija Revirjev, Trbovlje 1998*

***Arhiv Zasavskega muzeja**, Jože Menih - Rajko Knap*

***Vinko Trinkaus**, Komisar padlega bataljona, Hrastnik, 1982*

***Aleksandra Forte, Marijan Tršar,** Leopold Hočevar - slovenski slikar, Trbovlje, 1996*

***Anton Bantan ml.,** Biografski in bibliografski podatki o Antonu Bantanu, Hrastnik, 1993, tipkopis*

***Boža Herek**, 100 let šole v Turju, Rimske Toplice, 1997*

***Irena Ivančič - Lebar**, Alojz Hofbauer, prispevek k življenjepisu, Trbovlje 1990, tipkopis*

***Vinko Hrovatič,** V Šavni Peči obujamo spomine, Hrastnik, 1997*

***Vinko Hrovatič,** Podelitev Sovretovih nagrad, Hrastnik 1998*

***Ljubo Zalezina, Marko Planinc,** Dvorana Dolanka, Hrastnik, 1999*

***Manja Golec in sodelavke**, Ženski pevski zbor Svoboda Dol 1979 - 1999, Dol pri Hrastniku, 1999*

***Zoran Klemen**, PIGD Steklarne Hrastnik 1929 - 1999, Hrastnik 1999*

***Izrazi**, posebna številka glasila OŠ Dol, Dol pri Hrastniku, 1981*

***OŠ Vitka Pavliča Hrastnik**, šolska publikacija 1999/2000*

***OŠ n. h.Rajka Hrastnik**, podružnica Dol, Publikacija 1999-2000*

***OŠ n.h. Rajka Hrastnik**, Publikacija 1999-2000*

***Vrtec Hrastnik**, Publikacija 1999*

planino. Ta mesec so bili tudi na tradicionalnem pohodu od Litije do Čateža po Levstikovi poti. Pohoda na Čemšeniško planino so se udeležili tudi dolski planinci.

Organski odpadki

29. november – Strokovnjaki TKI Hrastnik so članom Odbora za varstvo okolja, urejanje prostora in infrastrukturo predstavili možnost predelave organskih odpadkov, ki nastajajo v Unično. Povedali so, da bi bilo mogoče predelovati ostanke barv in laskov, izrabljenih blokovnih in drugih vrst kov. TKI bi lahko predelavo teh organskih odpadkov. Tehnološki postopek temelji na mehanski biološki predelavi. Ta vključuje pripravo substrata, kompostiranje, dozorevanje in primerne življenjske razmere za mikroorganizme, ki razgradijo posamezne vrste organskih odpadkov. Člani odbora so predlagali, da bi bila predelava, bolj zadržani predstavniki KSP Hrastnik direktor TKI Brane Majes zaključil, da bodo preizkušali le v primeru, da bodo imeli za to interes tudi komunalci.

Elektrika

29. november – Toplarna se je v letu 1999 pričela izjemno resno pripravljati na novo naložbo. Izdelovali so študije za naložbo v soproizvodnjo toplote in električne. Svoje kapacitete nameravajo Toplarni ponuditi tudi Slovenske elektrarne. Toplarni bi omogočili proizvodnjo energije. Izjemno zahtevno naložbo Unična Hrastnik, Sinko v radniški Trbovlje, Hrastnik, Dol pri Hrastniku, Dol pri Hrastniku, Dol pri Hrastniku

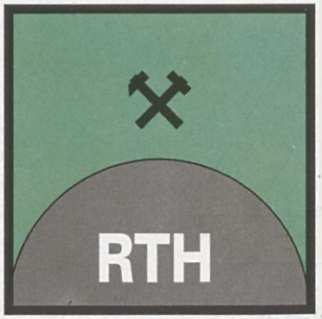
Podjetje za gradbeno dejavnost d.o.o.
Dolska cesta 9, 1430 Hrastnik

Tel.: 0601 44-032
43-747
44-016
Fax: 0601 43-315

TOPLARNA HRASTNIK d.o.o.
Ulica prvoborcev 5a, 1430 Hrastnik
tel. +386 (0)601/43 272 fax +386 (0)601/43 271

Proizvodnja, distribucija in prodaja toplotne energije

Montaža in servisiranje:
- centralnega ogrevanja;
- plinskih instalacij;
- oljnih gorilcev;
- vodovodnih instalacij;
- elektro instalacij;
- plinskih peči.

Rudnik
Trbovlje - Hrastnik, d.o.o.

Trbovlje,
Trg revolucije 12

1420 Trbovlje, p.p. 80 tel.: 0601 26-144 telefax: 0601 26-642

Podjetje
za urejanje hudournikov d.d.
Hajdrihova ulica 28, p.p. 319
1001 Ljubljana
Tel.: 061 177 52 00
Fax.: 061 210 030
E-mail: puh@puh.si

PUH

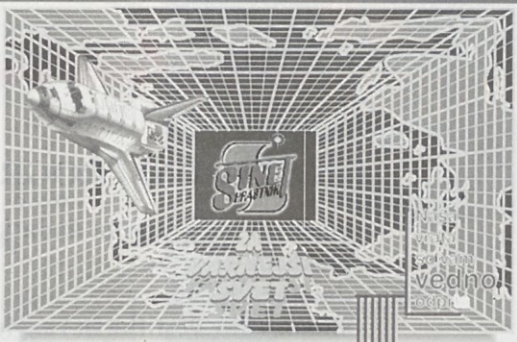
Smo specialisti in nudimo vrhunsko kvaliteto z okolju prijaznimi, mednarodno priznanimi rešitvami s področij :

- *protierozijske zaščite brežin,*
- *varstva pred padajočim kamenjem in skalami,*
- *varstva pred snežnimi plazovi,*
- *ozelenitev obcestnega prostora,*
- *regulacij vodotokov,*
- *sanacij zemeljskih plazov.*

SINE HRASTNIK

Podjetje za storitve in proizvodnjo d.d.
Grajska pot 8,
1430 HRASTNIK
SLOVENIJA

Tega ne smete spregledati

VARNOSTNO NADZORNI CENTER
CELOVITA PONUDBA VAROVANJA
- FIZIČNO IN TEHNIČNO
- VIDEO NADZOR
- PREVOZI IN SPREMSTVO

VARSTVO PRI DELU IN POŽARNA VARNOST
SEKTOR VARSTVA PRI DELU
CELOVITA PONUDBA
- VARSTVA
- VARNOSTI
- ZAŠČITE IN REŠEVANJA

STEKLARSTVO
tudi ZASTEKLJEVANJE balkonov

NAŠA CELOVITA PONUDBA V VAŠE ZADOVOLJSTVO
- IZDELAVA KLJUČEV
- STORITVE PRALNICE
- STORITVE ČIŠČENJA

Za vas smo vedno dosegljivi

☎ 0601 54-021, SVD 54-012, VNC 46-390 44-075

STEKLARNA HRASTNIK d.d.
Cesta 1. maja 14, 1430 Hrastnik
Tel.: 0601 54 600, Fax: 0601 44 418

Korenine Steklarne Hrastnik segajo v daljno leto 1790.
Danes Steklarna Hrastnik izdeluje najzahtevnejše izdelke, katerih kakovost se lahko primerja z izdelki italijanskih ali francoskih steklarn.

Izdelke pogrnjene mize vam nudimo v naši prodajalni v Hrastniku, kjer imamo tudi pestro evropsko ponudbo .

Štefan

EMMA®
d.o.o. - Hrastnik

PROIZVODNI PROGRAM:

- glasbeni telegrami in dodatki
- glasbene čestitke
- darilne vrečke
- standardne čestitke in razglednice
- moduli: glasbeni, govorni, snemalni
- darila za različne priložnosti

- AETERNA® - elektronske sveče

EMMA d.o.o., Veličkova 43, 1430 Hrastnik, Slovenija
tel.: (0601) 44-343, fax: (0601) 44-224 • e-mail: info@emma.si, http://www.emma.si
PE Lesce: tel.: (064) 700 200, fax: (064) 700 20 20

FORSTEK

Orodjarstvo, Inženiring,
Trgovina, Zastopstvo d.d.

Cesta 1. maja 14, 1430 HRASTNIK

Tel.: 0601 46 421 Fax: 0601 46 72
E-mail: forstek@siol.net

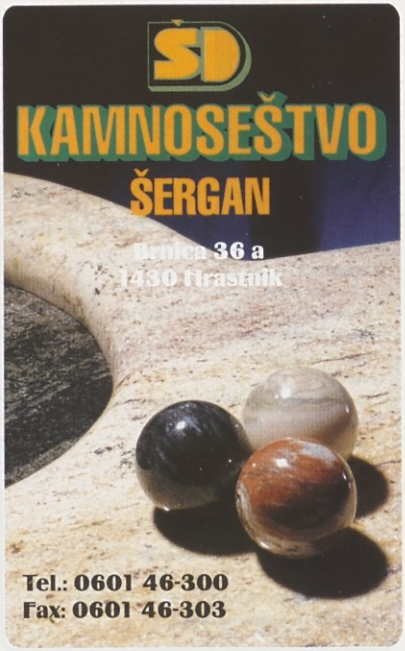

Podjetje za stanovanjsko,
gostinsko dejavnost
in trgovino

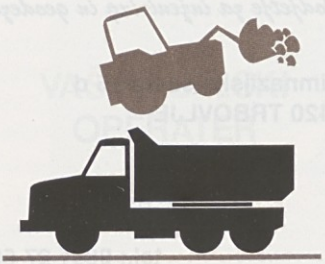
DOMEX d.o.o.

Tel.: 0601 44-010
Fax: 0601 44-020

Pot Vitka Pavliča 6,
1430 HRASTNIK

PAVČNIK d.o.o
nizke gradnje in transport
Partizanska c. 59, Dol pri Hrastniku

Tel.: 0601 48-174

VELIKO LEPEGA
V NOVEM TISOČLETJU
ŽELIJO HRASTNIČANOM
ZAPOSLENI V
sijaj
hrastnik

SIJAJ HRASTNIK d.d.
1430 Hrastnik, Pot Vitka Pavliča 9
Telefon: +386 (0) 601 44-108
Direktor: +386 (0) 601 41-646
Telefax: +386 (0) 601 43-307

RCR

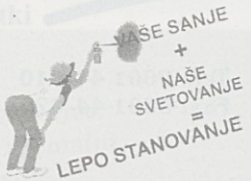
REGIONALNI CENTER ZA RAZVOJ d.o.o.

Dejavnosti RCR:

- Garancijski sklad
- Garancijski sklad Rudnika Zagorje v zapiranju
- Center za razvoj podjetništva
- Sklad dela za Zasavje
- Job klub
- Uvodno podjetniško usposabljanje pred pricetkom poslovanja
- Pomoc pri izdelavi podjetniških nacrtov
- Mikrokrediti
- Demografski krediti
- Kadrovski inkubator
- Borza poslovnih prostorov
- Obrtne cone
- Razvoj dopolnilnih dejavnosti na kmetijah
- Javna dela v turizmu
- Izobraževanje
- Regionalno prostorsko planiranje

OPREMA DOM

Trgovina in storitve d.o.o. C. 1. maja 53a, 1430 HRASTNIK

Tel., fax: 0601 41-560

SPEKTER d.o.o.

Trg revolucije 7, 1420 Trbovlje
tel.: 0601/26-005, 26-305, fax: 0601/26-205

- **POSLOVANJE Z NEPREMIČNINAMI**
  Upravljanje z večstanovanjskimi in poslovnimi zgradbami

  Neprofitna stanovanjska izgradnja
- **VODENJE INVESTICIJ**
- **TEHNIČNO SVETOVANJE**
- **GEODETSKE STORITVE**

ZZ ING d.o.o.

Podjetje za inženiring in geodezijo

Gimnazijska cesta 15 d
1420 TRBOVLJE

tel.: 0601 27-500
fax: 0601 27-048

Podjetje za papirno galanterijo in tisk

Sedraž 38, Laško,

tel.: 063 736-500

Proizvodnja, trgovina, uvoz-izvoz, d.o.o.

Partizanska cesta
1431 Dol pri Hrastniku
SLOVENIJA

Proizvodnja svetil in razsvetljavnih teles

Tel.: +386 (0)601 48 450, 49 060
fax: +386 (0)601 48 160
E-mail: kaij.doo.@siol.net

NoviDom 4
HRASTNIK

VAŠ KABELSKI
OPERATER

tel.: 0601 44-125
041 651-688

Celje d.d.

Nizke in vodne gradnje
Lava 11, 3000 Celje

Izvajanje vseh vrst objektov s področij:

nizkih gradenj
vodnih gradenj
visokih gradenj
ekološki objekti
projektiranje s področja dejavnosti
proizvodnja gradbenega materiala
proizvodnja in montaža kovinskih izdelkov
inženiring

tel.: (063) 42 240
fax: (063) 451 995
e-mail: uprava@puv.si

TKI Hrastnik d.d.
SLOVENIJA

SI
CERTIFIKAT št. 125
ISO 9001

1430 Hrastnik, Za Savo 6, p.p. 27
tel.: 386 601 41 702, 43 702
fax.: 386 601 44 048
E-mail: TKI@TKI.SI, http://WWW.TKI.SI

DOM STAREJŠIH HRASTNIK

NOVI LOG 4A

tel.: 54-100

VSEBINA

Hrastniško življenje 7
Uvodnik 8

UPRAVNI DEL 9
Občina Hrastnik 9
Zgodovinski opis 9

OSEBNA IZKAZNICA OBČINE HRASTNIK 12
Občina Hrastnik 13
Občinski svet 13
Župan 14
Podžupan 17
Nadzorni odbor 17
Občinska uprava 17
Komisije in odbori občinskega sveta 19
Organi v občini 19
UPRAVNA ENOTA 20
KRAJEVNE SKUPNOSTI 21
GRB IN ZASTAVA 24
NARAVNA IN KULTURNA DEDIŠČINA 28
Občinska priznanja 28
Častni občani 29
Zaslužni občani 30

ZGODOVINSKE PRELOMNICE 31
Naselitev 32
Plovna pot po Savi 33
Najdba premoga 1822 35
Železnica skozi Hrastnik 1849 38
Industrializacija Hrastnika 1860 40
Združitev občin 1934 43
Gladovna stavka 1934 45
Osvobodilna vojna 1941-1945 47
Prva stavka v socializmu 1958 49
Vojna za Slovenijo 1991 52

DESET VELIKIH HRASTNIČANOV 55
Anton Bantan 56
Josip Brinar 58
Fedor Gradišnik 60
Leopold Hočevar 61

Alojz Hofbauer 62
Franc Kozar 64
Jože Menih 65
Janko Orožen 67
Anton Sovre 69
Anton Stergaršek 71

POGOVORI S SODOBNIKI 73
Leopold Grošelj 75
Pavla Zadobovšek 86
Rudolf Napret 96
Vinko Hrovatič 105
Marija Babič 113
Stojan Binder 123
Branko Klančar 133
Miran Jerič 143

KRONIKA 1999 152
Januar 152
Februar 159
Marec 170
April 182
Maj 194
Junij 202
OBČINSKI PRAZNIK 210
Julij 222
Avgust 229
September 234
Oktober 241
November 250

LITERATURA 259

Alojz Hofbauer
Franc Kozar
Jože Menih
Janko Orožen
Anton Sovre
Anton Stergaršek

POGOVORI S SODOBNIKI
Leopold Grošelj
Pavla Zadebovšek
Rodolf Napret
Vinko Hrovatič
Marija Babič
Stojan Binder
Branko Klančar
Miran Jerič

KRONIKA 1999
Januar
Februar
Marec
April
Maj
Junij
OBČINSKI PRAZNIK
Julij
Avgust
September
Oktober
November

LITERATURA

Občina Hrastnik

Celje - skladišče
D-Per
1157/1999
5000044469
COBISS ©
OSREDNJA KNJ. CELJE